నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

వినయపిటకే

వినయసఙ్గహ-అట్ఠకథా

గన్థారమ్భకథా

వత్థుత్తయం నమస్సిత్వా, సరణం సబ్బపాణినం;
వినయే పాటవత్థాయ, యోగావచరభిక్ఖునం.

విప్పకిణ్ణమనేకత్థ, పాళిముత్తవినిచ్ఛయం;
సమాహరిత్వా ఏకత్థ, దస్సయిస్సమనాకులం.

తత్రాయం మాతికా –

“దివాసేయ్యా పరిక్ఖారో, భేసజ్జకరణమ్పి చ;
పరిత్తం పటిసన్థారో, విఞ్ఞత్తి కులసఙ్గహో.

“మచ్ఛమంసం అనామాసం, అధిట్ఠానవికప్పనం;
చీవరేనవినావాసో, భణ్డస్స పటిసామనం.

“కయవిక్కయసమాపత్తి, రూపియాదిపటిగ్గహో;
దానవిస్సాసగ్గాహేహి, లాభస్స పరిణామనం.

“పథవీ భూతగామో చ, దువిధం సహసేయ్యకం;
విహారే సఙ్ఘికే సేయ్యం, సన్థరిత్వాన పక్కమో.

“కాలికానిపి చత్తారి, కప్పియా చతుభూమియో;
ఖాదనీయాదిపటిగ్గాహో, పటిక్ఖేపపవారణా.

“పబ్బజ్జా నిస్సయో సీమా, ఉపోసథపవారణం;
వస్సూపనాయికా వత్తం, చతుపచ్చయభాజనం.

“కథినం గరుభణ్డాని, చోదనాదివినిచ్ఛయో;
గరుకాపత్తివుట్ఠానం, కమ్మాకమ్మం పకిణ్ణక”న్తి.

౧. దివాసేయ్యవినిచ్ఛయకథా

౧. తత్థ **దివాసేయ్యా**తి దివానిపజ్జనం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో – “అనుజానామి, భిక్ఖవే, దివా పటిసల్లీయన్తేన ద్వారం సంవరిత్వా పటిసల్లీయితు”న్తి (పారా. ౭౭) వచనతో దివా నిపజ్జన్తేన ద్వారం సంవరిత్వా నిపజ్జితబ్బం. ఏత్థ చ కిఞ్చాపి పాళియం “అయం నామ ఆపత్తీ”తి న వుత్తా, వివరిత్వా నిపన్నదోసేన పన ఉప్పన్నే వత్థుస్మిం ద్వారం సంవరిత్వా నిపజ్జితుం అనుఞ్ఞాతత్తా అసంవరిత్వా నిపజ్జన్తస్స **అట్ఠకథాయం** దుక్కటం (పారా. అట్ఠ. ౧.౭౭) వుత్తం. భగవతో హి అధిప్పాయం ఞత్వా ఉపాలిత్థేరాదీహి అట్ఠకథా ఠపితా. “అత్థాపత్తి దివా ఆపజ్జతి, నో రత్తి”న్తి (పరి. ౩౨౩) ఇమినాపి చేతం సిద్ధం.

౨. కీదిసం పన ద్వారం సంవరితబ్బం, కీదిసం న సంవరితబ్బం? రుక్ఖపదరవేళుపదరకిలఞ్జపణ్ణాదీనం యేన కేనచి కవాటం కత్వా హేట్ఠా ఉదుక్ఖలే ఉపరి ఉత్తరపాసకే చ పవేసేత్వా కతం పరివత్తకద్వారమేవ సంవరితబ్బం. అఞ్ఞం గోరూపానం వజేసు వియ రుక్ఖసూచికణ్టకద్వారం, గామథకనకం చక్కలకయుత్తద్వారం, ఫలకేసు వా కిటికాసు వా ద్వే తీణి చక్కలకాని యోజేత్వా కతం సంసరణకిటికద్వారం, ఆపణేసు వియ కతం ఉగ్ఘాటనకిటికద్వారం, ద్వీసు తీసు ఠానేసు వేళుసలాకా గోప్ఫేత్వా పణ్ణకుటీసు కతం సలాకహత్థకద్వారం, దుస్ససాణిద్వారన్తి ఏవరూపం ద్వారం న సంవరితబ్బం. పత్తహత్థస్స కవాటప్పణామనే పన ఏకం దుస్ససాణిద్వారమేవ అనాపత్తికరం, అవసేసాని పణామేన్తస్స ఆపత్తి. దివా పటిసల్లీయన్తస్స పన పరివత్తకద్వారమేవ ఆపత్తికరం, సేసాని సంవరిత్వా వా అసంవరిత్వా వా నిపజ్జన్తస్స ఆపత్తి నత్థి, సంవరిత్వా పన నిపజ్జితబ్బం, ఏతం వత్తం.

౩. పరివత్తకద్వారం కిత్తకేన సంవుతం హోతి? సూచిఘటికాసు దిన్నాసు సంవుతమేవ హోతి. అపిచ ఖో సూచిమత్తేపి దిన్నే వట్టతి, ఘటికామత్తేపి దిన్నే వట్టతి, ద్వారబాహం ఫుసిత్వా ఠపితమత్తేపి వట్టతి, ఈసకం అఫుసితేపి వట్టతి, సబ్బన్తిమేన విధినా యావతా సీసం నప్పవిసతి, తావతా అఫుసితేపి వట్టతి. సచే బహూనం వళఞ్జనట్ఠానం హోతి, భిక్ఖుం వా సామణేరం వా “ద్వారం, ఆవుసో, జగ్గాహీ”తి వత్వాపి నిపజ్జితుం వట్టతి. అథ భిక్ఖూ చీవరకమ్మం వా అఞ్ఞం వా కిఞ్చి కరోన్తా నిసిన్నా హోన్తి, “ఏతే ద్వారం జగ్గిస్సన్తీ”తి ఆభోగం కత్వాపి నిపజ్జితుం వట్టతి. **కురున్దట్ఠకథాయం** పన “ఉపాసకమ్పి ఆపుచ్ఛిత్వా వా ‘ఏస జగ్గిస్సతీ’తి ఆభోగం కత్వా వా నిపజ్జితుం వట్టతి, కేవలం భిక్ఖునిం వా మాతుగామం వా ఆపుచ్ఛితుం న వట్టతీ”తి వుత్తం, తం యుత్తం. ఏవం సబ్బత్థపి యో యో థేరవాదో వా అట్ఠకథావాదో వా పచ్ఛా వుచ్చతి, సో సోవ పమాణన్తి గహేతబ్బం.

౪. అథ ద్వారస్స ఉదుక్ఖలం వా ఉత్తరపాసకో వా భిన్నో హోతి అట్ఠపితో వా, సంవరితుం న సక్కోతి, నవకమ్మత్థం వా పన ఇట్ఠకపుఞ్జో వా మత్తికాదీనం వా రాసి అన్తోద్వారే కతో హోతి, అట్టం వా బన్ధన్తి, యథా సంవరితుం న సక్కోతి. ఏవరూపే అన్తరాయే సతి అసంవరిత్వాపి నిపజ్జితుం వట్టతి. యది పన కవాటం నత్థి, లద్ధకప్పమేవ. ఉపరి సయన్తేన నిస్సేణిం ఆరోపేత్వా నిపజ్జితబ్బం. సచే నిస్సేణిమత్థకే థకనకం హోతి, థకేత్వాపి నిపజ్జితబ్బం. గబ్భే నిపజ్జన్తేన గబ్భద్వారం వా పముఖద్వారం వా యం కిఞ్చి సంవరిత్వా నిపజ్జితుం వట్టతి. సచే ఏకకుట్టకే గేహే ద్వీసు పస్సేసు ద్వారాని కత్వా వళఞ్జన్తి, ద్వేపి ద్వారాని జగ్గితబ్బాని, తిభూమకేపి పాసాదే ద్వారం జగ్గితబ్బమేవ. సచే భిక్ఖాచారా పటిక్కమ్మ లోహపాసాదసదిసం పాసాదం బహూ భిక్ఖూ దివావిహారత్థం పవిసన్తి, సఙ్ఘత్థేరేన ద్వారపాలస్స “ద్వారం జగ్గాహీ”తి వత్వా వా “ద్వారజగ్గనం నామ

ఏతస్స భారో”తి ఆభోగం కత్వా వా పవిసిత్వా నిపజ్జితబ్బం. యావ సఙ్ఘనవకేన ఏవమేవ కాతబ్బం. పురే పవిసన్తానం “ద్వారజగ్గనం నామ పచ్ఛిమానం భారో”తి ఏవం ఆభోగం కాతుమ్పి వట్టతి. అనాపుచ్ఛా వా ఆభోగం అకత్వా వా అన్తోగబ్భే వా అసంవుతద్వారే బహి వా నిపజ్జన్తానం ఆపత్తి. గబ్భే వా బహి వా నిపజ్జనకాలేపి “ద్వారజగ్గనం నామ మహాద్వారే ద్వారపాలస్స భారో”తి ఆభోగం కత్వా నిపజ్జితుం వట్టతియేవ. ఏవం లోహపాసాదాదీసు ఆకాసతలే నిపజ్జన్తేనపి ద్వారం సంవరితబ్బమేవ.

అయఞ్హేత్థ సఙ్ఖేపో – ఇదం దివాపటిసల్లీయనం యేన కేనచి పరిక్ఖిత్తే సద్వారబన్ధే ఠానే కథితం, తస్మా అబ్భోకాసే వా రుక్ఖమూలే వా మణ్డపే వా యత్థ కత్థచి సద్వారబన్ధే నిపజ్జన్తేన ద్వారం సంవరిత్వావ నిపజ్జితబ్బం. సచే మహాపరివేణం హోతి మహాబోధియఙ్గణలోహపాసాదఙ్గణసదిసం బహూనం ఓసరణట్ఠానం, యత్థ ద్వారం సంవుతమ్పి సంవుతట్ఠానే న తిట్ఠతి, ద్వారం అలభన్తా పాకారం ఆరుహిత్వాపి విచరన్తి, తత్థ సంవరణకిచ్చం నత్థి. రత్తిం ద్వారం వివరిత్వా నిపన్నో అరుణే ఉగ్గతే వుట్ఠాతి, అనాపత్తి. సచే పన పబుజ్ఝిత్వా పున సుపతి, ఆపత్తి. యో పన “అరుణే ఉగ్గతే వుట్ఠహిస్సామీ”తి పరిచ్ఛిన్దిత్వావ ద్వారం అసంవరిత్వా రత్తిం నిపజ్జతి, యథాపరిచ్ఛేదమేవ వుట్ఠాతి, తస్స ఆపత్తియేవ. **మహాపచ్చరియం** పన “ఏవం నిపజ్జన్తో అనాదరియదుక్కటాపి న ముచ్చతీ”తి వుత్తం.

౨. యో పన బహుదేవ రత్తిం జగ్గిత్వా అద్ధానం వా గన్త్వా దివా కిలన్తరూపో మఞ్చే నిసిన్నో పాదే భూమితో అమోచేత్వావ నిద్దావసేన నిపజ్జతి, తస్స అనాపత్తి. సచే ఓక్కన్తనిద్దో అజానన్తోపి పాదే మఞ్చకం ఆరోపేతి, ఆపత్తియేవ. నిసీదిత్వా అపస్సాయ సుపన్తస్స అనాపత్తి. యోపి చ “నిద్దం వినోదేస్సామీ”తి చఙ్కమన్తో పతిత్వా సహసా వుట్ఠాతి, తస్సపి అనాపత్తి. యో పన పతిత్వా తత్థేవ సయతి, న వుట్ఠాతి, తస్స ఆపత్తి.

కో ముచ్చతి, కో న ముచ్చతీతి? **మహాపచ్చరియం** తావ “ఏకభఙ్గేన నిపన్నకో ఏవ ముచ్చతి. పాదే పన భూమితో మోచేత్వా నిపన్నోపి యక్ఖగహితకోపి విసఞ్ఞీభూతోపి న ముచ్చతీ”తి వుత్తం. **కురున్దట్ఠకథాయం** పన “బన్ధిత్వా నిపజ్జాపితోవ ముచ్చతీ”తి వుత్తం. **మహాఅట్ఠకథాయం** పన “యో చఙ్కమన్తో ముచ్ఛిత్వా పతితో తత్థేవ సుపతి, తస్సపి అవిసయతాయ ఆపత్తి న దిస్సతి. ఆచరియా పన ఏవం న కథయన్తి, తస్మా ఆపత్తియేవాతి మహాపదుమత్థేరేన వుత్తం. ద్వే పన జనా ఆపత్తితో ముచ్చన్తియేవ, యో చ యక్ఖగహితకో, యో చ బన్ధిత్వా నిపజ్జాపితో”తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

దివాసేయ్యవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨. పరిక్ఖారవినిచ్ఛయకథా

౬. **పరిక్ఖారో**తి సమణపరిక్ఖారో. తత్రాయం కప్పియాకప్పియపరిక్ఖారవినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౮౫) – కేచి తాలపణ్ణచ్ఛత్తం అన్తో వా బహి వా పఞ్చవణ్ణేన సుత్తేన సిబ్బిత్వా వణ్ణమట్ఠం కరోన్తి, తం న వట్టతి. ఏకవణ్ణేన పన నీలేన వా పీతకేన వా యేన కేనచి సుత్తేన అన్తో వా బహి వా సిబ్బితుం , ఛత్తదణ్డగ్గాహకం సలాకపఞ్జరం వా వినన్ధితుం వట్టతి, తఞ్చ ఖో థిరకరణత్థం వట్టతి, న వణ్ణమట్ఠత్థాయ. ఛత్తపణ్ణేసు మకరదన్తకం వా అడ్ఢచన్దకం వా ఛిన్దితుం న వట్టతి. ఛత్తదణ్డే గేహత్థమ్భేసు వియ ఘటకో వా వాళరూపకం వా న వట్టతి. సచేపి సబ్బత్థ ఆరగ్గేన లేఖా దిన్నా హోతి, సాపి న వట్టతి. ఘటకం వా వాళరూపకం వా భిన్దిత్వా ధారేతబ్బం, లేఖాపి ఘంసిత్వా వా అపనేతబ్బా, సుత్తకేన వా దణ్డో వేఠేతబ్బో. దణ్డబున్దే పన అహిచ్ఛత్తకసణ్ఠానం వట్టతి. వాతప్పహారేన అచలనత్థం ఛత్తమణ్డలికం రజ్జుకేహి గాహేత్వా దణ్డే బన్ధన్తి, తస్మిం బన్ధనట్ఠానే వలయమివ ఉక్కిరిత్వా లేఖం ఠపేన్తి, సా వట్టతి.

౭. చీవరమణ్డనత్థాయ నానాసుత్తకేహి సతపదిసదిసం సిబ్బన్తా ఆగన్తుకపట్టం ఠపేన్తి, అఞ్ఞమ్పి యం కిఞ్చి సూచికమ్మవికారం కరోన్తి, పట్టముఖే వా పరియన్తే వా వేణిం వా సఙ్ఖలికం వా ముగ్గరం వా ఏవమాది సబ్బం న వట్టతి, పకతిసూచికమ్మమేవ వట్టతి. గణ్ఠికపట్టకఞ్చ పాసకపట్టకఞ్చ అట్ఠకోణమ్పి సోళసకోణమ్పి కరోన్తి, తత్థ అగ్ఘియగయముగ్గరాదీని దస్సేన్తి, కక్కటక్ఖీని ఉక్కిరన్తి, సబ్బం న వట్టతి, చతుకోణమేవ వట్టతి, కోణసుత్తపీళకా చ చీవరే రత్తే దువిఞ్ఞేయ్యరూపా వట్టన్తి. కఞ్జికపిట్ఠఖలిఅల్లికాదీసు చీవరం పక్ఖిపితుం న వట్టతి, చీవరకమ్మకాలే పన హత్థమలసూచిమలాదీనం ధోవనత్థం కిలిట్ఠకాలే చ ధోవనత్థం వట్టతి, గన్ధం వా లాఖం వా తేలం వా రజనే పక్ఖిపితుం న వట్టతి.

రజనేసు చ హలిద్దిం ఠపేత్వా సబ్బం **మూలరజనం** వట్టతి, మఞ్జిట్ఠిఞ్చ తుఙ్గహారఞ్చ ఠపేత్వా సబ్బం **ఖన్ధరజనం** వట్టతి. తుఙ్గహారో నామ ఏకో సకణ్టకరుక్ఖో, తస్స హరితాలవణ్ణం **ఖన్ధరజనం** హోతి. లోద్దఞ్చ కణ్డులఞ్చ ఠపేత్వా సబ్బం **తచరజనం** వట్టతి. అల్లిపత్తఞ్చ నీలిపత్తఞ్చ ఠపేత్వా సబ్బం **పత్తరజనం** వట్టతి. గిహిపరిభుత్తకం పన అల్లిపత్తేన ఏకవారం రజితుం వట్టతి. కింసుకపుప్ఫఞ్చ కుసుమ్భపుప్ఫఞ్చ ఠపేత్వా సబ్బం **పుప్ఫరజనం** వట్టతి. **ఫలరజనే** పన న కిఞ్చి న వట్టతి (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౩౪౪).

౮. చీవరం రజిత్వా సఙ్ఖేన వా మణినా వా యేన కేనచి న ఘట్టేతబ్బం, భూమియం జాణుకాని నిహన్త్వా హత్థేహి గహేత్వా దోణియమ్పి న ఘంసితబ్బం. దోణియం వా ఫలకే వా ఠపేత్వా అన్తే గాహాపేత్వా హత్థేన పహరితుం పన వట్టతి, తమ్పి ముట్ఠినా న కాతబ్బం. పోరాణకత్థేరా పన దోణియమ్పి న ఠపేసుం. ఏకో చీవరం గహేత్వా తిట్ఠతి, అపరో హత్థే కత్వా హత్థేన పహరతి. చీవరస్స కణ్ణసుత్తకం న వట్టతి, రజితకాలే ఛిన్దితబ్బం. యం పన "అనుజానామి, భిక్ఖవే, కణ్ణసుత్తక"న్తి (మహావ॰ ౩౪౪) ఏవం అనుఞ్ఞాతం, తం అనువాతే పాసకం కత్వా బన్ధితబ్బం రజనకాలే లగ్గనత్థాయ. గణ్ఠికేపి సోభాకరణత్థం లేఖా వా పీళకా వా న వట్టతి, నాసేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం.

౯. పత్తే వా థాలకే వా ఆరగ్గేన లేఖం కరోన్తి అన్తో వా బహి వా, న వట్టతి. పత్తం భమం ఆరోపేత్వా మజ్జిత్వా పచన్తి "మణివణ్ణం కరిస్సామా"తి, న వట్టతి, తేలవణ్ణో పన వట్టతి. పత్తమణ్డలే భిత్తికమ్మం న వట్టతి, మకరదన్తకం పన వట్టతి.

ధమకరణఛత్తకస్స ఉపరి వా హేట్ఠా వా ధమకరణకుచ్ఛియం వా లేఖా న వట్టతి, ఛత్తముఖవట్టియం పనస్స లేఖా వట్టతి.

౧౦. కాయబన్ధనస్స సోభనత్థం తహిం తహిం దిగుణం సుత్తం కోట్టేన్తి, కక్కటక్ఖీని ఉట్ఠాపేన్తి, న వట్టతి, ఉభోసు పన అన్తేసు దసాముఖస్స థిరభావాయ దిగుణం కోట్టేతుం వట్టతి. దసాముఖే పన ఘటకం వా మకరముఖం వా దేడ్డుభసీసం వా యం కిఞ్చి వికారరూపం కాతుం న వట్టతి, తత్థ తత్థ అచ్ఛీని దస్సేత్వా మాలాకమ్మాదీని వా కత్వా కోట్టితకాయబన్ధనమ్పి న వట్టతి, ఉజుకమేవ పన మచ్ఛకణ్టకం వా ఖజ్జూరిపత్తకం వా మట్ఠకపట్టికం వా కత్వా కోట్టేతుం వట్టతి. కాయబన్ధనస్స దసా ఏకా వట్టతి, ద్వే తీణి చత్తారిపి వట్టన్తి, తతో పరం న వట్టన్తి. రజ్జుకకాయబన్ధనం ఏకమేవ వట్టతి, పామఙ్గసణ్ఠానం పన ఏకమ్పి న వట్టతి, దసా పన పామఙ్గసణ్ఠానాపి వట్టతి, బహురజ్జుకే ఏకతో కత్వా ఏకేన నిరన్తరం వేఠేత్వా కతం బహురజ్జుకన్తి న వత్తబ్బం, తం వట్టతి.

కాయబన్ధనవిధే అట్ఠమఙ్గలాదికం యం కిఞ్చి వికారరూపం న వట్టతి, పరిచ్ఛేదలేఖామత్తం వట్టతి. విధకస్స ఉభోసు అన్తేసు థిరకరణత్థాయ ఘటకం కరోన్తి, అయమ్పి వట్టతి.

౧౧. అఞ్జనియం ఇత్థిపురిసచతుప్పదసకుణరూపం వా మాలాకమ్మలతాకమ్మమకరదన్తకగోముత్తకఅడ్ఢచన్దకాదిభేదం వా వికారరూపం న వట్టతి, ఘంసిత్వా వా భిన్దిత్వా వా యథా వా న పఞ్ఞాయతి, తథా సుత్తకేన వేఠేత్వా వళఞ్జేతబ్బా. ఉజుకమేవ పన చతురంసా వా అట్ఠంసా వా సోళసంసా వా అఞ్జనీ వట్టతి. హేట్ఠతోపిస్సా ద్వే వా తిస్సో వా వట్టలేఖాయో వట్టన్తి, గీవాయమ్పిస్సా పిధానకబన్ధనత్థం ఏకా వట్టలేఖా వట్టతి.

అఞ్జనీసలాకాయపి వణ్ణమట్ఠకమ్మం న వట్టతి, అఞ్జనీథవికాయపి యం కిఞ్చి నానావణ్ణేన సుత్తేన వణ్ణమట్ఠకమ్మం న వట్టతి. ఏసేవ నయో కుఞ్చికకోసకేపి. కుఞ్చికాయ వణ్ణమట్ఠకమ్మం న వట్టతి, తథా సిపాటికాయ. ఏకవణ్ణసుత్తేన పన యేన కేనచి యం కిఞ్చి సిబ్బితుం వట్టతి.

౧౨. ఆరకణ్టకేపి వట్టమణికం వా అఞ్ఞం వా వణ్ణమట్ఠం న వట్టతి, గీవాయం పన పరిచ్ఛేదలేఖా వట్టతి. పిప్ఫలికేపి మణికం వా పీళకం వా యం కిఞ్చి ఉట్ఠాపేతుం న వట్టతి, దణ్డకే పన పరిచ్ఛేదలేఖా వట్టతి. నఖచ్ఛేదనం వలితకంయేవ కరోన్తి, తస్మా తం వట్టతి. ఉత్తరారణియం వాపి అరణిధనుకే వా ఉపరిపేల్లనదణ్డకే వా మాలాకమ్మాది యం కిఞ్చి వణ్ణమట్ఠం న వట్టతి. పేల్లనదణ్డకస్స పన వేమజ్ఝే మణ్డలం హోతి, తత్థ పరిచ్ఛేదలేఖామత్తం వట్టతి. సూచిసణ్డాసం కరోన్తి, యేన సూచిం డంసాపేత్వా ఘంసన్తి, తత్థ మకరముఖాదికం యం కిఞ్చి వణ్ణమట్ఠం న వట్టతి, సూచిడంసనత్థం పన ముఖమత్తం హోతి, తం వట్టతి.

దన్తకట్ఠచ్ఛేదనవాసియమ్పి యం కిఞ్చి వణ్ణమట్ఠం న వట్టతి, ఉజుకమేవ కప్పియలోహేన ఉభోసు వా పస్సేసు చతురంసం వా అట్ఠంసం వా బన్ధితుం వట్టతి. కత్తరదణ్డేపి యం కిఞ్చి వణ్ణమట్ఠం న వట్టతి, హేట్ఠా ఏకా వా ద్వే వా వట్టలేఖా ఉపరి అహిచ్ఛత్తకమకుళమత్తఞ్చ వట్టతి.

౧౩. తేలభాజనేసు విసాణే వా నాళియం వా అలాబుకే వా ఆమణ్డసారకే వా ఠపేత్వా ఇత్థిరూపం పురిసరూపఞ్చ అవసేసం సబ్బమ్పి వణ్ణమట్ఠకమ్మం వట్టతి. మఞ్చపీఠే భిసిబిమ్బోహనే భూమత్థరణే పాదపుఞ్ఛనే చక్కమనభిసియా

సమ్ముఞ్జనియం కచవరఛడ్డనకే రజనదోణికాయ పానీయఉళుఙ్కే పానీయఘటే పాదకథలికాయ ఫలకపీఠకే వలయాధారకే దణ్డాధారకే పత్తపిధానే తాలవణ్టే బీజనేతి ఏతేసు సబ్బం మాలాకమ్మాది వణ్ణమట్ఠకమ్మం వట్టతి.

౧౪. సేనాసనే పన ద్వారకవాటవాతపానకవాటాదీసు సబ్బరతనమయమ్పి వణ్ణమట్ఠకమ్మం వట్టతి. సేనాసనే కిఞ్చి పటిసేధేతబ్బం నత్థి అఞ్ఞత్ర విరుద్ధసేనాసనా . విరుద్ధసేనాసనం నామ అఞ్ఞేసం సీమాయ రాజవల్లభేహి కతసేనాసనం వుచ్చతి. తస్మా యే తాదిసం సేనాసనం కరోన్తి, తే వత్తబ్బా "మా అమ్హాకం సీమాయ సేనాసనం కరోథా"తి. అనాదియిత్వా కరోన్తియేవ, పునపి వత్తబ్బా "మా ఏవం అకత్థ, మా అమ్హాకం ఉపోసథపవారణానం అన్తరాయమకత్థ, మా సామగ్గిం భిన్దిత్థ, తుమ్హాకం సేనాసనం కతమ్పి కతట్ఠానే న ఠస్సతీ"తి. సచే బలక్కారేన కరోన్తియేవ, యదా తేసం లజ్జిపరిసా ఉస్సన్నా హోతి, సక్కా చ హోతి లద్ధుం ధమ్మికో వినిచ్ఛయో, తదా తేసం పేసేతబ్బం "తుమ్హాకం ఆవాసం హరథా"తి. సచే యావతతియం పేసితే హరన్తి, సాధు. నో చే హరన్తి, ఠపేత్వా బోధిఞ్చ చేతియఞ్చ అవసేససేనాసనాని భిన్దితబ్బాని, నో చ ఖో అపరిభోగం కరోన్తేహి, పటిపాటియా పన ఛదనగోపానసీఇట్ఠకాదీని అపనేత్వా తేసం పేసేతబ్బం "తుమ్హాకం దబ్బసమ్భారే హరథా"తి. సచే హరన్తి, సాధు. నో చే హరన్తి, అథ తేసు దబ్బసమ్భారేసు హిమవస్సవాతాతపాదీహి పూతిభూతేసు వా చోరేహి వా హటేసు అగ్గినా వా దడ్ఢేసు సీమసామికా భిక్ఖూ అనుపవజ్జా, న లబ్భా చోదేతుం "తుమ్హేహి అమ్హాకం దబ్బసమ్భారా నాసితా"తి వా "తుమ్హాకం గీవా"తి వా. యం పన సీమసామికేహి భిక్ఖూహి కతం, తం సుకతమేవ హోతి. యోపి భిక్ఖు బహుస్సుతో వినయఞ్ఞూ అఞ్ఞం భిక్ఖుం అకప్పియపరిక్ఖారం గహేత్వా విచరన్తం దిస్వా ఛిన్దాపేయ్య వా భిన్దాపేయ్య వా, అనుపవజ్జో, సో నేవ చోదేతబ్బో న సారేతబ్బో, న తం లబ్భా వత్తుం "అయం నామ మమ పరిక్ఖారో తయా నాసితో, తం మే దేహీ"తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

పరిక్ఖారవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౩. భేసజ్జాదికరణవినిచ్ఛయకథా

౧౩. **భేసజ్జకరణపరిత్తపటిసన్థారేసు** పన **భేసజ్జకరణే** తావ అయం వినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౧౮౫-౭) – ఆగతాగతస్స పరజనస్స భేసజ్జం న కాతబ్బం, కరోన్తో దుక్కటం ఆపజ్జతి. పఞ్చన్నం పన సహధమ్మికానం కాతబ్బం భిక్ఖుస్స భిక్ఖునియా సిక్ఖమానాయ సామణేరస్స సామణేరియాతి. సమసీలసద్ధాపఞ్ఞానఞ్హి ఏతేసం తీసు సిక్ఖాసు యుత్తానం భేసజ్జం అకాతుం న లబ్భతి. కరోన్తేన చ సచే తేసం అత్థి, తేసం సన్తకం గహేత్వా యోజేత్వా దాతబ్బం, సచే నత్థి, అత్తనో సన్తకం కాతబ్బం. సచే అత్తనోపి నత్థి, భిక్ఖాచారవత్తేన వా ఞాతకపవారితట్ఠానతో వా పరియేసితబ్బం, అలభన్తేన గిలానస్స అత్థాయ అకతవిఞ్ఞత్తియాపి ఆహరిత్వా కాతబ్బం.

౧౬. అపరేసమ్పి పఞ్చన్నం కాతుం వట్టతి మాతు పితు తదుపట్ఠాకానం అత్తనో వేయ్యావచ్చకరస్స పణ్డుపలాసస్స చాతి. **పణ్డుపలాసో** నామ యో పబ్బజ్జాపేక్ఖో యావ పత్తచీవరం పటియాదియతి, తావ విహారే వసతి. తేసు సచే మాతాపితరో ఇస్సరా హోన్తి న పచ్చాసీసన్తి, అకాతుం వట్టతి. సచే పన రజ్జేపి ఠితా పచ్చాసీసన్తి, అకాతుం న వట్టతి. భేసజ్జం పచ్చాసీసన్తానం భేసజ్జం దాతబ్బం, యోజేతుం అజానన్తానం యోజేత్వా దాతబ్బం. సబ్బేసం అత్థాయ సహధమ్మికేసు వుత్తనయేనేవ పరియేసితబ్బం. సచే పన మాతరం విహారం ఆనేత్వా జగ్గతి, సబ్బం పరికమ్మం అనామసన్తేన కాతబ్బం, ఖాదనీయభోజనీయం సహత్థా దాతబ్బం. పితా పన యథా సామణేరో, ఏవం సహత్థేన న్హాపనసమ్బాహనాదీని కత్వా ఉపట్ఠాతబ్బో. యే చ మాతాపితరో ఉపట్ఠహన్తి పటిజగ్గన్తి, తేసమ్పి ఏవమేవ కాతబ్బం. **వేయ్యావచ్చకరో** నామ యో వేతనం గహేత్వా అరఞ్ఞే దారూని వా ఛిన్దతి, అఞ్ఞం వా కిఞ్చి కమ్మం కరోతి, తస్స రోగే ఉప్పన్నే యావ ఞాతకా న పస్సన్తి, తావ భేసజ్జం కాతబ్బం. యో పన భిక్ఖునిస్సితకోవ హుత్వా సబ్బకమ్మాని కరోతి, తస్స భేసజ్జం కాతబ్బమేవ. పణ్డుపలాసేపి సామణేరే వియ పటిపజ్జితబ్బం.

౧౭. అపరేసమ్పి దసన్నం కాతుం వట్టతి జేట్ఠభాతు కనిట్ఠభాతు జేట్ఠభగినియా కనిట్ఠభగినియా చూళమాతుయా మహామాతుయా చూళపితునో మహాపితునో పితుచ్ఛాయ మాతులస్సాతి. తేసం పన సబ్బేసమ్పి కరోన్తేన తేసంయేవ సన్తకం భేసజ్జం గహేత్వా కేవలం యోజేత్వా దాతబ్బం. సచే పన నప్పహోన్తి యాచన్తి చ "దేథ నో, భన్తే, తుమ్హాకం పటిదస్సామా"తి, తావకాలికం దాతబ్బం. సచేపి న యాచన్తి, "అమ్హాకం భేసజ్జం అత్థి, తావకాలికం గణ్హథా"తి వత్వా వా "యదా తేసం భవిస్సతి, తదా దస్సన్తీ"తి ఆభోగం వా కత్వా దాతబ్బం. సచే పటిదేన్తి, గహేతబ్బం. నో చే దేన్తి, న చోదేతబ్బా. ఏతే దస ఞాతకే ఠపేత్వా అఞ్ఞేసం న కాతబ్బం.

ఏతేసం పుత్తపరమ్పరాయ పన యావ సత్తమా కులపరివట్టా, తావ చత్తారో పచ్చయే ఆహరాపేన్తస్స అకతవిఞ్ఞత్తి వా భేసజ్జం కరోన్తస్స వేజ్జకమ్మం వా కులదూసకాపత్తి వా న హోతి. సచే భాతు జాయా, భగినియా సామికో వా గిలానో హోతి, ఞాతకా చే, తేసమ్పి వట్టతి. అఞ్ఞాతకా చే, భాతు చ భగినియా చ కత్వా దాతబ్బం "తుమ్హాకం జగ్గనట్ఠానే దేథా"తి. అథ వా తేసం పుత్తానం కత్వా దాతబ్బం "తుమ్హాకం మాతాపితూనం దేథా"తి. ఏతేనుపాయేన సబ్బపదేసు వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

తేసం అత్థాయ చ సామణేరేహి అరఞ్ఞతో భేసజ్జం ఆహరాపేన్తేన ఞాతిసామణేరేహి వా ఆహరాపేతబ్బం, అఞ్ఞాతకేహి అత్తనో అత్థాయ వా ఆహరాపేత్వా దాతబ్బం. తేహిపి "ఉపజ్ఝాయస్స ఆహరామా"తి వత్తసీసేన ఆహరితబ్బం. ఉపజ్ఝాయస్స

మాతాపితరో గిలానా విహారం ఆగచ్ఛన్తి, ఉపజ్ఝాయో చ దిసాపక్కన్తో హోతి, సద్ధివిహారికేన ఉపజ్ఝాయస్స సన్తకం భేసజ్జం దాతబ్బం. నో చే అత్థి, అత్తనో భేసజ్జం ఉపజ్ఝాయస్స పరిచ్చజిత్వా దాతబ్బం. అత్తనోపి అసన్తే వుత్తనయేనేవ పరియేసిత్వా ఉపజ్ఝాయస్స సన్తకం కత్వా దాతబ్బం. ఉపజ్ఝాయేనపి సద్ధివిహారికస్స మాతాపితూసు ఏవమేవ పటిపజ్జితబ్బం. ఏసేవ నయో ఆచరియన్తేవాసికేసుపి. అఞ్ఞోపి యో ఆగన్తుకో వా చోరో వా యుద్ధపరాజితో ఇస్సరో వా ఞాతకేహి పరిచ్చత్తో కపణో వా గమియమనుస్సో వా గిలానో హుత్వా విహారం పవిసతి, సబ్బేసం అపచ్చాసీసన్తేన భేసజ్జం కాతబ్బం.

౧౭. సద్ధం కులం హోతి చతూహి పచ్చయేహి ఉపట్ఠాయకం భిక్ఖుసఙ్ఘస్స మాతాపితుట్ఠానియం, తత్ర చే కోచి గిలానో హోతి, తస్సత్థాయ విస్సాసేన "భేసజ్జం కత్వా భన్తే దేథా"తి వదన్తి, నేవ దాతబ్బం న కాతబ్బం. అథ పన కప్పియం ఞత్వా ఏవం పుచ్ఛన్తి "భన్తే, అసుకస్స నామ రోగస్స కిం భేసజ్జం కరోన్తీ"తి, "ఇదఞ్చిదఞ్చ గహేత్వా కరోన్తీ"తి వత్తుం వట్టతి. "భన్తే, మయ్హం మాతా గిలానా, భేసజ్జం తావ ఆచిక్ఖథా"తి ఏవం పుచ్ఛితే పన న ఆచిక్ఖితబ్బం, అఞ్ఞమఞ్ఞం పన కథా కాతబ్బా "ఆవుసో, అసుకస్స నామ భిక్ఖునో ఇమస్మిం రోగే కిం భేసజ్జం కరింసూ"తి. ఇదఞ్చిదఞ్చ భేసజ్జం భన్తేతి. తం సుత్వా ఇతరో మాతు భేసజ్జం కరోతి, వట్టతి. మహాపదుమత్థేరో కిర వసభరఞ్ఞోపి దేవియా రోగే ఉప్పన్నే ఏకాయ ఇత్థియా ఆగన్త్వా పుచ్ఛితో "న జానామీ"తి అవత్వా ఏవమేవ భిక్ఖూహి సద్ధిం సముల్లపేసి. తం సుత్వా తస్సా భేసజ్జమకంసు. వూపసన్తే చ రోగే తిచీవరేన తీహి చ కహాపణసతేహి సద్ధిం భేసజ్జచఙ్కోటకం పూరేత్వా ఆహరిత్వా థేరస్స పాదమూలే ఠపేత్వా "భన్తే, పుప్ఫపూజం కరోథా"తి ఆహంసు. థేరో "ఆచరియభాగో నామ అయ"న్తి కప్పియవసేన గాహాపేత్వా పుప్ఫపూజమకాసి. ఏవం తావ భేసజ్జే పటిపజ్జితబ్బం.

౧౮. **పరిత్తే** పన "గిలానస్స పరిత్తం కరోథ, భన్తే"తి వుత్తే న కాతబ్బం, "పరిత్తం భణథా"తి వుత్తే పన భణితబ్బం. సచేపిస్స ఏవం హోతి "మనుస్సా నామ న జానన్తి, అకరియమానే విప్పటిసారినో భవిస్సన్తీ"తి, కాతబ్బం. "పరిత్తోదకం పరిత్తసుత్తం కత్వా దేథా"తి వుత్తే పన తేసంయేవ ఉదకం హత్థేన చాలేత్వా సుత్తం పరిమజ్జిత్వా దాతబ్బం. సచే విహారతో ఉదకం అత్తనో సన్తకం వా సుత్తం దేతి, దుక్కటం. మనుస్సా ఉదకఞ్చ సుత్తఞ్చ గహేత్వా నిసీదిత్వా "పరిత్తం భణథా"తి వదన్తి, కాతబ్బం. నో చే జానన్తి, ఆచిక్ఖితబ్బం. భిక్ఖూనం నిసిన్నానం పాదేసు ఉదకం ఆకిరిత్వా సుత్తఞ్చ ఠపేత్వా గచ్ఛన్తి "పరిత్తం కరోథ, పరిత్తం భణథా"తి, న పాదా అపనేతబ్బా. మనుస్సా హి విప్పటిసారినో హోన్తి. అన్తోగామేపి గిలానస్స అత్థాయ విహారం పేసేన్తి "పరిత్తం భణన్తూ"తి, భణితబ్బం. అన్తోగామే రాజగేహాదీసు రోగే వా ఉపద్దవే వా ఉప్పన్నే పక్కోసాపేత్వా భణాపేన్తి, **ఆటానాటియసుత్తాదీని** భణితబ్బాని. "ఆగన్త్వా గిలానస్స సిక్ఖాపదాని దేన్తు, ధమ్మం కథేన్తు, రాజన్తేపురే వా అమచ్చగేహే వా ఆగన్త్వా సిక్ఖాపదాని దేన్తు, ధమ్మం కథేన్తూ"తి పేసితేపి గన్త్వా సిక్ఖాపదాని దాతబ్బాని, ధమ్మో కథేతబ్బో. "మతానం పరివారత్థం ఆగచ్ఛన్తూ"తి పక్కోసన్తి, న గన్తబ్బం. "సీవథికదస్సనే అసుభదస్సనే చ మరణస్సతిం పటిలభిస్సామా"తి కమ్మట్ఠానసీసేన గన్తుం వట్టతి. "పహారేదిన్నే మతేపి అమరణాధిప్పాయస్స అనాపత్తి వుత్తా"తి న ఏత్తకేనేవ అమనుస్సగహితస్స పహారో దాతబ్బో , తాలపణ్ణం పన పరిత్తసుత్తం వా హత్థే వా పాదే వా బన్ధితబ్బం, రతనసుత్తాదీని పరిత్తాని భణితబ్బాని, "మా సీలవన్తం భిక్ఖుం విహేఠేహీ"తి ధమ్మకథా కాతబ్బా, ఆటానాటియపరిత్తం వా భణితబ్బం.

ఇధ పన ఆటానాటియపరిత్తస్స పరికమ్మం వేదితబ్బం (దీ. ని. అట్ఠ. ౩.౨౮౨). పఠమమేవ హి **ఆటానాటియసుత్తం** న భణితబ్బం, **మేత్తసుత్తం** (ఖు. పా. ౯.౧ ఆదయో; సు. ని. ౧౪౩ ఆదయో) **ధజగ్గసుత్తం** (సం. ని. ౧.౨౪౯) **రతనసుత్త**న్తి

(ఖు॰ పా॰ ౬.౧ ఆదయో; సు॰ ని॰ ౨౨౪ ఆదయో) ఇమాని సత్తాహం భణితబ్బాని. సచే ముఞ్చతి, సున్దరం. నో చే ముఞ్చతి, ఆటానాటియసుత్తం భణితబ్బం. తం భణన్తేన చ భిక్ఖునా పిట్ఠం వా మంసం వా న ఖాదితబ్బం, సుసానే న వసితబ్బం. కస్మా? అమనుస్సా ఓతారం లభన్తి. పరిత్తకరణట్ఠానం హరితూపలిత్తం కారేత్వా తత్థ పరిసుద్ధం ఆసనం పఞ్ఞపేత్వా నిసీదితబ్బం. పరిత్తకారకో భిక్ఖు విహారతో ఘరం నేన్తేహి ఫలకావుధేహి పరివారేత్వా నేతబ్బో. అబ్భోకాసే నిసీదిత్వా న వత్తబ్బం, ద్వారవాతపానాని పిదహిత్వా నిసిన్నేన ఆవుధహత్థేహి సమ్పరివారితేన మేత్తచిత్తం పురేచారికం కత్వా వత్తబ్బం, పఠమం సిక్ఖాపదాని గాహాపేత్వా సీలే పతిట్ఠితస్స పరిత్తం కాతబ్బం. ఏవమ్పి మోచేతుం అసక్కోన్తేన విహారం నేత్వా చేతియఙ్గణే నిపజ్జాపేత్వా ఆసనపూజం కారేత్వా దీపే జాలాపేత్వా చేతియఙ్గణం సమ్మజ్జిత్వా మఙ్గలకథా వత్తబ్బా, సబ్బసన్నిపాతో ఘోసేతబ్బో, విహారస్స ఉపవనే జేట్ఠకరుక్ఖో నామ హోతి, తత్థ "భిక్ఖుసఙ్ఘో తుమ్హాకం ఆగమనం పతిమానేతీ"తి పహిణితబ్బం. సబ్బసన్నిపాతట్ఠానే అనాగన్తుం నామ న లభతి, తతో అమనుస్సగహితకో "త్వం కోనామోసీ"తి పుచ్ఛితబ్బో, నామే కథితే నామేనేవ ఆలపితబ్బో, "ఇత్థన్నామ తుయ్హం మాలాగన్ధాదీసు పత్తి, ఆసనపూజాయం పత్తి, పిణ్డపాతే పత్తి, భిక్ఖుసఙ్ఘేన తుయ్హం పణ్ణాకారత్థాయ మహామఙ్గలకథా వుత్తా, భిక్ఖుసఙ్ఘే గారవేన ఏతం ముఞ్చాహీ"తి మోచేతబ్బో. సచే న ముఞ్చతి, దేవతానం ఆరోచేతబ్బం "తుమ్హే జానాథ, అయం అమనుస్సో అమ్హాకం వచనం న కరోతి, మయం బుద్ధఆణం కరిస్సామా"తి పరిత్తం కాతబ్బం. ఏతం తావ గిహీనం పరికమ్మం. సచే పన భిక్ఖు అమనుస్సేన గహితో హోతి, ఆసనాని ధోవిత్వా సబ్బసన్నిపాతం ఘోసాపేత్వా గన్ధమాలాదీసు పత్తిం దత్వా పరిత్తం భణితబ్బం, ఇదం భిక్ఖూనం పరికమ్మం. ఏవం పరిత్తే పటిపజ్జితబ్బం.

౨౦. **పటిసన్థారే** పన అయం వినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౧౮౫-౭) – అనామట్ఠపిణ్డపాతో కస్స దాతబ్బో, కస్స న దాతబ్బో? మాతాపితూనం తావ దాతబ్బో. సచేపి కహాపణగ్ఘనకో హోతి, సద్ధాదేయ్యవినిపాతనం నత్థి. మాతాపితుఉపట్ఠాకానం వేయ్యావచ్చకరస్స పణ్డుపలాసస్స చాతి ఏతేసమ్పి దాతబ్బో. తత్థ పణ్డుపలాసస్స థాలకే పక్ఖిపిత్వాపి దాతుం వట్టతి, తం ఠపేత్వా అఞ్ఞేసం అగారికానం మాతాపితూనమ్పి న వట్టతి. **పబ్బజితపరిభోగో హి అగారికానం చేతియట్ఠానియో**. అపిచ అనామట్ఠపిణ్డపాథో నామేస సమ్పత్తస్స దామరికచోరస్సపి ఇస్సరియస్సపి దాతబ్బో. కస్మా? తే హి అదీయమానేపి "న దేన్తీ"తి ఆమసిత్వా దీయమానేపి "ఉచ్ఛిట్ఠకం దేన్తీ"తి కుజ్ఝన్తి, కుద్ధా జీవితాపి వోరోపేన్తి, సాసనస్సపి అన్తరాయం కరోన్తి. రజ్జం పత్థయమానస్స విచరతో చోరనాగస్స వత్థు చేత్థ కథేతబ్బం. ఏవం అనామట్ఠపిణ్డపాతే పటిపజ్జితబ్బం.

పటిసన్థారో చ నామాయం కస్స కాతబ్బో, కస్స న కాతబ్బో? పటిసన్థారో నామ విహారం సమ్పత్తస్స యస్స కస్సచి ఆగన్తుకస్స వా దలిద్దస్స వా చోరస్స వా ఇస్సరస్స వా కాతబ్బోయేవ. కథం? ఆగన్తుకం తావ ఖీణపరిబ్బయం విహారం సమ్పత్తం దిస్వా "పానీయం పివా"తి దాతబ్బం, పాదమక్ఖనతేలం దాతబ్బం, కాలే ఆగతస్స యాగుభత్తం, వికాలే ఆగతస్స సచే తణ్డులా అత్థి, తణ్డులా దాతబ్బా. అవేలాయ సమ్పత్తోపి "గచ్ఛాహీ"తి న వత్తబ్బో, సయనట్ఠానం దాతబ్బం. సబ్బం అపచ్చాసీసన్తేనేవ కాతబ్బం. "మనుస్సా నామ చతుపచ్చయదాయకా, ఏవం సఙ్గహే కరియమానే పునప్పునం పసీదిత్వా ఉపకారం కరిస్సన్తీ"తి చిత్తం న ఉప్పాదేతబ్బం. చోరానం పన సఙ్ఘికమ్పి దాతబ్బం. పటిసన్థారానిసంసదీపనత్థఞ్చ చోరనాగవత్థు, భాతరా సద్ధిం జమ్బుదీపగతస్స మహానాగరఞ్ఞో వత్థు, పితురాజస్స రజ్జే చతున్నం అమచ్చానం వత్థు, అభయచోరవత్థూతి ఏవమాదీని బహూని వత్థూని **మహాఅట్ఠకథాయం** విత్థారతో వుత్తాని.

తత్రాయం ఏకవత్థుదీపనా – సీహళదీపే కిర అభయో నామ చోరో పఞ్చసతపరివారో ఏకస్మిం ఠానే ఖన్ధావారం బన్ధిత్వా సమన్తా తియోజనం ఉబ్బాసేత్వా వసతి. అనురాధపురవాసినో కదమ్బనదిం న ఉత్తరన్తి, చేతియగిరిమగ్గే జనసఞ్చారో ఉపచ్ఛిన్నో. అథేకదివసం చోరో "చేతియగిరిం విలుమ్పిస్సామీ"తి అగమాసి. ఆరామికా దిస్వా దీఘభాణకఅభయత్థేరస్స ఆరోచేసుం. థేరో "సప్పిఫాణితాదీని అత్థీ"తి పుచ్ఛి. "అత్థి, భన్తే"తి. "చోరానం దేథ". "తణ్డులా అత్థీ"తి. "అత్థి, భన్తే, సఙ్ఘస్సత్థాయ ఆహటా తణ్డులా చ పక్కసాకఞ్చ గోరసో చా"తి. "భత్తం సమ్పాదేత్వా చోరానం దేథా"తి. ఆరామికా తథా కరింసు. చోరా భత్తం భుఞ్జిత్వా "కేనాయం పటిసన్థారో కతో"తి పుచ్ఛింసు. "అమ్హాకం అయ్యేన అభయత్థేరేనా"తి. చోరా థేరస్స సన్తికం గన్త్వా వన్దిత్వా ఆహంసు "మయం 'సఙ్ఘస్స చ చేతియస్స చ సన్తకం అచ్ఛిన్దిత్వా గహేస్సామా'తి ఆగతా, తుమ్హాకం పన ఇమినా పటిసన్థారేన మయం పసన్నా, అజ్జ పట్ఠాయ విహారే ధమ్మికారక్ఖా అమ్హాకం ఆయత్తా హోతు, నాగరా ఆగన్త్వా దానం దేన్తు, చేతియం వన్దన్తూ"తి. తతో పట్ఠాయ చ నాగరే దానం దాతుం ఆగచ్ఛన్తే నదీతీరేయేవ పచ్చుగ్గన్త్వా రక్ఖన్తా విహారం నేన్తి, విహారేపి దానం దేన్తానం రక్ఖం కత్వా తిట్ఠన్తి. తేపి భిక్ఖూనం భుత్తావసేసం చోరానం దేన్తి. గమనకాలేపి తే చోరా నదీతీరం పాపేత్వా నివత్తన్తి.

అథేకదివసం భిక్ఖుసఙ్ఘే ఖీయనకకథా ఉప్పన్నా "థేరో ఇస్సరవతాయ సఙ్ఘసన్తకం చోరానం అదాసీ"తి. థేరో సన్నిపాతం కారాపేత్వా ఆహ "చోరా 'సఙ్ఘస్స పకతివట్టఞ్చ చేతియసన్తకఞ్చ అచ్ఛిన్దిత్వా గణ్హిస్సామా'తి ఆగమింసు, అథ తేసం మయా 'ఏతం న హరిస్సన్తీ'తి ఏత్తకో నామ పటిసన్థారో కతో, తం సబ్బమ్పి ఏకతో సమ్పిణ్డేత్వా అగ్ఘాపేథ, తేన కారణేన అవిలుత్తం భణ్డం ఏకతో సమ్పిణ్డేత్వా అగ్ఘాపేథా"తి. తతో సబ్బమ్పి థేరేన దిన్నకం చేతియఘరే ఏకం వరపోత్థకచిత్తత్థరణం న అగ్ఘతి. తతో ఆహంసు "థేరేన కతో పటిసన్థారో సుకతో, చోదేతుం వా సారేతుం వా న లబ్భతి, గీవా వా అవహారో వా నత్థీ"తి. ఏవం మహానిసంసో పటిసన్థారోతి సల్లక్ఖేత్వా కత్తబ్బో పణ్డితేన భిక్ఖునాతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

భేసజ్జాదికరణవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౪. విఞ్ఞత్తివినిచ్ఛయకథా

౨౧. విఞ్ఞత్తీతి యాచనా. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౩౪౨) – మూలచ్ఛేజ్జాయ పురిసం యాచితుం న వట్టతి, "సహాయత్థాయ కమ్మకరణత్థాయ పురిసం దేథా"తి యాచితుం వట్టతి, పురిసేన కత్తబ్బం హత్థకమ్మసఙ్ఖాతం పురిసత్తకరం యాచితుం వట్టతియేవ. హత్థకమ్మఞ్హి కిఞ్చి వత్థు న హోతి, తస్మా తం ఠపేత్వా మిగలుద్దకమచ్ఛబన్ధనకాదీనం సకకమ్మం అవసేసం సబ్బం కప్పియం. "కిం, భన్తే, ఆగతాత్థ కేన కమ్మేనా"తి పుచ్ఛితే వా అపుచ్ఛితే వా యాచితుం వట్టతి, విఞ్ఞత్తిపచ్చయా దోసో నత్థి. మిగలుద్దకాదయో పన సకకమ్మం న యాచితబ్బా, "హత్థకమ్మం దేథా"తి అనియమేత్వాపి న యాచితబ్బా. ఏవం యాచితా హి తే "సాధు, భన్తే"తి భిక్ఖూ ఉయ్యోజేత్వా మిగేపి మారేత్వా ఆహరేయ్యుం. నియమేత్వా పన "విహారే కిఞ్చి కత్తబ్బం అత్థి, తత్థ హత్థకమ్మం దేథా"తి యాచితబ్బా, ఫాలనఙ్గలాదీని ఉపకరణాని గహేత్వా కసితుం వా వపితుం వా లాయితుం వా గచ్ఛన్తం సకకిచ్చపసుతమ్పి కస్సకం వా అఞ్ఞం వా కిఞ్చి హత్థకమ్మం యాచితుం వట్టతేవ. యో పన విఘాసాదో వా అఞ్ఞో వా కోచి నిక్కమ్మో నిరత్థకకథం కథేన్తో నిద్దాయన్తో వా విహరతి, ఏవరూపం అయాచిత్వాపి "ఏహి రే ఇదం వా ఇదం వా కరోహీ"తి యదిచ్ఛకం కారాపేతుం వట్టతి.

హత్థకమ్మస్స పన సబ్బకప్పియభావదీపనత్థం ఇమం నయం కథేన్తి. సచే హి భిక్ఖు పాసాదం కారేతుకామో హోతి, థమ్భత్థాయ పాసాణకోట్టకానం ఘరం గన్త్వా వత్తబ్బం "హత్థకమ్మం లద్ధుం వట్టతి ఉపాసకా"తి. "కిం కాతబ్బం, భన్తే"తి? "పాసాణత్థమ్భా ఉద్ధరిత్వా దాతబ్బా"తి. సచే తే ఉద్ధరిత్వా వా దేన్తి, ఉద్ధరిత్వా నిక్ఖిత్తే అత్తనో థమ్భే వా దేన్తి, వట్టతి. అథాపి వదన్తి "అమ్హాకం, భన్తే, హత్థకమ్మం కాతుం ఖణో నత్థి, అఞ్ఞం ఉద్ధరాపేథ, తస్స మూలం దస్సామా"తి, ఉద్ధరాపేత్వా "పాసాణత్థమ్భే ఉద్ధటమనుస్సానం మూలం దేథా"తి వత్తుం వట్టతి. ఏతేనేవ ఉపాయేన పాసాదదారూనం అత్థాయ వడ్ఢకీనం సన్తికం, ఇట్ఠకత్థాయ ఇట్ఠకవడ్ఢకీనం, ఛదనత్థాయ గేహచ్ఛాదకానం, చిత్తకమ్మత్థాయ చిత్తకారానన్తి యేన యేన అత్థో హోతి, తస్స తస్స అత్థాయ తేసం తేసం సిప్పకారకానం సన్తికం గన్త్వా హత్థకమ్మం యాచితుం వట్టతి, హత్థకమ్మయాచనవసేన చ మూలచ్ఛేజ్జాయ వా భత్తవేతనానుప్పదానేన వా లద్ధమ్పి సబ్బం గహేతుం వట్టతి. అరఞ్ఞతో ఆహరాపేన్తేన చ సబ్బం అనజ్ఝావుత్థకం ఆహరాపేతబ్బం.

౨౨. న కేవలఞ్చ పాసాదం కారేతుకామేన, మఞ్చపీఠపత్తపరిస్సావనధమకరణచీవరాదీని కారాపేతుకామేనపి దారులోహసుత్తాదీని లభిత్వా తే తే సిప్పకారకే ఉపసఙ్కమిత్వా వుత్తనయేనేవ హత్థకమ్మం యాచితబ్బం. హత్థకమ్మయాచనవసేన చ మూలచ్ఛేజ్జాయ వా భత్తవేతనానుప్పదానేన వా లద్ధమ్పి సబ్బం గహేతబ్బం. సచే పన కాతుం న ఇచ్ఛన్తి, భత్తవేతనం పచ్చాసీసన్తి, అకప్పియకహాపణాది న దాతబ్బం, భిక్ఖాచారవత్తేన తణ్డులాదీని పరియేసిత్వా దాతుం వట్టతి. హత్థకమ్మవసేన పత్తం కారేత్వా తథేవ పాచేత్వా నవపక్కస్స పత్తస్స పుఞ్ఛనతేలత్థాయ అన్తోగామం పవిట్ఠేన "భిక్ఖాయ ఆగతో"తి సల్లక్ఖేత్వా యాగుయా వా భత్తే వా ఆనీతే హత్థేన పత్తో పిధాతబ్బో. సచే ఉపాసికా "కిం, భన్తే"తి పుచ్ఛతి, "నవపక్కో పత్తో, పుఞ్ఛనతేలేన అత్థో"తి వత్తబ్బం. సచే సా "దేహి, భన్తే"తి పత్తం గహేత్వా తేలేన పుఞ్ఛిత్వా యాగుయా వా భత్తస్స వా పూరేత్వా దేతి, విఞ్ఞత్తి నామ న హోతి, గహేతుం వట్టతి.

౨౩. భిక్ఖూ పగేవ పిణ్డాయ చరిత్వా ఆసనసాలం గన్త్వా ఆసనం అపస్సన్తా తిట్ఠన్తి. తత్ర చే ఉపాసకా భిక్ఖూ ఠితే దిస్వా సయమేవ ఆసనాని ఆహరాపేన్తి, నిసీదిత్వా గచ్ఛన్తేహి ఆపుచ్ఛిత్వా గన్తబ్బం, అనాపుచ్ఛా గతానమ్పి నట్ఠం గీవా న హోతి,

ఆపుచ్ఛిత్వా గమనం పన వత్తం. సచే భిక్ఖూహి “ఆసనాని ఆహరథా”తి వుత్తేహి ఆహటాని హోన్తి, ఆపుచ్ఛిత్వావ గన్తబ్బం, అనాపుచ్ఛా గతానం వత్తభేదో చ నట్ఠఞ్చ గీవా. అత్థరణకోజవకాదీసుపి ఏసేవ నయో.

మక్ఖికా బహుకా హోన్తి, “మక్ఖికబీజనిం ఆహరథా”తి వత్తబ్బం, పుచిమన్దసాఖాదీని ఆహరన్తి, కప్పియం కారాపేత్వా పటిగ్గహేతబ్బాని. ఆసనసాలాయం ఉదకభాజనం రిత్తం హోతి, “ధమకరణం గణ్హాహీ”తి న వత్తబ్బం. ధమకరణఞ్హి రిత్తభాజనే పక్ఖిపన్తో భిన్దేయ్య, “నదిం వా తళాకం వా గన్త్వా ఉదకం ఆహరా”తి పన వత్తుం వట్టతి, “గేహతో ఆహరా”తి నేవ వత్తుం వట్టతి, న ఆహటం పరిభుఞ్జితుం. ఆసనసాలాయ వా అరఞ్ఞే వా భత్తకిచ్చం కరోన్తేహి తత్థ జాతకం అనజ్ఝావుత్థకం యం కిఞ్చి ఉత్తరిభఙ్గారహం పత్తం వా ఫలం వా సచే కిఞ్చి కమ్మం కరోన్తం ఆహరాపేతి, హత్థకమ్మవసేన ఆహరాపేత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి, అలజ్జీహి పన భిక్ఖూహి వా సామణేరేహి వా హత్థకమ్మం న కారేతబ్బం. అయం తావ పురిసత్తకరే నయో.

౨౪. గోణం పన అఞ్ఞాతకఅప్పవారితట్ఠానతో ఆహరాపేతుం న వట్టతి, ఆహరాపేన్తస్స దుక్కటం. ఞాతకపవారితట్ఠానతోపి మూలచ్ఛేజ్జాయ యాచితుం న వట్టతి, తావకాలికనయేన సబ్బత్థ వట్టతి. ఏవం ఆహరాపితఞ్చ గోణం రక్ఖిత్వా జగ్గిత్వా సామికా పటిచ్ఛాపేతబ్బా. సచస్స పాదో వా సిఙ్గం వా భిజ్జతి వా నస్సతి వా, సామికా చే సమ్పటిచ్ఛన్తి, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే సమ్పటిచ్ఛన్తి, గీవా హోతి. సచే “తుమ్హాకంయేవ దేమా”తి వదన్తి, న సమ్పటిచ్ఛితబ్బం. “విహారస్స దేమా”తి వుత్తే పన “ఆరామికానం ఆచిక్ఖథ జగ్గనత్థాయా”తి వత్తబ్బా.

౨౫. “సకటం దేథా”తిపి అఞ్ఞాతకఅప్పవారితే వత్తుం న వట్టతి, విఞ్ఞత్తి ఏవ హోతి, దుక్కటం ఆపజ్జతి. ఞాతకపవారితట్ఠానే పన వట్టతి, తావకాలికం వట్టతి, కమ్మం పన కత్వా పున దాతబ్బం. సచే నేమిఆదీని భిజ్జన్తి, పాకతికాని కత్వా దాతబ్బం, నట్ఠే గీవా హోతి. “తుమ్హాకమేవ దేమా”తి వుత్తే దారుభణ్డం నామ సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి. ఏస నయో వాసిఫరసుకుఠారీకుదాలనిఖాదనేసు వల్లిఆదీసు చ పరపరిగ్గహితేసు. గరుభణ్డప్పహోనకేసుయేవ వల్లిఆదీసు విఞ్ఞత్తి హోతి, న తతో ఓరం.

౨౬. అనజ్ఝావుత్థకం పన యం కిఞ్చి ఆహరాపేతుం వట్టతి. రక్ఖితగోపితట్ఠానేయేవ హి విఞ్ఞత్తి నామ వుచ్చతి. సా ద్వీసు పచ్చయేసు సబ్బేన సబ్బం న వట్టతి. సేనాసనపచ్చయే పన “ఆహర దేహీ”తి విఞ్ఞత్తిమత్తమేవ న వట్టతి, పరికథోభాసనిమిత్తకమ్మాని వట్టన్తి. తత్థ ఉపోసథాగారం వా భోజనసాలం వా అఞ్ఞం వా కిఞ్చి సేనాసనం ఇచ్ఛతో “ఇమస్మిం వత ఓకాసే ఏవరూపం సేనాసనం కాతుం వట్టతీ”తి వా “యుత్త”న్తి వా “అనురూప”న్తి వాతిఆదినా నయేన వచనం **పరికథా** నామ. ఉపాసకా తుమ్హే కుహిం వసథాతి. పాసాదే, భన్తేతి. “కిం భిక్ఖూనం పన ఉపాసకా పాసాదో న వట్టతీ”తి ఏవమాదివచనం **ఓభాసో** నామ. మనుస్సే దిస్వా రజ్జుం పసారేతి, ఖీలే ఆకోటాపేతి, “కిం ఇదం, భన్తే”తి వుత్తే “ఇధ ఆవాసం కరిస్సామా”తి ఏవమాదికరణం పన **నిమిత్తకమ్మం** నామ. గిలానపచ్చయే పన విఞ్ఞత్తిపి వట్టతి, పగేవ పరికథాదీని.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

విఞ్ఞత్తివినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౫. కులసఙ్గహవినిచ్ఛయకథా

౨౭. కులసఙ్గహోతి పుప్ఫఫలాదీహి కులానం సఙ్గహో కులసఙ్గహో. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౪౩౧) – కులసఙ్గహత్థాయ మాలావచ్ఛాదీని రోపేతుం వా రోపాపేతుం వా సిఞ్చితుం వా సిఞ్చాపేతుం వా పుప్ఫాని ఓచినితుం వా ఓచినాపేతుం వా గన్థితుం వా గన్థాపేతుం వా న వట్టతి. తత్థ అకప్పియవోహారో కప్పియవోహారో పరియాయో ఓభాసో నిమిత్తకమ్మన్తి ఇమాని పఞ్చ జానితబ్బాని.

౨౮. తత్థ **అకప్పియవోహారో** నామ అల్లహరితానం కోట్టనం కోట్టాపనం, ఆవాటస్స ఖణనం ఖణాపనం, మాలావచ్ఛస్స రోపనం రోపాపనం, ఆళియా బన్ధనం బన్ధాపనం, ఉదకస్స సేచనం సేచాపనం, మాతికాయ సమ్ముఖకరణం, కప్పియఉదకసిఞ్చనం, హత్థపాదముఖధోవననహానోదకసిఞ్చనం. **కప్పియవోహారో** నామ “ఇమం రుక్ఖం జాన, ఇమం ఆవాటం జాన, ఇమం మాలావచ్ఛం జాన, ఏత్థ ఉదకం జానా”తిఆదివచనం సుక్ఖమాతికాయ ఉజుకరణఞ్చ. **పరియాయో** నామ “పణ్డితేన మాలావచ్ఛాదయో రోపాపేతబ్బా, నచిరస్సేవ ఉపకారాయ సంవత్తన్తీ”తిఆదివచనం. **ఓభాసో** నామ కుదాలఖణిత్తాదీని చ మాలావచ్ఛే చ గహేత్వా ఠానం. ఏవం ఠితఞ్హి సామణేరాదయో దిస్వా “థేరో కారాపేతుకామో”తి గన్త్వా కరోన్తి. **నిమిత్తకమ్మం** నామ కుదాలఖణిత్తివాసిఫరసుఉదకభాజనాని ఆహరిత్వా సమీపే ఠపనం.

౨౯. ఇమాని పఞ్చపి కులసఙ్గహత్థాయ రోపనరోపాపనాదీసు న వట్టన్తి. ఫలపరిభోగత్థాయ కప్పియాకప్పియవోహారద్వయమేవ న వట్టతి, ఇతరత్తయం వట్టతి. **మహాపచ్చరియం** పన “కప్పియవోహారోపి వట్టతి, యఞ్చ అత్తనో పరిభోగత్థాయ వట్టతి, తం అఞ్ఞపుగ్గలస్స వా సఙ్ఘస్స వా చేతియస్స వా అత్థాయపి వట్టతీ”తి వుత్తం. ఆరామత్థాయ పన వనత్థాయ ఛాయత్థాయ చ అకప్పియవోహారమత్తమేవ న వట్టతి, సేసం వట్టతి. న కేవలఞ్చ సేసం, యం కిఞ్చి మాతికమ్పి ఉజుం కాతుం కప్పియఉదకం సిఞ్చితుం నహానకోట్ఠకం కత్వా నహాయితుం హత్థపాదముఖధోవనఉదకాని చ తత్థ ఛడ్డేతుమ్పి వట్టతి. **మహాపచ్చరియం** పన **కురున్దియఞ్చ** “కప్పియపథవియం సయం రోపేతుమ్పి వట్టతీ”తి వుత్తం. ఆరామాదిఅత్థాయ పన రోపితస్స వా రోపాపితస్స వా ఫలం పరిభుఞ్జితుమ్పి వట్టతి.

౩౦. అయం పన ఆదితో పట్ఠాయ విత్థారేన ఆపత్తివినిచ్ఛయో – కులదూసనత్థాయ అకప్పియపథవియం మాలావచ్ఛం రోపేన్తస్స పాచిత్తియఞ్చేవ దుక్కటఞ్చ, తథా అకప్పియవోహారేన రోపాపేన్తస్స. కప్పియపథవియం రోపనేపి రోపాపనేపి దుక్కటమేవ. ఉభయత్రాపి సకిం ఆణత్తియా బహూనమ్పి రోపనే ఏకమేవ సపాచిత్తియదుక్కటం వా సుద్ధదుక్కటం వా హోతి. పరిభోగత్థాయ కప్పియభూమియం వా అకప్పియభూమియం వా కప్పియవోహారేన రోపాపనే అనాపత్తి. ఆరామాదిఅత్థాయపి అకప్పియపథవియం రోపేన్తస్స వా అకప్పియవచనేన రోపాపేన్తస్స వా పాచిత్తియం. అయం పన నయో **మహాఅట్ఠకథాయం** న సుట్ఠు విభత్తో, **మహాపచ్చరియం** పన విభత్తోతి.

సిఞ్చనసిఞ్చాపనే పన అకప్పియఉదకేన సబ్బత్థ పాచిత్తియం, కులదూసనపరిభోగత్థాయ దుక్కటమ్పి. కప్పియేన తేసంయేవ ద్విన్నం అత్థాయ దుక్కటం, పరిభోగత్థాయ చేత్థ కప్పియవోహారేన సిఞ్చాపనే అనాపత్తి. ఆపత్తిట్ఠానే పన ధారావచ్ఛేదవసేన పయోగబహులతాయ చ ఆపత్తిబహులతా వేదితబ్బా.

కులసఙ్గహత్థాయ ఓచినసే పుప్ఫగణనాయ దుక్కటపాచిత్తియాని, అఞ్ఞత్థ పాచిత్తియానేవ. బహూని పన పుప్ఫాని ఏకపయోగేన ఓచినన్తో పయోగవసేన కారేతబ్బో. ఓచినాపనే కులదూసనత్థాయ సకిం ఆణత్తో బహూమ్పి ఓచినాతి, ఏకమేవ సపాచిత్తియదుక్కటం, అఞ్ఞత్ర పాచిత్తియమేవ.

౩౧. గన్థనగన్థాపనేసు పన సబ్బాపి ఛ పుప్ఫవికతియో వేదితబ్బా – గన్థిమం గోప్ఫిమం వేధిమం వేఠిమం పూరిమం వాయిమన్తి. తత్థ **గన్థిమం** నామ సదణ్డకేసు వా ఉప్పలపదుమాదీసు అఞ్ఞేసు వా దీఘవణ్టేసు పుప్ఫేసు దట్ఠబ్బం. దణ్డకేన వా దణ్డకం, వణ్టేన వా వణ్టం గన్థేత్వా కతమేవ హి గన్థిమం. తం భిక్ఖుస్స వా భిక్ఖునియా వా కాతుమ్పి అకప్పియవచనేన కారాపేతుమ్పి న వట్టతి, “ఏవం జాన, ఏవం కతే సోభేయ్య, యథా ఏతాని పుప్ఫాని న వికిరియన్తి, తథా కరోహీ”తిఆదినా పన కప్పియవచనేన కారాపేతుం వట్టతి.

గోప్ఫిమం నామ సుత్తేన వా వాకాదీహి వా వస్సికపుప్ఫాదీనం ఏకతోవణ్టికఉభతోవణ్టికమాలావసేన గోప్ఫనం, వాకం వా రజ్జుం వా దిగుణం కత్వా తత్థ అవణ్టకాని నీపపుప్ఫాదీని పవేసేత్వా పటిపాటియా బన్ధన్తి, ఏతమ్పి గోప్ఫిమమేవ. సబ్బం పురిమనయేనేవ న వట్టతి.

వేధిమం నామ సవణ్టకాని వస్సికపుప్ఫాదీని వణ్టే, అవణ్టకాని వకులపుప్ఫాదీని అత్తనో ఛిద్దేసు సూచితాలహీరాదీహి వినివిజ్ఝిత్వా ఆవునన్తి, ఏతం వేధిమం నామ. తం పురిమనయేనేవ న వట్టతి. కేచి పన కదలిక్ఖన్ధమ్హి కణ్టకే వా తాలహీరాదీని వా పవేసేత్వా తత్థ పుప్ఫాని వినివిజ్ఝిత్వా ఠపేన్తి, కేచి కణ్టకసాఖాసు, కేచి పుప్ఫఛత్తపుప్ఫకూటాగారకరణత్థం ఛత్తే చ భిత్తియఞ్చ పవేసేత్వా ఠపితకణ్టకేసు, కేచి ధమ్మాసనవితానే బద్ధకణ్టకేసు, కేచి కణికారపుప్ఫాదీని సలాకాహి విజ్ఝన్తి, ఛత్తాధిఛత్తం వియ కరోన్తి, తం అతిఓళారికమేవ. పుప్ఫవిజ్ఝనత్థం పన ధమ్మాసనవితానే కణ్టకమ్పి బన్ధితుం కణ్టకాదీహి వా ఏకపుప్ఫమ్పి విజ్ఝితుం పుప్ఫేయేవ వా పుప్ఫం పవేసేతుం న వట్టతి.
జాలవితానవేదికనాగదన్తకపుప్ఫపటిచ్ఛకతాలపణ్ణగుళకాదీనం పన ఛిద్దేసు అసోకపిణ్డియా వా అన్తరేసు పుప్ఫాని పవేసేతుం న దోసో. న హేతం వేధిమం హోతి. ధమ్మరజ్జుయమ్పి ఏసేవ నయో.

వేఠిమం నామ పుప్ఫదామపుప్ఫహత్థకేసు దట్ఠబ్బం. కేచి హి మత్థకదామం కరోన్తా హేట్ఠా ఘటకాకారం దస్సేతుం పుప్ఫేహి వేఠేన్తి, కేచి అట్ఠ అట్ఠ వా దస దస వా ఉప్పలపుప్ఫాదీని సుత్తేన వా వాకేన వా దణ్డకేసు బన్ధిత్వా ఉప్పలహత్థకే వా పదుమహత్థకే వా కరోన్తి, తం సబ్బం పురిమనయేనేవ న వట్టతి. సామణేరేహి ఉప్పాటేత్వా థలే ఠపితఉప్పలాదీని కాసావేన భణ్డికమ్పి బన్ధితుం న వట్టతి. తేసంయేవ పన వాకేన వా దణ్డకేన వా బన్ధితుం అంసభణ్డికం వా కాతుం వట్టతి. అంసభణ్డికం నామ ఖన్ధే ఠపితకాసావస్స ఉభో అన్తే ఆహరిత్వా భణ్డికం కత్వా తస్మిం పసిబ్బకే వియ పుప్ఫాని పక్ఖిపన్తి, అయం వుచ్చతి అంసభణ్డికా, ఏతం కాతుం వట్టతి. దణ్డకేహి పదుమినిపణ్ణం విజ్ఝిత్వా ఉప్పలాదీని పణ్ణేన వేఠేత్వా గణ్హన్తి, తత్రాపి పుప్ఫానం ఉపరి పదుమినిపణ్ణమేవ బన్ధితుం వట్టతి, హేట్ఠా దణ్డకం పన బన్ధితుం న వట్టతి.

పూరిమం నామ మాలాగుణే చ పుప్ఫపటే చ దట్ఠబ్బం. యో హి మాలాగుణేన చేతియం వా బోధిం వా వేదికం వా పరిక్ఖిపన్తో పున ఆనేత్వా పురిమట్ఠానం అతిక్కామేతి, ఏత్తావతా పూరిమం నామ హోతి, కో పన వాదో అనేకక్ఖత్తుం పరిక్ఖిపన్తస్స. నాగదన్తకన్తరేహి పవేసేత్వా హరన్తో ఓలమ్బకం కత్వా పున నాగదన్తకం పరిక్ఖిపతి, ఏతమ్పి పూరిమం నామ. నాగదన్తకే పన పుప్ఫవలయం పవేసేతుం వట్టతి. మాలాగుణేహి పుప్ఫపటం కరోన్తి, తత్రాపి ఏకమేవ మాలాగుణం హరితుం

వట్టతి. పున పచ్ఛాహరతో పూరిమమేవ హోతి. తం సబ్బం పురిమనయేనేవ న వట్టతి. మాలాగుణేహి పన బహూహిపి కతం పుప్ఫదామం లభిత్వా ఆసనమత్థకాదీసు బన్ధితుం వట్టతి. అతిదీఘం పన మాలాగుణం ఏకవారం హరిత్వా పరిక్ఖిపిత్వా పున ఇతరస్స భిక్ఖునో దాతుం వట్టతి, తేనపి తథేవ కాతుం వట్టతి.

వాయిమం నామ పుప్ఫజాలపుప్ఫపటపుప్ఫరూపేసు దట్ఠబ్బం. చేతియే పుప్ఫజాలం కరోన్తస్స ఏకమేకమ్హి జాలఛిద్దకే దుక్కటం. భిత్తిఛత్తబోధిత్థమ్భాదీసుపి ఏసేవ నయో. పుప్ఫపటం పన పరేహి పూరితమ్పి వాయితుం న లబ్భతి. గోప్ఫిమపుప్ఫేహేవ హత్థిఅస్సాదిరూపకాని కరోన్తి, తానిపి వాయిమట్ఠానే తిట్ఠన్తి. పురిమనయేనేవ సబ్బం న వట్టతి. అఞ్ఞేహి కతపరిచ్ఛేదే పన పుప్ఫాని ఠపేన్తేన హత్థిఅస్సాదిరూపకమ్పి కాతుం వట్టతి. **మహాపచ్చరియం** పన కళమ్బకేన అడ్ఢచన్దకేన చ సద్ధిం అట్ఠ పుప్ఫవికతియో వుత్తా.

౩౨. తత్థ **కళమ్బకో**తి అడ్ఢచన్దకన్తరే ఘటికదామఓలమ్బకో వుత్తో. **అడ్ఢచన్దకో**తి అడ్ఢచన్దాకారేన మాలాగుణపరిక్ఖేపో. తదుభయమ్పి పూరిమేయేవ పవిట్ఠం. **కురున్దియం** పన "ద్వే తయో మాలాగుణే ఏకతో కత్వా పుప్ఫదామకరణమ్పి వాయిమంయేవా"తి వుత్తం. తమ్పి ఇధ పూరిమట్ఠానేయేవ పవిట్ఠం. న కేవలఞ్చ పుప్ఫదామమేవ, పిట్ఠమయదామమ్పి గేణ్డుకపుప్ఫదామమ్పి **కురున్దియం** వుత్తం. ఖరపత్తదామమ్పి సిక్ఖాపదస్స సాధారణత్తా భిక్ఖూనమ్పి భిక్ఖునీనమ్పి నేవ కాతుం, న కారాపేతుం వట్టతి, పూజానిమిత్తం పన కప్పియవచనం సబ్బత్థ వత్తుం వట్టతి. పరియాయఓభాసనిమిత్తకమ్మాని వట్టన్తియేవ.

యో హరిత్వా వా హరాపేత్వా వా పక్కోసిత్వా వా పక్కోసాపేత్వా వా సయం వా ఉపగతానం యం కిఞ్చి అత్తనో సన్తకం పుప్ఫం కులసఙ్గహత్థాయ దేతి, తస్స దుక్కటం, పరసన్తకం దేతి, దుక్కటమేవ. థేయ్యచిత్తేన దేతి, భణ్డగ్ఘేన కారేతబ్బో. ఏస నయో సఙ్ఘికేపి. అయం పన విసేసో – సేనాసనత్థాయ నియమితం ఇస్సరవతాయ దదతో థుల్లచ్చయన్తి.

౩౩. పుప్ఫం నామ కస్స దాతుం వట్టతి, కస్స న వట్టతీతి? మాతాపితూనం తావ హరిత్వాపి హరాపేత్వాపి పక్కోసిత్వాపి పక్కోసాపేత్వాపి దాతుం వట్టతి , సేసఞాతకానం పక్కోసాపేత్వావ. తఞ్చ ఖో వత్థుపూజనత్థాయ, మణ్డనత్థాయ పన సివలిఙ్గాదిపూజనత్థాయ వా కస్సచిపి దాతుం న వట్టతి. మాతాపితూనఞ్చ హరాపేన్తేన ఞాతిసామణేరేహేవ హరాపేతబ్బం. ఇతరే పన యది సయమేవ ఇచ్ఛన్తి, వట్టతి. సమ్మతేన పుప్ఫభాజకేన పుప్ఫభాజనకాలే సమ్పత్తానం సామణేరానం ఉపడ్ఢభాగం దాతుం వట్టతి. **కురున్దియం** పన "సమ్పత్తగిహీనం ఉపడ్ఢభాగం", **మహాపచ్చరియం** "చూళకం దాతుం వట్టతీ"తి వుత్తం. అసమ్మతేన అపలోకేత్వా దాతబ్బం. ఆచరియుపజ్ఝాయేసు సగారవా సామణేరా బహూని పుప్ఫాని ఆహరిత్వా రాసిం కత్వా ఠపేన్తి, థేరా పాతోవ సమ్పత్తానం సద్ధివిహారికాదీనం ఉపాసకాదీనం వా "త్వం ఇదం గణ్హ, త్వం ఇదం గణ్హా"తి దేన్తి, పుప్ఫదానం నామ న హోతి. "చేతియం పూజేస్సామా"తి గహేత్వా గచ్ఛన్తాపి పూజం కరోన్తాపి తత్థ తత్థ సమ్పత్తానం చేతియపూజనత్థాయ దేన్తి, ఏతమ్పి పుప్ఫదానం నామ న హోతి. ఉపాసకే అక్కపుప్ఫాదీహి పూజేన్తే దిస్వా "విహారే కణికారపుప్ఫాదీని అత్థి, ఉపాసకా తాని గహేత్వా పూజేథా"తి వత్తుమ్పి వట్టతి. భిక్ఖూ పుప్ఫపూజం కత్వా దివాతరం గామం పవిట్ఠే "కిం, భన్తే, అతిదివా పవిట్ఠత్థా"తి పుచ్ఛన్తి, "విహారే పుప్ఫాని బహూని, పూజం అకరిమ్హా"తి వదన్తి. మనుస్సా "బహూని కిర విహారే పుప్ఫానీ"తి పునదివసే పహూతం ఖాదనీయం భోజనీయం గహేత్వా విహారం గన్త్వా పుప్ఫపూజఞ్చ కరోన్తి దానఞ్చ దేన్తి, వట్టతి.

౩౪. మనుస్సా "మయం, భన్తే, అసుకదివసం నామ పూజేస్సామా"తి పుప్ఫవారం యాచిత్వా అనుఞ్ఞాతదివసే ఆగచ్ఛన్తి, సామణేరేహి చ పగేవ పుప్ఫాని ఓచినిత్వా ఠపితాని హోన్తి, తే రుక్ఖేసు పుప్ఫాని అపస్సన్తా "కుహిం, భన్తే, పుప్ఫానీ"తి వదన్తి, సామణేరేహి ఓచినిత్వా ఠపితాని, తుమ్హే పన పూజేత్వా గచ్ఛథ, సఙ్ఘో అఞ్ఞం దివసం పూజేస్సతీతి. తే పూజేత్వా దానం దత్వా గచ్ఛన్తి, వట్టతి. **మహాపచ్చరియం** పన **కురున్దియఞ్చ** "థేరా సామణేరేహి దాపేతుం న లభన్తి, సచే సయమేవ తాని పుప్ఫాని తేసం దేన్తి, వట్టతి. థేరేహి పన 'సామణేరేహి ఓచినిత్వా ఠపితానీ'తి ఏత్తకమేవ వత్తబ్బ"న్తి వుత్తం. సచే పన పుప్ఫవారం యాచిత్వా అనోచితేసు పుప్ఫేసు యాగుభత్తాదీని ఆదాయ ఆగన్త్వా సామణేరే "ఓచినిత్వా దేథా"తి వదన్తి, ఞాతిసామణేరానంయేవ ఓచినిత్వా దాతుం వట్టతి. అఞ్ఞాతకే ఉక్ఖిపిత్వా రుక్ఖసాఖాయ ఠపేన్తి, న ఓరోహిత్వా పలాయితబ్బం, ఓచినిత్వా దాతుం వట్టతి . సచే పన కోచి ధమ్మకథికో "బహూని ఉపాసకా విహారే పుప్ఫాని, యాగుభత్తాదీని ఆదాయ గన్త్వా పుప్ఫపూజం కరోథా"తి వదతి, తస్సేవ న కప్పతీతి **మహాపచ్చరియఞ్చ కురున్దియఞ్చ** వుత్తం. **మహాఅట్ఠకథాయం** పన "ఏతం అకప్పియం న వట్టతీ"తి అవిసేసేన వుత్తం.

౩౫. ఫలమ్పి అత్తనో సన్తకం వుత్తనయేనేవ మాతాపితూనఞ్చ సేసఞాతీనఞ్చ దాతుం వట్టతి. కులసఙ్గహత్థాయ పన దేన్తస్స వుత్తనయేనేవ అత్తనో సన్తకే పరసన్తకే సఙ్ఘికే సేనాసనత్థాయ నియమితే చ దుక్కటాదీని వేదితబ్బాని. అత్తనో సన్తకంయేవ గిలానమనుస్సానం వా సమ్పత్తఇస్సరానం వా ఖీణపరిబ్బయానం వా దాతుం వట్టతి, ఫలదానం న హోతి. ఫలభాజకేనపి సమ్మతేన సఙ్ఘస్స ఫలభాజనకాలే సమ్పత్తమనుస్సానం ఉపడ్ఢభాగం దాతుం వట్టతి, అసమ్మతేన అపలోకేత్వా దాతబ్బం. సఙ్ఘారామేపి ఫలపరిచ్ఛేదేన వా రుక్ఖపరిచ్ఛేదేన వా కతికా కాతబ్బా "తతో గిలానమనుస్సానం వా అఞ్ఞేసం వా ఫలం యాచన్తానం యథాపరిచ్ఛేదేన చత్తారి పఞ్చ ఫలాని దాతబ్బాని, రుక్ఖా వా దస్సేతబ్బా 'ఇతో గహేతుం లబ్భతీ'"తి. "ఇధ ఫలాని సున్దరాని, ఇతో గణ్హథా"తి ఏవం పన న వత్తబ్బం. అత్తనో సన్తకం సిరీసచుణ్ణం వా అఞ్ఞం వా యం కిఞ్చి కసావం కులసఙ్గహత్థాయ దేతి, దుక్కటం. పరసన్తకాదీసుపి వుత్తనయేనేవ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. అయం పన విసేసో – సఙ్ఘస్స రక్ఖితగోపితాపి రుక్ఖచ్ఛల్లి గరుభణ్డమేవాతి. మత్తికదన్తకట్ఠవేళుపణ్ణేసుపి గరుభణ్డూపగం ఞత్వా చుణ్ణే వుత్తనయేనేవ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

౩౬. **జఙ్ఘపేసనియ**న్తి గిహీనం దూతేయ్యం సాసనహరణకమ్మం వుచ్చతి, తం న కాతబ్బం. గిహీనఞ్హి సాసనం గహేత్వా గచ్ఛన్తస్స పదే పదే దుక్కటం. తం కమ్మం నిస్సాయ లద్ధభోజనం భుఞ్జన్తస్సపి అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే దుక్కటం. పఠమం సాసనం అగ్గహేత్వాపి పచ్ఛా "అయం దాని సో గామో, హన్ద నం సాసనం ఆరోచేమీ"తి మగ్గా ఓక్కమన్తస్సపి పదే పదే దుక్కటం. సాసనం ఆరోచేత్వా లద్ధభోజనం భుఞ్జతో పురిమనయేనేవ దుక్కటం. సాసనం అగ్గహేత్వా ఆగతేన పన "భన్తే, తస్మిం గామే ఇత్థన్నామస్స కా పవత్తీ"తి పుచ్ఛియమానేన కథేతుం వట్టతి, పుచ్ఛితపఞ్హే దోసో నత్థి. పఞ్చన్నం పన సహధమ్మికానం మాతాపితూనం పణ్డుపలాసస్స అత్తనో వేయ్యావచ్చకరస్స సాసనం హరితుం వట్టతి, గిహీనఞ్చ కప్పియసాసనం, తస్మా "మమ వచనేన భగవతో పాదే వన్దథా"తి వా "చేతియం పటిమం బోధిం సఙ్ఘత్థేరం వన్దథా"తి వా "చేతియే గన్ధపూజం కరోథా"తి వా "పుప్ఫపూజం కరోథా"తి వా "భిక్ఖూ సన్నిపాతేథ, దానం దస్సామ, ధమ్మం దేసాపయిస్సామా"తి వా ఈదిసేసు సాసనేసు కుక్కుచ్చం న కాతబ్బం. కప్పియసాసనాని హి ఏతాని, న గిహీనం గిహికమ్మపటిసంయుత్తానీతి. ఇమేహి పన అట్ఠహి కులదూసకకమ్మేహి ఉప్పన్నపచ్చయా పఞ్చన్నమ్పి సహధమ్మికానం న కప్పన్తి. అభూతారోచనరూపియసంవోహారేహి ఉప్పన్నపచ్చయసదిసావ హోన్తి.

పబ్బాజనీయకమ్మకతో పన యస్మిం గామే వా నిగమే వా కులదూసకకమ్మం కతం, యస్మిఞ్చ విహారే వసతి, నేవ తస్మిం గామే వా నిగమే వా చరితుం లభతి, న విహారే వసితుం. పటిప్పస్సద్ధకమ్మేనపి చ తేన యేసు కులేసు పుబ్బే కులదూసకకమ్మం కతం, తతో ఉప్పన్నపచ్చయా న గహేతబ్బా, ఆసవక్ఖయపత్తేనపి న గహేతబ్బా, అకప్పియావ హోన్తి. "కస్మా న గణ్హథా"తి పుచ్ఛితేన "పుబ్బే ఏవం కతత్తా"తి వుత్తే సచే వదన్తి "న మయం తేన కారణేన దేమ, ఇదాని సీలవన్తతాయ దేమా"తి, గహేతబ్బా. పకతియా దానట్ఠానేయేవ కులదూసకకమ్మం కతం హోతి, తతో పకతిదానమేవ గహేతుం వట్టతి. యం వడ్ఢేత్వా దేన్తి, తం న వట్టతి. యస్మా చ పుచ్ఛితపఞ్హే దోసో నత్థి, తస్మా అఞ్ఞమ్పి భిక్ఖుం పుబ్బణ్హే వా సాయన్హే వా అన్తరఘరం పవిట్ఠం కోచి పుచ్ఛేయ్య "కస్మా, భన్తే, చరథా"తి. యేనత్థేన చరతి, తం ఆచిక్ఖిత్వా "లద్ధం న లద్ధ"న్తి వుత్తే సచే న లద్ధం, "న లద్ధ"న్తి వత్వా యం సో దేతి, తం గహేతుం వట్టతి.

౩౭. "న చ, భిక్ఖవే, పణిధాయ అరఞ్ఞే వత్థబ్బం, యో వసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. న చ, భిక్ఖవే, పణిధాయ పిణ్డాయ చరితబ్బం...పే.... న చ, భిక్ఖవే, పణిధాయ చఙ్కమితబ్బం...పే.... న చ, భిక్ఖవే, పణిధాయ ఠాతబ్బం...పే.... న చ, భిక్ఖవే, పణిధాయ నిసీదితబ్బం...పే.... న చ, భిక్ఖవే, పణిధాయ సేయ్యా కప్పేతబ్బా, యో కప్పేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (పారా. ౨౨౩ ఆదయో) వుత్తత్తా "ఏవం (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౨౨౩) అరఞ్ఞే వసన్తం మం జనో అరహత్తే వా సేక్ఖభూమియం వా సమ్భావేస్సతి, తతో లోకస్స సక్కతో భవిస్సామి గరుకతో మానితో పూజితో"తి ఏవం పత్థనం కత్వా అరఞ్ఞే న వసితబ్బం. ఏవం పణిధాయ "అరఞ్ఞే వసిస్సామీ"తి గచ్ఛన్తస్స పదవారే పదవారే దుక్కటం, తథా అరఞ్ఞే కుటికరణచఙ్కమననిసీదననివాసనపారుపనాదీసు సబ్బకిచ్చేసు పయోగే పయోగే దుక్కటం, తస్మా ఏవం అరఞ్ఞే న వసితబ్బం. ఏవం వసన్తో హి సమ్భావనం లభతు వా మా వా, దుక్కటం ఆపజ్జతి. యో పన సమాదిన్నధుతఙ్గో "ధుతఙ్గం రక్ఖిస్సామీ"తి వా "గామన్తే మే వసతో చిత్తం విక్ఖిపతి, అరఞ్ఞం సప్పాయ"న్తి చిన్తేత్వా వా "అద్ధా అరఞ్ఞే తిణ్ణం వివేకానం అఞ్ఞతరం పాపుణిస్సామీ"తి వా "అరఞ్ఞం పవిసిత్వా అరహత్తం అపాపుణిత్వా న నిక్ఖమిస్సామీ"తి వా "అరఞ్ఞవాసో నామ భగవతా పసత్థో, మయి చ అరఞ్ఞే వసన్తే బహూ సబ్రహ్మచారీ గామన్తం హిత్వా ఆరఞ్ఞకా భవిస్సన్తీ"తి వా ఏవం అనవజ్జవాసం వసితుకామో హోతి, తేనేవ వసితబ్బం. పిణ్డాయ చరన్తస్సపి "అభిక్కన్తాదీని సణ్ఠపేత్వా పిణ్డాయ చరిస్సామీ"తి నివాసనపారుపనకిచ్చతో పభుతి యావ భోజనపరియోసానం, తావ పయోగే పయోగే దుక్కటం, సమ్భావనం లభతు వా మా వా, దుక్కటమేవ. ఖన్ధకవత్తసేఖియవత్తపరిపూరణత్థం పన సబ్రహ్మచారీనం దిట్ఠానుగతిఆపజ్జనత్థం వా పాసాదికేహి అభిక్కమపటిక్కమాదీహి పిణ్డాయ పవిసన్తో అనుపవజ్జో విఞ్ఞూనం. చఙ్కమనాదీసుపి ఏసేవ నయో.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

కులసఙ్గహవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౬. మచ్ఛమంసవినిచ్ఛయకథా

౩౮. **మచ్ఛమంసేసు** పన మచ్ఛగ్గహణేన సబ్బమ్పి జలజం వుత్తం. తత్థ అకప్పియం నామ నత్థి. మంసేసు పన మనుస్సహత్థిఅస్ససునఖఅహిసీహబ్యగ్ఘదీపిఅచ్ఛతరచ్ఛానం వసేన దస మంసాని అకప్పియాని. తత్థ మనుస్సమంసే థుల్లచ్చయం, సేసేసు దుక్కటం. ఇతి ఇమేసం మనుస్సాదీనం దసన్నం మంసమ్పి అట్ఠిపి లోహితమ్పి చమ్మమ్పి లోమమ్పి సబ్బం న వట్టతి. వసాసు పన ఏకా మనుస్సవసావ న వట్టతి. ఖీరాదీసు అకప్పియం నామ నత్థి. ఇమేసు పన అకప్పియమంసేసు అట్ఠిఆదీసు వా యం కిఞ్చి ఞత్వా వా అఞత్వా వా ఖాదన్తస్స ఆపత్తియేవ. యదా జానాతి, తదా దేసేతబ్బా. "అపుచ్ఛిత్వావ ఖాదిస్సామీ"తి గణ్హతో పటిగ్గహణేపి దుక్కటం, "పుచ్ఛిత్వా ఖాదిస్సామీ"తి గణ్హతో అనాపత్తి. ఉద్దిస్సకతం పన జానిత్వా ఖాదన్తస్సేవ ఆపత్తి, పచ్ఛా జానన్తో ఆపత్తియా న కారేతబ్బో (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౨౮౧).

తత్థ (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౪౧౦) **ఉద్దిస్సకతం** నామ భిక్ఖూనం అత్థాయ వధిత్వా సమ్పాదితం మచ్ఛమంసం. ఉభయమ్పి హి ఉద్దిస్సకతం న వట్టతి. తమ్పి అదిట్ఠం అసుతం అపరిసఙ్కితం వట్టతి. తికోటిపరిసుద్ధఞ్హి మచ్ఛమంసం భగవతా అనుఞ్ఞాతం అదిట్ఠం అసుతం అపరిసఙ్కితం. తత్థ **అదిట్ఠం** నామ భిక్ఖూనం అత్థాయ మిగమచ్ఛే వధిత్వా గయ్హమానం అదిట్ఠం. **అసుతం** నామ భిక్ఖూనం అత్థాయ మిగమచ్ఛే వధిత్వా గహితన్తి అసుతం. **అపరిసఙ్కితం** పన దిట్ఠపరిసఙ్కితం సుతపరిసఙ్కితం తదుభయవినిముత్తపరిసఙ్కితఞ్చ ఞత్వా తబ్బిపక్ఖతో జానితబ్బం. కథం? ఇధ భిక్ఖూ పస్సన్తి మనుస్సే జాలవాగురాదిహత్థే గామతో వా నిక్ఖమన్తే అరఞ్ఞే వా విచరన్తే. దుతియదివసే చ నేసం తం గామం పిణ్డాయ పవిట్ఠానం సమచ్ఛమంసం పిణ్డపాతం అభిహరన్తి. తే తేన దిట్ఠేన పరిసఙ్కన్తి "భిక్ఖూనం ను ఖో అత్థాయ కత"న్తి, ఇదం **దిట్ఠపరిసఙ్కితం,** ఏతం గహేతుం న వట్టతి. యం ఏవం అపరిసఙ్కితం, తం వట్టతి. సచే పన తే మనుస్సా "కస్మా, భన్తే, న గణ్హథా"తి పుచ్ఛిత్వా తమత్థం సుత్వా "నయిదం, భన్తే, భిక్ఖూనం అత్థాయ కతం, అమ్హేహి అత్తనో అత్థాయ వా రాజయుత్తాదీనం వా అత్థాయ కత"న్తి వదన్తి, కప్పతి.

న హేవ ఖో భిక్ఖూ పస్సన్తి, అపిచ ఖో సుణన్తి "మనుస్సా కిర జాలవాగురాదిహత్థా గామతో వా నిక్ఖమన్తి, అరఞ్ఞే వా విచరన్తీ"తి. దుతియదివసే చ తేసం తం గామం పిణ్డాయ పవిట్ఠానం సమచ్ఛమంసం పిణ్డపాతం అభిహరన్తి. తే తేన సుతేన పరిసఙ్కన్తి "భిక్ఖూనం ను ఖో అత్థాయ కత"న్తి, ఇదం **సుతపరిసఙ్కితం** నామ, ఏతం గహేతుం న వట్టతి. యం ఏవం అపరిసఙ్కితం, తం వట్టతి. సచే పన తే మనుస్సా "కస్మా, భన్తే, న గణ్హథా"తి పుచ్ఛిత్వా తమత్థం సుత్వా "నయిదం, భన్తే, భిక్ఖూనం అత్థాయ కతం, అమ్హేహి అత్తనో అత్థాయ వా రాజయుత్తాదీనం వా అత్థాయ కత"న్తి వదన్తి, కప్పతి.

న హేవ ఖో పన భిక్ఖూ పస్సన్తి న సుణన్తి, అపిచ ఖో తేసం తం గామం పిణ్డాయ పవిట్ఠానం పత్తం గహేత్వా సమచ్ఛమంసం పిణ్డపాతం అభిసఙ్ఖరిత్వా అభిహరన్తి. తే పరిసఙ్కన్తి "భిక్ఖూనం ను ఖో అత్థాయ కత"న్తి, ఇదం **తదుభయవినిముత్తపరిసఙ్కితం** నామ, ఏతమ్పి గహేతుం న వట్టతి. యం ఏవం అపరిసఙ్కితం, తం వట్టతి. సచే పన తే మనుస్సా "కస్మా, భన్తే, న గణ్హథా"తి పుచ్ఛిత్వా తమత్థం సుత్వా "నయిదం, భన్తే, భిక్ఖూనం అత్థాయ కతం, అమ్హేహి అత్తనో అత్థాయ వా రాజయుత్తాదీనం వా అత్థాయ కతం, పవత్తమంసం వా కప్పియమేవ లభిత్వా భిక్ఖూనం అత్థాయ సమ్పాదిత"న్తి వదన్తి, కప్పతి. మతానం పేతకిచ్చత్థాయ మఙ్గలాదీనం వా అత్థాయ కతేపి ఏసేవ నయో. యం యఞ్హి భిక్ఖూనంయేవ అత్థాయ అకతం, యత్థ చ నిబ్బేమతికో హోతి, తం సబ్బం కప్పతి.

౩౯. సచే పన ఏకస్మిం విహారే భిక్ఖూనం ఉద్దిస్సకతం హోతి, తే చ అత్తనో అత్థాయ కతభావం న జానన్తి, అఞ్ఞే జానన్తి. యే జానన్తి, తేసం న వట్టతి, ఇతరేసం పన వట్టతి. అఞ్ఞే న జానన్తి, తేయేవ జానన్తి, తేసంయేవ న వట్టతి, అఞ్ఞేసం వట్టతి. తేపి "అమ్హాకం అత్థాయ కత"న్తి జానన్తి, అఞ్ఞేపి "ఏతేసం అత్థాయ కత"న్తి జానన్తి, సబ్బేసమ్పి న వట్టతి. సబ్బే న జానన్తి, సబ్బేసమ్పి వట్టతి. పఞ్చసు హి సహధమ్మికేసు యస్స వా తస్స వా అత్థాయ ఉద్దిస్సకతం సబ్బేసం న కప్పతి.

సచే పన కోచి ఏకం భిక్ఖుం ఉద్దిస్స పాణం వధిత్వా తస్స పత్తం పూరేత్వా దేతి, సో చ అత్తనో అత్థాయ కతభావం జానంయేవ గహేత్వా అఞ్ఞస్స భిక్ఖునో దేతి, సో తం తస్స సద్ధాయ పరిభుఞ్జతి, కస్స ఆపత్తీతి? ద్విన్నమ్పి అనాపత్తి. యఞ్హి ఉద్దిస్స కతం, తస్స అభుత్తతాయ అనాపత్తి, ఇతరస్స అజాననతాయ. కప్పియమంసస్స హి పటిగ్గహణే ఆపత్తి నత్థి, ఉద్దిస్సకతఞ్చ అజానిత్వా భుత్తస్స పచ్ఛా ఞత్వా ఆపత్తిదేసనాకిచ్చం నామ నత్థి. అకప్పియమంసం పన అజానిత్వా భుత్తేన పచ్ఛా ఞత్వాపి ఆపత్తి దేసేతబ్బా. ఉద్దిస్సకతఞ్హి ఞత్వా భుఞ్జతోవ ఆపత్తి, అకప్పియమంసం అజానిత్వా భుఞ్జన్తస్సపి ఆపత్తియేవ, తస్మా ఆపత్తిభీరుకేన రూపం సల్లక్ఖేన్తేనపి పుచ్ఛిత్వావ మంసం పటిగ్గహేతబ్బం. పరిభోగకాలే "పుచ్ఛిత్వా పరిభుఞ్జిస్సామీ"తి వా గహేత్వా పుచ్ఛిత్వావ పరిభుఞ్జితబ్బం. కస్మా? దువిఞ్ఞేయ్యత్తా. అచ్ఛమంసమ్పి హి సూకరమంససదిసం హోతి, దీపిమంసాదీని చ మిగమంసాదిసదిసాని, తస్మా పుచ్ఛిత్వా గహణమేవ వత్తన్తి వదన్తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

మచ్ఛమంసవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౭. అనామాసవినిచ్ఛయకథా

౪౦. అనామాసన్తి న పరామసితబ్బం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౨౮౧) – యస్మా మాతా వా హోతు ధీతా వా భగినీ వా, ఇత్థీ నామ సబ్బాపి బ్రహ్మచరియస్స పారిబన్థికావ అనామాసా చ, తస్మా "అయం మే మాతా, అయం మే ధీతా, అయం మే భగినీ"తి గేహస్సితపేమేన ఆమసతోపి దుక్కటమేవ వుత్తం. ఇమం పన భగవతో ఆణం అనుస్సరన్తేన సచేపి నదీసోతేన వుయ్హమానం మాతరం పస్సతి, నేవ హత్థేన పరామసితబ్బా, పణ్డితేన పన భిక్ఖునా నావా వా ఫలకం వా కదలిక్ఖన్ధో వా దారుక్ఖన్ధో వా ఉపసంహరితబ్బో. తస్మిం అసతి కాసావమ్పి ఉపసంహరిత్వా పురతో ఠపేతబ్బం, "ఏత్థ గణ్హాహీ"తి పన న వత్తబ్బా. గహితే "పరిక్ఖారం కడ్ఢామీ"తి కడ్ఢన్తేన గన్తబ్బం. సచే పన భాయతి, పురతో పురతో గన్త్వా "మా భాయీ"తి సమస్సాసేతబ్బా. సచే భాయమానా పుత్తస్స సహసా ఖన్ధే వా అభిరుహతి, హత్థే వా గణ్హాతి, న "అపేహి మహల్లికే"తి నిద్ధునితబ్బా, థలం పాపేతబ్బా. కద్దమే లగ్గాయపి కూపే పతితాయపి ఏసేవ నయో. తత్రాపి హి యోత్తం వా వత్థం వా పక్ఖిపిత్వా హత్థేన గహితభావం ఞత్వా ఉద్ధరితబ్బా, న త్వేవ ఆమసితబ్బా.

న కేవలఞ్చ మాతుగామస్స సరీరమేవ అనామాసం, నివాసనపారుపనమ్పి ఆభరణభణ్డమ్పి అన్తమసో తిణణ్డుపకం వా తాలపణ్ణముద్దికం వా ఉపాదాయ అనామాసమేవ. తఞ్చ ఖో నివాసనపావురణం పిళన్ధనత్థాయ ఠపితమేవ. సచే పన నివాసనం వా పారుపనం వా పరివత్తేత్వా చీవరత్థాయ పాదమూలే ఠపేతి, వట్టతి. ఆభరణభణ్డేసు పన సీసపసాధనదన్తసూచిఆదికప్పియభణ్డం "ఇమం, భన్తే, తుమ్హాకం దేమ, గణ్హథా"తి దీయమానం సిపాటికాసూచిఆదిఉపకరణత్థాయ గహేతబ్బం. సువణ్ణరజతముత్తాదిమయం పన అనామాసమేవ, దీయమానమ్పి న గహేతబ్బం. న కేవలఞ్చ ఏతాసం సరీరూపగమేవ అనామాసం, ఇత్థిసణ్ఠానేన కతం కట్ఠరూపమ్పి దన్తరూపమ్పి అయరూపమ్పి లోహరూపమ్పి తిపురూపమ్పి పోత్థకరూపమ్పి సబ్బరతనరూపమ్పి అన్తమసో పిట్ఠమయరూపమ్పి అనామాసమేవ. పరిభోగత్థాయ పన "ఇదం తుమ్హాకం హోతూ"తి లభిత్వా ఠపేత్వా సబ్బరతనమయం అవసేసం భిన్దిత్వా ఉపకరణారహం ఉపకరణే, పరిభోగారహం పరిభోగే ఉపనేతుం వట్టతి.

౪౧. యథా చ ఇత్థిరూపకం, ఏవం సత్తవిధం ధఞ్ఞమ్పి అనామాసమేవ. తస్మా ఖేత్తమజ్ఝేన గచ్ఛన్తేన తత్థజాతకమ్పి ధఞ్ఞఫలం న ఆమసన్తేన గన్తబ్బం. సచే ఘరద్వారే వా అన్తరామగ్గే వా ధఞ్ఞం పసారితం హోతి, పస్సేన చ మగ్గో అత్థి, న మద్దన్తేన గన్తబ్బం. గమనమగ్గే అసతి మగ్గం అధిట్ఠాయ గన్తబ్బం. అన్తరఘరే ధఞ్ఞస్స ఉపరి ఆసనం పఞ్ఞపేత్వా దేన్తి, నిసీదితుం వట్టతి. కేచి ఆసనసాలాయ ధఞ్ఞం ఆకిరన్తి, సచే సక్కా హోతి హరాపేతుం, హరాపేతబ్బం. నో చే, ఏకమన్తం ధఞ్ఞం అమద్దన్తేన పీఠకం పఞ్ఞపేత్వా నిసీదితబ్బం. సచే ఓకాసో న హోతి, మనుస్సా ధఞ్ఞమజ్ఝేయేవ పఞ్ఞపేత్వా దేన్తి, నిసీదితబ్బం. తత్థజాతకాని ముగ్గమాసాదీని అపరణ్ణానిపి తాలపనసాదీని వా ఫలాని కీళన్తేన న ఆమసితబ్బాని. మనుస్సేహి రాసికతేసుపి ఏసేవ నయో. అరఞ్ఞే పన రుక్ఖతో పతితాని ఫలాని "అనుపసమ్పన్నానం దస్సామీ"తి గణ్హితుం వట్టతి.

౪౨. ముత్తా మణి వేళురియో సఙ్ఖో సిలా పవాళం రజతం జాతరూపం లోహితఙ్కో మసారగల్లన్తి ఇమేసు దససు రతనేసు **ముత్తా** అధోతా అవిద్ధా యథాజాతావ ఆమసితుం వట్టతి, సేసా అనామాసాతి వదన్తి, తం న గహేతబ్బం. **మహాపచ్చరియం** పన "ముత్తా ధోతాపి అధోతాపి అనామాసా, భణ్డమూలత్థాయ చ సమ్పటిచ్ఛితుం న వట్టతి, కుట్ఠరోగస్స భేసజ్జత్థాయ పన వట్టతీ"తి వుత్తం, తం యుత్తం. అన్తమసో జాతిఫలికం ఉపాదాయ సబ్బోపి నీలపీతాదివణ్ణభేదో **మణి**

ధోతవిద్ధవట్టితో అనామాసో, యథాజాతో పన ఆకరముత్తో పత్తాదిభణ్డమూలత్థం సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతీతి వుత్తం, తమ్పి **మహాపచ్చరియం** పటిక్ఖిత్తం. పచిత్వా కతో కాచమణియేవేకో వట్టతీతి వుత్తం. **వేళురియే**పి మణిసదిసోవ వినిచ్ఛయో.

సఙ్ఖో ధమనసఙ్ఖో చ ధోతవిద్ధో చ రతనమిస్సో అనామాసో, పానీయసఙ్ఖో ధోతోపి అధోతోపి ఆమాసోవ. సేసఞ్చ అఞ్జనాదిభేసజ్జత్థాయపి భణ్డమూలత్థాయపి సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి. **సిలా** ధోతవిద్ధా రతనసంయుత్తా ముగ్గవణ్ణావ అనామాసా, సేసా సత్థకనిఘంసనాదిఅత్థాయ గణ్హితుం వట్టతి. ఏత్థ చ **రతనసంయుత్తా**తి సువణ్ణేన సద్ధిం యోజేత్వా పచిత్వా కతాతి వదన్తి. **పవాళం** ధోతవిద్ధం అనామాసం, సేసం ఆమాసఞ్చ భణ్డమూలత్థఞ్చ సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతీతి వదన్తి, తం న గహేతబ్బం . **మహాపచ్చరియం** పన "ధోతమ్పి అధోతమ్పి సబ్బం అనామాసఞ్చ న చ సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతీ"తి వుత్తం, తం యుత్తం.

రజతఞ్చ **జాతరూప**ఞ్చ కతభణ్డమ్పి అకతభణ్డమ్పి సబ్బేన సబ్బం బీజతో పట్ఠాయ అనామాసఞ్చ అసమ్పటిచ్ఛనీయఞ్చ. ఉత్తరరాజపుత్తో కిర సువణ్ణచేతియం కారాపేత్వా మహాపదుమత్థేరస్స పేసేసి. థేరో "న కప్పతీ"తి పటిక్ఖిపి. చేతియఘరే సువణ్ణపదుమసువణ్ణబుబ్బుళకాదీని హోన్తి, ఏతానిపి అనామాసాని. చేతియఘరగోపకా పన రూపియఛడ్డకట్ఠానే ఠితా , తస్మా తేసం కేళాపయితుం వట్టతీతి వుత్తం. **కురున్దియం** పన తమ్పి పటిక్ఖిత్తం, సువణ్ణచేతియే కచవరమేవ హరితుం వట్టతీతి ఏత్తకమేవ అనుఞ్ఞాతం. ఆరకూటలోహమ్పి జాతరూపగతికమేవ అనామాసన్తి సబ్బట్ఠకథాసు వుత్తం. సేనాసనపరిభోగే పన సబ్బోపి కప్పియో, తస్మా జాతరూపరజతమయా సబ్బేపి సేనాసనపరిక్ఖారా ఆమాసా, భిక్ఖూనం ధమ్మవినయవణ్ణనట్ఠానే రతనమణ్డపే కరోన్తి ఫలికత్థమ్భే రతనదామపటిమణ్డితే, తత్థ సబ్బూపకరణాని భిక్ఖూనం పటిజగ్గితుం వట్టన్తి. **లోహితఙ్కమసారగల్లా** ధోతవిద్ధా అనామాసా, ఇతరే ఆమాసా, భణ్డమూలత్థాయ చ సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతీతి వుత్తం. **మహాపచ్చరియం** పన "ధోతాపి అధోతాపి సబ్బసో అనామాసా, న చ సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టన్తీ"తి పటిక్ఖిత్తం.

౪౩. సబ్బం **ఆవుధ**భణ్డం అనామాసం, భణ్డమూలత్థాయ దీయమానమ్పి న సమ్పటిచ్ఛితబ్బం. సత్థవణిజ్జా నామ న వట్టతి. సుద్ధధనుదణ్డోపి ధనుజియాపి పతోదోపి తోమరోపి అఙ్కుసోపి అన్తమసో వాసిఫరసుఆదీనిపి ఆవుధసఙ్ఖేపేన కతాని అనామాసాని. సచే కేనచి విహారే సత్తి వా తోమరో వా ఠపితో హోతి, విహారం జగ్గన్తేన "హరన్తూ"తి సామికానం పేసేతబ్బం. సచే న హరన్తి, తం అచాలేన్తేన విహారో పటిజగ్గితబ్బో. యుద్ధభూమియం పన పతితం అసిం వా సత్తిం వా తోమరం వా దిస్వా పాసాణేన వా కేనచి వా అసిం భిన్దిత్వా సత్థకత్థాయ గహేతుం వట్టతి. ఇతరానిపి వియోజేత్వా కిఞ్చి సత్థకత్థాయ, కిఞ్చి కత్తరదణ్డాదిఅత్థాయ గహేతుం వట్టతి. "ఇదం గణ్హథా"తి దీయమానం పన వినాసేత్వా "కప్పియభణ్డం కరిస్సామీ"తి సబ్బమ్పి సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి.

మచ్ఛజాలపక్ఖిజాలాదీనిపి ఫలకజాలికాదీనిపి సరపరిత్తాణానిపి సబ్బాని అనామాసాని, పరిభోగత్థాయ లబ్భమానేసు పన జాలం తావ "ఆసనస్స వా చేతియస్స వా ఉపరి బన్ధిస్సామి, ఛత్తం వా వేఠేస్సామీ"తి గహేతుం వట్టతి. సరపరిత్తాణం సబ్బమ్పి భణ్డమూలత్థాయ సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి. పరూపరోధనివారణఞ్హి ఏతం, న ఉపరోధకరన్తి. ఫలకం "దన్తకట్ఠభాజనం కరిస్సామీ"తి గహేతుం వట్టతి.

చమ్మవినద్ధాని వీణాభేరిఆదీని అనామాసాని. **కురున్దియం** పన “భేరిసఙ్ఘాటోపి వీణాసఙ్ఘాటోపి తుచ్ఛపోక్ఖరమ్పి ముఖవట్టియం ఆరోపితచమ్మమ్పి వీణాదణ్డకోపి సబ్బం అనామాస”న్తి వుత్తం. ఓనహితుం వా ఓనహాపేతుం వా వాదేతుం వా వాదాపేతుం వా న లబ్భతియేవ. చేతియఙ్గణే పూజం కత్వా మనుస్సేహి ఛడ్డితం దిస్వాపి అచాలేత్వావ అన్తరన్తరే సమ్మజ్జితబ్బం, కచవరఛడ్డనకాలే పన కచవరనియామేనేవ హరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితుం వట్టతీతి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. భణ్డమూలత్థాయ సమ్పటిచ్ఛితుమ్పి వట్టతి, పరిభోగత్థాయ లబ్భమానేసు పన వీణాదోణికఞ్చ భేరిపోక్ఖరఞ్చ దన్తకట్ఠభాజనం కరిస్సామ, చమ్మం సత్థకకోసకన్తి ఏవం తస్స తస్స పరిక్ఖారస్స ఉపకరణత్థాయ గహేత్వా తథా తథా కాతుం వట్టతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

అనామాసవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౮. అధిట్ఠానవికప్పనవినిచ్ఛయకథా

౪౪. **అధిట్ఠానవికప్పనేసు** పన – అనుజానామి, భిక్ఖవే, తిచీవరం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతుం, వస్సికసాటికం వస్సానం చాతుమాసం అధిట్ఠాతుం తతో పరం వికప్పేతుం, నిసీదనం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతుం, పచ్చత్థరణం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతుం, కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిం యావ ఆబాధా అధిట్ఠాతుం తతో పరం వికప్పేతుం, ముఖపుఞ్ఛనచోళం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతుం, పరిక్ఖారచోళం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతు"న్తి (మహావ॰ ౩౫౮) వచనతో తిచీవరాదినియామేనేవ అధిట్ఠహిత్వా పరిభుఞ్జితుకామేన "ఇమం సఙ్ఘాటిం అధిట్ఠామీ"తిఆదినా నామం వత్వా అధిట్ఠాతబ్బం. వికప్పేన్తేన పన నామం అగ్గహేత్వావ "ఇమం చీవరం తుయ్హం వికప్పేమీ"తి వత్వా వికప్పేతబ్బం. తత్థ (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౪౬౯) **తిచీవరం** అధిట్ఠహన్తేన రజిత్వా కప్పబిన్దుం దత్వా పమాణయుత్తమేవ అధిట్ఠాతబ్బం. అస్స పమాణం ఉక్కట్ఠపరిచ్ఛేదేన సుగతచీవరతో ఊనకం వట్టతి, లామకపరిచ్ఛేదేన సఙ్ఘాటియా ఉత్తరాసఙ్గస్స చ దీఘతో ముట్ఠిపఞ్చకం, తిరియం ముట్ఠిత్తికం పమాణం వట్టతి. అన్తరవాసకో దీఘసో ముట్ఠిపఞ్చకో, తిరియం ద్విహత్థోపి వట్టతి. పారుపనేనపి హి సక్కా నాభిం పటిచ్ఛాదేతున్తి. వుత్తప్పమాణతో పన అతిరేకఞ్చ ఊనకఞ్చ "పరిక్ఖారచోళక"న్తి అధిట్ఠాతబ్బం.

తత్థ యస్మా "ద్వే చీవరస్స అధిట్ఠానా కాయేన వా అధిట్ఠేతి, వాచాయ వా అధిట్ఠేతీ"తి (పరి॰ ౩౨౨) వుత్తం, తస్మా పురాణసఙ్ఘాటిం "ఇమం సఙ్ఘాటిం పచ్చుద్ధరామీ"తి పచ్చుద్ధరిత్వా నవం సఙ్ఘాటిం హత్థేన గహేత్వా "ఇమం సఙ్ఘాటిం అధిట్ఠామీ"తి చిత్తేన ఆభోగం కత్వా కాయవికారం కరోన్తేన కాయేన అధిట్ఠాతబ్బా. ఇదం కాయేన అధిట్ఠానం, తం యేన కేనచి సరీరావయవేన అఫుసన్తస్స న వట్టతి. వాచాయ అధిట్ఠానే పన వచీభేదం కత్వా వాచాయ అధిట్ఠాతబ్బా. తత్ర దువిధం అధిట్ఠానం – సచే హత్థపాసే హోతి, "ఇమం సఙ్ఘాటిం అధిట్ఠామీ"తి వాచా భిన్దితబ్బా. అథ అన్తోగబ్భే వా ఉపరిపాసాదే వా సామన్తవిహారే వా హోతి, ఠపితట్ఠానం సల్లక్ఖేత్వా "ఏతం సఙ్ఘాటిం అధిట్ఠామీ"తి వాచా భిన్దితబ్బా. ఏస నయో ఉత్తరాసఙ్గే అన్తరవాసకే చ. నామమత్తమేవ హి విసేసో, తస్మా సబ్బాని సఙ్ఘాటిం ఉత్తరాసఙ్గం అన్తరవాసకన్తి ఏవం అత్తనో నామేనేవ అధిట్ఠాతబ్బాని. సచే అధిట్ఠహిత్వా ఠపితవత్థేహి సఙ్ఘాటిఆదీని కరోతి, నిట్ఠితే రజనే చ కప్పే చ "ఇమం పచ్చుద్ధరామీ"తి పచ్చుద్ధరిత్వా పున అధిట్ఠాతబ్బాని. అధిట్ఠితేన పన సద్ధిం మహన్తతరమేవ దుతియపట్టం వా ఖణ్డం వా సిబ్బన్తేన పున అధిట్ఠాతబ్బం. సమే వా ఖుద్దకే వా అధిట్ఠానకిచ్చం నత్థి.

తిచీవరం పన పరిక్ఖారచోళం అధిట్ఠాతుం వట్టతి, న వట్టతీతి? మహాపదుమత్థేరో కిరాహ "తిచీవరం తిచీవరమేవ అధిట్ఠాతబ్బం, సచే పరిక్ఖారచోళాధిట్ఠానం లభేయ్య, ఉదోసితసిక్ఖాపదే పరిహారో నిరత్థకో భవేయ్యా"తి. ఏవం వుత్తే కిర అవసేసా భిక్ఖూ ఆహంసు "పరిక్ఖారచోళమ్పి భగవతావ 'అధిట్ఠాతబ్బ'న్తి వుత్తం, తస్మా వట్టతీ"తి. **మహాపచ్చరియమ్పి** వుత్తం "పరిక్ఖారచోళం నామ పాటేక్కం నిధానముఖమేతం. తిచీవరం 'పరిక్ఖారచోళ'న్తి అధిట్ఠహిత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి, ఉదోసితసిక్ఖాపదే (పారా॰ ౪౭౧ ఆదయో) పన తిచీవరం అధిట్ఠహిత్వా పరిహరన్తస్స పరిహారో వుత్తో"తి. ఉభతోవిభఙ్గభాణకో పుణ్ణవాలికవాసీ మహాతిస్సత్థేరోపి కిరాహ "మయం పుబ్బే మహాథేరానం అస్సుమ్హా 'అరఞ్ఞవాసినో భిక్ఖూ రుక్ఖసుసిరాదీసు చీవరం ఠపేత్వా పధానం పదహనత్థాయ గచ్ఛన్తి, సామన్తవిహారే ధమ్మస్సవనత్థాయ గతానఞ్చ తేసం సూరియే ఉట్ఠితే సామణేరా వా దహరభిక్ఖూ వా పత్తచీవరం గహేత్వా గచ్ఛన్తి, తస్మా సుఖపరిభోగత్థం తిచీవరం పరిక్ఖారచోళం అధిట్ఠాతుం

వట్టతీ'''తి. **మహాపచ్చరియమ్పి** వుత్తం "పుబ్బే ఆరఞ్ఞికా భిక్ఖూ అబద్ధసీమాయ దుప్పరిహారన్తి తిచీవరం పరిక్ఖారచోళమేవ అధిట్ఠహిత్వా పరిభుఞ్జింసూ"తి.

౪౨. వస్సికసాటికా అనతిరిత్తప్పమాణా నామం గహేత్వా వుత్తనయేనేవ చత్తారో వస్సికే మాసే అధిట్ఠాతబ్బా, తతో పరం పచ్చుద్ధరిత్వా వికప్పేతబ్బా. వణ్ణభేదమత్తరత్తాపి చేసా వట్టతి, ద్వే పన న వట్టన్తి. **నిసీదనం** వుత్తనయేన అధిట్ఠాతబ్బమేవ, తఞ్చ ఖో పమాణయుత్తం ఏకమేవ, ద్వే న వట్టన్తి. **పచ్చత్థరణమ్పి** అధిట్ఠాతబ్బమేవ, తం పన మహన్తమ్పి వట్టతి, ఏకమ్పి వట్టతి, బహూనిపి వట్టన్తి, నీలమ్పి పీతకమ్పి సదసమ్పి పుప్ఫదసమ్పీతి సబ్బప్పకారం వట్టతి. **కణ్డుప్పటిచ్ఛాది** యావ ఆబాధో అత్థి, తావ పమాణికా అధిట్ఠాతబ్బా. ఆబాధే వూపసన్తే పచ్చుద్ధరిత్వా వికప్పేతబ్బా, ఏకావ వట్టతి. **ముఖపుఞ్ఛనచోళం** అధిట్ఠాతబ్బమేవ, యావ ఏకం ధోవీయతి, తావ అఞ్ఞం పరిభోగత్థాయ ఇచ్ఛితబ్బన్తి ద్వేపి వట్టన్తి. అపరే పన థేరా "నిధానముఖమేతం, బహూనిపి వట్టన్తీ"తి వదన్తి. **పరిక్ఖారచోళే** గణనా నత్థి, యత్తకం ఇచ్ఛతి, తత్తకం అధిట్ఠాతబ్బమేవ. **థవికాపి పరిస్సావనమ్పి** వికప్పనూపగపచ్ఛిమచీవరప్పమాణం "పరిక్ఖారచోళ"న్తి అధిట్ఠాతబ్బమేవ. తస్స పమాణం దీఘతో ద్వే విదత్థియో తిరియం విదత్థి, తం పన దీఘతో వడ్ఢకీహత్థప్పమాణం, విత్థారతో తతో ఉపడ్ఢప్పమాణం హోతి. తత్రాయం పాళి "అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆయామేన అట్ఠఙ్గులం సుగతఙ్గులేన చతురఙ్గులవిత్థతం పచ్ఛిమం చీవరం వికప్పేతు"న్తి (మహావ. ౩౫౮). బహూనిపి ఏకతో కత్వా "ఇమాని చీవరాని పరిక్ఖారచోళాని అధిట్ఠామీ"తి అధిట్ఠాతుమ్పి వట్టతియేవ. భేసజ్జనవకమ్మమాతాపితుఆదీనం అత్థాయ ఠపేన్తేన అనధిట్ఠితేపి నత్థి ఆపత్తి. మఞ్చభిసి పీఠభిసి బిమ్బోహనం పావారో కోజవోతి ఏతేసు పన సేనాసనపరిక్ఖారత్థాయ దిన్నపచ్చత్థరణే చ అధిట్ఠానకిచ్చం నత్థియేవ.

సచే పన (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౬౩౬-౩౮) ఞాతకపవారితట్ఠానతో సుత్తం లభిత్వా ఞాతకపవారితేనేవ తన్తవాయేన అఞ్ఞేన వా మూలం దత్వా చీవరం వాయాపేతి, వాయాపనపచ్చయా అనాపత్తి. దసాహాతిక్కమనపచ్చయా పన ఆపత్తిం రక్ఖన్తేన వికప్పనుపగప్పమాణమత్తే వీతే తన్తే ఠితంయేవ అధిట్ఠాతబ్బం. దసాహాతిక్కమేన నిట్ఠాపియమానఞ్హి నిస్సగ్గియం భవేయ్యాతి. ఞాతకాదీహి తన్తం ఆరోపాపేత్వా "తుమ్హాకం, భన్తే, ఇదం చీవరం గణ్హేయ్యాథా"తి నియ్యాతితేపి ఏసేవ నయో.

సచే తన్తవాయో ఏవం పయోజితో వా సయం దాతుకామో వా హుత్వా "అహం, భన్తే, తుమ్హాకం చీవరం అసుకదివసే నామ వాయిత్వా ఠపేస్సామీ"తి వదతి, భిక్ఖు చ తేన పరిచ్ఛిన్నదివసతో పట్ఠాయ దసాహం అతిక్కామేతి, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. సచే పన తన్తవాయో "అహం తుమ్హాకం చీవరం వాయిత్వా సాసనం పేసేస్సామీ"తి వత్వా తథేవ కరోతి, తేన పేసితభిక్ఖు పన తస్స భిక్ఖునో న ఆరోచేతి, అఞ్ఞో దిస్వా వా సుత్వా వా "తుమ్హాకం, భన్తే, చీవరం నిట్ఠిత"న్తి ఆరోచేతి, ఏతస్స ఆరోచనం న పమాణం. యదా పన తేన పేసితోయేవ ఆరోచేతి, తస్స వచనం సుతదివసతో పట్ఠాయ దసాహం అతిక్కామయతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

సచే తన్తవాయో "అహం తుమ్హాకం చీవరం వాయిత్వా కస్సచి హత్థే పహిణిస్సామీ"తి వత్వా తథేవ కరోతి, చీవరం గహేత్వా గతభిక్ఖు పన అత్తనో పరివేణే ఠపేత్వా తస్స న ఆరోచేతి, అఞ్ఞో కోచి భణతి "అపి, భన్తే, అధునా ఆభతం చీవరం సున్దర"న్తి. కుహిం, ఆవుసో, చీవరన్తి. ఇత్థన్నామస్స హత్థే పేసితన్తి. ఏతస్సపి వచనం న పమాణం. యదా పన సో భిక్ఖు చీవరం దేతి, లద్ధదివసతో పట్ఠాయ దసాహం అతిక్కామయతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. సచే పన వాయాపనమూలం అదిన్నం హోతి, యావ కాకణికమత్తమ్పి అవసిట్ఠం, తావ రక్ఖతి.

౪౬. అధిట్ఠితచీవరం (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౪౬౯) పన పరిభుఞ్జతో కథం అధిట్ఠానం విజహాతీతి ? అఞ్ఞస్స దానేన అచ్ఛిన్దిత్వా గహణేన విస్సాసగ్గాహేన హీనాయావత్తనేన సిక్ఖాపచ్చక్ఖానేన కాలకిరియాయ లిఙ్గపరివత్తనేన పచ్చుద్ధరణేన ఛిద్దభావేనాతి ఇమేహి నవహి కారణేహి విజహతి. తత్థ పురిమేహి అట్ఠహి సబ్బచీవరాని అధిట్ఠానం విజహన్తి, ఛిద్దభావేన పన తిచీవరస్సేవ సబ్బట్ఠకథాసు అధిట్ఠానవిజహనం వుత్తం, తఞ్చ నఖపిట్ఠిప్పమాణేన ఛిద్దేన. తత్థ నఖపిట్ఠిప్పమాణం కనిట్ఠఙ్గులినఖవసేన వేదితబ్బం, ఛిద్దఞ్చ వినివిద్ధఛిద్దమేవ. ఛిద్దస్స హి అబ్భన్తరే ఏకతన్తు చేపి అచ్ఛిన్నో హోతి, రక్ఖతి. తత్థ సఙ్ఘాటియా చ ఉత్తరాసఙ్గస్స చ దీఘన్తతో విదత్థిప్పమాణస్స, తిరియన్తతో అట్ఠఙ్గులప్పమాణస్స పదేసస్స ఓరతో ఛిద్దం అధిట్ఠానం భిన్దతి, అన్తరవాసకస్స పన దీఘన్తతో విదత్థిప్పమాణస్సేవ, తిరియన్తతో చతురఙ్గులప్పమాణస్స పదేసస్స ఓరతో ఛిద్దం అధిట్ఠానం భిన్దతి, పరతో న భిన్దతి, తస్మా జాతే ఛిద్దే తిచీవరం అతిరేకచీవరట్ఠానే తిట్ఠతి, సూచికమ్మం కత్వా పున అధిట్ఠాతబ్బం. యో పన దుబ్బలట్ఠానే పఠమం అగ్గళం దత్వా పచ్ఛా దుబ్బలట్ఠానం ఛిన్దిత్వా అపనేతి, అధిట్ఠానం న భిజ్జతి. మణ్డలపరివత్తనేపి ఏసేవ నయో. దుపట్టస్స ఏకస్మిం పటలే ఛిద్దే వా జాతే గళితే వా అధిట్ఠానం న భిజ్జతి, ఖుద్దకం చీవరం మహన్తం కరోతి, మహన్తం వా ఖుద్దకం కరోతి, అధిట్ఠానం న భిజ్జతి. ఉభో కోటియో మజ్ఝే కరోన్తో సచే పఠమం ఛిన్దిత్వా పచ్ఛా ఘటేతి, అధిట్ఠానం భిజ్జతి. అథ ఘటేత్వా ఛిన్దతి, న భిజ్జతి. రజకేహి ధోవాపేత్వా సేతం కారాపేన్తస్సాపి అధిట్ఠానం అధిట్ఠానమేవాతి. అయం తావ అధిట్ఠానే వినిచ్ఛయో.

౪౭. వికప్పనే పన ద్వే వికప్పనా సమ్ముఖావికప్పనా పరమ్ముఖావికప్పనా చ. కథం సమ్ముఖావికప్పనా హోతి? చీవరానం ఏకబహుభావం సన్నిహితాసన్నిహితభావఞ్చ ఞత్వా "ఇమం చీవర"న్తి వా "ఇమాని చీవరానీ"తి వా "ఏతం చీవర"న్తి వా "ఏతాని చీవరానీ"తి వా వత్వా "తుయ్హం వికప్పేమీ"తి వత్తబ్బం, అయమేకా సమ్ముఖావికప్పనా. ఏత్తావతా నిధేతుం వట్టతి, పరిభుఞ్జితుం పన విస్సజ్జేతుం వా అధిట్ఠాతుం వా న వట్టతి. "మయ్హం సన్తకం, మయ్హం సన్తకాని పరిభుఞ్జ వా విస్సజ్జేహి వా యథాపచ్చయం వా కరోహీ"తి ఏవం పన వుత్తే పచ్చుద్ధారో నామ హోతి, తతో పభుతి పరిభోగాదయోపి వట్టన్తి.

అపరో నయో – తథేవ చీవరానం ఏకబహుభావం సన్నిహితాసన్నిహితభావఞ్చ ఞత్వా తస్సేవ భిక్ఖునో సన్తికే "ఇమం చీవర"న్తి వా "ఇమాని చీవరానీ"తి వా "ఏతం చీవర"న్తి వా "ఏతాని చీవరానీ"తి వా వత్వా పఞ్చసు సహధమ్మికేసు అఞ్ఞతరస్స అత్తనా అభిరుచితస్స యస్స కస్సచి నామం గహేత్వా "తిస్సస్స భిక్ఖునో వికప్పేమీ"తి వా "తిస్సాయ భిక్ఖునియా, తిస్సాయ సిక్ఖమానాయ, తిస్సస్స సామణేరస్స, తిస్సాయ సామణేరియా వికప్పేమీ"తి వా వత్తబ్బం, అయం అపరాపి సమ్ముఖావికప్పనా. ఏత్తావతా నిధేతుం వట్టతి, పరిభోగాదీసు పన ఏకమ్పి న వట్టతి. తేన పన భిక్ఖునా "తిస్సస్స భిక్ఖునో సన్తకం…పే॰… తిస్సాయ సామణేరియా సన్తకం పరిభుఞ్జ వా విస్సజ్జేహి వా యథాపచ్చయం వా కరోహీ"తి వుత్తే పచ్చుద్ధారో నామ హోతి, తతో పభుతి పరిభోగాదయోపి వట్టన్తి.

కథం పరమ్ముఖావికప్పనా హోతి? చీవరానం తథేవ ఏకబహుభావం సన్నిహితాసన్నిహితభావఞ్చ ఞత్వా "ఇమం చీవర"న్తి వా "ఇమాని చీవరానీ"తి వా "ఏతం చీవర"న్తి వా "ఏతాని చీవరానీ"తి వా వత్వా "తుయ్హం వికప్పనత్థాయ దమ్మీ"తి వత్తబ్బం. తేన వత్తబ్బో "కో తే మిత్తో వా సన్దిట్ఠో వా"తి. తతో ఇతరేన పురిమనయేనేవ "తిస్సో భిక్ఖూ"తి వా… పే॰… "తిస్సా సామణేరీ"తి వా వత్తబ్బం. పున తేన భిక్ఖునా "అహం తిస్సస్స భిక్ఖునో దమ్మీ"తి వా…పే॰… "తిస్సాయ సామణేరియా దమ్మీ"తి వా వత్తబ్బం, అయం పరమ్ముఖావికప్పనా. ఏత్తావతా నిధేతుం వట్టతి, పరిభోగాదీసు పన ఏకమ్పి

న వట్టతి. తేన పన భిక్ఖునా దుతియసమ్ముఖావికప్పనాయం వుత్తనయేనేవ “ఇత్థన్నామస్స సన్తకం పరిభుఞ్జ వా విస్సజ్జేహి వా యథాపచ్చయం వా కరోహీ”తి వుత్తే పచ్చుద్ధారో నామ హోతి, తతో పభుతి పరిభోగాదయోపి వట్టన్తి.

ద్విన్నం వికప్పనానం కిం నానాకరణం? సమ్ముఖావికప్పనాయం సయం వికప్పేత్వా పరేన పచ్చుద్ధరాపేతి, పరమ్ముఖావికప్పనాయం పరేనేవ వికప్పాపేత్వా పరేనేవ పచ్చుద్ధరాపేతి, ఇదమేత్థ నానాకరణం. సచే పన యస్స వికప్పేతి, సో పణ్ణత్తికోవిదో న హోతి, న జానాతి పచ్చుద్ధరితుం, తం చీవరం గహేత్వా అఞ్ఞస్స బ్యత్తస్స సన్తికం గన్త్వా పున వికప్పేత్వా పరేన పచ్చుద్ధరాపేతబ్బం. వికప్పితవికప్పనా నామేసా వట్టతి. ఏవం తావ చీవరే అధిట్ఠానవికప్పనానయో వేదితబ్బో.

౪౮. **పత్తే** పన అయం నయో – పత్తం అధిట్ఠహన్తేన ఉక్కట్ఠమజ్ఝిమోమకానం అఞ్ఞతరో పమాణయుత్తోవ అధిట్ఠాతబ్బో. తస్స పమాణం “అడ్ఢాళ్హకోదనం గణ్హాతీ”తిఆదినా (పారా. ౬౦౨) నయేన పాళియం వుత్తం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పారా. అట్ఠ. ౨.౬౦౨ ఆదయో) – అనుపహతపురాణసాలితణ్డులానం సుకోట్టితపరిసుద్ధానం ద్వే మగధనాళియో గహేత్వా తేహి తణ్డులేహి అనుత్తణ్డులమకిలిన్నమపిణ్డితం సువిసదం కున్దమకుళరాసిసదిసం అవస్సావితోదనం పచిత్వా నిరవసేసం పత్తే పక్ఖిపిత్వా తస్స ఓదనస్స చతుత్థభాగప్పమాణో నాతిఘనో నాతితనుకో హత్థహారియో సబ్బసమ్భారసఙ్ఖతో ముగ్గసూపో పక్ఖిపితబ్బో, తతో ఆలోపస్స ఆలోపస్స అనురూపం యావచరిమాలోపప్పహోనకం మచ్ఛమంసాదిబ్యఞ్జనం పక్ఖిపితబ్బం, సప్పితేలతక్కరసకఞ్జికాదీని పన గణనూపగాని న హోన్తి. తాని హి ఓదనగతికాని హోన్తి, నేవ హాపేతుం, న వడ్ఢేతుం సక్కోన్తి. ఏవమేతం సబ్బమ్పి పక్ఖిత్తం సచే పత్తస్స ముఖవట్టియా హేట్ఠిమరాజిసమం తిట్ఠతి, సుత్తేన వా హీరేన వా ఛిన్దన్తస్స సుత్తస్స వా హీరస్స వా హేట్ఠిమన్తం ఫుసతి, అయం **ఉక్కట్ఠో** నామ పత్తో. సచే తం రాజిం అతిక్కమ్మ థూపీకతం తిట్ఠతి, అయం **ఉక్కట్ఠోమకో** నామ పత్తో. సచే తం రాజిం న సమ్పాపుణాతి అన్తోగధమేవ హోతి, అయం **ఉక్కట్ఠుక్కట్ఠో** నామ పత్తో.

ఉక్కట్ఠతో ఉపడ్ఢప్పమాణో మజ్ఝిమో నామ పత్తో. మజ్ఝిమతో ఉపడ్ఢప్పమాణో ఓమకో. తస్మా సచే మగధనాళియా నాళికోదనాదిసబ్బమ్పి పక్ఖిత్తం వుత్తనయేనేవ హేట్ఠిమరాజిసమం తిట్ఠతి, అయం **మజ్ఝిమో** నామ పత్తో. సచే తం రాజిం అతిక్కమ్మ థూపీకతం తిట్ఠతి, అయం **మజ్ఝిమోమకో** నామ పత్తో. సచే తం రాజిం న సమ్పాపుణాతి అన్తోగధమేవ హోతి, అయం **మజ్ఝిముక్కట్ఠో** నామ పత్తో. సచే మగధనాళియా ఉపడ్ఢనాళికోదనాదిసబ్బమ్పి పక్ఖిత్తం హేట్ఠిమరాజిసమం తిట్ఠతి, అయం **ఓమకో** నామ పత్తో. సచే తం రాజిం అతిక్కమ్మ థూపీకతం తిట్ఠతి, అయం **ఓమకోమకో** నామ పత్తో. సచే తం రాజిం న సమ్పాపుణాతి అన్తోగధమేవ హోతి, అయం **ఓమకుక్కట్ఠో** నామ పత్తో. ఏవమేతే నవ పత్తా. తేసు ద్వే అపత్తా ఉక్కట్ఠుక్కట్ఠో చ ఓమకోమకో చాతి. తస్మా ఏతే భాజనపరిభోగేన పరిభుఞ్జితబ్బా, న అధిట్ఠానూపగా న వికప్పనూపగా. ఇతరే పన సత్త అధిట్ఠహిత్వా వా వికప్పేత్వా వా పరిభుఞ్జితబ్బా.

పమాణయుత్తానమ్పి ఏతేసం అధిట్ఠానవికప్పనూపగత్తం ఏవం వేదితబ్బం – అయోపత్తో పఞ్చహి పాకేహి, మత్తికాపత్తో ద్వీహి పాకేహి పక్కో అధిట్ఠానూపగో. ఉభోపి యం మూలం దాతబ్బం, తస్మిం దిన్నేయేవ. సచే ఏకోపి పాకో ఊనో హోతి, కాకణికమత్తమ్పి వా మూలం అదిన్నం, న అధిట్ఠానూపగో. సచే పత్తసామికో వదతి “యదా తుమ్హాకం మూలం భవిస్సతి, తదా దస్సథ అధిట్ఠహిత్వా పరిభుఞ్జథా”తి, నేవ అధిట్ఠానూపగో హోతి, పాకస్స హి ఊనత్తా పత్తసఙ్ఖ్యం న గచ్ఛతి, మూలస్స సకలస్స వా ఏకదేసస్స వా అదిన్నత్తా సకభావం న ఉపేతి, అఞ్ఞస్సేవ సన్తకో హోతి, తస్మా పాకే చ మూలే చ

సునిట్ఠితేయేవ అధిట్ఠానూపగో హోతి. యో అధిట్ఠానూపగో, స్వేవ వికప్పనూపగో. సో హత్థం ఆగతోపి అనాగతోపి అధిట్ఠాతబ్బో వికప్పేతబ్బో వా. యది హి పత్తకారకో మూలం లభిత్వా సయం వా దాతుకామో హుత్వా “అహం భన్తే తుమ్హాకం పత్తం కత్వా అసుకదివసే నామ పచిత్వా ఠపేస్సామీ”తి వదతి, భిక్ఖు చ తేన పరిచ్ఛిన్నదివసతో పట్ఠాయ దసాహం అతిక్కామేతి, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. సచే పన పత్తకారకో “అహం తుమ్హాకం పత్తం కత్వా పచిత్వా సాసనం పేసేస్సామీ”తి వత్వా తథేవ కరోతి, తేన పేసితభిక్ఖు పన తస్స భిక్ఖునో న ఆరోచేతి, అఞ్ఞో దిస్వా వా సుత్వా వా “తుమ్హాకం, భన్తే, పత్తో నిట్ఠితో”తి ఆరోచేతి, ఏతస్స ఆరోచనం న పమాణం. యదా పన తేన పేసితోయేవ ఆరోచేతి, తస్స వచనం సుతదివసతో పట్ఠాయ దసాహం అతిక్కామయతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. సచే పన పత్తకారకో “అహం తుమ్హాకం పత్తం కత్వా పచిత్వా కస్సచి హత్థే పహిణిస్సామీ”తి వత్వా తథేవ కరోతి, పత్తం గహేత్వా ఆగతభిక్ఖు పన అత్తనో పరివేణే ఠపేత్వా తస్స న ఆరోచేతి, అఞ్ఞో కోచి భణతి “అపి, భన్తే, అధునా ఆభతో పత్తో సున్దరో”తి. “కుహిం, ఆవుసో, పత్తో”తి? “ఇత్థన్నామస్స హత్థే పేసితో”తి. ఏతస్సపి వచనం న పమాణం. యదా పన సో భిక్ఖు పత్తం దేతి, లద్ధదివసతో పట్ఠాయ దసాహం అతిక్కామయతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం, తస్మా దసాహం అనతిక్కామేత్వావ అధిట్ఠాతబ్బో వికప్పేతబ్బో వా.

తత్థ ద్వే పత్తస్స అధిట్ఠానా కాయేన వా అధిట్ఠాతి, వాచాయ వా అధిట్ఠాతి. తేసం వసేన అధిట్ఠహన్తేన “ఇమం పత్తం పచ్చుద్ధరామీ”తి వా “ఏతం పత్తం పచ్చుద్ధరామీ”తి వా వత్వా ఏవం సమ్ముఖే వా పరమ్ముఖే వా ఠితం పురాణపత్తం పచ్చుద్ధరిత్వా అఞ్ఞస్స వా దత్వా నవం పత్తం యత్థ కత్థచి ఠితం హత్థేన పరామసిత్వా “ఇదం పత్తం అధిట్ఠామీ”తి చిత్తేన ఆభోగం కత్వా కాయవికారం కరోన్తేన కాయేన వా అధిట్ఠాతబ్బో. వచీభేదం కత్వా వాచాయ వా అధిట్ఠాతబ్బో. తత్ర దువిధం అధిట్ఠానం – సచే హత్థపాసే హోతి, “ఇమం పత్తం అధిట్ఠామీ”తి వాచా భిన్దితబ్బా, అథ అన్తోగబ్భే వా ఉపరిపాసాదే వా సామన్తవిహారే వా హోతి, ఠపితట్ఠానం సల్లక్ఖేత్వా “ఏతం పత్తం అధిట్ఠామీ”తి వాచా భిన్దితబ్బా. అధిట్ఠహన్తేన పన ఏకకేన అధిట్ఠాతుమ్పి వట్టతి, అఞ్ఞస్స సన్తికే అధిట్ఠాతుమ్పి వట్టతి. అఞ్ఞస్స సన్తికే అయమానిసంసో – సచస్స “అధిట్ఠితో ను ఖో మే, నో”తి విమతి ఉప్పజ్జతి, ఇతరో సారేత్వా విమతిం ఛిన్దిస్సతీతి. సచే కోచి దస పత్తే లభిత్వా సబ్బే అత్తనావ పరిభుఞ్జితుకామో హోతి, న సబ్బే అధిట్ఠాతబ్బా, ఏకం పత్తం అధిట్ఠాయ పునదివసే తం పచ్చుద్ధరిత్వా అఞ్ఞో అధిట్ఠాతబ్బో. ఏతేనేవ ఉపాయేన వస్ససతమ్పి పరిహరితుం సక్కా.

ఏవం అప్పమత్తస్స సియా అధిట్ఠానవిజహనన్తి? సియా. సచే హి సయం పత్తం అఞ్ఞస్స దేతి, విబ్భమతి వా, సిక్ఖం వా పచ్చక్ఖాతి, కాలం వా కరోతి, లిఙ్గం వాస్స పరివత్తతి, పచ్చుద్ధరతి వా, పత్తే వా ఛిద్దం హోతి, అధిట్ఠానం విజహతి. వుత్తఞ్హేతం –

> “దిన్నవిబ్భన్తపచ్చక్ఖా , కాలకిరియాకతేన చ;
>
> లిఙ్గపచ్చుద్ధరా చేవ, ఛిద్దేన భవతి సత్తమ”న్తి. (పారా. అట్ఠ. ౨.౬౦౮) –

చోరగహణవిస్సాసగ్గాహేహిపి విజహతియేవ. కిత్తకేన ఛిద్దేన అధిట్ఠానం భిజ్జతి? యేన కఙ్గుసిత్థం నిక్ఖమతి చేవ పవిసతి చ. ఇదఞ్హి సత్తన్నం ధఞ్ఞానం లామకధఞ్ఞసిత్థం. తస్మిం ఛిద్దే అయచుణ్ణేన వా ఆణియా వా పటిపాకతికే కతే దసాహబ్భన్తరే పున అధిట్ఠాతబ్బో. అయం తావేత్థ అధిట్ఠానే వినిచ్ఛయో.

౪౯. వికప్పనే పన ద్వే వికప్పనా సమ్ముఖావికప్పనా చేవ పరమ్ముఖావికప్పనా చ. కథం సమ్ముఖావికప్పనా హోతి? పత్తానం ఏకబహుభావం సన్నిహితాసన్నిహితభావఞ్చ ఞత్వా "ఇమం పత్త"న్తి వా "ఇమే పత్తే"తి వా "ఏతం పత్త"న్తి వా "ఏతే పత్తే"తి వా వత్వా "తుయ్హం వికప్పేమీ"తి వత్తబ్బం, అయమేకా సమ్ముఖావికప్పనా. ఏత్తావతా నిధేతుం వట్టతి, పరిభుఞ్జితుం పన విస్సజ్జేతుం వా అధిట్ఠాతుం వా న వట్టతి. "మయ్హం సన్తకం పరిభుఞ్జ వా విస్సజ్జేహి వా యథాపచ్చయం వా కరోహీ"తి ఏవం పన వుత్తే పచ్చుద్ధారో నామ హోతి, తతో పభుతి పరిభోగాదయోపి వట్టన్తి.

అపరో నయో – తథేవ పత్తానం ఏకబహుభావం సన్నిహితాసన్నిహితభావఞ్చ ఞత్వా తస్సేవ భిక్ఖునో సన్తికే "ఇమం పత్త"న్తి వా "ఇమే పత్తే"తి వా "ఏతం పత్త"న్తి వా "ఏతే పత్తే"తి వా వత్వా పఞ్చసు సహధమ్మికేసు అఞ్ఞతరస్స అత్తనా అభిరుచితస్స యస్స కస్సచి నామం గహేత్వా "తిస్సస్స భిక్ఖునో వికప్పేమీ"తి వా "తిస్సాయ భిక్ఖునియా, సిక్ఖమానాయ, సామణేరస్స, తిస్సాయ సామణేరియా వికప్పేమీ"తి వా వత్తబ్బం, అయం అపరాపి సమ్ముఖావికప్పనా. ఏత్తావతా నిధేతుం వట్టతి. పరిభోగాదీసు పన ఏకమ్పి న వట్టతి. తేన పన భిక్ఖునా తిస్సస్స భిక్ఖునో సన్తకం…పే.… తిస్సాయ సామణేరియా సన్తకం పరిభుఞ్జ వా విస్సజ్జేహి వా యథాపచ్చయం వా కరోహీతి వుత్తే పచ్చుద్ధారో నామ హోతి, తతో పభుతి పరిభోగాదయోపి వట్టన్తి.

కథం పరమ్ముఖావికప్పనా హోతి? పత్తానం తథేవ ఏకబహుభావం సన్నిహితాసన్నిహితభావఞ్చ ఞత్వా "ఇమం పత్త"న్తి వా "ఇమే పత్తే"తి వా "ఏతం పత్త"న్తి వా "ఏతే పత్తే"తి వా వత్వా "తుయ్హం వికప్పనత్థాయ దమ్మీ"తి వత్తబ్బం. తేన వత్తబ్బో "కో తే మిత్తో వా సన్దిట్ఠో వా"తి . తతో ఇతరేన పురిమనయేన "తిస్సో భిక్ఖూ"తి వా…పే.… "తిస్సా సామణేరీ"తి వా వత్తబ్బం. పున తేన భిక్ఖునా "అహం తిస్సస్స భిక్ఖునో దమ్మీ"తి వా…పే.… "తిస్సాయ సామణేరియా దమ్మీ"తి వా వత్తబ్బం, అయం పరమ్ముఖావికప్పనా. ఏత్తావతా నిధేతుం వట్టతి, పరిభోగాదీసు పన ఏకమ్పి న వట్టతి. తేన పన భిక్ఖునా దుతియసమ్ముఖావికప్పనాయం వుత్తనయేనేవ "ఇత్థన్నామస్స సన్తకం పరిభుఞ్జ వా విస్సజ్జేహి వా యథాపచ్చయం వా కరోహీ"తి వుత్తే పచ్చుద్ధారో నామ హోతి, తతో పభుతి పరిభోగాదయోపి వట్టన్తి. అయం వికప్పనే నయో.

౫౦. ఏవం అధిట్ఠహిత్వా వికప్పేత్వా చ పరిభుఞ్జన్తేన పత్తే భిన్నే కిం కాతబ్బన్తి? యస్స పత్తే రాజిముఖవట్టితో హేట్ఠా ద్వఙ్గులప్పమాణా న హోతి తేన న కిఞ్చి కాతబ్బం. యస్స (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౬౧౨-౩) పన తాదిసా ఏకాపి రాజి హోతి, తేన తస్సా రాజియా హేట్ఠిమపరియన్తే పత్తవేధకేన విజ్ఝిత్వా పచిత్వా సుత్తరజ్జుకమకచిరజ్జుకాదీహి వా తిపుసుత్తకేన వా బన్ధిత్వా తం బన్ధనం ఆమిసస్స అలగ్గనత్థం తిపుపట్టేన వా కేనచి వా బద్ధసిలేసేన పటిచ్ఛాదేతబ్బం. సో చ పత్తో అధిట్ఠహిత్వా పరిభుఞ్జితబ్బో. సుఖుమం వా ఛిద్దం కత్వా బన్ధితబ్బో. సుద్ధేహి పన మధుకసిత్థకలాఖాసజ్జురసాదీహి బన్ధితుం న వట్టతి, ఫాణితం ఝాపేత్వా పాసాణచుణ్ణేన బన్ధితుం వట్టతి. ముఖవట్టిసమీపే పన పత్తవేధకేన విజ్ఝియమానో కపాలస్స బహలత్తా భిజ్జతి, తస్మా హేట్ఠా విజ్ఝితబ్బో. యస్స పన ద్వే రాజియో, ఏకాయేవ వా చతురఙ్గులా, తస్స ద్వే బన్ధనాని దాతబ్బాని. యస్స తిస్సో, ఏకాయేవ వా ఛళఙ్గులా, తస్స తీణి. యస్స చతస్సో, ఏకాయేవ వా అట్ఠఙ్గులా, తస్స చత్తారి. యస్స పఞ్చ, ఏకాయేవ వా దసఙ్గులా, సో బద్ధోపి అబద్ధోపి అపత్తోయేవ, అఞ్ఞో విఞ్ఞాపేతబ్బో. ఏస తావ మత్తికాపత్తే వినిచ్ఛయో.

అయోపత్తే పన సచేపి పఞ్చ వా అతిరేకాని వా ఛిద్దాని హోన్తి, తాని చ అయచుణ్ణేన వా ఆణియా వా లోహమణ్డలకేన వా బద్ధాని మట్ఠాని హోన్తి, స్వేవ పత్తో పరిభుఞ్జితబ్బో, అఞ్ఞో న విఞ్ఞాపేతబ్బో. అథ పన ఏకమ్పి ఛిద్దం మహన్తం హోతి,

లోహమణ్డలకేన బద్ధమ్పి మట్ఠం న హోతి, పత్తే ఆమిసం లగ్గతి, అకప్పియో హోతి, అయం అపత్తో, అఞ్ఞో విఞ్ఞాపేతబ్బో. విఞ్ఞాపేన్తేన చ సఙ్ఘవసేన పవారితట్ఠానే పఞ్చబన్ధనేనేవ పత్తేన అఞ్ఞం పత్తం విఞ్ఞాపేతుం వట్టతి, పుగ్గలవసేన పన పవారితట్ఠానే ఊనపఞ్చబన్ధనేనాపి వట్టతి. పత్తం లభిత్వా పరిభుఞ్జన్తేన చ యాగురన్ధనరజనపచనాదినా అపరిభోగేన న పరిభుఞ్జితబ్బో, అన్తరామగ్గే పన బ్యాధిమ్హి ఉప్పన్నే అఞ్ఞస్మిం భాజనే అసతి మత్తికాయ లిమ్పేత్వా యాగుం వా పచితుం ఉదకం వా తాపేతుం వట్టతి. మఞ్చపీఠఛత్తనాగదన్తకాదికే అదేసేపి న నిక్ఖిపితబ్బో. పత్తస్స హి నిక్ఖిపనదేసో "అనుజానామి, భిక్ఖవే, పత్తాధారక"న్తిఆదినా (చూళవ. ౨౫౪) నయేన ఖన్ధకే వుత్తోయేవ.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

అధిట్ఠానవికప్పనవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

၆. చీవరవిప్పవాసవినిచ్ఛయకథా

౨౧. చీవరేనవినావాసోతి తిచీవరాధిట్ఠానేన అధిట్ఠితానం తిణ్ణం చీవరానం అఞ్ఞతరేన విప్పవాసో. ఏవం అధిట్ఠితేసు హి తీసు చీవరేసు ఏకేనపి వినా వసితుం న వట్టతి, వసన్తస్స సహ అరుణుగ్గమనా చీవరం నిస్సగ్గియం హోతి, తస్మా అరుణుగ్గమనసమయే చీవరం అడ్ఢతేయ్యరతనప్పమాణే హత్థపాసే కత్వా వసితబ్బం. గామనివేసనఉదోసితఅడ్డమాళపాసాదహమ్మియనావాసత్థఖేత్తధఞ్ఞకరణఆరామవిహారరుక్ఖమూలఅజ్ఝోకాసేసు పన అయం వినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౪౭౭-౮) – సచే ఏకస్స రఞ్ఞో గామభోజకస్స వా సన్తకో **గామో** హోతి, యేన కేనచి పాకారేన వా వతియా వా పరిఖాయ వా పరిక్ఖిత్తో చ, ఏవరూపే గామే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా గామబ్భన్తరే యత్థ కత్థచి యథారుచితట్ఠానే అరుణం ఉట్ఠాపేతుం వట్టతి. సచే పన అపరిక్ఖిత్తో హోతి, ఏవరూపే గామే యస్మిం ఘరే చీవరం నిక్ఖిత్తం, తస్మిం వత్థబ్బం, తస్స వా ఘరస్స హత్థపాసే సమన్తా అడ్ఢతేయ్యరతనబ్భన్తరే వసితబ్బం. తం పమాణం అతిక్కమిత్వా సచేపి ఇద్ధిమా భిక్ఖు ఆకాసే అరుణం ఉట్ఠాపేతి, చీవరం నిస్సగ్గియమేవ హోతి.

సచే నానారాజూనం వా భోజకానం వా గామో హోతి వేసాలీకుసినారాదిసదిసో పరిక్ఖిత్తో చ, ఏవరూపే గామే యస్మిం ఘరే చీవరం నిక్ఖిత్తం, తత్థ వా వత్థబ్బం, తత్థ సద్దసఙ్ఘట్టనేన వా జనసమ్బాధేన వా వసితుం అసక్కోన్తేన సభాయే వా వత్థబ్బం నగరద్వారమూలే వా. తత్రాపి వసితుం అసక్కోన్తేన యత్థ కత్థచి ఫాసుకట్ఠానే వసిత్వా అన్తోఅరుణే ఆగమ్మ తేసంయేవ సభాయనగరద్వారమూలానం హత్థపాసే వసితబ్బం. ఘరస్స పన చీవరస్స వా హత్థపాసే వత్తబ్బమేవ నత్థి.

సచే ఘరే అట్ఠపేత్వా "సభాయే ఠపేస్సామీ"తి సభాయం గచ్ఛన్తో హత్థం పసారేత్వా "హన్దిమం చీవరం ఠపేహీ"తి ఏవం నిక్ఖేపసుఖే హత్థపాసగతే కిస్మిఞ్చి ఆపణే చీవరం నిక్ఖిపతి, తేన పురిమనయేనేవ సభాయే వా వత్థబ్బం, ద్వారమూలే వా తేసం హత్థపాసే వా వసితబ్బం.

సచే నగరస్స బహూనిపి ద్వారాని హోన్తి బహూని చ సభాయాని, సబ్బత్థ వసితుం న వట్టతి. యస్సా పన వీథియా చీవరం ఠపితం, యం తస్సా సమ్ముఖట్ఠానే సభాయఞ్చ ద్వారఞ్చ, తస్స సభాయస్స చ ద్వారస్స చ హత్థపాసే వసితబ్బం. ఏవఞ్హి సతి సక్కా చీవరస్స పవత్తిం జానితుం . సభాయం పన గచ్ఛన్తేన యస్స ఆపణికస్స హత్థే నిక్ఖిత్తం, సచే సో తం చీవరం అతిహరిత్వా ఘరే నిక్ఖిపతి, వీథిహత్థపాసో న రక్ఖతి, ఘరస్స హత్థపాసే వత్థబ్బం. సచే మహన్తం ఘరం హోతి ద్వే వీథియో ఫరిత్వా ఠితం, పురతో వా పచ్ఛతో వా హత్థపాసేయేవ అరుణం ఉట్ఠాపేతబ్బం. సభాయే నిక్ఖిపిత్వా పన సభాయే వా తస్స సమ్ముఖే నగరద్వారమూలే వా తేసంయేవ హత్థపాసే వా అరుణం ఉట్ఠాపేతబ్బం. సచే పన గామో అపరిక్ఖిత్తో హోతి, యస్మిం ఘరే చీవరం నిక్ఖిత్తం, తస్మిం ఘరే తస్స ఘరస్స వా హత్థపాసే వత్థబ్బం.

సచే (పారా॰ ౪౮౦) ఏకకులస్స సన్తకం **నివేసనం** హోతి పరిక్ఖిత్తఞ్చ నానాగబ్భం నానాఓవరకం, అన్తోనివేసనే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా అన్తోనివేసనే వత్థబ్బం. సచే అపరిక్ఖిత్తం, యస్మిం గబ్భే చీవరం నిక్ఖిత్తం హోతి, తస్మిం గబ్భే వత్థబ్బం గబ్భస్స హత్థపాసే వా. సచే నానాకులస్స నివేసనం హోతి పరిక్ఖిత్తఞ్చ నానాగబ్భం నానాఓవరకం, యస్మిం గబ్భే చీవరం నిక్ఖిత్తం హోతి, తస్మిం గబ్భే వత్థబ్బం, సబ్బేసం సాధారణే ఘరద్వారమూలే వా గబ్భస్స వా ఘరద్వారమూలస్స వా హత్థపాసే. సచే

అపరిక్ఖిత్తం హోతి, యస్మిం గబ్భే చీవరం నిక్ఖిత్తం, తస్మిం గబ్భే వత్థబ్బం గబ్భస్స వా హత్థపాసే. **ఉదోసితఅడ్డమాళపాసాదహమ్మియేసు**పి నివేసనే వుత్తనయేనేవ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

సచే ఏకకులస్స **నావా** హోతి, అన్తోనావాయం చీవరం నిక్ఖిపిత్వా అన్తోనావాయం వత్థబ్బం. సచే నానాకులస్స నావా హోతి నానాగబ్భా నానాఓవరకా, యస్మిం ఓవరకే చీవరం నిక్ఖిత్తం హోతి, తస్మిం ఓవరకే వత్థబ్బం ఓవరకస్స హత్థపాసే వా.

సచే ఏకకులస్స **సత్థో** హోతి, తస్మిం సత్థే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా పురతో వా పచ్ఛతో వా సత్తబ్భన్తరా న విజహితబ్బా, పస్సతో అబ్భన్తరం న విజహితబ్బం. ఏకం అబ్భన్తరం అట్ఠవీసతిహత్థం హోతి. సచే నానాకులస్స సత్థో హోతి, సత్థే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా చీవరస్స హత్థపాసే వసితబ్బం. సచే సత్థో గచ్ఛన్తో గామం వా నదిం వా పరియాదియిత్వా తిట్ఠతి, అన్తోపవిట్ఠేన సద్ధిం ఏకాబద్ధో హుత్వా ఓరఞ్చ పారఞ్చ ఫరిత్వా ఠితో హోతి, సత్థపరిహారో లబ్భతి. అథ గామే వా నదియా వా పరియాపన్నో హోతి, గామపరిహారో చేవ నదీపరిహారో చ లబ్భతి. సచే విహారసీమం అతిక్కమిత్వా తిట్ఠతి, అన్తోసీమాయ చ చీవరం హోతి, విహారం గన్త్వా వసితబ్బం. సచే బహిసీమాయ చీవరం హోతి, సత్థసమీపేయేవ వసితబ్బం. సచే గచ్ఛన్తో సత్థో సకటే వా భగ్గే గోణే వా నట్ఠే అన్తరా ఛిజ్జతి, యస్మిం కోట్ఠాసే చీవరం నిక్ఖిత్తం, తత్థ వసితబ్బం.

సచే ఏకకులస్స **ఖేత్తం** హోతి పరిక్ఖిత్తఞ్చ, అన్తోఖేత్తే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా అన్తోఖేత్తే వత్థబ్బం. సచే అపరిక్ఖిత్తం హోతి, చీవరస్స హత్థపాసే వసితబ్బం. సచే నానాకులస్స ఖేత్తం హోతి పరిక్ఖిత్తఞ్చ, అన్తోఖేత్తే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా ద్వారమూలే వత్థబ్బం ద్వారమూలస్స హత్థపాసే వా. సచే అపరిక్ఖిత్తం హోతి, చీవరస్స హత్థపాసే వసితబ్బం.

సచే ఏకకులస్స **ధఞ్ఞకరణం** హోతి పరిక్ఖిత్తఞ్చ, అన్తోధఞ్ఞకరణే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా అన్తోధఞ్ఞకరణే వత్థబ్బం. సచే అపరిక్ఖిత్తం హోతి, చీవరస్స హత్థపాసే వసితబ్బం. సచే నానాకులస్స ధఞ్ఞకరణం హోతి పరిక్ఖిత్తఞ్చ, అన్తోధఞ్ఞకరణే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా ద్వారమూలే వా వత్థబ్బం ద్వారమూలస్స వా హత్థపాసే. సచే అపరిక్ఖిత్తం హోతి, చీవరస్స హత్థపాసే వసితబ్బం. **పుప్ఫారామఫలారామేసు**పి ఖేత్తే వుత్తనయేనేవ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

సచే ఏకకులస్స **విహారో** హోతి పరిక్ఖిత్తో చ, అన్తోవిహారే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా అన్తోవిహారే వత్థబ్బం. సచే అపరిక్ఖిత్తో హోతి, యస్మిం విహారే చీవరం నిక్ఖిత్తం, తస్మిం వత్థబ్బం తస్స విహారస్స వా హత్థపాసే.

సచే ఏకకులస్స **రుక్ఖమూలం** హోతి, యం మజ్ఝన్హికే కాలే సమన్తా ఛాయా ఫరతి, అన్తోఛాయాయ చీవరం నిక్ఖిపిత్వా అన్తోఛాయాయ వత్థబ్బం. విరళసాఖస్స పన రుక్ఖస్స ఆతపేన ఫుట్ఠోకాసే ఠపితం నిస్సగ్గియమేవ హోతి, తస్మా తాదిసస్స రుక్ఖస్స సాఖచ్ఛాయాయ వా ఖన్ధచ్ఛాయాయ వా ఠపేతబ్బం. సచే సాఖాయ వా విటపే వా ఠపేతి, ఉపరి అఞ్ఞసాఖచ్ఛాయాయ ఫుట్ఠోకాసేయేవ ఠపేతబ్బం. ఖుజ్జరుక్ఖస్స ఛాయా దూరం గచ్ఛతి, ఛాయాయ గతట్ఠానే ఠపేతుం వట్టతియేవ. సచే నానాకులస్స రుక్ఖమూలం హోతి, చీవరస్స హత్థపాసే వసితబ్బం.

అజ్ఝోకాసే పన అగామకే అరఞ్ఞే చీవరం ఠపేత్వా తస్స సమన్తా సత్తబ్భన్తరే వసితబ్బం. అగామకం నామ అరఞ్ఞం విఞ్ఝాటవీఆదీసు వా సముద్దమజ్ఝే వా మచ్ఛబన్ధానం అగమనపథే దీపకేసు లబ్భతి. తాదిసే అరఞ్ఞే మజ్ఝే ఠితస్స సమన్తా సత్తబ్భన్తరపరిచ్ఛేదో, వినిబ్బేధేన చుద్దస హోన్తి. మజ్ఝే నిసిన్నో పురత్థిమాయ వా పచ్ఛిమాయ వా దిసాయ పరియన్తే

ఠపితచీవరం రక్ఖతి. సచే పన అరుణుగ్గమనసమయే కేసగ్గమత్తమ్పి పురత్థిమం దిసం గచ్ఛతి, పచ్ఛిమాయ దిసాయ చీవరం నిస్సగ్గియం హోతి. ఏస నయో ఇతరస్మిం. నిస్సగ్గియం పన చీవరం అనిస్సజ్జిత్వా పరిభుఞ్జన్తో దుక్కటం ఆపజ్జతి.

౩౭. సచే పధానికో భిక్ఖు సబ్బరత్తిం పధానమనుయుఞ్జిత్వా పచ్చూససమయే “నహాయిస్సామీ”తి తీణి చీవరాని తీరే ఠపేత్వా నదిం ఓతరతి, నహాయన్తస్సేవ చస్స అరుణం ఉట్ఠహతి, కిం కాతబ్బం? సో హి యది ఉత్తరిత్వా చీవరం నివాసేతి, నిస్సగ్గియం చీవరం, అనిస్సజ్జిత్వా పరిభుఞ్జనపచ్చయా దుక్కటం ఆపజ్జతి. అథ నగ్గో గచ్ఛతి, ఏవమ్పి దుక్కటం ఆపజ్జతీతి? నాపజ్జతి. సో హి యావ అఞ్ఞం భిక్ఖుం దిస్వా వినయకమ్మం న కరోతి, తావ తేసం చీవరానం అపరిభోగారహత్తా నట్ఠచీవరట్ఠానే ఠితో హోతి, నట్ఠచీవరస్స చ అకప్పియం నామ నత్థి, తస్మా ఏకం నివాసేత్వా ద్వే హత్థేన గహేత్వా విహారం గన్త్వా వినయకమ్మం కాతబ్బం. సచే దూరే విహారో హోతి, అన్తరామగ్గే మనుస్సా సఞ్చరన్తి, ఏకం నివాసేత్వా ఏకం పారుపిత్వా ఏకం అంసకూటే ఠపేత్వా గన్తబ్బం. సచే విహారే సభాగం భిక్ఖుం న పస్సతి, భిక్ఖాచారం గతా హోన్తి, సఙ్ఘాటిం బహిగామే ఠపేత్వా సన్తరుత్తరేన ఆసనసాలం గన్త్వా వినయకమ్మం కాతబ్బం. సచే బహిగామే చోరభయం హోతి, పారుపిత్వా గన్తబ్బం. సచే ఆసనసాలా సమ్బాధా హోతి, జనాకిణ్ణా న సక్కా ఏకమన్తే చీవరం అపనేత్వా వినయకమ్మం కాతుం, ఏకం భిక్ఖుం ఆదాయ బహిగామం గన్త్వా వినయకమ్మం కత్వా చీవరాని పరిభుఞ్జితబ్బాని.

సచే థేరా భిక్ఖూ దహరానం హత్థే పత్తచీవరం దత్వా మగ్గం గచ్ఛన్తా పచ్ఛిమయామే సయితుకామా హోన్తి, అత్తనో అత్తనో చీవరం హత్థపాసే కత్వావ సయితబ్బం. సచే గచ్ఛన్తానంయేవ అసమ్పత్తేసు దహరేసు అరుణం ఉగ్గచ్ఛతి, చీవరం నిస్సగ్గియం హోతి, నిస్సయో పన న పటిప్పస్సమ్భతి. దహరానమ్పి పురతో గచ్ఛన్తానం థేరేసు అసమ్పత్తేసు ఏసేవ నయో. మగ్గం విరజ్ఝిత్వా అరఞ్ఞే అఞ్ఞమఞ్ఞం అపస్సన్తేసుపి ఏసేవ నయో. సచే పన దహరా “మయం, భన్తే, ముహుత్తం సయిత్వా అసుకస్మిం నామ ఓకాసే తుమ్హే సమ్పాపుణిస్సామా”తి వత్వా యావ అరుణుగ్గమనా సయన్తి, చీవరఞ్చ నిస్సగ్గియం హోతి, నిస్సయో చ పటిప్పస్సమ్భతి. దహరే ఉయ్యోజేత్వా థేరేసు సయన్తేసుపి ఏసేవ నయో. ద్వేధాపథం దిస్వా థేరా “అయం మగ్గో” , దహరా “అయం మగ్గో”తి వత్వా అఞ్ఞమఞ్ఞస్స వచనం అగ్గహేత్వా గతా, సహ అరుణస్స ఉగ్గమనా చీవరాని చ నిస్సగ్గియాని హోన్తి, నిస్సయో చ పటిప్పస్సమ్భతి. సచే దహరా మగ్గతో ఓక్కమ్మ “అన్తోఅరుణేయేవ నివత్తిస్సామా”తి భేసజ్జత్థాయ గామం పవిసిత్వా ఆగచ్ఛన్తి, అసమ్పత్తానంయేవ చ నేసం అరుణో ఉగ్గచ్ఛతి, చీవరాని నిస్సగ్గియాని హోన్తి, నిస్సయో పన న పటిప్పస్సమ్భతి. సచే పన ధేనుభయేన వా సునఖభయేన వా ముహుత్తం ఠత్వా “గమిస్సామా”తి ఠత్వా వా నిసీదిత్వా వా గచ్ఛన్తి, అన్తరా అరుణే ఉగ్గతే చీవరాని చ నిస్సగ్గియాని హోన్తి, నిస్సయో చ పటిప్పస్సమ్భతి.

సచే “అన్తోఅరుణేయేవ ఆగమిస్సామా”తి అన్తోసీమాయం గామం పవిట్ఠానం అన్తరా అరుణో ఉగ్గచ్ఛతి, నేవ చీవరాని నిస్సగ్గియాని హోన్తి, న నిస్సయో పటిప్పస్సమ్భతి. సచే పన “విభాయతు తావా”తి నిసీదన్తి, అరుణే ఉగ్గతే న చీవరాని నిస్సగ్గియాని హోన్తి, నిస్సయో పన పటిప్పస్సమ్భతి. సచే యేపి “అన్తోఅరుణేయేవ ఆగమిస్సామా”తి సామన్తవిహారం ధమ్మస్సవనత్థాయ సఉస్సాహా గచ్ఛన్తి, అన్తరామగ్గేయేవ చ నేసం అరుణో ఉగ్గచ్ఛతి, చీవరాని నిస్సగ్గియాని హోన్తి, నిస్సయో పన న పటిప్పస్సమ్భతి. సచే ధమ్మగారవేన “యావపరియోసానం సుత్వావ గమిస్సామా”తి నిసీదన్తి, సహ అరుణస్స ఉగ్గమనా చీవరానిపి నిస్సగ్గియాని హోన్తి, నిస్సయో చ పటిప్పస్సమ్భతి. థేరేన దహరం చీవరధోవనత్థాయ గామకం పేసేన్తేన అత్తనో చీవరం పచ్చుద్ధరిత్వావ దాతబ్బం, దహరస్సపి చీవరం పచ్చుద్ధరాపేత్వావ ఠపేతబ్బం. సచే

అసతియా గచ్ఛతి, అత్తనో చీవరం పచ్చుద్ధరిత్వా దహరస్స చీవరం విస్సాసేన గహేత్వా ఠపేతబ్బం. సచే థేరో న సరతి, దహరోవ సరతి, దహరేన అత్తనో చీవరం పచ్చుద్ధరిత్వా థేరస్స చీవరం విస్సాసేన గహేత్వా గన్త్వా వత్తబ్బం “భన్తే, తుమ్హాకం చీవరం అధిట్ఠహిత్వా పరిభుఞ్జథా”తి. అత్తనోపి చీవరం అధిట్ఠాతబ్బం. ఏవం ఏకస్స సతియాపి ఆపత్తిమోక్ఖో హోతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

చీవరవిప్పవాసవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౦. భణ్డపటిసామనవినిచ్ఛయకథా

౨౩. భణ్డస్స పటిసామనన్తి పరేసం భణ్డస్స గోపనం. పరేసఞ్హి (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౨౦౮) కప్పియవత్థు వా హోతు అకప్పియవత్థు వా, అన్తమసో మాతు కణ్ణపిళన్ధనం తాలపణ్ణమ్పి గిహిసన్తకం భణ్డాగారికసీసేన పటిసామేన్తస్స పాచిత్తియం. సచే పన మాతాపితూనం సన్తకం అవస్సం పటిసామేతబ్బం కప్పియభణ్డం హోతి, అత్తనో అత్థాయ గహేత్వా పటిసామేతబ్బం. “ఇదం పటిసామేత్వా దేహీ”తి పన వుత్తే “న వట్టతీ”తి పటిక్ఖిపితబ్బం. సచే “పటిసామేహీ”తి పాతేత్వా గచ్ఛన్తి, పలిబోధో నామ హోతి, పటిసామేతుం వట్టతి. విహారే కమ్మం కరోన్తా వడ్ఢకీఆదయో వా రాజవల్లభా వా “అత్తనో ఉపకరణభణ్డం వా సయనభణ్డం వా పటిసామేత్వా దేథా”తి వదన్తి, ఛన్దేనపి భయేనపి న కాతబ్బమేవ, గుత్తట్ఠానం పన దస్సేతుం వట్టతి, బలక్కారేన పాతేత్వా గతేసు చ పటిసామేతుం.

సచే (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౧౧౧) అత్తనో హత్థే పటిసామనత్థాయ ఠపితం భణ్డం సామికేన “దేహి మే భణ్డ”న్తి యాచితో అదాతుకామో “నాహం గణ్హామీ”తి భణతి, సమ్పజానముసావాదేపి అదిన్నాదానస్స పయోగత్తా దుక్కటం. “కిం తుమ్హే భణథ, నేవిదం మయ్హం అనురూపం, న తుమ్హాక”న్తిఆదీని వదన్తస్సపి దుక్కటమేవ. “రహో మయా ఏతస్స హత్థే ఠపితం, న అఞ్ఞో కోచి జానాతి, దస్సతి ను ఖో మే, నో”తి సామికో విమతిం ఉప్పాదేతి, భిక్ఖుస్స థుల్లచ్చయం. తస్స ఫరుసాదిభావం దిస్వా సామికో “న మయ్హం దస్సతీ”తి ధురం నిక్ఖిపతి, తత్ర సచాయం భిక్ఖు “కిలమేత్వా నం దస్సామీ”తి దానే సఉస్సాహో, రక్ఖతి తావ. సచేపి నో దానే నిరుస్సాహో, భణ్డసామికో పన గహణే సఉస్సాహో, రక్ఖతియేవ. యది పన తస్మిం దానే నిరుస్సాహో భణ్డసామికో “న మయ్హం దస్సతీ”తి ధురం నిక్ఖిపతి, ఏవం ఉభిన్నం ధురనిక్ఖేపేన భిక్ఖునో పారాజికం. యదిపి ముఖేన “దస్సామీ”తి వదతి, చిత్తేన పన అదాతుకామో, ఏవమ్పి సామికస్స ధురనిక్ఖేపే పారాజికం. తం పన సఙ్గోపనత్థాయ అత్తనో హత్థే పరేహి ఠపితం భణ్డం అగుత్తదేసతో ఠానా చావేత్వా గుత్తట్ఠానే ఠపనత్థాయ హరతో అనాపత్తి. థేయ్యచిత్తేనపి ఠానా చావేన్తస్స అవహారో నత్థి. కస్మా? అత్తనో హత్థే నిక్ఖిత్తత్తా, భణ్డదేయ్యం పన హోతి. థేయ్యచిత్తేన పరిభుఞ్జతోపి ఏసేవ నయో.

౨౪. పఞ్చన్నం సహధమ్మికానం సన్తకం పన యం కిఞ్చి పరిక్ఖారం పటిసామేతుం వట్టతి. సచే ఆగన్తుకో భిక్ఖు ఆవాసికానం చీవరకమ్మం కరోన్తానం సమీపే పత్తచీవరం ఠపేత్వా “ఏతే సఙ్గోపేస్సన్తీ”తి మఞ్ఞమానో నహాయితుం వా అఞ్ఞత్ర వా గచ్ఛతి, సచే తం ఆవాసికా సఙ్గోపేన్తి, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే, నట్ఠే గీవా న హోతి. సచేపి నో “ఇదం, భన్తే, ఠపేథా”తి వత్వా గచ్ఛతి, ఇతరే చ కిచ్చపసుతత్తా న జానన్తి, ఏసేవ నయో. అథాపి తే “ఇదం, భన్తే, ఠపేథా”తి వుత్తా “మయం బ్యావటా”తి పటిక్ఖిపన్తి, ఇతరో చ “అవస్సం ఠపేస్సన్తీ”తి అనాదియిత్వా గచ్ఛతి, ఏసేవ నయో. సచే పన తే తేన యాచితా వా అయాచితా వా “మయం ఠపేస్సామ, త్వం గచ్ఛా”తి వదన్తి, తం సఙ్గోపితబ్బం. నో చే సఙ్గోపేన్తి, నట్ఠే గీవా. కస్మా? సమ్పటిచ్ఛితత్తా.

యో భిక్ఖు భణ్డాగారికో హుత్వా పచ్చూససమయే ఏవ భిక్ఖూనం పత్తచీవరాని హేట్ఠాపాసాదం ఓరోపేత్వా ద్వారం అపిదహిత్వా తేసమ్పి అనారోచేత్వావ దూరే భిక్ఖాచారం గచ్ఛతి, తాని చే చోరా హరన్తి, తస్సేవ గీవా. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖూహి “ఓరోపేథ, భన్తే, పత్తచీవరాని, కాలో సలాకగ్గహణస్సా”తి వుత్తో “సమాగతాత్థా”తి పుచ్ఛిత్వా “ఆమ సమాగతామ్హా”తి వుత్తే పత్తచీవరాని నీహరిత్వా నిక్ఖిపిత్వా భణ్డాగారద్వారం బన్ధిత్వా “తుమ్హే పత్తచీవరాని గహేత్వా హేట్ఠాపాసాదద్వారం పటిజగ్గిత్వా

గచ్ఛేయ్యాథా”తి వత్వా గచ్ఛతి. తత్ర చేకో అలసజాతికో భిక్ఖు భిక్ఖూసు గతేసు పచ్చా అక్ఖీని పుఞ్ఛన్తో ఉట్ఠహిత్వా ఉదకట్ఠానం ముఖధోవనత్థం గచ్ఛతి, తం ఖణం దిస్వా చోరా తస్స పత్తచీవరం హరన్తి, సుహటం, భణ్డాగారికస్స గీవా న హోతి.

సచేపి కోచి భణ్డాగారికస్స అనారోచేత్వావ భణ్డాగారే అత్తనో పరిక్ఖారం ఠపేతి, తస్మిమ్పి నట్ఠే భణ్డాగారికస్స గీవా న హోతి. సచే పన భణ్డాగారికో తం దిస్వా “అట్ఠానే ఠపిత”న్తి గహేత్వా ఠపేతి, నట్ఠే తస్సేవ గీవా. సచేపి ఠపితభిక్ఖునా “మయా, భన్తే, ఈదిసో నామ పరిక్ఖారో ఠపితో, ఉపధారేయ్యాథా”తి వుత్తో “సాధూ”తి సమ్పటిచ్ఛతి, దున్నిక్ఖిత్తం వా మఞ్ఞమానో అఞ్ఞస్మిం ఠానే ఠపేతి, నట్ఠే తస్సేవ గీవా. “నాహం జానామీ”తి పటిక్ఖిపన్తస్స పన నత్థి గీవా. యోపి తస్స పస్సన్తస్సేవ ఠపేతి, భణ్డాగారికఞ్చ న సమ్పటిచ్ఛాపేతి, నట్ఠం సునట్ఠమేవ. సచే పన నం భణ్డాగారికో అఞ్ఞత్ర ఠపేతి, నట్ఠే గీవా . సచే భణ్డాగారం సుగుత్తం, సబ్బో సఙ్ఘస్స చేతియస్స చ పరిక్ఖారో తత్థేవ ఠపీయతి, భణ్డాగారికో చ బాలో అబ్యత్తో ద్వారం వివరిత్వా ధమ్మకథం వా సోతుం అఞ్ఞం వా కిఞ్చి కాతుం కత్థచి గచ్ఛతి, తం ఖణం దిస్వా యత్తకం చోరా హరన్తి, సబ్బం తస్స గీవా. భణ్డాగారతో నిక్ఖమిత్వా బహి చఙ్కమన్తస్స వా ద్వారం వివరిత్వా సరీరం ఉతుం గాహాపేన్తస్స వా తత్థేవ సమణధమ్మానుయోగేన నిసిన్నస్స వా తత్థేవ నిసీదిత్వా కేనచి కమ్మేన బ్యావటస్స వా ఉచ్చారపస్సావపీళితస్సాపి సతో తత్థేవ ఉపచారే విజ్జమానే బహి గచ్ఛతో వా అఞ్ఞేన వా కేనచి ఆకారేన పమత్తస్స సతో ద్వారం వివరిత్వా వా వివటమేవ పవిసిత్వా వా సన్ధిం ఛిన్దిత్వా వా యత్తకం తస్స పమాదపచ్చయా చోరా హరన్తి, సబ్బం తస్సేవ గీవా. “ఉణ్హసమయే పన వాతపానం వివరిత్వా నిపజ్జితుం వట్టతీ”తి వదన్తి. ఉచ్చారపీళితస్స పన తస్మిం ఉపచారే అసతి అఞ్ఞత్థ గచ్ఛన్తస్స గిలానపక్ఖే ఠితత్తా అవిసయో, తస్మా గీవా న హోతి.

౨౧౨. యో పన అన్తో ఉణ్హపీళితో ద్వారం సుగుత్తం కత్వా బహి నిక్ఖమతి, చోరా తం గహేత్వా “ద్వారం వివరా”తి వదన్తి, యావతతియం న వివరితబ్బం. యది పన తే చోరా “సచే న వివరసి, తఞ్చ మారేస్సామ, ద్వారఞ్చ భిన్దిత్వా పరిక్ఖారం హరిస్సామా”తి ఫరసుఆదీని ఉక్ఖిపన్తి, “మయి చ మతే సఙ్ఘస్స చ సేనాసనే వినట్ఠే గుణో నత్థీ”తి వివరితుం వట్టతి. ఇధాపి “అవిసయత్తా గీవా నత్థీ”తి వదన్తి. సచే కోచి ఆగన్తుకో కుఞ్చికం వా దేతి, ద్వారం వా వివరతి, యత్తకం చోరా హరన్తి, సబ్బం తస్స గీవా. సఙ్ఘేన భణ్డాగారం గుత్తత్థాయ సూచియన్తకఞ్చ కుఞ్చికముద్దికా చ యోజేత్వా దిన్నా హోతి, భణ్డాగారికో ఘటికమత్తం దత్వా నిపజ్జతి, చోరా వివరిత్వా పరిక్ఖారం హరన్తి, తస్సేవ గీవా. సూచియన్తకఞ్చ కుఞ్చికముద్దికఞ్చ యోజేత్వా నిపన్నం పనేతం సచే చోరా ఆగన్త్వా “ద్వారం వివరాహీ”తి వదన్తి, తత్థ పురిమనయేనేవ పటిపజ్జితబ్బం. ఏవం సుగుత్తం కత్వా నిపన్నే పన సచే భిత్తిం వా ఛదనం వా భిన్దిత్వా ఉమఙ్గేన వా పవిసిత్వా హరన్తి, న తస్స గీవా.

సచే భణ్డాగారే అఞ్ఞేపి థేరా వసన్తి, వివటే ద్వారే అత్తనో అత్తనో పరిక్ఖారం గహేత్వా గచ్ఛన్తి, భణ్డాగారికో తేసు గతేసు ద్వారం న జగ్గతి, సచే తత్థ కిఞ్చి అవహరీయతి, భణ్డాగారికస్స ఇస్సరవతాయ భణ్డాగారికస్సేవ గీవా, థేరేహి పన సహాయేహి భవితబ్బం. అయఞ్హి సామీచి. యది భణ్డాగారికో “తుమ్హే బహి ఠత్వా తుమ్హాకం పరిక్ఖారం గణ్హథ , మా పవిసిత్థా”తి వదతి, తేసఞ్చ ఏకో లోలమహాథేరో సామణేరేహి చేవ ఉపట్ఠాకేహి చ సద్ధిం భణ్డాగారం పవిసిత్వా నిసీదతి చేవ నిపజ్జతి చ, యత్తకం భణ్డం నస్సతి, సబ్బం తస్స గీవా, భణ్డాగారికేన పన అవసేసథేరేహి చ సహాయేహి భవితబ్బం. అథ భణ్డాగారికోవ లోలసామణేరే చ ఉపట్ఠాకే చ గహేత్వా భణ్డాగారే నిసీదతి చేవ నిపజ్జతి చ, యత్తకం నస్సతి, సబ్బం తస్సేవ గీవా. తస్మా భణ్డాగారికేనేవ తత్థ వసితబ్బం, అవసేసేహి అప్పేవ రుక్ఖమూలే వసితబ్బం, న చ భణ్డాగారేతి.

౨౬. యే పన అత్తనో అత్తనో సభాగభిక్ఖూనం వసనగబ్భేసు పరిక్ఖారం ఠపేన్తి, పరిక్ఖారే నట్ఠే యేహి ఠపితో, తేసంయేవ గీవా, ఇతరేహి పన సహాయేహి భవితబ్బం. యది పన సఙ్ఘో భణ్డాగారికస్స విహారేయేవ యాగుభత్తం దాపేతి, సో చ భిక్ఖాచారత్థాయ గామం గచ్ఛతి, నట్ఠం తస్సేవ గీవా. భిక్ఖాచారం పవిసన్తేహి అతిరేకచీవరం రక్ఖణత్థాయ ఠపితవిహారవారికస్సపి యాగుభత్తం వా నివాపం వా లభమానస్సేవ భిక్ఖాచారం గచ్ఛతో యం తత్థ నస్సతి, సబ్బం గీవా. న కేవలఞ్చ ఏత్తకమేవ, భణ్డాగారికస్స వియ యం తస్స పమాదపచ్చయా నస్సతి, సబ్బం గీవా.

సచే విహారో మహా హోతి, అఞ్ఞం పదేసం రక్ఖితుం గచ్ఛన్తస్స అఞ్ఞస్మిం పదేసే నిక్ఖిత్తం హరన్తి, అవిసయత్తా గీవా న హోతి. ఈదిసే పన విహారే వేమజ్ఝే సబ్బేసం ఓసరణట్ఠానే పరిక్ఖారే ఠపేత్వా నిసీదితబ్బం, విహారవారికా వా ద్వే తయో ఠపేతబ్బా. సచే తేసమ్పి అప్పమత్తానం ఇతో చితో చ రక్ఖతంయేవ కిఞ్చి నస్సతి, గీవా న హోతి. విహారవారికే బన్ధిత్వా హరితభణ్డమ్పి చోరానం పటిపథం గతేసు అఞ్ఞేన మగ్గేన హరితభణ్డమ్పి న తేసం గీవా. సచే విహారవారికానం విహారే దాతబ్బం యాగుభత్తం వా నివాపో వా న హోతి, తేహి పత్తబ్బలాభతో అతిరేకా ద్వే తిస్సో యాగుసలాకా తేసం పహోనకభత్తసలాకా చ ఠపేతుం వట్టతి, నిబద్ధం కత్వా పన న ఠపేతబ్బా. మనుస్సా హి విప్పటిసారినో హోన్తి "విహారవారికాయేవ అమ్హాకం భత్తం భుఞ్జన్తీ"తి, తస్మా పరివత్తేత్వా పరివత్తేత్వా ఠపేతబ్బా. సచే తేసం సభాగా సలాకభత్తాదీని ఆహరిత్వా దేన్తి, ఇచ్చేతం కుసలం . నో చే దేన్తి, వారం గాహాపేత్వా నీహరాపేతబ్బాని. సచే విహారవారికో ద్వే తిస్సో యాగుసలాకా చ చత్తారి పఞ్చ సలాకభత్తాని చ లభమానో భిక్ఖాచారం గచ్ఛతి, భణ్డాగారికస్స వియ సబ్బం నట్ఠం గీవా హోతి. సచే సఙ్ఘస్స విహారపాలానం దాతబ్బం భత్తం వా నివాపో వా నత్థి, భిక్ఖూ విహారవారం గహేత్వా అత్తనో అత్తనో నిస్సితకే విహారం జగ్గాపేన్తి, సమ్పత్తవారం అగ్గహేతుం న లభతి. యథా అఞ్ఞే భిక్ఖూ కరోన్తి, తథేవ కాతబ్బం. భిక్ఖూహి పన అసహాయస్స వా అదుతియస్స వా యస్స సభాగో భిక్ఖు భత్తం ఆనేత్వా దాతా నత్థి, ఏవరూపస్స వారో న పాపేతబ్బో.

యమ్పి పాకవట్టత్థాయ విహారే ఠపేన్తి, తం గహేత్వా ఉపజీవన్తేన ఠాతబ్బం. యో తం న ఉపజీవతి, సో వారం న గాహాపేతబ్బో. ఫలాఫలత్థాయపి విహారే భిక్ఖుం ఠపేన్తి, జగ్గిత్వా గోపేత్వా ఫలవారేన భాజేత్వా ఖాదన్తి. యో తాని ఖాదతి, తేన ఠాతబ్బం, అనుపజీవన్తో న గాహాపేతబ్బో. సేనాసనమఞ్చపీఠపచ్చత్థరణరక్ఖణత్థాయపి ఠపేన్తి, ఆవాసే వసన్తేన ఠాతబ్బం, అబ్భోకాసికో పన రుక్ఖమూలికో వా న గాహాపేతబ్బో. ఏకో నవకో హోతి, బహుస్సుతో పన బహూనం ధమ్మం వాచేతి, పరిపుచ్ఛం దేతి, పాళిం వణ్ణేతి, ధమ్మకథం కథేతి, సఙ్ఘస్స భారం నిత్థరతి, అయం లాభం పరిభుఞ్జన్తోపి ఆవాసే వసన్తోపి వారం న గాహాపేతబ్బో. "పురిసవిసేసో నామ ఞాతబ్బో"తి వదన్తి. ఉపోసథాగారపటిమాఘరజగ్గనకస్స పన దిగుణం యాగుభత్తం, దేవసికం తణ్డులనాళి, సంవచ్ఛరే తిచీవరం దసవీసగ్ఘనకం కప్పియభణ్డఞ్చ దాతబ్బం. సచే పన తస్స తం లభమానస్సేవ పమాదేన తత్థ కిఞ్చి నస్సతి, సబ్బం గీవా. బన్ధిత్వా బలక్కారేన అచ్ఛిన్నం, న గీవా. తత్థ చేతియస్స వా సఙ్ఘస్స వా సన్తకేన చేతియస్స సన్తకం రక్ఖాపేతుం వట్టతి, చేతియస్స సన్తకేన సఙ్ఘస్స సన్తకం రక్ఖాపేతుం న వట్టతి. యం పన చేతియస్స సన్తకేన సద్ధిం సఙ్ఘస్స సన్తకం ఠపితం హోతి, తం చేతియసన్తకే రక్ఖాపితే రక్ఖితమేవ హోతీతి ఏవం వట్టతి. పక్ఖవారేన ఉపోసథాగారాదీని రక్ఖతోపి పమాదవసేన నట్ఠం గీవాయేవాతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

భణ్డపటిసామనవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౧. కయవిక్కయసమాపత్తివినిచ్ఛయకథా

౨౭. కయవిక్కయసమాపత్తీతి కయవిక్కయసమాపజ్జనం. “ఇమినా ఇమం దేహీ”తిఆదినా (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౫౯౫) హి నయేన పరస్స కప్పియభణ్డం గణ్హన్తో కయం సమాపజ్జతి, అత్తనో కప్పియభణ్డం దేన్తో విక్కయం. అయం పన కయవిక్కయో ఠపేత్వా పఞ్చ సహధమ్మికే అవసేసేహి గిహిపబ్బజితేహి అన్తమసో మాతాపితూహిపి సద్ధిం న వట్టతి.

తత్రాయం వినిచ్ఛయో – వత్థేన వా వత్థం హోతు, భత్తేన వా భత్తం, యం కిఞ్చి కప్పియం “ఇమినా ఇమం దేహీ”తి వదతి, దుక్కటం. ఏవం వత్వా మాతుయాపి అత్తనో భణ్డం దేతి, దుక్కటం, “ఇమినా ఇమం దేహీ”తి వుత్తో వా “ఇమం దేహి, ఇమం తే దస్సామీ”తి తం వత్వా వా మాతుయాపి భణ్డం అత్తనా గణ్హాతి, దుక్కటం, అత్తనో భణ్డే పరహత్థం, పరభణ్డే చ అత్తనో హత్థం సమ్పత్తే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. మాతరం వా పన పితరం వా “ఇమం దేహీ”తి వదతో విఞ్ఞత్తి న హోతి, “ఇమం గణ్హాహీ”తి దదతో సద్ధాదేయ్యవినిపాతనం న హోతి. అఞ్ఞాతకం “ఇమం దేహీ”తి వదతో విఞ్ఞత్తి, “ఇమం గణ్హాహీ”తి దదతో సద్ధాదేయ్యవినిపాతనం, “ఇమినా ఇమం దేహీ”తి కయవిక్కయం ఆపజ్జతో నిస్సగ్గియం. తస్మా కప్పియభణ్డం పరివత్తన్తేన మాతాపితూహిపి సద్ధిం కయవిక్కయం, అఞ్ఞాతకేహి సద్ధిం తిస్సో ఆపత్తియో మోచేన్తేన పరివత్తేతబ్బం.

తత్రాయం పరివత్తనవిధి – భిక్ఖుస్స పాథేయ్యతణ్డులా హోన్తి, సో అన్తరామగ్గే భత్తహత్థం పురిసం దిస్వా “అమ్హాకం తణ్డులా అత్థి, న చ నో ఇమేహి అత్థో, భత్తేన పన అత్థో”తి వదతి, పురిసో తణ్డులే గహేత్వా భత్తం దేతి, వట్టతి. తిస్సోపి ఆపత్తియో న హోన్తి, అన్తమసో నిమిత్తకమ్మమత్తమ్పి న హోతి. కస్మా? మూలస్స అత్థితాయ. యో పన ఏవం అకత్వా “ఇమినా ఇమం దేహీ”తి పరివత్తేతి, యథావత్థుకమేవ. విఘాసాదం దిస్వా “ఇమం ఓదనం భుఞ్జిత్వా రజనం వా దారూని వా ఆహరా”తి వదతి, రజనఛల్లిగణనాయ దారుగణనాయ చ నిస్సగ్గియాని హోన్తి. “ఇమం ఓదనం భుఞ్జిత్వా ఇమం నామ కరోథా”తి దన్తకారాదీహి సిప్పికేహి ధమ్మకరణాదీసు తం తం పరిక్ఖారం కారేతి, రజకేహి వా వత్థం ధోవాపేతి, యథావత్థుకమేవ. నహాపితేన కేసే ఛిన్దాపేతి , కమ్మకారేహి నవకమ్మం కారేతి, యథావత్థుకమేవ. సచే పన “ఇదం భత్తం భుఞ్జిత్వా ఇదం కరోథా”తి న వదతి, “ఇదం భత్తం భుఞ్జ, భుత్తోసి, భుఞ్జిస్ససి, ఇదం నామ కరోహీ”తి వదతి, వట్టతి. ఏత్థ చ కిఞ్చాపి వత్థధోవనే వా కేసచ్ఛేదనే వా భూమిసోధనాదినవకమ్మే వా పరభణ్డం అత్తనో హత్థగతం నిస్సజ్జితబ్బం నామ నత్థి, **మహాఅట్ఠకథాయం** పన దళ్హం కత్వా వుత్తత్తా న సక్కా ఏతం పటిక్ఖిపితుం, తస్మా యథా నిస్సగ్గియవత్థుమ్హి పరిభుత్తే వా నట్ఠే వా పాచిత్తియం దేసేతి, ఏవమిధాపి దేసేతబ్బం.

యం కిఞ్చి కప్పియభణ్డం గణ్హితుకామతాయ అగ్ఘం పుచ్ఛితుం వట్టతి, తస్మా “అయం తవ పత్తో కిం అగ్ఘతీ”తి పుచ్ఛితే “ఇదం నామా”తి వదతి, సచే అత్తనో కప్పియభణ్డం మహగ్ఘం హోతి, ఏవఞ్చ నం పటివదతి “ఉపాసక మమ ఇదం వత్థు మహగ్ఘం, తవ పత్తం అఞ్ఞస్స దేహీ”తి. తం సుత్వా ఇతరో “అఞ్ఞం థాలకమ్పి దస్సామీ”తి వదతి, గణ్హితుం వట్టతి. సచే సో పత్తో మహగ్ఘో, భిక్ఖునో వత్థు అప్పగ్ఘం, పత్తసామికో చస్స అప్పగ్ఘభావం న జానాతి, పత్తో న గహేతబ్బో, “మమ వత్థు అప్పగ్ఘ”న్తి ఆచిక్ఖితబ్బం. మహగ్ఘభావం ఞత్వా వఞ్చేత్వా గణ్హన్తోపి హి భణ్డం అగ్ఘాపేత్వా కారేతబ్బతం ఆపజ్జతి. సచే పత్తసామికో “హోతు, భన్తే, సేసం మమ పుఞ్ఞం భవిస్సతీ”తి దేతి, వట్టతి. కప్పియకారకస్స పన “ఇమినా ఇమం గహేత్వా దేహీ”తి ఆచిక్ఖితుం వట్టతి, తస్మా యస్స హత్థతో భణ్డం గణ్హాతి, తం ఠపేత్వా అఞ్ఞం అన్తమసో తస్స పుత్తభాతికమ్పి కప్పియకారకం కత్వా “ఇమినా ఇమం నామ గహేత్వా దేహీ”తి ఆచిక్ఖతి, సో చే ఛేకో హోతి, పునప్పునం అపనేత్వా

వివదిత్వా గణ్హాతి, తుణ్హీభూతేన రాతబ్బం. నో చే ఛేకో హోతి, న జానాతి గహేతుం, వాణిజకో చ తం వఞ్చేతి, “మా గణ్హాహీ”తి వత్తబ్బో.

“ఇదం పటిగ్గహితం తేలం వా సప్పి వా అమ్హాకం అత్థి, అమ్హాకఞ్చ అఞ్ఞేన అప్పటిగ్గహితకేన అత్థో”తి వుత్తే పన సచే సో తం గహేత్వా అఞ్ఞం దేతి, పఠమం అత్తనో తేలం న మినాపేతబ్బం. కస్మా? నాళియఞ్హి అవసిట్ఠతేలం హోతి, తం పచ్ఛా మినన్తస్స అప్పటిగ్గహితం దూసేయ్య. అయఞ్చ కయవిక్కయో నామ కప్పియభణ్డవసేన వుత్తో. కప్పియేన హి కప్పియం పరివత్తేన్తస్స కయవిక్కయసిక్ఖాపదేన నిస్సగ్గియం వుత్తం, అకప్పియేన పన అకప్పియం పరివత్తేన్తస్స, కప్పియేన వా అకప్పియం అకప్పియేన వా కప్పియం పరివత్తేన్తస్స రూపియసంవోహారసిక్ఖాపదేన నిస్సగ్గియం, తస్మా ఉభోసు వా ఏకస్మిం వా అకప్పియే సతి రూపియసంవోహారో నామ హోతి.

౨౧౮. రూపియసంవోహారస్స చ గరుభావదీపనత్థం ఇదం పత్తచతుక్కం వేదితబ్బం. యో హి రూపియం ఉగ్గణ్హిత్వా తేన అయబీజం సముట్ఠాపేతి, తం కోట్టాపేత్వా తేన లోహేన పత్తం కారేతి, అయం పత్తో మహాఅకప్పియో నామ, న సక్కా కేనచి ఉపాయేన కప్పియో కాతుం. సచేపి తం వినాసేత్వా థాలకం కారేతి, తమ్పి అకప్పియం. వాసిం కారేతి, తాయ ఛిన్నదన్తకట్ఠమ్పి అకప్పియం. బళిసం కారేతి, తేన మారితా మచ్ఛాపి అకప్పియా. వాసిం తాపేత్వా ఉదకం వా ఖీరం వా ఉణ్హాపేతి, తమ్పి అకప్పియమేవ.

యో పన రూపియం ఉగ్గణ్హిత్వా తేన పత్తం కిణాతి, అయమ్పి పత్తో అకప్పియో. “పఞ్చన్నమ్పి సహధమ్మికానం న కప్పతీ”తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. సక్కా పన కప్పియో కాతుం. సో హి మూలే మూలసామికానం, పత్తే చ పత్తసామికానం దిన్నే కప్పియో హోతి, కప్పియభణ్డం దత్వా గహేత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి.

యోపి రూపియం ఉగ్గణ్హాపేత్వా కప్పియకారకేన సద్ధిం కమ్మారకులం గన్త్వా పత్తం దిస్వా “అయం మయ్హం రుచ్చతీ”తి వదతి, కప్పియకారకో చ తం రూపియం దత్వా కమ్మారం సఞ్ఞాపేతి, అయమ్పి పత్తో కప్పియవోహారేన గహితోపి దుతియపత్తసదిసోయేవ, మూలస్స సమ్పటిచ్ఛితత్తా అకప్పియో. కస్మా సేసానం న కప్పతీతి? మూలస్స అనిస్సట్ఠత్తా.

యో పన రూపియం అసమ్పటిచ్ఛిత్వా “థేరస్స పత్తం కిణిత్వా దేహీ”తి పహితకప్పియకారకేన సద్ధిం కమ్మారకులం గన్త్వా పత్తం దిస్వా “ఇమే కహాపణే గహేత్వా ఇమం దేహీ”తి కహాపణే దాపేత్వా గహితో, అయం పత్తో ఏతస్సేవ భిక్ఖునో న వట్టతి దుబ్బిచారితత్తా, అఞ్ఞేసం పన వట్టతి మూలస్స అసమ్పటిచ్ఛితత్తా. మహాసుమత్థేరస్స కిర ఉపజ్ఝాయో అనురుద్ధత్థేరో నామ అహోసి. సో అత్తనో ఏవరూపం పత్తం సప్పిస్స పూరేత్వా సఙ్ఘస్స నిస్సజ్జి. తిపిటకచూళనాగత్థేరస్స సద్ధివిహారికానం ఏవరూపో పత్తో అహోసి. తం థేరోపి సప్పిస్స పూరేత్వా సఙ్ఘస్స నిస్సజ్జాపేసీతి. ఇదం అకప్పియపత్తచతుక్కం.

సచే పన రూపియం అసమ్పటిచ్ఛిత్వా “థేరస్స పత్తం కిణిత్వా దేహీ”తి పహితకప్పియకారకేన సద్ధిం కమ్మారకులం గన్త్వా పత్తం దిస్వా “అయం మయ్హం రుచ్చతీ”తి వా “ఇమాహం గహేస్సామీ”తి వా వదతి, కప్పియకారకో చ తం రూపియం దత్వా కమ్మారం సఞ్ఞాపేతి, అయం పత్తో సబ్బకప్పియో బుద్ధానమ్పి పరిభోగారహో. ఇమం పన రూపియసంవోహారం కరోన్తేన “ఇమినా ఇమం గహేత్వా దేహీ”తి కప్పియకారకమ్పి ఆచిక్ఖితుం న వట్టతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

కయవిక్కయసమాపత్తివినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౨. రూపియాదిపటిగ్గహణవినిచ్ఛయకథా

౨౮. రూపియాదిపటిగ్గహోతి జాతరూపాదిపటిగ్గణ్హనం. తత్థ (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౫౮౩-౪) జాతరూపం రజతం జాతరూపమాసకో రజతమాసకోతి చతుబ్బిధం నిస్సగ్గియవత్థు. తమ్బలోహాదీహి కతో **లోహమాసకో**. సారదారునా వా వేళుపేసికాయ వా అన్తమసో తాలపణ్ణేనపి రూపం ఛిన్దిత్వా కతో **దారుమాసకో**. లాఖాయ వా నియ్యాసేన వా రూపం సముట్ఠాపేత్వా కతో **జతుమాసకో**. యో యో యత్థ యత్థ జనపదే యదా యదా వోహారం గచ్ఛతి, అన్తమసో అట్ఠిమయోపి చమ్మమయోపి రుక్ఖఫలబీజమయోపి సముట్ఠాపితరూపోపి అసముట్ఠాపితరూపోపీతి అయం సబ్బోపి రజతమాసకేనేవ సఙ్గహితో. ముత్తా మణి వేళురియో సఙ్ఖో సిలా పవాళం లోహితఙ్కో మసారగల్లం సత్త ధఞ్ఞాని దాసిదాసఖేత్తవత్థుపుప్ఫారామఫలారామాదయోతి ఇదం దుక్కటవత్థు. తత్థ నిస్సగ్గియవత్థుం అత్తనో వా సఙ్ఘగణపుగ్గలచేతియానం వా అత్థాయ సమ్పటిచ్ఛితుం న వట్టతి. అత్తనో అత్థాయ సమ్పటిచ్ఛతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం హోతి, సేసానం అత్థాయ దుక్కటం. దుక్కటవత్థుం సబ్బేసమ్పి అత్థాయ సమ్పటిచ్ఛతో దుక్కటమేవ.

తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౫౮౩-౯) – సచే కోచి జాతరూపరజతం ఆహరిత్వా "ఇదం సఙ్ఘస్స దమ్మి, ఆరామం వా కరోథ చేతియం వా భోజనసాలాదీనం వా అఞ్ఞతర"న్తి వదతి, ఇదం సమ్పటిచ్ఛితుం న వట్టతి. సచే పన "నయిదం భిక్ఖూనం సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతీ"తి పటిక్ఖిత్తే "వడ్ఢకీనం వా కమ్మకారానం వా హత్థే భవిస్సతి , కేవలం తుమ్హే సుకతదుక్కటం జానాథా"తి వత్వా తేసం హత్థే దత్వా పక్కమతి, వట్టతి. అథాపి "మమ మనుస్సానం హత్థే భవిస్సతి, మయ్హమేవ వా హత్థే భవిస్సతి, కేవలం తుమ్హే యం యస్స దాతబ్బం, తదత్థాయ పేసేథా"తి వదతి, ఏవమ్పి వట్టతి. సచే పన సంఘం వా గణం వా పుగ్గలం వా అనామసిత్వా "ఇదం హిరఞ్ఞసువణ్ణం చేతియస్స దేమ, విహారస్స దేమ, నవకమ్మస్స దేమా"తి వదన్తి, పటిక్ఖిపితుం న వట్టతి, "ఇమే ఇదం భణన్తీ"తి కప్పియకారకానం ఆచిక్ఖితబ్బం. "చేతియాదీనం అత్థాయ తుమ్హే గహేత్వా ఠపేత్వా"తి వుత్తే పన "అమ్హాకం గహేతుం న వట్టతీ"తి పటిక్ఖిపితబ్బం.

సచే పన కోచి బహుం హిరఞ్ఞసువణ్ణం ఆనేత్వా "ఇదం సంఘస్స దమ్మి, చత్తారో పచ్చయే పరిభుఞ్జథా"తి వదతి, తఞ్చే సంఘో సమ్పటిచ్ఛతి, పటిగ్గహణేపి పరిభోగేపి ఆపత్తి. తత్ర చేకో భిక్ఖు "నయిదం కప్పతీ"తి పటిక్ఖిపతి, ఉపాసకో చ "యదిన కప్పతి, మయ్హమేవ భవిస్సతీ"తి తం ఆదాయ గచ్ఛతి. సో భిక్ఖు "తయా సంఘస్స లాభన్తరాయో కతో"తి న కేనచి కిఞ్చి వత్తబ్బో. యో హి తం చోదేతి, స్వేవ సాపత్తికో హోతి. తేన పనేకేన బహూ అనాపత్తికా కతా. సచే పన భిక్ఖూహి "న వట్టతీ"తి పటిక్ఖిత్తే "కప్పియకారకానం వా హత్థే భవిస్సతి, మమ పురిసానం వా మయ్హం వా హత్థే భవిస్సతి, కేవలం తుమ్హే పచ్చయే పరిభుఞ్జథా"తి వదతి, వట్టతి.

చతుపచ్చయత్థాయ చ దిన్నం యేన యేన పచ్చయేన అత్థో హోతి, తం తదత్థం ఉపనేతబ్బం. **చీవరత్థాయ** దిన్నం చీవరేయేవ ఉపనేతబ్బం. సచే చీవరేన తాదిసో అత్థో నత్థి, పిణ్డపాతాదీహి సంఘో కిలమతి, సంఘసుట్ఠుతాయ అపలోకేత్వా తదత్థాయపి ఉపనేతబ్బం. ఏస నయో **పిణ్డపాతగిలానపచ్చయత్థాయ** దిన్నేపి. **సేనాసనత్థాయ** దిన్నం పన సేనాసనస్స గరుభణ్డత్తా సేనాసనేయేవ ఉపనేతబ్బం. సచే పన భిక్ఖూసు సేనాసనం ఛడ్డేత్వా గతేసు సేనాసనం వినస్సతి, ఈదిసే కాలే సేనాసనం విస్సజ్జేత్వాపి భిక్ఖూనం పరిభోగో అనుఞ్ఞాతో, తస్మా సేనాసనజగ్గనత్థం మూలచ్ఛేజ్జం అకత్వా యాపనమత్తం పరిభుఞ్జితబ్బం.

౬౦. సచే కోచి “మయ్హం తిసస్ససమ్పాదనకం మహాతళాకం అత్థి, తం సఙ్ఘస్స దమ్మీ”తి వదతి, తఞ్చే సఙ్ఘో సమ్పటిచ్ఛతి, పటిగ్గహణేపి పరిభోగేపి ఆపత్తియేవ. యో పన తం పటిక్ఖిపతి, సో పురిమనయేనేవ న కేనచి కిఞ్చి వత్తబ్బో. యో హి తం చోదేతి, స్వేవ సాపత్తికో హోతి . తేన పనేకేన బహూ అనాపత్తికా కతా. యో పన “తాదిసంయేవ తళాకం దమ్మీ”తి వత్వా భిక్ఖూహి “న వట్టతీ”తి పటిక్ఖిత్తో వదతి “అసుకఞ్చ అసుకఞ్చ సఙ్ఘస్స తళాకం అత్థి, తం కథం వట్టతీ”తి. సో వత్తబ్బో “కప్పియం కత్వా దిన్నం భవిస్సతీ”తి. కథం దిన్నం కప్పియం హోతీతి. “చత్తారో పచ్చయే పరిభుఞ్జథా”తి వత్వా దిన్నన్తి. సో సచే “సాధు, భన్తే చత్తారో పచ్చయే పరిభుఞ్జథా”తి దేతి, వట్టతి. అథాపి “తళాకం గణ్హథా”తి వత్వా “న వట్టతీ”తి పటిక్ఖిత్తో “కప్పియకారకో అత్థీ”తి పుచ్ఛిత్వా “నత్థీ”తి వుత్తే “ఇదం అసుకో నామ విచారేస్సతి, అసుకస్స వా హత్థే మయ్హం వా హత్థే భవిస్సతి, సఙ్ఘో కప్పియభణ్డం పరిభుఞ్జతూ”తి వదతి, వట్టతి. సచేపి “న వట్టతీ”తి పటిక్ఖిత్తో “ఉదకం పరిభుఞ్జిస్సతి, భణ్డకం ధోవిస్సతి, మిగపక్ఖినో పివిస్సన్తీ”తి వదతి, ఏవమ్పి వట్టతి. అథాపి “న వట్టతీ”తి పటిక్ఖిత్తో వదతి “కప్పియసీసేన గణ్హథా”తి. “సాధు ఉపాసక, సఙ్ఘో పానీయం పివిస్సతి, భణ్డకం ధోవిస్సతి, మిగపక్ఖినో పివిస్సన్తీ”తి వత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. అథాపి “మమ తళాకం వా పోక్ఖరణిం వా సఙ్ఘస్స దమ్మీ”తి వుత్తే “సాధు ఉపాసక, సఙ్ఘో పానీయం పివిస్సతీ”తిఆదీని వత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతియేవ.

యది పన భిక్ఖూహి హత్థకమ్మం యాచిత్వా సహత్థేన చ కప్పియపథవిం ఖణిత్వా ఉదకపరిభోగత్థాయ తళాకం కారితం హోతి, తఞ్చే నిస్సాయ సస్సం నిప్ఫాదేత్వా మనుస్సా విహారే కప్పియభణ్డం దేన్తి, వట్టతి. అథ మనుస్సా ఏవ సఙ్ఘస్స ఉపకారత్థాయ సఙ్ఘికభూమిం ఖణిత్వా తం నిస్సాయ నిప్ఫన్నసస్సతో కప్పియభణ్డం దేన్తి, ఏతమ్పి వట్టతి. “అమ్హాకం ఏకం కప్పియకారకం ఠపేథా”తి వుత్తే చ ఠపేతుమ్పి లబ్భతి. అథ తే మనుస్సా రాజబలినా ఉపద్దుతా పక్కమన్తి, అఞ్ఞే పటిపజ్జన్తి, న చ భిక్ఖూనం కిఞ్చి దేన్తి, ఉదకం వారేతుం లబ్భతి, తఞ్చ ఖో కసికమ్మకాలేయేవ, న సస్సకాలే. సచే తే వదన్తి “నను, భన్తే, పుబ్బేపి మనుస్సా ఇమం నిస్సాయ సస్సం అకంసూ”తి, తతో వత్తబ్బా “తే సఙ్ఘస్స ఇమఞ్చ ఇమఞ్చ ఉపకారం అకంసు, ఇదఞ్చిదఞ్చ కప్పియభణ్డకం అదంసూ”తి. సచే తే వదన్తి “మయమ్పి దస్సామా”తి, ఏవమ్పి వట్టతి.

సచే పన కోచి అబ్యత్తో అకప్పియవోహారేన తళాకం పటిగ్గణ్హాతి వా కారేతి వా, తం భిక్ఖూహి న పరిభుఞ్జితబ్బం, తం నిస్సాయ లద్ధకప్పియభణ్డమ్పి అకప్పియమేవ . సచే భిక్ఖూహి పరిచ్చత్తభావం ఞత్వా సామికో వా తస్స పుత్తధీతరో వా అఞ్ఞో వా కోచి వంసే ఉప్పన్నో పున కప్పియవోహారేన దేతి, వట్టతి. పచ్ఛిన్నే కులవంసే యో తస్స జనపదస్స సామికో, సో అచ్ఛిన్దిత్వా కప్పియవోహారేన పున దేతి చిత్తలపబ్బతే భిక్ఖునా నీహటఉదకవాహకం **అళనాగరాజమహేసీ** వియ, ఏవమ్పి వట్టతి. కప్పియవోహారేపి ఉదకవసేన పటిగ్గహితతళాకే సుద్ధచిత్తానం మత్తికుద్ధరణపాళిబన్ధనాదీని చ కాతుం వట్టతి. తం నిస్సాయ పన సస్సం కరోన్తే దిస్వా కప్పియకారకం ఠపేతుం న వట్టతి. యది తే సయమేవ కప్పియభణ్డం దేన్తి, గహేతబ్బం. నో చే దేన్తి, న చోదేతబ్బం. పచ్చయవసేన పటిగ్గహితతళాకే కప్పియకారకం ఠపేతుం వట్టతి, మత్తికుద్ధరణపాళిబన్ధనాదీని కారేతుం న వట్టతి. సచే కప్పియకారకా సయమేవ కరోన్తి, వట్టతి. అబ్యత్తేన పన లజ్జిభిక్ఖునా కారాపితేసు కిఞ్చాపి పటిగ్గహణం కప్పియం, భిక్ఖుస్స పన పయోగపచ్చయా ఉప్పన్నేన మిస్సత్తా విసగతపిణ్డపాతో వియ అకప్పియమంసరసమిస్సభోజనం వియ చ దుబ్బినిభోగం హోతి, సబ్బేసం అకప్పియమేవ.

౬౧. సచే పన ఉదకస్స ఓకాసో అత్థి, తళాకస్స పాళి థిరా, “యథా బహుం ఉదకం గణ్హాతి, ఏవం కరోహి, తీరసమీపే ఉదకం కరోహీ”తి ఏవం ఉదకమేవ విచారేతి, వట్టతి. ఉద్ధనే అగ్గిం న పాతేన్తి, “ఉదకకమ్మం లబ్భతు ఉపాసకా”తి వత్తుం

వట్టతి, “సస్సం కత్వా ఆహరథా”తి వత్తుం పన న వట్టతి. సచే పన తళాకే అతిబహుం ఉదకం దిస్వా పస్సతో వా పిట్ఠితో వా మాతికం నీహరాపేతి, వనం ఛిన్దాపేత్వా కేదారే కారాపేతి, పోరాణకేదారేసు వా పకతిభాగం అగ్గహేత్వా అతిరేకం గణ్హాతి, నవసస్సే వా అపరిచ్ఛిన్నభాగే “ఏత్తకే కహాపణే దేథా”తి కహాపణే ఉట్ఠాపేతి, సబ్బేసం అకప్పియం.

యో పన “కసథ వపథా”తి అవత్వా “ఏత్తకాయ భూమియా ఏత్తకో నామ భాగో”తి ఏవం భూమిం వా పతిట్ఠాపేతి, “ఏత్తకే భూమిభాగే అమ్హేహి సస్సం కతం, ఏత్తకం నామ భాగం గణ్హథా”తి వదన్తేసు కస్సకేసు భూమిప్పమాణగహణత్థం రజ్జుయా వా దణ్డేన వా మినాతి, ఖలే వా ఠత్వా రక్ఖతి, ఖలతో వా నీహరాపేతి, కోట్ఠాగారే వా పటిసామేతి, తస్సేవ తం అకప్పియం. సచే కస్సకా కహాపణే ఆహరిత్వా “ఇమే సఙ్ఘస్స ఆహటా”తి వదన్తి, అఞ్ఞతరో చ భిక్ఖు “న సఙ్ఘో కహాపణే ఖాదతీ”తి సఞ్ఞాయ “ఏత్తకేహి కహాపణేహి సాటకే ఆహరథ , ఏత్తకేహి యాగుఆదీని సమ్పాదేథా”తి వదతి, యం తే ఆహరన్తి, తం సబ్బేసం అకప్పియం. కస్మా? కహాపణానం విచారితత్తా. సచే ధఞ్ఞం ఆహరిత్వా “ఇదం సఙ్ఘస్స ఆహట”న్తి వదన్తి, అఞ్ఞతరో చ భిక్ఖు పురిమనయేనేవ “ఏత్తకేహి వీహీహి ఇదఞ్చిదఞ్చ ఆహరథా”తి వదతి, యం తే ఆహరన్తి, తం తస్సేవ అకప్పియం. కస్మా? ధఞ్ఞస్స విచారితత్తా. సచే తణ్డులం వా అపరణ్ణం వా ఆహరిత్వా “ఇదం సఙ్ఘస్స ఆహట”న్తి వదన్తి, అఞ్ఞతరో చ భిక్ఖు పురిమనయేనేవ “ఏత్తకేహి తణ్డులేహి ఇదఞ్చిదఞ్చ ఆహరథా”తి వదతి, యం తే ఆహరన్తి, తం సబ్బేసం కప్పియం. కస్మా? కప్పియానం తణ్డులాదీనం విచారితత్తా. కయవిక్కయేపి అనాపత్తి కప్పియకారకస్స ఆచిక్ఖితత్తా.

౬౨. పుబ్బే పన చిత్తలపబ్బతే ఏకో భిక్ఖు చతుసాలద్వారే “అహో వత స్వే సఙ్ఘస్స ఏత్తకప్పమాణే పూవే పచేయ్యు”న్తి ఆరామికానం సఞ్ఞాజననత్థం భూమియం మణ్డలం అకాసి. తం దిస్వా ఛేకో ఆరామికో తథేవ కత్వా దుతియదివసే భేరియా ఆకోటితాయ సన్నిపతితే సఙ్ఘే పూవం గహేత్వా సఙ్ఘత్థేరం ఆహ – “భన్తే, అమ్హేహి ఇతో పుబ్బే నేవ పితూనం, న పితామహానం ఏవరూపం సుతపుబ్బం, ఏకేన అయ్యేన చతుసాలద్వారే పూవత్థాయ సఞ్ఞా కతా, ఇతో దాని పభుతి అయ్యా అత్తనో అత్తనో చిత్తానురూపం వదన్తు, అమ్హాకమ్పి ఫాసువిహారో భవిస్సతీ”తి. మహాథేరో తతోవ నివత్తి, ఏకభిక్ఖునాపి పూవో న గహితో. ఏవం పుబ్బే తత్రుప్పాదం న పరిభుఞ్జింసు. తస్మా –

సల్లేఖం అచ్చజన్తేన, అప్పమత్తేన భిక్ఖునా;

కప్పియేపి న కాతబ్బా, ఆమిసత్థాయ లోలతాతి. (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౨౩౮-౯);

యో చాయం తళాకే వుత్తో, పోక్ఖరణీఉదకవాహకమాతికాదీసుపి ఏసేవ నయో.

౬౩. పుబ్బణ్ణాపరణ్ణఉచ్ఛుఫలాఫలాదీనం విరుహనట్ఠానం యం కిఞ్చి ఖేత్తం వా వత్థుం వా “దమ్మీ”తి వుత్తేపి “న వట్టతీ”తి పటిక్ఖిపిత్వా తళాకే వుత్తనయేనేవ యదా కప్పియవోహారేన “చతుపచ్చయపరిభోగత్థాయ దమ్మీ”తి వదతి, తదా సమ్పటిచ్ఛితబ్బం, “వనం దమ్మి అరఞ్ఞం దమ్మీ”తి వుత్తే పన వట్టతి. సచే మనుస్సా భిక్ఖూహి అనాణత్తాయేవ తత్థ రుక్ఖే ఛిన్దిత్వా అపరణ్ణాదీని సమ్పాదేత్వా భిక్ఖూనం భాగం దేన్తి, వట్టతి, అదేన్తా న చోదేతబ్బా. సచే కేనచిదేవ అన్తరాయేన తేసు పక్కన్తేసు అఞ్ఞే కరోన్తి, న చ భిక్ఖూనం కిఞ్చి దేన్తి, తే వారేతబ్బా. సచే వదన్తి “నను, భన్తే, పుబ్బే మనుస్సా ఇధ సస్సాని అకంసూ”తి, తతో వత్తబ్బా “తే సఙ్ఘస్స ఇదఞ్చిదఞ్చ కప్పియభణ్డం అదంసూ”తి. సచే వదన్తి “మయమ్పి దస్సామా”తి, ఏవం వట్టతి.

కిఞ్చి సస్సుట్ఠానకం భూమిప్పదేసం సన్ధాయ "సీమం దేమా"తి వదన్తి, వట్టతి. సీమపరిచ్ఛేదనత్థం పన థమ్భా వా పాసాణా వా సయం న ఠపేతబ్బా, భూమి నామ అనగ్ఘా, అప్పకేనపి పారాజికో భవేయ్య. ఆరామికానం పన వత్తబ్బం "ఇమినా ఠానేన అమ్హాకం సీమా గతా"తి. సచేపి హి తే అధికం గణ్హన్తి, పరియాయేన కథితత్తా అనాపత్తి. యది పన రాజరాజమహామత్తాదయో సయమేవ థమ్భే ఠపాపేత్వా "చత్తారో పచ్చయే పరిభుఞ్జథా"తి దేన్తి, వట్టతియేవ.

సచే కోచి అన్తోసీమాయం తళాకం వా ఖణతి, విహారమజ్ఝేన వా మాతికం నేతి, చేతియఙ్గణబోధియఙ్గణాదీని దుస్సన్తి, వారేతబ్బో. సచే సఙ్ఘో కిఞ్చి లభిత్వా ఆమిసగరుకతాయ న వారేతి, ఏకో భిక్ఖు వారేతి, సోవ భిక్ఖు ఇస్సరో. సచే ఏకో భిక్ఖు న వారేతి "నేథ తుమ్హే"తి, తేసంయేవ పక్ఖో హోతి. సఙ్ఘో వారేతి, సఙ్ఘోవ ఇస్సరో. సఙ్ఘికేసు హి కమ్మేసు యో ధమ్మకమ్మం కరోతి, సోవ ఇస్సరో. సచే వారియమానోపి కరోతి, హేట్ఠా గహితం పంసుం హేట్ఠా పక్ఖిపిత్వా, ఉపరి గహితం పంసుం ఉపరి పక్ఖిపిత్వా పూరేతబ్బా.

సచే కోచి యథాజాతమేవ ఉచ్ఛుం వా అపరణ్ణం వా అలాబుకుమ్భణ్డాదికం వా వల్లిఫలం దాతుకామో "ఏతం సబ్బం ఉచ్ఛుఖేత్తం అపరణ్ణవత్థుం వల్లిఫలావాటం దమ్మీ"తి వదతి, సహ వత్థునా పరామట్ఠత్తా న వట్టతీతి మహాసుమత్థేరో ఆహ. మహాపదుమత్థేరో పన "అభిలాపమత్తమేతం, సామికానంయేవ హి సో భూమిభాగో, తస్మా వట్టతీ"తి ఆహ. "దాసం దమ్మీ"తి వదతి, న వట్టతి. "ఆరామికం దమ్మి, వేయ్యావచ్చకరం దమ్మి, కప్పియకారకం దమ్మీ"తి వుత్తే వట్టతి. సచే ఆరామికో పురేభత్తమ్పి పచ్ఛాభత్తమ్పి సఙ్ఘస్సేవ కమ్మం కరోతి, సామణేరస్స వియ సబ్బం భేసజ్జం పటిజగ్గనమ్పి తస్స కాతబ్బం. సచే పురేభత్తమేవ సఙ్ఘస్స కమ్మం కరోతి, పచ్ఛాభత్తం అత్తనో కరోతి, సాయం నివాపో న దాతబ్బో. యేపి పఞ్చదివసవారేన వా పక్ఖవారేన వా సఙ్ఘస్స కమ్మం కత్వా సేసకాలే అత్తనో కమ్మం కరోన్తి, తేసమ్పి కరణకాలేయేవ భత్తఞ్చ నివాపో చ దాతబ్బో. సచే సఙ్ఘస్స కమ్మం నత్థి, అత్తనోయేవ కమ్మం కత్వా జీవన్తి, తే చే హత్థకమ్మమూలం ఆనేత్వా దేన్తి, గహేతబ్బం. నో చే దేన్తి, న కిఞ్చి వత్తబ్బా. యం కిఞ్చి రజకదాసమ్పి పేసకారదాసమ్పి ఆరామికనామేన సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి.

సచే "గావో దేమా"తి వదన్తి, "న వట్టతీ"తి పటిక్ఖిపితబ్బా. ఇమా గావో కుతోతి. పణ్డితేహి పఞ్చగోరసపరిభోగత్థాయ దిన్నాతి. "మయమ్పి పఞ్చగోరసపరిభోగత్థాయ దేమా"తి వుత్తే వట్టన్తి. అజికాదీసుపి ఏసేవ నయో. "హత్థిం దేమ, అస్సం, మహింసం, కుక్కుటం, సూకరం దేమా"తి వదన్తి, సమ్పటిచ్ఛితుం న వట్టతి. సచే కేచి మనుస్సా "అప్పోస్సుక్కా, భన్తే, తుమ్హే హోథ, మయం ఇమే గహేత్వా తుమ్హాకం కప్పియభణ్డం దస్సామా"తి గణ్హన్తి, వట్టతి. కుక్కుటసూకరే "సుఖం జీవన్తూ"తి అరఞ్ఞే విస్సజ్జాపేతుం వట్టతి. "ఇమం తళాకం, ఇమం ఖేత్తం, ఇమం వత్థుం విహారస్స దేమా"తి వుత్తే పటిక్ఖిపితుం న లబ్భతి.

౬౪. సచే కోచి భిక్ఖుం ఉద్దిస్స దూతేన హిరఞ్ఞసువణ్ణాదిచీవరచేతాపన్నం పహిణేయ్య "ఇమినా చీవరచేతాపన్నేన చీవరం చేతాపేత్వా ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం చీవరేన అచ్ఛాదేహీ"తి, సో చే దూతో తం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవం వదేయ్య "ఇదం ఖో, భన్తే, ఆయస్మన్తం ఉద్దిస్స చీవరచేతాపన్నం ఆభతం, పటిగ్గణ్హాతు ఆయస్మా చీవరచేతాపన్న"న్తి, తేన భిక్ఖునా సో దూతో ఏవమస్స వచనీయో "న ఖో మయం, ఆవుసో, చీవరచేతాపన్నం పటిగ్గణ్హామ, చీవరఞ్చ ఖో మయం పటిగ్గణ్హామ కాలేన కప్పియ"న్తి. సో చే దూతో తం భిక్ఖుం ఏవం వదేయ్య "అత్థి పనాయస్మతో కోచి వేయ్యావచ్చకరో"తి, చీవరత్థికేన భిక్ఖునా వేయ్యావచ్చకరో నిద్దిసితబ్బో ఆరామికో వా ఉపాసకో వా "ఏసో ఖో, ఆవుసో, భిక్ఖూనం వేయ్యావచ్చకరో"తి. న వత్తబ్బో "తస్స దేహీ"తి వా "సో వా నిక్ఖిపిస్సతి, సో వా పరివత్తేస్సతి, సో వా చేతాపేస్సతీ"తి . సో చే దూతో తం

వేయ్యావచ్చకరం సఞ్ఞాపేత్వా తం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవం వదేయ్య “యం ఖో, భన్తే, ఆయస్మా వేయ్యావచ్చకరం నిద్దిసి, ఆణత్తో సో మయా, ఉపసఙ్కమతు ఆయస్మా కాలేన, చీవరేన తం అచ్ఛాదేస్సతీ”తి. చీవరత్థికేన భిక్ఖునా వేయ్యావచ్చకరో ఉపసఙ్కమిత్వా ద్వత్తిక్ఖత్తుం చోదేతబ్బో సారేతబ్బో “అత్థో మే, ఆవుసో, చీవరేనా”తి. న వత్తబ్బో “దేహి మే చీవరం, ఆహర మే చీవరం, పరివత్తేహి మే చీవరం, చేతాపేహి మే చీవర”న్తి. సచే ద్వత్తిక్ఖత్తుం చోదయమానో సారయమానో తం చీవరం అభినిప్ఫాదేతి, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే అభినిప్ఫాదేతి, తత్థ గన్త్వా చతుక్ఖత్తుం పఞ్చక్ఖత్తుం ఛక్ఖత్తుపరమం తుణ్హీభూతేన ఉద్దిస్స ఠాతబ్బం, న ఆసనే నిసీదితబ్బం, న ఆమిసం పటిగ్గహేతబ్బం, న ధమ్మో భాసితబ్బో. “కిం కారణా ఆగతోసీ”తి పుచ్ఛియమానేన “జానాహి, ఆవుసో”తి ఏత్తకమేవ వత్తబ్బం.

సచే ఆసనే వా నిసీదతి, ఆమిసం వా పటిగ్గణ్హాతి, ధమ్మం వా భాసతి, ఠానం భఞ్జతి. సచే చతుక్ఖత్తుం చోదేతి, చతుక్ఖత్తుం ఠాతబ్బం. పఞ్చక్ఖత్తుం చోదేతి, ద్విక్ఖత్తుం ఠాతబ్బం. ఛక్ఖత్తుం చోదేతి, న ఠాతబ్బం. ఏకాయ హి చోదనాయ ఠానద్వయం భఞ్జతి. యథా ఛక్ఖత్తుం చోదేత్వా న ఠాతబ్బం, ఏవం ద్వాదసక్ఖత్తుం ఠత్వా న చోదేతబ్బం. తస్మా సచే చోదేతియేవ న తిట్ఠతి, ఛ చోదనా లబ్భన్తి. సచే తిట్ఠతియేవ న చోదేతి, ద్వాదస ఠానాని లబ్భన్తి. సచే చోదేతిపి తిట్ఠతిపి, ఏకాయ చోదనాయ ద్వే ఠానాని హాపేతబ్బాని. తత్థ యో ఏకదివసమేవ పునప్పునం గన్త్వా ఛక్ఖత్తుం చోదేతి, సకింయేవ వా గన్త్వా “అత్థో మే, ఆవుసో, చీవరేనా”తి ఛక్ఖత్తుం వదతి, తత్థ ఏకదివసమేవ పునప్పునం గన్త్వా ద్వాదసక్ఖత్తుం తిట్ఠతి, సకిమేవ వా గన్త్వా తత్ర తత్ర ఠానే తిట్ఠతి, సోపి సబ్బచోదనాయో సబ్బట్ఠానాని చ భఞ్జతి, కో పన వాదో నానాదివసేసు. తతో చే ఉత్తరి వాయమమానో తం చీవరం అభినిప్ఫాదేతి, పయోగే దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి. నో చే సక్కోతి తం అభినిప్ఫాదేతుం, యతో రాజతో రాజమహామత్తతో వా అస్స భిక్ఖునో తం చీవరచేతాపన్నం ఆనీతం, తస్స సన్తికం సామం వా గన్తబ్బం, దూతో వా పాహేతబ్బో “యం ఖో తుమ్హే ఆయస్మన్తో భిక్ఖుం ఉద్దిస్స చీవరచేతాపన్నం పహిణిత్థ, న తం తస్స భిక్ఖునో కిఞ్చి అత్థం అనుభోతి, యుఞ్జన్తాయస్మన్తో సకం, మా తుమ్హాకం సన్తకం వినస్సతూ”తి. అయం తత్థ సామీచి. యో పన నేవ సామం గచ్ఛతి, న దూతం పాహేతి, వత్తభేదే దుక్కటం ఆపజ్జతి.

౬౩. కిం పన (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౫౩౮-౯) సబ్బకప్పియకారకేసు ఏవం పటిపజ్జితబ్బన్తి? న పటిపజ్జితబ్బం. అయఞ్హి కప్పియకారకో నామ సఙ్ఖేపతో దువిధో నిద్దిట్ఠో అనిద్దిట్ఠో చ. తత్థ నిద్దిట్ఠో దువిధో భిక్ఖునా నిద్దిట్ఠో దూతేన నిద్దిట్ఠోతి. అనిద్దిట్ఠోపి దువిధో ముఖవేవటికకప్పియకారకో పరమ్ముఖకప్పియకారకోతి. తేసు భిక్ఖునా నిద్దిట్ఠో సమ్ముఖాసమ్ముఖవసేన చతుబ్బిధో హోతి, తథా దూతేన నిద్దిట్ఠోపి. కథం? ఇధేకచ్చో భిక్ఖుస్స చీవరత్థాయ దూతేన అకప్పియవత్థుం పహిణతి, దూతో తం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా “ఇదం, భన్తే, ఇత్థన్నామేన తుమ్హాకం చీవరత్థాయ పహితం, గణ్హథ న”న్తి వదతి, భిక్ఖు “నయిదం కప్పతీ”తి పటిక్ఖిపతి, దూతో “అత్థి పన తే, భన్తే, వేయ్యావచ్చకరో”తి పుచ్ఛతి, పుఞ్ఞత్థికేహి చ ఉపాసకేహి “భిక్ఖూనం వేయ్యావచ్చం కరోథా”తి ఆణత్తా వా, భిక్ఖూనం వా సన్దిట్ఠసమ్భత్తా కేచి వేయ్యావచ్చకరా హోన్తి, తేసం అఞ్ఞతరో తస్మిం ఖణే భిక్ఖుస్స సన్తికే నిసిన్నో హోతి, భిక్ఖు తం నిద్దిసతి “అయం భిక్ఖూనం వేయ్యావచ్చకరో”తి, దూతో తస్స హత్థే అకప్పియవత్థుం దత్వా “థేరస్స చీవరం కిణిత్వా దేహీ”తి గచ్ఛతి, అయం భిక్ఖునా సమ్ముఖానిద్దిట్ఠో.

నో చే భిక్ఖుస్స సన్తికే నిసిన్నో హోతి, అపిచ ఖో భిక్ఖు నిద్దిసతి “అసుకస్మిం నామ గామే ఇత్థన్నామో భిక్ఖూనం వేయ్యావచ్చకరో”తి, సో గన్త్వా తస్స హత్థే అకప్పియవత్థుం దత్వా “థేరస్స చీవరం కిణిత్వా దదేయ్యాసీ”తి ఆగన్త్వా భిక్ఖుస్స

ఆరోచేత్వా గచ్ఛతి, అయమేకో భిక్ఖునా అసమ్ముఖానిద్దిట్ఠో.

న హేవ ఖో సో దూతో అత్తనా ఆగన్త్వా ఆరోచేతి, అపిచ ఖో అఞ్ఞం పహిణతి "దిన్నం మయా, భన్తే, తస్స హత్థే చీవరచేతాపన్నం, తుమ్హే చీవరం గణ్హేయ్యాథా"తి, అయం దుతియో భిక్ఖునా అసమ్ముఖానిద్దిట్ఠో.

న హేవ ఖో అఞ్ఞం పహిణతి, అపిచ గచ్ఛన్తోవ భిక్ఖుం వదతి "అహం తస్స హత్థే చీవరచేతాపన్నం దస్సామి, తుమ్హే చీవరం గణ్హేయ్యాథా"తి, అయం తతియో భిక్ఖునా అసమ్ముఖానిద్దిట్ఠోతి ఏవం ఏకో సమ్ముఖానిద్దిట్ఠో తయో అసమ్ముఖానిద్దిట్ఠాతి ఇమే చత్తారో భిక్ఖునా నిద్దిట్ఠవేయ్యావచ్చకరా నామ. ఏతేసు ఇధ వుత్తనయేనేవ పటిపజ్జితబ్బం.

అపరో భిక్ఖు పురిమనయేనేవ దూతేన పుచ్ఛితో నత్థితాయ వా అవిచారేతుకామతాయ వా "నత్థమ్హాకం కప్పియకారకో"తి వదతి, తస్మిం ఖణే కోచి మనుస్సో ఆగచ్ఛతి, దూతో తస్స హత్థే అకప్పియవత్థుం దత్వా "ఇమస్స హత్థతో చీవరం గణ్హేయ్యాథా"తి వత్వా గచ్ఛతి, అయం దూతేన సమ్ముఖానిద్దిట్ఠోతి ఏవం ఏకో సమ్ముఖానిద్దిట్ఠో.

అపరో దూతో గామం పవిసిత్వా అత్తనా అభిరుచితస్స కస్సచి హత్థే అకప్పియవత్థుం దత్వా పురిమనయేనేవ ఆగన్త్వా వా ఆరోచేతి, అఞ్ఞం వా పహిణతి "అహం అసుకస్స నామ హత్థే చీవరచేతాపన్నం దస్సామి, తుమ్హే చీవరం గణ్హేయ్యాథా"తి వత్వా వా గచ్ఛతి, అయం తతియో దూతేన అసమ్ముఖానిద్దిట్ఠోతి ఏవం ఏకో సమ్ముఖానిద్దిట్ఠో తయో అసమ్ముఖానిద్దిట్ఠాతి ఇమే చత్తారో దూతేన నిద్దిట్ఠవేయ్యావచ్చకరా నామ. ఏతేసు మేణ్డకసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ పటిపజ్జితబ్బం. వుత్తఞ్హేతం –

> "సన్తి, భిక్ఖవే, మనుస్సా సద్ధా పసన్నా, తే కప్పియకారకానం హత్థే హిరఞ్ఞం ఉపనిక్ఖిపన్తి 'ఇమినా యం అయ్యస్స కప్పియం, తం దేథా'తి. అనుజానామి, భిక్ఖవే, యం తతో కప్పియం, తం సాదితుం, న త్వేవాహం, భిక్ఖవే, 'కేనచి పరియాయేన జాతరూపరజతం సాదితబ్బం పరియేసితబ్బ'న్తి వదామీ"తి (మహావ. ౨౯౯).

ఏత్థ చోదనాయ పరిమాణం నత్థి, మూలం అసాదియన్తేన సహస్సక్ఖత్తుమ్పి చోదనాయ వా ఠానేన వా కప్పియభణ్డం సాదితుం వట్టతి. నో చే దేతి, అఞ్ఞం కప్పియకారకం ఠపేత్వాపి ఆహరాపేతబ్బం. సచే ఇచ్ఛతి, మూలసామికానమ్పి కథేతబ్బం. నో చే ఇచ్ఛతి, న కథేతబ్బం.

అపరో భిక్ఖు పురిమనయేనేవ దూతేన పుచ్ఛితో "నత్థమ్హాకం కప్పియకారకో"తి వదతి, తదఞ్ఞో సమీపే ఠితో సుత్వా "ఆహర భో, అహం అయ్యస్స చీవరం చేతాపేత్వా దస్సామీ"తి వదతి. దూతో "హన్ద భో దదేయ్యాసీ"తి తస్స హత్థే దత్వా భిక్ఖుస్స అనారోచేత్వావ గచ్ఛతి, అయం ముఖవేవటికకప్పియకారకో. అపరో భిక్ఖునో ఉపట్ఠాకస్స వా అఞ్ఞస్స వా హత్థే అకప్పియవత్థుం దత్వా "థేరస్స చీవరం దదేయ్యాసీ"తి ఏత్తోవ పక్కమతి, అయం పరమ్ముఖాకప్పియకారకోతి ఇమే ద్వే అనిద్దిట్ఠకప్పియకారకా నామ. ఏతేసు అఞ్ఞాతకఅప్పవారితేసు వియ పటిపజ్జితబ్బం. సచే సయమేవ చీవరం ఆనేత్వా దదన్తి, గహేతబ్బం. నో చే, న కిఞ్చి వత్తబ్బా. యథా చ దూతస్స హత్థే చీవరత్థాయ అకప్పియవత్థుమ్హి పేసితే వినిచ్ఛయో వుత్తో, ఏవం పిణ్డపాతాదీనమ్పి అత్థాయ పేసితే సయం ఆగన్త్వా దీయమానే చ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

౬౬. ఉపనిక్ఖిత్తసాదియనే పన అయం వినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౫౮౩-౪) – కిఞ్చి అకప్పియవత్థుం పాదమూలే ఠపేత్వా "ఇదం అయ్యస్స హోతూ"తి వుత్తే సచేపి చిత్తేన సాదియతి, గణ్హితుకామో హోతి, కాయేన వా వాచాయ వా

“నయిదం కప్పతీ”తి పటిక్ఖిపతి, అనాపత్తి . కాయవాచాహి వా అప్పటిక్ఖిపిత్వాపి సుద్ధచిత్తో హుత్వా “నయిదం అమ్హాకం కప్పతీ”తి న సాదియతి, అనాపత్తియేవ. తీసు ద్వారేసు హి యేన కేనచి పటిక్ఖిత్తం పటిక్ఖిత్తమేవ హోతి. సచే పన కాయవాచాహి అప్పటిక్ఖిపిత్వా చిత్తేన అధివాసేతి, కాయవాచాహి కత్తబ్బస్స పటిక్ఖేపస్స అకరణతో అకిరియసముట్ఠానం కాయద్వారే చ వచీద్వారే చ ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, మనోద్వారే పన ఆపత్తి నామ నత్థి.

ఏకో సతం వా సహస్సం వా పాదమూలే ఠపేతి “తుయ్హిదం హోతూ”తి, భిక్ఖు “నయిదం కప్పతీ”తి పటిక్ఖిపతి, ఉపాసకో “పరిచ్చత్తం మయా తుమ్హాక”న్తి గతో, అఞ్ఞో తత్థ ఆగన్త్వా పుచ్ఛతి “కిం, భన్తే, ఇద”న్తి, యం తేన చ అత్తనా చ వుత్తం, తం ఆచిక్ఖితబ్బం. సో చే వదతి “గోపయిస్సామహం, భన్తే, గుత్తట్ఠానం దస్సేథా”తి, సత్తభూమికమ్పి పాసాదం అభిరుహిత్వా “ఇదం గుత్తట్ఠాన”న్తి ఆచిక్ఖితబ్బం, “ఇధ నిక్ఖిపాహీ”తి న వత్తబ్బం. ఏత్తావతా కప్పియఞ్చ అకప్పియఞ్చ నిస్సాయ ఠితం హోతి, ద్వారం పిదహిత్వా రక్ఖన్తేన వసితబ్బం. సచే కిఞ్చి విక్కాయికభణ్డం పత్తం వా చీవరం వా గహేత్వా ఆగచ్ఛతి, “ఇదం గహేస్సథ, భన్తే”తి వుత్తే “ఉపాసక, అత్థి అమ్హాకం ఇమినా అత్థో, వత్థు చ ఏవరూపం నామ సంవిజ్జతి, కప్పియకారకో నత్థీ”తి వత్తబ్బం. సచే సో వదతి “అహం కప్పియకారకో భవిస్సామి, ద్వారం వివరిత్వా దేథా”తి, ద్వారం వివరిత్వా “ఇమస్మిం ఓకాసే ఠపిత”న్తి వత్తబ్బం, “ఇదం గణ్హా”తి న వత్తబ్బం. ఏవమ్పి కప్పియఞ్చ అకప్పియఞ్చ నిస్సాయ ఠితమేవ హోతి. సో చే తం గహేత్వా తస్స కప్పియభణ్డం దేతి, వట్టతి. సచే అధికం గణ్హాతి, “న మయం తవ భణ్డం గణ్హామ, నిక్ఖమాహీ”తి వత్తబ్బో.

౬౭. యేన పన జాతరూపాదిచతుబ్బిధం నిస్సగ్గియవత్థు పటిగ్గహితం, తేన కిం కాతబ్బన్తి? సఙ్ఘమజ్ఝే నిస్సజ్జితబ్బం. కథం? తేన భిక్ఖునా (పారా॰ ౫౮౪) సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా వుడ్ఢానం భిక్ఖూనం పాదే వన్దిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో “అహం, భన్తే, రూపియం పటిగ్గహేసిం, ఇదం మే నిస్సగ్గియం, ఇమాహం నిస్సజ్జామీ”తి నిస్సజ్జిత్వా ఆపత్తి దేసేతబ్బా. బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన ఆపత్తి పటిగ్గహేతబ్బా. సచే తత్థ ఆగచ్ఛతి ఆరామికో వా ఉపాసకో వా, సో వత్తబ్బో “ఆవుసో, ఇదం జానాహీ”తి. సచే సో భణతి “ఇమినా కిం ఆహరిస్సామీ”తి, న వత్తబ్బో “ఇమం వా ఇమం వా ఆహరా”తి, కప్పియం ఆచిక్ఖితబ్బం సప్పిం వా తేలం వా మధుం వా ఫాణితం వా. ఆచిక్ఖన్తేన చ “ఇమినా సప్పిం వా తేలం వా మధుం వా ఫాణితం వా ఆహరా”తి న వత్తబ్బం, “ఇదఞ్చిదఞ్చ సఙ్ఘస్స కప్పియ”న్తి ఏత్తకమేవ వత్తబ్బం. సచే సో తేన పరివత్తేత్వా కప్పియం ఆహరతి, రూపియపటిగ్గాహకం ఠపేత్వా సబ్బేహేవ భాజేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం, రూపియపటిగ్గాహకేన భాగో న గహేతబ్బో.

అఞ్ఞేసం (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౫౮౩-౪) భిక్ఖూనం వా ఆరామికానం వా పత్తభాగమ్పి లభిత్వా పరిభుఞ్జితుం న వట్టతి, అన్తమసో మక్కటాదీహి తతో హరిత్వా అరఞ్ఞే ఠపితం వా తేసం హత్థతో గళితం వా తిరచ్ఛానపటిగ్గహితమ్పి పంసుకూలమ్పి న వట్టతియేవ. తతో ఆహటేన ఫాణితేన సేనాసనధూపనమ్పి న వట్టతి. సప్పినా వా తేలేన వా పదీపం కత్వా దీపాలోకే నిపజ్జితుం, కసిణపరికమ్మం కాతుం, పోత్థకమ్పి వాచేతుం న వట్టతి. తేలమధుఫాణితేహి పన సరీరే వణం మక్ఖేతుం న వట్టతియేవ. తేన వత్థునా మఞ్చపీఠాదీని వా గణ్హన్తి, ఉపోసథాగారం వా భోజనసాలం వా కరోన్తి, పరిభుఞ్జితుం న వట్టతి. ఛాయాపి గేహపరిచ్ఛేదేన ఠితావ న వట్టతి, పరిచ్ఛేదాతిక్కన్తా ఆగన్తుకత్తా వట్టతి. తం వత్థుం విస్సజ్జేత్వా కతేన మగ్గేనపి సేతునాపి నావాయపి ఉళుమ్పేనాపి గన్తుం న వట్టతి. తేన వత్థునా ఖణాపితాయ పోక్ఖరణియా ఉబ్భిదోదకం పాతుం వా పరిభుఞ్జితుం వా న వట్టతి. అన్తో ఉదకే పన అసతి అఞ్ఞం ఆగన్తుకం ఉదకం వా వస్సోదకం వా పవిట్ఠం వట్టతి. కీతాయ

యేన సద్ధిం కీతా, తం ఆగన్తుకమ్పి న వట్టతి. తం వత్థుం ఉపనిక్ఖేపం ఠపేత్వా సఙ్ఘో పచ్చయే పరిభుఞ్జతి, తేపి పచ్చయా తస్స న వట్టన్తి. ఆరామో గహితో హోతి, సోపి పరిభుఞ్జితుం న వట్టతి. యది భూమిపి బీజమ్పి అకప్పియం, నేవ భూమిం, న ఫలం పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. సచే భూమింయేవ కిణిత్వా అఞ్ఞాని బీజాని రోపితాని, ఫలం వట్టతి. అథ బీజాని కిణిత్వా కప్పియభూమియం రోపితాని, ఫలం న వట్టతి, భూమియం నిసీదితుం వా నిపజ్జితుం వా వట్టతి.

సచే పన తత్థ ఆగతో కప్పియకారకో తం పరివత్తేత్వా సఙ్ఘస్స కప్పియం సప్పితేలాదిం ఆహరితుం న జానాతి, సో వత్తబ్బో "ఆవుసో, ఇమం ఛడ్డేహీ"తి. సచే సో ఛడ్డేతి, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే ఛడ్డేతి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు రూపియఛడ్డకో సమ్మన్నితబ్బో యో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛేయ్య, న దోసాగతిం గచ్ఛేయ్య, న మోహాగతిం గచ్ఛేయ్య, న భయాగతిం గచ్ఛేయ్య, ఛడ్డితాఛడ్డితఞ్చ జానేయ్య. ఏవఞ్చ పన సమ్మన్నితబ్బో, పఠమం భిక్ఖు యాచితబ్బో, యాచిత్వా బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

> "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం రూపియఛడ్డకం సమ్మన్నేయ్య, ఏసా ఞత్తి. సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం రూపియఛడ్డకం సమ్మన్నతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో రూపియఛడ్డకస్స సమ్ముతి , సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య. సమ్మతో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు రూపియఛడ్డకో, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి (పారా॰ ౫౮౪).

౬౮. తేన సమ్మతేన (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౫౮౪) భిక్ఖునా నిమిత్తం అకత్వా అక్ఖీని నిమీలేత్వా నదియా వా పపాతే వా వనగహనే వా గూథం వియ అనపేక్ఖేన పతితోకాసం అసమన్నాహరన్తేన ఛడ్డేతబ్బం. సచే నిమిత్తం కత్వా పాతేతి, దుక్కటం ఆపజ్జతి. ఏవం జిగుచ్ఛితబ్బేపి రూపియే భగవా పరియాయేన భిక్ఖూనం పరిభోగం ఆచిక్ఖి. రూపియపటిగ్గాహకస్స పన కేనచి పరియాయేన తతో ఉప్పన్నపచ్చయపరిభోగో న వట్టతి. యథా చాయం ఏతస్స న వట్టతి, ఏవం అసన్తసమ్భావనాయ వా కులదూసకకమ్మేన వా కుహనాదీహి వాఉప్పన్నపచ్చయా నేవ తస్స, న అఞ్ఞస్స వట్టన్తి, ధమ్మేన సమేన ఉప్పన్నాపి అపచ్చవేక్ఖిత్వా పరిభుఞ్జితుం న వట్టన్తి. చత్తారో హి పరిభోగా – థేయ్యపరిభోగో ఇణపరిభోగో దాయజ్జపరిభోగో సామిపరిభోగోతి. తత్థ సఙ్ఘమజ్ఝేపి నిసీదిత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స దుస్సీలస్స పరిభోగో **థేయ్యపరిభోగో** నామ. సీలవతో అపచ్చవేక్ఖితపరిభోగో **ఇణపరిభోగో** నామ. తస్మా చీవరం పరిభోగే పరిభోగే పచ్చవేక్ఖితబ్బం, పిణ్డపాతో ఆలోపే ఆలోపే , తథా అసక్కోన్తేన పురేభత్తపచ్ఛాభత్తపురిమయామమజ్ఝిమయామపచ్ఛిమయామేసు. సచస్స అపచ్చవేక్ఖతో అరుణో ఉగ్గచ్ఛతి, ఇణపరిభోగట్ఠానే తిట్ఠతి. సేనాసనమ్పి పరిభోగే పరిభోగే పచ్చవేక్ఖితబ్బం. భేసజ్జస్స పటిగ్గహణేపి పరిభోగేపి సతిపచ్చయతా వట్టతి, ఏవం సన్తేపి పటిగ్గహణే సతిం కత్వా పరిభోగే అకరోన్తస్సేవ ఆపత్తి, పటిగ్గహణే పన సతిం అకత్వా పరిభోగే కరోన్తస్స అనాపత్తి. చతుబ్బిధా హి సుద్ధి – దేసనాసుద్ధి సంవరసుద్ధి పరియేట్ఠిసుద్ధి పచ్చవేక్ఖణసుద్ధీతి.

తత్థ **దేసనాసుద్ధి** నామ పాతిమోక్ఖసంవరసీలం. తఞ్హి దేసనాయ సుజ్ఝనతో "దేసనాసుద్ధీ"తి వుచ్చతి. **సంవరసుద్ధి** నామ ఇన్ద్రియసంవరసీలం. తఞ్హి "న పునేవం కరిస్సామీ"తి చిత్తాధిట్ఠానసంవరేనేవ సుజ్ఝనతో "సంవరసుద్ధీ"తి వుచ్చతి. **పరియేట్ఠిసుద్ధి** నామ ఆజీవపారిసుద్ధిసీలం. తఞ్హి అనేసనం పహాయ ధమ్మేన సమేన పచ్చయే ఉప్పాదేన్తస్స పరియేసనాయ సుద్ధత్తా "పరియేట్ఠిసుద్ధీ"తి వుచ్చతి. **పచ్చవేక్ఖణసుద్ధి** నామ పచ్చయపరిభోగసన్నిస్సితసీలం. తఞ్హి

“పటిసఙ్ఖా యోనిసో చీవరం పటిసేవామీ”తిఆదినా (మ॰ ని॰ ౧.౨౩; అ॰ ని॰ ౬.౫౮) నయేన వుత్తేన పచ్చవేక్ఖణేన సుజ్ఝనతో “పచ్చవేక్ఖణసుద్ధీ”తి వుచ్చతి, తేన వుత్తం “పటిగ్గహణే పన సతిం అకత్వా పరిభోగే కరోన్తస్స అనాపత్తీ”తి.

సత్తన్నం సేక్ఖానం పచ్చయపరిభోగో **దాయజ్జపరిభోగో** నామ. తే హి భగవతో పుత్తా, తస్మా పితుసన్తకానం పచ్చయానం దాయాదా హుత్వా తే పచ్చయే పరిభుఞ్జన్తి. కిం పన తే భగవతో పచ్చయే పరిభుఞ్జన్తి, గిహీనం పచ్చయే పరిభుఞ్జన్తీతి? గిహీహి దిన్నాపి భగవతా అనుఞ్ఞాతత్తా భగవతో సన్తకా హోన్తి, తస్మా భగవతో పచ్చయే పరిభుఞ్జన్తీతి వేదితబ్బం. **ధమ్మదాయాదసుత్త** (మ॰ ని॰ ౧.౨౯ ఆదయో) ఞ్చేత్థ సాధకం. ఖీణాసవానం పరిభోగో **సామిపరిభోగో** నామ. తే హి తణ్హాయ దాసబ్యం అతీతత్తా సామినో హుత్వా పరిభుఞ్జన్తి. ఇతి ఇమేసు పరిభోగేసు సామిపరిభోగో చ దాయజ్జపరిభోగో చ సబ్బేసమ్పి వట్టతి, ఇణపరిభోగో న వట్టతి, థేయ్యపరిభోగే కథాయేవ నత్థి.

అపరేపి చత్తారో పరిభోగా – లజ్జిపరిభోగో అలజ్జిపరిభోగో ధమ్మియపరిభోగో అధమ్మియపరిభోగోతి. తత్థ అలజ్జినో లజ్జినా సద్ధిం పరిభోగో వట్టతి, ఆపత్తియా న కారేతబ్బో. లజ్జినో అలజ్జినా సద్ధిం యావ న జానాతి, తావ వట్టతి. ఆదితో పట్ఠాయ హి అలజ్జీ నామ నత్థి, తస్మా యదాస్స అలజ్జిభావం జానాతి, తదా వత్తబ్బో “తుమ్హే కాయద్వారే వచీద్వారే చ వీతిక్కమం కరోథ, తం అప్పతిరూపం, మా ఏవమకత్థా”తి. సచే అనాదియిత్వా కరోతియేవ, యది తేన సద్ధిం పరిభోగం కరోతి, సోపి అలజ్జీయేవ హోతి. యోపి అత్తనో భారభూతేన అలజ్జినా సద్ధిం పరిభోగం కరోతి, సోపి నివారేతబ్బో. సచే న ఓరమతి, అయమ్పి అలజ్జీయేవ హోతి. ఏవం ఏకో అలజ్జీ అలజ్జిసతమ్పి కరోతి. అలజ్జినో పన అలజ్జినావ సద్ధిం పరిభోగే ఆపత్తి నామ నత్థి. లజ్జినో లజ్జినా సద్ధిం పరిభోగో ద్విన్నం ఖత్తియకుమారానం సువణ్ణపాతియం భోజనసదిసో.
ధమ్మియాధమ్మియపరిభోగో పచ్చయవసేనేవ వేదితబ్బో. తత్థ సచే పుగ్గలోపి అలజ్జీ, పిణ్డపాతోపి అధమ్మియో, ఉభో జేగుచ్ఛా. పుగ్గలో అలజ్జీ, పిణ్డపాతో ధమ్మియో, పుగ్గలం జిగుచ్ఛిత్వా పిణ్డపాతో న గహేతబ్బో. **మహాపచ్చరియం** పన “దుస్సీలో సఙ్ఘతో ఉద్దేసభత్తాదీని లభిత్వా సఙ్ఘస్సేవ దేతి, ఏతాని యథాదానమేవ గహితత్తా వట్టన్తీ”తి వుత్తం. పుగ్గలో లజ్జీ, పిణ్డపాతో అధమ్మియో, పిణ్డపాతో జేగుచ్ఛో న గహేతబ్బో. పుగ్గలో లజ్జీ, పిణ్డపాతోపి ధమ్మియో, వట్టతి.

అపరే ద్వే పగ్గహా ద్వే చ పరిభోగా – లజ్జిపగ్గహో అలజ్జిపగ్గహో, ధమ్మపరిభోగో ఆమిసపరిభోగోతి. తత్థ అలజ్జినో లజ్జిం పగ్గహేతుం వట్టతి, న సో ఆపత్తియా కారేతబ్బో . సచే పన లజ్జీ అలజ్జిం పగ్గణ్హాతి, అనుమోదనాయ అజ్ఝేసతి, ధమ్మకథాయ అజ్ఝేసతి, కులేసు ఉపత్థమ్భేతి, ఇతరోపి “అమ్హాకం ఆచరియో ఈదిసో చ ఈదిసో చా”తి తస్స పరిసతి వణ్ణం భాసతి, అయం సాసనం ఓసక్కాపేతి అన్తరధాపేతీతి వేదితబ్బో. ధమ్మపరిభోగఆమిసపరిభోగేసు పన యత్థ ఆమిసపరిభోగో వట్టతి, ధమ్మపరిభోగోపి తత్థ వట్టతి. యో పన కోటియం ఠితో, గన్థో తస్స పుగ్గలస్స అచ్చయేన నస్సిస్సతి, తం ధమ్మానుగ్గహేన ఉగ్గణ్హితుం వట్టతీతి వుత్తం. తత్రిదం వత్థు – మహాభయే కిర ఏకస్సేవ భిక్ఖునో మహానిద్దేసో పగుణో అహోసి. అథ చతునికాయికతిస్సత్థేరస్స ఉపజ్ఝాయో మహాతిపిటకత్థేరో నామ మహారక్ఖితత్థేరం ఆహ “ఆవుసో మహారక్ఖిత, ఏతస్స సన్తికే మహానిద్దేసం గణ్హాహీ”తి. “పాపో కిరాయం, భన్తే, న గణ్హామీ”తి. “గణ్హావుసో, అహం తే సన్తికే నిసీదిస్సామీ”తి. “సాధు, భన్తే, తుమ్హేసు నిసిన్నేసు గణ్హిస్సామీ”తి పట్ఠపేత్వా రత్తిన్దివం నిరన్తరం పరియాపుణన్తో ఓసానదివసే హేట్ఠామఞ్చే ఇత్థిం దిస్వా “భన్తే, సుతంయేవ మే పుబ్బే, సచాహం ఏవం జానేయ్యం, న ఈదిసస్స సన్తికే ధమ్మం పరియాపుణేయ్య”న్తి ఆహ. తస్స పన సన్తికే బహూ మహాథేరా ఉగ్గణ్హిత్వా మహానిద్దేసం పతిట్ఠాపేసున్తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

రూపియాదిపటిగ్గహణవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౩. దానలక్ఖణాదివినిచ్ఛయకథా

౬౯. దానవిస్సాసగ్గాహేహి లాభస్స పరిణామనన్తి ఏత్థ తావ **దానన్తి** అత్తనో సన్తకస్స చీవరాదిపరిక్ఖారస్స సద్ధివిహారికాదీసు యస్స కస్సచి దానం. తత్రిదం దానలక్ఖణం – "ఇదం తుయ్హం దేమి దదామి దజ్జామి ఓణోజేమి పరిచ్చజామి విస్సజ్జామీ"తి వా "ఇత్థన్నామస్స దేమి…పే.… విస్సజ్జామీ"తి వా వదతి, సమ్ముఖాపి పరమ్ముఖాపి దిన్నంయేవ హోతి. "తుయ్హం గణ్హాహీ"తి వుత్తే "మయ్హం గణ్హామీ"తి వదతి, సుదిన్నం సుగ్గహితఞ్చ. "తవ సన్తకం కరోహి, తవ సన్తకం హోతు, తవ సన్తకం హోతీ"తి వుత్తే "మమ సన్తకం కరోమి, మమ సన్తకం హోతు, మమ సన్తకం కరిస్సామీ"తి వదతి, దుదిన్నం దుగ్గహితఞ్చ. నేవ దాతా దాతుం జానాతి, న ఇతరో గహేతుం, సచే పన "తవ సన్తకం కరోహీ"తి వుత్తే "సాధు, భన్తే, మయ్హం గణ్హామీ"తి గణ్హాతి, సుగ్గహితం. సచే పన ఏకో "ఇదం చీవరం గణ్హాహీ"తి వదతి, ఇతరో "న గణ్హామీ"తి వదతి, పున సో "దిన్నం మయా తుయ్హం, గణ్హాహీ"తి వదతి, ఇతరోపి "న మయ్హం ఇమినా అత్థో"తి వదతి, తతో పురిమోపి "మయా దిన్న"న్తి దసాహం అతిక్కామేతి, పచ్ఛిమోపి "మయా పటిక్ఖిత్త"న్తి, కస్స ఆపత్తీతి? న కస్సచి. యస్స పన రుచ్చతి, తేన అధిట్ఠహిత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. "ఇత్థన్నామస్స దేహీ"తి దిన్నం యావ పరస్స హత్థం న పాపుణాతి, తావ యో పహిణతి, తస్సేవ సన్తకం, "ఇత్థన్నామస్స దమ్మీ"తి దిన్నం పన యస్స పహీయతి, తస్స సన్తకం. తస్మా భిక్ఖు భిక్ఖుస్స హత్థే చీవరం పహిణతి "ఇదం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దేహీ"తి. సో అన్తరామగ్గే యో పహిణతి, తస్స విస్సాసా గణ్హాతి, సుగ్గహితం. యస్స పహీయతి, తస్స విస్సాసా గణ్హాతి, దుగ్గహితం.

భిక్ఖు (మహావ. ౩౭౮-౩౭౯) భిక్ఖుస్స హత్థే చీవరం పహిణతి "ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దేహీ"తి. సో అన్తరామగ్గే సుణాతి "యో పహిణతి, సో కాలకతో"తి, తస్స మతకచీవరం అధిట్ఠాతి, స్వాధిట్ఠితం. యస్స పహీయతి, తస్స విస్సాసా గణ్హాతి, దుగ్గహితం. భిక్ఖు భిక్ఖుస్స హత్థే చీవరం పహిణతి "ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దేహీ"తి. సో అన్తరామగ్గే సుణాతి "యస్స పహీయతి, సో కాలకతో"తి, తస్స మతకచీవరం అధిట్ఠాతి, ద్వాధిట్ఠితం. యో పహిణతి, తస్స విస్సాసా గణ్హాతి, సుగ్గహితం. భిక్ఖు భిక్ఖుస్స హత్థే చీవరం పహిణతి "ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దేహీ"తి. సో అన్తరామగ్గే సుణాతి "ఉభో కాలకతా"తి, యో పహిణతి, తస్స మతకచీవరం అధిట్ఠాతి, స్వాధిట్ఠితం. యస్స పహీయతి, తస్స మతకచీవరం అధిట్ఠాతి, ద్వాధిట్ఠితం. భిక్ఖు భిక్ఖుస్స హత్థే చీవరం పహిణతి "ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దమ్మీ"తి. సో అన్తరామగ్గే యో పహిణతి, తస్స విస్సాసా గణ్హాతి, దుగ్గహితం. యస్స పహీయతి, తస్స విస్సాసా గణ్హాతి, సుగ్గహితం. భిక్ఖు భిక్ఖుస్స హత్థే చీవరం పహిణతి "ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దమ్మీ"తి. సో అన్తరామగ్గే సుణాతి "యో పహిణతి, సో కాలకతో"తి, తస్స మతకచీవరం అధిట్ఠాతి, ద్వాధిట్ఠితం. యస్స పహీయతి, తస్స విస్సాసా గణ్హాతి, సుగ్గహితం. భిక్ఖు భిక్ఖుస్స హత్థే చీవరం పహిణతి "ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దమ్మీ"తి. సో అన్తరామగ్గే సుణాతి "యస్స పహీయతి, సో కాలకతో"తి, తస్స మతకచీవరం అధిట్ఠాతి, స్వాధిట్ఠితం. యో పహిణతి, తస్స విస్సాసా గణ్హాతి, దుగ్గహితం. భిక్ఖు భిక్ఖుస్స హత్థే చీవరం పహిణతి "ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దమ్మీ"తి. సో అన్తరామగ్గే సుణాతి "ఉభో కాలకతా"తి. యో పహిణతి, తస్స మతకచీవరం అధిట్ఠాతి, ద్వాధిట్ఠితం. యస్స పహీయతి, తస్స మతకచీవరం అధిట్ఠాతి, స్వాధిట్ఠితం.

పరిచ్చజిత్వా దిన్నం పున కేనచి కారణేన కుపితో ఆహరాపేతుం న లభతి. అత్తనా దిన్నమ్పి హి చీవరం సకసఞ్ఞాయ అచ్ఛిన్దతో నిస్సగ్గియం, అఞ్ఞం పరిక్ఖారం అన్తమసో సూచిమ్పి అచ్ఛిన్దతో దుక్కటం. సచే పన "భన్తే, తుమ్హాకం ఇదం

సారుప్ప”న్తి సయమేవ దేతి, గహేతుం వట్టతి. అథ పన “ఆవుసో, మయం తుయ్హం ‘వత్తపటివత్తం కరిస్సతి, అమ్హాకం సన్తికే ఉపజ్ఝం గణ్హిస్సతి, ధమ్మం పరియాపుణిస్సతీ’తి చీవరం అదమ్హా, సో దాని త్వం న వత్తం కరోసి, న ఉపజ్ఝం గణ్హాసి, న ధమ్మం పరియాపుణాసీ”తి ఏవమాదీని వుత్తో “భన్తే, చీవరత్థాయ మఞ్ఞే భణథ, ఇదం వో చీవర”న్తి దేతి, ఏవమ్పి వట్టతి. దిసాపక్కమన్తం వా పన దహరం “నివత్తేథ న”న్తి భణతి, సో న నివత్తతి, చీవరే గహేత్వా నిరున్ధథాతి, ఏవఞ్చే నివత్తతి, సాధు. సచే “పత్తచీవరత్థాయ మఞ్ఞే తుమ్హే భణథ, గణ్హథ న”న్తి దేతి, ఏవమ్పి వట్టతి. విబ్భమన్తం వా దిస్వా “మయం తుయ్హం ‘వత్తం కరిస్సతీ’తి పత్తచీవరం అదమ్హా, సో దాని త్వం విబ్భమిత్వా చరసీ”తి వదతి, ఇతరో “గణ్హథ తుమ్హాకం పత్తచీవర”న్తి దేతి, ఏవమ్పి వట్టతి. “మమ సన్తికే ఉపజ్ఝం గణ్హన్తస్సేవ దేమి, అఞ్ఞత్థ గణ్హన్తస్స న దేమి, వత్తం కరోన్తస్సేవ దేమి, అకరోన్తస్స న దేమి, ధమ్మం పరియాపుణన్తస్సేవ దేమి, అపరియాపుణన్తస్స న దేమి, అవిబ్భమన్తస్సేవ దేమి, విబ్భమన్తస్స న దేమీ”తి ఏవం పన దాతుం న వట్టతి, దదతో దుక్కటం, ఆహరాపేతుం పన వట్టతి, విస్సజ్జేత్వా దిన్నం అచ్ఛిన్దిత్వా గణ్హన్తో భణ్డగ్ఘేన కారేతబ్బో. అయం తావ దానే వినిచ్ఛయో.

౭౦. విస్సాసగ్గాహలక్ఖణం పన ఇమినా సుత్తేన జానితబ్బం –

> “అనుజానామి , భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స విస్సాసం గహేతుం సన్దిట్ఠో చ హోతి, సమ్భత్తో చ, ఆలపితో చ, జీవతి చ, గహితే చ అత్తమనో హోతీ”తి (మహావ. ౩౫౬).

తత్థ (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౧౩౧) **సన్దిట్ఠో**తి దిట్ఠమత్తకమిత్తో. **సమ్భత్తో**తి దళ్హమిత్తో. **ఆలపితో**తి “మమ సన్తకం యం ఇచ్ఛసి, తం గణ్హేయ్యాసి, ఆపుచ్ఛిత్వా గహణే కారణం నత్థీ”తి వుత్తో. **జీవతీ**తి అనుట్ఠానసేయ్యాయ సయితోపి యావజీవితిన్ద్రియుపచ్ఛేదం న పాపుణాతి. **గహితే చ అత్తమనో**తి గహితే తుట్ఠచిత్తో హోతి. “ఏవరూపస్స సన్తకం గహితే మే అత్తమనో భవిస్సతీ”తి జానన్తేన గహేతుం వట్టతి. అనవసేసపరియాదానవసేన చేతాని పఞ్చఙ్గాని వుత్తాని, విస్సాసగ్గాహో పన తీహి అఙ్గేహి రుహతి సన్దిట్ఠో, జీవతి, గహితే అత్తమనో, సమ్భత్తో, జీవతి, గహితే అత్తమనో, ఆలపితో, జీవతి, గహితే అత్తమనోతి. యో పన న జీవతి, న చ గహితే అత్తమనో హోతి, తస్స సన్తకం విస్సాసగ్గాహేన గహితమ్పి పున దాతబ్బం. దదమానేన చ మతకధనం తావ యే తస్స ధనే ఇస్సరా గహట్ఠా వా పబ్బజితా వా, తేసం దాతబ్బం. అనత్తమనస్స సన్తకం తస్సేవ దాతబ్బం, యో పన పఠమంయేవ “సుట్ఠు కతం తయా మమ సన్తకం గణ్హన్తేనా”తి వచీభేదేన వా చిత్తుప్పాదమత్తేన వా అనుమోదిత్వా పచ్ఛా కేనచి కారణేన కుపితో, పచ్చాహరాపేతుం న లభతి, యోపి అదాతుకామో, చిత్తేన పన అధివాసేతి, న కిఞ్చి వదతి, సోపి పున పచ్చాహరాపేతుం న లభతి. యో పన “మయా తుమ్హాకం సన్తకం గహితం వా పరిభుత్తం వా”తి వుత్తే “గహితం వా హోతు పరిభుత్తం వా, మయా పన తం కేనచిదేవ కరణీయేన ఠపితం, తం పాకతికం కాతుం వట్టతీ”తి వదతి, అయం పచ్చాహరాపేతుం లభతి. అయం విస్సాసగ్గాహే వినిచ్ఛయో.

౭౧. లాభస్స పరిణామనన్తి ఇదం పన అఞ్ఞేసం అత్థాయ పరిణతలాభస్స అత్తనో అఞ్ఞస్స వా పరిణామనం సన్ధాయ వుత్తం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౬౫౯-౬౬౦) – సఙ్ఘస్స పరిణతం సహధమ్మికానం వా గిహీనం వా అన్తమసో మాతుసన్తకమ్పి “ఇదం మయ్హం దేహీ”తి సఙ్ఘస్స పరిణతభావం ఞత్వా అత్తనో పరిణామేత్వా గణ్హన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం, “ఇమస్స భిక్ఖునో దేహీ”తి ఏవం అఞ్ఞస్స పరిణామేన్తస్స సుద్ధికపాచిత్తియం. తస్మా యోపి వస్సికసాటికసమయే మాతుఘరేపి సఙ్ఘస్స పరిణతం వస్సికసాటికం ఞత్వా అత్తనో పరిణామేతి, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం,

పరస్స పరిణామేతి, సుద్ధికపాచిత్తియం. మనుస్సా “సఙ్ఘభత్తం కరిస్సామా”తి సప్పితేలాదీని ఆహరన్తి, గిలానో చేపి భిక్ఖుసఙ్ఘస్స పరిణతభావం ఞత్వా కిఞ్చి యాచతి, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియమేవ. సచే పన నో “తుమ్హాకం సప్పిఆదీని ఆభతాని అత్థీ”తి పుచ్ఛిత్వా “ఆమ, అత్థీ”తి వుత్తే “మయ్హమ్పి దేథా”తి వదతి, వట్టతి. అథాపి నం కుక్కుచ్చాయన్తం ఉపాసకా వదన్తి “సఙ్ఘోపి అమ్హేహి దిన్నమేవ లభతి, గణ్హథ, భన్తే”తి, ఏవమ్పి వట్టతి.

ఏకస్మిం విహారే సఙ్ఘస్స పరిణతం అఞ్ఞవిహారం ఉద్దిసిత్వా “అసుకస్మిం నామ విహారే సఙ్ఘస్స దేథా”తి పరిణామేతి, “కిం సఙ్ఘస్స దానేన, చేతియస్స పూజం కరోథా”తి ఏవం చేతియస్స వా పరిణామేతి, దుక్కటం. చేతియస్స పరిణతం అఞ్ఞచేతియస్స వా సఙ్ఘస్స వా గణస్స వా పుగ్గలస్స వా పరిణామేతి, దుక్కటమేవ. నియమేత్వా అఞ్ఞచేతియస్స అత్థాయ రోపితమాలావచ్ఛతో అఞ్ఞచేతియమ్హి పుప్ఫమ్పి ఆరోపేతుం న వట్టతి, ఏకస్స చేతియస్స పన ఛత్తం వా పటాకం వా ఆరోపేత్వా ఠితం దిస్వా సేసం అఞ్ఞచేతియస్స దాపేతుం వట్టతి. అన్తమసో సునఖస్సపి పరిణతం “ఇమస్స సునఖస్స మా దేహి, ఏతస్స దేహీ”తి ఏవం అఞ్ఞపుగ్గలస్స పరిణామేతి, దుక్కటం. సచే పన దాయకా “మయం సఙ్ఘభత్తం కాతుకామా, చేతియపూజం కాతుకామా, ఏకస్స భిక్ఖునో పరిక్ఖారం దాతుకామా, తుమ్హాకం రుచియా దస్సామ, భణథ కత్థ దేమా”తి వదన్తి, ఏవం వుత్తే తేన భిక్ఖునా “యత్థ ఇచ్ఛథ, తత్థ దేథా”తి వత్తబ్బా. సచే పన కేవలం “కత్థ దేమా”తి పుచ్ఛన్తి, “యత్థ తుమ్హాకం దేయ్యధమ్మో పరిభోగం వా లభేయ్య, పటిసఙ్ఖారం వా లభేయ్య, చిరట్ఠితికో వా అస్స, యత్థ వా పన తుమ్హాకం చిత్తం పసీదతి, తత్థ దేథా”తి వత్తుం వట్టతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

దానలక్ఖణాదివినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౪. పథవీఖణనవినిచ్ఛయకథా

౭౨. పథవీతి ద్వే పథవీ జాతా చ పథవీ అజాతా చ పథవీతి. తత్థ **జాతా** నామ **పథవీ** సుద్ధపంసుకా సుద్ధమత్తికా అప్పపాసాణా అప్పసక్ఖరా అప్పకఠలా అప్పమరుమ్బా అప్పవాలుకా యేభుయ్యేనపంసుకా యేభుయ్యేనమత్తికా, అదడ్ఢాపి వుచ్చతి “జాతా పథవీ”తి. యోపి పంసుపుఞ్జో వా మత్తికాపుఞ్జో వా అతిరేకచాతుమాసం ఓవట్ఠో, సోపి వుచ్చతి “జాతా పథవీ”తి. **అజాతా** నామ **పథవీ** సుద్ధపాసాణా సుద్ధసక్ఖరా సుద్ధకఠలా సుద్ధమరుమ్బా సుద్ధవాలుకా అప్పపంసుకా అప్పమత్తికా యేభుయ్యేనపాసాణా యేభుయ్యేనసక్ఖరా యేభుయ్యేనకఠలా యేభుయ్యేనమరుమ్బా యేభుయ్యేనవాలుకా, దడ్ఢాపి వుచ్చతి “అజాతా పథవీ”తి. యోపి పంసుపుఞ్జో వా మత్తికాపుఞ్జో వా ఓమకచాతుమాసం ఓవట్ఠో, సోపి వుచ్చతి “అజాతా పథవీ”తి (పాచి॰ ౮౪-౮౬).

తత్థ జాతపథవిం ఖణన్తస్స ఖణాపేన్తస్స వా పాచిత్తియం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౮౬) – సచే సయం ఖణతి, పహారే పహారే పాచిత్తియం. సచే అఞ్ఞం ఆణాపేతి, సకిం ఆణత్తో సచేపి సకలదివసం ఖణతి, ఆణాపకస్స ఏకమేవ పాచిత్తియం. సచే పన కుసీతో హోతి, పునప్పునం ఆణాపేతబ్బో, తం ఆణాపేత్వా ఖణాపేన్తస్స వాచాయ వాచాయ పాచిత్తియం. సచే “పోక్ఖరణిం ఖణాహీ”తి వదతి, వట్టతి. ఖతాయేవ హి పోక్ఖరణీ నామ హోతి. తస్మా అయం కప్పియవోహారో. ఏస నయో “వాపిం తళాకం ఆవాటం ఖణా”తిఆదీసుపి. “ఇమం ఓకాసం ఖణ, ఇమస్మిం ఓకాసే పోక్ఖరణిం ఖణా”తి వత్తుం పన న వట్టతి. “కన్దం ఖణ, మూలం ఖణా”తి అనియమేత్వా వత్తుం వట్టతి, “ఇమం వల్లిం ఖణ, ఇమస్మిం ఓకాసే కన్దం వా మూలం వా ఖణా”తి వత్తుం న వట్టతి.

౭౩. పోక్ఖరణిం సోధేన్తేహి యో కుటేహి ఉస్సిఞ్చితుం సక్కా హోతి తనుకకద్దమో, తం అపనేతుం వట్టతి, బహలో న వట్టతి. ఆతపేన సుక్ఖకద్దమో ఫలతి, తత్ర యో హేట్ఠా పథవియా అసమ్బన్ధో, తమేవ అపనేతుం వట్టతి. ఉదకేన గతట్ఠానే ఉదకపప్పటకో నామ హోతి, వాతపహారేన చలతి, తం అపనేతుం వట్టతి. పోక్ఖరణీఆదీనం తటం భిజ్జిత్వా ఉదకసామన్తా పతతి. సచే ఓమకచాతుమాసం ఓవట్ఠం, ఛిన్దితుం భిన్దితుం వా వట్టతి, చాతుమాసతో ఉద్ధం న వట్టతి. సచే పన ఉదకేయేవ పతతి, దేవేన అతిరేకచాతుమాసం ఓవట్ఠేపి ఉదకేయేవ ఉదకస్స పతితత్తా వట్టతి.

పాసాణపిట్ఠియం సోణ్డిం ఖణన్తి, సచే తత్థ పఠమమేవ సుఖుమరజం పతతి, తం దేవేన ఓవట్ఠం హోతి, చాతుమాసచ్చయేన అకప్పియపథవీసఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి. ఉదకే పరియాదిన్నే సోణ్డిం సోధేన్తేహి వికోపేతుం న వట్టతి. సచే పఠమమేవ ఉదకేన పూరతి, పచ్ఛా రజం పతతి, తం వికోపేతుం వట్టతి. తత్థ హి దేవే వస్సన్తేపి ఉదకేయేవ ఉదకం పతతి. పిట్ఠిపాసాణే సుఖుమరజం హోతి, దేవే ఫుసాయన్తే అల్లీయతి, తమ్పి చాతుమాసచ్చయేన వికోపేతుం న వట్టతి. అకతపబ్భారే వమ్మికో ఉట్ఠితో హోతి, యథాసుఖం వికోపేతుం వట్టతి. సచే అబ్భోకాసే ఉట్ఠహతి, ఓమకచాతుమాసం ఓవట్ఠోయేవ వట్టతి. రుక్ఖాదీసు ఆరుళ్హఉపచికమత్తికాయమ్పి ఏసేవ నయో. గణ్డుప్పాదగూథమూసికుక్కరగోకణ్టకాదీసుపి ఏసేవ నయో. గోకణ్టకో నామ గావీనం ఖురచ్ఛిన్నకద్దమో వుచ్చతి. సచే పన హేట్ఠిమతలేన భూమిసమ్బన్ధో హోతి, ఏకదివసమ్పి న వట్టతి. కసితట్ఠానే నఙ్గలచ్ఛిన్నమత్తికాపిణ్డం గణ్హన్తస్స ఏసేవ నయో.

పురాణసేనాసనం హోతి అచ్ఛదనం వా వినట్ఠచ్ఛదనం వా అతిరేకచాతుమాసం ఓవట్ఠం జాతపథవీసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి, తతో అవసేసం ఛదనిట్ఠకం వా గోపానసీఆదికం ఉపకరణం వా "ఇట్ఠకం గణ్హామి, గోపానసిం భిత్తిపాదం పదరత్థరణం పాసాదత్థమ్భం గణ్హామీ"తి సఞ్ఞాయ గణ్హితుం వట్టతి, తేన సద్ధిం మత్తికా పతతి, అనాపత్తి, భిత్తిమత్తికం గణ్హన్తస్స పన ఆపత్తి. సచే యా యా అతిన్తా, తం తం గణ్హాతి, అనాపత్తి. అన్తోగేహే మత్తికాపుఞ్జో హోతి, తస్మిం ఏకదివసం ఓవట్ఠే గేహం ఛాదేన్తి. సచే సబ్బో తిన్తో, చాతుమాసచ్చయేన జాతపథవీయేవ. అథస్స ఉపరిభాగోయేవ తిన్తో, అన్తో అతిన్తో, యత్తకం తిన్తం, తం కప్పియకారకేహి కప్పియవోహారేన అపనామేత్వా సేసం యథాసుఖం వళఞ్జేతుం వట్టతి ఉదకేన తేమితత్తా. ఏకాబద్ధాయేవ హి జాతపథవీ హోతి, న ఇతరాతి. అబ్భోకాసే మత్తికాపాకారో హోతి, అతిరేకచాతుమాసం ఓవట్ఠో జాతపథవీసఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి, తత్థ లగ్గపంసుం పన అల్లహత్థేన ఛుపిత్వా గహేతుం వట్టతి. సచే ఇట్ఠకపాకారో హోతి, యేభుయ్యేనకఠలట్ఠానే తిట్ఠతి, యథాసుఖం వికోపేతుం వట్టతి. అబ్భోకాసే ఠితమణ్డపత్థమ్భం ఇతో చితో చ సఞ్చాలేత్వా పథవిం వికోపేన్తేన గహేతుం న వట్టతి, ఉజుకమేవ ఉద్ధరితుం వట్టతి. అఞ్ఞమ్పి సుక్ఖరుక్ఖం సుక్ఖఖాణుకం వా గణ్హన్తస్స ఏసేవ నయో.

౭౪. నవకమ్మత్థం థమ్భం వా పాసాణం వా రుక్ఖం వా దణ్డకేహి ఉచ్చాలేత్వా పవట్టేన్తా గచ్ఛన్తి , తత్థ జాతపథవీ భిజ్జతి, సచే సుద్ధచిత్తా పవట్టేన్తి, అనాపత్తి. అథ పన తేన అపదేసేన పథవిం భిన్దితుకామాయేవ హోన్తి, ఆపత్తి. సాఖాదీని కడ్ఢన్తానమ్పి పథవియం దారూని ఫాలేన్తానమ్పి ఏసేవ నయో. పథవియం అట్ఠిసూచికణ్టకాదీసుపి యం కిఞ్చి ఆకోటేతుం వా పవేసేతుం వా న వట్టతి, "పస్సావధారాయ వేగేన పథవిం భిన్దిస్సామీ"తి ఏవం పస్సావమ్పి కాతుం న వట్టతి. కరోన్తస్స భిజ్జతి, ఆపత్తి, "విసమభూమిం సమం కరిస్సామీ"తి సమ్ముజ్జనియా ఘంసితుమ్పి న వట్టతి. వత్తసీసేనేవ హి సమ్మజ్జితబ్బం. కేచి కత్తరయట్ఠియా భూమిం కోట్టేన్తి, పాదఙ్గుట్ఠకేన విలిఖన్తి, "చఙ్కమితట్ఠానం దస్సేస్సామా"తి పునప్పునం భూమిం భిన్దన్తా చఙ్కమన్తి, సబ్బం న వట్టతి, వీరియసమ్పగ్గహత్థం పన సమణధమ్మం కరోన్తేన సుద్ధచిత్తేన చఙ్కమితుం వట్టతి. "హత్థం ధోవిస్సామా"తి పథవియం ఘంసన్తి, న వట్టతి, అఘంసన్తేన పన అల్లహత్థం పథవియం ఠపేత్వా రజం గహేతుం వట్టతి.

కేచి కణ్డుకచ్ఛుఆదీహి ఆబాధికా ఛిన్నతటాదీసు అఙ్గపచ్చఙ్గాని ఘంసన్తి, న వట్టతి. జాతపథవిం దహతి వా దహాపేతి వా, పాచిత్తియం, అన్తమసో పత్తమ్పి పచన్తో యత్తకేసు ఠానేసు అగ్గిం దేతి వా దాపేతి వా, తత్తకాని పాచిత్తియాని, తస్మా పత్తం పచన్తేనపి పుబ్బే పక్కట్ఠానేయేవ పచితబ్బో. అదడ్ఢాయ పథవియా అగ్గిం ఠపేతుం న వట్టతి, పత్తపచనకపాలస్స పన ఉపరి అగ్గిం ఠపేతుం వట్టతి. దారూనం ఉపరి ఠపేతి, సో అగ్గి తాని దహన్తో గన్త్వా పథవిం దహతి, న వట్టతి. ఇట్ఠకకపాలాదీసుపి ఏసేవ నయో. తత్రాపి హి ఇట్ఠకాదీనంయేవ ఉపరి ఠపేతుం వట్టతి. కస్మా? తేసం అనుపాదానత్తా. న హి తాని అగ్గిస్స ఉపాదానసఙ్ఖ్యం గచ్ఛన్తి, సుక్ఖఖాణుసుక్ఖరుక్ఖాదీసుపి అగ్గిం దాతుం న వట్టతి. సచే పన "పథవిం అప్పత్తమేవ నిబ్బాపేత్వా గమిస్సామీ"తి దేతి, వట్టతి. పచ్ఛా నిబ్బాపేతుం న సక్కోతి, అవిసయత్తా అనాపత్తి. తిణుక్కం గహేత్వా గచ్ఛన్తో హత్థే డయ్హమానే భూమియం పాతేతి, అనాపత్తి. పతితట్ఠానేయేవ ఉపాదానం దత్వా అగ్గిం కాతుం వట్టతి. దడ్ఢపథవియా చ యత్తకం ఠానం ఉసుమాయ అనుగతం, సబ్బం వికోపేతుం వట్టతి.

యో పన అజాననకో భిక్ఖు అరణిసహితేన అగ్గిం నిబ్బత్తేత్వా హత్థేన ఉక్ఖిపిత్వా "కిం కరోమీ"తి వదతి, "జాలేహీ"తి వత్తబ్బో. "హత్థో డయ్హతీ"తి వదతి, "యథా న డయ్హతి, తథా కరోహీ"తి వత్తబ్బో. "భూమియం పాతేహీ"తి పన న వత్తబ్బో. సచే హత్థే డయ్హమానే పాతేతి, "పథవిం దహిస్సామీ"తి అపాతితత్తా అనాపత్తి, పతితట్ఠానే పన అగ్గిం కాతుం వట్టతి.

“ఇమస్స థమ్భస్స ఆవాటం జాన, మహామత్తికం జాన, థుసమత్తికం జాన, మహామత్తికం దేహి, థుసమత్తికం దేహి, మత్తికం ఆహర, పంసుం ఆహర, మత్తికాయ అత్థో, పంసునా అత్థో , ఇమస్స థమ్భస్స ఆవాటం కప్పియం కరోహి, ఇమం మత్తికం కప్పియం కరోహి, ఇమం పంసుం కప్పియం కరోహీ”తి ఏవం కప్పియవోహారేన యం కిఞ్చి కారాపేతుం వట్టతి. అఞ్ఞవిహితో కేనచి సద్ధిం కిఞ్చి కథేన్తో పాదఙ్గుట్ఠకేన కత్తరయట్ఠియా వా పథవిం విలిఖన్తో తిట్ఠతి, ఏవం అసతియా విలిఖన్తస్స భిన్దన్తస్స వా అనాపత్తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

పథవీఖణనవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౫. భూతగామవినిచ్ఛయకథా

౭౫. భూతగామోతి పఞ్చహి బీజేహి జాతానం రుక్ఖలతాదీనమేతం అధివచనం. తత్రిమాని పఞ్చ బీజాని – మూలబీజం ఖన్ధబీజం ఫళుబీజం అగ్గబీజం బీజబీజన్తి. తత్థ **మూలబీజం** నామ హలిద్ది సిఙ్గివేరం వచా వచత్తం అతివిసం కటుకరోహిణీ ఉసీరం భద్దముత్తకం, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి మూలే జాయన్తి మూలే సఞ్జాయన్తి, ఏతం మూలబీజం నామ. **ఖన్ధబీజం** నామ అస్సత్థో నిగ్రోధో పిలక్ఖో ఉదుమ్బరో కచ్ఛకో కపిత్థనో, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి ఖన్ధే జాయన్తి ఖన్ధే సఞ్జాయన్తి, ఏతం ఖన్ధబీజం నామ. **ఫళుబీజం** నామ ఉచ్ఛు వేళు నళో, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి పబ్బే జాయన్తి పబ్బే సఞ్జాయన్తి, ఏతం ఫళుబీజం నామ. **అగ్గబీజం** నామ అజ్జుకం ఫణిజ్జకం హిరివేరం, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి అగ్గే జాయన్తి అగ్గే సఞ్జాయన్తి, ఏతం అగ్గబీజం నామ. **బీజబీజం** నామ పుబ్బణ్ణం అపరణ్ణం, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి బీజే జాయన్తి బీజే సఞ్జాయన్తి, ఏతం బీజబీజం నామ (పాచి॰ ౯౧). తత్థ భూతగామే భూతగామసఞ్ఞీ ఛిన్దతి వా ఛిన్దాపేతి వా భిన్దతి వా భిన్దాపేతి వా పచతి వా పచాపేతి వా, పాచిత్తియం. భూతగామఞ్హి వికోపేన్తస్స పాచిత్తియం, భూతగామపరిమోచితం పఞ్చవిధమ్పి బీజగామం వికోపేన్తస్స దుక్కటం.

౭౬. బీజగామభూతగామో (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౯౨) నామేస అత్థి ఉదకట్ఠో, అత్థి థలట్ఠో. తత్థ ఉదకట్ఠో సాసపమత్తికతిలబీజకాదిభేదా సపణ్ణికా చ అపణ్ణికా చ సబ్బా సేవాలజాతి, అన్తమసో ఉదకపప్పటకం ఉపాదాయ "భూతగామో"తి వేదితబ్బో. ఉదకపప్పటకో నామ ఉపరి థద్ధో ఫరుసవణ్ణో హేట్ఠా ముదు నీలవణ్ణో హోతి. తత్థ యస్స సేవాలస్స మూలం ఓరుహిత్వా పథవియం పతిట్ఠితం, తస్స పథవీ ఠానం. యో ఉదకే సఞ్చరతి, తస్స ఉదకం. పథవియం పతిట్ఠితం యత్థ కత్థచి వికోపేన్తస్స, ఉద్ధరిత్వా వా ఠానన్తరం సఙ్కామేన్తస్స పాచిత్తియం, ఉదకే సఞ్చరన్తం వికోపేన్తస్సేవ పాచిత్తియం. హత్థేహి పన ఇతో చితో చ వియూహిత్వా నహాయితుం వట్టతి. సకలఞ్హి ఉదకం తస్స ఠానం, తస్మా న సో ఏత్తావతా ఠానన్తరం సఙ్కామితో హోతి. ఉదకతో పన ఉదకేన వినా సఞ్చిచ్చ ఉక్ఖిపితుం న వట్టతి, ఉదకేన సద్ధిం ఉక్ఖిపిత్వా పున ఉదకే పక్ఖిపితుం వట్టతి. ఉప్పలినిపదుమినిఆదీని జలజవల్లితిణాని ఉదకతో ఉద్ధరన్తస్స వా తత్థేవ వికోపేన్తస్స వా పాచిత్తియం, పరేహి ఉప్పాటితాని వికోపేన్తస్స దుక్కటం. తాని హి బీజగామే సఙ్గహం గచ్ఛన్తి, తిలబీజకసాసపమత్తికసేవాలోపి ఉదకతో ఉద్ధటో అమిలాతో అగ్గబీజసఙ్గహం గచ్ఛతి. **మహాపచ్చరియాదీసు** "అనన్తకతిలబీజకఉదకపప్పటకాదీని దుక్కటవత్థూనీ"తి వుత్తం, తత్థ కారణం న దిస్సతి. **అన్ధకట్ఠకథాయం** "సమ్పుణ్ణభూతగామం న హోతి, తస్మా దుక్కట"న్తి వుత్తం, తమ్పి న సమేతి. భూతగామే హి పాచిత్తియం బీజగామే దుక్కటం వుత్తం. అసమ్పుణ్ణభూతగామో నామ తతియో కోట్ఠాసో నేవ **పాళియం,** న **అట్ఠకథాసు** ఆగతో, అథేతం బీజగామసఙ్గహం గమిస్సతీతి, తమ్పి న యుత్తం అభూతగామమూలత్తా తాదిసస్స బీజగామస్సాతి. అపిచ "గరుకలహుకేసు గరుకే ఠాతబ్బ"న్తి ఏతం వినయలక్ఖణం.

థలట్ఠే ఛిన్నరుక్ఖానం అవసిట్ఠో హరితఖాణు నామ హోతి, తత్థ కకుధకరఞ్జపియఙ్గుపనసాదీనం ఖాణు ఉద్ధం వడ్ఢతి, సో భూతగామేన సఙ్గహితో. తాలనాళికేరాదీనం ఖాణు ఉద్ధం న వడ్ఢతి, సో బీజగామేన సఙ్గహితో. కదలియా పన అఫలితాయ ఖాణు భూతగామేన సఙ్గహితో, ఫలితాయ బీజగామేన. కదలీ పన ఫలితా యావ నీలపణ్ణా, తావ భూతగామేనేవ సఙ్గహితా, తథా ఫలితో వేళు. యదా పన అగ్గతో పట్ఠాయ సుస్సతి, తదా బీజగామేన సఙ్గహం గచ్ఛతి. కతరబీజగామేన?

ఫళుబీజగామేన. కిం తతో నిబ్బత్తతి? న కిఞ్చి. యది హి నిబ్బత్తేయ్య, భూతగామేన సఙ్గహం గచ్ఛేయ్య. ఇన్దసాలాదిరుక్ఖే ఛిన్దిత్వా రాసిం కరోన్తి, కిఞ్చాపి రాసికతదణ్డకేహి రతనప్పమాణాపి సాఖా నిక్ఖమన్తి, బీజగామేనేవ పన సఙ్గహం గచ్ఛన్తి. మణ్డపత్థాయ వా వతిఅత్థాయ వా వల్లిఆరోపనత్థాయ వా భూమియం నిఖణన్తి, మూలేసు చేవ పణ్ణేసు చ నిగ్గతేసు పున భూతగామసఙ్ఖ్యం గచ్ఛన్తి, మూలమత్తేసు పన పణ్ణమత్తేసు వా నిగ్గతేసుపి బీజగామేన సఙ్గహితా ఏవ.

యాని కానిచి బీజాని పథవియం వా ఉదకేన సిఞ్చిత్వా ఠపితాని, కపాలాదీసు వా అల్లపంసుం పక్ఖిపిత్వా నిక్ఖిత్తాని హోన్తి, సబ్బాని మూలమత్తే వా పణ్ణమత్తే వా నిగ్గతేపి బీజానియేవ. సచేపి మూలాని చ ఉపరి అఙ్కురో చ నిగ్గచ్ఛతి, యావ అఙ్కురో హరితో న హోతి, తావ బీజానియేవ. ముగ్గాదీనం పన పణ్ణేసు ఉట్ఠితేసు, వీహిఆదీనం వా అఙ్కురే హరితే నీలవణ్ణే జాతే భూతగామసఙ్గహం గచ్ఛన్తి. తాలట్ఠీనం పఠమం సూకరదాఠా వియ మూలం నిగ్గచ్ఛతి, నిగ్గతేపి యావ ఉపరి పత్తవట్టి న నిగ్గచ్ఛతి, తావ బీజగామో నామయేవ. నాళికేరస్స తచం భిన్దిత్వా దన్తసూచి వియ అఙ్కురో నిగ్గచ్ఛతి, యావ మిగసిఙ్గసదిసా నీలపత్తవట్టి న హోతి, తావ బీజగామోయేవ. మూలే అనిగ్గతేపి తాదిసాయ పత్తవట్టియా జాతాయ అమూలకభూతగామే సఙ్గహం గచ్ఛతి.

అమ్బట్ఠిఆదీని వీహిఆదీహి వినిచ్ఛినితబ్బాని. వన్దాకా వా అఞ్ఞా వా యా కాచి రుక్ఖే జాయిత్వా రుక్ఖం ఓత్థరతి, రుక్ఖోవ తస్సా ఠానం, తం వికోపేన్తస్స వా తతో ఉద్ధరన్తస్స వా పాచిత్తియం. ఏకా అమూలికా లతా హోతి, అఙ్గులివేఠకో వియ వనప్పగుమ్బదణ్డకే వేఠేతి, తస్సాపి అయమేవ వినిచ్ఛయో. గేహపముఖపాకారవేదికా చేతియాదీసు నీలవణ్ణో సేవాలో హోతి, యావ ద్వే తీణి పత్తాని న సఞ్జాయన్తి, తావ అగ్గబీజసఙ్గహం గచ్ఛతి. పత్తేసు జాతేసు పాచిత్తియవత్థు, తస్మా తాదిసేసు ఠానేసు సుధాలేపమ్పి దాతుం న వట్టతి, అనుపసమ్పన్నేన లిత్తస్స ఉపరి సినేహలేపో దాతుం వట్టతి. సచే నిదాఘసమయే సుక్ఖసేవాలో తిట్ఠతి, తం సమ్ముఞ్జనీఆదీహి ఘంసిత్వా అపనేతుం వట్టతి. పానీయఘటాదీనం బహి సేవాలో దుక్కటవత్థు, అన్తో అబ్బోహారికో, దన్తకట్ఠపూవాదీసు కణ్ణకమ్పి అబ్బోహారికమేవ. వుత్తఞ్హేతం “సచే గేరుకపరికమ్మకతా భిత్తి కణ్ణకితా హోతి, చోళకం తేమేత్వా పీళేత్వా పమజ్జితబ్బా”తి (మహావ. ౬౬).

౨౭. పాసాణజాతి పాసాణదద్దుసేవాలసేలేయ్యకాదీని అహరితవణ్ణాని అపత్తకాని చ దుక్కటవత్థుకాని. అహిచ్ఛత్తకం యావ మకుటం హోతి, తావ దుక్కటవత్థు, పుప్ఫితకాలతో పట్ఠాయ అబ్బోహారికం, అల్లరుక్ఖతో పన అహిచ్ఛత్తకం గణ్హన్తో రుక్ఖతచం వికోపేతి, తస్మా తత్థ పాచిత్తియం. రుక్ఖపపటికాయపి ఏసేవ నయో. యా పన ఇన్దసాలకకుధాదీనం పపటికా రుక్ఖతో ముచ్చిత్వా తిట్ఠతి, తం గణ్హన్తస్స అనాపత్తి. నియ్యాసమ్పి రుక్ఖతో ముచ్చిత్వా ఠితం సుక్ఖరుక్ఖే వా లగ్గం గణ్హితుం వట్టతి, అల్లరుక్ఖతో న వట్టతి. లాఖాయపి ఏసేవ నయో. రుక్ఖం చాలేత్వా పణ్డుపలాసం వా పరిణతకణికారాదిపుప్ఫం వా పాతేన్తస్స పాచిత్తియమేవ. హత్థకుక్కుచ్చేన ముదుకేసు ఇన్దసాలనుహీఖన్ధాదీసు వా తత్థజాతకతాలపణ్ణాదీసు వా అక్ఖరం ఛిన్దన్తస్సపి ఏసేవ నయో. సామణేరానం పుప్ఫం ఓచినన్తానం సాఖం ఓనామేత్వా దాతుం వట్టతి. తేహి పన పుప్ఫేహి పానీయం న వాసేతబ్బం, పానీయవాసత్థికేన సామణేరం ఉక్ఖిపిత్వా ఓచినాపేతబ్బాని. ఫలసాఖాపి అత్తనా ఖాదితుకామేన న ఓనామేతబ్బా, సామణేరం ఉక్ఖిపిత్వా ఫలం గాహాపేతబ్బం. కిఞ్చి గచ్ఛం వాలతం వా ఉప్పాటేన్తేహి సామణేరేహి సద్ధిం గహేత్వా ఆకడ్ఢితుం న వట్టతి, తేసం పన ఉస్సాహజననత్థం అనాకడ్ఢన్తేన కడ్ఢనాకారం దస్సేన్తేన వియ అగ్గే గహేతుం వట్టతి. యేసం రుక్ఖానం సాఖా రుహతి, తేసం సాఖం మక్ఖికబీజనాదీనం అత్థాయ కప్పియం అకారాపేత్వా గహితం, తచే వా పత్తే వా అన్తమసో నఖేనపి విలేఖన్తస్స దుక్కటం. అల్లసిఙ్గివేరాదీసుపి ఏసేవ నయో. సచే పన కప్పియం కారాపేత్వా సీతలే పదేసే

ఠపితస్స మూలం సఞ్జాయతి, ఉపరిభాగే ఛిన్దితుం వట్టతి. సచే అఙ్కురో జాయతి, హేట్ఠాభాగే ఛిన్దితుం వట్టతి, మూలే చ అఙ్కురే చ జాతే న వట్టతి.

“సమ్ముఞ్జనీసలాకాయపి తిణాని ఛిన్దిస్సామీ”తి భూమియం సమ్మజ్జన్తో సయం వా ఛిన్దతి, అఞ్ఞేన వా ఛేదాపేతి, న వట్టతి. చఙ్కమన్తోపి “ఛిజ్జనకం ఛిజ్జతు, భిజ్జనకం భిజ్జతు, చఙ్కమితట్ఠానం దస్సేస్సామీ”తి సఞ్చిచ్చ పాదేహి అక్కమన్తో తిణవల్లిఆదీని సయం వా ఛిన్దతి, అఞ్ఞేన వా ఛేదాపేతి, న వట్టతి. సచేపి హి తిణం వా లతం వా గన్థిం కరోన్తస్స భిజ్జతి, గన్థిమ్పి కాతుం న వట్టతి. తాలరుక్ఖాదీసు పన చోరానం అనారుహణత్థాయ దారుమక్కటకం ఆకోటేన్తి, కణ్టకే బన్ధన్తి, భిక్ఖుస్స ఏవం కాతుం న వట్టతి. సచే దారుమక్కటకో రుక్ఖే అల్లీనమత్తోవ హోతి, రుక్ఖం న పీళేతి, వట్టతి. “రుక్ఖం ఛిన్ద, లతం ఛిన్ద, కన్దం వా మూలం వా ఉప్పాటేహీ”తి వత్తుం వట్టతి అనియమితత్తా. నియమేత్వా పన “ఇమం రుక్ఖం ఛిన్దా”తిఆది వత్తుం న వట్టతి. నామం గహేత్వాపి “అమ్బరుక్ఖం చతురంసవల్లిం ఆలువకన్దం ముఞ్జతిణం అసుకరుక్ఖచ్ఛల్లిం ఛిన్ద భిన్ద ఉప్పాటేహీ”తిఆదివచనమ్పి అనియమితమేవ హోతి. “ఇమం అమ్బరుక్ఖ”న్తిఆదివచనమేవ హి నియమితం నామ, తం న వట్టతి. పత్తమ్పి పచితుకామో తిణాదీనం ఉపరి సఞ్చిచ్చ అగ్గిం కరోన్తో సయం వా పచతి, అఞ్ఞేన వా పచాపేతి, న వట్టతి. అనియమేత్వా పన “ముగ్గే పచ, మాసే పచా”తిఆది వత్తుం వట్టతి, “ఇమే ముగ్గే పచా”తి ఏవం వత్తుం న వట్టతి. “ఇమం మూలభేసజ్జం జాన, ఇమం మూలం వా పణ్ణం వా దేహి, ఇమం రుక్ఖం వా లతం వా ఆహర, ఇమినా పుప్ఫేన ఫలేన వా అత్థో, ఇమం రుక్ఖం వా లతం వా ఫలం వా కప్పియం కరోహీ”తి ఏవం పన వత్తుం వట్టతి. ఏత్తావతా భూతగామపరిమోచితం కతం హోతి.

౭౮. పరిభుఞ్జన్తేన పన బీజగామపరిమోచనత్థం పున కప్పియం కారాపేతబ్బం. కప్పియకరణఞ్చేత్థ ఇమినా సుత్తానుసారేన వేదితబ్బం –

> “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పఞ్చహి సమణకప్పేహి ఫలం పరిభుఞ్జితుం అగ్గిపరిజితం సత్థపరిజితం నఖపరిజితం అబీజం నిబ్బట్టబీజఞ్ఞేవ పఞ్చమ”న్తి (చూళవ. ౨౫౦).

తత్థ **అగ్గిపరిజిత**న్తి అగ్గినా పరిజితం అధిభూతం దడ్ఢం ఫుట్ఠన్తి అత్థో. **సత్థపరిజిత**న్తి సత్థేన పరిజితం అధిభూతం ఛిన్నం విద్ధం వాతి అత్థో. ఏస నయో నఖపరిజితే. అబీజనిబ్బట్టబీజాని సయమేవ కప్పియాని. అగ్గినా కప్పియం కరోన్తేన కట్ఠగ్గిగోమయగ్గిఆదీసు యేన కేనచి అన్తమసో లోహఖణ్డేనపి ఆదిత్తేన కప్పియం కాతబ్బం, తఞ్చ ఖో ఏకదేసే ఫుసన్తేన “కప్పియ”న్తి వత్వావ కాతబ్బం. సత్థేన కరోన్తేన యస్స కస్సచి లోహమయసత్థస్స అన్తమసో సూచినఖచ్ఛేదనానమ్పి తుణ్డేన వా ధారాయ వా ఛేదం వా వేధం వా దస్సేన్తేన “కప్పియ”న్తి వత్వావ కాతబ్బం. నఖేన కప్పియం కరోన్తేన పూతినఖేన న కాతబ్బం, మనుస్సానం పన సీహబ్యగ్ఘదీపిమక్కటానం సకున్తానఞ్చ నఖా తిఖిణా హోన్తి, తేహి కాతబ్బం. అస్సమహింససూకరమిగగోరూపాదీనం ఖురా అతిఖిణా, తేహి న కాతబ్బం, కతమ్పి అకతం హోతి. హత్థినఖా పన ఖురా న హోన్తి, తేహి చ వట్టతి. యేహి పన కాతుం వట్టతి, తేహి తత్థజాతకేహిపి ఉద్ధరిత్వా గహితకేహిపి ఛేదం వా వేధం వా దస్సేన్తేన “కప్పియ”న్తి వత్వావ కాతబ్బం.

తత్థ సచేపి బీజానం పబ్బతమత్తో రాసి, రుక్ఖసహస్సం వా ఛిన్దిత్వా ఏకాబద్ధం కత్వా ఉచ్ఛూనం వా మహాభారో బన్ధిత్వా ఠపితో హోతి, ఏకస్మిం బీజే వా రుక్ఖసాఖాయ వా ఉచ్ఛుమ్హి వా కప్పియే కతే సబ్బం కతం హోతి. ఉచ్ఛూ చ దారూని చ

ఏకతో బద్ధాని హోన్తి, “ఉచ్చుం కప్పియం కరిస్సామీ”తి దారుం విజ్ఝతి, వట్టతియేవ. సచే పన యాయ రజ్జుయా వా వల్లియా వా బద్ధాని, తం విజ్ఝతి, న వట్టతి. ఉచ్చుఖణ్డానం పచ్ఛిం పూరేత్వా ఆహరన్తి, ఏకస్మిం ఖణ్డే కప్పియే కతే సబ్బం కతమేవ. మరీచపక్కాదీహి చ మిస్సేత్వా భత్తం ఆహరన్తి, “కప్పియం కరోహీ”తి వుత్తే సచేపి భత్తసిత్థే విజ్ఝతి, వట్టతియేవ. తిలతణ్డులాదీసుపి ఏసేవ నయో. యాగుయా పక్ఖిత్తాని పన ఏకాబద్ధాని హుత్వా న సన్తిట్ఠన్తి, తత్థ ఏకమేకం విజ్ఝిత్వా కప్పియం కాతబ్బమేవ. కపిత్థఫలాదీనం అన్తో మిఞ్జం కటాహం ముఞ్చిత్వా సఞ్చరతి, భిన్దాపేత్వా కప్పియం కారాపేతబ్బం, ఏకాబద్ధం హోతి, కటాహేపి కాతుం వట్టతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

భూతగామవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౬. సహసేయ్యవినిచ్ఛయకథా

౭౯. దువిధం సహసేయ్యకన్తి “యో పన భిక్ఖు అనుపసమ్పన్నేన ఉత్తరిదిరత్తతిరత్తం సహసేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం (పాచి॰ ౪౯). యో పన భిక్ఖు మాతుగామేన సహసేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియ”న్తి (పాచి॰ ౫౬) ఏవం వుత్తం సహసేయ్యసిక్ఖాపదద్వయం సన్ధాయ వుత్తం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౫౦-౫౧) – అనుపసమ్పన్నేన సద్ధిం తిణ్ణం రత్తీనం ఉపరి చతుత్థదివసే అత్థఙ్గతే సూరియే సబ్బచ్ఛన్నసబ్బపరిచ్ఛన్నే యేభుయ్యచ్ఛన్నయేభుయ్యపరిచ్ఛన్నే వా సేనాసనే పుబ్బాపరియేన వా ఏకక్ఖణే వా నిపజ్జన్తస్స పాచిత్తియం. తత్థ ఛదనం అనాహచ్చ దియడ్ఢహత్థుబ్బేధేన పాకారాదినా యేన కేనచి పరిచ్ఛన్నమ్పి సబ్బపరిచ్ఛన్నమిచ్చేవ వేదితబ్బం. యం సేనాసనం ఉపరి పఞ్చహి ఛదనేహి అఞ్ఞేన వా కేనచి సబ్బమేవ పరిచ్ఛన్నం, ఇదం **సబ్బచ్ఛన్నం** నామ సేనాసనం. అట్ఠకథాసు పన పాకటవోహారం గహేత్వా వాచుగ్గతవసేన “సబ్బచ్ఛన్నం నామ పఞ్చహి ఛదనేహి ఛన్న”న్తి వుత్తం. కిఞ్చాపి వుత్తం, అథ ఖో దుస్సకుటియం సయన్తస్సపి న సక్కా అనాపత్తి కాతుం, తస్మా యం కిఞ్చి పటిచ్ఛాదనసమత్థం ఇధ ఛదనఞ్చ పరిచ్ఛన్నఞ్చ వేదితబ్బం. పఞ్చవిధచ్ఛదనేయేవ హి గయ్హమానే పదరచ్ఛన్నేపి సహసేయ్యా న భవేయ్య, తస్మా యం సేనాసనం భూమితో పట్ఠాయ యావఛదనం ఆహచ్చ పాకారేన వా అఞ్ఞేన వా కేనచి అన్తమసో వత్థేనపి పరిక్ఖిత్తం, ఇదం **సబ్బపరిచ్ఛన్నం** నామ సేనాసనం. ఛదనం అనాహచ్చ సబ్బన్తిమేన పరియాయేన దియడ్ఢహత్థుబ్బేధేన పాకారాదినా పరిక్ఖిత్తమ్పి సబ్బపరిచ్ఛన్నమేవ. యస్స పన ఉపరి బహుతరం ఠానం ఛన్నం, అప్పం అచ్ఛన్నం, సమన్తతో వా బహుతరం పరిక్ఖిత్తం, అప్పం అపరిక్ఖిత్తం, ఇదం **యేభుయ్యేనఛన్నం యేభుయ్యేనపరిచ్ఛన్నం** నామ.

ఇమినా లక్ఖణేన సమన్నాగతో సచేపి సత్తభూమికో పాసాదో ఏకూపచారో హోతి, సతగబ్భం వా చతుసాలం, ఏకం సేనాసనమిచ్చేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. ఏవరూపే సేనాసనే అనుపసమ్పన్నేన సద్ధిం చతుత్థదివసే అత్థఙ్గతే సూరియే నిపజ్జన్తస్స పాచిత్తియం వుత్తం. సచే పన సమ్బహులా సామణేరా, ఏకో భిక్ఖు, సామణేరగణనాయ పాచిత్తియా. తే చే ఉట్ఠాయుట్ఠాయ నిపజ్జన్తి, తేసం పయోగే పయోగే భిక్ఖుస్స ఆపత్తి, భిక్ఖుస్స ఉట్ఠాయుట్ఠాయ నిపజ్జనే పన భిక్ఖుస్సేవ పయోగేన భిక్ఖుస్స ఆపత్తి. సచే సమ్బహులా భిక్ఖూ, ఏకో సామణేరో, ఏకోపి సబ్బేసం ఆపత్తిం కరోతి. తస్స ఉట్ఠాయుట్ఠాయ నిపజ్జనేనపి భిక్ఖూనం ఆపత్తియేవ. ఉభయేసం సమ్బహులభావేపి ఏసేవ నయో.

౮౦. అపిచేత్థ ఏకావాసాదికమ్పి చతుక్కం వేదితబ్బం. యో హి ఏకస్మిం ఆవాసే ఏకేనేవ అనుపసమ్పన్నేన సద్ధిం తిరత్తం సహసేయ్యం కప్పేతి, తస్స చతుత్థదివసతో పట్ఠాయ దేవసికా ఆపత్తి. యోపి ఏకస్మింయేవ ఆవాసే నానాఅనుపసమ్పన్నేహి సద్ధిం తిరత్తం సహసేయ్యం కప్పేతి, తస్సపి. యోపి నానాఆవాసేసు ఏకేనేవ అనుపసమ్పన్నేన సద్ధిం తిరత్తం సహసేయ్యం కప్పేతి, తస్సపి. యోపి నానాఆవాసేసు నానాఅనుపసమ్పన్నేహి సద్ధిం యోజనసతమ్పి గన్త్వా సహసేయ్యం కప్పేతి, తస్సపి చతుత్థదివసతో పట్ఠాయ దేవసికా ఆపత్తి.

అయఞ్చ సహసేయ్యాపత్తి నామ “భిక్ఖుం ఠపేత్వా అవసేసో అనుపసమ్పన్నో నామా”తి వచనతో అన్తమసో పారాజికవత్థుభూతేన తిరచ్ఛానగతేనపి సద్ధిం హోతి, తస్మా సచేపి గోధాబిళాలమఙ్గుసాదీసు కోచి పవిసిత్వా భిక్ఖునో వసనసేనాసనే ఏకూపచారట్ఠానే సయతి, సహసేయ్యావ హోతి. యది పన థమ్భానం ఉపరి కతపాసాదస్స ఉపరిమతలేన సద్ధిం అసమ్బద్ధభిత్తికస్స భిత్తియా ఉపరిఠితసుసిరతులాసీసస్స సుసిరేన పవిసిత్వా తులాయ అబ్భన్తరే సయిత్వా తేనేవ

సుసిరేన నిక్ఖమిత్వా గచ్ఛతి, హేట్ఠాపాసాదే సయితభిక్ఖుస్స అనాపత్తి. సచే ఛదనే ఛిద్దం హోతి, తేన పవిసిత్వా అన్తోఛదనే వసిత్వా తేనేవ పక్కమతి, నానూపచారే ఉపరిమతలే ఛదనబ్భన్తరే సయితస్స ఆపత్తి, హేట్ఠిమతలే సయితస్స అనాపత్తి. సచే అన్తోపాసాదేనేవ ఆరోహిత్వా సబ్బతలాని పరిభుఞ్జన్తి, ఏకూపచారాని హోన్తి, తేసు యత్థ కత్థచి సయితస్స ఆపత్తి, సభాసఙ్ఖేపేన కతే అడ్ఢకుట్టకే సేనాసనే సయితస్స తులావాళసఘాటాదీసు కపోతాదయో సయన్తి, ఆపత్తియేవ. పరిక్ఖేపస్స బహిగతే నిబ్బకోసబ్భన్తరే సయన్తి, అనాపత్తి. పరిమణ్డలం వా చతురస్సం వా ఏకచ్ఛదనాయ గబ్భమాలాయ సతగబ్భం చేపి సేనాసనం హోతి, తత్ర చే ఏకేన సాధారణద్వారేన పవిసిత్వా విసుం పాకారేన అపరిచ్ఛిన్నగబ్భూపచారే సబ్బగబ్భేపి పవిసన్తి, ఏకగబ్భేపి అనుపసమ్పన్నే నిపన్నే సబ్బగబ్భేసు నిపన్నానం ఆపత్తి. సచే సపముఖా గబ్భా హోన్తి, పముఖఞ్చ ఉపరి అచ్ఛన్నం, పముఖే సయితో గబ్భే సయితానం ఆపత్తిం న కరోతి. సచే పన గబ్భచ్ఛదనేనేవ సద్ధిం సమ్బన్ధఛదనం, తత్ర సయితో సబ్బేసం ఆపత్తిం కరోతి. కస్మా? సబ్బచ్ఛన్నత్తా చ సబ్బపరిచ్ఛన్నత్తా చ. గబ్భపరిక్ఖేపోయేవ హిస్స పరిక్ఖేపో.

౮౧. యేపి ఏకసాలద్విసాలతిసాలచతుసాలసన్నివేసా మహాపాసాదా ఏకస్మిం ఓకాసే పాదే ధోవిత్వా పవిట్ఠేన సక్కా హోన్తి సబ్బత్థ అనుపరిగన్తుం, తేసుపి సహసేయ్యాపత్తియా న ముచ్చతి. సచే తస్మిం తస్మిం ఠానే ఉపచారం పరిచ్ఛిన్దిత్వా కతా హోన్తి, ఏకూపచారట్ఠానేయేవ ఆపత్తి. ద్వీహి ద్వారేహి యుత్తస్స సుధాఛదనమణ్డపస్స మజ్ఝే పాకారం కరోన్తి, ఏకేన ద్వారేన పవిసిత్వా ఏకస్మిం పరిచ్ఛేదే అనుపసమ్పన్నో సయతి, ఏకస్మిం భిక్ఖు, అనాపత్తి. పాకారే గోధాదీనం పవిసనమత్తం ఛిద్దం హోతి, ఏకస్మిఞ్చ పరిచ్ఛేదే గోధా సయన్తి, అనాపత్తియేవ. న హి ఛిద్దేన గేహం ఏకూపచారం నామ హోతి. సచే పాకారమజ్ఝే ఛిన్దిత్వా ద్వారం యోజేన్తి, ఏకూపచారతాయ ఆపత్తి. తం ద్వారం కవాటేన పిదహిత్వా సయన్తి, ఆపత్తియేవ. న హి ద్వారపిదహనేన గేహం నానూపచారం నామ హోతి, ద్వారం వా అద్వారం. కవాటఞ్హి సంవరణవివరణేహి యథాసుఖం వళఞ్జనత్థాయ కతం, న వళఞ్జుపచ్ఛేదనత్థాయ. సచే తం ద్వారం పున ఇట్ఠకాహి పిదహన్తి, అద్వారం హోతి, పురిమే నానూపచారభావేయేవ తిట్ఠతి. దీఘపముఖం చేతియఘరం హోతి, ఏకం కవాటం అన్తో, ఏకం బహి, ద్విన్నం కవాటానం అన్తరే అనుపసమ్పన్నో అన్తోచేతియఘరే సయన్తస్స ఆపత్తిం కరోతి ఏకూపచారత్తా.

అయఞ్హేత్థ సఙ్ఖేపో – సేనాసనం ఖుద్దకం వా హోతు మహన్తం వా, అఞ్ఞేన సద్ధిం సమ్బన్ధం వా అసమ్బన్ధం వా, దీఘం వా వట్టం వా చతురస్సం వా, ఏకభూమికం వా అనేకభూమికం వా, యం యం ఏకూపచారం, సబ్బత్థ సహసేయ్యాపత్తి హోతీతి. ఏత్థ చ యేన కేనచి పటిచ్ఛదనేన సబ్బచ్ఛన్నే సబ్బపరిచ్ఛన్నే పాచిత్తియం, యేభుయ్యేనఛన్నే యేభుయ్యేనపరిచ్ఛన్నే పాచిత్తియం, సబ్బచ్ఛన్నే యేభుయ్యేనపరిచ్ఛన్నే పాచిత్తియం, సబ్బచ్ఛన్నే ఉపడ్ఢపరిచ్ఛన్నే పాచిత్తియం, యేభుయ్యేనఛన్నే ఉపడ్ఢపరిచ్ఛన్నే పాచిత్తియం, సబ్బపరిచ్ఛన్నే యేభుయ్యేనఛన్నే పాచిత్తియం, సబ్బపరిచ్ఛన్నే ఉపడ్ఢచ్ఛన్నే పాచిత్తియం, యేభుయ్యేనపరిచ్ఛన్నే ఉపడ్ఢచ్ఛన్నే పాచిత్తియన్తి అట్ఠ పాచిత్తియాని. ఉపడ్ఢచ్ఛన్నే ఉపడ్ఢపరిచ్ఛన్నే దుక్కటం, సబ్బచ్ఛన్నే చూళకపరిచ్ఛన్నే దుక్కటం, యేభుయ్యేనఛన్నే చూళకపరిచ్ఛన్నే దుక్కటం, సబ్బపరిచ్ఛన్నే చూళకచ్ఛన్నే దుక్కటం, యేభుయ్యేనపరిచ్ఛన్నే చూళకచ్ఛన్నే దుక్కటన్తి పఞ్చ దుక్కటాని వేదితబ్బాని. సబ్బచ్ఛన్నే సబ్బఅపరిచ్ఛన్నే, సబ్బపరిచ్ఛన్నే సబ్బఅచ్ఛన్నే, యేభుయ్యేనఅచ్ఛన్నే యేభుయ్యేనఅపరిచ్ఛన్నే, ఉపడ్ఢచ్ఛన్నే చూళకపరిచ్ఛన్నే, ఉపడ్ఢపరిచ్ఛన్నే చూళకచ్ఛన్నే చూళకపరిచ్ఛన్నే చ అనాపత్తి. మాతుగామేన సహ నిపజ్జన్తస్సపి అయమేవ వినిచ్ఛయో. అయఞ్హేత్థ విసేసో – అనుపసమ్పన్నేన సద్ధిం నిపజ్జన్తస్స చతుత్థదివసే ఆపత్తి, మాతుగామేన సద్ధిం పఠమదివసేతి. యక్ఖిపేతీహి పన దిస్సమానకరూపాహి తిరచ్ఛానగతిత్థియా చ మేథునధమ్మవత్థుభూతాయ ఏవ దుక్కటం, సేసాహి అనాపత్తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

సహసేయ్యవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౭. మఞ్చపీఠాదిసఙ్ఘికసేనాసనేసు పటిపజ్జితబ్బవినిచ్ఛయకథా

౮౨. విహారే సఙ్ఘికే సెయ్యం, సన్థరిత్వాన పక్కమోతి సఙ్ఘికే విహారే సేయ్యం సన్థరిత్వాన అఞ్ఞత్థ వసితుకామతాయ విహారతో పక్కమనం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో –

> “యో పన భిక్ఖు సఙ్ఘికే విహారే సేయ్యం సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా తం పక్కమన్తో నేవ ఉద్ధరేయ్య న ఉద్ధరాపేయ్య అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియ”న్తి (పాచి॰ ౧౧౭) –

వచనతో సఙ్ఘికే విహారే సేయ్యం సయం సన్థరిత్వా అఞ్ఞేన వా సన్థరాపేత్వా ఉద్ధరణాదీని అకత్వా పరిక్ఖిత్తస్స ఆరామస్స పరిక్ఖేపం, అపరిక్ఖిత్తస్స ఉపచారం అతిక్కమన్తస్స పాచిత్తియం.

తత్థ **సేయ్యా** నామ భిసి చిమిలికా ఉత్తరత్థరణం భూమత్థరణం తట్టికా చమ్మఖణ్డో నిసీదనం పచ్చత్థరణం తిణసన్థారో పణ్ణసన్థారోతి దసవిధా. తత్థ **భిసీతి** మఞ్చకభిసి వా పీఠకభిసి వా. **చిమిలికా** నామ సుధాదిపరికమ్మకతాయ భూమియా వణ్ణానురక్ఖణత్థం కతా, తం హేట్ఠా పత్థరిత్వా ఉపరి కటసారకం పత్థరన్తి. **ఉత్తరత్థరణం** నామ మఞ్చపీఠానం ఉపరి అత్థరితబ్బకపచ్చత్థరణం. **భూమత్థరణం** నామ భూమియం అత్థరితబ్బా కటసారకాదివికతి. **తట్టికా** నామ తాలపణ్ణేహి వా వాకేహి వా కతతట్టికా. **చమ్మఖణ్డో** నామ సీహబ్యగ్ఘదీపితరచ్ఛచమ్మాదీసుపి యం కిఞ్చి చమ్మం. అట్ఠకథాసు హి సేనాసనపరిభోగే పటిక్ఖిత్తచమ్మం న దిస్సతి, తస్మా సీహబ్యగ్ఘచమ్మాదీనం పరిహరణేయేవ పటిక్ఖేపో వేదితబ్బో. **నిసీదనన్తి** సదసం వేదితబ్బం. **పచ్చత్థరణన్తి** పావారో కోజవోతి ఏత్తకమేవ వుత్తం. **తిణసన్థారోతి** యేసం కేసఞ్చి తిణానం సన్థారో. ఏస నయో **పణ్ణసన్థారే**పి. ఏవం పన ఇమం దసవిధం సేయ్యం సఙ్ఘికే విహారే సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా పక్కమన్తేన ఆపుచ్ఛిత్వా పక్కమితబ్బం, ఆపుచ్ఛన్తేన చ భిక్ఖుమ్హి సతి భిక్ఖు ఆపుచ్ఛితబ్బో, తస్మిం అసతి సామణేరో, తస్మిం అసతి ఆరామికో, తస్మిం అసతి యేన విహారో కారితో, సో విహారసామికో, తస్స వా కులే యో కోచి ఆపుచ్ఛితబ్బో, తస్మిమ్పి అసతి చతూసు పాసాణేసు మఞ్చం ఠపేత్వా మఞ్చే అవసేసమఞ్చపీఠాని ఆరోపేత్వా ఉపరి భిసిఆదికం దసవిధమ్పి సేయ్యం రాసిం కత్వా దారుభణ్డం మత్తికాభణ్డం పటిసామేత్వా ద్వారవాతపానాని పిదహిత్వా గమియవత్తం పూరేత్వా గన్తబ్బం.

సచే పన సేనాసనం ఓవస్సతి, ఛదనత్థఞ్చ తిణం వా ఇట్ఠకా వా ఆనీతా హోన్తి, సచే ఉస్సహతి, ఛాదేతబ్బం. నో చే సక్కోతి, యో ఓకాసో అనోవస్సకో, తత్థ మఞ్చపీఠాదీని నిక్ఖిపిత్వా గన్తబ్బం. సచే సబ్బమ్పి ఓవస్సతి, ఉస్సహన్తేన అన్తోగామే ఉపాసకానం ఘరే ఠపేతబ్బం. సచే తేపి “సఙ్ఘికం నామ, భన్తే, భారియం, అగ్గిదాహాదీనం భాయామా”తి న సమ్పటిచ్ఛన్తి, అబ్భోకాసేపి పాసాణానం ఉపరి మఞ్చం ఠపేత్వా సేసం పుబ్బే వుత్తనయేనేవ నిక్ఖిపిత్వా తిణేహి చ పణ్ణేహి చ పటిచ్ఛాదేత్వా గన్తుం వట్టతి. యఞ్హి తత్థ అఙ్గమత్తమ్పి అవసిస్సతి, తం అఞ్ఞేసం తత్థ ఆగతభిక్ఖూనం ఉపకారం భవిస్సతీతి. ఉద్ధరిత్వా గచ్ఛన్తేన పన మఞ్చపీఠకవాటం సబ్బం అపనేత్వా సంహరిత్వా చీవరవంసే లగ్గేత్వావ గన్తబ్బం. పచ్ఛా ఆగన్త్వా వసనకభిక్ఖునాపి పున మఞ్చపీఠం ఠపయిత్వా గచ్ఛన్తేన తథేవ కాతబ్బం. అన్తోకుట్టతో సేయ్యం బహికుట్టే పఞ్ఞపేత్వా వసన్తేన గమనకాలే పున గహితట్ఠానేయేవ పటిసామేతబ్బం. ఉపరిపాసాదతో ఓరోపేత్వా హేట్ఠాపాసాదే వసన్తస్సపి ఏసేవ నయో. రత్తిట్ఠానదివాట్ఠానేసు మఞ్చపీఠం పఞ్ఞపేత్వా బహిగమనకాలే పున గహితట్ఠానేయేవ ఠపేతబ్బం.

౮౩. సేనాసనేసు పన అయం ఆపుచ్ఛితబ్బానాపుచ్ఛితబ్బవినిచ్ఛయో – యా తావ భూమియం దీఘసాలా వా పణ్ణసాలా వా హోతి, యం వా రుక్ఖత్థమ్భేసు కతగేహం ఉపచికానం ఉట్ఠానట్ఠానం హోతి, తతో పక్కమన్తేన తావ ఆపుచ్ఛిత్వావ పక్కమితబ్బం. తస్మిఞ్హి కతిపయాని దివసాని అజగ్గియమానే వమ్మికావ సన్తిట్ఠన్తి. యం పన పాసాణపిట్ఠియం వా పాసాణత్థమ్భేసు వా కతసేనాసనం సిలుచ్చయలేణం వా సుధాలిత్తసేనాసనం వా, యత్థ యత్థ ఉపచికాసఙ్కా నత్థి, తతో పక్కమన్తస్స ఆపుచ్ఛిత్వాపి అనాపుచ్ఛిత్వాపి గన్తుం వట్టతి, ఆపుచ్ఛనం పన వత్తం. సచే తాదిసేపి సేనాసనే ఏకేన పస్సేన ఉపచికా ఆరోహన్తి, ఆపుచ్ఛిత్వావ గన్తబ్బం. యో పన ఆగన్తుకో భిక్ఖు సఙ్ఘికసేనాసనం గహేత్వావ సన్తం భిక్ఖుం అనువత్తన్తో అత్తనో సేనాసనం అగ్గహేత్వా వసతి, యావ సో న గణ్హాతి, తావ తం సేనాసనం పురిమభిక్ఖుస్సేవ పలిబోధో. యదా పన సో సేనాసనం గహేత్వా అత్తనో ఇస్సరియేన వసతి, తతో పట్ఠాయ ఆగన్తుకస్సేవ పలిబోధో. సచే ఉభోపి విభజిత్వా గణ్హన్తి, ఉభిన్నమ్పి పలిబోధో.

మహాపచ్చరియం పన వుత్తం – సచే ద్వే తయో ఏకతో హుత్వా పఞ్ఞపేన్తి, గమనకాలే సబ్బేహి ఆపుచ్ఛితబ్బం. తేసు చే పఠమం గచ్ఛన్తో “పచ్ఛిమో జగ్గిస్సతీ”తి ఆభోగం కత్వా గచ్ఛతి, వట్టతి , పచ్ఛిమస్స ఆభోగేన ముత్తి నత్థి. బహూ ఏకం పేసేత్వా సన్థరాపేన్తి, గమనకాలే సబ్బేహి వా ఆపుచ్ఛితబ్బం, ఏకం వా పేసేత్వా ఆపుచ్ఛితబ్బం. అఞ్ఞతో మఞ్చపీఠాదీని ఆనేత్వా అఞ్ఞత్ర వసిత్వా గమనకాలే తత్థేవ నేతబ్బాని. సచే అఞ్ఞతో ఆనేత్వా వసమానస్స అఞ్ఞో వుడ్ఢతరో ఆగచ్ఛతి, న పటిబాహితబ్బో , “మయా, భన్తే, అఞ్ఞావాసతో ఆనీతం, పాకతికం కరేయ్యాథా”తి వత్తబ్బం. తేన “ఏవం కరిస్సామీ”తి సమ్పటిచ్ఛితే ఇతరస్స గన్తుం వట్టతి. ఏవం అఞ్ఞత్థ హరిత్వాపి సఙ్ఘికపరిభోగేన పరిభుఞ్జన్తస్స హి నట్ఠం వా జిణ్ణం వా చోరేహి వా హటం గీవా నేవ హోతి, పుగ్గలికపరిభోగేన పరిభుఞ్జన్తస్స పన గీవా హోతి. అఞ్ఞస్స మఞ్చపీఠం పన సఙ్ఘికపరిభోగేన వా పుగ్గలికపరిభోగేన వా పరిభుఞ్జన్తస్స నట్ఠం గీవాయేవ. అన్తోవిహారే సేయ్యం సన్థరిత్వా “అజ్జేవ ఆగన్త్వా పటిజగ్గిస్సామీ”తి ఏవం సాపేక్ఖో నదీపారం గామన్తరం వా గన్త్వా యత్థస్స గమనచిత్తం ఉప్పన్నం, తత్థేవ ఠితో కఞ్చి పేసేత్వా ఆపుచ్ఛతి, నదీపూరరాజచోరాదీసు వా కేనచి పలిబోధో హోతి ఉపద్దుతో, న సక్కోతి పచ్చాగన్తుం, ఏవంభూతస్స అనాపత్తి.

విహారస్స ఉపచారే పన ఉపట్ఠానసాలాయ వా మణ్డపే వా రుక్ఖమూలే వా సేయ్యం సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా తం పక్కమన్తో నేవ ఉద్ధరతి న ఉద్ధరాపేతి అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛతి, దుక్కటం. వుత్తప్పకారఞ్హి దసవిధం సేయ్యం అన్తోగబ్భాదిమ్హి గుత్తట్ఠానే పఞ్ఞపేత్వా గచ్ఛన్తస్స యస్మా సేయ్యాపి సేనాసనమ్పి ఉపచికాహి పలుజ్జతి, వమ్మికరాసియేవ హోతి, తస్మా పాచిత్తియం వుత్తం. బహి పన ఉపట్ఠానసాలాదీసు పఞ్ఞపేత్వా గచ్ఛన్తస్స సేయ్యామత్తమేవ నస్సేయ్య ఠానస్స అగుత్తతాయ, న సేనాసనం, తస్మా ఏత్థ దుక్కటం వుత్తం. మఞ్చపీఠం పన యస్మా న సక్కా సహసా ఉపచికాహి ఖాయితుం, తస్మా తం విహారేపి సన్థరిత్వా గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం. విహారస్సూపచారే ఉపట్ఠానసాలాయం మణ్డపే రుక్ఖమూలేపి సన్థరిత్వా పక్కమన్తస్స దుక్కటమేవ.

౮౪. “యో పన భిక్ఖు సఙ్ఘికం మఞ్చం వా పీఠం వా భిసిం వా కోచ్ఛం వా అజ్ఝోకాసే సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా తం పక్కమన్తో నేవ ఉద్ధరేయ్య న ఉద్ధరాపేయ్య అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియ”న్తి (పాచి॰ ౧౦౮) వచనతో సఙ్ఘికాని పన మఞ్చపీఠాదీని చత్తారి అజ్ఝోకాసే సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా ఉద్ధరణాదీని అకత్వా “అజ్జేవ ఆగమిస్సామీ”తి గచ్ఛన్తస్సపి థామమజ్ఝిమస్స పురిసస్స లేడ్డుపాతాతిక్కమే పాచిత్తియం. ఏత్థ **కోచ్ఛం** నామ వాకమయం వా ఉసీరమయం వా ముఞ్జమయం వా పబ్బజమయం వా హేట్ఠా చ ఉపరి చ విత్థతం మజ్ఝే సంఖిత్తం పణవసణ్ఠానం కత్వా బద్ధం. తం కిర మజ్ఝే

సీహబ్యగ్ఘచమ్మపరిక్ఖిత్తమ్పి కరోన్తి, అకప్పియచమ్మం నామేత్థ నత్థి. సేనాసనఞ్హి సోవణ్ణమయమ్పి వట్టతి, తస్మా తం మహగ్ఘం హోతి.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, అట్ఠ మాసే అవస్సికసఙ్కేతే మణ్డపే వా రుక్ఖమూలే వా యత్థ కాకా వా కులలా వా న ఊహదన్తి, తత్థ సేనాసనం నిక్ఖిపితు”న్తి (పాచి. ౧౧౦) వచనతో పన వస్సికవస్సానమాసాతి ఏవం అపఞ్ఞాతే చత్తారో హేమన్తికే, చత్తారో గిమ్హికేతి అట్ఠ మాసే సాఖామణ్డపే వా పదరమణ్డపే వా రుక్ఖమూలే వా నిక్ఖిపితుం వట్టతి. యస్మిం పన కాకా వా కులలా వా అఞ్ఞే వా సకున్తా ధువనివాసేన కులావకే కత్వా వసన్తి, తస్స రుక్ఖస్స మూలే న నిక్ఖిపితబ్బం. “అట్ఠ మాసే”తి వచనతో యేసు జనపదేసు వస్సకాలే న వస్సతి, తేసు చత్తారో మాసే నిక్ఖిపితుం న వట్టతియేవ. “అవస్సికసఙ్కేతే”తి వచనతో యత్థ హేమన్తే దేవో వస్సతి, తత్థ హేమన్తేపి అజ్ఝోకాసే నిక్ఖిపితుం న వట్టతి. గిమ్హే పన సబ్బత్థ విగతవలాహకం విసుద్ధం నతం హోతి, ఏవరూపే కాలే కేనచిదేవ కరణీయేన అజ్ఝోకాసే మఞ్చపీఠం నిక్ఖిపితుం వట్టతి.

౮౫. అబ్భోకాసికేనపి వత్తం జానితబ్బం. తస్స హి సచే పుగ్గలికమఞ్చకో అత్థి, తత్థేవ సయితబ్బం. సఙ్ఘికం గణ్హన్తేన పేత్తేన వా వాకేన వా వీతమఞ్చకో గహేతబ్బో, తస్మిం అసతి పురాణమఞ్చకో గహేతబ్బో, తస్మిం అసతి నవవాయిమో వా ఓనద్ధకో వా గహేతబ్బో. గహేత్వా పన “అహం ఉక్కట్ఠరుక్ఖమూలికో ఉక్కట్ఠఅబ్భోకాసికో”తి చీవరకుటిమ్పి అకత్వా అసమయే అజ్ఝోకాసే వా రుక్ఖమూలే వా పఞ్ఞపేత్వా నిపజ్జితుం న వట్టతి. సచే పన చతుగ్గుణేనపి చీవరేన కతా కుటి అతేమేన్తం రక్ఖితుం న సక్కోతి, సత్తాహవద్దలికాదీని భవన్తి, భిక్ఖునో కాయానుగతికత్తా వట్టతి. అరఞ్ఞే పణ్ణకుటీసు వసన్తానం సీలసమ్పదాయ పసన్నచిత్తా మనుస్సా నవం మఞ్చపీఠం దేన్తి “సఙ్ఘికపరిభోగేన పరిభుఞ్జథా”తి, వసిత్వా గచ్ఛన్తేహి సామన్తవిహారే సభాగభిక్ఖూనం పేసేత్వా గన్తబ్బం, సభాగానం అభావేన అనోవస్సకే నిక్ఖిపిత్వా గన్తబ్బం, అనోవస్సకే అసతి రుక్ఖే లగ్గేత్వా గన్తబ్బం. చేతియఙ్గణే సమ్మజ్జనిం గహేత్వా భోజనసాలఙ్గణం వా ఉపోసథాగారఙ్గణం వా పరివేణదివాట్ఠానఅగ్గిసాలాదీసు వా అఞ్ఞతరం సమ్మజ్జిత్వా ధోవిత్వా పున సమ్మజ్జనిమాళకేయేవ ఠపేతబ్బా. ఉపోసథాగారాదీసు అఞ్ఞతరస్మిం గహేత్వా అవసేసాని సమ్మజ్జన్తస్సపి ఏసేవ నయో.

యో పన భిక్ఖాచారమగ్గం సమ్మజ్జన్తో గన్తుకామో హోతి, తేన సమ్మజ్జిత్వా సచే అన్తరామగ్గే సాలా అత్థి, తత్థ ఠపేతబ్బా. సచే నత్థి, వలాహకానం అనుట్ఠితభావం సల్లక్ఖేత్వా “యావాహం గామతో నిక్ఖమామి, తావ న వస్సిస్సతీ”తి జానన్తేన యత్థ కత్థచి నిక్ఖిపిత్వా పున పచ్చాగచ్ఛన్తేన పాకతికట్ఠానే ఠపేతబ్బా. “సచే వస్సిస్సతీతి జానన్తో అజ్ఝోకాసే ఠపేతి, దుక్కట”న్తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. సచే పన తత్ర తత్రేవ సమ్మజ్జనత్థాయ సమ్మజ్జనీ నిక్ఖిత్తా హోతి, తం తం ఠానం సమ్మజ్జిత్వా తత్ర తత్రేవ నిక్ఖిపితుం వట్టతి, ఆసనసాలం సమ్మజ్జన్తేన వత్తం జానితబ్బం. తత్రిదం వత్తం – మజ్ఝతో పట్ఠాయ పాదట్ఠానాభిముఖా వాలికా హరితబ్బా, కచవరం హత్థేహి గహేత్వా బహి ఛడ్డేతబ్బం.

౮౬. సచే వుత్తప్పకారం చతుబ్బిధమ్పి సఙ్ఘికం సేనాసనం అజ్ఝోకాసే వా రుక్ఖమూలే వా మణ్డపే వా అనుపసమ్పన్నేన సన్థరాపేతి, యేన సన్థరాపితం, తస్స పలిబోధో. సచే పన ఉపసమ్పన్నేన సన్థరాపేతి, యేన సన్థతం, తస్స పలిబోధో. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పాచి. అట్ఠ. ౧౧౧) – థేరో భోజనసాలాయం భత్తకిచ్చం కత్వా దహరం ఆణాపేతి “గచ్ఛ దివాట్ఠానే మఞ్చపీఠం పఞ్ఞపేహీ”తి. సో తథా కత్వా నిసిన్నో, థేరో యథారుచి విచరిత్వా తత్థ గన్త్వా థవికం వా ఉత్తరాసఙ్గం వా ఠపేతి, తతో పట్ఠాయ థేరస్స పలిబోధో. నిసీదిత్వా సయం గచ్ఛన్తో నేవ ఉద్ధరతి న ఉద్ధరాపేతి, లేడ్డుపాతాతిక్కమే పాచిత్తియం. సచే పన థేరో తత్థ థవికం వా ఉత్తరాసఙ్గం వా అట్ఠపేత్వా చఙ్కమన్తోవ దహరం “గచ్ఛ త్వ”న్తి భణతి, తేన “ఇదం, భన్తే,

మఞ్చపీఠ”న్తి ఆచిక్ఖితబ్బం. సచే థేరో వత్తం జానాతి, “త్వం గచ్ఛ, అహం పాకతికం కరిస్సామీ”తి వత్తబ్బం. సచే బాలో హోతి అనుగ్గహితవత్తో, “గచ్ఛ, మా ఇధ తిట్ఠ, నేవ నిసీదితుం న నిపజ్జితుం దేమీ”తి దహరం తజ్జేతియేవ. దహరేన “భన్తే, సుఖం సయథా”తి కప్పం లభిత్వా వన్దిత్వా గన్తబ్బం. తస్మిం గతే థేరస్సేవ పలిబోధో, పురిమనయేనేవ చస్స ఆపత్తి వేదితబ్బా.

అథ పన ఆణత్తిక్ఖణేయేవ దహరో “మయ్హం భణ్డే భణ్డధోవనాది కిఞ్చి కరణీయం అత్థీ”తి వదతి, థేరో పన తం “పఞ్ఞపేత్వా గచ్ఛాహీ”తి వత్వా భోజనసాలతో నిక్ఖమిత్వా అఞ్ఞత్థ గచ్ఛతి, పాదుద్ధారేన కారేతబ్బో . సచే తత్థేవ గన్త్వా నిసీదతి, పురిమనయేనేవ చస్స లేడ్డుపాతాతిక్కమే ఆపత్తి. సచే పన థేరో సామణేరం ఆణాపేతి, సామణేరే తత్థ మఞ్చపీఠం పఞ్ఞపేత్వా నిసిన్నేపి భోజనసాలతో అఞ్ఞత్థ గచ్ఛన్తో పాదుద్ధారేన కారేతబ్బో. గన్త్వా నిసిన్నో పున గమనకాలే లేడ్డుపాతాతిక్కమే ఆపత్తియా కారేతబ్బో. సచే పన ఆణాపేన్తో “మఞ్చపీఠం పఞ్ఞపేత్వా తత్థేవ నిసీదా”తి ఆణాపేతి, యత్రిచ్ఛతి, తత్ర గన్త్వా ఆగన్తుం లభతి. సయం పన పాకతికం అకత్వా గచ్ఛన్తస్స లేడ్డుపాతాతిక్కమే పాచిత్తియం. అన్తరసన్నిపాతే మఞ్చపీఠాదీని పఞ్ఞపేత్వా నిసిన్నేహి గమనకాలే ఆరామికానం “ఇదం పటిసామేథా”తి వత్తబ్బం, అవత్వా గచ్ఛన్తానం లేడ్డుపాతాతిక్కమే ఆపత్తి.

౮౭. మహాధమ్మస్సవనం నామ హోతి, తత్థ ఉపోసథాగారతోపి భోజనసాలతోపి ఆహరిత్వా మఞ్చపీఠాని పఞ్ఞపేన్తి, ఆవాసికానంయేవ పలిబోధో. సచే ఆగన్తుకా “ఇదం అమ్హాకం ఉపజ్ఝాయస్స, ఇదం ఆచరియస్సా”తి గణ్హన్తి, తతో పట్ఠాయ తేసం పలిబోధో. గమనకాలే పాకతికం అకత్వా లేడ్డుపాతం అతిక్కమన్తానం ఆపత్తి. **మహాపచ్చరియం** పన వుత్తం “యావ అఞ్ఞే న నిసీదన్తి, తావ యేహి పఞ్ఞత్తం, తేసం భారో, అఞ్ఞేసు ఆగన్త్వా నిసిన్నేసు నిసిన్నకానం భారో. సచే తే అనుద్ధరిత్వా వా అనుద్ధరాపేత్వా వా గచ్ఛన్తి, దుక్కటం. కస్మా? అనాణత్తియా పఞ్ఞపితత్తా”తి. ధమ్మాసనే పఞ్ఞత్తే యావ ఉస్సారకో వా ధమ్మకథికో వా నాగచ్ఛతి, తావ పఞ్ఞాపకానం పలిబోధో. తస్మిం ఆగన్త్వా నిసిన్నే తస్స పలిబోధో. సకలం అహోరత్తం ధమ్మస్సవనం హోతి, అఞ్ఞో ఉస్సారకో వా ధమ్మకథికో వా ఉట్ఠాతి, అఞ్ఞో నిసీదతి, యో యో ఆగన్త్వా నిసీదతి, తస్స తస్సేవ భారో. ఉట్ఠహన్తేన పన “ఇదమాసనం తుమ్హాకం భారో”తి వత్వా గన్తబ్బం. సచేపి ఇతరస్మిం అనాగతే పఠమం నిసిన్నో ఉట్ఠాయ గచ్ఛతి, తస్మిఞ్చ అన్తోఉపచారట్ఠేయేవ ఇతరో ఆగన్త్వా నిసీదతి, ఉట్ఠాయ గతో ఆపత్తియా న కారేతబ్బో. సచే పన ఇతరస్మిం అనాగతేయేవ పఠమం నిసిన్నో ఉట్ఠాయాసనా లేడ్డుపాతం అతిక్కమతి, ఆపత్తియా కారేతబ్బో. “సబ్బత్థ లేడ్డుపాతాతిక్కమే పఠమపాదే దుక్కటం, దుతియపాదే పాచిత్తియ”న్తి అయం నయో **మహాపచ్చరియం** వుత్తోతి.

౮౮. సచే పన వుత్తప్పకారసేనాసనతో అఞ్ఞం సఙ్ఘికం చిమిలికం వా ఉత్తరత్థరణం వా భూమత్థరణం వా తట్టికం వా చమ్మఖణ్డం వా పాదపుఞ్ఛనిం వా ఫలకపీఠం వా అజ్ఝోకాసే సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా తం పక్కమన్తో నేవ ఉద్ధరతి న ఉద్ధరాపేతి అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛతి, దుక్కటం. ఆధారకం పత్తపిధానకం పాదకఠలికం తాలవణ్టం బీజనిపత్తకం యం కిఞ్చి దారుభణ్డం అన్తమసో పానీయఉళుఙ్కం పానీయసఙ్ఖం అజ్ఝోకాసే నిక్ఖిపిత్వా గచ్ఛన్తస్సపి దుక్కటం. అజ్ఝోకాసే రజనం పచిత్వా రజనభాజనం రజనఉళుఙ్కో రజనదోణికాతి సబ్బం అగ్గిసాలాయ పటిసామేతబ్బం. సచే అగ్గిసాలా నత్థి, అనోవస్సకే పబ్భారే నిక్ఖిపితబ్బం. తస్మిమ్పి అసతి యత్థ ఓలోకేన్తా భిక్ఖూ పస్సన్తి, తాదిసే ఠానే ఠపేత్వా గన్తుం వట్టతి. అఞ్ఞపుగ్గలికే పన మఞ్చపీఠాదిసేనాసనేపి దుక్కటమేవ. ఏత్థ పన “యస్మిం విస్సాసగ్గాహో న రుహతి, తస్స సన్తకే దుక్కటం. యస్మిం పన విస్సాసగ్గాహో రుహతి, తస్స సన్తకం అత్తనో పుగ్గలికమేవ హోతీ”తి **మహాపచ్చరియా**దీసు వుత్తం. అత్తనో పుగ్గలికే పన

అనాపత్తియేవ. యో భిక్ఖు వా సామణేరో వా ఆరామికో వా లజ్జీ హోతి, అత్తనో పలిబోధం వియ మఞ్ఞతి, తథారూపం అనాపుచ్ఛిత్వా గచ్ఛన్తస్సపి అనాపత్తి. యో పన ఆతపే ఓతాపేన్తో “ఆగన్త్వా ఉద్ధరిస్సామీ”తి గచ్ఛతి, తస్సపి అనాపత్తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

మఞ్చపీఠాదిసఙ్ఘికసేనాసనేసు

పటిపజ్జితబ్బవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౮. కాలికవినిచ్ఛయకథా

౮౯. **కాలికానిపి చత్తారీ**తి ఏత్థ (పాచి. అట్ఠ. ౨౫౫-౨౫౬) యావకాలికం యామకాలికం సత్తాహకాలికం యావజీవికన్తి ఇమాని చత్తారి కాలికాని వేదితబ్బాని. తత్థ పురేభత్తం పటిగ్గహేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం యం కిఞ్చి ఖాదనీయభోజనీయం యావ మజ్ఝన్హికసఙ్ఖాతో కాలో, తావ పరిభుఞ్జితబ్బతో **యావకాలికం**. సద్ధిం అనులోమపానేహి అట్ఠవిధం పానం యావ రత్తియా పచ్ఛిమయామసఙ్ఖాతో యామో, తావ పరిభుఞ్జితబ్బతో యామో కాలో అస్సాతి **యామకాలికం**. సప్పిఆది పఞ్చవిధం భేసజ్జం పటిగ్గహేత్వా సత్తాహం నిధేతబ్బతో సత్తాహో కాలో అస్సాతి **సత్తాహకాలికం**. ఠపేత్వా ఉదకం అవసేసం సబ్బమ్పి పటిగ్గహితం యావజీవం పరిహరిత్వా సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జితబ్బతో **యావజీవిక**న్తి వుచ్చతి.

౯౦. తత్థ యావకాలికేసు **భోజనీయం** నామ ఓదనో కుమ్మాసో సత్తు మచ్ఛో మంసన్తి. పఞ్చ భోజనాని యామకాలికం సత్తాహకాలికం యావజీవికఞ్చ ఠపేత్వా అవసేసం **ఖాదనీయం** నామ. ఏత్థ (పాచి. అట్ఠ. ౨౪౮-౯) పన యం తావ సక్ఖలిమోదకాది పుబ్బణ్ణాపరణ్ణమయం ఖాదనీయం, తత్థ వత్తబ్బమేవ నత్థి. యమ్పి వనమూలాదిప్పభేదం ఆమిసగతికం హోతి. సేయ్యథిదం – మూలఖాదనీయం కన్దఖాదనీయం ముళాలఖాదనీయం మత్థకఖాదనీయం ఖన్ధఖాదనీయం తచఖాదనీయం పత్తఖాదనీయం పుప్ఫఖాదనీయం ఫలఖాదనీయం అట్ఠిఖాదనీయం పిట్ఠఖాదనీయం నియ్యాసఖాదనీయన్తి, ఇదమ్పి ఖాదనీయసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి.

తత్థ పన ఆమిసగతికసల్లక్ఖణత్థం ఇదం ముఖమత్తనిదస్సనం – **మూలఖాదనీయే** తావ మూలకమూలం ఖారకమూలం చచ్చుమూలం తమ్బకమూలం తణ్డులేయ్యకమూలం వత్థులేయ్యకమూలం వజకలిమూలం జజ్ఝరిమూలన్తి ఏవమాదీని సూపేయ్యపణ్ణమూలాని ఆమిసగతికాని. ఏత్థ చ వజకలిమూలే జరట్ఠం ఛిన్దిత్వా ఛడ్డేన్తి, తం యావజీవికం హోతి. అఞ్ఞమ్పి ఏవరూపం ఏతేనేవ నయేన వేదితబ్బం. మూలకఖారకజజ్ఝరిమూలానం పన జరట్ఠానిపి ఆమిసగతికానేవాతి వుత్తం. యాని పన పాళియం –

> “అనుజానామి, భిక్ఖవే, మూలాని భేసజ్జాని హలిద్దిం సిఙ్గివేరం వచం వచత్తం అతివిసం కటుకరోహిణిం ఉసీరం భద్దముత్తకం, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి మూలాని భేసజ్జాని నేవ ఖాదనీయే ఖాదనీయత్థం ఫరన్తి, న భోజనీయే భోజనీయత్థం ఫరన్తీ”తి (మహావ. ౨౬౩) –

వుత్తాని, తాని యావజీవికాని. తేసం చూళపఞ్చమూలం మహాపఞ్చమూలన్తిఆదినా నయేన గణియమానానం గణనాయ అన్తో నత్థి, ఖాదనీయత్థఞ్చ భోజనీయత్థఞ్చ అఫరణభావోయేవ పనేతేసం లక్ఖణం. తస్మా యం కిఞ్చి మూలం తేసు తేసు జనపదేసు పకతిఆహారవసేన మనుస్సానం ఖాదనీయత్థం భోజనీయత్థఞ్చ ఫరతి, తం యావకాలికం, ఇతరం యావజీవికన్తి వేదితబ్బం . సుబహుం వత్వాపి హి ఇమస్మింయేవ లక్ఖణే ఠాతబ్బం. నామసఞ్ఞాసు పన వుచ్చమానాసు తం తం నామం అజానన్తానం సమ్మోహోయేవ హోతి, తస్మా నామసఞ్ఞాయ ఆదరం అకత్వా లక్ఖణమేవ దస్సితం. యథా చ మూలే, ఏవం కన్దాదీసుపి లక్ఖణం దస్సయిస్సామ, తస్సేవ వసేన వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. యఞ్చ తం పాళియం హలిద్దాది అట్ఠవిధం వుత్తం, తస్స ఖన్ధతచపుప్ఫఫలాది సబ్బం యావజీవికన్తి వుత్తం.

కన్దఖాదనీయే దువిధో కన్దో దీఘో చ భిసకింసుకకన్దాది, వట్టో చ ఉప్పలకసేరుకకన్దాది, యం గణ్ఠీతిపి వదన్తి. తత్థ సబ్బేసం కన్దానం జిణ్ణజరట్ఠానఞ్చ ఛల్లి చ సుఖుమమూలాని చ యావజీవికాని, తరుణో పన సుఖఖాదనీయో సాలకల్యాణిపోతకకన్దో కింసుకపోతకకన్దో అమ్బాటకకన్దో కేతకకన్దో మాలువకన్దో భిససఙ్ఖాతో పదుమపుణ్డరీకకన్దో పిణ్డాలుమసాలుఆదయో చ ఖీరవల్లికన్దో ఆలువకన్దో సిగ్గుకన్దో తాలకన్దో నీలుప్పలరత్తుప్పలకుముదసోగన్ధికానం కన్దా కదలికన్దో వేళుకన్దో కసేరుకకన్దోతి ఏవమాదయో తేసు తేసు జనపదేసు పకతిఆహారవసేన మనుస్సానం ఖాదనీయత్థఞ్చ భోజనీయత్థఞ్చ ఫరణకకన్దా యావకాలికా. ఖీరవల్లికన్దో అధోతో యావజీవికో, ధోతో యావకాలికో. ఖీరకాకోలిజీవికఉసభకలసుణాదికన్దా పన యావజీవికా. తే పాళియం “యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి మూలాని భేసజ్జానీ”తి ఏవం (మహావ. ౨౬౩) మూలభేసజ్జసఙ్గహేనేవ సఙ్గహితా.

ముళాలఖాదనీయే పదుమముళాలం పుణ్డరీకముళాలం మూలసదిసంయేవ. ఏరకముళాలం కన్దులముళాలన్తి ఏవమాది తేసు తేసు జనపదేసు పకతిఆహారవసేన మనుస్సానం ఖాదనీయత్థం భోజనీయత్థఞ్చ ఫరణకముళాలం యావకాలికం, హలిద్దిసిఙ్గివేరమకచిచతురస్సవల్లికేతకతాలహిన్తాలకున్తాలనాళికేరపూగరుక్ఖాదిముళాలం పన యావజీవికం. తం సబ్బమ్పి పాళియం “యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి మూలాని భేసజ్జానీ”తి ఏవం మూలభేసజ్జసఙ్గహేనేవ సఙ్గహితం.

మత్థకఖాదనీయే తాలహిన్తాలకున్తాలకేతకనాళికేరపూగరుక్ఖఖజ్జురివేత్తఏరకకదలీనం కళీరసఙ్ఖాతా మత్థకా, వేణుకళీరో నళకళీరో ఉచ్ఛుకళీరో మూలకకళీరో సాసపకళీరో సతావరికళీరో సత్తన్నం ధఞ్ఞానం కళీరాతి ఏవమాది తేసు తేసు జనపదేసు పకతిఆహారవసేన మనుస్సానం ఖాదనీయత్థం భోజనీయత్థఞ్చ ఫరణకో రుక్ఖవల్లిఆదీనం మత్థకో యావకాలికో, హలిద్దిసిఙ్గివేరవచమకచిలసుణానం కళీరా, తాలహిన్తాలకున్తాలనాళికేరకళీరానఞ్చ ఛిన్దిత్వా పాతితో జరట్ఠబున్దో యావజీవికో.

ఖన్ధఖాదనీయే అన్తోపథవీగతో సాలకల్యాణిఖన్ధో ఉచ్ఛుఖన్ధో నీలుప్పలరత్తుప్పలకుముదసోగన్ధికానం దణ్డకఖన్ధాతి ఏవమాది తేసు తేసు జనపదేసు పకతిఆహారవసేన మనుస్సానం ఖాదనీయత్థం భోజనీయత్థఞ్చ ఫరణకో ఖన్ధో యావకాలికో, ఉప్పలజాతీనం పణ్ణదణ్డకో పదుమజాతీనం సబ్బోపి దణ్డకో కరవిన్దదణ్డాదయో చ అవసేససబ్బఖన్ధా యావజీవికా.

తచఖాదనీయే ఉచ్ఛుతచోవ ఏకో యావకాలికో, సోపి సరసో, సేసో సబ్బో యావజీవికో. తేసం పన మత్థకఖన్ధతచానం తిణ్ణమ్పి పాళియం కసావభేసజ్జేన సఙ్గహో వేదితబ్బో. వుత్తఞ్హేతం –

> “అనుజానామి, భిక్ఖవే, కసావాని భేసజ్జాని నిమ్బకసావం కుటజకసావం పటోలకసావం ఫగ్గవకసావం నత్తమాలకసావం, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి కసావాని భేసజ్జాని నేవ ఖాదనీయే ఖాదనీయత్థం ఫరన్తి, న భోజనీయే భోజనీయత్థం ఫరన్తీ”తి (మహావ. ౨౬౩).

ఏత్థ హి ఏతేసమ్పి సఙ్గహో సిజ్ఝతి. వుత్తకసావాని చ సబ్బకప్పియానీతి వేదితబ్బాని.

పత్తఖాదనీయే మూలకం ఖారకో చచ్చు తమ్బకో తణ్డులేయ్యకో పపున్నాగో వత్థులేయ్యకో వజకలి జజ్ఝరి సేల్లు సిగ్గు కాసమద్దకో ఉమ్మాచీనముగ్గో మాసో రాజమాసో ఠపేత్వా మహానిప్ఫావం అవసేసనిప్ఫావో అగ్గిమన్థో సునిసన్నకో సేతవరణో నాళికా భూమియం జాతలోణీతి ఏతేసం పత్తాని, అఞ్ఞాని చ ఏవరూపాని తేసు తేసు జనపదేసు పకతిఆహారవసేన మనుస్సానం ఖాదనీయత్థఞ్చ భోజనీయత్థఞ్చ ఫరణకాని పత్తాని ఏకంసేన యావకాలికాని , యా పనఞ్ఞా మహానఖపిట్ఠిమత్తపణ్ణా లోణిరుక్ఖే చ గచ్ఛే చ ఆరోహతి, తస్సా పత్తం యావజీవికం. బ్రహ్మపత్తఞ్చ యావకాలికన్తి దీపవాసినో వదన్తి. అమ్బపల్లవం యావకాలికం, అసోకపల్లవం పన యావజీవికం. యాని చఞ్ఞాని పాళియం –

> “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పణ్ణాని భేసజ్జాని నిమ్బపణ్ణం కుటజపణ్ణం పటోలపణ్ణం సులసిపణ్ణం కప్పాసపణ్ణం, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి పణ్ణాని భేసజ్జాని నేవ ఖాదనీయే ఖాదనీయత్థం ఫరన్తి, న భోజనీయే భోజనీయత్థం ఫరన్తీ”తి (మహావ. ౨౬౩) –

వుత్తాని, తాని యావజీవికాని. న కేవలఞ్చ పణ్ణాని, తేసం పుప్ఫఫలానిపి. యావజీవికపణ్ణానం పన ఫగ్గవపణ్ణం అజ్జుకపణ్ణం ఫణిజ్జకపణ్ణం తమ్బూలపణ్ణం పదుమినిపణ్ణన్తి ఏవం గణనవసేన అన్తో నత్థి.

పుప్ఫఖాదనీయే మూలకపుప్ఫం ఖారకపుప్ఫం చచ్చుపుప్ఫం తమ్బకపుప్ఫం వజకలిపుప్ఫం జజ్ఝరిపుప్ఫం చూళనిప్ఫావపుప్ఫం మహానిప్ఫావపుప్ఫం కసేరుకపుప్ఫం నాళికేరతాలకేతకానం తరుణపుప్ఫాని సేతవరణపుప్ఫం సిగ్గుపుప్ఫం ఉప్పలపదుమజాతికానం పుప్ఫానం కణ్ణికామత్తం అగన్థిపుప్ఫం కరీరపుప్ఫం జీవన్తీ పుప్ఫన్తి ఏవమాది తేసు తేసు జనపదేసు పకతిఆహారవసేన మనుస్సానం ఖాదనీయత్థం భోజనీయత్థఞ్చ ఫరణపుప్ఫం యావకాలికం, అసోకబకులకుయ్యకపున్నాగచమ్పకజాతికరవీరకణికారకున్దనవమాలికమల్లికాదీనం పన పుప్ఫం యావజీవికం, తస్స గణనాయ అన్తో నత్థి. పాళియం పనస్స కసావభేసజ్జేన సఙ్గహో వేదితబ్బో.

ఫలఖాదనీయే

పనసలబుజతాలనాళికేరఅమ్బజమ్బుఅమ్బాటకతిన్తిణికమాతులుఙ్గకపిత్థలాబుకుమ్భణ్డపుస్సఫలతిమ్బరూసకతిపుసవాతిఙ్గణచోచమోచమధుకాదీనం ఫలాని, యాని లోకే తేసు తేసు జనపదేసు పకతిఆహారవసేన మనుస్సానం ఖాదనీయత్థం భోజనీయత్థఞ్చ ఫరన్తి, సబ్బాని తాని యావకాలికాని, నామగణనవసేన తేసం న సక్కా పరియన్తం దస్సేతుం. యాని పన పాళియం –

> “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఫలాని భేసజ్జాని బిలఙ్గం పిప్పలిం మరీచం హరీతకం విభీతకం ఆమలకం గోట్ఠఫలం, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి ఫలాని భేసజ్జాని నేవ ఖాదనీయే ఖాదనీయత్థం ఫరన్తి, న భోజనీయే భోజనీయత్థం ఫరన్తీ”తి (మహావ. ౨౬౩) –

వుత్తాని , తాని యావజీవికాని. తేసమ్పి అపరిపక్కాని అచ్ఛివబిమ్బవరణకేతకకాస్మరీఆదీనం ఫలాని జాతిఫలం కటుకఫలం ఏళా తక్కోలన్తి ఏవం నామవసేన న సక్కా పరియన్తం దస్సేతుం.

అట్ఠిఖాదనీయే లబుజట్ఠి పనసట్ఠి అమ్బాటకట్ఠి సాలట్ఠి ఖజ్జూరీకేతకతిమ్బరూసకానం తరుణఫలట్ఠి తిన్తిణికట్ఠి బిమ్బఫలట్ఠి ఉప్పలపదుమజాతీనం పోక్ఖరట్ఠీతి ఏవమాదీని తేసు తేసు జనపదేసు మనుస్సానం పకతిఆహారవసేన ఖాదనీయత్థం భోజనీయత్థఞ్చ ఫరణకాని అట్ఠీని యావకాలికాని, మధుకట్ఠి పున్నాగట్ఠి హరీతకాదీనం అట్ఠీని సిద్ధత్థకట్ఠి రాజికట్ఠీతి ఏవమాదీని అట్ఠీని యావజీవికాని. తేసం పాళియం ఫలభేసజ్జేనేవ సఙ్గహో వేదితబ్బో.

పిట్ఠఖాదనీయే సత్తన్నం తావ ధఞ్ఞానం ధఞ్ఞానులోమానం అపరణ్ణానఞ్చ పిట్ఠం పనసపిట్ఠం లబుజపిట్ఠం అమ్బాటకపిట్ఠం సాలపిట్ఠం ధోతకతాలపిట్ఠం ఖీరవల్లిపిట్ఠఞ్చాతి ఏవమాదీని తేసు తేసు జనపదేసు పకతిఆహారవసేన మనుస్సానం ఖాదనీయత్థం భోజనీయత్థఞ్చ ఫరణకాని పిట్ఠాని యావకాలికాని, అధోతకం తాలపిట్ఠం ఖీరవల్లిపిట్ఠం అస్సగన్ధాదిపిట్ఠాని చ యావజీవికాని. తేసం పాళియం కసావేహి మూలఫలేహి చ సఙ్గహో వేదితబ్బో.

నియ్యాసఖాదనీయే – ఏకో ఉచ్ఛునియ్యాసోవ సత్తాహకాలికో, సేసా –

> “అనుజానామి, భిక్ఖవే, జతూని భేసజ్జాని హిఙ్గుం హిఙ్గుజతుం హిఙ్గుసిపాటికం తకం తకపత్తిం తకపణ్ణిం సజ్జులసం, యాని వా పనఞ్ఞానిపి అత్థి జతూని భేసజ్జానీ”తి (మహావ. ౨౬౩) –

ఏవం పాళియం వుత్తా నియ్యాసా యావజీవికా. తత్థ యేవాపనకవసేన సఙ్గహితానం అమ్బనియ్యాసో కణికారనియ్యాసోతి ఏవం నామవసేన న సక్కా పరియన్తం దస్సేతుం. ఏవం ఇమేసు మూలఖాదనీయాదీసు యం కిఞ్చి యావకాలికం, సబ్బమ్పి ఇమస్మిం అత్థే అవసేసం ఖాదనీయం నామాతి సఙ్గహితం.

౯౧. యామకాలికేసు పన **అట్ఠ పానాని** నామ అమ్బపానం జమ్బుపానం చోచపానం మోచపానం మధుకపానం ముద్దికపానం సాలూకపానం ఫారుసకపానన్తి ఇమాని అట్ఠ పానాని. తత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౩౦౦) **అమ్బపానన్తి** ఆమేహి వా పక్కేహి వా అమ్బేహి కతపానం. తత్థ ఆమేహి కరోన్తేన అమ్బతరుణాని భిన్దిత్వా ఉదకే పక్ఖిపిత్వా ఆతపే ఆదిచ్చపాకేన పచిత్వా పరిస్సావేత్వా తదహుపటిగ్గహితకేహి మధుసక్కరకప్పూరాదీహి యోజేత్వా కాతబ్బం, ఏవం కతం పురేభత్తమేవ కప్పతి. అనుపసమ్పన్నేహి కతం లభిత్వా పన పురేభత్తం పటిగ్గహితం పురేభత్తం సామిసపరిభోగేనపి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తం నిరామిసపరిభోగేన యావ అరుణుగ్గమనా వట్టతి. ఏస నయో సబ్బపానేసు. **జమ్బుపానన్తి** జమ్బుఫలేహి కతపానం. **చోచపానన్తి** అట్ఠికకదలిఫలేహి కతపానం. **మోచపానన్తి** అనట్ఠికేహి కదలిఫలేహి కతపానం. **మధుకపానన్తి** మధుకానం జాతిరసేన కతపానం. తం పన ఉదకసమ్భిన్నం వట్టతి, సుద్ధం న వట్టతి. **ముద్దికపానన్తి** ముద్దికా ఉదకే మద్దిత్వా అమ్బపానం వియ కతపానం. **సాలూకపానన్తి** రత్తుప్పలనీలుప్పలాదీనం సాలూకే మద్దిత్వా కతపానం. **ఫారుసకపానన్తి** ఫారుసకఫలేహి అమ్బపానం వియ కతపానం. ఇమాని అట్ఠ పానాని సీతానిపి ఆదిచ్చపాకానిపి వట్టన్తి, అగ్గిపాకాని న వట్టన్తి.

అవసేసాని వేత్తతిన్తిణికమాతులుఙ్గకపిత్థకోసమ్బకరమన్దాదిఖుద్దకఫలపానాని అట్ఠపానగతికానేవ. తాని కిఞ్చాపి పాళియం న వుత్తాని, అథ ఖో కప్పియం అనులోమేన్తి, తస్మా కప్పన్తి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సబ్బం ఫలరసం ఠపేత్వా ధఞ్ఞఫలరస”న్తి (మహావ. అట్ఠ. ౩౦౦) వుత్తత్తా ఠపేత్వా సానులోమధఞ్ఞఫలరసం అఞ్ఞం ఫలపానం నామ అకప్పియం నత్థి, సబ్బం యామకాలికమేవ. తత్థ **సానులోమధఞ్ఞఫలరసో** నామ సత్తన్నఞ్చేవ ధఞ్ఞానం తాలనాళికేరపనసలబుజఅలాబుకుమ్భణ్డపుస్సఫలతిపుసఏళాలుకాతి నవన్నఞ్చ మహాఫలానం సబ్బేసఞ్చ పుబ్బణ్ణాపరణ్ణానం అనులోమధఞ్ఞానం రసో యావకాలికో, తస్మా పచ్ఛాభత్తం న వట్టతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సబ్బం పత్తరసం ఠపేత్వా డాకరస”న్తి (మహావ. ౩౦౦) వుత్తత్తా పక్కడాకరసం ఠపేత్వా యావకాలికపత్తానమ్పి సీతోదకేన మద్దిత్వా కతరసో వా ఆదిచ్చపాకో వా వట్టతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సబ్బం పుప్ఫరసం ఠపేత్వా మధుకపుప్ఫరస”న్తి వుత్తత్తా మధుకపుప్ఫరసం ఠపేత్వా సబ్బోపి పుప్ఫరసో వట్టతి.

౯౨. సత్తాహకాలికం నామ సప్పి నవనీతం తేలం మధు ఫాణితన్తి ఇమాని పఞ్చ భేసజ్జాని. తత్థ **సప్పి** నామ గోసప్పి వా అజికాసప్పి వా మహింససప్పి వా యేసం మంసం కప్పతి, తేసం సప్పి. **నవనీతం** నామ తేసంయేవ నవనీతం. **తేలం** నామ తిలతేలం సాసపతేలం మధుకతేలం

ఏరణ్డతేలం వసాతేలం. **మధు** నామ మక్ఖికామధు. **ఫాణితం** నామ ఉచ్ఛుమ్హా నిబ్బత్తం (పచి. ౨౬౦). యావజీవికం పన హేట్ఠా యావకాలికే మూలఖాదనీయాదీసు వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం.

౯౩. తత్థ (పాచి. అట్ఠ. ౨౫౬) అరుణోదయే పటిగ్గహితం యావకాలికం సతక్ఖత్తుమ్పి నిదహిత్వా యావ కాలో నాతిక్కమతి, తావ పరిభుఞ్జితుం వట్టతి, యామకాలికం ఏకం అహోరత్తం, సత్తాహకాలికం సత్తరత్తం, ఇతరం సతి పచ్చయే యావజీవమ్పి పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. పటిగ్గహేత్వా ఏకరత్తం వీతినామితం పన యం కిఞ్చి యావకాలికం వా యామకాలికం వా అజ్ఝోహరితుకామతాయ గణ్హన్తస్స పటిగ్గహణే తావ దుక్కటం, అజ్ఝోహరతో పన ఏకమేకస్మిం అజ్ఝోహారే సన్నిధిపచ్చయా పాచిత్తియం. సచేపి పత్తో దుద్ధోతో హోతి, యం అఙ్గులియా ఘంసన్తస్స లేఖా పఞ్ఞాయతి, గణ్ఠికపత్తస్స వా గణ్ఠికన్తరే స్నేహో పవిట్ఠో హోతి, సో ఉణ్హే ఓతాపేన్తస్స పగ్ఘరతి, ఉణ్హయాగుయా వా గహితాయ సన్దిస్సతి, తాదిసే పత్తేపి పునదివసే భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం, తస్మా పత్తం ధోవిత్వా పున తత్థ అచ్ఛోదకం వా ఆసిఞ్చిత్వా అఙ్గులియా వా ఘంసిత్వా నిస్నేహభావో జానితబ్బో. సచే హి ఉదకే వా స్నేహభావో, పత్తే వా అఙ్గులిలేఖా పఞ్ఞాయతి, దుద్ధోతో హోతి, తేలవణ్ణపత్తే పన అఙ్గులిలేఖా పఞ్ఞాయతి, సా అబ్బోహారికా. యమ్పి భిక్ఖూ నిరపేక్ఖా సామణేరానం పరిచ్చజన్తి, తఞ్చే సామణేరా నిదహిత్వా దేన్తి, సబ్బం వట్టతి. సయం పటిగ్గహేత్వా అపరిచ్చత్తమేవ హి దుతియదివసే న వట్టతి. తతో హి ఏకసిత్థమ్పి అజ్ఝోహరతో పాచిత్తియమేవ. అకప్పియమంసేసు మనుస్సమంసే థుల్లచ్చయేన సద్ధిం పాచిత్తియం, అవసేసేసు దుక్కటేన సద్ధిం.

యామకాలికం సతి పచ్చయే అజ్ఝోహరతో పాచిత్తియం, ఆహారత్థాయ అజ్ఝోహరతో దుక్కటేన సద్ధిం పాచిత్తియం. సచే పవారితో హుత్వా అనతిరిత్తకతం అజ్ఝోహరతి, పకతిఆమిసే ద్వే పాచిత్తియాని, మనుస్సమంసే థుల్లచ్చయేన సద్ధిం ద్వే, సేసఅకప్పియమంసే దుక్కటేన సద్ధిం. యామకాలికం సతి పచ్చయే సామిసేన ముఖేన అజ్ఝోహరతో ద్వే, నిరామిసేన ఏకమేవ. ఆహారత్థాయ అజ్ఝోహరతో వికప్పద్వయేపి దుక్కటం వడ్ఢతి. సచే వికాలే అజ్ఝోహరతి, పకతిభోజనే సన్నిధిపచ్చయా చ వికాలభోజనపచ్చయా చ ద్వే పాచిత్తియాని, అకప్పియమంసే థుల్లచ్చయం దుక్కటఞ్చ వడ్ఢతి. యామకాలికే వికాలపచ్చయా అనాపత్తి. అనతిరిత్తపచ్చయా పన వికాలే సబ్బవికప్పేసు అనాపత్తి.

సత్తాహకాలికం పన యావజీవికఞ్చ ఆహారత్థాయ పటిగ్గణ్హతో పటిగ్గహణపచ్చయా తావ దుక్కటం, అజ్ఝోహరతో పన సచే నిరామిసం హోతి, అజ్ఝోహారే దుక్కటం. అథ ఆమిససంసట్ఠం పటిగ్గహేత్వా ఠపితం హోతి, యథావత్థుకం పాచిత్తియమేవ.

౯౪. సత్తాహకాలికేసు పన సప్పిఆదీసు అయం వినిచ్ఛయో (పారా. అట్ఠ. ౨.౬౨౨) – **సప్పి** తావ పురేభత్తం పటిగ్గహితం తదహుపురేభత్తం సామిసమ్పి నిరామిసమ్పి పరిభుఞ్జితుం వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ సత్తాహం నిరామిసం పరిభుఞ్జితబ్బం. సత్తాహాతిక్కమే సచే ఏకభాజనే ఠపితం, ఏకం నిస్సగ్గియం. సచే బహూసు, వత్థుగణనాయ నిస్సగ్గియాని. పచ్ఛాభత్తం పటిగ్గహితం నిరామిసమేవ వట్టతి, పురేభత్తం వా పచ్ఛాభత్తం వా ఉగ్గహితకం కత్వా నిక్ఖిత్తం అజ్ఝోహరితుం న వట్టతి, అబ్భఞ్జనాదీసు ఉపనేతబ్బం. సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి అనజ్ఝోహరణీయతం ఆపన్నత్తా. సచే అనుపసమ్పన్నో పురేభత్తం పటిగ్గహితనవనీతేన సప్పిం కత్వా దేతి, పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, సచే సయం కరోతి, సత్తాహమ్పి నిరామిసమేవ వట్టతి. పచ్ఛాభత్తం పటిగ్గహితనవనీతేన యేన కేనచి కతసప్పి సత్తాహమ్పి నిరామిసమేవ వట్టతి, ఉగ్గహితకేన కతే పుబ్బే వుత్తసుద్ధసప్పినయేనేవ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. పురేభత్తం పటిగ్గహితఖీరేన వా దధినా వా కతసప్పి అనుపసమ్పన్నేన కతం సామిసమ్పి తదహుపురేభత్తం వట్టతి, సయంకతం నిరామిసమేవ వట్టతి.

౯౫. **నవనీతం** తాపేన్తస్స హి సామంపాకో న హోతి, సామంపక్కేన పన తేన సద్ధిం ఆమిసం న వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ చ న వట్టతియేవ. సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి సవత్థుకస్స పటిగ్గహితత్తా. పచ్ఛాభత్తం పటిగ్గహితకేహి కతం పన అబ్భఞ్జనాదీసు ఉపనేతబ్బం. పురేభత్తమ్పి చ ఉగ్గహితకేహి కతం, ఉభయేసమ్పి సత్తాహాతిక్కమే అనాపత్తి. ఏస నయో అకప్పియమంససప్పిమ్హి. అయం పన విసేసో – యత్థ పాళియం ఆగతసప్పినా నిస్సగ్గియం, తత్థ ఇమినా దుక్కటం. **అన్ధకట్ఠకథాయం** కారణపతిరూపకం వత్వా మనుస్ససప్పి చ నవనీతఞ్చ పటిక్ఖిత్తం, తం దుప్పటిక్ఖిత్తం **సబ్బఅట్ఠకథాసు** అనుఞ్ఞాతత్తా. పరతో చస్స వినిచ్ఛయోపి ఆగచ్ఛిస్సతి. పాళియం ఆగతనవనీతమ్పి పురేభత్తం పటిగ్గహితం తదహుపురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ నిరామిసమేవ. సత్తాహాతిక్కమే నానాభాజనేసు ఠపితే భాజనగణనాయ, ఏకభాజనేపి అమిస్సేత్వా పిణ్డపిణ్డవసేన ఠపితే పిణ్డగణనాయ నిస్సగ్గియాని. పచ్ఛాభత్తం పటిగ్గహితం సప్పినయేన వేదితబ్బం. ఏత్థ పన దధిగుళికాయోపి తక్కబిన్దూనిపి హోన్తి, తస్మా ధోతం వట్టతీతి ఉపడ్ఢత్థేరా ఆహంసు. మహాసివత్థేరో పన "భగవతా అనుఞ్ఞాతకాలతో పట్ఠాయ తక్కతో ఉద్ధటమత్తమేవ ఖాదింసూ"తి ఆహ. తస్మా నవనీతం పరిభుఞ్జన్తేన ధోవిత్వా దధితక్కమక్ఖికాకిపిల్లికాదీని అపనేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. పచిత్వా సప్పిం కత్వా పరిభుఞ్జితుకామేన అధోతమ్పి పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. యం తత్థ దధిగతం వా తక్కగతం వా, తం ఖయం గమిస్సతి. ఏత్తావతా హి సవత్థుకపటిగ్గహితం నామ న హోతీతి అయమేత్థ అధిప్పాయో. ఆమిసేన సద్ధిం పక్కత్తా పన తస్మిమ్పి కుక్కుచ్చాయన్తి కుక్కుచ్చకా. ఇదాని

ఉగ్గహేత్వా ఠపితనవనీతే చ పురేభత్తం ఖీరదధిని పటిగ్గహేత్వా కతనవనీతే చ పచ్ఛాభత్తం తాని పటిగ్గహేత్వా కతనవనీతే చ ఉగ్గహితకేహి కతనవనీతే చ అకప్పియమంసనవనీతే చ సబ్బో ఆపత్తానాపత్తిపరిభోగాపరిభోగనయో సప్పిమ్హి వుత్తక్కమేనేవ గహేతబ్బో. తేలభిక్ఖాయ పవిట్ఠానం పన భిక్ఖూనం తత్థేవ సప్పిమ్పి నవనీతమ్పి పక్కతేలమ్పి అపక్కతేలమ్పి ఆకిరన్తి. తత్థ తక్కదధిబిన్దూనిపి భత్తసిత్థానిపి తణ్డులకణాపి మక్ఖికాదయోపి హోన్తి, ఆదిచ్చపాకం కత్వా పరిస్సావేత్వా గహితం సత్తాహకాలికం హోతి. పటిగ్గహేత్వా చ ఠపితభేసజ్జేహి సద్ధిం పచిత్వా నత్థుపానమ్పి కాతుం వట్టతి. సచే వద్దలిసమయే లజ్జీ సామణేరో యథా తత్థ పతితతణ్డులకణాదయో న పచ్చన్తి, ఏవం అగ్గిమ్హి విలీయాపేత్వా పరిస్సావేత్వా పున పచిత్వా దేతి, పురిమనయేనేవ సత్తాహం వట్టతి.

౯౮. **తేలేసు** తిలతేలం తావ పురేభత్తం పటిగ్గహితం పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ నిరామిసమేవ వట్టతి. సత్తాహాతిక్కమే తస్స భాజనగణనాయ నిస్సగ్గియభావో వేదితబ్బో. పచ్ఛాభత్తం పటిగ్గహితం సత్తాహం నిరామిసమేవ వట్టతి, ఉగ్గహితకం కత్వా నిక్ఖిత్తం అజ్ఝోహరితుం న వట్టతి, సీసమక్ఖనాదీసు ఉపనేతబ్బం, సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి. పురేభత్తం తిలే పటిగ్గహేత్వా కతతేలం పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ అనజ్ఝోహరణీయం హోతి, సీసమక్ఖనాదీసు ఉపనేతబ్బం, సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి. పచ్ఛాభత్తం తిలే పటిగ్గహేత్వా కతతేలం అనజ్ఝోహరణీయమేవ సవత్థుకపటిగ్గహితత్తా. సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి, సీసమక్ఖనాదీసు ఉపనేతబ్బం. పురేభత్తం వా పచ్ఛాభత్తం వా ఉగ్గహితకతిలేహి కతతేలేపి ఏసేవ నయో. పురేభత్తం పటిగ్గహితతిలే భజ్జిత్వా వా తిలపిట్ఠం వా సేదేత్వా ఉణ్హోదకేన వా తేమేత్వా కతతేలం సచే అనుపసమ్పన్నేన కతం, పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, అత్తనా కతం నిబ్బట్టితత్తా పురేభత్తం నిరామిసం వట్టతి, సామంపక్కత్తా సామిసం న వట్టతి. సవత్థుకపటిగ్గహితత్తా పన పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ ఉభయమ్పి అనజ్ఝోహరణీయం, సీసమక్ఖనాదీసు ఉపనేతబ్బం, సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి. యది పన అప్పం ఉణ్హోదకం హోతి అబ్భుక్కిరణమత్తం, అబ్బోహారికం హోతి సామంపాకగణనం న గచ్ఛతి. సాసపతేలాదీసుపి అవత్థుకపటిగ్గహితేసు అవత్థుకతిలతేలే వుత్తసదిసోవ వినిచ్ఛయో.

సచే పన పురేభత్తం పటిగ్గహితానం సాసపాదీనం చుణ్ణేహి ఆదిచ్చపాకేన సక్కా తేలం కాతుం, తం పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ నిరామిసమేవ వట్టతి, సత్తాహాతిక్కమే నిస్సగ్గియం. యస్మా పన సాసపమధుకచుణ్ణాని సేదేత్వా ఏరణ్డకట్ఠీని చ భజ్జిత్వా ఏవ తేలం కరోన్తి, తస్మా ఏతేసం తేలం అనుపసమ్పన్నేహి కతం పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, వత్థూనం యావజీవికత్తా పన సవత్థుకపటిగ్గహణే దోసో నత్థి. అత్తనా కతం సత్తాహం నిరామిసపరిభోగేనేవ పరిభుఞ్జితబ్బం. ఉగ్గహితకేహి కతం అనజ్ఝోహరణీయం, బాహిరపరిభోగే వట్టతి, సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి. తేలకరణత్థాయ సాసపమధుకఏరణ్డకట్ఠీని పటిగ్గహేత్వా కతతేలం సత్తాహకాలికం, దుతియదివసే కతం ఛాహం వట్టతి, తతియదివసే కతం పఞ్చాహం వట్టతి, చతుత్థ, పఞ్చమ, ఛట్ఠ, సత్తమదివసే కతం తదహేవ వట్టతి. సచే యావ అరుణస్స ఉగ్గమనా తిట్ఠతి, నిస్సగ్గియం, అట్ఠమదివసే కతం అనజ్ఝోహరణీయం, అనిస్సగ్గియత్తా పన బాహిరపరిభోగే వట్టతి. సచేపి న కరోతి, తేలత్థాయ గహితసాసపాదీనం సత్తాహాతిక్కమే దుక్కటమేవ. పాళియం పన అనాగతాని అఞ్ఞానిపి నాళికేరనిమ్బకోసమ్బకరమన్దాదీనం తేలాని అత్థి, తాని పటిగ్గహేత్వా సత్తాహం అతిక్కామయతో దుక్కటం హోతి. అయమేతేసు విసేసో – సేసం యావకాలికవత్థుం యావజీవికవత్థుఞ్చ సల్లక్ఖేత్వా సామంపాకసవత్థుకపురేభత్తపచ్ఛాభత్తపటిగ్గహితఉగ్గహితవత్థువిధానం సబ్బం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం.

వసాతేలం నామ “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పఞ్చ వసాని అచ్ఛవసం మచ్ఛవసం సుసుకావసం సూకరవసం గద్రభవస”న్తి (మహావ. ౨౬౨) ఏవం అనుఞ్ఞాతవసానం తేలం. ఏత్థ చ “అచ్ఛవస”న్తి వచనేన ఠపేత్వా మనుస్సవసం సబ్బేసం అకప్పియమంసానం వసా అనుఞ్ఞాతా. మచ్ఛగ్గహణేన చ సుసుకాపి గహితా హోన్తి, వాళమచ్ఛత్తా పన విసుం వుత్తం. మచ్ఛాదిగ్గహణేన చేత్థ సబ్బేసమ్పి కప్పియమంసానం వసా అనుఞ్ఞాతా. మంసేసు హి దస మనుస్సహత్థిఅస్ససునఖఅహిసీహబ్యగ్ఘదీపిఅచ్ఛతరచ్ఛానం మంసాని అకప్పియాని, వసాసు ఏకా మనుస్సవసా. ఖీరాదీసు అకప్పియం నామ నత్థి. అనుపసమ్పన్నేహి కతం నిబ్బట్టితం వసాతేలం పురేభత్తం పటిగ్గహితం పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ సత్తాహం నిరామిసమేవ వట్టతి. యం పన తత్థ సుఖుమరజసదిసం మంసం వా న్హారు వా అట్ఠి వా లోహితం వా హోతి, తం అబ్బోహారికం. సచే పన వసం పటిగ్గహేత్వా సయం కరోతి, పురేభత్తం పటిగ్గహేత్వా పచిత్వా పరిస్సావేత్వా సత్తాహం నిరామిసపరిభోగేన పరిభుఞ్జితబ్బం. నిరామిసపరిభోగఞ్హి సన్ధాయ ఇదం వుత్తం “కాలే పటిగ్గహితం కాలే నిప్పక్కం కాలే సంసట్ఠం తేలపరిభోగేన పరిభుఞ్జితు”న్తి (మహావ. ౨౬౨). తత్రాపి అబ్బోహారికం అబ్బోహారికమేవ, పచ్ఛాభత్తం పన పటిగ్గహేతుం వా కాతుం వా న వట్టతియేవ. వుత్తఞ్హేతం –

> “వికాలే చే, భిక్ఖవే, పటిగ్గహితం వికాలే నిప్పక్కం వికాలే సంసట్ఠం, తం చే పరిభుఞ్జేయ్య, ఆపత్తి తిణ్ణం దుక్కటానం. కాలే చే, భిక్ఖవే, పటిగ్గహితం వికాలే నిప్పక్కం వికాలే సంసట్ఠం, తం చే పరిభుఞ్జేయ్య, ఆపత్తి ద్విన్నం దుక్కటానం. కాలే చే, భిక్ఖవే, పటిగ్గహితం కాలే

నిప్పక్కం వికాలే సంసట్ఠం, తం చే పరిభుఞ్జేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స . కాలే చే, భిక్ఖవే, పటిగ్గహితం కాలే నిప్పక్కం కాలే సంసట్ఠం, తం చే పరిభుఞ్జేయ్య, అనాపత్తీ”తి (మహావ. ౨౬౨).

ఉపతిస్సత్థేరం పన అన్తేవాసికా పుచ్ఛింసు “భన్తే, సప్పినవనీతవసాని ఏకతో పచిత్వా నిబ్బట్టితాని వట్టన్తి, న వట్టన్తీ”తి? “న వట్టన్తి, ఆవుసో”తి. థేరో కిరేత్థ పక్కతేలకసటే వియ కుక్కుచ్చాయతి. తతో నం ఉత్తరి పుచ్ఛింసు “భన్తే, నవనీతే దధిగుళికా వా తక్కబిన్దు వా హోతి, ఏతం వట్టతీ”తి? “ఏతమ్పి, ఆవుసో, న వట్టతీ”తి. తతో నం ఆహంసు “భన్తే, ఏకతో పచిత్వా ఏకతో సంసట్ఠాని తేజవన్తాని హోన్తి, రోగం నిగ్గణ్హన్తీ”తి. “సాధావుసో”తి థేరో సమ్పటిచ్ఛి. మహాసుమత్థేరో పనాహ “కప్పియమంసవసావ సామిసపరిభోగే వట్టతి, ఇతరా నిరామిసపరిభోగే వట్టతీ”తి. మహాపదుమత్థేరో పన “ఇదం కి”న్తి పటిక్ఖిపిత్వా “నను వాతాబాధికా భిక్ఖూ పఞ్చమూలకసావయాగుయం అచ్ఛసూకరతేలాదీని పక్ఖిపిత్వా యాగుం పివన్తి, సా తేజుస్సదత్తా రోగం నిగ్గణ్హాతీ”తి వత్వా “వట్టతీ”తి ఆహ.

౯౭. **మధు** నామ మధుకరీహి మధుమక్ఖికాహి ఖుద్దకమక్ఖికాహి భమరమక్ఖికాహి చ కతం మధు. తం పురేభత్తం పటిగ్గహితం పురేభత్తం సామిసపరిభోగమ్పి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ సత్తాహం నిరామిసపరిభోగమేవ వట్టతి, సత్తాహాతిక్కమే నిస్సగ్గియం. సచే సిలేససదిసం మహామధుం ఖణ్డం కత్వా ఠపితం, ఇతరం వా నానాభాజనేసు, వత్థుగణనాయ నిస్సగ్గియాని. సచే ఏకమేవ ఖణ్డం, ఏకభాజనే వా ఇతరం, ఏకమేవ నిస్సగ్గియం. ఉగ్గహితకం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం, అరుమక్ఖనాదీసు ఉపనేతబ్బం. మధుపటలం వా మధుసిత్థకం వా సచే మధునా అమక్ఖితం పరిసుద్ధం, యావజీవికం, మధుమక్ఖితం పన మధుగతికమేవ. చీరికా నామ సపక్ఖా దీఘమక్ఖికా తుమ్బళనామికా చ అట్ఠిపక్ఖికా కాళమహాభమరా హోన్తి, తేసం ఆసయేసు నియ్యాససదిసం మధు హోతి, తం యావజీవికం.

౯౮. **ఫాణితం** నామ ఉచ్ఛురసం ఉపాదాయ అపక్కా వా అవత్థుకపక్కా వా సబ్బాపి అవత్థుకా ఉచ్ఛువికతి. తం ఫాణితం పురేభత్తం పటిగ్గహితం పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ సత్తాహం నిరామిసమేవ వట్టతి, సత్తాహాతిక్కమే వత్థుగణనాయ నిస్సగ్గియం. బహూపి పిణ్డా చుణ్ణే కత్వా ఏకభాజనే పక్ఖిత్తా హోన్తి ఘనసన్నివేసా, ఏకమేవ నిస్సగ్గియం. ఉగ్గహితకం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం, ఘరధూపనాదీసు ఉపనేతబ్బం. పురేభత్తం పటిగ్గహితేన అపరిస్సావితఉచ్ఛురసేన కతఫాణితం సచే అనుపసమ్పన్నేన కతం, సామిసమ్పి వట్టతి, సయంకతం నిరామిసమేవ వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ పన సవత్థుకపటిగ్గహితత్తా అనజ్ఝోహరణీయం, సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి. పచ్ఛాభత్తం అపరిస్సావితపటిగ్గహితేన కతమ్పి అనజ్ఝోహరణీయమేవ, సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి. ఏస నయో ఉచ్ఛుం పటిగ్గహేత్వా కతఫాణితేపి. పురేభత్తం పన పరిస్సావితపటిగ్గహితేన కతం సచే అనుపసమ్పన్నేన కతం, పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ సత్తాహం నిరామిసమేవ. సయంకతం పురేభత్తమ్పి నిరామిసమేవ, పచ్ఛాభత్తం పరిస్సావితపటిగ్గహితేన కతం పన నిరామిసమేవ సత్తాహం వట్టతి. ఉగ్గహితకతం వుత్తనయమేవ. “ఝామఉచ్ఛుఫాణితం వా కోట్టితఉచ్ఛుఫాణితం వా పురేభత్తమేవ వట్టతీ”తి **మహాఅట్ఠకథాయం** వుత్తం. **మహాపచ్చరియం** పన “ఏతం సవత్థుకపక్కం వట్టతి, నో వట్టతీ”తి పుచ్ఛం కత్వా “ఉచ్ఛుఫాణితం పచ్ఛాభత్తం నో వట్టనకం నామ నత్థీ”తి వుత్తం, తం యుత్తం. సీతోదకేన కతం మధుకపుప్ఫఫాణితం పురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ సత్తాహం నిరామిసమేవ వట్టతి, సత్తాహాతిక్కమే వత్థుగణనాయ దుక్కటం, ఖీరం పక్ఖిపిత్వా కతం మధుకఫాణితం యావకాలికం. ఖణ్డసక్ఖరం పన ఖీరజల్లికం అపనేత్వా సోధేన్తి, తస్మా వట్టతి.

౯౯. మధుకపుప్ఫం పన పురేభత్తమ్పి అల్లం వట్టతి. భజ్జితమ్పి వట్టతి, భజ్జిత్వా తిలాదీహి మిస్సం వా అమిస్సం వా కత్వా కోట్టితం వట్టతి. యది పన తం గహేత్వా మేరయత్థాయ యోజేన్తి, యోజితం బీజతో పట్ఠాయ న వట్టతి. కదలీఖజ్జూరీఅమ్బలబుజపనసచిఞ్చాదీనం సబ్బేసం యావకాలికఫలానం ఫాణితం యావకాలికమేవ. మరిచపక్కేహి ఫాణితం కరోన్తి, తం యావజీవికం. ఏవం యథావుత్తాని సత్తాహకాలికాని సప్పిఆదీని పఞ్చ “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పఞ్చ భేసజ్జానీ”తి (మహావ. ౨౬౦) భేసజ్జనామేన అనుఞ్ఞాతత్తా భేసజ్జకిచ్చం కరోన్తు వా మా వా, ఆహారత్థం ఫరితుం సమత్థానిపి పటిగ్గహేత్వా తదహుపురేభత్తం యథాసుఖం, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ సతి పచ్చయే వుత్తనయేన సత్తాహం పరిభుఞ్జితబ్బాని, సత్తాహాతిక్కమే పన భేసజ్జసిక్ఖాపదేన నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. సచేపి సాసపమత్తం హోతి, సకిం వా అఙ్గులియా గహేత్వా జివ్హాయ సాయనమత్తం, నిస్సజ్జితబ్బమేవ పాచిత్తియఞ్చ దేసేతబ్బం. నిస్సట్ఠం పటిలభిత్వా న అజ్ఝోహరితబ్బం, న కాయికేన పరిభోగేన పరిభుఞ్జితబ్బం , కాయో వా కాయే అరు వా న మక్ఖేతబ్బం. తేహి మక్ఖితాని కాసావకత్తరయట్ఠిఉపాహనపాదకఠలికమఞ్చపీఠాదీనిపి అపరిభోగాని. “ద్వారవాతపానకవాటేసుపి హత్థేన గహణట్ఠానం న మక్ఖేతబ్బ”న్తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. “కసావే పన పక్ఖిపిత్వా ద్వారవాతపానకవాటాని మక్ఖేతబ్బానీ”తి **మహాఅట్ఠకథాయం** వుత్తం. పదీపే వా కాళవణ్ణే వా ఉపనేతుం వట్టతి. అఞ్ఞేన పన భిక్ఖునా కాయికేన పరిభోగేన పరిభుఞ్జితబ్బం, న అజ్ఝోహరితబ్బం. “అనాపత్తి అన్తోసత్తాహం అధిట్ఠేతీ”తి (పారా. ౬౨౫) వచనతో పన సత్తాహబ్భన్తరే సప్పిఞ్చ తేలఞ్చ వసఞ్చ ముద్ధని తేలం వా అబ్భఞ్జనం వా మధుం అరుమక్ఖనం ఫాణితం

ఘురధూపనం అధిట్ఠేతి అనాపత్తి, నేవ నిస్సగ్గియం హోతి. సచే అధిట్ఠితతేలం అనధిట్ఠితతేలభాజనే ఆకిరితుకామో హోతి, భాజనే చే సుఖుమం ఛిద్దం, పవిట్ఠం పవిట్ఠం తేలం పురాణతేలేన అజ్ఝోత్థరీయతి, పున అధిట్ఠాతబ్బం. అథ మహాముఖం హోతి, సహసావ బహు తేలం పవిసిత్వా పురాణతేలం అజ్ఝోత్థరతి, పున అధిట్ఠానకిచ్చం నత్థి. అధిట్ఠితగతికమేవ హి తం హోతి. ఏతేన నయేన అధిట్ఠితతేలభాజనే అనధిట్ఠితతేలఆకిరణమ్పి వేదితబ్బం.

సచే పన సత్తాహాతిక్కన్తం అనుపసమ్పన్నస్స పరిచ్చజిత్వా దేతి, పున తేన అత్తనో సన్తకం కత్వా దిన్నం పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. సచే హి నో అభిసఙ్ఖరిత్వా వా అనభిసఙ్ఖరిత్వా వా తస్స భిక్ఖునో నత్థుకమ్మత్థం దదేయ్య, గహేత్వా నత్థుకమ్మం కాతబ్బం. సచే బాలో హోతి, దాతుం న జానాతి, అఞ్ఞేన భిక్ఖునా వత్తబ్బో "అత్థి తే సామణేర తేల"న్తి? "ఆమ, భన్తే, అత్థీ"తి. ఆహర థేరస్స భేసజ్జం కరిస్సామాతి. ఏవమ్పి వట్టతి. సచే ద్విన్నం సన్తకం ఏకేన పటిగ్గహితం అవిభత్తం హోతి, సత్తాహాతిక్కమే ద్విన్నమ్పి అనాపత్తి, పరిభుఞ్జితుం పన న వట్టతి. సచే యేన పటిగ్గహితం, సో ఇతరం భణతి "ఆవుసో, ఇమం తేలం సత్తాహమత్తం పరిభుఞ్జితుం వట్టతీ"తి, సో చ పరిభోగం న కరోతి, కస్స ఆపత్తి? న కస్సచి. కస్మా? యేన పటిగ్గహితం, తేన విస్సజ్జితత్తా, ఇతరస్స అప్పటిగ్గహితత్తా.

౧౦౦. ఇమేసు (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౩౦౦) పన చతూసు కాలికేసు యావకాలికం యామకాలికన్తి ఇదమేవ ద్వయం అన్తోవుత్థకఞ్చేవ సన్నిధికారకఞ్చ హోతి, సత్తాహకాలికఞ్చ యావజీవికఞ్చ అకప్పియకుటియం నిక్ఖిపితుమ్పి వట్టతి, సన్నిధిమ్పి న జనేతి. యావకాలికం పన అత్తనా సద్ధిం సమ్భిన్నరసాని తీణిపి యామకాలికాదీని అత్తనో సభావం ఉపనేతి. యామకాలికం ద్వేపి సత్తాహకాలికాదీని అత్తనో సభావం ఉపనేతి, సత్తాహకాలికమ్పి అత్తనా సద్ధిం సంసట్ఠం యావజీవికం అత్తనో సభావఞ్ఞేవ ఉపనేతి, తస్మా యావకాలికేన తదహుపటిగ్గహితేన సద్ధిం సంసట్ఠం సమ్భిన్నరసం సేసకాలికత్తయం తదహుపురేభత్తమేవ వట్టతి. యామకాలికేన సంసట్ఠం పన ఇతరద్వయం తదహుపటిగ్గహితం యావ అరుణుగ్గమనా వట్టతి. సత్తాహకాలికేన పన తదహుపటిగ్గహితేన సద్ధిం సంసట్ఠం తదహుపటిగ్గహితం వా పురేపటిగ్గహితం వా యావజీవికం సత్తాహం కప్పతి. ద్వీహపటిగ్గహితేన ఛాహం. తీహపటిగ్గహితేన పఞ్చాహం…పే॰… సత్తాహపటిగ్గహితేన తదహేవ కప్పతీతి వేదితబ్బం. కాలయామసత్తాహాతిక్కమేసు చేత్థ వికాలభోజనసన్నిధిభేసజ్జసిక్ఖాపదానం వసేన ఆపత్తియో వేదితబ్బా.

సచే పన ఏకతో పటిగ్గహితానిపి చత్తారి కాలికాని సమ్భిన్నరసాని న హోన్తి, తస్స తస్సేవ కాలస్స వసేన పరిభుఞ్జితుం వట్టన్తి. సచే హి ఛల్లిమ్పి అనపనేత్వా సకలేనేవ నాళికేరఫలేన సద్ధిం అమ్బపానాదిపానకం పటిగ్గహితం హోతి, నాళికేరం అపనేత్వా తం వికాలేపి కప్పతి. ఉపరి సప్పిపిణ్డం ఠపేత్వా సీతలపాయాసం దేన్తి, యం పాయాసేన అసంసట్ఠం సప్పి, తం అపనేత్వా సత్తాహం పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. థద్ధమధుఫాణితాదీసుపి ఏసేవ నయో. తక్కోలజాతిఫలాదీహి అలఙ్కరిత్వా పిణ్డపాతం దేన్తి, తాని ఉద్ధరిత్వా ధోవిత్వా యావజీవం పరిభుఞ్జితబ్బాని. యాగుయం పక్ఖిపిత్వా దిన్నసిఙ్గివేరాదీసుపి తేలాదీసు పక్ఖిపిత్వా దిన్నలట్ఠిమధుకాదీసుపి ఏసేవ నయో. ఏవం యం యం అసమ్భిన్నరసం హోతి, తం తం ఏకతో పటిగ్గహితమ్పి యథా సుద్ధం హోతి, తథా ధోవిత్వా తచ్ఛేత్వా వా తస్స తస్స కాలస్స వసేన పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. సచే సమ్భిన్నరసం హోతి సంసట్ఠం, న వట్టతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

కాలికవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౧౯. కప్పియభూమివినిచ్ఛయకథా

౧౧౧. కప్పియాచతుభూమియోతి ఏత్థ “అనుజానామి, భిక్ఖవే, చతస్సో కప్పియభూమియో ఉస్సావనన్తికం గోనిసాదికం గహపతిం సమ్ముతి”న్తి (మహావ. ౨౯౫) వచనతో ఉస్సావనన్తికా గోనిసాదికా గహపతి సమ్ముతీతి ఇమా చతస్సో కప్పియభూమియో వేదితబ్బా. తత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౨౯౫) **ఉస్సావనన్తికా** తావ ఏవం కాతబ్బా – యో థమ్భానం వా ఉపరి భిత్తిపాదే వా నిఖనిత్వా విహారో కరీయతి, తస్స హేట్ఠా థమ్భపటిచ్ఛకా పాసాణా భూమిగతికా ఏవ. పఠమత్థమ్భం పన పఠమభిత్తిపాదం వా పతిట్ఠాపేన్తేహి బహూహి సమ్పరివారేత్వా “కప్పియకుటిం కరోమ, కప్పియకుటిం కరోమా”తి వాచం నిచ్ఛారేన్తేహి మనుస్సేసు ఉక్ఖిపిత్వా పతిట్ఠాపేన్తేసు ఆమసిత్వా వా సయం ఉక్ఖిపిత్వా వా థమ్భో వా భిత్తిపాదో వా పతిట్ఠాపేతబ్బో. **కురున్దిమహాపచ్చరీసు** పన “కప్పియకుటి కప్పియకుటీతి వత్వా పతిట్ఠాపేతబ్బ”న్తి వుత్తం. **అన్ధకట్ఠకథాయం** “సఙ్ఘస్స కప్పియకుటిం అధిట్ఠామీ”తి వుత్తం, తం పన అవత్వాపి అట్ఠకథాసు వుత్తనయేన వుత్తే దోసో నత్థి. ఇదం పనేత్థ సాధారణలక్ఖణం “థమ్భపతిట్ఠాపనఞ్చ వచనపరియోసానఞ్చ సమకాలం వట్టతీ”తి. సచే హి అనిట్ఠితే వచనే థమ్భో పతిట్ఠాతి, అప్పతిట్ఠితే వా తస్మిం వచనం నిట్ఠాతి, అకతా హోతి కప్పియకుటి. తేనేవ **మహాపచ్చరియం** వుత్తం “బహూహి సమ్పరివారేత్వా వత్తబ్బం, అవస్సఞ్హి ఏత్థ ఏకస్సపి వచననిట్ఠానఞ్చ థమ్భపతిట్ఠానఞ్చ ఏకతో భవిస్సతీ”తి. ఇట్ఠకాసిలామత్తికాకుట్టకాసు పన కుటీసు హేట్ఠా చయం బన్ధిత్వా వా అబన్ధిత్వా వా కరోన్తు, యతో పట్ఠాయ భిత్తిం ఉట్ఠాపేతుకామా హోన్తి, తం సబ్బపఠమం ఇట్ఠకం వా సిలం వా మత్తికాపిణ్డం వా గహేత్వా వుత్తనయేనేవ కప్పియకుటి కాతబ్బా, ఇట్ఠకాదయో భిత్తియం పఠమిట్ఠకాదీనం హేట్ఠా న వట్టన్తి, థమ్భా పన ఉపరి ఉగ్గచ్ఛన్తి, తస్మా వట్టన్తి. **అన్ధకట్ఠకథాయం** “థమ్భేహి కరియమానే చతూసు కోణేసు చత్తారో థమ్భా, ఇట్ఠకాదికుట్టే చతూసు కోణేసు ద్వే తిస్సో ఇట్ఠకా అధిట్ఠాతబ్బా”తి వుత్తం. తథా పన అకతాయపి దోసో నత్థి, అట్ఠకథాసు హి వుత్తమేవ పమాణం.

గోనిసాదికా దువిధా ఆరామగోనిసాదికా విహారగోనిసాదికాతి. తాసు యత్థ నేవ ఆరామో, న సేనాసనాని పరిక్ఖిత్తాని హోన్తి, అయం **ఆరామగోనిసాదికా** నామ. యత్థ సేనాసనాని సబ్బాని వా ఏకచ్చాని వా పరిక్ఖిత్తాని, ఆరామో అపరిక్ఖిత్తో, అయం **విహారగోనిసాదికా** నామ. ఇతి ఉభయత్రాపి ఆరామస్స అపరిక్ఖిత్తభావోయేవ పమాణం. “ఆరామో పన ఉపడ్ఢపరిక్ఖిత్తోపి బహుతరం పరిక్ఖిత్తోపి పరిక్ఖిత్తోయేవ నామా”తి **కురున్దిమహాపచ్చరీసు** వుత్తం, ఏత్థ కప్పియకుటిం లద్ధుం వట్టతి.

గహపతీతి మనుస్సా ఆవాసం కత్వా “కప్పియకుటిం దేమ, పరిభుఞ్జథా”తి వదన్తి, ఏసా గహపతి నామ, “కప్పియకుటిం కాతుం దేమా”తి వుత్తేపి వట్టతియేవ. **అన్ధకట్ఠకథాయం** పన “యస్మా భిక్ఖుం ఠపేత్వా సేససహధమ్మికానం సబ్బేసఞ్చ దేవమనుస్సానం హత్థతో పటిగ్గహో చ సన్నిధి చ అన్తోవుత్థఞ్చ తేసం సన్తకం భిక్ఖుస్స వట్టతి, తస్మా తేసం గేహాని వా తేహి దిన్నకప్పియకుటి వా గహపతీతి వుచ్చతీ”తి వుత్తం, పునపి వుత్తం “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స విహారం ఠపేత్వా భిక్ఖునుపస్సయో వా ఆరామికానం వా తిత్థియానం వా దేవతానం వా నాగానం వా అపి బ్రహ్మానం విమానం కప్పియకుటి హోతీ”తి, తం సువుత్తం. సఙ్ఘసన్తకమేవ హి భిక్ఖుసన్తకం వా గేహం గహపతికుటికా న హోతి.

సమ్ముతి నామ ఇత్తిదుతియకమ్మవాచాయ సావేత్వా సమ్మతా. ఏవఞ్చ పన, భిక్ఖవే, సమ్మన్నితబ్బా, బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో. యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం విహారం కప్పియభూమిం సమ్మన్నేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో. సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం విహారం కప్పియభూమిం సమ్మన్నతి. యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స విహారస్స కప్పియభూమియా సమ్ముతి, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“సమ్మతో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో విహారో కప్పియభూమి ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి (మహావ. ౨౯౫).

కమ్మవాచం అవత్వా అపలోకనకమ్మవసేన సావేత్వా కతాపి సమ్మతా ఏవ.

౧౦౨. యం (మహావ. అట్ఠ. ౨౯౫) ఇమాసు చతూసు కప్పియభూమీసు వుత్తం ఆమిసం, తం సబ్బం అన్తోవుత్థసఙ్ఖ్యం న గచ్ఛతి. భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చ అన్తోవుత్థఅన్తోపక్కమోచనత్థఞ్హి కప్పియకుటియో అనుఞ్ఞాతా. యం పన అకప్పియభూమియం సహసేయ్యప్పహోనకే గేహే వుత్తం సఙ్ఘికం వా పుగ్గలికం వా భిక్ఖుస్స భిక్ఖునియా వా సన్తకం ఏకరత్తమ్పి ఠపితం, తం అన్తోవుత్థం, తత్థ పక్కఞ్చ అన్తోపక్కం నామ హోతి, ఏతం న కప్పతి. సత్తాహకాలికం పన యావజీవికఞ్చ వట్టతి.

తత్రాయం వినిచ్ఛయో – సామణేరో భిక్ఖుస్స తణ్డులాదికం ఆమిసం ఆహరిత్వా కప్పియకుటియం నిక్ఖిపిత్వా పునదివసే పచిత్వా దేతి, అన్తోవుత్థం న హోతి. తత్థ అకప్పియకుటియం నిక్ఖిత్తసప్పిఆదీసు కిఞ్చి పక్ఖిపిత్వా దేతి. ముఖసన్నిధి నామ హోతి. **మహాపచ్చరియం** పన “అన్తోవుత్థం హోతీ”తి వుత్తం. తత్థ నామమత్తమేవ నానాకరణం, భిక్ఖు అకప్పియకుటియం ఠపితసప్పిఞ్చ యావజీవికపణ్ణఞ్చ ఏకతో పచిత్వా పరిభుఞ్జతి, సత్తాహం నిరామిసం వట్టతి. సచే ఆమిససంసట్ఠం కత్వా పరిభుఞ్జతి, అన్తోవుత్థఞ్చేవ సామంపక్కఞ్చ హోతి. ఏతేనుపాయేన సబ్బసంసగ్గా వేదితబ్బా. యం కిఞ్చి ఆమిసం భిక్ఖునో పచితుం న వట్టతి. సచేపిస్స ఉణ్హయాగుయా సులసిపణ్ణాని వా సిఙ్గివేరం వా లోణం వా పక్ఖిపన్తి, తమ్పి చాలేతుం న వట్టతి, “యాగుం నిబ్బాపేమీ”తి పన చాలేతుం వట్టతి. ఉత్తణ్డులభత్తం లభిత్వా పిదహితుం న వట్టతి. సచే పన మనుస్సా పిదహిత్వా దేన్తి, వట్టతి. “భత్తం మా నిబ్బాయతూ”తి పిదహితుం వట్టతి, ఖీరతక్కాదీసు పన సకిం కుథితేసు అగ్గిం కాతుం వట్టతి పునపాకస్స అనుఞ్ఞాతత్తా.

ఇమా పన కప్పియకుటియో కదా జహితవత్థుకా హోన్తి? ఉస్సావనన్తికా తావ యా థమ్భానం ఉపరి భిత్తిపాదే వా నిఖనిత్వా కతా, సా సబ్బేసు థమ్భేసు చ భిత్తిపాదేసు చ అపనీతేసు జహితవత్థుకా హోతి. సచే పన థమ్భే వా భిత్తిపాదే వా పరివత్తేన్తి, యో యో ఠితో, తత్థ తత్థ పతిట్ఠాతి, సబ్బేసుపి పరివత్తితేసు అజహితవత్థుకావ హోతి. ఇట్ఠకాదీహి కతా చయస్స ఉపరి భిత్తిఅత్థాయ ఠపితం ఇట్ఠకం వా సిలం వా మత్తికాపిణ్డం వా ఆదిం కత్వా వినాసితకాలే జహితవత్థుకావ హోతి. యేహి పన ఇట్ఠకాదీహి అధిట్ఠితా, తేసు అపనీతేసుపి తదఞ్ఞేసు పతిట్ఠాతీతి అజహితవత్థుకావ హోతి. గోనిసాదికా పాకారాదీహి పరిక్ఖేపే కతే జహితవత్థుకావ హోతి. పున తస్మిం ఆరామే కప్పియకుటిం లద్ధుం వట్టతి. సచే పన పునపి పాకారాదయో తత్థ తత్థ ఖణ్డా హోన్తి, తతో తతో గావో పవిసన్తి, పున కప్పియకుటి హోతి. ఇతరా పన ద్వే గోపానసీమత్తం ఠపేత్వా సబ్బస్మిం ఛదనే వినట్ఠే జహితవత్థుకావ హోన్తి. సచే గోపానసీనం ఉపరి ఏకమ్పి పక్ఖపాసకమణ్డలం అత్థి, రక్ఖతి.

౧౦౩. యత్ర పనిమా చతస్సోపి కప్పియభూమియో నత్థి, తత్థ కిం కాతబ్బన్తి? అనుపసమ్పన్నస్స దత్వా తస్స సన్తకం కత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. తత్రిదం వత్థు – కరవికతిస్సత్థేరో కిర వినయధరపామోక్ఖో మహాసీవత్థేరస్స సన్తికం అగమాసి. సో దీపాలోకేన సప్పికుమ్భం పస్సిత్వా “భన్తే, కిమేత”న్తి పుచ్ఛి. థేరో “ఆవుసో, గామతో సప్పికుమ్భో ఆభతో లూఖదివసే సప్పినా భుఞ్జనత్థాయా”తి ఆహ. తతో నం తిస్సత్థేరో “న వట్టతి, భన్తే”తి ఆహ. థేరో పునదివసే పముఖే నిక్ఖిపాపేసి. తిస్సత్థేరో పున ఏకదివసం ఆగతో తం దిస్వా తథేవ పుచ్ఛిత్వా “భన్తే, సహసేయ్యప్పహోనకట్ఠానే ఠపేతుం న వట్టతీ”తి ఆహ. థేరో పునదివసే బహి నీహరాపేత్వా నిక్ఖిపాపేసి, తం చోరా హరింసు. సో పున ఏకదివసం ఆగతం తిస్సత్థేరమాహ “ఆవుసో, తయా ‘న వట్టతీ’తి వుత్తే సో కుమ్భో బహి నిక్ఖిత్తో చోరేహి హటో”తి. తతో నం తిస్సత్థేరో ఆహ “నను, భన్తే, అనుపసమ్పన్నస్స దాతబ్బో అస్స, అనుపసమ్పన్నస్స హి దత్వా తస్స సన్తకం కత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతీ”తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

కప్పియభూమివినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౦. పటిగ్గహణవినిచ్ఛయకథా

౧౦౪. ఖాదనీయాదిపటిగ్గాహోతి అజ్ఝోహరితబ్బస్స యస్స కస్సచి ఖాదనీయస్స వా భోజనీయస్స వా పటిగ్గహణం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో – పఞ్చహి అఙ్గేహి పటిగ్గహణం రుహతి, థామమజ్ఝిమస్స పురిసస్స ఉచ్చారణమత్తం హోతి, హత్థపాసో పఞ్ఞాయతి, అభిహారో పఞ్ఞాయతి, దేవో వా మనుస్సో వా తిరచ్ఛానగతో వా కాయేన కాయపటిబద్ధేన నిస్సగ్గియేన వా దేతి, తఞ్చే భిక్ఖు కాయేన వా కాయపటిబద్ధేన వా పటిగ్గణ్హాతి. ఏవం పఞ్చహఙ్గేహి పటిగ్గహణం రుహతి.

తత్థ ఠితనిసిన్ననిపన్నానం వసేన ఏవం **హత్థపాసో** వేదితబ్బో – సచే భిక్ఖు నిసిన్నో హోతి, ఆసనస్స పచ్ఛిమన్తతో పట్ఠాయ, సచే ఠితో, పణ్హిఅన్తతో పట్ఠాయ, సచే నిపన్నో, యేన పస్సేన నిపన్నో, తస్స పారిమన్తతో పట్ఠాయ, దాయకస్స నిసిన్నస్స వా ఠితస్స వా నిపన్నస్స వా ఠపేత్వా పసారితహత్థం యం ఆసన్నతరం అఙ్గం, తస్స ఓరిమన్తేన పరిచ్ఛిన్దిత్వా అడ్ఢతేయ్యహత్థో హత్థపాసో నామ.

సచే పన దాయకపటిగ్గాహకేసు ఏకో ఆకాసే హోతి, ఏకో భూమియం, భూమట్ఠస్స చ సీసేన, ఆకాసట్ఠస్స చ ఠపేత్వా దాతుం వా గహేతుం వా పసారితహత్థం యం ఆసన్నతరం అఙ్గం, తస్స ఓరిమన్తేన హత్థపాసపమాణం పరిచ్ఛిన్దితబ్బం. సచేపి ఏకో కూపే హోతి, ఏకో కూపతటే, ఏకో వా పన రుక్ఖే, ఏకో పథవియం, వుత్తనయేనేవ హత్థపాసపమాణం పరిచ్ఛిన్దితబ్బం. ఏవరూపే హత్థపాసే ఠత్వా సచేపి పక్ఖీ ముఖతుణ్డకేన వా హత్థీ వా సోణ్డాయ గహేత్వా పుప్ఫం వా ఫలం వా దేతి, పటిగ్గహణం రుహతి. సచే పన అడ్ఢట్ఠమరతనస్సపి హత్థినో ఖన్ధే నిసిన్నో తేన సోణ్డాయ దీయమానం గణ్హాతి, వట్టతియేవ. హత్థాదీసు యేన కేనచి సరీరావయవేన అన్తమసో పాదఙ్గులియాపి దీయమానం కాయేన దిన్నం నామ హోతి. పటిగ్గహణేపి ఏసేవ నయో. యేన కేనచి హి సరీరావయవేన గహితం కాయేన గహితమేవ హోతి. సచేపి నత్థుకరణియం దీయమానం నాసాపుటేన అకల్లకో వా ముఖేన పటిగ్గణ్హాతి, ఆభోగమేవ హేత్థ పమాణం.

౧౦౫. కటచ్ఛుఆదీసు పన యేన కేనచి ఉపకరణేన దిన్నం కాయపటిబద్ధేన దిన్నం నామ హోతి. పటిగ్గహణేపి ఏసేవ నయో. యేన కేనచి హి సరీరసమ్బద్ధేన పత్తథాలకాదినా గహితం కాయపటిబద్ధేన గహితమేవ హోతి. కాయతో పన కాయపటిబద్ధతో చ మోచేత్వా హత్థపాసే ఠితస్స కాయే వా కాయపటిబద్ధే వా పాతియమానమ్పి నిస్సగ్గియేన పయోగేన దిన్నం నామ హోతి. ఏకో బహూని భత్తబ్యఞ్జనభాజనాని సీసే కత్వా భిక్ఖుస్స సన్తికం ఆగన్త్వా ఠితకోవ "గణ్హథా"తి వదతి, న తావ అభిహారో పఞ్ఞాయతి, తస్మా న గహేతబ్బం. సచే పన ఈసకమ్పి ఓనమతి, భిక్ఖునా హత్థం పసారేత్వా హేట్ఠిమభాజనం ఏకదేసేనపి సమ్పటిచ్ఛితబ్బం. ఏత్తావతా సబ్బభాజనాని పటిగ్గహితాని హోన్తి. తతో పట్ఠాయ ఓరోపేత్వా ఉగ్ఘాటేత్వా వా యం ఇచ్ఛతి, తం గహేతుం వట్టతి. భత్తపచ్ఛిఆదిమ్హి పన ఏకభాజనే వత్తబ్బమేవ నత్థి.

కాజేన భత్తం హరన్తోపి సచే కాజం ఓనమేత్వా దేతి, వట్టతి. తింసహత్థో వేణు హోతి, ఏకస్మిం అన్తే గుళకుమ్భో బద్ధో, ఏకస్మిం సప్పికుమ్భో, తఞ్చే పటిగ్గణ్హాతి, సబ్బం పటిగ్గహితమేవ. ఉచ్ఛుయన్తదోణితో పగ్ఘరన్తమేవ "రసం గణ్హథా"తి వదతి, అభిహారో న పఞ్ఞాయతీతి న గహేతబ్బో. సచే పన కసటం ఛడ్డేత్వా హత్థేన ఉస్సిఞ్చిత్వా దేతి, వట్టతి. బహూ పత్తా మఞ్చే వా పీఠే వా కటసారే వా దోణియం వా ఫలకే వా ఠపితా హోన్తి, యత్థ ఠితస్స దాయకో హత్థపాసే హోతి, తత్థ ఠత్వా

పటిగ్గహణసఞ్ఞాయ మఞ్చాదీని అఙ్గులియాపి ఫుసిత్వా ఠితేన వా నిసిన్నేన వా నిపన్నేన వా యం తేసు పత్తేసు దీయతి, తం సబ్బం పటిగ్గహితం హోతి. సచేపి “పటిగ్గహేస్సామీ”తి మఞ్చాదీని అభిరుహిత్వా నిసీదతి, వట్టతియేవ.

పథవియం పన సచేపి కుచ్ఛియా కుచ్ఛిం ఆహచ్చ ఠితా హోన్తి, యం యం అఙ్గులియా వా సూచియా వా ఫుసిత్వా నిసిన్నో హోతి, తత్థ తత్థ దీయమానమేవ పటిగ్గహితం హోతి. యత్థ కత్థచి మహాకటసారహత్థత్థరణాదీసు ఠపితపత్తే పటిగ్గహణం న రుహతీతి వుత్తం, తం హత్థపాసాతిక్కమం సన్ధాయ వుత్తన్తి వేదితబ్బం, హత్థపాసే పన సతి యత్థ కత్థచి వట్టతి అఞ్ఞత్ర తత్థజాతకా. తత్థజాతకే పన పదుమినిపణ్ణే వా కింసుకపణ్ణాదిమ్హి వా న వట్టతి. న హి తం కాయపటిబద్ధసఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి. యథా చ తత్థజాతకే, ఏవం ఖాణుకే బన్ధిత్వా ఠపితమఞ్చాదిమ్హి అసంహారిమే ఫలకే వా పాసాణే వా న రుహతియేవ. తేపి హి తత్థజాతకసఙ్ఖ్యపగా హోన్తి. భూమియం అత్థతేసు సుఖుమేసు తిన్తిణికాదిపణ్ణేసు పటిగ్గహణం న రుహతి. న హి తాని సన్ధారేతుం సమత్థానీతి. మహన్తేసు పన పదుమినిపణ్ణాదీసు రుహతి. సచే హత్థపాసం అతిక్కమ్మ ఠితో దీఘదణ్డకేన ఉళుఙ్కేన దేతి, “ఆగన్త్వా దేహీ”తి వత్తబ్బో. వచనం అసుత్వా వా అనాదియిత్వా వా పత్తే ఆకిరతియేవ, పున పటిగ్గహేతబ్బం. దూరే ఠత్వా భత్తపిణ్డం ఖిపన్తేపి ఏసేవ నయో.

౧౦౬. సచే పత్తథవికతో నీహరియమానే పత్తే రజనచుణ్ణాని హోన్తి, సతి ఉదకే ధోవితబ్బో, అసతి రజనచుణ్ణం పుఞ్ఛిత్వా పటిగ్గహేత్వా వా పిణ్డాయ చరితబ్బం. సచే పిణ్డాయ చరన్తస్స పత్తే రజం పతతి, పటిగ్గహేత్వా భిక్ఖా గణ్హితబ్బా, అప్పటిగ్గహేత్వా గణ్హతో వినయదుక్కటం, తం పన పున పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జతో అనాపత్తి. సచే పన “పటిగ్గహేత్వా దేథా”తి వుత్తే వచనం అసుత్వా వా అనాదియిత్వా వా భిక్ఖం దేన్తియేవ, వినయదుక్కటం నత్థి, పున పటిగ్గహేత్వా అఞ్ఞా భిక్ఖా గహేతబ్బా. సచే మహావాతో తతో తతో రజం పాతేతి, న సక్కా హోతి భిక్ఖం గహేతుం, “అనుపసమ్పన్నస్స దస్సామీ”తి సుద్ధచిత్తేన ఆభోగం కత్వా గణ్హితుం వట్టతి. ఏవం పిణ్డాయ చరిత్వా విహారం వా ఆసనసాలం వా గన్త్వా తం అనుపసమ్పన్నస్స దత్వా పున తేన దిన్నం వా తస్స విస్సాసేన వా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జితుం వట్టతి. సచే భిక్ఖాచారే సరజం పత్తం భిక్ఖుస్స దేతి, సో వత్తబ్బో “ఇమం పటిగ్గహేత్వా భిక్ఖం వా గణ్హేయ్యాసి పరిభుఞ్జేయ్యాసి వా”తి, తేన తథా కాతబ్బం. సచే రజం ఉపరి ఉప్పిలవతి, కఞ్జికం పవాహేత్వా సేసం భుఞ్జితబ్బం. సచే అన్తోపవిట్ఠం హోతి, పటిగ్గహేతబ్బం. అనుపసమ్పన్నే అసతి హత్థతో అమోచేన్తేనేవ యత్థ అనుపసమ్పన్నో అత్థి, తత్థ నేత్వా పటిగ్గహేతబ్బం. సుక్ఖభత్తే పతితరజం అపనేత్వా భుఞ్జితుం వట్టతి. సచే అతిసుఖుమం హోతి, ఉపరి భత్తేన సద్ధిం అపనేతబ్బం, పటిగ్గహేత్వా వా భుఞ్జితబ్బం. యాగుం వా సూపం వా పురతో ఠపేత్వా ఆలుళేన్తానం భాజనతో ఫుసితాని ఉగ్గన్త్వా పత్తే పతన్తి, పత్తో పటిగ్గహేతబ్బో.

౧౦౭. ఉళుఙ్కేన ఆహరిత్వా దేన్తానం పఠమతరం ఉళుఙ్కతో థేవా పత్తే పతన్తి, సుపతితా, అభిహటత్తా దోసో నత్థి. సచేపి చరుకేన భత్తే ఆకిరియమానే చరుకతో మసి వా ఛారికా వా పతతి, అభిహటత్తా నేవత్థి దోసో. అనన్తరస్స భిక్ఖునో దీయమానం పత్తతో ఉప్పతిత్వా ఇతరస్స పత్తే పతతి, సుపతితం. పటిగ్గహితమేవ హి తం హోతి. సచే జజ్ఝరిసాఖాదిం ఫాలేత్వా ఏకస్స భిక్ఖునో దేన్తానం సాఖతో ఫుసితాని అఞ్ఞస్స పత్తే పతన్తి, పత్తో పటిగ్గహేతబ్బో, యస్స పత్తస్స ఉపరి ఫాలేన్తి, తస్స పత్తే పతితేసు దాతుకామతాయ అభిహటత్తా దోసో నత్థి. పాయాసస్స పూరేత్వా పత్తం దేన్తి, ఉణ్హత్తా హేట్ఠా గహేతుం న సక్కోతి, ముఖవట్టియాపి గహేతుం వట్టతి. సచే తథాపి న సక్కోతి, ఆధారకేన గహేతబ్బో. ఆసనసాలాయ పత్తం గహేత్వా నిసిన్నో భిక్ఖు నిద్దం ఓక్కన్తో హోతి, నేవ ఆహరియమానం, న దీయమానం జానాతి, అప్పటిగ్గహితం హోతి. సచే పన ఆభోగం

కత్వా నిసిన్నో హోతి, వట్టతి. సచేపి సో హత్థేన ఆధారకం ముఞ్చిత్వా పాదేన పేల్లేత్వా నిద్దాయతి, వట్టతియేవ. పాదేన ఆధారకం అక్కమిత్వా పటిగ్గణ్హన్తస్స పన జాగరన్తస్సపి అనాదరపటిగ్గహణం హోతి, తస్మా న కత్తబ్బం. కేచి "ఏవం ఆధారకేన పటిగ్గహణం కాయపటిబద్ధపటిబద్ధేన పటిగ్గహణం నామ హోతి , తస్మా న వట్టతీ"తి వదన్తి, తం వచనమత్తమేవ, అత్థతో పన సబ్బమ్పేతం కాయపటిబద్ధమేవ హోతి. కాయసంసగ్గేపి చేస నయో దస్సితో. యమ్పి భిక్ఖుస్స దీయమానం పతతి, తమ్పి సామం గహేత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి.

తత్రిదం సుత్తం –

> "అనుజానామి, భిక్ఖవే, యం దీయమానం పతతి, తం సామం గహేత్వా పరిభుఞ్జితుం, పరిచ్చత్తం తం, భిక్ఖవే, దాయకేహీ"తి (చూళవ. ౨౭౩).

ఇదఞ్చ పన సుత్తం నేయ్యత్థం, తస్మా ఏవమేత్థ అధిప్పాయో వేదితబ్బో – యం దీయమానం దాయకస్స హత్థతో పరిగళిత్వా సుద్ధాయ వా భూమియా పదుమినిపణ్ణే వా వత్థకటసారకాదీసు వా పతతి, తం సామం గహేత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. యం పన సరజాయ భూమియం పతతి, తం రజం పుఞ్ఛిత్వా వా ధోవిత్వా వా పటిగ్గహేత్వా వా పరిభుఞ్జితబ్బం. సచే పవట్టన్తం అఞ్ఞస్స భిక్ఖునో సన్తికం గచ్ఛతి, తేన ఆహరాపేతుమ్పి వట్టతి. సచే తం భిక్ఖుం వదతి "త్వంయేవ ఖాదా"తి, తస్సపి ఖాదితుం వట్టతి, అనాణత్తేన పన తేన న గహేతబ్బం. "అనాణత్తేనపి ఇతరస్స దస్సామీతి గహేతుం వట్టతీ"తి **కురున్దియం** వుత్తం. కస్మా పనేతం ఇతరస్స భిక్ఖునో గహేతుం న వట్టతీతి? భగవతా అననుఞ్ఞాతత్తా. భగవతా హి "సామం గహేత్వా పరిభుఞ్జితు"న్తి వదన్తేన యస్సేవ తం దీయమానం పతతి, తస్స అప్పటిగ్గహితకమ్పి తం గహేత్వా పరిభోగో అనుఞ్ఞాతో. "పరిచ్చత్తం తం, భిక్ఖవే, దాయకేహీ"తి వచనేన పనేత్థ పరసన్తకభావో దీపితో, తస్మా అఞ్ఞస్స సామం గహేత్వా పరిభుఞ్జితుం న వట్టతి, తస్స పన ఆణత్తియా వట్టతీతి అయం కిరేత్థ అధిప్పాయో. యస్మా చ ఏతం అప్పటిగ్గహితకత్తా అనుఞ్ఞాతం, తస్మా యథారితంయేవ అనామసిత్వా కేనచి పిదహిత్వా ఠపితం దుతియదివసేపి పరిభుఞ్జితుం వట్టతి, సన్నిధిపచ్చయా అనాపత్తి, పటిగ్గహేత్వా పన పరిభుఞ్జితబ్బం. తం దివసంయేవ హి తస్స సామం గహేత్వా పరిభోగో అనుఞ్ఞాతో, న తతో పరన్తి అయమ్పి కిరేత్థ అధిప్పాయో.

౧౦౮. ఇదాని అబ్బోహారికనయో వుచ్చతి. భుఞ్జన్తానఞ్హి దన్తా ఖీయన్తి, నఖా ఖీయన్తి, పత్తస్స వణ్ణో ఖీయతి, సబ్బం అబ్బోహారికం. సత్థకేన ఉచ్ఛుఆదీసు ఫాలితేసు మలం పఞ్ఞాయతి, ఏతం నవసముట్ఠితం నామ, పటిగ్గహేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. సత్థకం ధోవిత్వా ఫాలితేసు మలం న పఞ్ఞాయతి, లోహగన్ధమత్తం హోతి, తం అబ్బోహారికం. యమ్పి సత్థకం గహేత్వా పరిహరన్తి , తేన ఫాలితేపి ఏసేవ నయో. న హి తం పరిభోగత్థాయ పరిహరన్తీతి. మూలభేసజ్జాదీని పిసన్తానం వా కోట్టేన్తానం వా నిసదనిసదపోతకఉదుక్ఖలముసలాదీని ఖీయన్తి, పరిహరణకవాసిం తాపేత్వా భేసజ్జత్థాయ తక్కే వా ఖీరే వా పక్ఖిపన్తి, తత్థ నీలికా పఞ్ఞాయతి, సత్థకే వుత్తసదిసోవ వినిచ్ఛయో. ఆమకతక్కాదీసు పన సయం న పక్ఖిపితబ్బా, పక్ఖిపతి చే, సామంపాకతో న ముచ్చతి. దేవే వస్సన్తే పిణ్డాయ చరన్తస్స సరీరతో వా చీవరతో వా కిలిట్ఠఉదకం పత్తే పతతి, పటిగ్గహేతబ్బం. రుక్ఖమూలాదీసు భుఞ్జన్తస్స పతితేపి ఏసేవ నయో. సచే పన సత్తాహం వస్సన్తే దేవే సుద్ధం ఉదకం హోతి, అబ్భోకాసతో వా పతతి, వట్టతి.

౧౦౯. సామణేరస్స ఓదనం దేన్తేన తస్స పత్తగతం అచ్ఛుపన్తేనేవ దాతబ్బో, పత్తో వాస్స పటిగ్గహేతబ్బో. అప్పటిగ్గహితే ఓదనం ఛుపిత్వా పున అత్తనో పత్తే ఓదనం గణ్హన్తస్స ఉగ్గహితకో హోతి. సచే పన దాతుకామో హుత్వా "ఆహర, సామణేర, పత్తం, ఓదనం గణ్హాహీ"తి వదతి, ఇతరో "అలం మయ్హ"న్తి పటిక్ఖిపతి, పున "తపేతం మయా పరిచ్చత్త"న్తి చ వుత్తే "న మయ్హం ఏతేనత్థో"తి వదతి, సతక్ఖత్తుమ్పి పరిచ్చజతు, యావ అత్తనో హత్థగతం, తావ పటిగ్గహితమేవ హోతి. సచే పన ఆధారకే ఠితం నిరపేక్ఖో "గణ్హాహీ"తి వదతి, పున పటిగ్గహేతబ్బం. సాపేక్ఖో ఆధారకే పత్తం ఠపేత్వా "ఏత్తో పూవం వా భత్తం వా గణ్హాహీ"తి సామణేరం వదతి, సామణేరో హత్థం ధోవిత్వా సచేపి సతక్ఖత్తుం గహేత్వా అత్తనో పత్తగతం అఫుసన్తోవ అత్తనో పత్తే పక్ఖిపతి, పున పటిగ్గహణకిచ్చం నత్థి. యది పన అత్తనో పత్తగతం ఫుసిత్వా తతో గణ్హాతి, సామణేరసన్తకేన సంసట్ఠం హోతి, పున పటిగ్గహేతబ్బం. కేచి పన "సచేపి గయ్హమానం ఛిజ్జిత్వా తత్థ పతతి, పున పటిగ్గహేతబ్బ"న్తి వదన్తి. తం "ఏకం భత్తపిణ్డం గణ్హ, ఏకం పూవం గణ్హ, ఇమస్స గుళపిణ్డస్స ఏత్తకం పదేసం గణ్హా"తి ఏవం పరిచ్ఛిన్దిత్వా వుత్తే వేదితబ్బం, ఇధ పన పరిచ్ఛేదో నత్థి, తస్మా యం సామణేరస్స పత్తే పతతి, తదేవ పటిగ్గహణం విజహతి, హత్థగతం పన యావ సామణేరో వా "అల"న్తి న ఓరమతి, భిక్ఖు వా న వారేతి, తావ భిక్ఖుస్సేవ సన్తకం, తస్మా పటిగ్గహణం న విజహతి. సచే అత్తనో వా భిక్ఖూనం వా యాగుపచనకభాజనే కేసఞ్చి అత్థాయ భత్తం పక్ఖిపతి, "సామణేర, భాజనస్స ఉపరి హత్థం కరోహీ"తి వత్వా తస్స హత్థే పక్ఖిపితబ్బం. తస్స హత్థతో భాజనే పతితఞ్హి దుతియదివసే భాజనస్స అకప్పియభావం న కరోతి పరిచ్చత్తత్తా. సచే ఏవం అకత్వా పక్ఖిపతి, పత్తమివ భాజనం నిరామిసం కత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం.

౧౧౦. దాయకా యాగుకుటం ఠపేత్వా గతా, తం దహరసామణేరో పటిగ్గణ్హాపేతుం న సక్కోతి, భిక్ఖు పత్తం ఉపనామేతి, సామణేరో కుటస్స గీవం పత్తస్స ముఖవట్టియం ఠపేత్వా ఆవజ్జేతి, పత్తగతా యాగు పటిగ్గహితావ హోతి. అథ వా భిక్ఖు భూమియం హత్థం ఠపేతి, సామణేరో పవట్టేత్వా హత్థం ఆరోపేతి, వట్టతి. పూవపచ్ఛిభత్తపచ్ఛిఉచ్ఛుభారాదీసుపి ఏసేవ నయో. సచే పటిగ్గహణూపగం భారం ద్వే తయో సామణేరా దేన్తి, ఏకేన వా బలవతా ఉక్ఖిత్తం ద్వే తయో భిక్ఖూ గణ్హన్తి, వట్టతి. మఞ్చస్స వా పీఠస్స వా పాదే తేలఘటం వా ఫాణితఘటం వా లగ్గేన్తి, భిక్ఖుస్స మఞ్చేపి పీఠేపి నిసీదితుం వట్టతి, ఉగ్గహితకం నామ న హోతి.

నాగదన్తకే వా అజ్కసకే వా ద్వే తేలఘటా లగ్గితా హోన్తి ఉపరి పటిగ్గహితకో, హేట్ఠా అప్పటిగ్గహితకో. ఉపరిమం గహేతుం వట్టతి, హేట్ఠా పటిగ్గహితకో, ఉపరి అప్పటిగ్గహితకో, ఉపరిమం గహేత్వా ఇతరం గణ్హతో ఉపరిమో ఉగ్గహితకో హోతి. హేట్ఠామఞ్చే అప్పటిగ్గహితకం తేలథాలకం హోతి, తఞ్చే సమ్మజ్జన్తో సమ్ముఞ్జనియా ఘట్టేతి, ఉగ్గహితకం న హోతి, "పటిగ్గహితకం గణ్హిస్సామీ"తి అప్పటిగ్గహితకం గహేత్వా ఞత్వా పున ఠపేతి, ఉగ్గహితకం న హోతి, బహి నీహరిత్వా సఞ్జానాతి, బహి అట్ఠపేత్వా హరిత్వా తత్థేవ ఠపేతబ్బం, నత్థి దోసో. సచే పన పుబ్బే వివరిత్వా ఠపితం, న పిదహితబ్బం. యథా పుబ్బే ఠితం, తథేవ ఠపేతబ్బం. సచే బహి ఠపేతి, పున న ఛుపితబ్బం.

౧౧౧. పటిగ్గహితకే తేలాదిమ్హి కణ్ణికా ఉట్ఠేతి, సిఙ్గివేరాదిమ్హి ఘునచుణ్ణం, తంసముట్ఠానమేవ నామ తం, పున పటిగ్గహణకిచ్చం నత్థి. తాలం వా నాళికేరం వా ఆరుళ్హో యోత్తేన ఫలపిణ్డిం ఓతారేత్వా ఉపరి ఠితోవ "గణ్హథా"తి వదతి, న గహేతబ్బం. సచే అఞ్ఞో భూమియం ఠితో యోత్తపాసకే గహేత్వా ఉక్ఖిపిత్వా దేతి, వట్టతి. సఫలం మహాసాఖం కప్పియం కారేత్వా పటిగ్గణ్హాతి, ఫలాని పటిగ్గహితానేవ హోన్తి, యథాసుఖం పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. అన్తోవతియం ఠత్వా వతిం ఛిన్దిత్వా ఉచ్ఛుం వా తిమ్బరూసకం వా దేన్తి, హత్థపాసే సతి వట్టతి. దణ్డకేసు అపహరిత్వా నిగ్గతం గణ్హన్తస్స వట్టతి, పహరిత్వా నిగ్గతే

అట్ఠకథాసు దోసో న దస్సితో. మయం పన “యం ఠానం పహటం, తతో సయంపతితమివ హోతీ”తి తక్కయామ, తమ్పి ఠత్వా గచ్ఛన్తే యుజ్జతి సుక్ఖఘాతతో పవట్టేత్వా బహిపతితభణ్డం వియ. వతిం వా పాకారం వా లఙ్ఘాపేత్వా దేన్తి, సచే పన అపుథులో పాకారో, అన్తోపాకారే బహిపాకారే చ ఠితస్స హత్థపాసో పహోతి, హత్థసతమ్పి ఉద్ధం గన్త్వా సమ్పత్తం గహేతుం వట్టతి.

భిక్ఖు గిలానం సామణేరం ఖన్ధేన వహతి, సో ఫలాఫలం దిస్వా గహేత్వా ఖన్ధే నిసిన్నోవ దేతి , వట్టతి. అపరో భిక్ఖుం వహన్తో ఖన్ధే నిసిన్నస్స భిక్ఖునో దేతి, వట్టతియేవ. భిక్ఖు ఫలినిం సాఖం ఛాయత్థాయ గహేత్వా గచ్ఛతి, ఫలాని ఖాదితుం చిత్తే ఉప్పన్నే పటిగ్గహాపేత్వా ఖాదితుం వట్టతి. మచ్ఛికవారణత్థం కప్పియం కారేత్వా పటిగ్గణ్హాతి, ఖాదితుకామో చే హోతి, మూలపటిగ్గహణమేవ వట్టతి, ఖాదన్తస్స నత్థి దోసో. భిక్ఖు పటిగ్గహణారహం భణ్డం మనుస్సానం యానే ఠపేత్వా మగ్గం గచ్ఛతి, యానం కద్దమే లగ్గతి, దహరో చక్కం గహేత్వా ఉక్ఖిపతి, వట్టతి, ఉగ్గహితకం నామ న హోతి. నావాయ ఠపేత్వా నావం అరిత్తేన వా పాజేతి, హత్థేన వా కడ్ఢతి, వట్టతి. ఉళుమ్పేపి ఏసేవ నయో. చాటియం వా కుణ్డకే వా ఠపేత్వాపి తం అనుపసమ్పన్నేన గాహాపేత్వా అనుపసమ్పన్నం బాహాయం గహేత్వా తరితుం వట్టతి. తస్మిమ్పి అసతి అనుపసమ్పన్నం గాహాపేత్వా తం బాహాయం గహేత్వా తరితుం వట్టతి.

ఉపాసకా గమికభిక్ఖూనం పాథేయ్యతణ్డులే దేన్తి, సామణేరా భిక్ఖూనం తణ్డులే గహేత్వా అత్తనో తణ్డులే గహేతుం న సక్కోన్తి, భిక్ఖూ తేసం తణ్డులే గణ్హన్తి, సామణేరా అత్తనా గహితతణ్డులేసు ఖీణేసు ఇతరేహి తణ్డులేహి యాగుం పచిత్వా సబ్బేసం పత్తాని పటిపాటియా ఠపేత్వా యాగుం ఆకిరన్తి, పణ్డితో సామణేరో అత్తనో పత్తం గహేత్వా థేరస్స దేతి, థేరస్స పత్తం దుతియత్థేరస్సాతి ఏవం సబ్బానిపి పరివత్తేతి, సబ్బేహి సామణేరస్స సన్తకం భుత్తం హోతి, వట్టతి. సచేపి సామణేరో అపణ్డితో హోతి, అత్తనో పత్తే యాగుం సయమేవ పాతుం ఆరభతి, “ఆవుసో, తుయ్హం యాగుం మయ్హం దేహీ”తి థేరేహి పటిపాటియా యాచిత్వాపి పివితుం వట్టతి, సబ్బేహి సామణేరస్స సన్తకమేవ భుత్తం హోతి, నేవ ఉగ్గహితపచ్చయా, న సన్నిధిపచ్చయా వజ్జం ఫుసన్తి. ఏత్థ పన మాతాపితూనం తేలాదీని, ఛాయాదీనం అత్థాయ సాఖాదీని చ హరన్తానం ఇమేసఞ్చ విసేసో న దిస్సతి, తస్మా కారణం ఉపపరిక్ఖితబ్బం.

౧౧౨. సామణేరో భత్తం పచితుకామో తణ్డులే ధోవిత్వా నిచ్చాలేతుం న సక్కోతి, భిక్ఖునా తణ్డులే చ భాజనఞ్చ పటిగ్గహేత్వా తణ్డులే ధోవిత్వా నిచ్చాలేత్వా భాజనం ఉద్ధనం ఆరోపేతబ్బం, అగ్గి న కాతబ్బో, పక్కకాలే వివరిత్వా పక్కభావో జానితబ్బో. సచే దుప్పక్కం హోతి, పాకత్థాయ పిదహితుం న వట్టతి, రజస్స వా ఛారికాయ వా అపతనత్థాయ వట్టతి, పక్కకాలే ఓరోపితుం భుఞ్జితుమ్పి వట్టతి, పున పటిగ్గహణకిచ్చం నత్థి. సామణేరో పటిబలో పచితుం, ఖణో పనస్స నత్థి కత్థచి గన్తుకామో, భిక్ఖునా సతణ్డులోదకం భాజనం పటిగ్గహేత్వా ఉద్ధనం ఆరోపేత్వా “అగ్గిం జాలేత్వా గచ్ఛా”తి వత్తబ్బో. తతో పరం పురిమనయేనేవ సబ్బం కాతుం వట్టతి. భిక్ఖు యాగుఅత్థాయ సుద్ధభాజనం ఆరోపేత్వా ఉదకం తాపేతి, వట్టతి. తత్తే ఉదకే సామణేరో తణ్డులే పక్ఖిపతి, తతో పట్ఠాయ భిక్ఖునా అగ్గి న కాతబ్బో, పక్కయాగుం పటిగ్గహేత్వా పాతుం వట్టతి. సామణేరో యాగుం పచతి, హత్థకుక్కుచ్చకో భిక్ఖు కీళన్తో భాజనం ఆమసతి, పిధానం ఆమసతి, ఉగ్గతం ఫేణం ఛిన్దిత్వా పహరతి, తస్సేవ పాతుం న వట్టతి, దురుపచిణ్ణం నామ హోతి. సచే పన దబ్బిం వా ఉళుఙ్కం వా గహేత్వా అనుక్ఖిపన్తో ఆలోళేతి, సబ్బేసం న వట్టతి, సామంపాకఞ్చేవ హోతి దురుపచిణ్ణఞ్చ. సచే ఉక్ఖిపతి, ఉగ్గహితకమ్పి హోతి.

౧౧౩. భిక్ఖునా పిణ్డాయ చరిత్వా ఆధారకే పత్తో ఠపితో హోతి. తత్ర చే అఞ్ఞో లోలభిక్ఖు కీళన్తో పత్తం ఆమసతి, పత్తపిధానం ఆమసతి, తస్సేవ తతో లద్ధభత్తం న వట్టతి. **సచే** న పత్తం ఉక్ఖిపిత్వా ఠపేతి, సబ్బేసం న వట్టతి. తత్థజాతకఫలినిసాఖాయ వా వల్లియా వా గహేత్వా చాలేతి, తస్సేవ తతో లద్ధఫలం న వట్టతి, దురుపచిణ్ణదుక్కటఞ్చ ఆపజ్జతి. “ఫలరుక్ఖం పన అపస్సయితుం వా తత్థ కణ్టకం వా బన్ధితుం వట్టతి, దురుపచిణ్ణం న హోతీ”తి **మహాపచ్చరియం వుత్తం**. అరఞ్ఞే పతితం పన అమ్బఫలాదిం దిస్వా “సామణేరస్స దస్సామీ”తి ఆహరిత్వా దాతుం వట్టతి. సీహవిఘాసాదిం దిస్వాపి “సామణేరస్స దస్సామీ”తి పటిగ్గహేత్వా వా అప్పటిగ్గహేత్వా వా ఆహరిత్వా దాతుం వట్టతి. సచే పన సక్కోతి వితక్కం సోధేతుం, తతో లద్ధం ఖాదితుమ్పి వట్టతి, నేవ ఆమకమంసపటిగ్గహణపచ్చయా, న ఉగ్గహితకపచ్చయా వజ్జం ఫుసతి. మాతాపితూనం అత్థాయ తేలాదీని గహేత్వా గచ్ఛతో అన్తరామగ్గే బ్యాధి ఉప్పజ్జతి, తతో యం ఇచ్ఛతి, తం పటిగ్గహేత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. సచే పన మూలేపి పటిగ్గహితం హోతి, పున పటిగ్గహణకిచ్చం నత్థి. మాతాపితూనం తణ్డులే ఆహరిత్వా దేతి, తే తతోయేవ యాగుఆదీని సమ్పాదేత్వా తస్స దేన్తి, వట్టతి, సన్నిధిపచ్చయా ఉగ్గహితపచ్చయా వా దోసో నత్థి.

౧౧౪. భిక్ఖు పిదహిత్వా ఉదకం తాపేతి, యావ పరిక్ఖయా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. సచే పనేత్థ ఛారికా పతతి, పటిగ్గహేతబ్బం. దీఘసణ్డాసేన థాలకం గహేత్వా తేలం పచన్తస్స ఛారికా పతతి, హత్థేన అముఞ్చన్తేనేవ పచిత్వా ఓతారేత్వా పటిగ్గహేతబ్బం. సచే అఙ్గారాపి దారూనిపి పటిగ్గహేత్వా ఠపితాని, మూలపటిగ్గహణమేవ వట్టతి. భిక్ఖు ఉచ్ఛుం ఖాదతి, సామణేరో “మయ్హమ్పి దేథా”తి వదతి, “ఇతో ఛిన్దిత్వా గణ్హా”తి వుత్తో గణ్హాతి, అవసేసే పున పటిగ్గహణకిచ్చం నత్థి. గుళపిణ్డం ఖాదన్తస్సపి ఏసేవ నయో. వుత్తోకాసతో ఛిన్దిత్వా గహితావసేసఞ్హి అజహితపటిగ్గహణమేవ హోతి. భిక్ఖు గుళం భాజేన్తో పటిగ్గహేత్వా కోట్ఠాసే కరోతి, భిక్ఖూపి సామణేరాపి ఆగన్త్వా ఏకగ్గహణేనేవ ఏకమేకం కోట్ఠాసం గణ్హన్తి, గహితావసేసం పటిగ్గహితమేవ హోతి. సచే లోలసామణేరో గణ్హిత్వా గణ్హిత్వా పున ఠపేతి, తస్స గహితావసేసం అప్పటిగ్గహితకమేవ హోతి.

భిక్ఖు ధూమవట్టిం పటిగ్గహేత్వా ధూమం పివతి, ముఖఞ్చ కణ్ఠో చ మనోసిలాయ లిత్తో వియ హోతి, యావకాలికం భుఞ్జితుం వట్టతి, యావకాలికేన యావజీవికసంసగ్గే దోసో నత్థి. పత్తం వా రజనం వా పచన్తస్స కణ్ణనాసచ్ఛిద్దేహి ధూమో పవిసతి, బ్యాధిపచ్చయా పుప్ఫం వా ఫలం వా ఉపసిఙ్ఘతి, అబ్బోహారికత్తా వట్టతి. భత్తుగ్గారో తాలుం ఆహచ్చ అన్తోయేవ పవిసతి, అవిసయత్తా వట్టతి, ముఖం పవిట్ఠం పన అజ్ఝోహరతో వికాలే ఆపత్తి. దన్తన్తరే లగ్గస్స ఆమిసస్స రసో పవిసతి, ఆపత్తియేవ. సచే సుఖుమం ఆమిసం హోతి, రసో న పఞ్ఞాయతి, అబ్బోహారికపక్ఖం భజతి. ఉపకట్ఠే కాలే నిరుదకట్ఠానే భత్తం భుఞ్జిత్వా కక్ఖారేత్వా ద్వే తయో ఖేళపిణ్డే పాతేత్వా ఉదకట్ఠానం గన్త్వా ముఖం విక్ఖాలేతబ్బం. పటిగ్గహేత్వా ఠపితసిఙ్గివేరాదీనం అఙ్కురా నిక్ఖమన్తి, పున పటిగ్గహణకిచ్చం నత్థి. లోణే అసతి సముద్దోదకేన లోణకిచ్చం కాతుం వట్టతి, పటిగ్గహేత్వా ఠపితలోణోదకం లోణం హోతి, లోణం వా ఉదకం హోతి, రసో వా ఫాణితం హోతి, ఫాణితం వా రసో హోతి, మూలపటిగ్గహణమేవ వట్టతి.

హిమకరకా ఉదకగతికా ఏవ. పారిహారికేన కతకట్ఠినా ఉదకం పసాదేన్తి, తం అబ్బోహారికం, ఆమిసేన సద్ధిం వట్టతి. ఆమిసగతికేహి కపిత్థఫలాదీహి పసాదితం పురేభత్తమేవ వట్టతి. పోక్ఖరణీఆదీసు ఉదకం బహలం హోతి, వట్టతి. సచే పన ముఖే హత్థే చ లగ్గతి, న వట్టతి, పటిగ్గహేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. ఖేత్తేసు కసితట్ఠానే బహలం ఉదకం హోతి, పటిగ్గహేతబ్బం. సచే సన్దిత్వా కన్దరాదీని పవిసిత్వా నదిం పూరేతి, వట్టతి. కకుధసోబ్భాదయో హోన్తి రుక్ఖతో పతితేహి పుప్ఫేహి

సఞ్ఛన్నోదకా. సచే పుప్ఫరసో న పఞ్ఞాయతి, పటిగ్గహణకిచ్చం నత్థి. పరిత్తం ఉదకం హోతి, రసో పఞ్ఞాయతి, పటిగ్గహేతబ్బం. పబ్బతకన్దరాదీసు కాళవణ్ణపణ్ణచ్ఛన్నఉదకేపి ఏసేవ నయో.

పానీయఘటే సరేణుకాని వా సవణ్టఖీరాని వా పుప్ఫాని పక్ఖిత్తాని హోన్తి, పటిగ్గహేతబ్బం, పుప్ఫాని వా పటిగ్గహేత్వా పక్ఖిపితబ్బాని. పాటలిమల్లికా పక్ఖిత్తా హోన్తి, వాసమత్తం తిట్ఠతి, తం అబ్బోహారికం. దుభియదివసేపి ఆమిసేన సద్ధిం వట్టతి. భిక్ఖునా ఠపితపుప్ఫవాసితకపానీయతో సామణేరో పానీయం గహేత్వా పీతావసేసకం తత్థేవ ఆకిరతి, పటిగ్గహేతబ్బం. పదుమసరాదీసు ఉదకం సన్థరిత్వా ఠితం పుప్ఫరేణుం ఘటేన విక్ఖమ్భేత్వా ఉదకం గహేతుం వట్టతి. కప్పియం కారాపేత్వా పటిగ్గహేత్వా ఠపితం దన్తకట్ఠం హోతి, సచే తస్స రసం పివితుకామో , మూలపటిగ్గహణమేవ వట్టతి, అప్పటిగ్గహేత్వా ఠపితం పటిగ్గహేతబ్బం. అజానన్తస్స రసే పవిట్ఠేపి ఆపత్తియేవ. అచిత్తకఞ్హి ఇదం సిక్ఖాపదం.

౧౧౫. మహాభూతేసు కిం వట్టతి, కిం న వట్టతీతి? ఖీరం తావ వట్టతి, కప్పియమంసఖీరం వా హోతు అకప్పియమంసఖీరం వా, పివన్తస్స అనాపత్తి. అస్సు ఖేళో సిఙ్ఘాణికా ముత్తం కరీసం సేమ్హం దన్తమలం అక్ఖిగూథకో కణ్ణగూథకో సరీరే ఉట్ఠితలోణన్తి ఇదం సబ్బం వట్టతి. యం పనేత్థ ఠానతో చవిత్వా పత్తే వా హత్థే వా పతతి, తం పటిగ్గహేతబ్బం, అఙ్గలగ్గం పటిగ్గహితకమేవ. ఉణ్హపాయాసం భుఞ్జన్తస్స సేదో అఙ్గులిఅనుసారేన ఏకాబద్ధోవ హుత్వా పాయాసే సన్తిట్ఠతి, పిణ్డాయ వా చరన్తస్స హత్థతో పత్తస్స ముఖవట్టితో వా పత్తతలం ఓరోహతి, ఏత్థ పటిగ్గహణకిచ్చం నత్థి, ఝామమహాభూతే ఇదం నామ న వట్టతీతి నత్థి, దుజ్ఝాపితం పన న వట్టతి. సుజ్ఝాపితం పన మనుస్సట్ఠిమ్పి చుణ్ణం కత్వా లేహే ఉపనేతుం వట్టతి. చత్తారి మహావికటాని అసతి కప్పియకారకే సామం గహేత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టన్తి. ఏత్థ చ దుబ్బచోపి అసమత్థోపి కప్పియకారకో అసన్తపక్ఖేయేవ తిట్ఠతి. ఛారికాయ అసతి సుక్ఖదారుం ఝాపేత్వా ఛారికా గహేతబ్బా. సుక్ఖదారుమ్హి అసతి అల్లదారుం రుక్ఖతో ఛిన్దిత్వాపి కాతుం వట్టతి. ఇదం పన చతుబ్బిధమ్పి మహావికటం కాలోదిస్సం నామ, సప్పదట్ఠక్ఖణేయేవ వట్టతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

పటిగ్గహణవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౧. పవారణావినిచ్ఛయకథా

౧౧౬. **పటిక్ఖేపపవారణా**తి పఞ్చన్నం భోజనానం అఞ్ఞతరం భుఞ్జమానేన యస్స కస్సచి అభిహటభోజనస్స పటిక్ఖేపసఙ్ఖాతా పవారణా. సా చ న కేవలం పటిక్ఖేపమత్తేన హోతి, అథ ఖో పఞ్చఙ్గవసేన. తత్రిమాని పఞ్చఙ్గాని – అసనం, భోజనం, దాయకస్స హత్థపాసే ఠానం, అభిహారో, అభిహటస్స పటిక్ఖేపోతి. తత్థ **అసన**న్తి విప్పకతభోజనం, భుఞ్జమానో చేస పుగ్గలో హోతీతి అత్థో. **భోజన**న్తి పవారణప్పహోనకం భోజనం, ఓదనాదీనఞ్చ అఞ్ఞతరం పటిక్ఖిపితబ్బం భోజనం హోతీతి అత్థో. **దాయకస్స హత్థపాసే ఠాన**న్తి పవారణప్పహోనకం భోజనం గణ్హిత్వా దాయకస్స అడ్ఢతేయ్యహత్థప్పమాణే ఓకాసే అవట్ఠానం. **అభిహారో**తి హత్థపాసే ఠితస్స దాయకస్స కాయేన అభిహారో. **అభిహటస్స పటిక్ఖేపో**తి ఏవం అభిహటస్స కాయేన వా వాచాయ వా పటిక్ఖేపో. ఇతి ఇమేసం పఞ్చన్నం అఙ్గానం వసేన పవారణా హోతి. వుత్తమ్పి చేతం –

> “పఞ్చహి, ఉపాలి, ఆకారేహి పవారణా పఞ్ఞాయతి, అసనం పఞ్ఞాయతి, భోజనం పఞ్ఞాయతి, హత్థపాసే ఠితో, అభిహరతి, పటిక్ఖేపో పఞ్ఞాయతీ”తి (పరి॰ ౪౨౮).

౧౧౭. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౨౩౮-౯) – “అసన”న్తిఆదీసు తావ యం అస్నాతి, యఞ్చ భోజనం హత్థపాసే ఠితేన అభిహటం పటిక్ఖిపతి, తం ఓదనో కుమ్మాసో సత్తు మచ్ఛో మంసన్తి ఇమేసం అఞ్ఞతరమేవ వేదితబ్బం. తత్థ **ఓదనో** నామ సాలి వీహి యవో గోధుమో కఙ్గు వరకో కుద్రూసకోతి సత్తన్నం ధఞ్ఞానం తణ్డులేహి నిబ్బత్తో. తత్ర **సాలీ**తి అన్తమసో నీవారం ఉపాదాయ సబ్బాపి సాలిజాతి. **వీహీ**తి సబ్బాపి వీహిజాతి. **యవగోధుమేసు** భేదో నత్థి. **కఙ్గూ**తి సేతరత్తకాళభేదా సబ్బాపి కఙ్గుజాతి. **వరకో**తి అన్తమసో వరకచోరకం ఉపాదాయ సబ్బాపి సేతవణ్ణా వరకజాతి. **కుద్రూసకో**తి కాళకుద్రూసకో చేవ సామాకాదిభేదా చ సబ్బాపి తిణధఞ్ఞజాతి. నీవారవరకచోరకా చేత్థ ధఞ్ఞానులోమాతి వదన్తి, ధఞ్ఞాని హోన్తు ధఞ్ఞానులోమాని వా, ఏతేసం వుత్తప్పభేదానం సత్తన్నం ధఞ్ఞానం తణ్డులే గహేత్వా “భత్తం పచిస్సామా”తి వా “యాగుం పచిస్సామా”తి వా “అమ్బిలపాయాసాదీసు అఞ్ఞతరం పచిస్సామా”తి వా యం కిఞ్చి సన్ధాయ పచన్తు, సచే ఉణ్హం సీతలం వా భుఞ్జన్తానం భోజనకాలే గహితగహితట్ఠానే ఓధి పఞ్ఞాయతి, ఓదనసఙ్గహమేవ గచ్ఛతి, పవారణం జనేతి. సచే ఓధి న పఞ్ఞాయతి, యాగుసఙ్గహం గచ్ఛతి, పవారణం న జనేతి.

యోపి పాయాసో వా పణ్ణఫలకళీరమిస్సకా అమ్బిలయాగు వా ఉద్ధనతో ఓతారితమత్తా అబ్భుణ్హా హోతి ఆవజ్జిత్వా పివితుం సక్కా, హత్థేన గహితోకాసేపి ఓధిం న దస్సేతి, పవారణం న జనేతి. సచే పన ఉసుమాయ విగతాయ సీతలభూతా ఘనభావం గచ్ఛతి, ఓధిం దస్సేతి, పున పవారణం జనేతి, పుబ్బే తనుభావో న రక్ఖతి. సచేపి దధితక్కాదీని ఆరోపేత్వా బహూ పణ్ణఫలకళీరే పక్ఖిపిత్వా ముట్ఠిమత్తాపి తణ్డులా పక్ఖిత్తా హోన్తి, భోజనకాలే చే ఓధి పఞ్ఞాయతి, పవారణం జనేతి. అయాగుకే నిమన్తనే “యాగుం దస్సామా”తి భత్తే ఉదకకఞ్జికఖీరాదీని ఆకిరిత్వా “యాగుం గణ్హథా”తి దేన్తి. కిఞ్చాపి తనుకో హోతి, పవారణం జనేతియేవ. సచే పన పక్కుథితేసు ఉదకాదీసు పక్ఖిపిత్వా పచిత్వా దేన్తి, యాగుసఙ్గహమేవ గచ్ఛతి. యాగుసఙ్గహం గతేపి తస్మిం వా అఞ్ఞస్మిం వా యత్థ మచ్ఛమంసం పక్ఖిపన్తి, సచే సాసపమత్తమ్పి మచ్ఛమంసఖణ్డం వా న్హారు వా పఞ్ఞాయతి, పవారణం జనేతి, సుద్ధరసకో పన రసకయాగు వా న జనేతి. ఠపేత్వా వుత్తధఞ్ఞతణ్డులే అఞ్ఞేహి వేణుతణ్డులాదీహి వా కన్దమూలఫలేహి వా యేహి కేహిచి కతం భత్తమ్పి పవారణం న జనేతి, పగేవ ఘనయాగు. సచే పనేత్థ మచ్ఛమంసం పక్ఖిపన్తి, జనేతి. **మహాపచ్చరియం** “పుప్ఫిఅత్థాయ భత్తమ్పి పవారణం జనేతీ”తి వుత్తం.

పుప్ఫిఅత్థాయ భత్తం నామ పుప్ఫిఖజ్జకత్థాయ కుథితుదకే పక్ఖిపిత్వా సేదితతణ్డులా వుచ్చన్తి. సచే పన తే తణ్డులే సుక్ఖాపేత్వా ఖాదన్తి, వట్టతి, నేవ సత్తుసఙ్ఖ్యం, న భత్తసఙ్ఖ్యం గచ్ఛన్తి. పున తేహి కతభత్తం పవారేతియేవ. తే తణ్డులే సప్పితేలాదీసు వా పచన్తి, పూవం వా కరోన్తి, న పవారేన్తి. పుథుకా వా తాహి కతసత్తుభత్తాదీని వా న పవారేన్తి.

కుమ్మాసో నామ యవేహి కతకుమ్మాసో. అఞ్ఞేహి పన ముగ్గాదీహి కతకుమ్మాసో పవారణం న జనేతి.

సత్తు నామ సాలివీహియవేహి కతసత్తు. కఙ్గువరకకుద్రూసకసీసానిపి భజ్జిత్వా ఈసకం కోట్టేత్వా థుసే పలాపేత్వా పున దళ్హం కోట్టేత్వా చుణ్ణం కరోన్తి. సచేపి తం అల్లత్తా ఏకబద్ధం హోతి, సత్తుసఙ్గహమేవ గచ్ఛతి. ఖరపాకభజ్జితానం వీహీనం తణ్డులే కోట్టేత్వా దేన్తి, తమ్పి చుణ్ణం సత్తుసఙ్గహమేవ గచ్ఛతి. సమపాకభజ్జితానం పన వీహీనం వా వీహిపలాసానం వా తణ్డులా భజ్జితతణ్డులా ఏవ వా న పవారేన్తి. తేసం పన తణ్డులానం చుణ్ణం పవారేతి, ఖరపాకభజ్జితానం వీహీనం కుణ్డకమ్పి పవారేతి. సమపాకభజ్జితానం పన ఆతపసుక్ఖానం వా కుణ్డకం న పవారేతి. లాజా వా తేహి కతభత్తసత్తుఆదీని వా న పవారేన్తి, భజ్జితపిట్ఠం వా యం కిఞ్చి సుద్ధఖజ్జకం వా న పవారేతి. మచ్ఛమంసపూరితఖజ్జకం పన సత్తుమోదకో వా పవారేతి. **మచ్ఛో మంసఞ్చ** పాకటమేవ.

అయం పన విసేసో – సచే యాగుం పివన్తస్స యాగుసిత్థమత్తానేవ ద్వే మచ్ఛఖణ్డాని వా మంసఖణ్డాని వా ఏకభాజనే వా నానాభాజనే వా దేన్తి, తాని చే అఖాదన్తో అఞ్ఞం యం కిఞ్చి పవారణప్పహోనకం పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. తతో ఏకం ఖాదితం, ఏకం హత్థే వా పత్తే వా హోతి, సో చే అఞ్ఞం పటిక్ఖిపతి, పవారేతి. ద్వేపి ఖాదితాని హోన్తి, ముఖే సాసపమత్తమ్పి అవసిట్ఠం నత్థి, సచేపి అఞ్ఞం పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. కప్పియమంసం ఖాదన్తో కప్పియమంసం పటిక్ఖిపతి, పవారేతి. కప్పియమంసం ఖాదన్తో అకప్పియమంసం పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. కస్మా? అవత్థుతాయ. యఞ్హి భిక్ఖునో ఖాదితుం వట్టతి, తంయేవ పటిక్ఖిపతో పవారణా హోతి. ఇదం పన జానన్తో అకప్పియత్తా పటిక్ఖిపతి, అజానన్తోపి పటిక్ఖిపితబ్బట్ఠానే ఠితమేవ పటిక్ఖిపతి నామ, తస్మా న పవారేతి. సచే పన అకప్పియమంసం ఖాదన్తో కప్పియమంసం పటిక్ఖిపతి, పవారేతి. కస్మా? వత్థుతాయ. యఞ్హి తేన పటిక్ఖిత్తం, తం పవారణాయ వత్థు, యం పన ఖాదతి, తం కిఞ్చాపి పటిక్ఖిపితబ్బట్ఠానే ఠితం, ఖాదియమానం పన మంసభావం న జహతి, తస్మా పవారేతి. అకప్పియమంసం వా ఖాదన్తో అకప్పియమంసం పటిక్ఖిపతి, పురిమనయేనేవ న పవారేతి. కప్పియమంసం వా అకప్పియమంసం వా ఖాదన్తో పఞ్చన్నం భోజనానం యం కిఞ్చి కప్పియభోజనం పటిక్ఖిపతి, పవారేతి. కులదూసకవేజ్జకమ్మఉత్తరిమనుస్సధమ్మారోచనసాదితరూపియాదీహి నిబ్బత్తం బుద్ధపటికుట్ఠం అనేసనాయ ఉప్పన్నం అకప్పియభోజనం పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. కప్పియభోజనం వా అకప్పియభోజనం పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. కప్పియభోజనం వా అకప్పియభోజనం వా భుఞ్జన్తోపి కప్పియభోజనం పటిక్ఖిపతి, పవారేతి. అకప్పియభోజనం పటిక్ఖిపతి, న పవారేతీతి సబ్బత్థ వుత్తనయేనేవ కారణం వేదితబ్బం.

౧౧౮. ఏవం "అసన"న్తిఆదీసు యఞ్చ అస్నాతి, యఞ్చ భోజనం హత్థపాసే ఠితేన అభిహటం పటిక్ఖిపన్తో పవారణం ఆపజ్జతి, తం ఞత్వా ఇదాని యథా ఆపజ్జతి, తస్స జాననత్థం అయం వినిచ్ఛయో – **అసనం భోజన**న్తి ఏత్థ తావ యేన ఏకసిత్థమ్పి అజ్ఝోహటం హోతి సో సచే పత్తముఖహత్థానం యత్థ కత్థచి పఞ్చసు భోజనేసు ఏకస్మిమ్పి సతి అఞ్ఞం పఞ్చసు భోజనేసు ఏకమ్పి పటిక్ఖిపతి, పవారేతి. కత్థచి భోజనం నత్థి, ఆమిసగన్ధమత్తం పఞ్ఞాయతి, న పవారేతి. ముఖే చ హత్థే చ భోజనం నత్థి, పత్తే అత్థి, తస్మిం పన ఆసనే అభుఞ్జితుకామో, విహారం వా పవిసిత్వా భుఞ్జితుకామో, అఞ్ఞస్స వా దాతుకామో తస్మిం చే అన్తరే భోజనం పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. కస్మా? విప్పకతభోజనభావస్స ఉపచ్ఛిన్నత్తా. "యోపి అఞ్ఞత్ర

గన్త్వా భుఞ్జితుకామో ముఖే భత్తం గిలిత్వా సేసం ఆదాయ గచ్ఛన్తో అన్తరామగ్గే అఞ్ఞం భోజనం పటిక్ఖిపతి, తస్సాపి పవారణా న హోతీ”తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. యథా చ పత్తే, ఏవం హత్థేపి. ముఖేపి వా విజ్జమానం భోజనం సచే అనజ్ఝోహరితుకామో హోతి, తస్మిఞ్చ ఖణే అఞ్ఞం పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. ఏకస్మిఞ్హి పదే వుత్తం లక్ఖణం సబ్బత్థ వేదితబ్బం హోతి. అపిచ **కురున్దియం** ఏస నయో దస్సితోయేవ. వుత్తఞ్హి తత్థ “ముఖే భత్తం గిలితం, హత్థే భత్తం విఘాసాదస్స దాతుకామో, పత్తే భత్తం భిక్ఖుస్స దాతుకామో, సచే తస్మిం ఖణే పటిక్ఖిపతి, న పవారేతీ”తి.

హత్థపాసే ఠితోతి ఏత్థ పన సచే భిక్ఖు నిసిన్నో హోతి, ఆసనస్స పచ్ఛిమన్తతో పట్ఠాయ, సచే ఠితో, పణ్హిఅన్తతో పట్ఠాయ, సచే నిపన్నో, యేన పస్సేన నిపన్నో, తస్స పారిమన్తతో పట్ఠాయ, దాయకస్స నిసిన్నస్స వా ఠితస్స వా నిపన్నస్స వా ఠపేత్వా పసారితహత్థం యం ఆసన్నతరం అఙ్గం, తస్స ఓరిమన్తేన పరిచ్ఛిన్దిత్వా అడ్ఢతేయ్యహత్థో “హత్థపాసో”తి వేదితబ్బో. తస్మిం ఠత్వా అభిహటం పటిక్ఖిపన్తస్సేవ పవారణా హోతి, న తతో పరం.

అభిహరతీతి హత్థపాసబ్భన్తరే ఠితో గహణత్థం ఉపనామేతి. సచే పన అనన్తరనిసిన్నోపి భిక్ఖు హత్థే వా ఊరూసు వా ఆధారకే వా ఠితం పత్తం అనభిహరిత్వా “భత్తం గణ్హాహీ”తి వదతి, తం పటిక్ఖిపతో పవారణా నత్థి. భత్తపచ్ఛిం ఆనేత్వా పురతో భూమియం ఠపేత్వా “గణ్హాహీ”తి వుత్తేపి ఏసేవ నయో. ఈసకం పన ఉద్ధరిత్వా వా అపనామేత్వా వా “గణ్హథా”తి వుత్తే పటిక్ఖిపతో పవారణా హోతి. థేరాసనే నిసిన్నో థేరో దూరే నిసిన్నస్స దహరభిక్ఖుస్స పత్తం పేసేత్వా “ఇతో ఓదనం గణ్హాహీ”తి వదతి, గణ్హిత్వా పన గతో తుణ్హీ తిట్ఠతి, దహరో “అలం మయ్హ”న్తి పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. కస్మా? థేరస్స దూరభావతో దూతస్స చ అనభిహరణతో. సచే పన గహేత్వా ఆగతో భిక్ఖు “ఇదం భత్తం గణ్హా”తి వదతి, తం పటిక్ఖిపతో పవారణా హోతి. పరివేసనాయఏకో ఏకేన హత్థేన ఓదనపచ్ఛిం, ఏకేన కటచ్ఛుం గహేత్వా భిక్ఖుం పరివిసతి, తత్ర చే అఞ్ఞో ఆగన్త్వా “అహం పచ్ఛిం ధారేస్సామి, త్వం ఓదనం దేహీ”తి వత్వా గహితమత్తమేవ కరోతి, పరివేసకో ఏవ పన తం ధారేతి, తస్మా సా అభిహటావ హోతి, తతో దాతుకామతాయ గణ్హన్తం పటిక్ఖిపన్తస్స పవారణా హోతి. సచే పన పరివేసకేన ఫుట్ఠమత్తావ హోతి, ఇతరోవ నం ధారేతి, తతో దాతుకామతాయ గణ్హన్తం పటిక్ఖిపన్తస్స పవారణా న హోతి, కటచ్ఛునా ఉద్ధటభత్తే పన హోతి. కటచ్ఛునా అభిహారోయేవ హి తస్స అభిహారో. “ద్విన్నం సమభారేపి పటిక్ఖిపన్తో పవారేతియేవా”తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. అనన్తరస్స భిక్ఖునో భత్తే దీయమానే ఇతరో పత్తం హత్థేన పిదహతి, పవారణా నత్థి. కస్మా? అఞ్ఞస్స అభిహటే పటిక్ఖిత్తత్తా.

పటిక్ఖేపో పఞ్ఞాయతీతి ఏత్థ వాచాయ అభిహటం పటిక్ఖిపతో పవారణా నత్థి, కాయేన అభిహటం పన యేన కేనచి ఆకారేన కాయేన వా వాచాయ వా పటిక్ఖిపన్తస్స పవారణా హోతీతి వేదితబ్బో. తత్ర కాయేన పటిక్ఖేపో నామ అఙ్గులిం వా హత్థం వా మక్ఖికాబీజనిం వా చీవరకణ్ణం వా చాలేతి, భముకాయ వా ఆకారం కరోతి, కుద్ధో వా ఓలోకేతి. వాచాయ పటిక్ఖేపో నామ “అల”న్తి వా “న గణ్హామీ”తి వా “మా ఆకిరా”తి వా “అపగచ్ఛా”తి వా వదతి. ఏవం యేన కేనచి ఆకారేన కాయేన వా వాచాయ వా పటిక్ఖిత్తే పవారణా హోతి.

౧౯౯. ఏకో అభిహటే భత్తే పవారణాయ భీతో హత్థే అపనేత్వా పునప్పునం పత్తే ఓదనం ఆకిరన్తం “ఆకిర ఆకిర, కోట్టేత్వా కోట్టేత్వా పూరేహీ”తి వదతి, ఏత్థ కథన్తి? మహాసుమత్థేరో తావ “అనాకిరణత్థాయ వుత్తత్తా పవారణా హోతీ”తి ఆహ. మహాపదుమత్థేరో పన “ఆకిర పూరేహీతి వదన్తస్స నామ కస్సచి పవారణా అత్థీ”తి వత్వా “న పవారేతీ”తి ఆహ.

అపరో భత్తం అభిహరన్తం భిక్ఖుం సల్లక్ఖేత్వా “కిం, ఆవుసో, ఇతోపి కిఞ్చి గణ్హిస్ససి, దమ్మి తే కిఞ్చీ”తి ఆహ, తత్రాపి “ఏవం నాగమిస్సతీతి వుత్తత్తా పవారణా హోతీ”తి మహాసుమత్థేరో ఆహ. మహాపదుమత్థేరో పన “గణ్హిస్ససీతి వదన్తస్స నామ కస్సచి పవారణా అత్థీ”తి వత్వా “న పవారేతీ”తి ఆహ.

ఏకో సమంసకం రసం అభిహరిత్వా “రసం గణ్హథా”తి వదతి, తం సుత్వా పటిక్ఖిపతో పవారణా నత్థి. “మచ్ఛమంసరస”న్తి వుత్తే పటిక్ఖిపతో పవారణా హోతి, “ఇదం గణ్హథా”తి వుత్తేపి హోతియేవ. మంసం విసుం కత్వా “మంసరసం గణ్హథా”తి వదతి, “తత్థ చే సాసపమత్తమ్పి మంసఖణ్డం అత్థి, తం పటిక్ఖిపతో పవారణా హోతి. సచే పన పరిస్సావితో హోతి, వట్టతీ”తి అభయత్థేరో ఆహ.

మంసరసేన ఆపుచ్ఛన్తం మహాథేరో “ముహుత్తం ఆగమేహీ”తి వత్వా “థాలకం, ఆవుసో, ఆహరా”తి ఆహ, ఏత్థ కథన్తి? మహాసుమత్థేరో తావ “అభిహారకస్స గమనం ఉపచ్ఛిన్నం, తస్మా పవారేతీ”తి ఆహ. మహాపదుమత్థేరో పన “అయం కుహిం గచ్ఛతి, కీదిసం ఏతస్స గమనం, గణ్హన్తస్సపి నామ కస్సచి పవారణా అత్థీ”తి వత్వా “న పవారేతీ”తి ఆహ.

కళీరపనసాదీహి మిస్సేత్వా మంసం పచన్తి, తం గహేత్వా “కళీరసూపం గణ్హథ, పనసబ్యఞ్జనం గణ్హథా”తి వదన్తి, ఏవమ్పి న పవారేతి. కస్మా? అపవారణారహస్స నామేన వుత్తత్తా. సచే పన “మచ్ఛసూపం మంససూప”న్తి వా “ఇదం గణ్హథా”తి వా వదన్తి, పవారేతి, మంసకరమ్బకో నామ హోతి. తం దాతుకామోపి “కరమ్బకం గణ్హథా”తి వదతి, వట్టతి, న పవారేతి, “మంసకరమ్బక”న్తి వా “ఇద”న్తి వా వుత్తే పన పవారేతి. ఏస నయో సబ్బేసు మచ్ఛమంసమిస్సకేసు.

౧౨౦. “యో పన నిమన్తనే భుఞ్జమానో మంసం అభిహటం ‘ఉద్దిస్సకత’న్తి మఞ్ఞమానో పటిక్ఖిపతి, పవారితోవ హోతీ”తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. మిస్సకకథా పన **కురున్దియం** సుట్ఠు వుత్తా. ఏవఞ్హి తత్థ వుత్తం – పిణ్డచారికో భిక్ఖు భత్తమిస్సకం యాగుం ఆహరిత్వా “యాగుం గణ్హథా”తి వదతి, న పవారేతి, “భత్తం గణ్హథా”తి వుత్తే పవారేతి. కస్మా? యేనాపుచ్ఛితో, తస్స అత్థితాయ. అయమేత్థ అధిప్పాయో – “యాగుమిస్సకం గణ్హథా”తి వదతి, తత్ర చే యాగు బహుతరా వా హోతి సమసమా వా, న పవారేతి. యాగు మన్దా, భత్తం బహుతరం, పవారేతి. ఇదఞ్చ సబ్బఅట్ఠకథాసు వుత్తత్తా న సక్కా పటిక్ఖిపితుం, కారణం పనేత్థ దుద్దసం. “భత్తమిస్సకం గణ్హథా”తి వదతి, భత్తం బహుతరం వా సమం వా అప్పతరం వా హోతి, పవారేతియేవ . భత్తం వా యాగుం వా అనామసిత్వా “మిస్సకం గణ్హథా”తి వదతి, తత్ర చే భత్తం బహుతరం వా సమకం వా హోతి, పవారేతి, అప్పతరం న పవారేతి, ఇదఞ్చ కరమ్బకేన న సమానేతబ్బం. కరమ్బకో హి మంసమిస్సకోపి హోతి అమంసమిస్సకోపి, తస్మా కరమ్బకన్తి వుత్తే పవారణా నత్థి, ఇదం పన భత్తమిస్సకమేవ. ఏత్థ వుత్తనయేనేవ పవారణా హోతి. బహురసే భత్తే రసం, బహుఖీరే ఖీరం, బహుసప్పిమ్హి చ పాయాసే సప్పిం గణ్హథాతి విసుం కత్వా దేతి, తం పటిక్ఖిపతో పవారణా నత్థి.

యో పన గచ్ఛన్తో పవారేతి, సో గచ్ఛన్తోవ భుఞ్జితుం లభతి. కద్దమం వా ఉదకం వా పత్వా ఠితేన అతిరిత్తం కారేతబ్బం. సచే అన్తరా నదీ పూరా హోతి, నదీతీరే గుమ్బం అనుపరియాయన్తేన భుఞ్జితబ్బం. అథ నావా వా సేతు వా అత్థి, తం అభిరుహిత్వాపి చఙ్కమన్తేనేవ భుఞ్జితబ్బం, గమనం న ఉపచ్ఛిన్దితబ్బం. యానే వా హత్థిఅస్సపిట్ఠే వా చన్దమణ్డలే వా సూరియమణ్డలే వా నిసీదిత్వా పవారితేన యావ మజ్ఝన్హికం, తావ తేసు గచ్ఛన్తేసుపి నిసిన్నేనేవ భుఞ్జితబ్బం. యో ఠితో పవారేతి, ఠితేనేవ, యో నిసిన్నో పవారేతి, నిసిన్నేనేవ పరిభుఞ్జితబ్బం, తం తం ఇరియాపథం వికోపేన్తేన అతిరిత్తం

కారేతబ్బం. యో ఉక్కుటికో నిసీదిత్వా పవారేతి, తేన ఉక్కుటికేనేవ భుఞ్జితబ్బం. తస్స పన హేట్ఠా పలాలపీఠం వా కిఞ్చి వా నిసీదనకం దాతబ్బం. పీఠకే నిసీదిత్వా పవారితేన ఆసనం అచాలేత్వావ చతస్సో దిసా పరివత్తన్తేన భుఞ్జితుం లబ్భతి. మఞ్చే నిసీదిత్వా పవారితేన ఇతో వా ఏత్తో వా సఞ్చరితుం న లబ్భతి. సచే పన నం సహ మఞ్చేన ఉక్ఖిపిత్వా అఞ్ఞత్ర నేన్తి, వట్టతి. నిపజ్జిత్వా పవారితేన నిపన్నేనేవ పరిభుఞ్జితబ్బం. పరివత్తన్తేన యేన పస్సేన నిపన్నో, తస్స ఠానం నాతిక్కమేతబ్బం.

౧౨౧. పవారితేన పన కిం కాతబ్బన్తి? యేన ఇరియాపథేన పవారితో హోతి, తం వికోపేత్వా అఞ్ఞేన ఇరియాపథేన చే భుఞ్జతి, అతిరిత్తం కారాపేత్వా భుఞ్జితబ్బం. అనతిరిత్తం పన యం కిఞ్చి యావకాలికసఙ్గహితం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా ఖాదతి వా భుఞ్జతి వా, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం.

తత్థ **అనతిరిత్తం** నామ నాతిరిత్తం, న అధికన్తి అత్థో. తం పన యస్మా కప్పియకతాదీహి సత్తహి వినయకమ్మాకారేహి అకతం వా గిలానస్స అనధికం వా హోతి, తస్మా పదభాజనే వుత్తం –

> “అనతిరిత్తం నామ అకప్పియకతం హోతి, అప్పటిగ్గహితకతం హోతి, అనుచ్చారితకతం హోతి, అహత్థపాసే కతం హోతి, అభుత్తావినా కతం హోతి, భుత్తావినా చ పవారితేన ఆసనా వుట్ఠితేన కతం హోతి, ‘అలమేతం సబ్బ’న్తి అవుత్తం హోతి, న గిలానాతిరిత్తం హోతి, ఏతం అనతిరిత్తం నామా”తి (పాచి॰ ౨౩౮).

తత్థ **అకప్పియకత**న్తి యం తత్థ ఫలం వా కన్దమూలాదిం వా పఞ్చహి సమణకప్పేహి కప్పియం అకతం, యఞ్చ అకప్పియమంసం వా అకప్పియభోజనం వా, ఏతం అకప్పియం నామ. తం అకప్పియం “అలమేతం సబ్బ”న్తి ఏవం అతిరిత్తం కతమ్పి “అకప్పియకత”న్తి వేదితబ్బం. **అప్పటిగ్గహితకత**న్తి భిక్ఖునా అప్పటిగ్గహితంయేవ పురిమనయేన అతిరిత్తం కతం. **అనుచ్చారితకత**న్తి కప్పియం కారేతుం ఆగతేన భిక్ఖునా ఈసకమ్పి అనుక్ఖిత్తం వా అనపనామితం వా కతం. **అహత్థపాసే కత**న్తి కప్పియం కారేతుం ఆగతస్స హత్థపాసతో బహి ఠితేన కతం. **అభుత్తావినా కత**న్తి యో “అలమేతం సబ్బ”న్తి అతిరిత్తం కరోతి, తేన పవారణప్పహోనకభోజనం అభుత్తేన కతం. **భుత్తావినా పవారితేన ఆసనా వుట్ఠితేన కత**న్తి ఇదం ఉత్తానమేవ. **“అలమేతం సబ్బ”న్తి అవుత్త**న్తి వచీభేదం కత్వా ఏవం అవుత్తం హోతి. ఇతి ఇమేహి సత్తహి వినయకమ్మాకారేహి యం అతిరిత్తం కప్పియం అకతం, యఞ్చ న గిలానాతిరిత్తం, తదుభయమ్పి “అనతిరిత్త”న్తి వేదితబ్బం.

౧౨౨. అతిరిత్తం పన తస్సేవ పటిపక్ఖనయేన వేదితబ్బం. తేనేవ వుత్తం పదభాజనే –

> “అతిరిత్తం నామ కప్పియకతం హోతి, పటిగ్గహితకతం హోతి, ఉచ్చారితకతం హోతి, హత్థపాసే కతం హోతి, భుత్తావినా కతం హోతి, భుత్తావినా పవారితేన ఆసనా అవుట్ఠితేన కతం హోతి, ‘అలమేతం సబ్బ’న్తి వుత్తం హోతి, గిలానాతిరిత్తం హోతి, ఏతం అతిరిత్తం నామా”తి (పాచి॰ ౨౩౮).

అపిచేత్థ **భుత్తావినా కతం హోతీ**తి అనన్తరనిసిన్నస్స సభాగస్స భిక్ఖునో పత్తతో ఏకమ్పి సిత్థం వా మంసహీరం వా ఖాదిత్వా కతమ్పి “భుత్తావినావ కతం హోతీ”తి వేదితబ్బం. **ఆసనా అవుట్ఠితేనా**తి ఏత్థ పన అసమ్మోహత్థం అయం వినిచ్ఛయో – ద్వే భిక్ఖూ పాతోయేవ భుఞ్జమానా పవారితా హోన్తి, ఏకేన తత్థేవ నిసీదితబ్బం, ఇతరేన నిచ్చభత్తం వా

సలాకభత్తం వా ఆనేత్వా ఉపడ్ఢం తస్స భిక్ఖునో పత్తే ఆకిరిత్వా హత్థం ధోవిత్వా సేసం తేన భిక్ఖునా కప్పియం కారాపేత్వా భుఞ్జితబ్బం. కస్మా? యఞ్హి తస్స హత్థే లగ్గం, తం అకప్పియం హోతి. సచే పన పఠమం నిసిన్నో భిక్ఖు సయమేవ తస్స పత్తతో హత్థేన గణ్హాతి, హత్థధోవనకిచ్చం నత్థి. సచే పన ఏవం 'కప్పియం కారేత్వా భుఞ్జన్తస్స పున కిఞ్చి బ్యఞ్జనం వా ఖాదనీయం వా పత్తే ఆకిర'న్తి యేన పఠమం కప్పియం కతం హోతి, సో పున కాతుం న లభతి. యేన అకతం, తేన కాతబ్బం, యఞ్చ అకతం, తం కాతబ్బం. **యేన అకత**న్తి అఞ్ఞేన భిక్ఖునా యేన పఠమం న కతం, తేన కాతబ్బం. **యఞ్చ అకత**న్తి యేన పఠమం కప్పియం కతం, తేనపి యం అకతం, తం కాతబ్బం. పఠమభాజనే పన కాతుం న లబ్భతి. తత్థ హి కరియమానే పఠమం కతేన సద్ధిం కతం హోతి, తస్మా అఞ్ఞస్మిం భాజనే కాతుం వట్టతీతి అధిప్పాయో. ఏవం కతం పన తేన భిక్ఖునా పఠమం కతేన సద్ధిం భుఞ్జితుం వట్టతి.

కప్పియం కరోన్తేన చ న కేవలం పత్తేయేవ, కుణ్డేపి పచ్ఛియమ్పి యత్థ కత్థచి పురతో ఠపేత్వా ఓనామితభాజనే కాతబ్బం. తం సచే భిక్ఖుసతం పవారితం హోతి, సబ్బేసం భుఞ్జితుం వట్టతి, అప్పవారితానమ్పి వట్టతి. యేన పన కప్పియం కతం, తస్స న వట్టతి. సచేపి పవారేత్వా పిణ్డాయ పవిట్ఠం భిక్ఖుం పత్తం గహేత్వా అవస్సం భుఞ్జనకే మఙ్గలనిమన్తనే నిసీదాపేన్తి, అతిరిత్తం కారాపేత్వావ భుఞ్జితబ్బం. సచే తత్థ అఞ్ఞో భిక్ఖు నత్థి, ఆసనసాలం వా విహారం వా పత్తం పేసేత్వా కారేతబ్బం, కప్పియం కరోన్తేన పన అనుపసమ్పన్నస్స హత్థే ఠితం న కాతబ్బం. సచే ఆసనసాలాయం అబ్యత్తో భిక్ఖు హోతి, సయం గన్త్వా కప్పియం కారాపేత్వా ఆనేత్వా భుఞ్జితబ్బం.

గిలానాతిరిత్తన్తి ఏత్థ న కేవలం యం గిలానస్స భుత్తావసేసం హోతి, తం గిలానాతిరిత్తం, అథ ఖో యం కిఞ్చి గిలానం ఉద్దిస్స "అజ్జ వా యదా వా ఇచ్ఛతి, తదా ఖాదిస్సతీ"తి ఆహటం, తం సబ్బం గిలానాతిరిత్తన్తి వేదితబ్బం. యామకాలికం పన సత్తాహకాలికం యావజీవికం వా యం కిఞ్చి అనతిరిత్తం ఆహారత్థాయ పరిభుఞ్జన్తస్స అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే దుక్కటం. సచే పన యామకాలికాదీని ఆమిససంసట్ఠాని హోన్తి, ఆహారత్థాయపి అనాహారత్థాయపి పటిగ్గహేత్వా అజ్ఝోహరన్తస్స పాచిత్తియమేవ, అసంసట్ఠాని పన సతి పచ్చయే భుఞ్జన్తస్స అనాపత్తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

పవారణావినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౨. పబ్బజ్జావినిచ్ఛయకథా

౧౨౩. పబ్బజ్జాతి ఏత్థ పన పబ్బజ్జాపేక్ఖం కులపుత్తం పబ్బాజేన్తేన యే పాళియం "న భిక్ఖవే పఞ్చహి ఆబాధేహి ఫుట్ఠో పబ్బాజేతబ్బో"తిఆదినా (మహావ. ౮౮) పటిక్ఖిత్తా పుగ్గలా, తే వజ్జేత్వా పబ్బజ్జాదోసవిరహితో పుగ్గలో పబ్బాజేతబ్బో. తత్రాయం వినిచ్ఛయో (మహావ. అట్ఠ. ౮౮) – కుట్ఠం గణ్డో కిలాసో సోసో అపమారోతి ఇమేహి పఞ్చహి ఆబాధేహి ఫుట్ఠో న పబ్బాజేతబ్బో, పబ్బాజేన్తో పన దుక్కటం ఆపజ్జతి "యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి వుత్తత్తా. తత్థ **కుట్ఠ**న్తి రత్తకుట్ఠం వా హోతు కాళకుట్ఠం వా, యం కిఞ్చి కిటిభదద్దుకచ్ఛుఆదిప్పభేదమ్పి సబ్బం కుట్ఠమేవాతి వుత్తం. తఞ్చే నఖపిట్ఠిప్పమాణమ్పి వడ్ఢనకపక్ఖే ఠితం హోతి, న పబ్బాజేతబ్బో. సచే పన నివాసనపావురణేహి పకతిపటిచ్ఛన్నట్ఠానే నఖపిట్ఠిప్పమాణం అవడ్ఢనకపక్ఖే ఠితం హోతి, వట్టతి. "ముఖే పన హత్థపాదపిట్ఠీసు వా సచేపి అవడ్ఢనకపక్ఖే ఠితం, నఖపిట్ఠితో చ ఖుద్దకతరమ్పి న వట్టతియేవా"తి **కురున్దియం** వుత్తం. తికిచ్ఛాపేత్వా పబ్బాజేన్తేనపి పకతివణ్ణే జాతేయేవ పబ్బాజేతబ్బో, గోధాపిట్ఠిసదిసచుణ్ణఓకిరణసరీరమ్పి పబ్బాజేతుం న వట్టతి.

గణ్డోతి మేదగణ్డో వా హోతు అఞ్ఞో వా, యో కోచి కోలట్ఠిమత్తకోపి చే వడ్ఢనకపక్ఖే ఠితో గణ్డో హోతి, న పబ్బాజేతబ్బో. పటిచ్ఛన్నట్ఠానే పన కోలట్ఠిమత్తే అవడ్ఢనకపక్ఖే ఠితే వట్టతి, ముఖాదికే అప్పటిచ్ఛన్నట్ఠానే అవడ్ఢనకపక్ఖే ఠితేపి న వట్టతి. తికిచ్ఛాపేత్వా పబ్బాజేన్తేనపి సరీరం సచ్ఛవిం కారాపేత్వా పబ్బాజేతబ్బో. ఉణ్ణిగణ్డా నామ హోన్తి గోథనకా వియ అఙ్గులికా వియ చ తత్థ తత్థ లమ్బన్తి, ఏతేపి గణ్డాయేవ, తేసు సతి పబ్బాజేతుం న వట్టతి. దహరకాలే ఖీరపీళకా యోబ్బన్నకాలే చ ముఖే ఖరపీళకా నామ హోన్తి, మహల్లకకాలే నస్సన్తి, న తా గణ్డసఙ్ఖ్యం గచ్ఛన్తి, తాసు సతి పబ్బాజేతుం వట్టతి. అఞ్ఞా పన సరీరే ఖరపీళకా నామ, అపరా పదుమకణ్ణికా నామ హోన్తి, అఞ్ఞా సాసపబీజకా నామ సాసపమత్తాయేవ సకలసరీరం ఫరన్తి, సబ్బా కుట్ఠజాతికావ, తాసు సతి న పబ్బాజేతబ్బో.

కిలాసోతి న భిజ్జనకం న పగ్ఘరణకం పదుమపుణ్డరీకపత్తవణ్ణం కుట్ఠం. యేన గున్నం వియ సబలం సరీరం హోతి, తస్మిం కుట్ఠే వుత్తనయేనేవ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. **సోసో**తి సోసబ్యాధి. తస్మిం సతి న పబ్బాజేతబ్బో. **అపమారో**తి పిత్తుమ్మాదో వా యక్ఖుమ్మాదో వా. తత్థ పుబ్బవేరికేన అమనుస్సేన గహితో దుత్తికిచ్ఛో హోతి, అప్పమత్తకేపి పన అపమారే సతి న పబ్బాజేతబ్బో.

౧౨౪. "న, భిక్ఖవే, రాజభటో పబ్బాజేతబ్బో, యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౯౦) వచనతో రాజభటోపి న పబ్బాజేతబ్బో. ఏత్థ చ అమచ్చో వా హోతు మహామత్తో వా సేవకో వా కిఞ్చి ఠానన్తరం పత్తో వా అప్పత్తో వా, యో కోచి రఞ్ఞో భత్తవేతనభటో, సబ్బో రాజభటోతి సఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి, సో న పబ్బాజేతబ్బో. తస్స పన పుత్తనత్తభాతుకా యే రాజతో భత్తవేతనం న గణ్హన్తి, తే పబ్బాజేతుం వట్టతి. యో పన రాజతో లద్ధం నిబద్ధభోగం వా మాససంవచ్ఛరపరిబ్బయం వా రఞ్ఞోయేవ నియ్యాదేతి, పుత్తభాతుకే వా తం ఠానం సమ్పటిచ్ఛాపేత్వా రాజానం "న దానాహం దేవస్స భటో"తి ఆపుచ్ఛతి, యేన వా యంకారణా వేతనం గహితం, తం కమ్మం కతం హోతి, యో వా "పబ్బజస్సూ"తి రఞ్ఞా అనుఞ్ఞాతో హోతి, తమ్పి పబ్బాజేతుం వట్టతి.

౧౨౫. చోరోపి ధజబన్ధో న పబ్బాజేతబ్బో "న, భిక్ఖవే, ధజబన్ధో చోరో పబ్బాజేతబ్బో, యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౯౧) వుత్తత్తా. తత్థ ధజం బన్ధిత్వా వియ విచరతీతి **ధజబన్ధో,** మూలదేవాదయో వియ లోకే పాకటోతి వుత్తం హోతి. తస్మా యో గామఘాతం వా పన్థదుహనం వా నగరే సన్ధిచ్ఛేదాదికమ్మం వా కరోన్తో విచరతి, పఞ్ఞాయతి చ "అసుకో నామ ఇదం ఇదం కరోతీ"తి, సో న పబ్బాజేతబ్బో. యో పన రాజపుత్తో రజ్జం పత్థేన్తో గామఘాతాదీని కరోతి, సో పబ్బాజేతబ్బో. రాజానో హి తస్మిం పబ్బజితే తుస్సన్తి, సచే పన న తుస్సన్తి, న పబ్బాజేతబ్బో. పుబ్బే మహాజనే పాకటో చోరో పచ్ఛా చోరకమ్మం పహాయ పఞ్చ సీలాని సమాదియతి, తఞ్చే మనుస్సా ఏవం జానన్తి, పబ్బాజేతబ్బో. యే పన అమ్బలబుజాదిచోరకా సన్ధిచ్ఛేదాదిచోరా ఏవ వా అదిస్సమానా థేయ్యం కరోన్తి, పచ్ఛాపి "ఇమినా నామ ఇదం కత"న్తి న పఞ్ఞాయన్తి, తేపి పబ్బాజేతుం వట్టతి.

౧౨౬. కారభేదకో పన చోరో న పబ్బాజేతబ్బో "న, భిక్ఖవే, కారభేదకో చోరో పబ్బాజేతబ్బో, యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౯౨) వుత్తత్తా. తత్థ కారో వుచ్చతి బన్ధనాగారం. ఇధ పన అన్దుబన్ధనం వా హోతు సఙ్ఖలికబన్ధనం వా రజ్జుబన్ధనం వా గామబన్ధనం వా నిగమబన్ధనం వా నగరబన్ధనం వా పురిసగుత్తి వా జనపదబన్ధనం వా దీపబన్ధనం వా, యో ఏతేసు యం కిఞ్చి బన్ధనం భిన్దిత్వా వా ఛిన్దిత్వా వా ముఞ్చిత్వా వా వివరిత్వా వా అపస్సమానానం వా పలాయతి, సో **కారభేదకో**తి సఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి. తస్మా ఈదిసో కారభేదకో చోరో దీపబన్ధనం భిన్దిత్వా దీపన్తరం గతోపి న పబ్బాజేతబ్బో. యో పన న చోరో, కేవలం హత్థకమ్మం అకరోన్తో "ఏవం నో అపలాయన్తో కరిస్సతీ"తి రాజయుత్తాదీహి బద్ధో, సో కారం భిన్దిత్వా పలాతోపి పబ్బాజేతబ్బో. యో పన గామనిగమపట్టనాదీని కేణియా గహేత్వా తం అసమ్పాదేన్తో బన్ధనాగారం పవేసితో హోతి, సోపి పలాయిత్వా ఆగతో న పబ్బాజేతబ్బో. యోపి కసికమ్మాదీహి ధనం సమ్పాదేత్వా జీవన్తో "నిధానం ఇమినా లద్ధ"న్తి పేసుఞ్ఞం ఉపసంహరిత్వా కేనచి బన్ధాపితో హోతి, తం తత్థేవ పబ్బాజేతుం న వట్టతి, పలాయిత్వా గతం పన గతట్ఠానే పబ్బాజేతుం వట్టతి.

౧౨౭. "న, భిక్ఖవే, లిఖితకో చోరో పబ్బాజేతబ్బో, యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౯౩) వచనతో పన లిఖితకో చోరో న పబ్బాజేతబ్బో. తత్థ **లిఖితకో** నామ యో కోచి చోరికం వా అఞ్ఞం వా గరుం రాజాపరాధం కత్వా పలాతో, రాజా చ నం పణ్ణే వా పోత్థకే వా "ఇత్థన్నామో యత్థ దిస్సతి, తత్థ గహేత్వా మారేతబ్బో"తి వా "హత్థపాదాదీని అస్స ఛిన్దితబ్బానీ"తి వా "ఏత్తకం నామ దణ్డం ఆహరాపేతబ్బో"తి వా లిఖాపేతి, అయం లిఖితకో నామ, సో న పబ్బాజేతబ్బో.

౧౨౮. కసాహతో కతదణ్డకమ్మోపి న పబ్బాజేతబ్బో "న, భిక్ఖవే, కసాహతో కతదణ్డకమ్మో పబ్బాజేతబ్బో, యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౯౪) వచనతో. ఏత్థ పన యో వచనపేసనాదీని అకరోన్తో హఞ్ఞతి, న సో కతదణ్డకమ్మో. యో పన కేణియా వా అఞ్ఞథా వా కిఞ్చి గహేత్వా ఖాదిత్వా పున దాతుం అసక్కోన్తో "అయమేవ తే దణ్డో హోతూ"తి కసాహి హఞ్ఞతి, అయమేవ **కసాహతో కతదణ్డకమ్మో**. సో చ కసాహి వా హతో హోతు అడ్ఢదణ్డకాదీనం వా అఞ్ఞతరేన, యావ అల్లవణో హోతి, న తావ పబ్బాజేతబ్బో, వణే పన పాకతికే కత్వా పబ్బాజేతబ్బో. సచే పన జాణూహి వా కప్పరేహి వా నాళికేరపాసాణాదీహి వా ఘాతేత్వా ముత్తో హోతి, సరీరే చస్స గణ్ఠియో పఞ్ఞాయన్తి, న పబ్బాజేతబ్బో, ఫాసుకం కత్వా ఏవ గణ్ఠీసు సన్నిసిన్నాసు పబ్బాజేతబ్బో.

౧౨౯. లక్ఖణాహతో పన కతదణ్డకమ్మో న పబ్బాజేతబ్బో "న, భిక్ఖవే, లక్ఖణహతో కతదణ్డకమ్మో పబ్బాజేతబ్బో, యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౯౧) వచనతో. ఏత్థపి కతదణ్డకమ్మభావో పురిమనయేనేవ వేదితబ్బో. యస్స పన నలాటే వా ఊరుఆదీసు వా తత్తేన లోహేన లక్ఖణం ఆహతం హోతి, సో సచే భుజిస్సో, యావ అల్లవణో హోతి , తావ న పబ్బాజేతబ్బో. సచేపిస్స వణా రుళ్హా హోన్తి ఛవియా సమపరిచ్ఛేదా, లక్ఖణం న పఞ్ఞాయతి, తిమణ్డలం నివత్థస్స ఉత్తరాసఙ్గే కతే పటిచ్ఛన్నోకాసే చే హోతి, పబ్బాజేతుం వట్టతి, అప్పటిచ్ఛన్నోకాసే చే, న వట్టతి.

౧౩౦. "న, భిక్ఖవే, ఇణాయికో పబ్బాజేతబ్బో, యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౯౬) వచనతో ఇణాయికోపి న పబ్బాజేతబ్బో. తత్థ **ఇణాయికో** నామ యస్స పితిపితామహేహి వా ఇణం గహితం హోతి , సయం వా ఇణం గహితం హోతి, యం వా ఆఠపేత్వా మాతాపితూహి కిఞ్చి గహితం హోతి, సో తం ఇణం పరేసం ధారేతీతి ఇణాయికో. యం పన అఞ్ఞే ఞాతకా ఆఠపేత్వా కిఞ్చి గణ్హన్తి, సో న ఇణాయికో. న హి తే తం ఆఠపేతుం ఇస్సరా, తస్మా తం పబ్బాజేతుం వట్టతి, ఇతరం న వట్టతి. సచే పనస్స ఞాతిసాలోహితా "మయం దస్సామ, పబ్బాజేథ న"న్తి ఇణం అత్తనో భారం కరోన్తి, అఞ్ఞో వా కోచి తస్స ఆచారసమ్పత్తిం దిస్వా "పబ్బాజేథ నం, అహం ఇణం దస్సామీ"తి వదతి, పబ్బాజేతుం వట్టతి. తేసు అసతి భిక్ఖునా తథారూపస్స ఉపట్ఠాకస్సపి ఆరోచేతబ్బం "సహేతుకో సత్తో ఇణపలిబోధేన న పబ్బజతీ"తి. సచే సో పటిపజ్జతి, పబ్బాజేతబ్బో. సచేపి అత్తనో కప్పియభణ్డం అత్థి, "ఏతం దస్సామీ"తి పబ్బాజేతబ్బో. సచే పన నేవ ఞాతకాదయో పటిపజ్జన్తి, న అత్తనో ధనం అత్థి, "పబ్బాజేత్వా భిక్ఖాయ చరిత్వా మోచేస్సామీ"తి పబ్బాజేతుం న వట్టతి. సచే పబ్బాజేతి, దుక్కటం. పలాతోపి ఆనేత్వా దాతబ్బో. నో చే దేతి, సబ్బం ఇణం గీవా హోతి. అజానిత్వా పబ్బాజయతో అనాపత్తి, పస్సన్తేన పన ఆనేత్వా ఇణసామికానం దస్సేతబ్బో, అపస్సన్తస్స గీవా న హోతి.

సచే ఇణాయికో అఞ్ఞం దేసం గన్త్వా పుచ్ఛియమానోపి "నాహం కస్సచి కిఞ్చి ధారేమీ"తి వత్వా పబ్బజతి, ఇణసామికో చ తం పరియేసన్తో తత్థ గచ్ఛతి, దహరో తం దిస్వా పలాయతి, సో థేరం ఉపసఙ్కమిత్వా "అయం, భన్తే, కేన పబ్బాజితో, మమ ఏత్తకం నామ ధనం గహేత్వా పలాతో"తి వదతి, థేరేన వత్తబ్బం "మయా, ఉపాసక, 'అణణో అహ'న్తి వదన్తో పబ్బాజితో, కిం దాని కరోమి, పస్స మే పత్తచీవర"న్తి. అయం తత్థ సామీచి. పలాతే పన గీవా న హోతి. సచే పన నం థేరస్స సమ్ముఖావ దిస్వా "అయం మమ ఇణాయికో"తి వదతి, "తవ ఇణాయికం త్వమేవ జానాహీ"తి వత్తబ్బో, ఏవమ్పి గీవా న హోతి. సచేపి సో "పబ్బజితో అయం దాని కుహిం గమిస్సతీ"తి వదతి, థేరేన "త్వంయేవ జానాహీ"తి వత్తబ్బో. ఏవమ్పిస్స పలాతే గీవా న హోతి. సచే పన థేరో "కుహిం దాని అయం గమిస్సతి, ఇధేవ అచ్ఛతూ"తి వదతి, సో చే పలాయతి, గీవా హోతి. సచే సో సహేతుకో సత్తో హోతి వత్తసమ్పన్నో , థేరేన "ఈదిసో అయ"న్తి వత్తబ్బం. ఇణసామికో చే "సాధూ"తి విస్సజ్జేతి, ఇచ్చేతం కుసలం, "ఉపడ్ఢుపడ్ఢం దేథా"తి వదతి, దాతబ్బం. అపరేన సమయేన అతిఆరాధకో హోతి, "సబ్బం దేథా"తి వుత్తేపి దాతబ్బమేవ. సచే పన ఉద్దేసపరిపుచ్ఛాదీసు కుసలో హోతి బహూపకారో భిక్ఖూనం, భిక్ఖాచారవత్తేన పరియేసిత్వాపి ఇణం దాతబ్బమేవ.

౧౩౧. దాసోపి న పబ్బాజేతబ్బో "న, భిక్ఖవే, దాసో పబ్బాజేతబ్బో, యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౯౭) వచనతో. తత్థ చత్తారో **దాసా** అన్తోజాతో ధనక్కీతో కరమరానీతో సామం దాసబ్యం ఉపగతోతి. తత్థ **అన్తోజాతో** నామ జాతియా దాసో ఘరదాసియా పుత్తో. **ధనక్కీతో** నామ మాతాపితూనం సన్తికా పుత్తో వా సామికానం సన్తికా దాసో వా ధనం దత్వా దాసచారిత్తం ఆరోపేత్వా కీతో. ఏతే ద్వేపి న పబ్బాజేతబ్బా. పబ్బాజేన్తేన తత్థ తత్థ చారిత్తవసేన అదాసే కత్వా

పబ్బాజేతబ్బా. **కరమరానీతో** నామ తిరోరట్ఠం విలోపం వా కత్వా ఉపలాపేత్వా వా తిరోరట్ఠతో భుజిస్సమానుసకాని ఆహరన్తి, అన్తోరట్ఠేయేవ వా కతాపరాధం కిఞ్చి గామం రాజా "విలుమ్పథా"తి చ ఆణాపేతి, తతో మానుసకానిపి ఆహరన్తి, తత్థ సబ్బే పురిసా దాసా, ఇత్థియో దాసియో. ఏవరూపో కరమరానీతో దాసో యేహి ఆనీతో, తేసం సన్తికే వసన్తో వా బన్ధనాగారే బద్ధో వా పురిసేహి రక్ఖియమానో వా న పబ్బాజేతబ్బో, పలాయిత్వా పన గతో గతట్ఠానే పబ్బాజేతబ్బో. రఞ్ఞా తుట్ఠేన "కరమరానీతకే ముఞ్చథా"తి వత్వా వా సబ్బసాధారణేన వా నయేన బన్ధనమోక్ఖే కతే పబ్బాజేతబ్బోవ.

సామం దాసబ్యం ఉపగతో నామ జీవితహేతు వా ఆరక్ఖహేతు వా "అహం తే దాసో"తి సయమేవ దాసభావం ఉపగతో రాజూనం హత్థిఅస్సగోమహింసగోపకాదయో వియ. తాదిసో దాసో న పబ్బాజేతబ్బో. రఞ్ఞో వణ్ణదాసీనం పుత్తా హోన్తి అమచ్చపుత్తసదిసా, తేపి న పబ్బాజేతబ్బా. భుజిస్సిత్థియో అసఞ్ఞతా వణ్ణదాసీహి సద్ధిం విచరన్తి, తాసం పుత్తే పబ్బాజేతుం వట్టతి. సచే సయమేవ పణ్ణం ఆరోపేన్తి, న వట్టతి. భటిపుత్తగణాదీనం దాసాపి తేహి అదిన్నా న పబ్బాజేతబ్బా. విహారేసు రాజూహి ఆరామికదాసా నామ దిన్నా హోన్తి, తేపి పబ్బాజేతుం న వట్టతి, భుజిస్సే కత్వా పన పబ్బాజేతుం వట్టతి. **మహాపచ్చరియం** "అన్తోజాతధనక్కీతకే ఆనేత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘస్స 'ఆరామికే దేమా'తి దేన్తి, తక్కం సీసే ఆసిత్తకసదిసావ హోన్తి, తే పబ్బాజేతుం వట్టతీ"తి వుత్తం. **కురున్దియం** పన "ఆరామికం దేమాతి కప్పియవోహారేన దేన్తి, యేన కేనచి వోహారేన దిన్నో హోతు, నేవ పబ్బాజేతబ్బో"తి వుత్తం. దుగ్గతమనుస్సా "సఙ్ఘం నిస్సాయ జీవిస్సామా"తి విహారే కప్పియకారకా హోన్తి, ఏతే పబ్బాజేతుం వట్టతి. యస్స మాతాపితరో దాసా , మాతా ఏవ వా దాసీ, పితా అదాసో, తం పబ్బాజేతుం న వట్టతి. యస్స పన మాతా అదాసీ, పితా దాసో, తం పబ్బాజేతుం వట్టతి. భిక్ఖుస్స ఞాతకా వా ఉపట్ఠాకా వా దాసం దేన్తి "ఇమం పబ్బాజేథ, తుమ్హాకం వేయ్యావచ్చం కరిస్సతీ"తి, అత్తనో వాస్స దాసో అత్థి, భుజిస్సో కతోవ పబ్బాజేతబ్బో. సామికా దాసం దేన్తి "ఇమం పబ్బాజేథ, సచే అభిరమిస్సతి, అదాసో. విబ్భమిస్సతి చే, అమ్హాకం దాసోవ భవిస్సతీ"తి, అయం తావకాలికో నామ, తం పబ్బాజేతుం న వట్టతీతి **కురున్దియం** వుత్తం. నిస్సామికదాసో హోతి, సోపి భుజిస్సో కతోవ పబ్బాజేతబ్బో. అజానన్తో పబ్బాజేత్వా ఉపసమ్పాదేత్వా వా పచ్ఛా జానన్తి, భుజిస్సం కాతుమేవ వట్టతి.

ఇమస్స చ అత్థస్స పకాసనత్థం ఇదం వత్థుం వదన్తి – ఏకా కిర కులదాసీ ఏకేన సద్ధిం అనురాధపురా పలాయిత్వా రోహణే వసమానా పుత్తం పటిలభి, సో పబ్బజిత్వా ఉపసమ్పన్నకాలే లజ్జీ కుక్కుచ్చకో అహోసి. అథేకదివసం మాతరం పుచ్ఛి "కిం ఉపాసికే తుమ్హాకం భాతా వా భగినీ వా నత్థి, న కిఞ్చి ఞాతకం పస్సామీ"తి. తాత, అహం అనురాధపురే కులదాసీ, తవ పితరా సద్ధిం పలాయిత్వా ఇధ వసామీతి. సీలవా భిక్ఖు "అసుద్ధా కిర మే పబ్బజ్జా"తి సంవేగం లభిత్వా మాతరం తస్స కులస్స నామగోత్తం పుచ్ఛిత్వా అనురాధపురం ఆగమ్మ తస్స కులస్స ఘరద్వారే అట్ఠాసి, "అతిచ్ఛథ, భన్తే"తి వుత్తేపి నాతిక్కమి. తే ఆగన్త్వా "కిం, భన్తే"తి పుచ్ఛింసు. "తుమ్హాకం ఇత్థన్నామా దాసీ పలాతా అత్థీ"తి? "అత్థి, భన్తే". అహం తస్సా పుత్తో, సచే మం తుమ్హే అనుజానాథ, పబ్బజ్జం లభామి, తుమ్హే మయ్హం సామికాతి. తే హట్ఠతుట్ఠా హుత్వా "సుద్ధా, భన్తే, తుమ్హాకం పబ్బజ్జా"తి తం భుజిస్సం కత్వా మహావిహారే వసాపేసుం చతూహి పచ్చయేహి పటిజగ్గన్తా. థేరో తం కులం నిస్సాయ వసమానోయేవ అరహత్తం పాపుణీతి.

౧౩౨. "న, భిక్ఖవే, హత్థచ్ఛిన్నో పబ్బాజేతబ్బో. న పాదచ్ఛిన్నో, న హత్థపాదచ్ఛిన్నో, న కణ్ణచ్ఛిన్నో, న కణ్ణనాసచ్ఛిన్నో, న అఙ్గులిచ్ఛిన్నో, న అళచ్ఛిన్నో, న కణ్డరచ్ఛిన్నో, న ఫణహత్థకో, న ఖుజ్జో, న వామనో న గలగణ్డీ, న లక్ఖణాహతో, న కసాహతో, న లిఖితకో, న సీపదీ, న పాపరోగీ, న పరిసదూసకో, న కాణో, న కుణీ, న ఖఞ్జో, న పక్ఖహతో, న

ఛిన్నిరియాపథో, న జరాదుబ్బలో, న అన్ధో, న మూగో, న బధిరో, న అన్ధమూగో, న అన్ధబధిరో, న మూగబధిరో, న అన్ధమూగబధిరో పబ్బాజేతబ్బో, యో పబ్బాజేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౧౯) వచనతో పన హత్థచ్ఛిన్నాదయోపి న పబ్బాజేతబ్బా.

తత్థ **హత్థచ్ఛిన్నో**తి యస్స హత్థతలే వా మణిబన్ధే వా కప్పరే వా యత్థ కత్థచి ఏకో వా ద్వే వా హత్థా ఛిన్నా హోన్తి. **పాదచ్ఛిన్నో**తి యస్స అగ్గపాదే వా గోప్ఫకేసు వా జఙ్ఘాయ వా యత్థ కత్థచి ఏకో వా ద్వే వా పాదా ఛిన్నా హోన్తి. **హత్థపాదచ్ఛిన్నో**తి యస్స వుత్తప్పకారేసేవ చతూసు హత్థపాదేసు ద్వే వా తయో వా సబ్బే వా హత్థపాదా ఛిన్నా హోన్తి. **కణ్ణచ్ఛిన్నో**తి యస్స కణ్ణమూలే వా కణ్ణసక్ఖలికాయ వా ఏకో వా ద్వే వా కణ్ణా ఛిన్నా హోన్తి. యస్స పన కణ్ణావట్టే ఛిజ్జన్తి, సక్కా చ హోతి సఙ్ఘాటేతుం, సో కణ్ణం సఙ్ఘాటేత్వా పబ్బాజేతబ్బో. **నాసచ్ఛిన్నో**తి యస్స అజపదకే వా అగ్గే వా ఏకపుటే వా యత్థ కత్థచి నాసా ఛిన్నా హోతి. యస్స పన నాసికా సక్కా హోతి సన్ధేతుం, సో తం ఫాసుకం కత్వా పబ్బాజేతబ్బో. **కణ్ణనాసచ్ఛిన్నో** ఉభయవసేన వేదితబ్బో. **అఙ్గులిచ్ఛిన్నో**తి యస్స నఖసేసం అదస్సేత్వా ఏకా వా బహూ వా అఙ్గులియో ఛిన్నా హోన్తి. యస్స పన సుత్తతన్తుమత్తమ్పి నఖసేసం పఞ్ఞాయతి, తం పబ్బాజేతుం వట్టతి. **అళచ్ఛిన్నో**తి యస్స చతూసు అఙ్గుట్ఠకేసు అఙ్గులియం వుత్తనయేనేవ ఏకో వా బహూ వా అఙ్గుట్ఠకా ఛిన్నా హోన్తి. **కణ్డరచ్ఛిన్నో**తి యస్స కణ్డరనామకా మహాన్హారూ పురతో వా పచ్ఛతో వా ఛిన్నా హోన్తి, యేసు ఏకస్సపి ఛిన్నత్తా అగ్గపాదేన వా చఙ్కమతి, మూలేన వా చఙ్కమతి, న పాదం పతిట్ఠాపేతుం సక్కోతి.

ఫణహత్థకోతి యస్స వగ్గులిపక్ఖకా వియ అఙ్గులియో సమ్బద్ధా హోన్తి, ఏతం పబ్బాజేతుకామేన అఙ్గులన్తరికాయో ఫాలేత్వా సబ్బం అన్తరచమ్మం అపనేత్వా ఫాసుకం కత్వా పబ్బాజేతబ్బో. యస్సపి ఛ అఙ్గులియో హోన్తి, తం పబ్బాజేతుకామేన అధికం అఙ్గులిం ఛిన్దిత్వా ఫాసుకం కత్వా పబ్బాజేతబ్బో. **ఖుజ్జో**తి యో ఉరస్స వా పిట్ఠియా వా పస్సస్స వా నిక్ఖన్తత్తా ఖుజ్జసరీరో. యస్స పన కిఞ్చి కిఞ్చి అఙ్గపచ్చఙ్గం ఈసకం వఙ్కం, తం పబ్బాజేతుం వట్టతి. మహాపురిసో ఏవ హి బ్రహ్ముజుగత్తో, అవసేసో సత్తో అఖుజ్జో నామ నత్థి. **వామనో**తి జఙ్ఘవామనో వా కటివామనో వా ఉభయవామనో వా. జఙ్ఘవామనస్స కటితో పట్ఠాయ హేట్ఠిమకాయో రస్సో హోతి, ఉపరిమకాయో పరిపుణ్ణో. కటివామనస్స కటితో పట్ఠాయ ఉపరిమకాయో రస్సో హోతి, హేట్ఠిమకాయో పరిపుణ్ణో. ఉభయవామనస్స ఉభోపి కాయా రస్సా హోన్తి, యేసం రస్సత్తా భూతానం వియ పరివటుమో మహాకుచ్ఛిఘటసదిసో అత్తభావో హోతి, తం తివిధమ్పి పబ్బాజేతుం న వట్టతి.

గలగణ్డీతి యస్స కుమ్భణ్డం వియ గలే గణ్డో హోతి. దేసనామత్తమేవ చేతం, యస్మిం కిస్మిఞ్చి పన పదేసే గణ్డే సతి న పబ్బాజేతబ్బో. తత్థ వినిచ్ఛయో "న, భిక్ఖవే, పఞ్చహి ఆబాధేహి ఫుట్ఠో పబ్బాజేతబ్బో"తి (మహావ. ౮౯) ఏత్థ వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో. **లక్ఖణాహతకసాహతలిఖితకేసు** యం వత్తబ్బం, తం హేట్ఠా వుత్తమేవ. **సీపదీ**తి భారపాదో వుచ్చతి. యస్స పాదో థూలో హోతి సఞ్జాతపీళకో ఖరో, సో న పబ్బాజేతబ్బో. యస్స పన న తావ ఖరభావం గణ్హాతి, సక్కా హోతి ఉపనాహం బన్ధిత్వా ఉదకఆవాటే పవేసేత్వా ఉదకవాలికాయ పూరేత్వా యథా సిరా పఞ్ఞాయన్తి, జఙ్ఘా చ తేలనాళికా వియ హోతి, ఏవం మిలాపేతుం, తస్స పాదం ఈదిసం కత్వా తం పబ్బాజేతుం వట్టతి. సచే పున వడ్ఢతి, ఉపసమ్పాదేన్తేనపి తథా కత్వావ ఉపసమ్పాదేతబ్బో. **పాపరోగీ**తి అరిసభగన్దరపిత్తసేమ్హకాససోసాదీసు యేన కేనచి రోగేన నిచ్చాతురో అతేకిచ్ఛరోగో జేగుచ్ఛో అమనాపో, అయం న పబ్బాజేతబ్బో.

౧౩౩. **పరిసదూసకోతి** యో అత్తనో విరూపతాయ పరిసం దూసేతి, అతిదీఘో వా హోతి అఞ్ఞేసం సీసప్పమాణనాభిప్పదేసో, అతిరస్సో వా ఉభయవామనభూతరూపం వియ, అతికాళో వా ఝాపితక్ఖేత్తే ఖాణుకో వియ, అచ్చోదాతో వా దధితక్కాదీహి పమజ్జితతమ్బలోహవణ్ణో, అతికిసో వా మన్దమంసలోహితో అట్ఠిసిరాచమ్మసరీరో వియ, అతిథూలో వా భారియమంసో మహోదరో మహాభూతసదిసో, అభిమహన్తసీసో వా పచ్ఛిం సీసే కత్వా ఠితో వియ, అతిఖుద్దకసీసో వా సరీరస్స అననురూపేన అతిఖుద్దకేన సీసేన సమన్నాగతో, కూటకూటసీసో వా తాలఫలపిణ్డిసదిసేన సీసేన సమన్నాగతో, సిఖరసీసో వా ఉద్ధం అనుపుబ్బతనుకేన సీసేన సమన్నాగతో, నాళిసీసో వా మహావేళుపబ్బసదిసేన సీసేన సమన్నాగతో, కప్పసీసో వా పబ్భారసీసో వా చతూసు పస్సేసు యేన కేనచి పస్సేన ఓనతేన సీసేన సమన్నాగతో, వణసీసో వా పూతిసీసో వా కణ్ణికకేసో వా పాణకేహి ఖాయితకేదారే సస్ససదిసేహి తహిం తహిం ఉట్ఠితేహి కేసేహి సమన్నాగతో, నిల్లోమసీసో వా థూలథద్ధకేసో వా తాలహీరసదిసేహి కేసేహి సమన్నాగతో, జాతిపలితేహి పణ్డరకేసో వా పకతితమ్బకేసో వా ఆదిత్తేహి వియ కేసేహి సమన్నాగతో, ఆవట్టసీసో వా గున్నం సరీరే ఆవట్టసదిసేహి ఉద్ధగ్గేహి కేసావట్టేహి సమన్నాగతో, సీసలోమేహి సద్ధిం ఏకాబద్ధభముకలోమో వా జాలబద్ధేన వియ నలాటేన సమన్నాగతో.

సమ్బద్ధభముకో వా నిల్లోమభముకో వా మక్కటభముకో వా అతిమహన్తక్ఖి వా అతిఖుద్దకక్ఖి వా మహింసచమ్మే వాసికోణేన పహరిత్వా కతఛిద్దసదిసేహి అక్ఖీహి సమన్నాగతో, విసమక్ఖి వా ఏకేన మహన్తేన, ఏకేన ఖుద్దకేన అక్ఖినా సమన్నాగతో, విసమచక్కలో వా ఏకేన ఉద్ధం, ఏకేన అధోతి ఏవం విసమజాతేహి అక్ఖిచక్కేహి సమన్నాగతో, కేకరో వా గమ్భీరక్ఖి వా యస్స గమ్భీరే ఉదపానే ఉదకతారకా వియ అక్ఖితారకా పఞ్ఞాయన్తి, నిక్ఖన్తక్ఖి వా యస్స కక్కటస్సేవ అక్ఖితారకా నిక్ఖన్తా హోన్తి, హత్థికణ్ణో వా మహన్తాహి కణ్ణసక్ఖలీహి సమన్నాగతో, మూసికకణ్ణో వా జతుకకణ్ణో వా ఖుద్దకాహి కణ్ణసక్ఖలీహి సమన్నాగతో, ఛిద్దమత్తకణ్ణో వా యస్స వినా కణ్ణసక్ఖలీహి కణ్ణచ్ఛిద్దమత్తమేవ హోతి, అవిద్ధకణ్ణో వా, యోనకజాతికో పన పరిసదూసకో న హోతి, సభావోయేవ హి సో తస్స. కణ్ణభగన్దరికో వా నిచ్చపూతినా కణ్ణేన సమన్నాగతో, గణ్డకణ్ణో వా సదా పగ్ఘరితపుబ్బేన కణ్ణేన సమన్నాగతో, టఙ్కితకణ్ణో వా గోభత్తనాళికాయ అగ్గసదిసేహి కణ్ణేహి సమన్నాగతో, అతిపిఙ్గలక్ఖి వా, మధుపిఙ్గలం పన పబ్బాజేతుం వట్టతి. నిప్పఖుమక్ఖి వా అస్సుపగ్ఘరణక్ఖి వా పుప్ఫితక్ఖి వా అక్ఖిపాకేన సమన్నాగతక్ఖి వా.

అతిమహన్తనాసికో వా అతిఖుద్దకనాసికో వా చిపిటనాసికో వా మజ్ఝే అప్పతిట్ఠహిత్వా ఏకపస్సే ఠితవఙ్కనాసికో వా దీఘనాసికో వా సుకతుణ్డసదిసాయ జివ్హాయ లేహితుం సక్కుణేయ్యాయ నాసికాయ సమన్నాగతో, నిచ్చం పగ్ఘరితసిఙ్ఘాణికనాసో వా, మహాముఖో వా యస్స పటఙ్గమణ్డూకస్సేవ ముఖనిమిత్తంయేవ మహన్తం హోతి, ముఖం పన లాబుసదిసం అతిఖుద్దకం, భిన్నముఖో వా వఙ్కముఖో వా మహాఓట్ఠో వా ఉక్ఖలిముఖవట్టిసదిసేహి ఓట్ఠేహి సమన్నాగతో, తనుకఓట్ఠో వా భేరిచమ్మసదిసేహి దన్తే పిదహితుం అసమత్థేహి ఓట్ఠేహి సమన్నాగతో, మహాధరోట్ఠో వా తనుకఉత్తరోట్ఠో వా తనుకఅధరోట్ఠో వా మహాఉత్తరోట్ఠో వా ఓట్ఠఛిన్నకో వా ఏళముఖో వా ఉప్పక్కముఖో వా సఙ్ఖతుణ్డకో వా బహి సేతేహి అన్తో అతిరత్తేహి ఓట్ఠేహి సమన్నాగతో, దుగ్గన్ధకుణపముఖో వా, మహాదన్తో వా అట్ఠకదన్తసదిసేహి దన్తేహి సమన్నాగతో, అసురదన్తో వా హేట్ఠా వా ఉపరి వా బహి నిక్ఖన్తదన్తో, యస్స పన సక్కా హోతి ఓట్ఠేహి పిదహితుం, కథేన్తస్సేవ పఞ్ఞాయతి, నో అకథేన్తస్స, తం పబ్బాజేతుం వట్టతి. పూతిదన్తో వా నిద్దన్తో వా అతిఖుద్దకదన్తో వా యస్స పన దన్తన్తరే కలన్దకదన్తో వియ సుఖుమదన్తో హోతి, తం పబ్బాజేతుం వట్టతి.

మహాహనుకో వా గోహనుసదిసేన హనునా సమన్నాగతో, దీఘహనుకో వా చిపిటహనుకో వా అన్తోపవిట్ఠేన వియ అతిరస్సేన హనుకేన సమన్నాగతో, భిన్నహనుకో వా వఙ్కహనుకో వా నిమ్మస్సుదాఠికో వా భిక్ఖునీసదిసముఖో, దీఘగలో వా బకగలసదిసేన గలేన సమన్నాగతో, రస్సగలో వా అన్తోపవిట్ఠేన వియ గలేన సమన్నాగతో, భిన్నగలో వా భట్ఠఅంసకూటో వా అహత్థో వా ఏకహత్థో వా అతిరస్సహత్థో వా అతిదీఘహత్థో వా భిన్నఉరో వా భిన్నపిట్ఠి వా కచ్ఛుగత్తో వా కణ్డుగత్తో వా దద్దుగత్తో వా గోధాగత్తో వా యస్స గోధాయ వియ గత్తతో చుణ్ణాని పతన్తి. సబ్బఞ్హేతం విరూపకరణం సన్ధాయ విత్థారితవసేన వుత్తం, వినిచ్ఛయో పనేత్థ పఞ్చాబాధేసు వుత్తనయేన వేదితబ్బో.

భట్ఠకటికో వా మహాఆనిసదో వా ఉద్ధనకూటసదిసేహి ఆనిసదమంసేహి అచ్చుగ్గతేహి సమన్నాగతో, మహాఊరుకో వా వాతణ్డికో వా మహాజాణుకో వా సఙ్ఘట్టనజాణుకో వా దీఘజఙ్ఘో వా యట్ఠిసదిసజఙ్ఘో, వికటో వా సఙ్ఘట్టో వా ఉబ్బద్ధపిణ్డికో వా, సో దువిధో హేట్ఠా ఓరుళ్హాహి వా ఉపరి ఆరుళ్హాహి వా మహతీహి జఙ్ఘపిణ్డికాహి సమన్నాగతో, మహాజఙ్ఘో వా థూలజఙ్ఘపిణ్డికో వా మహాపాదో వా మహాపణ్హి వా పిట్ఠికపాదో వా పాదవేమజ్ఝతో ఉట్ఠితజఙ్ఘో, వఙ్కపాదో వా, సో దువిధో అన్తో వా బహి వా పరివత్తపాదో, గణ్ఠికఙ్గులి వా సిఙ్గివేరఫణసదిసాహి అఙ్గులీహి సమన్నాగతో, అన్ధనఖో వా కాళవణ్ణేహి పూతినఖేహి సమన్నాగతో, సబ్బోపి ఏస పరిసదూసకో. ఏవరూపో పరిసదూసకో న పబ్బాజేతబ్బో.

౧౩౪. **కాణో**తి పసన్నన్ధో వా హోతు పుప్ఫాదీహి వా ఉపహతపసాదో, ద్వీహి వా ఏకేన వా అక్ఖినా న పస్సతి, సో న పబ్బాజేతబ్బో. **మహాపచ్చరియం** పన ఏకక్ఖికాణో "కాణో"తి వుత్తో, ద్విఅక్ఖికాణో అన్ధేన సఙ్గహితో. **మహాఅట్ఠకథాయం** జచ్చన్ధో "అన్ధో"తి వుత్తో. తస్మా ఉభయమ్పి పరియాయేన యుజ్జతి. **కుణీ**తి హత్థకుణీ వా పాదకుణీ వా అఙ్గులికుణీ వా, యస్స ఏతేసు హత్థాదీసు యం కిఞ్చి వఙ్కం పఞ్ఞాయతి. **ఖఞ్జో**తి నతజాణుకో వా భిన్నజఙ్ఘో వా మజ్ఝే సంకుటితపాదత్తా కుణ్ఠపాదకో వా పిట్ఠిపాదమజ్ఝేన చఙ్కమన్తో, అగ్గే సంకుటితపాదత్తా కుణ్ఠపాదకో వా పిట్ఠిపాదగ్గేన చఙ్కమన్తో, అగ్గపాదేనేవ చఙ్కమనఖఞ్జో వా పణ్హికాయ చఙ్కమనఖఞ్జో వా పాదస్స బాహిరన్తేన చఙ్కమనఖఞ్జో వా పాదస్స అబ్భన్తరేన చఙ్కమనఖఞ్జో వా గోప్ఫకానం ఉపరి భగ్గత్తా సకలేన పిట్ఠిపాదేన చఙ్కమనఖఞ్జో వా. సబ్బోపేస ఖఞ్జోయేవ, న పబ్బాజేతబ్బో.

పక్ఖహతోతి యస్స ఏకో హత్థో వా పాదో వా అద్ధసరీరం వా సుఖం న వహతి. **ఛిన్నిరియాపథో**తి పీఠసప్పీ వుచ్చతి. **జరాదుబ్బలో**తి జిణ్ణభావేన దుబ్బలో అత్తనో చీవరరజనాదికమ్మమ్పి కాతుం అసమత్థో. యో పన మహల్లకోపి బలవా హోతి, అత్తానం పటిజగ్గితుం సక్కోతి, సో పబ్బాజేతబ్బో. **అన్ధో**తి జచ్చన్ధో వుచ్చతి. **మూగో**తి యస్స వచీభేదో న పవత్తతి, యస్సపి పవత్తతి, సరణగమనం పన పరిపుణ్ణం భాసితుం న సక్కోతి, తాదిసం మమ్మనమ్పి పబ్బాజేతుం న వట్టతి. యో పన సరణగమనమత్తం పరిపుణ్ణం భాసితుం సక్కోతి, తం పబ్బాజేతుం వట్టతి. **బధిరో**తి యో సబ్బేన సబ్బం న సుణాతి. యో పన మహాసద్దం సుణాతి, తం పబ్బాజేతుం వట్టతి. **అన్ధమూగాదయో** ఉభయదోసవసేన వుత్తా. యేసఞ్చ పబ్బజ్జా పటిక్ఖిత్తా, ఉపసమ్పదాపి తేసం పటిక్ఖిత్తావ. సచే పన నే సఙ్ఘో ఉపసమ్పాదేతి, సబ్బేపి సూపసమ్పన్నా, కారకసఙ్ఘో పన ఆచరియుపజ్ఝాయా చ ఆపత్తితో న ముచ్చన్తి.

౧౩౫. పణ్డకో ఉభతోబ్యఞ్జనకో థేయ్యసంవాసకో తిత్థియపక్కన్తకో తిరచ్ఛానగతో మాతుఘాతకో పితుఘాతకో అరహన్తఘాతకో లోహితుప్పాదకో సఙ్ఘభేదకో భిక్ఖునీదూసకోతి ఇమే పన ఏకాదస పుగ్గలా "పణ్డకో, భిక్ఖవే, అనుపసమ్పన్నో న ఉపసమ్పాదేతబ్బో, ఉపసమ్పన్నో నాసేతబ్బో"తి (మహావ. ౧౦౯) ఆదివచనతో అభబ్బా, నేవ నేసం పబ్బజ్జా, న

ఉపసమ్పదా చ రుహతి, తస్మా న పబ్బాజేతబ్బా న ఉపసమ్పాదేతబ్బా, జానిత్వా పబ్బాజేన్తో ఉపసమ్పాదేన్తో చ దుక్కటం ఆపజ్జతి. అజానిత్వాపి పబ్బాజితా ఉపసమ్పాదితా చ జానిత్వా లిఙ్గనాసనాయ నాసేతబ్బా.

తత్థ **పణ్డకో**తి ఆసిత్తపణ్డకో ఉసూయపణ్డకో ఓపక్కమికపణ్డకో పక్ఖపణ్డకో నపుంసకపణ్డకోతి పఞ్చ పణ్డకా. తేసు యస్స పరేసం అఙ్గజాతం ముఖేన గహేత్వా అసుచినా ఆసిత్తస్స పరిళాహో వూపసమ్మతి, అయం **ఆసిత్తపణ్డకో**. యస్స పరేసం అజ్ఝాచారం పస్సతో ఉసూయాయ ఉప్పన్నాయ పరిళాహో వూపసమ్మతి, అయం **ఉసూయపణ్డకో**. యస్స ఉపక్కమేన బీజాని అపనీతాని, అయం **ఓపక్కమికపణ్డకో**. ఏకచ్చో పన అకుసలవిపాకానుభావేన కాళపక్ఖే పణ్డకో హోతి, జుణ్హపక్ఖే పనస్స పరిళాహో వూపసమ్మతి, అయం **పక్ఖపణ్డకో**. యో పన పటిసన్ధియంయేవ అభావకో ఉప్పన్నో, అయం **న పుంసకపణ్డకో**. తేసు ఆసిత్తపణ్డకస్స చ ఉసూయపణ్డకస్స చ పబ్బజ్జా న వారితా, ఇతరేసం తిణ్ణం వారితా. "తేసుపి పక్ఖపణ్డకస్స యస్మిం పక్ఖే పణ్డకో హోతి, తస్మింయేవస్స పక్ఖే పబ్బజ్జా వారితా"తి **కురున్దియం** వుత్తం.

౧౩౬. **ఉభతోబ్యఞ్జనకో**తి (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౧౬) ఇత్థినిమిత్తుప్పాదనకమ్మతో చ పురిసనిమిత్తుప్పాదనకమ్మతో చ ఉభతోబ్యఞ్జనమస్స అత్థీతి ఉభతోబ్యఞ్జనకో. సో దువిధో హోతి ఇత్థిఉభతోబ్యఞ్జనకో పురిసఉభతోబ్యఞ్జనకోతి. తత్థ ఇత్థిఉభతోబ్యఞ్జనకస్స ఇత్థినిమిత్తం పాకటం హోతి, పురిసనిమిత్తం పటిచ్ఛన్నం. పురిసఉభతోబ్యఞ్జనకస్స పురిసనిమిత్తం పాకటం, ఇత్థినిమిత్తం పటిచ్ఛన్నం. ఇత్థిఉభతోబ్యఞ్జనకస్స ఇత్థీసు పురిసత్తం కరోన్తస్స ఇత్థినిమిత్తం పటిచ్ఛన్నం హోతి, పురిసనిమిత్తం పాకటం. పురిసఉభతోబ్యఞ్జనకస్స పురిసానం ఇత్థిభావం ఉపగచ్ఛన్తస్స పురిసనిమిత్తం పటిచ్ఛన్నం హోతి, ఇత్థినిమిత్తం పాకటం హోతి. ఇత్థిఉభతోబ్యఞ్జనకో సయఞ్చ గబ్భం గణ్హాతి, పరఞ్చ గణ్హాపేతి, పురిసఉభతోబ్యఞ్జనకో పన సయం న గణ్హాతి, పరం పన గణ్హాపేతీతి ఇదమేతేసం నానాకరణం. ఇమస్స పన దువిధస్సపి ఉభతోబ్యఞ్జనకస్స నేవ పబ్బజ్జా అత్థి, న ఉపసమ్పదా.

౧౩౭. **థేయ్యసంవాసకో**తి తయో థేయ్యసంవాసకా లిఙ్గత్థేనకో సంవాసత్థేనకో ఉభయత్థేనకోతి . తత్థ యో సయం పబ్బజిత్వా విహారం గన్త్వా న భిక్ఖువస్సాని గణేతి, న యథావుడ్ఢం వన్దనం సాదియతి, న ఆసనేన పటిబాహతి, న ఉపోసథపవారణాదీసు సన్దిస్సతి, అయం లిఙ్గమత్తస్సేవ థేనితత్తా **లిఙ్గత్థేనకో** నామ. యో పన భిక్ఖూహి పబ్బాజితో సామణేరో సమానో విదేసం గన్త్వా "అహం దసవస్సో వా వీసతివస్సో వా"తి ముసా వత్వా భిక్ఖువస్సాని గణేతి, యథావుడ్ఢం వన్దనం సాదియతి, ఆసనేన పటిబాహతి, ఉపోసథపవఆరణాదీసు సన్దిస్సతి, అయం సంవాసమత్తస్సేవ థేనితత్తా **సంవాసత్థేనకో** నామ. భిక్ఖువస్సగణనాదికో హి సబ్బోపి కిరియభేదో ఇమస్మిం అత్థే "సంవాసో"తి వేదితబ్బో. సిక్ఖం పచ్చక్ఖాయ "న మం కోచి జానాతీ"తి పున ఏవం పటిపజ్జన్తేపి ఏసేవ నయో. యో పన సయం పబ్బజిత్వా విహారం గన్త్వా భిక్ఖువస్సాని గణేతి, యథావుడ్ఢం వన్దనం సాదియతి, ఆసనేన పటిబాహతి, ఉపోసథపవారణాదీసు సన్దిస్సతి, అయం లిఙ్గస్స చేవ సంవాసస్స చ థేనితత్తా **ఉభయత్థేనకో** నామ. అయం తివిధోపి థేయ్యసంవాసకో అనుపసమ్పన్నో న ఉపసమ్పాదేతబ్బో, ఉపసమ్పన్నో నాసేతబ్బో, పున పబ్బజ్జం యాచన్తోపి న పబ్బాజేతబ్బో.

౧౩౮. ఏత్థ చ అసమ్మోహత్థం ఇదం పకిణ్ణకం వేదితబ్బం –

"రాజదుబ్భిక్ఖకన్తార, రోగవేరిభయేన వా;
చీవరాహరణత్థం వా, లిఙ్గం ఆదియతీధ యో.

“సంవాసం నాధివాసేతి, యావ సో సుద్ధమానసో;

థేయ్యసంవాసకో నామ, తావ ఏస న వుచ్చతీ”తి. (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౧౦);

తత్రాయం విత్థారనయో – ఇధేకచ్చస్స రాజా కుద్ధో హోతి, సో “ఏవం మే సోత్థి భవిస్సతీ”తి సయమేవ లిఙ్గం గహేత్వా పలాయతి. తం దిస్వా రఞ్ఞో ఆరోచేన్తి, రాజా “సచే పబ్బజితో, న తం లబ్భా కిఞ్చి కాతు”న్తి తస్మిం కోధం పటివినేతి. సో “వూపసన్తం మే రాజభయ”న్తి సఙ్ఘమజ్ఝం అనోసరిత్వావ గిహిలిఙ్గం గహేత్వా ఆగతో పబ్బాజేతబ్బో. అథాపి “సాసనం నిస్సాయ మయా జీవితం లద్ధం, హన్ద దాని అహం పబ్బజామీ”తి ఉప్పన్నసంవేగో తేనేవ లిఙ్గేన ఆగన్త్వా ఆగన్తుకవత్తం న సాదియతి, భిక్ఖూహి పుట్ఠో వా అపుట్ఠో వా యథాభూతమత్తానం ఆవికత్వా పబ్బజ్జం యాచతి, లిఙ్గం అపనేత్వా పబ్బాజేతబ్బో. సచే పన సో వత్తం సాదియతి, పబ్బజితాలయం దస్సేతి, సబ్బం పుబ్బే వుత్తం వస్సగణనాదిభేదం విధిం పటిపజ్జతి, అయం న పబ్బాజేతబ్బో.

ఇధ పనేకచ్చో దుబ్భిక్ఖే జీవితుం అసక్కోన్తో సయమేవ లిఙ్గం గహేత్వా సబ్బపాసణ్డియభత్తాని భుఞ్జన్తో దుబ్భిక్ఖే వీతివత్తే సఙ్ఘమజ్ఝం అనోసరిత్వావ గిహిలిఙ్గం గహేత్వా ఆగతోతి సబ్బం పురిమసదిసమేవ.

అపరో మహాకన్తారం నిత్థరితుకామో హోతి, సత్థవాహో చ పబ్బజితే గహేత్వా గచ్ఛతి. సో “ఏవం మం సత్థవాహో గహేత్వా గమిస్సతీ”తి సయమేవ లిఙ్గం గహేత్వా సత్థవాహేన సద్ధిం కన్తారం నిత్థరిత్వా ఖేమన్తం పత్వా సఙ్ఘమజ్ఝం అనోసరిత్వావ గిహిలిఙ్గం గహేత్వా ఆగతోతి సబ్బం పురిమసదిసమేవ.

అపరో రోగభయే ఉప్పన్నే జీవితుం అసక్కోన్తో సయమేవ లిఙ్గం గహేత్వా సబ్బపాసణ్డియభత్తాని భుఞ్జన్తో రోగభయే వూపసన్తే సఙ్ఘమజ్ఝం అనోసరిత్వావ గిహిలిఙ్గం గహేత్వా ఆగతోతి సబ్బం పురిమసదిసమేవ.

అపరస్స ఏకో వేరికో కుద్ధో హోతి, ఘాతేతుకామో నం విచరతి. సో “ఏవం మే సోత్థి భవిస్సతీ”తి సయమేవ లిఙ్గం గహేత్వా పలాయతి. వేరికో “కుహిం సో”తి పరియేసన్తో “పబ్బజిత్వా పలాతో”తి సుత్వా “సచే పబ్బజితో, న తం లబ్భా కిఞ్చి కాతు”న్తి తస్మిం కోధం పటివినేతి. సో “వూపసన్తం మే వేరిభయ”న్తి సఙ్ఘమజ్ఝం అనోసరిత్వావ గిహిలిఙ్గం గహేత్వా ఆగతోతి సబ్బం పురిమసదిసమేవ.

అపరో ఞాతికులం గన్త్వా సిక్ఖం పచ్చక్ఖాయ గిహీ హుత్వా “ఇమాని చీవరాని ఇధ నస్సిస్సన్తి, సచేపి ఇమాని గహేత్వా విహారం గమిస్సామి, అన్తరామగ్గే మం ‘చోరో’తి గహేస్సన్తి, యంనూనాహం కాయపరిహారియాని కత్వా గచ్ఛేయ్య”న్తి చీవరాహరణత్థం నివాసేత్వా చ పారుపిత్వా చ విహారం గచ్ఛతి. తం దూరతోవ ఆగచ్ఛన్తం దిస్వా సామణేరా చ దహరా చ అబ్భుగ్గచ్ఛన్తి, వత్తం దస్సేన్తి. సో న సాదియతి, యథాభూతమత్తానం ఆవికరోతి. సచే భిక్ఖూ “న దాని మయం తం ముఞ్చిస్సామా”తి బలక్కారేన పబ్బాజేతుకామా హోన్తి, కాసాయాని అపనేత్వా పున పబ్బాజేతబ్బో. సచే పన “నయిమే మం హీనాయావత్తభావం జానన్తీ”తి తంయేవ భిక్ఖుభావం పటిజానిత్వా సబ్బం పుబ్బే వుత్తం వస్సగణనాదిభేదం విధిం పటిపజ్జతి, అయం న పబ్బాజేతబ్బో.

అపరో మహాసామణేరో ఞాతికులం గన్త్వా ఉప్పబ్బజిత్వా కమ్మన్తానుట్ఠానేన ఉబ్బాళ్హో పున “దాని అహం సామణేరో భవిస్సామి, థేరోపి మే ఉప్పబ్బజితభావం న జానాతీ”తి తదేవ పత్తచీవరం ఆదాయ విహారం గచ్ఛతి, తమత్థం భిక్ఖూనం న

ఆరోచేతి, సామణేరభావం పటిజానాతి, అయం థేయ్యసంవాసకోయేవ, పబ్బజ్జం న లభతి. సచేపిస్స లిఙ్గగ్గహణకాలే ఏవం హోతి "నాహం కస్సచి ఆరోచేస్సామీ"తి, విహారఞ్చ గతో ఆరోచేతి, గహణేనేవ థేయ్యసంవాసకో. అథాపిస్స గహణకాలే "ఆచిక్ఖిస్సామీ"తి చిత్తం ఉప్పన్నం హోతి, విహారఞ్చ గన్త్వా "కుహిం త్వం, ఆవుసో, గతో"తి వుత్తో "న దాని మం ఇమే జానన్తీ"తి వఞ్చేత్వా నాచిక్ఖతి, "నాచిక్ఖిస్సామీ"తి సహ ధురనిక్ఖేపేన అయమ్పి థేయ్యసంవాసకోవ. సచే పనస్స గహణకాలేపి "ఆచిక్ఖిస్సామీ"తి హోతి, విహారం గన్త్వాపి ఆచిక్ఖతి, అయం పున పబ్బజ్జం లభతి.

అపరో దహరసామణేరో మహన్తో వా పన అబ్యత్తో. సో పురిమనయేనేవ ఉప్పబ్బజిత్వా ఘరే వచ్ఛకగోరక్ఖణాదీని కమ్మాని కాతుం న ఇచ్ఛతి. తమేనం ఞాతకా తానియేవ కాసాయాని అచ్ఛాదేత్వా థాలకం వా పత్తం వా హత్థే దత్వా "గచ్ఛ, సమణోవ హోహీ"తి ఘరా నీహరన్తి. సో విహారం గచ్ఛతి, నేవ నం భిక్ఖూ జానన్తి "అయం ఉప్పబ్బజిత్వా పున సయమేవ పబ్బజితో"తి, నాపి సయం జానాతి "యో ఏవం పబ్బజతి, సో థేయ్యసంవాసకో నామ హోతీ"తి. సచే పన తం పరిపుణ్ణవస్సం ఉపసమ్పాదేన్తి, సూపసమ్పన్నో. సచే పన అనుపసమ్పన్నకాలేయేవ వినయవినిచ్ఛయే వత్తమానే సుణాతి "యో ఏవం పబ్బజతి, సో థేయ్యసంవాసకో నామ హోతీ"తి, తేన "మయా ఏవం కత"న్తి భిక్ఖూనం ఆచిక్ఖితబ్బం. ఏవం పున పబ్బజ్జం లభతి. సచే పన "దాని న మం కోచి జానాతీ"తి నారోచేతి, ధురం నిక్ఖిత్తమత్తేయేవ థేయ్యసంవాసకో.

భిక్ఖు సిక్ఖం పచ్చక్ఖాయ లిఙ్గం అనపనేత్వా దుస్సీలకమ్మం కత్వా వా అకత్వా వా పున సబ్బం పుబ్బే వుత్తం వస్సగణనాదిభేదం విధిం పటిపజ్జతి, థేయ్యసంవాసకో హోతి. సిక్ఖం అప్పచ్చక్ఖాయ సలిఙ్గే ఠితో మేథునం పటిసేవిత్వా వస్సగణనాదిభేదం విధిం ఆపజ్జన్తో థేయ్యసంవాసకో న హోతి, పబ్బజ్జామత్తం లభతి. **అన్ధకట్ఠకథాయం** పన "ఏసో థేయ్యసంవాసకో"తి వుత్తం, తం న గహేతబ్బం.

ఏకో భిక్ఖు కాసాయే సఉస్సాహోవ ఓదాతం నివాసేత్వా మేథునం పటిసేవిత్వా పున కాసాయాని నివాసేత్వా వస్సగణనాదిభేదం విధిం ఆపజ్జతి, అయమ్పి థేయ్యసంవాసకో న హోతి, పబ్బజ్జామత్తం లభతి. సచే పన కాసాయే ధురం నిక్ఖిపిత్వా ఓదాతం నివాసేత్వా మేథునం పటిసేవిత్వా పున కాసాయాని నివాసేత్వా వస్సగణనాదిభేదం విధిం ఆపజ్జతి, థేయ్యసంవాసకో హోతి. సామణేరో సలిఙ్గే ఠితో మేథునాదిఅస్సమణకరణధమ్మం ఆపజ్జిత్వాపిథేయ్యసంవాసకో న హోతి. సచేపి కాసాయే సఉస్సాహోవ కాసాయాని అపనేత్వా మేథునం పటిసేవిత్వా పున కాసాయాని నివాసేతి, నేవ థేయ్యసంవాసకో హోతి. సచే పన కాసాయే ధురం నిక్ఖిపిత్వా నగ్గో వా ఓదాతవత్థో వా మేథునసేవనాదీహి అస్సమణో హుత్వా కాసాయం నివాసేతి, థేయ్యసంవాసకో హోతి.

సచే గిహిభావం పత్థయమానో కాసాయం ఓవట్టికం కత్వా అఞ్ఞేన వా ఆకారేన గిహినివాసనేన నివాసేతి "సోభతి ను ఖో మే గిహిలిఙ్గం, న సోభతీ"తి వీమంసనత్థం, రక్ఖతి తావ. "సోభతీ"తి సమ్పటిచ్ఛిత్వా పన పున లిఙ్గం సాదియన్తో థేయ్యసంవాసకో హోతి. ఓదాతం నివాసేత్వా వీమంసనసమ్పటిచ్ఛనేసుపి ఏసేవ నయో. సచే పన నివత్థకాసావస్స ఉపరి ఓదాతం నివాసేత్వా వీమంసతి వా సమ్పటిచ్ఛతి వా, రక్ఖతియేవ. భిక్ఖునియాపి ఏసేవ నయో. సాపి గిహిభావం పత్థయమానా సచే కాసాయం గిహినివాసనం నివాసేతి "సోభతి ను ఖో మే గిహిలిఙ్గం, న సోభతీ"తి వీమంసనత్థం, రక్ఖతియేవ. సచే "సోభతీ"తి సమ్పటిచ్ఛతి, న రక్ఖతి. ఓదాతం నివాసేత్వా వీమంసనసమ్పటిచ్ఛనేసుపి ఏసేవ నయో. నివత్థకాసాయస్స పన ఉపరి ఓదాతం నివాసేత్వా వీమంసతు వా సమ్పటిచ్ఛతు వా, రక్ఖతియేవ.

సచే కోచి వుడ్ఢపబ్బజితో వస్సాని అగణేత్వా పాళియమ్పి అట్ఠత్వా ఏకపస్సేన గన్త్వా మహాపేళాదీసు కటచ్ఛునా ఉక్ఖిత్తే భత్తపిణ్డే పత్తం ఉపనామేత్వా సేనో వియ మంసపేసిం గహేత్వా గచ్ఛతి, థేయ్యసంవాసకో న హోతి, భిక్ఖువస్సాని పన గణేత్వా గణ్హన్తో థేయ్యసంవాసకో హోతి. సయం సామణేరోవ సామణేరపటిపాటియా కూటవస్సాని గణేత్వా గణ్హన్తో థేయ్యసంవాసకో న హోతి. భిక్ఖు భిక్ఖుపటిపాటియా కూటవస్సాని గణేత్వా గణ్హన్తో భణ్డగ్ఘేన కారేతబ్బో.

౧౩౮. **తిత్థియపక్కన్తకో**తి తిత్థియేసు పక్కన్తో పవిట్ఠోతి తిత్థియపక్కన్తకో, సోపి న పబ్బాజేతబ్బో. తత్రాయం వినిచ్ఛయో – ఉపసమ్పన్నో భిక్ఖు "తిత్థియో భవిస్సామీ"తి సలిఙ్గేనేవ తేసం ఉపస్సయం గచ్ఛతి, పదవారే పదవారే దుక్కటం, తేసం లిఙ్గే ఆదిన్నమత్తే తిత్థియపక్కన్తకో హోతి. యోపి సయమేవ "తిత్థియో భవిస్స"న్తి కుసచీరాదీని నివాసేతి, తిత్థియపక్కన్తకో హోతియేవ. యో పన నగ్గో నహాయన్తో అత్తానం ఓలోకేత్వా "సోభతి మే ఆజీవకభావో, ఆజీవకో భవిస్స"న్తి కాసాయాని అనాదాయ నగ్గో ఆజీవకానం ఉపస్సయం గచ్ఛతి, పదవారే పదవారే దుక్కటం. సచే పనస్స అన్తరామగ్గే హిరోత్తప్పం ఉప్పజ్జతి, దుక్కటాని దేసేత్వా ముచ్చతి. తేసం ఉపస్సయం గన్త్వాపి తేహి వా ఓవదితో అత్తనా వా "ఇమేసం పబ్బజ్జా అతిదుక్ఖా"తి దిస్వా నివత్తన్తోపి ముచ్చతియేవ. సచే పన "కిం తుమ్హాకం పబ్బజ్జాయ ఉక్కట్ఠ"న్తి పుచ్ఛిత్వా "కేసమస్సులుఞ్చనాదీనీ"తి వుత్తో ఏకకేసమ్పి లుఞ్చాపేతి, ఉక్కుటికప్పధానాదీని వా వత్తాని ఆదియతి, మోరపిఞ్ఛాదీని వా నివాసేతి, తేసం లిఙ్గం గణ్హాతి, "అయం పబ్బజ్జా సేట్ఠా"తి సేట్ఠభావం వా ఉపగచ్ఛతి, న ముచ్చతి, తిత్థియపక్కన్తకో హోతి. సచే పన "సోభతి ను ఖో మే తిత్థియపబ్బజ్జా, నను ఖో సోభతీ"తి వీమంసనత్థం కుసచీరాదీని వా నివాసేతి, జటం వా బన్ధతి, ఖారికాజం వా ఆదియతి, యావ న సమ్పటిచ్ఛతి లద్ధిం, తావ రక్ఖతి, సమ్పటిచ్ఛితమత్తే తిత్థియపక్కన్తకో హోతి. అచ్ఛిన్నచీవరో పన కుసచీరాదీని నివాసేన్తో రాజభయాదీహి వా తిత్థియలిఙ్గం గణ్హన్తో లద్ధియా అభావేన నేవ తిత్థియపక్కన్తకో హోతి. "అయఞ్చ తిత్థియపక్కన్తకో నామ ఉపసమ్పన్నభిక్ఖునా కథితో, తస్మా సామణేరో సలిఙ్గేన తిత్థియాయతనం గతోపి పున పబ్బజ్జఞ్చ ఉపసమ్పదఞ్చ లభతీ"తి **కురున్దియం** వుత్తం. పురిమో పన థేయ్యసంవాసకో అనుపసమ్పన్నేన కథితో, తస్మా ఉపసమ్పన్నో కూటవస్సం గణేన్తోపి అస్సమణో న హోతి. లిఙ్గే సఉస్సాహో పారాజికం ఆపజ్జిత్వా భిక్ఖువస్సాదీని గణ్హన్తోపి థేయ్యసంవాసకో న హోతి.

౧౪౦. **తిరచ్ఛానగతో**తి నాగో వా హోతు సుపణ్ణమాణవకాదీనం వా అఞ్ఞతరో అన్తమసో సక్కం దేవరాజానం ఉపాదాయ యో కోచి అమనుస్సజాతియో, సబ్బోవ ఇమస్మిం అత్థే "తిరచ్ఛానగతో"తి వేదితబ్బో. సో చ నేవ ఉపసమ్పాదేతబ్బో న పబ్బాజేతబ్బో, ఉపసమ్పన్నోపి నాసేతబ్బో.

౧౪౧. **మాతుఘాతకా**దీసు పన యేన మనుస్సిత్థిభూతా జనికా మాతా సయమ్పి మనుస్సజాతికేనేవ సతా సఞ్చిచ్చ జీవితా వోరోపితా, అయం ఆనన్తరియేన మాతుఘాతకకమ్మేన **మాతుఘాతకో**. ఏతస్స పబ్బజ్జా చ ఉపసమ్పదా చ పటిక్ఖిత్తా. యేన పన మనుస్సిత్థిభూతాపి అజనికా పోసావనికా మాతా వా చూళమాతా వా జనికాపి వా న మనుస్సిత్థిభూతా మాతా ఘాతితా, తస్స పబ్బజ్జా న వారితా, న చ ఆనన్తరికో హోతి. యేన సయం తిరచ్ఛానభూతేన మనుస్సిత్థిభూతా మాతా ఘాతితా, సోపి ఆనన్తరికో న హోతి, తిరచ్ఛానగతత్తా పనస్స పబ్బజ్జా పటిక్ఖిత్తా. **పితుఘాతకే**పి ఏసేవ నయో. సచేపి హి వేసియా పుత్తో హోతి, "అయం మే పితా"తి న జానాతి, యస్స సమ్భవేన నిబ్బత్తో, సో చే అనేన ఘాతితో, పితుఘాతకోత్వేవ సఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి, ఆనన్తరియఞ్చ ఫుసతి.

అరహన్తఘాతకోపి మనుస్సఅరహన్తవసేనేవ వేదితబ్బో. మనుస్సజాతియఞ్హి అన్తమసో అపబ్బజితమ్పి ఖీణాసవం దారకం వా దారికం వా సఞ్చిచ్చ జీవితా వోరోపేన్తో అరహన్తఘాతకోవ హోతి, ఆనన్తరియఞ్చ ఫుసతి, పబ్బజ్జా చస్స వారితా. అమనుస్సజాతికం పన అరహన్తం మనుస్సజాతికం వా అవసేసం అరియపుగ్గలం ఘాతేత్వా ఆనన్తరికో న హోతి, పబ్బజ్జాపిస్స న వారితా, కమ్మం పన బలవం హోతి. తిరచ్ఛానో మనుస్సఅరహన్తమ్పి ఘాతేత్వా ఆనన్తరికో న హోతి, కమ్మం పన భారియన్తి అయమేత్థ వినిచ్ఛయో.

యో పన దేవదత్తో వియ దుట్ఠచిత్తేన వధకచిత్తేన తథాగతస్స జీవమానకసరీరే ఖుద్దకమక్ఖికాయ పివనమత్తమ్పి లోహితం ఉప్పాదేతి, అయం **లోహితుప్పాదకో** నామ. ఏతస్స పబ్బజ్జా చ ఉపసమ్పదా చ వారితా. యో పన రోగవూపసమత్థం జీవకో వియ సత్థేన ఫాలేత్వా పూతిమంసలోహితం హరిత్వా ఫాసుకం కరోతి, బహుం సో పుఞ్ఞం పసవతీతి.

యో దేవదత్తో వియ సాసనం ఉద్ధమ్మం ఉబ్బినయం కత్వా చతున్నం కమ్మానం అఞ్ఞతరవసేన సఙ్ఘం భిన్దతి, అయం **సఙ్ఘభేదకో** నామ. ఏతస్స పబ్బజ్జా చ ఉపసమ్పదా చ వారితా.

యో పన పకతత్తం భిక్ఖునిం తిణ్ణం మగ్గానం అఞ్ఞతరస్మిం దూసేతి, అయం **భిక్ఖునీదూసకో** నామ. ఏతస్స పబ్బజ్జా చ ఉపసమ్పదా చ వారితా. యో పన కాయసంసగ్గేన సీలవినాసం పాపేతి, తస్స పబ్బజ్జా చ ఉపసమ్పదా చ న వారితా. బలక్కారేన ఓదాతవత్థవసనం కత్వా అనిచ్ఛమానంయేవ దూసేన్తోపి భిక్ఖునీదూసకోయేవ, బలక్కారేన పన ఓదాతవత్థవసనం కత్వా ఇచ్ఛమానం దూసేన్తో భిక్ఖునీదూసకో న హోతి. కస్మా? యస్మా గిహిభావే సమ్పటిచ్ఛితమత్తేయేవ సా అభిక్ఖునీ హోతి. సకింసీలవిపన్నం పచ్ఛా దూసేన్తో సిక్ఖమానసామణేరీసు చ విప్పటిపజ్జన్తో నేవ భిక్ఖునీదూసకో హోతి, పబ్బజ్జమ్పి ఉపసమ్పదమ్పి లభతి. ఇతి ఇమే ఏకాదస అభబ్బపుగ్గలా వేదితబ్బా.

౧౪౨. ఊనవీసతివస్సస్స పన ఉపసమ్పదాయేవ పటిక్ఖిత్తా, న పబ్బజ్జా, తస్మా పటిసన్ధిగ్గహణతో పట్ఠాయ పరిపుణ్ణవీసతివస్సో ఉపసమ్పాదేతబ్బో. గబ్భవీసోపి హి పరిపుణ్ణవీసతివస్సోత్వేవ సఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి. యథాహ భగవా –

> “యం, భిక్ఖవే, మాతుకుచ్ఛిస్మిం పఠమం చిత్తం ఉప్పన్నం, పఠమం విఞ్ఞాణం పాతుభూతం, తదుపాదాయ సావస్స జాతి. అనుజానామి, భిక్ఖవే, గబ్భవీసం ఉపసమ్పాదేతు”న్తి (మహావ. ౧౨౪).

తత్థ (పాచి. అట్ఠ. ౪౦౪) యో ద్వాదస మాసే మాతుకుచ్ఛిస్మిం వసిత్వా మహాపవారణాయ జాతో, సో తతో పట్ఠాయ యావ ఏకూనవీసతిమే వస్సే మహాపవారణా, తం అతిక్కమిత్వా పాటిపదే ఉపసమ్పాదేతబ్బో. ఏతేనుపాయేన హాయనవడ్ఢనం వేదితబ్బం. పోరాణకత్థేరా పన ఏకూనవీసతివస్సం సామణేరం నిక్ఖమనీయపుణ్ణమాసిం అతిక్కమ్మ పాటిపదదివసే ఉపసమ్పాదేన్తి. కస్మా? ఏకస్మిం వస్సే ఛ చాతుద్దసికఉపోసథా హోన్తి, ఇతి వీసతియా వస్సేసు చత్తారో మాసా పరిహాయన్తి, రాజానో తతియే తతియే గస్సే వస్సం ఉక్కడ్ఢన్తి, ఇతి అట్ఠారసవస్సేసు ఛ మాసా వడ్ఢన్తి, తతో ఉపోసథవసేన పరిహీనే చత్తారో మాసే అపనేత్వా ద్వే మాసా అవసేసా హోన్తి, తే ద్వే మాసే గహేత్వా వీసతి వస్సాని పరిపుణ్ణాని హోన్తీతి నిక్కఙ్ఖా హుత్వా నిక్ఖమనీయపుణ్ణమాసిం అతిక్కమ్మ పాటిపదే ఉపసమ్పాదేన్తి.

ఏత్థ పన యో పవారేత్వా వీసతివస్సో భవిస్సతి, తం సన్ధాయ "ఏకూనవీసతివస్స"న్తి వుత్తం. తస్మా యో మాతుకుచ్ఛిస్మిం ద్వాదస మాసే వసి, సో ఏకవీసతివస్సో హోతి. యో సత్త మాసే వసి, సో సత్తమాసాధికవీసతివస్సో. ఛమాసజాతో పన న జీవతి, ఊనవీసతివస్సం పన "పరిపుణ్ణవీసతివస్సో"తి సఞ్ఞాయ ఉపసమ్పాదేన్తస్స అనాపత్తి, పుగ్గలో పన అనుపసమ్పన్నోవ హోతి. సచే పన సో దసవస్సచ్చయేన అఞ్ఞం ఉపసమ్పాదేతి, తఞ్చే ముఞ్చిత్వా గణో పూరతి, సూపసమ్పన్నో. సోపి చ యావ న జానాతి, తావస్స నేవ సగ్గన్తరాయో న మోక్ఖన్తరాయో, ఞత్వా పన పున ఉపసమ్పజ్జితబ్బం.

౧౪౩. ఇతి ఇమేహి పబ్బజ్జాదోసేహి విరహితోపి "న, భిక్ఖవే, అననుఞ్ఞాతో మాతాపితూహి పుత్తో పబ్బాజేతబ్బో"తి (మహావ. ౧౦౫) వచనతో మాతాపితూహి అననుఞ్ఞాతో న పబ్బాజేతబ్బో. తత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౧౦౫) **మాతాపితూహీతి** జనకే సన్ధాయ వుత్తం. సచే ద్వేపి అత్థి, ద్వేపి ఆపుచ్ఛితబ్బా. సచే పితా మతో హోతి మాతా వా, యో జీవతి, సో ఆపుచ్ఛితబ్బో, పబ్బజితాపి ఆపుచ్ఛితబ్బావ. ఆపుచ్ఛన్తేన సయం వా గన్త్వా ఆపుచ్ఛితబ్బం, అఞ్ఞో వా పేసేతబ్బో. సో ఏవ వా పేసేతబ్బో "గచ్ఛ మాతాపితరో ఆపుచ్ఛిత్వా ఏహీ"తి. సచే "అనుఞ్ఞాతోమ్హీ"తి వదతి, సద్దహన్తేన పబ్బాజేతబ్బో. పితా సయం పబ్బజితో పుత్తమ్పి పబ్బాజేతుకామో హోతి, మాతరం ఆపుచ్ఛిత్వా పబ్బాజేతు. మాతా వా ధీతరం పబ్బాజేతుకామా పితరం ఆపుచ్ఛిత్వావ పబ్బాజేతు. పితా పుత్తదారేన అనత్థికో పలాయి, మాతా "ఇమం పబ్బజేథా"తి పుత్తం భిక్ఖూనం దేతి, "పితాస్స కుహి"న్తి వుత్తే "చిత్తకేళిం కీళితుం పలాతో"తి వదతి, తం పబ్బాజేతుం వట్టతి. మాతా కేనచి పురిసేన సద్ధిం పలాతా హోతి, పితా పన "పబ్బాజేథా"తి వదతి, ఏత్థాపి ఏసేవ నయో. పితా విప్పవుత్థో హోతి, మాతా పుత్తం "పబ్బాజేథా"తి అనుజానాతి, "పితాస్స కుహి"న్తి వుత్తే "కిం తుమ్హాకం పితరా, అహం జానిస్సామీ"తి వదతి, పబ్బాజేతుం వట్టతీతి **కురున్దియం** వుత్తం.

మాతాపితరో మతా, దారకో చూళమాతాదీనం సన్తికే సంవద్ధో, తస్మిం పబ్బాజియమానే ఞాతకా కలహం వా కరోన్తి ఖియ్యన్తి వా, తస్మా వివాదుపచ్ఛేదనత్థం ఆపుచ్ఛిత్వా పబ్బాజేతబ్బో, అనాపుచ్ఛిత్వా పబ్బాజేన్తస్స పన ఆపత్తి నత్థి. దహరకాలే గహేత్వా పోసకా మాతాపితరో నామ హోన్తి, తేసుపి ఏసేవ నయో. పుత్తో అత్తానం నిస్సాయ జీవతి, న మాతాపితరో. సచేపి రాజా హోతి, ఆపుచ్ఛిత్వావ పబ్బాజేతబ్బో. మాతాపితూహి అనుఞ్ఞాతో పబ్బజిత్వా పున విబ్భమతి, సచేపి సతక్ఖత్తుం పబ్బజిత్వా విబ్భమతి, ఆగతాగతకాలే పునప్పునం ఆపుచ్ఛిత్వావ పబ్బాజేతబ్బో. సచేపి ఏవం వదన్తి "అయం విబ్భమిత్వా గేహం ఆగతో, అమ్హాకం కమ్మం న కరోతి, పబ్బజిత్వా తుమ్హాకం వత్తం న పూరేతి, నత్థి ఇమస్స ఆపుచ్ఛనకిచ్చం , ఆగతాగతం నం పబ్బాజేయ్యాథా"తి, ఏవం నిస్సట్ఠం పున అనాపుచ్ఛాపి పబ్బాజేతుం వట్టతి.

యోపి దహరకాలేయేవ "అయం తుమ్హాకం దిన్నో, యదా ఇచ్ఛథ, తదా పబ్బాజేయ్యాథా"తి ఏవం దిన్నో హోతి, సోపి ఆగతాగతో పున అనాపుచ్ఛిత్వావ పబ్బాజేతబ్బో. యం పన దహరకాలేయేవ "ఇమం, భన్తే, పబ్బాజేయ్యాథా"తి అనుజానిత్వా పచ్ఛా వుడ్ఢిప్పత్తకాలే నానుజానన్తి, అయం న అనాపుచ్ఛా పబ్బాజేతబ్బో. ఏకో మాతాపితూహి సద్ధిం భణ్డిత్వా "పబ్బాజేథ మ"న్తి ఆగచ్ఛతి, "ఆపుచ్ఛిత్వా ఏహీ"తి చ వుత్తో "నాహం గచ్ఛామి, సచే మం న పబ్బాజేథ, విహారం వా ఝాపేమి, సత్థేన వా తుమ్హే పహరామి, తుమ్హాకం ఞాతకానం వా ఉపట్ఠాకానం వా ఆరామచ్ఛేదనాదీహి అనత్థం ఉప్పాదేమి, రుక్ఖా వా పతిత్వా మరామి, చోరమజ్ఝం వా పవిసామి, దేసన్తరం వా గచ్ఛామీ"తి వదతి, తం తస్సేవ రక్ఖణత్థాయ పబ్బాజేతుం వట్టతి. సచే పనస్స మాతాపితరో ఆగన్త్వా "కస్మా అమ్హాకం పుత్తం పబ్బాజయిత్థా"తి వదన్తి, తేసం తమత్థం

ఆరోచేత్వా “రక్ఖణత్థాయ నం పబ్బాజయిమ్హ, పఞ్ఞాయథ తుమ్హే పుత్తేనా”తి వత్తబ్బా. “రుక్ఖా పతిస్సామీ”తి అభిరుహిత్వా పన హత్థపాదే ముఞ్చన్తం పబ్బాజేతుం వట్టతియేవ.

ఏకో విదేసం గన్త్వా పబ్బజ్జం యాచతి, ఆపుచ్ఛిత్వా చే గతో, పబ్బాజేతబ్బో. నో చే, దహరభిక్ఖుం పేసేత్వా ఆపుచ్ఛాపేత్వా పబ్బాజేతబ్బో. అతిదూరఞ్చే హోతి, పబ్బాజేత్వాపి భిక్ఖూహి సద్ధిం పేసేత్వా దస్సేతుం వట్టతి. **కురున్దియం** పన వుత్తం “సచే దూరం హోతి, మగ్గో చ మహాకన్తారో, ‘గన్త్వా ఆపుచ్ఛిస్సామీ’తి పబ్బాజేతుం వట్టతీ”తి. సచే పన మాతాపితూనం బహూ పుత్తా హోన్తి, ఏవఞ్చ వదన్తి “భన్తే, ఏతేసం దారకానం యం ఇచ్ఛథ, తం పబ్బాజేయ్యాథా”తి, దారకే వీమంసిత్వా యం ఇచ్ఛతి, సో పబ్బాజేతబ్బో. సచేపి సకలేన కులేన వా గామేన వా అనుఞ్ఞాతో హోతి “భన్తే, ఇమస్మిం కులే వా గామే వా యం ఇచ్ఛథ, తం పబ్బాజేయ్యాథా”తి, యం ఇచ్ఛతి, సో పబ్బాజేతబ్బోతి.

౧౪౪. ఏవం (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౩౪) పబ్బజ్జాదోసవిరహితం మాతాపితూహి అనుఞ్ఞాతం పబ్బాజేన్తేనపి చ సచే అచ్ఛిన్నకేసో హోతి, ఏకసీమాయఞ్చ అఞ్ఞోపి భిక్ఖూ అత్థి, కేసచ్ఛేదనత్థాయ భణ్డుకమ్మం ఆపుచ్ఛితబ్బం. తత్రాయం ఆపుచ్ఛనవిధి (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౯౮) – సీమాపరియాపన్నే భిక్ఖూ సన్నిపాతేత్వా పబ్బజ్జాపేక్ఖం తత్థ నేత్వా “సఙ్ఘం, భన్తే, ఇమస్స దారకస్స భణ్డుకమ్మం ఆపుచ్ఛామీ”తి తిక్ఖత్తుం వా ద్విక్ఖత్తుం వా సకిం వా వత్తబ్బం. ఏత్థ చ “ఇమస్స దారకస్స భణ్డుకమ్మం ఆపుచ్ఛామీ”తిపి “ఇమస్స సమణకరణం ఆపుచ్ఛామీ”తిపి “అయం సమణో హోతుకామో”తిపి “అయం పబ్బజితుకామో”తిపి వత్తుం వట్టతియేవ. సచే సభాగట్ఠానం హోతి, దస వా వీసతి వా తింసం వా భిక్ఖూ వసన్తీతి పరిచ్ఛేదో పఞ్ఞాయతి, తేసం ఠితోకాసం వా నిసిన్నోకాసం వా గన్త్వాపి పురిమనయేనేవ ఆపుచ్ఛితబ్బం. పబ్బజ్జాపేక్ఖం వినావ దహరభిక్ఖూ వా సామణేరే వా పేసేత్వాపి “ఏకో, భన్తే, పబ్బజ్జాపేక్ఖో అత్థి, తస్స భణ్డుకమ్మం ఆపుచ్ఛామా”తిఆదినా నయేన ఆపుచ్ఛాపేతుం వట్టతి. సచే కేచి భిక్ఖూ సేనాసనం వా గుమ్బాదీని వా పవిసిత్వా నిద్దాయన్తి వా సమణధమ్మం వా కరోన్తి, ఆపుచ్ఛకా చ పరియేసన్తాపి అదిస్వా “సబ్బే ఆపుచ్ఛితా అమ్హేహీ”తి సఞ్ఞినో హోన్తి, పబ్బజ్జా నామ లహుకకమ్మం, తస్మా పబ్బజితో సుపబ్బజితో, పబ్బాజేన్తస్సపి అనాపత్తి.

సచే పన విహారో మహా హోతి అనేకభిక్ఖుసహస్సావాసో, సబ్బే భిక్ఖూ సన్నిపాతాపేతుమ్పి దుక్కరం, పగేవ పటిపాటియా ఆపుచ్ఛితుం, ఖణ్డసీమాయ వా ఠత్వా నదీసముద్దాదీని వా గన్త్వా పబ్బాజేతబ్బో. యో పన నవముణ్డో వా హోతి విబ్భన్తకో వా నిగణ్ఠాదీసు అఞ్ఞతరో వా ద్వఙ్గులకేసో వా ఊనద్వఙ్గులకేసో వా, తస్స కేసచ్ఛేదనకిచ్చం నత్థి, తస్మా భణ్డుకమ్మం అనాపుచ్ఛిత్వాపి తాదిసం పబ్బాజేతుం వట్టతి. ద్వఙ్గులాతిరిత్తకేసో పన యో హోతి అన్తమసో ఏకసిఖామత్తధరోపి, సో భణ్డుకమ్మం ఆపుచ్ఛిత్వావ పబ్బాజేతబ్బో.

౧౪౫. ఏవం ఆపుచ్ఛిత్వా పబ్బాజేన్తేన చ పరిపుణ్ణపత్తచీవరోవ పబ్బాజేతబ్బో. సచే తస్స నత్థి, యాచితకేనపి పత్తచీవరేన పబ్బాజేతుం వట్టతి, సభాగట్ఠానే విస్సాసేన గహేత్వాపి పబ్బాజేతుం వట్టతి. సచే (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౧౮) పన అపక్కం పత్తం చీవరూపగాని చ వత్థాని గహేత్వా ఆగతో హోతి, యావ పత్తో పచ్చతి, చీవరాని చ కరీయన్తి, తావ విహారే వసన్తస్స అనామట్ఠపిణ్డపాతం దాతుం వట్టతి, థాలకేసు భుఞ్జితుం వట్టతి. పురేభత్తం సామణేరభాగసమకో ఆమిసభాగో దాతుం వట్టతి, సేనాసనగ్గాహో పన సలాకభత్తఉద్దేసభత్తనిమన్తనాదీని చ న వట్టన్తి. పచ్ఛాభత్తమ్పి సామణేరభాగసమో తేలతణ్డులమధుఫాణితాదిభేసజ్జభాగో వట్టతి. సచే గిలానో హోతి, భేసజ్జమస్స కాతుం వట్టతి, సామణేరస్స వియ సబ్బం

పటిజగ్గనకమ్మం. ఉపసమ్పదాపేక్ఖం పన యాచితకేన పత్తచీవరేన ఉపసమ్పాదేతుం న వట్టతి. “న, భిక్ఖవే, యాచితకేన పత్తచీవరేన ఉపసమ్పాదేతబ్బో, యో ఉపసమ్పాదేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ॰ ౧౧౮) వుత్తం. తస్మా సో పరిపుణ్ణపత్తచీవరోయేవ ఉపసమ్పాదేతబ్బో. సచే తస్స నత్థి, ఆచరియుపజ్ఝాయా చస్స దాతుకామా హోన్తి, అఞ్ఞే వా భిక్ఖూ నిరపేక్ఖేహి నిస్సజ్జిత్వా అధిట్ఠానుపగం పత్తచీవరం దాతబ్బం. యాచితకేన పన పత్తేన వా చీవరేన వా ఉపసమ్పాదేన్తస్సేవ ఆపత్తి హోతి, కమ్మం పన న కుప్పతి.

౧౪౯. పరిపుణ్ణపత్తచీవరం (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౩౪) పబ్బాజేన్తేనపి సచే ఓకాసో హోతి, సయం పబ్బాజేతబ్బో. సచే ఉద్దేసపరిపుచ్ఛాదీహి బ్యావటో హోతి, ఓకాసం న లభతి, ఏకో దహరభిక్ఖు వత్తబ్బో “ఏతం పబ్బాజేహీ”తి. అవుత్తోపి చే దహరభిక్ఖు ఉపజ్ఝాయం ఉద్దిస్స పబ్బాజేతి, వట్టతి. సచే దహరభిక్ఖు నత్థి, సామణేరోపి వత్తబ్బో “ఏతం ఖణ్డసీమం నేత్వా పబ్బాజేత్వా కాసాయాని అచ్ఛాదేత్వా ఏహీ”తి. సరణాని పన సయం దాతబ్బాని. ఏవం భిక్ఖునావ పబ్బాజితో హోతి. పురిసఞ్హి భిక్ఖుతో అఞ్ఞో పబ్బాజేతుం న లభతి, మాతుగామం భిక్ఖునీతో అఞ్ఞో, సామణేరో పన సామణేరీ వా ఆణత్తియా కాసాయాని దాతుం లభన్తి, కేసోరోపనం యేన కేనచి కతం సుకతం.

సచే పన భబ్బరూపో హోతి సహేతుకో ఞాతో యసస్సీ కులపుత్తో, ఓకాసం కత్వాపి సయమేవ పబ్బాజేతబ్బో, “మత్తికాముట్ఠిం గహేత్వా నహాయిత్వా ఆగచ్ఛాహీ”తి చ న పన విస్సజ్జేతబ్బో . పబ్బజితుకామానఞ్హి పఠమం బలవఉస్సాహో హోతి, పచ్ఛా పన కాసాయాని చ కేసహరణసత్థకఞ్చ దిస్వా ఉత్రసన్తి, ఏత్తోయేవ పలాయన్తి, తస్మా సయమేవ నహానతిత్థం నేత్వా సచే నాతిదహరో, “నహాహీ”తి వత్తబ్బో, కేసా పనస్స సయమేవ మత్తికం గహేత్వా ధోవితబ్బా . దహరకుమారకో పన సయం ఉదకం ఓతరిత్వా గోమయమత్తికాహి ఘంసిత్వా నహాపేతబ్బో. సచేపిస్స కచ్ఛు వా పిళకా వా హోన్తి, యథా మాతా పుత్తం న జిగుచ్ఛతి, ఏవమేవం అజిగుచ్ఛన్తేన సాధుకం హత్థపాదతో చ సీసతో చ పట్ఠాయ ఘంసిత్వా ఘంసిత్వా నహాపేతబ్బో. కస్మా? ఏత్తకేన హి ఉపకారేన కులపుత్తా ఆచరియుపజ్ఝాయేసు చ సాసనే చ బలవసినేహా తిబ్బగారవా అనివత్తిధమ్మా హోన్తి, ఉప్పన్నం అనభిరతిం వినోదేత్వా థేరభావం పాపుణన్తి, కతఞ్ఞుకతవేదినో హోన్తి.

ఏవం నహాపనకాలే పన కేసమస్సుం ఓరోపనకాలే వా “త్వం ఞాతో యసస్సీ, ఇదాని మయం తం నిస్సాయ పచ్చయేహి న కిలమిస్సామా”తి న వత్తబ్బో, అఞ్ఞాపి అనియ్యానికకథా న వత్తబ్బా, అథ ఖ్వస్స “ఆవుసో, సుట్ఠు ఉపధారేహి, సతిం ఉపట్ఠాపేహీ”తి వత్వా తచపఞ్చకకమ్మట్ఠానం ఆచిక్ఖితబ్బం. ఆచిక్ఖన్తేన చ వణ్ణసణ్ఠానగన్ధాసయోకాసవసేన అసుచిజేగుచ్ఛపటిక్కూలభావం నిజ్జీవనిస్సత్తభావం వా పాకటం కరోన్తేన ఆచిక్ఖితబ్బం. సచే హి సో పుబ్బే మద్దితసఙ్ఖారో హోతి భావితభావనో కణ్టకవేధాపేక్ఖో వియ పరిపక్కగణ్డో సూరియుగ్గమనాపేక్ఖం వియ చ పరిణతపదుమం, అథస్స ఆరద్ధమత్తే కమ్మట్ఠానం మనసికారే ఇన్దాసని వియ పబ్బతే కిలేసపబ్బతే చుణ్ణయమానంయేవ ఞాణం పవత్తతి, ఖురగ్గేయేవ అరహత్తం పాపుణాతి. యే హి కేచి ఖురగ్గే అరహత్తం పత్తా, సబ్బే తే ఏవరూపం సవనం లభిత్వా కల్యాణమిత్తేన ఆచరియేన దిన్ననయం నిస్సాయ, నో అనిస్సాయ. తస్మాస్స ఆదితోవ ఏవరూపీ కథా కథేతబ్బాతి.

కేసేసు పన ఓరోపితేసు హలిద్దిచుణ్ణేన వా గన్ధచుణ్ణేన వా సీసఞ్చ సరీరఞ్చ ఉబ్బట్టేత్వా గిహిగన్ధం అపనేత్వా కాసాయాని తిక్ఖత్తుం వా ద్విక్ఖత్తుం వా సకిం వా పటిగ్గాహాపేతబ్బో. అథాపిస్స హత్థే అదత్వా ఆచరియో వా ఉపజ్ఝాయో వా సయమేవ అచ్ఛాదేతి, వట్టతి. సచే అఞ్ఞం దహరం వా సామణేరం వా ఉపాసకం వా ఆణాపేతి “ఆవుసో, ఏతాని కాసాయాని

గహేత్వా ఏతం అచ్ఛాదేహీ”తి, తణ్హేవ వా ఆణాపేతి “ఏతాని గహేత్వా అచ్ఛాదేహీ”తి, సబ్బం తం వట్టతి, సబ్బం తేన భిక్ఖునావ దిన్నం హోతి. యం పన నివాసనం వా పారుపనం వా అనాణత్తియా నివాసేతి వా పారుపతి వా, తం అపనేత్వా పున దాతబ్బం. భిక్ఖునా హి సహత్థేన వా ఆణత్తియా వా దిన్నమేవ కాసాయం వట్టతి, అదిన్నం న వట్టతి. సచేపి తస్సేవ సన్తకం హోతి, కో పన వాదో ఉపజ్ఝాయమూలకే.

౧౪౭. ఏవం పన దిన్నాని కాసాయాని అచ్ఛాదాపేత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కారాపేత్వా యే తత్థ సన్నిపతితా భిక్ఖూ, తేసం పాదే వన్దాపేత్వా అథ సరణగహణత్థం ఉక్కుటికం నిసీదాపేత్వా అఞ్జలిం పగ్గణ్హాపేత్వా “ఏవం వదేహీ”తి వత్తబ్బో, “యమహం వదామి, తం వదేహీ”తి వత్తబ్బో. అథస్స ఉపజ్ఝాయేన వా ఆచరియేన వా “బుద్ధం సరణం గచ్ఛామీ”తిఆదినా నయేన సరణాని దాతబ్బాని యథావుత్తపటిపాటియావ, న ఉప్పటిపాటియా. సచే హి ఏకపదమ్పి ఏకక్ఖరమ్పి ఉప్పటిపాటియా దేతి, బుద్ధం సరణంయేవ వా తిక్ఖత్తుం దత్వా పున ఇతరేసు ఏకేకం తిక్ఖత్తుం దేతి, అదిన్నాని హోన్తి సరణాని.

ఇమఞ్చ పన సరణగమనుపసమ్పదం పటిక్ఖిపిత్వా అనుఞ్ఞాతఉపసమ్పదా ఏకతోసుద్ధియా వట్టతి, సామణేరపబ్బజ్జా పన ఉభతోసుద్ధియావ వట్టతి, నో ఏకతోసుద్ధియా. తస్మా ఉపసమ్పదాయ సచే ఆచరియో ఞత్తిదోసఞ్చేవ కమ్మవాచాదోసఞ్చ వజ్జేత్వా కమ్మం కరోతి, సుకతం హోతి. పబ్బజ్జాయ పన ఇమాని తీణి సరణాని బు-కార ధ-కారాదీనం బ్యఞ్జనానం ఠానకరణసమ్పదం అహాపేన్తేన ఆచరియేనపి అన్తేవాసికేనపి వత్తబ్బాని. సచే ఆచరియో వత్తుం సక్కోతి, అన్తేవాసికో న సక్కోతి, అన్తేవాసికో వా సక్కోతి, ఆచరియో న సక్కోతి, ఉభోపి వా న సక్కోన్తి, న వట్టతి. సచే పన ఉభోపి సక్కోన్తి, వట్టతి. ఇమాని చ పన దదమానేన “బుద్ధం సరణం గచ్ఛామీ”తి ఏవం ఏకసమ్బన్ధాని అనునాసికన్తాని వా కత్వా దాతబ్బాని, “బుద్ధమ సరణమ గచ్ఛామీ”తి ఏవం విచ్ఛిన్దిత్వా మకారన్తాని వా కత్వా దాతబ్బాని. **అన్ధకట్ఠకథాయం** “నామం సావేత్వా ‘అహం, భన్తే, బుద్ధరక్ఖితో యావజీవం బుద్ధం సరణం గచ్ఛామీ”తి వుత్తం, తం ఏకట్ఠకథాయమ్పి నత్థి, పాళియమ్పి న వుత్తం, తేసం రుచిమత్తమేవ, తస్మా న గహేతబ్బం. న హి తథా అవదన్తస్స సరణం కుప్పతి. ఏత్తావతా చ సామణేరభూమియం పతిట్ఠితో హోతి.

౧౪౮. సచే పనేస గతిమా హోతి పణ్డితజాతికో, అథస్స తస్మింయేవ ఠానే సిక్ఖాపదాని ఉద్దిసితబ్బాని. కథం? యథా భగవతా ఉద్దిట్ఠాని. వుత్తఞ్హేతం –

> “అనుజానామి , భిక్ఖవే, సామణేరానం దస సిక్ఖాపదాని, తేసు చ సామణేరేహి సిక్ఖితుం. పాణాతిపాతా వేరమణి, అదిన్నాదానా వేరమణి, అబ్రహ్మచరియా వేరమణి, ముసావాదా వేరమణి, సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా వేరమణి, వికాలభోజనా వేరమణి, నచ్చగీతవాదిత విసూకదస్సనా వేరమణి, మాలాగన్ధ విలేపన ధారణ మణ్డన విభూసనట్ఠానా వేరమణి, ఉచ్చాసయనమహాసయనా వేరమణి, జాతరూపరజతపటిగ్గహణా వేరమణీ”తి (మహావ. ౧౦౬).

అన్ధకట్ఠకథాయం పన “అహం, భన్తే, ఇత్థన్నామో యావజీవం పాణాతిపాతా వేరమణిసిక్ఖాపదం సమాదియామీ”తి ఏవం సరణదానం వియ సిక్ఖాపదదానమ్పి వుత్తం, తం నేవ పాళియం, న అట్ఠకథాసు అత్థి, తస్మా యథాపాళియావ ఉద్దిసితబ్బాని. పబ్బజ్జా హి సరణగమనేహేవ సిద్ధా, సిక్ఖాపదాని పన కేవలం సిక్ఖాపదపూరణత్థం జానితబ్బాని, తస్మా

పాళియా ఆగతనయేనేవ ఉగ్గహేతుం అసక్కోన్తస్స యాయ కాయచి భాసాయ అత్థవసేనపి ఆచిక్ఖితుం వట్టతి. యావ పన అత్తనా సిక్ఖితబ్బసిక్ఖాపదాని న జానాతి, సఙ్ఘాటిపత్తచీవరధారణట్ఠాననిసజ్జాదీసు పానభోజనాదివిధిమ్హి చ న కుసలో హోతి, తావ భోజనసాలం వా సలాకభాజనట్ఠానం వా అఞ్ఞం వా తథారూపట్ఠానం న పేసేతబ్బో, సన్తికావచరోయేవ కాతబ్బో, బాలదారకో వియ పటిపజ్జితబ్బో, సబ్బమస్స కప్పియాకప్పియం ఆచిక్ఖితబ్బం, నివాసనపారుపనాదీసు అభిసమాచారికేసు వినేతబ్బో. తేనపి –

> “అనుజానామి, భిక్ఖవే, దసహఙ్గేహి సమన్నాగతం సామణేరం నాసేతుం. పాణాతిపాతీ హోతి, అదిన్నాదాయీ హోతి, అబ్రహ్మచారీ హోతి, ముసావాదీ హోతి, మజ్జపాయీ హోతి, బుద్ధస్స అవణ్ణం భాసతి, ధమ్మస్స అవణ్ణం భాసతి, సఙ్ఘస్స అవణ్ణం భాసతి, మిచ్ఛాదిట్ఠికో హోతి, భిక్ఖునీదూసకో హోతీ”తి (మహావ. ౧౦౮) –

ఏవం వుత్తాని దస నాసనఙ్గాని ఆరకా పరివజ్జేత్వా ఆభిసమాచారికం పరిపూరేన్తేన దసవిధే సీలే సాధుకం సిక్ఖితబ్బం.

౧౯౯. యో పన (మహావ. అట్ఠ. ౧౦౮) పాణాతిపాతాదీసు దససు నాసనఙ్గేసు ఏకమ్పి కమ్మం కరోతి, సో లిఙ్గనాసనాయ నాసేతబ్బో. తీసు హి నాసనాసు లిఙ్గనాసనాయేవ ఇధాధిప్పేతా. యథా చ భిక్ఖూనం పాణాతిపాతాదీసు తా తా ఆపత్తియో హోన్తి, న తథా సామణేరానం. సామణేరో హి కున్థ కిపిల్లికమ్పి మారేత్వా మఙ్గులణ్డకమ్పి భిన్దిత్వా నాసేతబ్బతంయేవ పాపుణాతి, తావదేవస్స సరణగమనాని చ ఉపజ్ఝాయగ్గహణఞ్చ సేనాసనగ్గాహో చ పటిప్పస్సమ్భన్తి, సఙ్ఘలాభం న లభతి, లిఙ్గమత్తమేవ ఏకం అవసిట్ఠం హోతి. సో సచే ఆకిణ్ణదోసోవ హోతి, ఆయతిం సంవరే న తిట్ఠతి, నిక్కడ్ఢితబ్బో. అథ సహసా విరజ్ఝిత్వా “దుట్ఠు మయా కత”న్తి పున సంవరే ఠాతుకామో హోతి, లిఙ్గనాసనకిచ్చం నత్థి, యథానివత్థపారుతస్సేవ సరణాని దాతబ్బాని, ఉపజ్ఝాయో దాతబ్బో. సిక్ఖాపదాని పన సరణగమనేనేవ ఇజ్ఝన్తి. సామణేరానఞ్హి సరణగమనం భిక్ఖూనం ఉపసమ్పదకమ్మవాచాసదిసం, తస్మా భిక్ఖూనం వియ చతుపారిసుద్ధిసీలం ఇమినాపి దస సీలాని సమాదిన్నానేవ హోన్తి, ఏవం సన్తేపి దళ్హీకరణత్థం ఆయతిం సంవరే పతిట్ఠాపనత్థం పున దాతబ్బాని. సచే పురిమికాయ పున సరణాని గహితాని, పచ్ఛిమికాయ వస్సావాసికం లచ్ఛతి. సచే పచ్ఛిమికాయ గహితాని, సఙ్ఘేన అపలోకేత్వా లాభో దాతబ్బో. అదిన్నాదానే తిణసలాకమత్తేనపి వత్థునా, అబ్రహ్మచరియే తీసు మగ్గేసు యత్థ కత్థచి విప్పటిపత్తియా, ముసావాదే హసాధిప్పాయతాయపి ముసా భణితే అస్సమణో హోతి, నాసేతబ్బతం ఆపజ్జతి, మజ్జపానే పన భిక్ఖునో అజానిత్వాపి బీజతో పట్ఠాయ మజ్జం పివన్తస్స పాచిత్తియం. సామణేరో జానిత్వా పివన్తోవ సీలభేదం ఆపజ్జతి, న అజానిత్వా. యాని పనస్స ఇతరాని పఞ్చ సిక్ఖాపదాని, ఏతేసు భిన్నేసు న నాసేతబ్బో, దణ్డకమ్మం కాతబ్బం. సిక్ఖాపదే పన పున దిన్నేపి అదిన్నేపి వట్టతి, దణ్డకమ్మేన పన పీళేత్వా ఆయతిం సంవరే ఠపనత్థాయ దాతబ్బమేవ.

అవణ్ణభాసనే పన “అరహం సమ్మాసమ్బుద్ధో”తిఆదీనం పటిపక్ఖవసేన బుద్ధస్స వా “స్వాక్ఖాతో”తిఆదీనం పటిపక్ఖవసేన ధమ్మస్స వా “సుప్పటిపన్నో”తిఆదీనం పటిపక్ఖవసేన సఙ్ఘస్స వా అవణ్ణం భాసన్తో రతనత్తయం నిన్దన్తో గరహన్తో ఆచరియుపజ్ఝాయాదీహి “మా ఏవం అవచా”తి అవణ్ణభాసనే ఆదీనవం దస్సేత్వా నివారేతబ్బో. “సచే యావతతియం వుచ్చమానో న ఓరమతి, కణ్టకనాసనాయ నాసేతబ్బో”తి **కురున్దియం** వుత్తం. **మహాఅట్ఠకథాయం** పన “సచే ఏవం వుచ్చమానో తం లద్ధిం నిస్సజ్జతి, దణ్డకమ్మం కారేత్వా అచ్చయం దేసాపేతబ్బో. సచే న నిస్సజ్జతి, తథేవ ఆదాయ పగ్గయ్హ తిట్ఠతి, లిఙ్గనాసనాయ నాసేతబ్బో”తి వుత్తం, తం యుత్తం. అయమేవ హి నాసనా ఇధాధిప్పేతాతి. మిచ్ఛాదిట్ఠికేపి ఏసేవ నయో. సస్సతుచ్ఛేదానఞ్హి అఞ్ఞతరదిట్ఠికో సచే ఆచరియాదీహి ఓవదియమానో నిస్సజ్జతి, దణ్డకమ్మం కారేత్వా అచ్చయం

దేసాపేతబ్బో, అపటినిస్సజ్జన్తోవ నాసేతబ్బో. భిక్ఖునీదూసకో చేత్థ కామం అబ్రహ్మచారిగ్గహణేన గహితోవ, అబ్రహ్మచారిం పన ఆయతిం సంవరే ఠాతుకామం సరణాని దత్వా ఉపసమ్పాదేతుం వట్టతి. భిక్ఖునీదూసకో ఆయతిం సంవరే ఠాతుకామోపి పబ్బజ్జమ్పి న లభతి, పగేవ ఉపసమ్పదన్తి ఏతమత్థం దస్సేతుం "భిక్ఖునీదూసకో"తి ఇదం విసుం దసమం అఙ్గం వుత్తన్తి వేదితబ్బం.

౧౩౦. "అనుజానామి , భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స సామణేరస్స దణ్డకమ్మం కాతుం. భిక్ఖూనం అలాభాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూనం అనత్థాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూనం అవాసాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూ అక్కోసతి, పరిభాసతి, భిక్ఖూ భిక్ఖూహి భేదేతీ"తి (మహావ. ౧౦౭) "వచనతో పన ఇమాని పఞ్చ అఙ్గాని, సిక్ఖాపదేసు చ పచ్ఛిమాని వికాలభోజనాదీని పఞ్చాతి దస దణ్డకమ్మవత్థూని. కింపనేత్థ దణ్డకమ్మం కత్తబ్బ"న్తి? "అనుజానామి, భిక్ఖవే, యత్థ వా వసతి, యత్థ వా పటిక్కమతి, తత్థ ఆవరణం కాతు"న్తి (మహావ. ౧౦౭) వచనతో యత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౧౦౭) వసతి వా పవిసతి వా, తత్థ ఆవరణం కాతబ్బం "మా ఇధ పవిసా"తి. ఉభయేనపి అత్తనో పరివేణఞ్చ వస్సగ్గేన పత్తసేనాసనఞ్చ వుత్తం. తస్మా న సబ్బో సఙ్ఘారామో ఆవరణం కాతబ్బో, కరోన్తో చ దుక్కటం ఆపజ్జతి "న, భిక్ఖవే, సబ్బో సఙ్ఘారామో ఆవరణం కాతబ్బో, యో కరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి వుత్తత్తా. న చ ముఖద్వారికో ఆహారో ఆవరణం కాతబ్బో, కరోన్తో చ దుక్కటం ఆపజ్జతి "న, భిక్ఖవే, ముఖద్వారికో ఆహారో ఆవరణం కాతబ్బో, యో కరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి వుత్తత్తా. తస్మా "అజ్జ మా ఖాద మా భుఞ్జా"తి వదతోపి "ఆహారమ్పి నివారేస్సామీ"తి పత్తచీవరం అన్తో నిక్ఖిపతోపి సబ్బపయోగేసు దుక్కటం. అనాచారస్స పన దుబ్బచసామణేరస్స దణ్డకమ్మం కత్వా యాగుం వా భత్తం వా పత్తచీవరం వా దస్సేత్వా "ఏత్తకే నామ దణ్డకమ్మే ఆహటే ఇదం లచ్ఛసీ"తి వత్తుం వట్టతి. భగవతా హి ఆవరణమేవ దణ్డకమ్మం వుత్తం. ధమ్మసఙ్గాహకత్థేరేహి పన "అపరాధానురూపం ఉదకదారువాలికాదీనం ఆహరాపనమ్పి కాతబ్బ"న్తి వుత్తం, తస్మా తమ్పి కాతబ్బం, తఞ్చ ఖో "ఓరమిస్సతి విరమిస్సతీ"తి అనుకమ్పాయ, న "నస్సిస్సతి విబ్భమిస్సతీ"తిఆదినయప్పవత్తేన పాపజ్ఝాసయేన. "దణ్డకమ్మం కరోమీ"తి చ ఉణ్హపాసాణే వా నిపజ్జాపేతుం పాసాణిట్ఠకాదీని వా సీసే నిక్ఖిపాపేతుం ఉదకం వా పవేసేతుం న వట్టతి.

ఉపజ్ఝాయం అనాపుచ్ఛాపి దణ్డకమ్మం న కారేతబ్బం "న, భిక్ఖవే, ఉపజ్ఝాయం అనాపుచ్ఛా ఆవరణం కాతబ్బం, యో కరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౦౮) వచనతో. ఏత్థ పన "తుమ్హాకం సామణేరస్స అయం నామ అపరాధో, దణ్డకమ్మమస్స కరోథా"తి తిక్ఖత్తుం వుత్తే సచే నో ఉపజ్ఝాయో దణ్డకమ్మం న కరోతి, సయం కాతుం వట్టతి. సచేపి ఆదితో ఉపజ్ఝాయో వదతి "మయ్హం సామణేరానం దోసే సతి తుమ్హే దణ్డకమ్మం కరోథా"తి, కాతుం వట్టతియేవ. యథా చ సామణేరానం, ఏవం సద్ధివిహారికన్తేవాసికానమ్పి దణ్డకమ్మం కాతుం వట్టతి, అఞ్ఞేసం పన పరిసా న అపలాళేతబ్బా, అపలాళేన్తో దుక్కటం ఆపజ్జతి "న, భిక్ఖవే, అఞ్ఞస్స పరిసా అపలాళేతబ్బా, యో అపలాళేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౦౮) వచనతో . తస్మా "తుమ్హాకం పత్తం దేమ, చీవరం దేమా"తి అత్తనో ఉపట్ఠానకరణత్థం సఙ్గణ్హిత్వా సామణేరా వా హోన్తు ఉపసమ్పన్నా వా, అన్తమసో దుస్సీలభిక్ఖుస్సపి పరస్స పరిసభూతే భిన్దిత్వా గణ్హితుం న వట్టతి, ఆదీనవం పన వత్తుం వట్టతి "తయా నహాయితుం ఆగతేన గూథమక్ఖనం వియ కతం దుస్సీలం నిస్సాయ విహరన్తేనా"తి. సచే సో సయమేవ జానిత్వా ఉపజ్ఝం వా నిస్సయం వా యాచతి, దాతుం వట్టతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

పబ్బజ్జావినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౩. నిస్సయవినిచ్ఛయకథా

౧౩౧. **నిస్సయోతి** ఏత్థ పన అయం నిస్సయో నామ కేన దాతబ్బో, కేన న దాతబ్బో, కస్స దాతబ్బో, కస్స న దాతబ్బో, కథం గహితో హోతి, కథం పటిప్పస్సమ్భతి, నిస్సాయ కేన వసితబ్బం, కేన చ న వసితబ్బన్తి? తత్థ **కేన దాతబ్బో, కేన న దాతబ్బో**తి ఏత్థ తావ "అనుజానామి, భిక్ఖవే, బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన దసవస్సేన వా అతిరేకదసవస్సేన వా ఉపసమ్పాదేతుం, నిస్సయం దాతు"న్తి (మహావ॰ ౭౬, ౮౨) చ వచనతో యో బ్యత్తో హోతి పటిబలో ఉపసమ్పదాయ దసవస్సో వా అతిరేకదసవస్సో వా, తేన దాతబ్బో, ఇతరేన న దాతబ్బో. సచే దేతి, దుక్కటం ఆపజ్జతి.

ఏత్థ (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౧౪౭-౧౪౭) చ "బ్యత్తో"తి ఇమినా పరిసుపట్ఠాపకబహుస్సుతో వేదితబ్బో. పరిసుపట్ఠాపకేన హి సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన పరిసం అభివినయే వినేతుం ద్వే విభఙ్గా పగుణా వాచుగ్గతా కాతబ్బా, అసక్కోన్తేన తీహి జనేహి సద్ధిం పరివత్తనక్ఖమా కాతబ్బా, కమ్మాకమ్మఞ్చ ఖన్ధకవత్తఞ్చ ఉగ్గహేతబ్బం, పరిసాయ పన అభిధమ్మే వినయనత్థం సచే మజ్ఝిమభాణకో హోతి, మూలపణ్ణాసకో ఉగ్గహేతబ్బో, దీఘభాణకేన మహావగ్గో, సంయుత్తభాణకేన హేట్ఠిమా వా తయో వగ్గా మహావగ్గో వా, అఙ్గుత్తరభాణకేన హేట్ఠా వా ఉపరి వా ఉపడ్ఢనికాయో ఉగ్గహేతబ్బో, అసక్కోన్తేన తికనిపాతతో పట్ఠాయ ఉగ్గహేతుమ్పి వట్టతి. **మహాపచ్చరియం** పన "ఏకం గణ్హన్తేన చతుక్కనిపాతం వా పఞ్చకనిపాతం వా ఉగ్గహేతుం వట్టతీ"తి వుత్తం. జాతకభాణకేన సాట్ఠకథం జాతకం ఉగ్గహేతబ్బం, తతో ఓరం న వట్టతి. "ధమ్మపదమ్పి సహ వత్థునా ఉగ్గహేతుం వట్టతీ"తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. తతో తతో సముచ్చయం కత్వా మూలపణ్ణాసకమత్తం వట్టతి, "న వట్టతీ"తి **కురున్దట్ఠకథాయం** పటిక్ఖిత్తం, ఇతరాసు విచారణాయేవ నత్థి. అభిధమ్మే కిఞ్చి గహేతబ్బన్తి న వుత్తం. యస్స పన సాట్ఠకథమ్పి వినయపిటకం అభిధమ్మపిటకఞ్చ పగుణం, సుత్తన్తే చ వుత్తప్పకారో గన్థో నత్థి, పరిసం ఉపట్ఠాపేతుం న లభతి. యేన పన సుత్తన్తతో చ వినయతో చ వుత్తప్పమాణో గన్థో ఉగ్గహితో, అయం పరిసుపట్ఠాకో బహుస్సుతోవ హోతి, దిసాపామోక్ఖో యేనకామంగమో పరిసం ఉపట్ఠాపేతుం లభతి, అయం ఇమస్మిం అత్థే "బ్యత్తో"తి అధిప్పేతో.

యో పన అన్తేవాసినో వా సద్ధివిహారికస్స వా గిలానస్స సక్కోతి ఉపట్ఠానాదీని కాతుం, అయం ఇధ "పటిబలో"తి అధిప్పేతో. యం పన వుత్తం –

"పఞ్చహి, భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. న అసేక్ఖేన సీలక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న అసేక్ఖేన సమాధిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న అసేక్ఖేన పఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న అసేక్ఖేన విముత్తిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న అసేక్ఖేన విముత్తిఞాణదస్సనక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో.

"అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. అత్తనా న అసేక్ఖేన సీలక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న పరం అసేక్ఖే సీలక్ఖన్ధే సమాదపేతా. అత్తనా న అసేక్ఖేన సమాధిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న పరం అసేక్ఖే సమాధిక్ఖన్ధే సమాదపేతా. అత్తనా న అసేక్ఖేన పఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న పరం అసేక్ఖే పఞ్ఞాక్ఖన్ధే సమాదపేతా. అత్తనా న అసేక్ఖేన విముత్తిక్ఖన్ధేన

సమన్నాగతో హోతి, న పరం అసేక్ఖే విముత్తిక్ఖన్ధే సమాదపేతా. అత్తనా న అసేక్ఖేన విముత్తిఞాణదస్సనక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న పరం అసేక్ఖే విముత్తిఞాణదస్సనక్ఖన్ధే సమాదపేతా. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో.

"అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. అస్సద్ధో హోతి, అహిరికో హోతి, అనోత్తప్పీ హోతి, కుసీతో హోతి, ముట్ఠస్సతి హోతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం , న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో.

"అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. అధిసీలే సీలవిపన్నో హోతి, అజ్ఝాచారే ఆచారవిపన్నో హోతి, అతిదిట్ఠియా దిట్ఠివిపన్నో హోతి, అప్పస్సుతో హోతి, దుప్పఞ్ఞో హోతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో.

"అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. న పటిబలో హోతి అన్తేవాసిం వా సద్ధివిహారిం వా గిలానం ఉపట్ఠాతుం వా ఉపట్ఠాపేతుం వా, అనభిరతం వూపకాసేతుం వా వూపకాసాపేతుం వా, ఉప్పన్నం కుక్కుచ్చం ధమ్మతో వినోదేతుం, ఆపత్తిం న జానాతి, ఆపత్తియా వుట్ఠానం న జానాతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో.

"అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. న పటిబలో హోతి అన్తేవాసిం వా సద్ధివిహారిం వా ఆభిసమాచారికాయ సిక్ఖాయ సిక్ఖాపేతుం, ఆదిబ్రహ్మచరియకాయ సిక్ఖాయ వినేతుం, అభిధమ్మే వినేతుం, అభివినయే వినేతుం, ఉప్పన్నం దిట్ఠిగతం ధమ్మతో వివేచేతుం. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో.

"అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో . ఆపత్తిం న జానాతి, అనాపత్తిం న జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం న జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన న స్వాగతాని హోన్తి న సువిభత్తాని న సుప్పవత్తీని న సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో.

"అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. ఆపత్తిం న జానాతి, అనాపత్తిం న జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం న జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం

న జానాతి, ఊనదసవస్సో హోతి . ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో’’తిఆది (మహావ॰ ౮౪). తమ్పి –

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన దసవస్సేన వా అతిరేకదసవస్సేన వా ఉపసమ్పాదేతుం, నిస్సయం దాతు’’న్తి (మహావ॰ ౭౬, ౮౨) చ ఏవం సఙ్ఖేపతో వుత్తస్సేవ ఉపజ్ఝాయాచరియలక్ఖణస్స విత్థారదస్సనత్థం వుత్తం.

తత్థ (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౮౪) కిఞ్చి అయుత్తవసేన పటిక్ఖిత్తం, కిఞ్చి ఆపత్తిఅఙ్గవసేన. తథా హి “న అసేక్ఖేన సీలక్ఖన్ధేనా’’తి చ “అత్తనా న అసేక్ఖేనా’’తి చ “అస్సద్ధో’’తి చ ఆదీసు తీసు పఞ్చకేసు అయుత్తవసేన పటిక్ఖేపో కతో, న ఆపత్తిఅఙ్గవసేన. యో హి అసేక్ఖేహి సీలక్ఖన్ధాదీహి అసమన్నాగతో పరే చ తత్థ సమాదపేతుం అసక్కోన్తో అస్సద్ధియాదిదోసయుత్తోవ హుత్వా పరిసం పరిహరతి, తస్స పరిసా సీలాదీహి పరిహాయతియేవ న వడ్ఢతి, తస్మా “తేన న ఉపసమ్పాదేతబ్బ’’న్తిఆది అయుత్తవసేన వుత్తం, న ఆపత్తిఅఙ్గవసేన. న హి ఖీణాసవస్సేవ ఉపజ్ఝాచరియభావో భగవతా అనుఞ్ఞాతో, యది తస్సేవ అనుఞ్ఞాతో అభవిస్స, “సచే ఉపజ్ఝాయస్స అనభిరతి ఉప్పన్నా హోతీ’’తిఆదిం న వదేయ్య, యస్మా పన ఖీణాసవస్స పరిసా సీలాదీహి న పరిహాయతి, తస్మా “పఞ్చహి, భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బ’’న్తిఆది వుత్తం.

అధిసీలే సీలవిపన్నోతిఆదీసు పారాజికఞ్చ సఙ్ఘాదిసేసఞ్చ ఆపన్నో అధిసీలే సీలవిపన్నో నామ. ఇతరే పఞ్చాపత్తిక్ఖన్ధే ఆపన్నో **అజ్ఝాచారే ఆచారవిపన్నో** నామ. సమ్మాదిట్ఠిం పహాయ అన్తగ్గాహికాయ దిట్ఠియా సమన్నాగతో **అతిదిట్ఠియా దిట్ఠివిపన్నో** నామ. యత్తకం సుతం పరిసం పరిహరన్తస్స ఇచ్ఛితబ్బం, తేన విరహితత్తా **అప్పస్సుతో**. యం తేన జానితబ్బం ఆపత్తాది, తస్స అజాననతో **దుప్పఞ్ఞో**. ఇమస్మిం పఞ్చకే పురిమాని తీణి పదాని అయుత్తవసేన వుత్తాని, పచ్ఛిమాని ద్వే ఆపత్తిఅఙ్గవసేన.

ఆపత్తిం న జానాతీతి “ఇదం నామ మయా కత’’న్తి వుత్తే “ఇమం నామ ఆపత్తిం అయం ఆపన్నో’’తి న జానాతి. **వుట్ఠానం న జానాతీ**తి “వుట్ఠానగామినితో వా దేసనాగామినితో వా ఆపత్తితో ఏవం నామ వుట్ఠానం హోతీ’’తి న జానాతి. ఇమస్మిఞ్హి పఞ్చకే పురిమాని ద్వే పదాని అయుత్తవసేన వుత్తాని, పచ్ఛిమాని తీణి ఆపత్తిఅఙ్గవసేన.

ఆభిసమాచారికాయ సిక్ఖాయాతి ఖన్ధకవత్తే వినేతుం న పటిబలో హోతీతి అత్థో. **ఆదిబ్రహ్మచరియకాయా**తి సేక్ఖపణ్ణత్తియం వినేతుం న పటిబలోతి అత్థో. **అభిధమ్మే**తి నామరూపపరిచ్ఛేదే వినేతుం న పటిబలోతి అత్థో. **అభివినయే**తి సకలే వినయపిటకే వినేతుం న పటిబలోతి అత్థో. **వినేతుం న పటిబలో**తి చ సబ్బత్థ సిక్ఖాపేతుం న సక్కోతీతి అత్థో. **ధమ్మతో వివేచేతు**న్తి ధమ్మేన కారణేన విస్సజ్జాపేతుం. ఇమస్మిం పఞ్చకే సబ్బపదేసు ఆపత్తి.

“ఆపత్తిం న జానాతీ’’తిఆదిపఞ్చకస్మిం **విత్థారేనా**తి ఉభతోవిభఙ్గేన సద్ధిం. **న స్వాగతానీ**తి న సుట్ఠు ఆగతాని. **సువిభత్తానీ**తి సుట్ఠు విభత్తాని పదపచ్చాభట్ఠసఙ్కరదోసరహితాని. **సుప్పవత్తీనీ**తి పగుణాని వాచుగ్గతాని సువినిచ్ఛితాని. **సుత్తసో**తి ఖన్ధకపరివారతో ఆహరితబ్బసుత్తవసేన సుట్ఠు వినిచ్ఛితాని. **అనుబ్యఞ్జనసో**తి అక్ఖరపదపారిపూరియా చ సువినిచ్ఛితాని అఖణ్డాని అవిపరీతక్ఖరాని. ఏతేన అట్ఠకథా దీపితా. అట్ఠకథాతో హి ఏస వినిచ్ఛయో హోతీతి. ఇమస్మిం పఞ్చకేపి సబ్బపదేసు ఆపత్తి. ఊనదసవస్సపరియోసానపఞ్చకేపి ఏసేవ నయో. ఇతి ఆదితో తయో పఞ్చకా, చతుత్థే తీణి

పదాని, పఞ్చమే ద్వే పదానీతి సబ్బేపి చత్తారో పఞ్చకా అయుత్తవసేన వుత్తా, చతుత్థే పఞ్చకే ద్వే పదాని, పఞ్చమే తీణి, ఛట్ఠసత్తమట్ఠమా తయో పఞ్చకాతి సబ్బేపి చత్తారో పఞ్చకా ఆపత్తిఅఙ్గవసేన వుత్తా.

సుక్కపక్ఖే పన వుత్తవిపరియాయేన "పఞ్చహి, భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం, నిస్సయో దాతబ్బో, సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. అసేక్ఖేన సీలక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతీ"తిఆదినా (మహావ. ౮౪) అట్ఠ పఞ్చకా ఆగతాయేవ. తత్థ సబ్బత్థేవ అనాపత్తి.

౧౨౭. కస్స దాతబ్బో, కస్స న దాతబ్బోతి ఏత్థ పన యో లజ్జీ హోతి, తస్స దాతబ్బో. ఇతరస్స న దాతబ్బో "న, భిక్ఖవే, అలజ్జీనం నిస్సయో దాతబ్బో, యో దదేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౨౦) వచనతో. నిస్సాయ వసన్తేనపి అలజ్జీ నిస్సాయ న వసితబ్బం. వుత్తఞ్హేతం "న, భిక్ఖవే, అలజ్జీనం నిస్సాయ వత్థబ్బం, యో వసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౨౦). ఏత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౧౨౦) చ **అలజ్జీన**న్తి ఉపయోగత్థే సామివచనం, అలజ్జిపుగ్గలే నిస్సాయ న వసితబ్బన్తి వుత్తం హోతి. తస్మా నవం ఠానం గతేన "ఏహి, భిక్ఖు, నిస్సయం గణ్హాహీ"తి వుచ్చమానేనపి చతూహపఞ్చాహం నిస్సయదాయకస్స లజ్జిభావం ఉపపరిక్ఖిత్వా నిస్సయో గహేతబ్బో. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, చతూహపఞ్చాహం ఆగమేతుం యావ భిక్ఖుసభాగతం జానామీ"తి (మహావ. ౧౨౦) హి వుత్తం. సచే "థేరో లజ్జీ"తి భిక్ఖూనం సన్తికే సుత్వా ఆగతదివసేయేవ గహేతుకామో హోతి, థేరో పన "ఆగమేహి తావ, వసన్తో జానిస్ససీ"తి కతిపాహం ఆచారం ఉపపరిక్ఖిత్వా నిస్సయం దేతి, వట్టతి, పకతియా నిస్సయగహణట్ఠానం గతేన పన తదహేవ గహేతబ్బో, ఏకదివసమ్పి పరిహారో నత్థి. సచే పఠమయామే ఆచరియస్స ఓకాసో నత్థి, ఓకాసం అలభన్తో "పచ్చూససమయే గహేస్సామీ"తి సయతి, అరుణం ఉగ్గతమ్పి న జానాతి, అనాపత్తి. సచే పన "గణ్హిస్సామీ"తి ఆభోగం అకత్వా సయతి, అరుణుగ్గమనే దుక్కటం. అగతపుబ్బం ఠానం గతేన ద్వే తీణి దివసాని వసిత్వా గన్తుకామేన అనిస్సితేన వసితబ్బం. "సత్తాహం వసిస్సామీ"తి ఆలయం కరోన్తేన పన నిస్సయో గహేతబ్బో. సచే థేరో "కిం సత్తాహం వసన్తస్స నిస్సయేనా"తి వదతి, పటిక్ఖిత్తకాలతో పట్ఠాయ లద్ధపరిహారో హోతి.

"అనుజానామి , భిక్ఖవే, అద్ధానమగ్గప్పటిపన్నేన భిక్ఖునా నిస్సయం అలభమానేన అనిస్సితేన వత్థు"న్తి వచనతో పన అద్ధానమగ్గప్పటిపన్నో సచే అత్తనా సద్ధిం అద్ధానమగ్గప్పటిపన్నం నిస్సయదాయకం న లభతి, ఏవం నిస్సయం అలభమానేన అనిస్సితేన బహూనిపి దివసాని గన్తుం వట్టతి. సచే పుబ్బే నిస్సయం గహేత్వా వుత్థపుబ్బం కిఞ్చి ఆవాసం పవిసతి, ఏకరత్తం వసన్తేనపి నిస్సయో గహేతబ్బో. అన్తరామగ్గే విస్సమన్తో వా సత్థం వా పరియేసన్తో కతిపాహం వసతి, అనాపత్తి. అన్తోవస్సే పన నిబద్ధవాసం వసితబ్బం, నిస్సయో చ గహేతబ్బో. నావాయ గచ్ఛన్తస్స పన వస్సానే ఆగతేపి నిస్సయం అలభన్తస్స అనాపత్తి. సచే అన్తరామగ్గే గిలానో హోతి, నిస్సయం అలభమానేన అనిస్సితేన వసితుం వట్టతి.

గిలానుపట్ఠాకోపి గిలానేన యాచియమానో అనిస్సితో ఏవ వసితుం లభతి. వుత్తఞ్హేతం "అనుజానామి, భిక్ఖవే, గిలానేన భిక్ఖునా నిస్సయం అలభమానేన అనిస్సితేన వత్థుం, అనుజానామి, భిక్ఖవే, గిలానుపట్ఠాకేన భిక్ఖునా నిస్సయం అలభమానేన యాచియమానేన అనిస్సితేన వత్థు"న్తి (మహావ. ౧౨౧). సచే పన "యాచాహి మ"న్తి వుచ్చమానోపి గిలానో మానేన న యాచతి, గన్తబ్బం.

"అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆరఞ్ఞికేన భిక్ఖునా ఫాసువిహారం సల్లక్ఖేన్తేన నిస్సయం అలభమానేన అనిస్సితేన వత్థుం 'యదా పతిరూపో నిస్సయదాయకో ఆగచ్ఛిస్సతి, తదా తస్స నిస్సాయ వసిస్సామీ'"తి వచనతో పన యత్థ వసన్తస్స

సమథవిపస్సనానం పటిలాభవసేన ఫాసు హోతి, తాదిసం ఫాసువిహారం సల్లక్ఖేన్తేన నిస్సయం అలభమానేన అనిస్సితేన వత్థబ్బం. ఇమఞ్చ పన పరిహారం నేవ సోతాపన్నో, న సకదాగామిఅనాగామిఅరహన్తో లభన్తి, న థామగతస్స సమాధినో వా విపస్సనాయ వా లాభీ, విస్సట్ఠకమ్మట్ఠానే పన బాలపుథుజ్జనే కథావ నత్థి. యస్స ఖో పన సమథో వా విపస్సనా వా తరుణా హోతి, అయం ఇమం పరిహారం లభతి, పవారణాసఙ్గహోపి ఏతస్సేవ అనుఞ్ఞాతో. తస్మా ఇమినా పుగ్గలేన ఆచరియే పవారేత్వా గతేపి "యదా పతిరూపో నిస్సయదాయకో ఆగచ్ఛిస్సతి, తం నిస్సాయ వసిస్సామీ"తి ఆభోగం కత్వా పున యావ ఆసాళ్హీపుణ్ణమా, తావ అనిస్సితేన వత్థుం వట్టతి. సచే పన ఆసాళ్హీమాసే ఆచరియో నాగచ్ఛతి, యత్థ నిస్సయో లబ్భతి, తత్థ గన్తబ్బం.

౧౨౩. **కథం గహితో హోతీ**తి ఏత్థ ఉపజ్ఝాయస్స సన్తికే తావ ఉపజ్ఝం గణ్హన్తేన ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా పాదే వన్దిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా "ఉపజ్ఝాయో మే, భన్తే, హోహీ"తి తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం. ఏవం సద్ధివిహారికేన వుత్తే సచే ఉపజ్ఝాయో "సాహూ"తి వా "లహూ"తి వా "ఓపాయిక"న్తి వా "పతిరూప"న్తి వా "పాసాదికేన సమ్పాదేహీ"తి వా కాయేన విఞ్ఞాపేతి, వాచాయ విఞ్ఞాపేతి, కాయేన వాచాయ విఞ్ఞాపేతి, గహితో హోతి ఉపజ్ఝాయో. ఇదమేవ హేత్థ ఉపజ్ఝాయగ్గహణం, యదిదం ఉపజ్ఝాయస్స ఇమేసు పఞ్చసు పదేసు యస్స కస్సచి పదస్స వాచాయ సావనం కాయేన వా అత్థవిఞ్ఞాపనన్తి. కేచి పన "సాధూ"తి సమ్పటిచ్ఛనం సన్ధాయ వదన్తి, న తం పమాణం. ఆయాచనదానమత్తేన హి గహితో హోతి ఉపజ్ఝాయో, న ఏత్థ సమ్పటిచ్ఛనం అఙ్గం. సద్ధివిహారికేనపి న కేవలం "ఇమినా మే పదేన ఉపజ్ఝాయో గహితో"తి ఞాతుం వట్టతి, "అజ్జతగ్గే దాని థేరో మయ్హం భారో, అహమ్పి థేరస్స భారో"తి ఇదమ్పి ఞాతుం వట్టతి (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౬౪). వుత్తఞ్హేతం –

> "ఉపజ్ఝాయో, భిక్ఖవే, సద్ధివిహారికమ్హి పుత్తచిత్తం ఉపట్ఠపేస్సతి, సద్ధివిహారికో ఉపజ్ఝాయమ్హి పితుచిత్తం ఉపట్ఠపేస్సతి, ఏవం తే అఞ్ఞమఞ్ఞం సగారవా సప్పతిస్సా సభాగవుత్తినో విహరన్తా ఇమస్మిం ధమ్మవినయే వుడ్ఢిం విరూళ్హిం వేపుల్లం ఆపజ్జిస్సన్తీ"తి (మహావ॰ ౬౫).

ఆచరియస్స సన్తికే నిస్సయగ్గహణేపి అయమేవ వినిచ్ఛయో. అయం పనేత్థ విసేసో – ఆచరియస్స సన్తికే నిస్సయం గణ్హన్తేన ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా "ఆచరియో మే, భన్తే, హోహి, ఆయస్మతో నిస్సాయ వచ్ఛామీ"తి (మహావ॰ ౭౭) తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం, సేసం వుత్తనయమేవ.

౧౨౪. **కథం పటిప్పస్సమ్భతీ**తి ఏత్థ తావ ఉపజ్ఝాయమ్హా పఞ్చహాకారేహి నిస్సయపటిప్పస్సద్ధి వేదితబ్బా, ఆచరియమ్హా ఛహి ఆకారేహి. వుత్తఞ్హేతం –

> "పఞ్చిమా, భిక్ఖవే, నిస్సయపటిప్పస్సద్ధియో ఉపజ్ఝాయమ్హా. ఉపజ్ఝాయో పక్కన్తో వా హోతి, విబ్భన్తో వా, కాలకతో వా, పక్ఖసఙ్కన్తో వా, ఆణత్తియేవ పఞ్చమీ. ఇమా ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ నిస్సయపటిప్పస్సద్ధియో ఉపజ్ఝాయమ్హా.
>
> ఛయిమా , భిక్ఖవే, నిస్సయపటిప్పస్సద్ధియో ఆచరియమ్హా. ఆచరియో పక్కన్తో వా హోతి, విబ్భన్తో వా, కాలకతో వా, పక్ఖసఙ్కన్తో వా, ఆణత్తియేవ పఞ్చమీ, ఉపజ్ఝాయేన వా సమోధానగతో హోతి. ఇమా ఖో, భిక్ఖవే, ఛ

నిస్సయపటిప్పస్సద్ధియో ఆచరియమ్హా’’తి (మహావ. ౮౩).

తత్రాయం వినిచ్ఛయో (మహావ. అట్ఠ. ౮౩) – **పక్కన్తో**తి దిసం గతో. ఏవం గతే చ పన తస్మిం సచే విహారే నిస్సయదాయకో అత్థి, యస్స సన్తికే అఞ్ఞదాపి నిస్సయో వా గహితపుబ్బో హోతి, యో వా ఏకసమ్భోగపరిభోగో, తస్స సన్తికే నిస్సయో గహేతబ్బో, ఏకదివసమ్పి పరిహారో నత్థి. సచే తాదిసో నత్థి, అఞ్ఞో లజ్జీ పేసలో అత్థి, తస్స పేసలభావం జానన్తేన తదహేవ నిస్సయో యాచితబ్బో. సచే దేతి, ఇచ్చేతం కుసలం. అథ పన ‘‘తుమ్హాకం ఉపజ్ఝాయో లహుం ఆగమిస్సతీ’’తి పుచ్ఛతి, ఉపజ్ఝాయేన చే తథా వుత్తం, ‘‘ఆమ, భన్తే’’తి వత్తబ్బం. సచే వదతి ‘‘తేన హి ఉపజ్ఝాయస్స ఆగమనం ఆగమేథా’’తి, వట్టతి. అథ పనస్స పకతియా పేసలభావం న జానాతి, చత్తారి పఞ్చ దివసాని తస్స భిక్ఖుస్స సభాగతం ఓలోకేత్వా ఓకాసం కారేత్వా నిస్సయో గహేతబ్బో. సచే పన విహారే నిస్సయదాయకో నత్థి, ఉపజ్ఝాయో చ ‘‘అహం కతిపాహేన ఆగమిస్సామి, మా ఉక్కణ్ఠిత్థా’’తి వత్వా గతో, యావ ఆగమనా పరిహారో లబ్భతి, అథాపి నం తత్థ మనుస్సా పరిచ్ఛిన్నకాలతో ఉత్తరిపి పఞ్చ వా దస వా దివసాని వాసేన్తియేవ, తేన విహారం పవత్తి పేసేతబ్బా ‘‘దహరా మా ఉక్కణ్ఠన్తు, అహం అసుకదివసం నామ ఆగమిస్సామీ’’తి, ఏవమ్పి పరిహారో లబ్భతి. అథ ఆగచ్ఛతో అన్తరామగ్గే నదీపూరేన వా చోరాదీహి వా ఉపద్దవో హోతి, థేరో ఉదకోసక్కనం వా ఆగమేతి, సహాయే వా పరియేసతి, తం చే పవత్తిం దహరా సుణన్తి, యావ ఆగమనా పరిహారో లబ్భతి. సచే పన సో ‘‘ఇధేవాహం వసిస్సామీ’’తి పహిణతి, పరిహారో నత్థి. యత్థ నిస్సయో లబ్భతి, తత్థ గన్తబ్బం. విబ్భన్తే పన కాలకతే పక్ఖసఙ్కన్తే వా ఏకదివసమ్పి పరిహారో నత్థి, యత్థ నిస్సయో లబ్భతి, తత్థ గన్తబ్బం.

ఆణత్తీతి పన నిస్సయపణామనా వుచ్చతి, తస్మా ‘‘పణామేమి త’’న్తి వా ‘‘మా ఇధ పటిక్కమీ’’తి వా ‘‘నీహర తే పత్తచీవర’’న్తి వా ‘‘నాహం తయా ఉపట్ఠాపేతబ్బో’’తి వాతి ఇమినా పాళినయేన ‘‘మా మం గామప్పవేసనం ఆపుచ్ఛీ’’తిఆదినా పాళిముత్తకనయేన వా యో నిస్సయపణామనాయ పణామితో హోతి, తేన ఉపజ్ఝాయో ఖమాపేతబ్బో. సచే ఆదితోవ న ఖమతి, దణ్డకమ్మం ఆహరిత్వా తిక్ఖత్తుం తావ సయమేవ ఖమాపేతబ్బో. నో చే ఖమతి, తస్మిం విహారే మహాథేరే గహేత్వా ఖమాపేతబ్బో. నో చే ఖమతి, సామన్తవిహారే భిక్ఖూ గహేత్వా ఖమాపేతబ్బో. సచే ఏవమ్పి న ఖమతి, అఞ్ఞత్థ గన్త్వా ఉపజ్ఝాయస్స సభాగానం సన్తికే వసితబ్బం ‘‘అప్పేవ నామ ‘సభాగానం మే సన్తికే వసతీ’తి ఞత్వాపి ఖమేయ్యా’’తి. సచే ఏవమ్పి న ఖమతి, తత్రేవ వసితబ్బం. తత్ర చే దుబ్భిక్ఖాదిదోసేన న సక్కా హోతి వసితుం, తంయేవ విహారం ఆగన్త్వా అఞ్ఞస్స సన్తికే నిస్సయం గహేత్వా వసితుం వట్టతి. అయమాణత్తియం వినిచ్ఛయో.

ఆచరియమ్హా నిస్సయపటిప్పస్సద్ధీసు **ఆచరియో పక్కన్తో వా హోతీ**తి ఏత్థ కోచి ఆచరియో ఆపుచ్ఛిత్వా పక్కమతి, కోచి అనాపుచ్ఛిత్వా, అన్తేవాసికోపి ఏవమేవ. తత్ర సచే అన్తేవాసికో ఆచరియం ఆపుచ్ఛతి ‘‘అసుకం నామ, భన్తే, ఠానం గన్తుం ఇచ్ఛామి కేనచిదేవ కరణీయేనా’’తి, ఆచరియేన చ ‘‘కదా గమిస్ససీ’’తి వుత్తో ‘‘సాయన్హే వా రత్తిం వా ఉట్ఠహిత్వా గమిస్సామీ’’తి వదతి, ఆచరియోపి ‘‘సాధూ’’తి సమ్పటిచ్ఛతి, తం ఖణంయేవ నిస్సయో పటిప్పస్సమ్భతి. సచే పన ‘‘భన్తే, అసుకం నామ ఠానం గన్తుకామోమ్హీ’’తి వుత్తే ఆచరియో ‘‘అసుకస్మిం నామ గామే పిణ్డాయ చరిత్వా పచ్ఛా జానిస్ససీ’’తి వదతి, సో చ ‘‘సాధూ’’తి సమ్పటిచ్ఛతి, తతో చే గతో సుగతో. సచే పన న గచ్ఛతి, నిస్సయో న పటిప్పస్సమ్భతి. అథాపి ‘‘గచ్ఛామీ’’తి వుత్తే ఆచరియేన ‘‘మా తావ గచ్ఛ, రత్తిం మన్తేత్వా జానిస్సామా’’తి వుత్తో మన్తేత్వా గచ్ఛతి, సుగతో. నో చే గచ్ఛతి, నిస్సయో న పటిప్పస్సమ్భతి. ఆచరియం అనాపుచ్ఛా పక్కమన్తస్స పన ఉపచారసీమాతిక్కమే నిస్సయో

పటిప్పస్సమ్భతి, అన్తోఉపచారసీమతో పటినివత్తన్తస్స న పటిప్పస్సమ్భతి. సచే పన ఆచరియో అన్తేవాసికం ఆపుచ్ఛతి “ఆవుసో, అసుకం నామ ఠానం గమిస్సామీ”తి, అన్తేవాసికేన చ “కదా”తి వుత్తే “సాయన్హే వా రత్తిభాగే వా”తి వదతి, అన్తేవాసికోపి “సాధూ”తి సమ్పటిచ్ఛతి, తం ఖణంయేవ నిస్సయో పటిప్పస్సమ్భతి, సచే పన ఆచరియో “స్వే పిణ్డాయ చరిత్వా గమిస్సామీ”తి వదతి, ఇతరో చ “సాధూ”తి సమ్పటిచ్ఛతి, ఏకదివసం తావ నిస్సయో న పటిప్పస్సమ్భతి, పునదివసే పటిప్పస్సద్ధో హోతి. “అసుకస్మిం నామ గామే పిణ్డాయ చరిత్వా జానిస్సామి మమ గమనం వా అగమనం వా”తి వత్వా పన సచే న గచ్ఛతి, నిస్సయో న పటిప్పస్సమ్భతి. అథాపి “గచ్ఛామీ”తి వుత్తే అన్తేవాసికేన “మా తావ గచ్ఛథ, రత్తిం మన్తేత్వా జానిస్సథా”తి వుత్తో మన్తేత్వాపి న గచ్ఛతి, నిస్సయో న పటిప్పస్సమ్భతి. సచే ఉభోపి ఆచరియన్తేవాసికా కేనచిదేవ కరణీయేన బహిసీమం గచ్ఛన్తి, తతో చే ఆచరియో గమియచిత్తే ఉప్పన్నే అనాపుచ్ఛావ గన్త్వా ద్విన్నం లేడ్డుపాతానం అన్తోయేవ నివత్తతి, నిస్సయో న పటిప్పస్సమ్భతి. సచే ద్వే లేడ్డుపాతే అతిక్కమిత్వా నివత్తతి, పటిప్పస్సద్ధో హోతి. ఆచరియుపజ్ఝాయా ద్వే లేడ్డుపాతే అతిక్కమ్మ అఞ్ఞస్మిం విహారే వసన్తి, నిస్సయో పటిప్పస్సమ్భతి. ఆచరియే విబ్భన్తే కాలకతే పక్ఖసఙ్కన్తే చ తం ఖణంయేవ పటిప్పస్సమ్భతి.

ఆణత్తియం పన ఆచరియో ముఞ్చితుకామోవ హుత్వా నిస్సయపణామనాయ పణామేతి, అన్తేవాసికో చ “కిఞ్చాపి మం ఆచరియో పణామేతి, అథ ఖో హదయేన ముదుకో”తి సాలయో హోతి, నిస్సయో న పటిప్పస్సమ్భతి. సచేపి ఆరియో సాలయో, అన్తేవాసికో నిరాలయో “న దాని ఇమం నిస్సాయ వసిస్సామీ”తి ధురం నిక్ఖిపతి, ఏవమ్పి న పటిప్పస్సమ్భతి. ఉభిన్నం సాలయభావే పన న పటిప్పస్సమ్భతియేవ, ఉభిన్నం ధురనిక్ఖేపేన పటిప్పస్సమ్భతి, పణామితేన దణ్డకమ్మం ఆహరిత్వా తిక్ఖత్తుం ఖమాపేతబ్బో. నో చే ఖమతి, ఉపజ్ఝాయే వుత్తనయేన పటిపజ్జితబ్బం. యథాపఞ్ఞత్తం పన ఆచరియుపజ్ఝాయవత్తం పరిపూరేన్తం అధిమత్తపేమాదిపఞ్చఙ్గసమన్నాగతం అన్తేవాసికం సద్ధివిహారికం వా పణామేన్తస్స దుక్కటం, ఇతరం అపణామేన్తస్సపి దుక్కటమేవ. వుత్తఞ్హేతం –

> “న, భిక్ఖవే, సమ్మావత్తన్తో పణామేతబ్బో, యో పణామేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. న చ, భిక్ఖవే, అసమ్మావత్తన్తో న పణామేతబ్బో, యో న పణామేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స (మహావ. ౮౦).
>
> “పఞ్చహి , భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతం అన్తేవాసికం అపణామేన్తో ఆచరియో సాతిసారో హోతి, పణామేన్తో అనతిసారో హోతి. ఆచరియమ్హి నాధిమత్తం పేమం హోతి, నాధిమత్తో పసాదో హోతి, నాధిమత్తా హిరీ హోతి, నాధిమత్తో గారవో హోతి, నాధిమత్తా భావనా హోతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతం అన్తేవాసికం అపణామేన్తో ఆచరియో సాతిసారో హోతి, పణామేన్తో అనతిసారో హోతి (మహావ. ౮౧).
>
> “పఞ్చహి , భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతం సద్ధివిహారికం అపణామేన్తో ఉపజ్ఝాయో సాతిసారో హోతి, పణామేన్తో అనతిసారో హోతి. ఉపజ్ఝాయమ్హి నాధిమత్తం పేమం హోతి, నాధిమత్తో పసాదో హోతి, నాధిమత్తా హిరీ హోతి, నాధిమత్తో గారవో హోతి, నాధిమత్తా భావనా హోతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతం సద్ధివిహారికం అపణామేన్తో ఉపజ్ఝాయో సాతిసారో హోతి, పణామేన్తో అనతిసారో హోతీ”తిఆది (మహావ. ౬౮).

తత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౬౮) **నాధిమత్తం పేమం హోతీ**తి ఉపజ్ఝాయమ్హి అధిమత్తం గేహస్సితపేమం న హోతి. **నాధిమత్తా భావనా హోతీ**తి అధిమత్తా మేత్తాభావనా న హోతీతి అత్థో.

ఉపజ్ఝాయేన వా సమోధానగతోతి ఏత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౮౩) దస్సనసవనవసేన సమోధానం వేదితబ్బం. సచే హి ఆచరియం నిస్సాయ వసన్తో సద్ధివిహారికో ఏకవిహారే చేతియం వా వన్దన్తం, ఏకగామే వా పిణ్డాయ చరన్తం ఉపజ్ఝాయం పస్సతి, నిస్సయో పటిప్పస్సమ్భతి. ఉపజ్ఝాయో పస్సతి, సద్ధివిహారికో న పస్సతి, న పటిప్పస్సమ్భతి. మగ్గప్పటిపన్నం వా ఆకాసేన వా గచ్ఛన్తం ఉపజ్ఝాయం దిస్వా దూరత్తా "భిక్ఖూ"తి జానాతి, "ఉపజ్ఝాయో"తి న జానాతి, న పటిప్పస్సమ్భతి. సచే జానాతి, పటిప్పస్సమ్భతి. ఉపరిపాసాదే ఉపజ్ఝాయో వసతి, హేట్ఠా సద్ధివిహారికో, తం అదిస్వావ యాగుం పివిత్వా పక్కమతి, ఆసనసాలాయ వా నిసిన్నం అదిస్వావ ఏకమన్తే భుఞ్జిత్వా పక్కమతి, ధమ్మస్సవనమణ్డపే వా నిసిన్నమ్పి తం అదిస్వావ ధమ్మం సుత్వా పక్కమతి, నిస్సయో న పటిప్పస్సమ్భతి. ఏవం తావ దస్సనవసేన సమోధానం వేదితబ్బం. సవనవసేన పన సచే ఉపజ్ఝాయస్స విహారే వా అన్తరఘరే వా ధమ్మం వా కథేన్తస్స అనుమోదనం వా కరోన్తస్స సద్దం సుత్వా "ఉపజ్ఝాయస్స మే సద్దో"తి సఞ్జానాతి, నిస్సయో పటిప్పస్సమ్భతి, అసఞ్జానన్తస్స న పటిప్పస్సమ్భతి. అయం సమోధానే వినిచ్ఛయో.

౧౭౫. నిస్సాయ కేన వసితబ్బం, కేన న వసితబ్బన్తి ఏత్థ పన "అనుజానామి, భిక్ఖవే, బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన పఞ్చ వస్సాని నిస్సాయ వత్థుం, అబ్యత్తేన యావజీవ"న్తి (మహావ. ౧౦౩) వచనతో యో అబ్యత్తో హోతి, తేన యావజీవం నిస్సాయేవ వసితబ్బం. సచాయం (మహావ. అట్ఠ. ౧౦౩) వుడ్ఢతరం ఆచరియం న లభతి, ఉపసమ్పదాయ సట్ఠివస్సో వా సత్తతివస్సో వా హోతి, నవకతరస్సపి బ్యత్తస్స సన్తికే ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా "ఆచరియో మే, ఆవుసో, హోతి, ఆయస్మతో నిస్సాయ వచ్ఛామీ"తి ఏవం తిక్ఖత్తుం వత్వా నిస్సయో గహేతబ్బోవ. గామప్పవేసనం ఆపుచ్ఛన్తేనపి ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా "గామప్పవేసనం ఆపుచ్ఛామి ఆచరియా"తి వత్తబ్బం. ఏస నయో సబ్బఆపుచ్ఛనేసు.

యో పన బ్యత్తో హోతి ఉపసమ్పదాయ పఞ్చవస్సో, తేన అనిస్సితేన వత్థుం వట్టతి. తస్మా నిస్సయముచ్చనకేన (పాచి. అట్ఠ. ౧౪౭-౧౪౮) ఉపసమ్పదాయ పఞ్చవస్సేన సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన ద్వే మాతికా పగుణా వాచుగ్గతా కత్తబ్బా, పక్ఖదివసేసు ధమ్మస్సవనత్థాయ సుత్తన్తతో చత్తారో భాణవారా, సమ్పత్తానం పరిసానం పరికథనత్థాయ **అన్ధకవిన్ద**(అ. ని. ౫.౧౧౪) **మహారాహులోవాద**(మ. ని. ౨.౧౧౩ ఆదయో) **అమ్బట్ఠ**(దీ. ని. ౧.౨౫౪ ఆదయో) సదిసో ఏకో కథామగ్గో, సఙ్ఘభత్తమఙ్గలామఙ్గలేసు అనుమోదనత్థాయ తిస్సో అనుమోదనా, ఉపోసథపవారణాదిజాననత్థం కమ్మాకమ్మవినిచ్ఛయో, సమణధమ్మకరణత్థం సమాధివసేన వా విపస్సనావసేన వా అరహత్తపరియోసానమేకం కమ్మట్ఠానం, ఏత్తకం ఉగ్గహేతబ్బం. ఏత్తావతా హి అయం బహుస్సుతో హోతి చాతుద్దిసో, యత్థ కత్థచి అత్తనో ఇస్సరియేన వసితుం లభతి. యం పన వుత్తం –

> "పఞ్చహి , భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న అనిస్సితేన వత్థబ్బం. న అసేక్ఖేన సీలక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న అసేక్ఖేన సమాధిక్ఖన్ధేన… న అసేక్ఖేన పఞ్ఞాక్ఖన్ధేన… న అసేక్ఖేన విముత్తిక్ఖన్ధేన… న అసేక్ఖేన విముత్తిఞాణదస్సనక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న అనిస్సితేన వత్థబ్బం.
>
> "అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న అనిస్సితేన వత్థబ్బం. అస్సద్ధో హోతి, అహిరికో హోతి, అనోత్తప్పీ హోతి, కుసీతో హోతి, ముట్ఠస్సతి హోతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా

న అనిస్సితేన వత్థబ్బం.

“అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న అనిస్సితేన వత్థబ్బం. అధిసీలే సీలవిపన్నో హోతి, అజ్ఝాచారే ఆచారవిపన్నో హోతి, అతిదిట్ఠియా దిట్ఠివిపన్నో హోతి, అప్పస్సుతో హోతి, దుప్పఞ్ఞో హోతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న అనిస్సితేన వత్థబ్బం.

“అపరేహిపి , భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న అనిస్సితేన వత్థబ్బం. ఆపత్తిం న జానాతి, అనాపత్తిం న జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం న జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన న స్వాగతాని హోన్తి న సువిభత్తాని న సుప్పవత్తీని న సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న అనిస్సితేన వత్థబ్బం.

“అపరేహిపి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న అనిస్సితేన వత్థబ్బం. ఆపత్తిం న జానాతి, అనాపత్తిం న జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం న జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సో హోతి. ఇమేహి ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న అనిస్సితేన వత్థబ్బ”న్తి (మహావ. ౧౦౩). ఏత్థాపి పురిమనయేనేవ అయుత్తవసేన ఆపత్తిఅఙ్గవసేన చ పటిక్ఖేపో కతోతి దట్ఠబ్బం.

బాలానం పన అబ్యత్తానం దిసంగమికానం అన్తేవాసికసద్ధివిహారికానం అనుఞ్ఞా న దాతబ్బా. సచే దేన్తి, ఆచరియుపజ్ఝాయానం దుక్కటం. తే చే అననుఞ్ఞాతా గచ్ఛన్తి, తేసమ్పి దుక్కటం. వుత్తఞ్హేతం –

“ఇధ పన, భిక్ఖవే, సమ్బహులా భిక్ఖూ బాలా అబ్యత్తా దిసంగమికా ఆచరియుపజ్ఝాయే ఆపుచ్ఛన్తి. తే, భిక్ఖవే, ఆచరియుపజ్ఝాయేహి పుచ్ఛితబ్బా “కహం గమిస్సథ, కేన సద్ధిం గమిస్సథా”తి. తే చే, భిక్ఖవే, బాలా అబ్యత్తా అఞ్ఞే బాలే అబ్యత్తే అపదిసేయ్యుం. న, భిక్ఖవే, ఆచరియుపజ్ఝాయేహి అనుజానితబ్బా, అనుజానేయ్యుం చే, ఆపత్తి దుక్కటస్స. తే చే, భిక్ఖవే, బాలా అబ్యత్తా అననుఞ్ఞాతా ఆచరియుపజ్ఝాయేహి గచ్ఛేయ్యుం చే, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౧౬౩).

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

నిస్సయవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౪. సీమావినిచ్ఛయకథా

౧౩౬. **సీమాతి** ఏత్థ (కఙ్ఖా॰ అట్ఠ॰ నిదానవణ్ణనా) సీమా నామేసా బద్ధసీమా అబద్ధసీమాతి దువిధా హోతి. తత్థ ఏకాదస విపత్తిసీమాయో అతిక్కమిత్వా తివిధసమ్పత్తియుత్తా నిమిత్తేన నిమిత్తం బన్ధిత్వా సమ్మతా సీమా **బద్ధసీమా** నామ. అతిఖుద్దకా, అతిమహతీ, ఖణ్డనిమిత్తా, ఛాయానిమిత్తా, అనిమిత్తా, బహిసీమే ఠితసమ్మతా, నదియా సమ్మతా, సముద్దే సమ్మతా, జాతస్సరే సమ్మతా, సీమాయ సీమం సమ్భిన్దన్తేన సమ్మతా, సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరన్తేన సమ్మతాతి ఇమేహి ఏకాదసహి ఆకారేహి సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తీతి వచనతో ఏతా **విపత్తిసీమాయో** నామ.

తత్థ **అతిఖుద్దకా** నామ యత్థ ఏకవీసతి భిక్ఖూ నిసీదితుం న సక్కోన్తి. **అతిమహతీ** నామ యా కేసగ్గమత్తేనపి తియోజనం అతిక్కమిత్వా సమ్మతా. **ఖణ్డనిమిత్తా** నామ అఘటితనిమిత్తా వుచ్చతి. పురత్థిమాయ దిసాయ నిమిత్తం కిత్తేత్వా అనుక్కమేన దక్ఖిణాయ దిసాయ పచ్ఛిమాయ ఉత్తరాయ దిసాయ కిత్తేత్వా పున పురత్థిమాయ దిసాయ పుబ్బకిత్తితం పటికిత్తేత్వా ఠపేతుం వట్టతి, ఏవం అఖణ్డనిమిత్తా హోతి. సచే పన అనుక్కమేన ఆహరిత్వా ఉత్తరాయ దిసాయ నిమిత్తం కిత్తేత్వా తత్థేవ ఠపేతి, ఖణ్డనిమిత్తా హోతి. అపరాపి **ఖణ్డనిమిత్తా** నామ యా అనిమిత్తుపగం తచసారరుక్ఖం వా ఖాణుకం వా పంసుపుఞ్జం వా వాలుకపుఞ్జం వా అఞ్ఞతరం అన్తరా ఏకనిమిత్తం కత్వా సమ్మతా. **ఛాయానిమిత్తా** నామ పబ్బతఛాయాదీనం యం కిఞ్చి ఛాయం నిమిత్తం కత్వా సమ్మతా. **అనిమిత్తా** నామ సబ్బేన సబ్బం నిమిత్తాని అకిత్తేత్వా సమ్మతా. **బహిసీమే ఠితసమ్మతా** నామ నిమిత్తాని కిత్తేత్వా నిమిత్తానం బహి ఠితేన సమ్మతా. **నదియా, సముద్దే, జాతస్సరే సమ్మతా** నామ ఏతేసు నదిఆదీసు సమ్మతా. సా హి ఏవం సమ్మతాపి "సబ్బా, భిక్ఖవే, నదీ అసీమా, సబ్బో సముద్దో అసీమో, సబ్బో జాతస్సరో అసీమో"తి (మహావ॰ ౧౪౭) వచనతో అసమ్మతావ హోతి. **సీమాయ సీమం సమ్భిన్దన్తేన సమ్మతా** (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౪౮) నామ అత్తనో సీమాయ పరేసం సీమం సమ్భిన్దన్తేన సమ్మతా. సచే హి పోరాణకస్స విహారస్స పురత్థిమాయ దిసాయ అమ్బో చేవ జమ్బు చాతి ద్వే రుక్ఖా అఞ్ఞమఞ్ఞం సంసట్ఠవిటపా హోన్తి, తేసు అమ్బస్స పచ్ఛిమదిసాభాగే జమ్బు, విహారసీమా చ **జమ్బుం** అన్తోకత్వా అమ్బం కిత్తేత్వా బద్ధా హోతి. అథ పచ్ఛా తస్స విహారస్స పురత్థిమాయ దిసాయ విహారే కతే సీమం బన్ధన్తా భిక్ఖూ తం అమ్బం అన్తోకత్వా జమ్బుం కిత్తేత్వా బన్ధన్తి , సీమాయ సీమం సమ్భిన్నా హోతి. తస్మా సచే పఠమతరం కతస్స విహారస్స సీమా అసమ్మతా హోతి, సీమాయ ఉపచారో ఠపేతబ్బో. సచే సమ్మతా హోతి, పచ్ఛిమకోటియా హత్థమత్తా సీమన్తరికా ఠపేతబ్బా. **కురున్దియం** "విదత్థిమత్తమ్పి", **మహాపచ్చరియం** "చతురఙ్గులమత్తమ్పి వట్టతీ"తి వుత్తం. ఏకరుక్ఖోపి చ ద్విన్నం సీమానం నిమిత్తం హోతి. సో పన వడ్ఢన్తో సీమసఙ్కరం కరోతి, తస్మా న కాతబ్బో. **సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరన్తేన సమ్మతా** నామ అత్తనో సీమాయ పరేసం సీమం అజ్ఝోత్థరన్తేన సమ్మతా. సచే హి పరేసం బద్ధసీమం సకలం వా తస్సా పదేసం వా అన్తోకత్వా అత్తనో సీమం సమ్మన్నన్తి, సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరితా నామ హోతి. భిక్ఖునీనం పన సీమం అజ్ఝోత్థరిత్వా అన్తోపి భిక్ఖూనం సీమం సమ్మన్నితుం వట్టతి. భిక్ఖునీనమ్పి భిక్ఖూనం సీమాయ ఏసేవ నయో. న హి తే అఞ్ఞమఞ్ఞస్స కమ్మే గణపూరకా హోన్తి, న కమ్మవాచం వగ్గం కరోన్తి. ఇతి ఇమా ఏకాదస విపత్తిసీమాయో అతిక్కమిత్వా సీమా సమ్మన్నితబ్బా.

౧౩౭. **తివిధసమ్పత్తియుత్తా** నామ నిమిత్తసమ్పత్తియా పరిససమ్పత్తియా కమ్మవాచాసమ్పత్తియా చ యుత్తా. తత్థ **నిమిత్తసమ్పత్తియా యుత్తా** నామ పబ్బతనిమిత్తం పాసాణనిమిత్తం వననిమిత్తం రుక్ఖనిమిత్తం మగ్గనిమిత్తం వమ్మికనిమిత్తం

నదీనిమిత్తం ఉదకనిమిత్తన్తి ఏవం వుత్తేసు అట్ఠసు నిమిత్తేసు తస్మిం తస్మిం దిసాభాగే యథాలద్ధాని నిమిత్తుపగాని నిమిత్తాని “పురత్థిమాయ దిసాయ కిం నిమిత్తం. పబ్బతో, భన్తే. ఏసో పబ్బతో నిమిత్త”న్తిఆదినా నయేన సమ్మా కిత్తేత్వా సమ్మతా.

తత్రాయం వినిచ్ఛయో (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౩౮) – వినయధరేన పుచ్ఛితబ్బం “పురత్థిమాయ దిసాయ కిం నిమిత్త”న్తి? “పబ్బతో, భన్తే”తి. ఇదం పన ఉపసమ్పన్నో వా ఆచిక్ఖతు అనుపసమ్పన్నో వా, వట్టతియేవ. పున వినయధరేన “ఏసో పబ్బతో నిమిత్త”న్తి ఏవం నిమిత్తం కిత్తేతబ్బం, “ఏతం పబ్బతం నిమిత్తం కరోమ, కరిస్సామ, నిమిత్తం కతో, నిమిత్తం హోతు, హోతి, భవిస్సతీ”తి ఏవం పన కిత్తేతుం న వట్టతి. పాసాణాదీసుపి ఏసేవ నయో. పురత్థిమాయ దిసాయ, పురత్థిమాయ అనుదిసాయ, దక్ఖిణాయ దిసాయ, దక్ఖిణాయ అనుదిసాయ, పచ్ఛిమాయ దిసాయ, పచ్ఛిమాయ అనుదిసాయ, ఉత్తరాయ దిసాయ, ఉత్తరాయ అనుదిసాయ కిం నిమిత్తం? ఉదకం, భన్తే. ఏతం ఉదకం నిమిత్తన్తి కిత్తేతబ్బం. ఏత్థ పన అట్ఠపేత్వా పున “పురత్థిమాయ దిసాయ కిం నిమిత్తం? పబ్బతో, భన్తే. ఏసో పబ్బతో నిమిత్త”న్తి ఏవం పఠమం కిత్తితనిమిత్తం కిత్తేత్వావ ఠపేతబ్బం. ఏవఞ్హి నిమిత్తేన నిమిత్తం ఘటితం హోతి, నిమిత్తాని సకిం కిత్తితానిపి కిత్తితానేవ హోన్తి. **అన్ధకట్ఠకథాయం** పన “తిక్ఖత్తుం సీమమణ్డలం బన్ధన్తేన నిమిత్తం కిత్తేతబ్బ”న్తి వుత్తం.

౧౩౮. ఇదాని నిమిత్తుపగాని పబ్బతాదీని వేదితబ్బాని – తివిధో **పబ్బతో** సుద్ధపంసుపబ్బతో సుద్ధపాసాణపబ్బతో ఉభయమిస్సకోతి. సో తివిధోపి వట్టతి, వాలికరాసి పన న వట్టతి. ఇతరోపి హత్థిప్పమాణతో ఓమకతరో న వట్టతి, హత్థిప్పమాణతో పట్ఠాయ సినేరుప్పమాణోపి వట్టతి. సచే చతూసు దిసాసు చత్తారో తీసు వా తయో పబ్బతా హోన్తి , చతూహి వా తీహి వా పబ్బతనిమిత్తేహి సమ్మన్నితుమ్పి వట్టతి, ద్వీహి పన నిమిత్తేహి ఏకేన వా సమ్మన్నితుం న వట్టతి. ఇతో పరేసు పాసాణనిమిత్తాదీసుపి ఏసేవ నయో. తస్మా పబ్బతనిమిత్తం కరోన్తేన పుచ్ఛితబ్బం “ఏకాబద్ధో, న ఏకాబద్ధో”తి. సచే ఏకాబద్ధో హోతి, న కాతబ్బో. తఞ్హి చతూసు వా అట్ఠసు వా దిసాసు కిత్తేన్తేనపి ఏకమేవ నిమిత్తం కిత్తితం హోతి, తస్మా యో ఏవం చక్కసణ్ఠానేన విహారమ్పి పరిక్ఖిపిత్వా ఠితో పబ్బతో, తం ఏకదిసాయ కిత్తేత్వా అఞ్ఞాసు దిసాసు తం బహిద్ధా కత్వా అన్తో అఞ్ఞాని నిమిత్తాని కిత్తేతబ్బాని. సచే పబ్బతస్స తతియభాగం వా ఉపడ్ఢం వా అన్తోసీమాయ కత్తుకామా హోన్తి, పబ్బతం అకిత్తేత్వా యత్తకం పదేసం అన్తో కత్తుకామా, తస్స పరతో తస్మింయేవ పబ్బతే జాతరుక్ఖవమ్మికాదీసు అఞ్ఞతరం నిమిత్తం కిత్తేతబ్బం. సచే ఏకయోజనద్వియోజనప్పమాణం సబ్బం పబ్బతం అన్తో కత్తుకామా హోన్తి, పబ్బతస్స పరతో భూమియం జాతరుక్ఖవమ్మికాదీని నిమిత్తాని కిత్తేతబ్బాని.

పాసాణనిమిత్తే అయగుళోపి పాసాణసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి, తస్మా యో కోచి పాసాణో వట్టతి. పమాణతో పన హత్థిప్పమాణో పబ్బతసఙ్ఖ్యం గతో, తస్మా సో న వట్టతి, మహాగోణమహామహింసప్పమాణో పన వట్టతి. హేట్ఠిమపరిచ్ఛేదేన ద్వత్తింసపలగుళపిణ్డప్పమాణో వట్టతి, తతో ఖుద్దకతరో ఇట్ఠకా వా మహన్తోపి న వట్టతి, అనిమిత్తుపగపాసాణానం రాసిపి న వట్టతి, పగేవ పంసువాలుకరాసి. భూమిసమో ఖలమణ్డలసదిసో పిట్ఠిపాసాణో వా భూమితో ఖాణుకో వియ ఉట్ఠితపాసాణో వా హోతి, సోపి పమాణుపగో చే, వట్టతి. పిట్ఠిపాసాణో అతిమహన్తోపి పాసాణసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి, తస్మా సచే మహతో పిట్ఠిపాసాణస్స ఏకప్పదేసం అన్తోసీమాయ కత్తుకామా హోన్తి, తం అకిత్తేత్వా తస్సుపరి అఞ్ఞో పాసాణో కిత్తేతబ్బో. సచే పిట్ఠిపాసాణుపరి విహారం కరోన్తి, విహారమజ్ఝేన వా పిట్ఠిపాసాణో వినివిజ్ఝిత్వా గచ్ఛతి, ఏవరూపో పిట్ఠిపాసాణో న వట్టతి. సచే

హి తం కిత్తేన్తి, నిమిత్తస్స ఉపరి విహారో హోతి, నిమిత్తఞ్చ నామ బహిసీమాయ హోతి, విహారోపి బహిసీమాయం ఆపజ్జతి. విహారం పరిక్ఖిపిత్వా ఠితపిట్ఠిపాసాణో ఏకత్థ కిత్తేత్వా అఞ్ఞత్థ న కిత్తేతబ్బో.

వననిమిత్తే తిణవనం వా తచసారతాలనాళికేరాదిరుక్ఖవనం వా న వట్టతి, అన్తోసారానం పన సాకసాలాదీనం అన్తోసారమిస్సకానం వా రుక్ఖానం వనం వట్టతి, తఞ్చ ఖో హేట్ఠిమపరిచ్ఛేదేన చతుపఞ్చరుక్ఖమత్తమ్పి, తతో ఓరం న వట్టతి, పరం యోజనసతికమ్పి వట్టతి. సచే పన వనమజ్ఝే విహారం కరోన్తి, వనం న కిత్తేతబ్బం. ఏకదేసం అన్తోసీమాయ కాతుకామేహిపి వనం అకిత్తేత్వా తత్థ రుక్ఖపాసాణాదయో కిత్తేతబ్బా. విహారం పరిక్ఖిపిత్వా ఠితవనం ఏకత్థ కిత్తేత్వా అఞ్ఞత్థ న కిత్తేతబ్బం.

రుక్ఖనిమిత్తే తచసారో తాలనాళికేరాదిరుక్ఖో న వట్టతి, అన్తోసారో జీవమానకో అన్తమసో ఉబ్బేధతో అట్ఠఙ్గులో పరిణాహతో సూచిదణ్డకప్పమాణోపి వట్టతి. తతో ఓరం న వట్టతి, పరం ద్వాదసయోజనో సుప్పతిట్ఠితనిగ్రోధోపి వట్టతి. వంసనళకసరావాదీసు బీజం రోపేత్వా వడ్ఢాపితో పమాణుపగోపి న వట్టతి, తతో అపనేత్వా పన తం ఖణమ్పి భూమియం రోపేత్వా కోట్ఠకం కత్వా ఉదకం ఆసిఞ్చిత్వా కిత్తేతుం వట్టతి. నవమూలసాఖానిగ్గమనం అకారణం, ఖన్ధం ఛిన్దిత్వా రోపితే పన ఏతం యుజ్జతి. కిత్తేన్తేన చ "రుక్ఖో"తిపి వత్తుం వట్టతి "సాకరుక్ఖో"తిపి "సాలరుక్ఖో"తిపి. ఏకాబద్ధం పన సుప్పతిట్ఠితనిగ్రోధసదిసం ఏకత్థ కిత్తేత్వా అఞ్ఞత్థ కిత్తేతుం న వట్టతి.

మగ్గనిమిత్తే అరఞ్ఞఖేత్తనదీతళాకమగ్గాదయో న వట్టన్తి, జఙ్ఘమగ్గో వా సకటమగ్గో వా వట్టతి. యో నిబ్బిజ్ఝిత్వా ద్వే తీణి గామన్తరాని గచ్ఛతి, యో పన జఙ్ఘమగ్గసకటమగ్గతో ఓక్కమిత్వా పున సకటమగ్గమేవ ఓతరతి, యే వా జఙ్ఘమగ్గసకటమగ్గా అవళఞ్జా, తే న వట్టన్తి, జఙ్ఘసత్థసకటసత్థేహి వళఞ్జియమానాయేవ వట్టన్తి. సచే ద్వే మగ్గా నిక్ఖమిత్వా పచ్ఛా సకటధురమివ ఏకీభవన్తి, ద్వేధా భిన్నట్ఠానే వా సమ్బన్ధట్ఠానే వా సకిం కిత్తేత్వా పున న కిత్తేతబ్బా. ఏకాబద్ధనిమిత్తఞ్హేతం హోతి. సచే విహారం పరిక్ఖిపిత్వా చత్తారో మగ్గా చతూసు దిసాసు గచ్ఛన్తి, మజ్ఝే ఏకం కిత్తేత్వా అపరం కిత్తేతుం న వట్టతి. ఏకాబద్ధనిమిత్తఞ్హేతం. కోణం నిబ్బిజ్ఝిత్వా గతం పన పరభాగే కిత్తేతుం వట్టతి. విహారమజ్ఝేన నిబ్బిజ్ఝిత్వా గతమగ్గో పన న కిత్తేతబ్బో, కిత్తితే నిమిత్తస్స ఉపరి విహారో హోతి. సచే సకటమగ్గస్స అన్తిమచక్కమగ్గం నిమిత్తం కరోన్తి, మగ్గో బహిసీమాయ హోతి, సచే బాహిరచక్కమగ్గం నిమిత్తం కరోన్తి, బాహిరచక్కమగ్గో బహిసీమాయ హోతి , సేసం అన్తోసీమం భజతి. మగ్గం కిత్తేన్తేన "మగ్గో పన్థో పథో పజ్జో"తిఆదీసు దససు యేన కేనచి నామేన చ కిత్తేతుం వట్టతి, పరిఖాసణ్ఠానేన విహారం పరిక్ఖిపిత్వా గతమగ్గో ఏకత్థ కిత్తేత్వా అఞ్ఞత్థ కిత్తేతుం న వట్టతి.

వమ్మికనిమిత్తే హేట్ఠిమపరిచ్ఛేదేన తం దివసం జాతో అట్ఠఙ్గులుబ్బేధో గోవిసాణప్పమాణోపి వమ్మికో వట్టతి, తతో ఓరం న వట్టతి. పరం హిమవన్తపబ్బతసదిసోపి వట్టతి, విహారం పరిక్ఖిపిత్వా ఠితం పన ఏకాబద్ధం ఏకత్థ కిత్తేత్వా అఞ్ఞత్థ కిత్తేతుం న వట్టతి.

నదీనిమిత్తే యస్సా ధమ్మికానం రాజూనం కాలే అన్వడ్ఢమాసం అనుదసాహం అనుపఞ్చాహన్తి ఏవం దేవే వస్సన్తే వలాహకేసు విగతమత్తేసు సోతం పచ్ఛిజ్జతి, అయం నదీసఙ్ఖ్యం న గచ్ఛతి. యస్సా పన ఈదిసే సువుట్ఠికాలే వస్సానస్స చాతుమాసే సోతం న పచ్ఛిజ్జతి, యత్థ తిత్థేన వా అతిత్థేన వా సిక్ఖాకరణీయే ఆగతలక్ఖణేన తిమణ్డలం పటిచ్ఛాదేత్వా అన్తరవాసకం అనుక్ఖిపిత్వా ఉత్తరన్తియా భిక్ఖునియా ఏకద్వఙ్గులమత్తమ్పి అన్తరవాసకో తేమియతి, అయం నదీ సీమం

బన్ధన్తానం నిమిత్తం హోతి. భిక్ఖునియా నదీపారగమనేపి ఉపోసథాదిసఙ్ఘకమ్మకరణేపి నదీపారసీమాసమ్మన్ననేపి అయమేవ నదీ. యా పన మగ్గో వియ సకటధురసణ్ఠానేన వా పరిఖాసణ్ఠానేన వా విహారం పరిక్ఖిపిత్వా గతా, తం ఏకత్థ కిత్తేత్వా అఞ్ఞత్థ కిత్తేతుం న వట్టతి. విహారస్స చతూసు దిసాసు అఞ్ఞమఞ్ఞం వినివిజ్ఝిత్వా గతే నదీచతుక్కేపి ఏసేవ నయో. అసమ్మిస్సా నదియో పన చతస్సోపి కిత్తేతుం వట్టతి. సచే వతిం కరోన్తో వియ రుక్ఖపాదే నిఖణిత్వా వల్లిపలాలాదీహి నదీసోతం రున్ధన్తి, ఉదకం అజ్ఝోత్థరిత్వా ఆవరణం పవత్తతియేవ, నిమిత్తం కాతుం వట్టతి. యథా పన ఉదకం న పవత్తతి, ఏవం సేతుమ్హి కతే అపవత్తమానా నదీనిమిత్తం కాతుం న వట్టతి, పవత్తనట్ఠానే నదీనిమిత్తం, అప్పవత్తనట్ఠానే ఉదకనిమిత్తం కాతుం వట్టతి. యా పన దుబ్బుట్ఠికాలే వా గిమ్హే వా నిరుదకభావేన న పవత్తతి, సా వట్టతి. మహానదితో ఉదకమాతికం నీహరన్తి, సా కున్నదీసదిసా హుత్వా తీణి సస్సాని సమ్పాదేన్తీ నిచ్చం పవత్తతి, కిఞ్చాపి పవత్తతి, నిమిత్తం కాతుం న వట్టతి. యా పన మూలే మహానదితో నీహతాపి కాలన్తరేన తేనేవ నీహతమగ్గేన నదిం భిన్దిత్వా సయం గచ్ఛతి, గచ్ఛన్తీ పరతో సుసుమారాదిసమాకిణ్ణా నావాదీహి సఞ్చరితబ్బా నదీ హోతి, తం నిమిత్తం కాతుం వట్టతి.

ఉదకనిమిత్తే నిరుదకట్ఠానే నావాయ వా చాటిఆదీసు వా ఉదకం పూరేత్వా ఉదకనిమిత్తం కిత్తేతుం న వట్టతి, భూమిగతమేవ వట్టతి. తఞ్చ ఖో అప్పవత్తనఉదకం ఆవాటపోక్ఖరణీతళాకజాతస్సరలోణిసముద్దాదీసు ఠితం, అట్ఠితం పన ఓఘనదీఉదకవాహకమాతికాదీసు ఉదకం న వట్టతి . **అన్ధకట్ఠకథాయం** పన "గమ్భీరేసు ఆవాటాదీసు ఉక్ఖేపిమం ఉదకం నిమిత్తం న కాతబ్బ"న్తి వుత్తం, తం దువుత్తం, అత్తనోమతిమత్తమేవ. ఠితం పన అన్తమసో సూకరఖతాయపి గామదారకానం కీళనవాపియమ్పి తం ఖణఞ్ఞేవ పథవియం ఆవాటం కత్వా కుటేహి ఆహరిత్వా పూరితఉదకమ్పి సచే యావ కమ్మవాచాపరియోసానా తిట్ఠతి, అప్పం వా హోతు బహుం వా, వట్టతి. తస్మిం పన ఠానే నిమిత్తసఞ్ఞాకరణత్థం పాసాణవాలికాపంసుఆదిరాసి వా పాసాణత్థమ్భో వా దారుత్థమ్భో వా కాతబ్బో. తం కాతుం కారేతుఞ్చ భిక్ఖుస్స వట్టతి, లాభసీమాయం పన న వట్టతి. సమానసంవాసకసీమా కస్సచి పీళనం న కరోతి, కేవలం భిక్ఖూనం వినయకమ్మమేవ సాధేతి, తస్మా ఏత్థ వట్టతి.

ఇమేహి చ అట్ఠహి నిమిత్తేహి అసమ్మిస్సేహిపి అఞ్ఞమఞ్ఞం సమ్మిస్సేహిపి సీమా సమ్మన్నితుం వట్టతియేవ. సా ఏవం సమ్మన్నిత్వా బజ్ఝమానా ఏకేన ద్వీహి వా నిమిత్తేహి అబద్ధా హోతి, తీణి పన ఆదిం కత్వా వుత్తప్పకారానం నిమిత్తానం సతేనపి బద్ధా హోతి. సా తీహి సిఙ్ఘాటకసణ్ఠానా హోతి, చతూహి చతురస్సా వా సిఙ్ఘాటకఅడ్ఢచన్దముదిఙ్గాదిసణ్ఠానా వా, తతో అధికేహి నానాసణ్ఠానా. ఏవం వుత్తనయేన నిమిత్తాని కిత్తేత్వా సమ్మతా "నిమిత్తసమ్పత్తియుత్తా"తి వేదితబ్బా.

౧౩౯. **పరిససమ్పత్తియుత్తా** నామ సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన చతూహి భిక్ఖూహి సన్నిపతిత్వా యావతికా తస్మిం గామఖేత్తే బద్ధసీమం వా నదీసముద్దజాతస్సరే వా అనోక్కమిత్వా ఠితా భిక్ఖూ, తే సబ్బే హత్థపాసే వా కత్వా ఛన్దం వా ఆహరిత్వా సమ్మతా.

౧౪౦. **కమ్మవాచాసమ్పత్తియుత్తా** నామ –

> "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యావతా సమన్తా నిమిత్తా కిత్తితా, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఏతేహి నిమిత్తేహి సీమం సమ్మన్నేయ్య సమానసంవాసం ఏకూపోసథం, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యావతా సమన్తా నిమిత్తా కిత్తితా, సఙ్ఘో ఏతేహి నిమిత్తేహి సీమం సమ్మన్నతి సమానసంవాసం ఏకూపోసథం, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఏతేహి నిమిత్తేహి సీమాయ సమ్ముతి సమానసంవాసాయ ఏకూపోసథాయ, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“సమ్మతా సీమా సఙ్ఘేన ఏతేహి నిమిత్తేహి సమానసంవాసా ఏకూపోసథా, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి (మహావ॰ ౧౩౮) –

ఏవం వుత్తాయ పరిసుద్ధాయ ఞత్తిదుతియకమ్మవాచాయ సమ్మతా. కమ్మవాచాపరియోసానే నిమిత్తానం అన్తో సీమా హోతి, నిమిత్తాని సీమతో బహి హోన్తి.

౧౬౧. ఏవం బద్ధాయ చ సీమాయ తిచీవరేన విప్పవాససుఖత్థం దళ్హీకమ్మత్థఞ్చ అవిప్పవాససమ్ముతి కాతబ్బా. సా పన ఏవం కత్తబ్బా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యా సా సఙ్ఘేన సీమా సమ్మతా సమానసంవాసా ఏకూపోసథా, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో తం సీమం తిచీవరేన అవిప్పవాసం సమ్మన్నేయ్య ఠపేత్వా గామఞ్చ గామూపచారఞ్చ, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యా సా సఙ్ఘేన సీమా సమ్మతా సమానసంవాసా ఏకూపోసథా, సఙ్ఘో తం సీమం తిచీవరేన అవిప్పవాసం సమ్మన్నతి ఠపేత్వా గామఞ్చ గామూపచారఞ్చ, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఏతిస్సా సీమాయ తిచీవరేన అవిప్పవాసాయ సమ్ముతి ఠపేత్వా గామఞ్చ గామూపచారఞ్చ, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“సమ్మతా సా సీమా సఙ్ఘేన తిచీవరేన అవిప్పవాసా ఠపేత్వా గామఞ్చ గామూపచారఞ్చ, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి (మహావ॰ ౧౪౩).

ఏత్థ (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౪౪) చ నిగమనగరానమ్పి గామేనేవ సఙ్గహో వేదితబ్బో. **గామూపచారో**తి పరిక్ఖిత్తస్స పరిక్ఖేపో, అపరిక్ఖిత్తస్స పరిక్ఖేపోకాసో. ఇమేసు పన గామగామూపచారేసు అధిట్ఠితతేచీవరికో భిక్ఖు పరిహారం న లభతి. అయఞ్హి అవిప్పవాససీమా “ఠపేత్వా గామఞ్చ గామూపచారఞ్చా”తి వుత్తత్తా గామఞ్చ గామూపచారఞ్చ న ఓత్థరతి, సమానసంవాసకసీమావ ఓత్థరతి. సమానసంవాసకసీమా చేత్థ అత్తనో ధమ్మతాయ గచ్ఛతి, అవిప్పవాససీమా పన యత్థ సమానసంవాసకసీమా, తత్థేవ గచ్ఛతి. న హి తస్సా విసుం నిమిత్తకిత్తనం అత్థి, తత్థ సచే అవిప్పవాసాయ సమ్ముతికాలే గామో అత్థి, తం సా న ఓత్థరతి . సచే పన సమ్మతాయ సీమాయ పచ్ఛా గామో నివిసతి, సోపి సీమసఙ్ఖ్యంయేవ గచ్ఛతి. యథా చ పచ్ఛా నివిట్ఠో, ఏవం పఠమం నివిట్ఠస్స పచ్ఛా వడ్ఢితప్పదేసోపి సీమసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి. సచే సీమాసమ్ముతికాలే గేహాని కతాని, “పవిసిస్సామా”తి ఆలయోపి అత్థి, మనుస్సా పన అప్పవిట్ఠా, పోరాణకగామం వా సచే గేహమేవ ఛడ్డేత్వా అఞ్ఞత్థ గతా, అగామోయేవ ఏస, సీమా ఓత్థరతి. సచే పన ఏకమ్పి కులం పవిట్ఠం వా అగతం వా అత్థి, గామోయేవ, సీమా న ఓత్థరతి. అయమేత్థ సఙ్ఖేపో.

౧౬౨. అయం పన విత్థారో (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౩౮) సీమం బన్ధితుకామేన హి సామన్తవిహారేసు భిక్ఖూ తస్స తస్స విహారస్స సీమాపరిచ్ఛేదం పుచ్ఛిత్వా బద్ధసీమవిహారానం సీమాయ సీమన్తరికం, అబద్ధసీమవిహారానం సీమాయ ఉపచారం ఠపేత్వా దిసాచారికభిక్ఖూనం నిస్సఞ్చారసమయే సచే ఏకస్మిం గామఖేత్తే సీమం బన్ధితుకామా, యే తత్థ బద్ధసీమవిహారా, తేసు భిక్ఖూనం "మయం అజ్జ సీమం బన్ధిస్సామ, తుమ్హే సకసీమాయ పరిచ్ఛేదతో మా నిక్ఖమిత్థా"తి పేసేతబ్బం. యే అబద్ధసీమవిహారా, తేసు భిక్ఖూ ఏకజ్ఝం సన్నిపాతేతబ్బా, ఛన్దారహానం ఛన్దో ఆహరాపేతబ్బో. "సచే అఞ్ఞానిపి గామఖేత్తాని అన్తోకాతుకామా, తేసు గామేసు యే భిక్ఖూ వసన్తి, తేహిపి ఆగన్తబ్బం, అనాగచ్ఛన్తానం ఛన్దో ఆహరితబ్బో"తి మహాసుమత్థేరో ఆహ. మహాపదుమత్థేరో పన "నానాగామఖేత్తాని నామ పాటియేక్కం బద్ధసీమసదిసాని, న తతో ఛన్దపారిసుద్ధి ఆగచ్ఛతి, అన్తోనిమిత్తగతేహి పన భిక్ఖూహి ఆగన్తబ్బ"న్తి వత్వా పున ఆహ "సమానసంవాసకసీమాసమ్మన్ననకాలే ఆగమనమ్పి అనాగమనమ్పి వట్టతి, అవిప్పవాససీమాసమ్మన్ననకాలే పన అన్తోనిమిత్తగతేహి ఆగన్తబ్బం, అనాగచ్ఛన్తానం ఛన్దో ఆహరితబ్బో"తి.

ఏవం సన్నిపతితేసు భిక్ఖూసు ఛన్దారహానం ఛన్దే ఆహటే తేసు తేసు మగ్గేసు నదీతిత్థగామద్వారాదీసు చ ఆగన్తుకభిక్ఖూనం సీఘం సీఘం హత్థపాసనయనత్థఞ్చేవ బహిసీమకరణత్థఞ్చ ఆరామికే చేవ సమణుద్దేసే చ ఠపేత్వా భేరిసఞ్ఞం వా సఙ్ఖసఞ్ఞం వా కత్వా నిమిత్తకిత్తనానన్తరం వుత్తాయ "సుణాతు మే భన్తే సఙ్ఘో"తిఆదికాయ కమ్మవాచాయ సీమా బన్ధితబ్బా. కమ్మవాచాపరియోసానేయేవ నిమిత్తాని బహికత్వా హేట్ఠా పథవీసన్ధారకం ఉదకపరియన్తం కత్వా సీమా గతా హోతి.

౧౬౩. ఇమం పన సమానసంవాసకసీమం సమ్మన్నన్తేహి పబ్బజ్జూపసమ్పదాదీనం సఙ్ఘకమ్మానం సుఖకరణత్థం పఠమం **ఖణ్డసీమా** బన్ధితబ్బా. తం పన బన్ధన్తేహి వత్తం జానితబ్బం. సచే హి బోధిచేతియభత్తసాలాదీని సబ్బవత్థూని పతిట్ఠాపేత్వా కతవిహారే బన్ధన్తి, విహారమజ్ఝే బహూనం సమోసరణట్ఠానే అబన్ధిత్వా విహారపచ్చన్తే వివిత్తోకాసే బన్ధితబ్బా. అకతవిహారే బన్ధన్తేహి బోధిచేతియాదీనం సబ్బవత్థూనం ఠానం సల్లక్ఖేత్వా యథా పతిట్ఠితేసు వత్థూసు విహారపచ్చన్తే వివిత్తోకాసే హోతి, ఏవం బన్ధితబ్బా. సా హేట్ఠిమపరిచ్ఛేదేన సచే ఏకవీసతి భిక్ఖూ గణ్హాతి, వట్టతి, తతో ఓరం న వట్టతి, పరం భిక్ఖుసహస్సం గణ్హన్తీపి వట్టతి. తం బన్ధన్తేహి సీమమాళకస్స సమన్తా నిమిత్తుపగా పాసాణా ఠపేతబ్బా, న ఖణ్డసీమాయ ఠితేహి మహాసీమా బన్ధితబ్బా, న మహాసీమాయ ఠితేహి ఖణ్డసీమా, ఖణ్డసీమాయమేవ పన ఠత్వా ఖణ్డసీమా బన్ధితబ్బా.

తత్రాయం బన్ధనవిధి – సమన్తా "ఏసో పాసాణో నిమిత్త"న్తి ఏవం నిమిత్తాని కిత్తేత్వా కమ్మవాచాయ సీమా సమ్మన్నితబ్బా. అథ తస్సా ఏవ దళ్హీకమ్మత్థం అవిప్పవాసకమ్మవాచా కాతబ్బా. ఏవఞ్హి "సీమం సమూహనిస్సామా"తి ఆగతా సమూహనితుం న సక్ఖిస్సన్తి. సీమం సమ్మన్నిత్వా బహి సీమన్తరికపాసాణా ఠపేతబ్బా. సీమన్తరికా పచ్ఛిమకోటియా ఏకరతనప్పమాణా వట్టతి. "విదత్థిప్పమాణాపి వట్టతీ"తి **కురున్దియం,** "చతురఙ్గులప్పమాణాపి వట్టతీ"తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. సచే పన విహారో మహా హోతి, ద్వేపి తిస్సోపి తతుత్తరిమ్పి ఖణ్డసీమాయో బన్ధితబ్బా.

ఏవం ఖణ్డసీమం సమ్మన్నిత్వా మహాసీమసమ్ముతికాలే ఖణ్డసీమతో నిక్ఖమిత్వా మహాసీమాయం ఠత్వా సమన్తా అనుపరియాయన్తేహి సీమన్తరికపాసాణా కిత్తేతబ్బా, తతో అవసేసనిమిత్తాని కిత్తేత్వా హత్థపాసం అవిజహన్తేహి కమ్మవాచాయ సమానసంవాసకసీమం సమ్మన్నిత్వా తస్సా దళ్హీకమ్మత్థం అవిప్పవాసకమ్మవాచాపి కాతబ్బా. ఏవఞ్హి "సీమం సమూహనిస్సామా"తి ఆగతా సమూహనితుం న సక్ఖిస్సన్తి. సచే పన ఖణ్డసీమాయ నిమిత్తాని కిత్తేత్వా తతో

సీమన్తరికాయ నిమిత్తాని కిత్తేత్వా మహాసీమాయ నిమిత్తాని కిత్తేన్తి, ఏవం తీసు ఠానేసు నిమిత్తాని కిత్తేత్వా యం సీమం ఇచ్ఛన్తి, తం పఠమం బన్ధితుం వట్టతి. ఏవం సన్తేపి యథావుత్తనయేన ఖణ్డసీమతోవ పట్ఠాయ బన్ధితబ్బా. ఏవం బద్ధాసు పన సీమాసు ఖణ్డసీమాయ ఠితా భిక్ఖూ మహాసీమాయ కమ్మం కరోన్తానం న కోపేన్తి, మహాసీమాయ వా ఠితా ఖణ్డసీమాయ కరోన్తానం, సీమన్తరికాయ పన ఠితా ఉభిన్నమ్పి న కోపేన్తి. గామఖేత్తే ఠత్వా కమ్మం కరోన్తానం పన సీమన్తరికాయ ఠితా కోపేన్తి. సీమన్తరికా హి గామఖేత్తం భజతి.

సీమా చ నామేసా న కేవలా పథవీతలేయేవ బద్ధా బద్ధా నామ హోతి, అథ ఖో పిట్ఠిపాసాణేపి కుటిగేహేపి లేణేపి పాసాదేపి పబ్బతమత్థకేపి బద్ధా బద్ధాయేవ హోతి. తత్థ **పిట్ఠిపాసాణే** బన్ధన్తేహి పాసాణపిట్ఠియం రాజిం వా కోట్టేత్వా ఉదుక్ఖలం వా ఖణిత్వా నిమిత్తం న కాతబ్బం, నిమిత్తుపగపాసాణే ఠపేత్వా నిమిత్తాని కిత్తేతబ్బాని. కమ్మవాచాపరియోసానే సీమా పథవీసన్ధారకం ఉదకపరియన్తం కత్వా ఓతరతి. నిమిత్తపాసాణా యథాఠానే న తిట్ఠన్తి, తస్మా సమన్తతో రాజి వా ఉపట్ఠాపేతబ్బా, చతూసు వా కోణేసు పాసాణా విజ్ఝితబ్బా, “అయం సీమాపరిచ్ఛేదో”తి వత్వా అక్ఖరాని వా ఛిన్దితబ్బాని. కేచి ఉసూయకా “సీమం ఝాపేస్సామా”తి అగ్గిం దేన్తి, పాసాణావ ఝాయన్తి, న సీమా.

కుటిగేహేపి భిత్తిం అకిత్తేత్వా ఏకవీసతియా భిక్ఖూనం ఓకాసట్ఠానం అన్తోకరిత్వా పాసాణనిమిత్తాని ఠపేత్వా సీమా సమ్మన్నితబ్బా, అన్తోకుట్టమేవ సీమా హోతి. సచే అన్తోకుట్టే ఏకవీసతియా భిక్ఖూనం ఓకాసో నత్థి, పముఖే నిమిత్తపాసాణే ఠపేత్వా సమ్మన్నితబ్బా. సచే ఏవమ్పి నప్పహోతి, బహి నిబ్బోదకపతనట్ఠానేపి నిమిత్తాని ఠపేత్వా సమ్మన్నితబ్బా. ఏవం సమ్మతాయ పన సబ్బం కుటిగేహం సీమట్ఠమేవ హోతి.

చతుభిత్తియలేణేపి బన్ధన్తేహి కుట్టం అకిత్తేత్వా పాసాణావ కిత్తేతబ్బా, అన్తో ఓకాసే అసతి పముఖేపి నిమిత్తాని ఠపేతబ్బాని, ఏవం లేణస్స అన్తో చ బహి చ సీమా హోతి.

ఉపరిపాసాదేపి భిత్తిం అకిత్తేత్వా అన్తోపాసాణే ఠపేత్వా సీమా సమ్మన్నితబ్బా. సచే నప్పహోతి, పముఖేపి పాసాణే ఠపేత్వా సమ్మన్నితబ్బా. ఏవం సమ్మతా ఉపరిపాసాదేయేవ హోతి, హేట్ఠా న ఓతరతి. సచే పన బహూసు థమ్భేసు తులానం ఉపరి కతపాసాదస్స హేట్ఠిమతలే కుట్టో యథా నిమిత్తానం అన్తో హోతి, ఏవం ఉట్ఠహిత్వా తులారుక్ఖేహి ఏకసమ్బన్ధో ఠితో, హేట్ఠాపి ఓతరతి, ఏకథమ్భపాసాదస్స పన ఉపరితలే బద్ధా సీమా. సచే థమ్బమత్థకే ఏకవీసతియా భిక్ఖూనం ఓకాసో హోతి, హేట్ఠా ఓతరతి. సచే పాసాదభిత్తితో నిగ్గతేసు నియ్యూహకాదీసు పాసాణే ఠపేత్వా సీమం బన్ధన్తి, పాసాదభిత్తి అన్తోసీమాయ హోతి. హేట్ఠా పనస్సా ఓతరణానోతరణం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం.

హేట్ఠాపాసాదే కిత్తేన్తేహిపి భిత్తి చ రుక్ఖత్థమ్భా చ న కిత్తేతబ్బా, భిత్తిలగ్గే పన పాసాణత్థమ్భే కిత్తేతుం వట్టతి. ఏవం కిత్తితా సీమా హేట్ఠాపాసాదస్స పరియన్తథమ్భానం అన్తోయేవ హోతి. సచే పన హేట్ఠాపాసాదస్స కుట్టో ఉపరిమతలేన సమ్బద్ధో హోతి, ఉపరిపాసాదమ్పి అభిరుహతి. సచే పాసాదస్స బహి నిబ్బోదకపతనట్ఠానే నిమిత్తాని కరోన్తి, సబ్బో పాసాదో సీమట్ఠో హోతి.

పబ్బతమత్థకే తలం హోతి ఏకవీసతియా భిక్ఖూనం ఓకాసారహం, తత్థ పిట్ఠిపాసాణే వియ సీమం బన్ధన్తి, హేట్ఠాపబ్బతేపి తేనేవ పరిచ్ఛేదేన సీమా ఓతరతి. తాలమూలకపబ్బతేపి ఉపరి సీమా బద్ధా హేట్ఠా ఓతరతేవ. యో పన వితానసణ్ఠానో హోతి, ఉపరి ఏకవీసతియా భిక్ఖూనం ఓకాసో అత్థి, హేట్ఠా నత్థి, తస్సుపరి బద్ధా సీమా హేట్ఠా న ఓతరతి. ఏవం ముదిఙ్గసణ్ఠానో వా

హోతు పణవసణ్ఠానో వా, యస్స హేట్ఠా వా మజ్ఝే వా సీమప్పమాణం నత్థి, తస్స ఉపరి బద్ధా సీమా హేట్ఠా న ఓతరతి. యస్స పన ద్వే కూటాని ఆసన్నే ఠితాని, ఏకస్సపి ఉపరి సీమప్పమాణం నప్పహోతి, తస్స కూటన్తరం చినిత్వా వా పూరేత్వా వా ఏకాబద్ధం కత్వా ఉపరి సీమా సమ్మన్నితబ్బా. ఏకో సప్పఫణసదిసో పబ్బతో, తస్స ఉపరి సీమప్పమాణస్స అత్థితాయ సీమం బన్ధన్తి, తస్స చే హేట్ఠా ఆకాసపబ్భారం హోతి, సీమా న ఓతరతి. సచే పనస్స వేమజ్ఝే సీమప్పమాణో సుసిరపాసాణో హోతి, ఓతరతి, సో చ పాసాణో సీమట్ఠోయేవ హోతి. అథాపిస్స హేట్ఠాలేణస్స కుట్టో అగ్గకోటిం ఆహచ్చ తిట్ఠతి , ఓతరతి, హేట్ఠా చ ఉపరి చ సీమాయేవ హోతి. సచే పన హేట్ఠా ఉపరిమస్స సీమాపరిచ్ఛేదస్స పారతో అన్తోలేణం హోతి, బహి సీమా న ఓతరతి. అథాపి ఉపరిమస్స సీమాపరిచ్ఛేదస్స ఓరతో బహి లేణం హోతి, అన్తో సీమా న ఓతరతి. అథాపి ఉపరి సీమాపరిచ్ఛేదో ఖుద్దకో, హేట్ఠా లేణం మహన్తం సీమాపరిచ్ఛేదమతిక్కమిత్వా ఠితం, సీమా ఉపరియేవ హోతి, హేట్ఠా న ఓతరతి. యది పన లేణం ఖుద్దకం సబ్బపచ్ఛిమసీమాపరిమాణం, ఉపరి సీమా మహతీ నం అజ్ఝోత్థరిత్వా ఠితా, సీమా ఓతరతి. అథ లేణం అతిఖుద్దకం సీమప్పమాణం న హోతి, సీమా ఉపరియేవ హోతి, హేట్ఠా న ఓతరతి. సచే తతో ఉపడ్ఢం భిజ్జిత్వా పతతి, సీమప్పమాణం చేపి హోతి, బహి పతితం అసీమా. అపతితం పన యది సీమప్పమాణం, సీమా హోతియేవ.

ఖణ్డసీమా చ నీచవత్థుకా హోతి, తం పూరేత్వా ఉచ్చవత్థుకం కరోన్తి, సీమాయేవ. సీమాయ గేహం కరోన్తి, సీమట్ఠకమేవ హోతి. సీమాయ పోక్ఖరణిం ఖణన్తి, సీమాయేవ. ఓఘో సీమామణ్డలం ఓత్థరిత్వా గచ్ఛతి, సీమామాళకే అట్టం బన్ధిత్వా కమ్మం కాతుం వట్టతి. సీమాయ హేట్ఠా ఉమఙ్గనదీ హోతి, ఇద్ధిమా భిక్ఖు తత్థ నిసీదతి. సచే సా నదీ పఠమం గతా, సీమా పచ్ఛా బద్ధా, కమ్మం న కోపేతి. అథ పఠమం సీమా బద్ధా, పచ్ఛా నదీ గతా, కమ్మం కోపేతి, హేట్ఠాపథవీతలే ఠితో పన కోపేతియేవ.

సీమామాళకే వటరుక్ఖో హోతి, తస్స సాఖా వా తతో నిగ్గతపారోహో వా మహాసీమాయ పథవీతలం వా తత్థజాతరుక్ఖాదీని వా ఆహచ్చ తిట్ఠతి, మహాసీమం వా సోధేత్వా కమ్మం కాతబ్బం, తే వా సాఖాపారోహా ఛిన్దిత్వా బహిట్ఠకా కాతబ్బా. అనాహచ్చ ఠితసాఖాదీసు ఆరుళ్హభిక్ఖూ హత్థపాసం ఆనేతబ్బా. ఏవం మహాసీమాయ జాతరుక్ఖస్స సాఖా వా పారోహో వా వుత్తనయేనేవ సీమామాళకే పతిట్ఠాతి, వుత్తనయేనేవ సీమం సోధేత్వా వా కమ్మం కాతబ్బం, తే వా సాఖాపారోహా ఛిన్దిత్వా బహిట్ఠకా కాతబ్బా. సచే మాళకే కమ్మే కరియమానే కోచి భిక్ఖు మాళకస్స అన్తో పవిసిత్వా వేహాసం ఠితసాఖాయ నిసీదతి, పాదా వాస్స భూమిగతా హోన్తి, నివాసనపారుపనం వా భూమిం ఫుసతి, కమ్మం కాతుం న వట్టతి. పాదే పన నివాసనపారుపనఞ్చ ఉక్ఖిపాపేత్వా కాతుం కమ్మం వట్టతి, ఇదఞ్చ లక్ఖణం పురిమనయేపి వేదితబ్బం. అయం పన విసేసో – తత్ర ఉక్ఖిపాపేత్వా కాతుం న వట్టతి, హత్థపాసమేవ ఆనేతబ్బో. సచే అన్తోసీమతో పబ్బతో అబ్భుగ్గచ్ఛతి, తత్రట్ఠో భిక్ఖు హత్థపాసం ఆనేతబ్బో. ఇద్ధియా అన్తోపబ్బతం పవిట్ఠేపి ఏసేవ నయో. బజ్ఝమానా ఏవ హి సీమా పమాణరహితం పదేసం న ఓతరతి, బద్ధాయ సీమాయ జాతం యం కిఞ్చి యత్థ కత్థచి ఏకసమ్బన్ధేన గతం సీమాసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతీతి.

తియోజనపరమం పన **సీమం** సమ్మన్నన్తేన మజ్ఝే ఠత్వా యథా చతూసుపి దిసాసు దియడ్ఢదియడ్ఢయోజనం హోతి, ఏవం సమ్మన్నితబ్బా. సచే పన మజ్ఝే ఠత్వా ఏకేకదిసతో తియోజనం కరోన్తి, ఛయోజనం హోతీతి న వట్టతి. చతురస్సం వా

తికోణం వా సమ్మన్నన్తేన యథా కోణతో కోణం తియోజనం హోతి, ఏవం సమ్మన్నితబ్బా. సచే హి యేన కేనచి పరియన్తేన కేసగ్గమత్తమ్పి తియోజనం అతిక్కామేతి, ఆపత్తిఞ్చ ఆపజ్జతి, సీమా చ అసీమా హోతి.

౧౬౪. "న, భిక్ఖవే, నదీపారసీమా సమ్మన్నితబ్బా, యో సమ్మన్నేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౪౦) వచనతో నదీపారసీమా న సమ్మన్నితబ్బా. యత్ర పన ధువనావా వా ధువసేతు వా అభిముఖతిత్థేయేవ అత్థి, ఏవరూపం నదీపారసీమం సమ్మన్నితుం వట్టతి. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, యత్థస్స ధువనావా వా ధువసేతు వా, ఏవరూపం నదీపారసీమం సమ్మన్నితు"న్తి హి వుత్తం. సచే ధువనావా వా ధువసేతు వా అభిముఖతిత్థే నత్థి, ఈసకం ఉద్ధం అభిరుహిత్వా అధో వా ఓరోహిత్వా అత్థి, ఏవమ్పి వట్టతి. కురున్దిఅట్ఠకథాయం పన "గావుతమత్తబ్భన్తరేపి వట్టతీ"తి ఆహ.

ఇమఞ్చ పన నదీపారసీమం సమ్మన్నన్తేన ఏకస్మిఞ్చ తీరే ఠత్వా ఉపరిసోతే నదీతీరే నిమిత్తం కిత్తేత్వా తతో పట్ఠాయ అత్తానం పరిక్ఖిపన్తేన యత్తకం పరిచ్ఛేదం ఇచ్ఛతి, తస్స పరియోసానే అధోసోతేపి నదీతీరే నిమిత్తం కిత్తేత్వా పరతీరే సమ్ముఖట్ఠానే నదీతీరే నిమిత్తం కిత్తేతబ్బం. తతో పట్ఠాయ యత్తకం పరిచ్ఛేదం ఇచ్ఛతి, తస్స వసేన యావ ఉపరిసోతే పఠమం కిత్తితనిమిత్తస్స సమ్ముఖా నదీతీరే నిమిత్తం, తావ కిత్తేత్వా పచ్చాహరిత్వా పఠమకిత్తితనిమిత్తేన సద్ధిం ఘటేతబ్బం. అథ సబ్బనిమిత్తానం అన్తో ఠితే భిక్ఖూ హత్థపాసగతే కత్వా కమ్మవాచాయ సీమా సమ్మన్నితబ్బా. నదియా ఠితా అనాగతాపి కమ్మం న కోపేన్తి, సమ్ముతిపరియోసానే ఠపేత్వా నదిం నిమిత్తానం అన్తో పరతీరే చ ఓరిమతీరే చ ఏకసీమా హోతి, నదీ పన బద్ధసీమాసఙ్ఖ్యం న గచ్ఛతి. విసుం నదీసీమా ఏవ హి సా.

సచే అన్తోనదియం దీపకో హోతి, తం అన్తోసీమాయ కాతుకామేన పురిమనయేనేవ అత్తనా ఠితతీరే నిమిత్తాని కిత్తేత్వా దీపకస్స ఓరిమన్తే చ పారిమన్తే చ నిమిత్తం కిత్తేతబ్బం. అథ పరతీరే నదియా ఓరిమతీరే నిమిత్తస్స సమ్ముఖట్ఠానే నిమిత్తం కిత్తేత్వా తతో పట్ఠాయ పురిమనయేనేవ యావ ఉపరిసోతే పఠమం కిత్తితనిమిత్తస్స సమ్ముఖా నిమిత్తం, తావ కిత్తేతబ్బం. అథ దీపకస్స పారిమన్తే చ ఓరిమన్తే చ నిమిత్తం కిత్తేత్వా పచ్చాహరిత్వా పఠమం కిత్తితనిమిత్తేన సద్ధిం ఘటేతబ్బం. అథ ద్వీసు తీరేసు దీపకేసు చ భిక్ఖూ సబ్బే హత్థపాసగతే కత్వా కమ్మవాచాయ సీమా సమ్మన్నితబ్బా, నదియం ఠితా అనాగచ్ఛన్తాపి కమ్మం న కోపేన్తి, సమ్ముతిపరియోసానే ఠపేత్వా నదిం నిమిత్తానం అన్తో తీరద్వయఞ్చ దీపకో చ ఏకసీమా హోతి, నదీ పన నదీసీమాయేవ.

సచే పన దీపకో విహారసీమాపరిచ్ఛేదతో ఉద్ధం వా అధో వా అధికతరో హోతి, అథ విహారసీమాపరిచ్ఛేదనిమిత్తస్స ఉజుకమేవ సమ్ముఖీభూతే దీపకస్స ఓరిమన్తే నిమిత్తం కిత్తేత్వా తతో పట్ఠాయ దీపకసిఖరం పరిక్ఖిపన్తేన పున దీపకస్స ఓరిమన్తే నిమిత్తసమ్ముఖే పారిమన్తే నిమిత్తం కిత్తేతబ్బం. తతో పరం పురిమనయేనేవ పరతీరే సమ్ముఖనిమిత్తమాదిం కత్వా పరతీరే నిమిత్తాని చ దీపకస్స పారిమన్తఓరిమన్తే నిమిత్తాని చ కిత్తేత్వా పఠమకిత్తితనిమిత్తేన సద్ధిం ఘటనా కాతబ్బా. ఏవం కిత్తేత్వా సమ్మతా సీమా పబ్బతసణ్ఠానా హోతి. సచే పన దీపకో విహారసీమాపరిచ్ఛేదతో ఉద్ధమ్పి అధోపి అధికతరో హోతి, పురిమనయేనేవ దీపకస్స ఉభోపి సిఖరాని పరిక్ఖిపిత్వా నిమిత్తాని కిత్తేన్తేన నిమిత్తఘటనా కాతబ్బా. ఏవం కిత్తేత్వా సమ్మతా సీమా ముదిఙ్గసణ్ఠానా హోతి. సచే దీపకో విహారసీమాపరిచ్ఛేదస్స అన్తో ఖుద్దకో హోతి, సబ్బపఠమేన నయేన దీపకే నిమిత్తాని కిత్తేతబ్బాని. ఏవం కిత్తేత్వా సమ్మతా సీమా పణవసణ్ఠానా హోతి. ఏవం తావ సీమాబన్ధనం వేదితబ్బం.

౧౬౫. ఏవం బద్ధా పన సీమా కదా అసీమా హోతీతి? యదా సఙ్ఘో సీమం సమూహనతి, తదా అసీమా హోతి. కథం పనేసా సమూహనితబ్బాతి? "సీమం , భిక్ఖవే, సమ్మన్నన్తేన పఠమం సమానసంవాససీమా సమ్మన్నితబ్బా, పచ్ఛా తిచీవరేన అవిప్పవాసో సమ్మన్నితబ్బో. సీమం, భిక్ఖవే, సమూహనన్తేన పఠమం తిచీవరేన అవిప్పవాసో సమూహన్తబ్బో, పచ్ఛా సమానసంవాససీమా సమూహన్తబ్బా"తి వచనతో పఠమం అవిప్పవాసో సమూహనితబ్బో, పచ్ఛా సీమా సమూహనితబ్బాతి. కథం? బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యో సో సఙ్ఘేన తిచీవరేన అవిప్పవాసో సమ్మతో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో తం తిచీవరేన అవిప్పవాసం సమూహనేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యో సో సఙ్ఘేన తిచీవరేన అవిప్పవాసో సమ్మతో, సఙ్ఘో తం తిచీరేన అవిప్పవాసం సమూహనతి. యస్సాయస్మతో ఖమతి ఏతస్స తిచీవరేన అవిప్పవాసస్స సముగ్ఘాతో, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"సమూహతో సో సఙ్ఘేన తిచీవరేన అవిప్పవాసో, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి (మహావ॰ ౧౪౫) –

ఏవం తావ అవిప్పవాసో సమూహనితబ్బో.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యా సా సఙ్ఘేన సీమా సమ్మతా సమానసంవాసా ఏకూపోసథా, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో తం సీమం సమూహనేయ్య సమానసంవాసం ఏకూపోసథం, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యా సా సఙ్ఘేన సీమా సమ్మతా సమానసంవాసా ఏకూపోసథా, సఙ్ఘో తం సీమం సమూహనతి సమానసంవాసం ఏకూపోసథం. యస్సాయస్మతో ఖమతి ఏతిస్సా సీమాయ సమానసంవాసాయ ఏకూపోసథాయ సముగ్ఘాతో, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"సమూహతా సా సీమా సఙ్ఘేన సమానసంవాసా ఏకూపోసథా, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి (మహావ॰ ౧౪౬) –

ఏవం సీమా సమూహనితబ్బా.

సమూహనన్తేన పన భిక్ఖునా వత్తం జానితబ్బం. తత్రిదం వత్తం (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౪౪) – ఖణ్డసీమాయ ఠత్వా అవిప్పవాససీమా న సమూహన్తబ్బా, తథా అవిప్పవాససీమాయ ఠత్వా ఖణ్డసీమాపి. ఖణ్డసీమాయ పన ఠితేన ఖణ్డసీమావ సమూహనితబ్బా, తథా ఇతరాయ ఠితేన ఇతరా. సీమం నామ ద్వీహి కారణేహి సమూహనన్తి పకతియా ఖుద్దకం పున ఆవాసవడ్ఢనత్థాయ మహతిం వా కాతుం, పకతియా మహతిం పున అఞ్ఞేసం విహారోకాసదానత్థాయ ఖుద్దకం వా కాతుం. తత్థ సచే ఖణ్డసీమఞ్చ అవిప్పవాససీమఞ్చ జానన్తి, సమూహనితుఞ్చేవ బన్ధితుఞ్చ సక్ఖిస్సన్తి. ఖణ్డసీమం పన జానన్తా అవిప్పవాసం అజానన్తాపి సమూహనితుఞ్చేవ బన్ధితుఞ్చ సక్ఖిస్సన్తి. ఖణ్డసీమం అజానన్తా అవిప్పవాసంయేవ జానన్తా

చేతియఙ్గణబోధియఙ్గణఉపోసథాగారాదీసు నిరాసఙ్కట్ఠానేసు ఠత్వా అప్పేవ నామ సమూహనితుం సక్ఖిస్సన్తి, పటిబన్ధితుం పన న సక్ఖిస్సన్తేవ. సచే బన్ధేయ్యుం, సీమాసమ్భేదం కత్వా విహారం అవిహారం కరేయ్యుం, తస్మా న సమూహనితబ్బా. యే పన ఉభోపి న జానన్తి, తే నేవ సమూహనితుం, న బన్ధితుం సక్ఖిస్సన్తి. అయఞ్హి సీమా నామ కమ్మవాచాయ వా అసీమా హోతి సాసనన్తరధానేన వా, న చ సక్కా సీమం అజానన్తేహి కమ్మవాచా కాతుం, తస్మా న సమూహనితబ్బా, సాధుకం పన ఞత్వాయేవ సమూహనితబ్బా చేవ బన్ధితబ్బా చాతి. అయం తావ బద్ధసీమాయ వినిచ్ఛయో.

౧౬౬. **అబద్ధసీమా** పన గామసీమా సత్తబ్భన్తరసీమా ఉదకుక్ఖేపసీమాతి తివిధా. తత్థ యావతా ఏకం గామఖేత్తం, అయం **గామసీమా** నామ, గామగ్గహణేన చేత్థ (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౪౭) నగరమ్పి నిగమమ్పి గహితమేవ హోతి. తత్థ యత్తకే పదేసే తస్స తస్స గామస్స గామభోజకా బలిం లభన్తి, సో పదేసో అప్పో వా హోతు మహన్తో వా, గామసీమాత్వేవ సఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి. నగరనిగమసీమాసుపి ఏసేవ నయో. యమ్పి ఏకస్మింయేవ గామఖేత్తే ఏకం పదేసం “అయం విసుంగామో హోతూ”తి పరిచ్ఛిన్దిత్వా రాజా కస్సచి దేతి, సోపి విసుంగామసీమా హోతియేవ, తస్మా సా చ ఇతరా చ పకతిగామనగరనిగమసీమా బద్ధసీమాసదిసాయేవ హోన్తి, కేవలం పన తిచీవరవిప్పవాసపరిహారం న లభన్తి.

అగామకే పన అరఞ్ఞే సమన్తా సత్తబ్భన్తరా **సత్తబ్భన్తరసీమా** నామ. తత్థ **అగామకం** నామ **అరఞ్ఞం** విఞ్ఝాటవీఆదీసు వా సముద్దమజ్ఝే వా మచ్ఛబన్ధానం అగమనపథే దీపకేసు లబ్భతి. **సమన్తా సత్తబ్భన్తరా**తి మజ్ఝే ఠితానం సబ్బదిసాసు సత్తబ్భన్తరా వినిబ్బేధేన చుద్దస హోన్తి. తత్థ ఏకం అబ్భన్తరం అట్ఠవీసతిహత్థప్పమాణం హోతి. అయఞ్చ సీమా పరిసవసేన వడ్ఢతి , తస్మా సమన్తా పరిసపరియన్తతో పట్ఠాయ అబ్భన్తరపరిచ్ఛేదో కాతబ్బో. సచే పన ద్వే సఙ్ఘా విసుం ఉపోసథం కరోన్తి, ద్విన్నం సత్తబ్భన్తరానం అన్తరే అఞ్ఞమేకం అబ్భన్తరం ఉపచారత్థాయ ఠపేతబ్బం.

౧౬౭. యా పనేసా “సబ్బా, భిక్ఖవే, నదీ అసీమా, సబ్బో సముద్దో అసీమో, సబ్బో జాతస్సరో అసీమో”తి (మహావ॰ ౧౪౭) ఏవం నదీఆదీనం బద్ధసీమభావం పటిక్ఖిపిత్వా పున “నదియా వా, భిక్ఖవే, సముద్దే వా జాతస్సరే వా యం మజ్ఝిమస్స పురిసస్స సమన్తా ఉదకుక్ఖేపా, అయం తత్థ సమానసంవాసా ఏకూపోసథా”తి (మహావ॰ ౧౪౭) వుత్తా, అయం **ఉదకుక్ఖేపసీమా** నామ. తత్థ నదీ నదీనిమిత్తే వుత్తలక్ఖణావ, సముద్దోపి పాకటోయేవ. యో పన యేన కేనచి ఖణిత్వా అకతో సయంజాతో సోబ్భో సమన్తతో ఆగతేన ఉదకేన పూరితో తిట్ఠతి, యత్థ నదియం వుత్తప్పకారే వస్సకాలే ఉదకం సన్తిట్ఠతి, అయం జాతస్సరో నామ. యోపి నదిం వా సముద్దం వా భిన్దిత్వా నిక్ఖన్తఉదకేన ఖతో సోబ్భో ఏతం లక్ఖణం పాపుణాతి, అయమ్పి జాతస్సరోయేవ. ఏతేసు నదీఆదీసు యం ఠానం థామమజ్ఝిమస్స పురిసస్స సమన్తతో ఉదకుక్ఖేపేన పరిచ్ఛిన్నం, అయం ఉదకుక్ఖేపసీమా నామ.

కథం పన ఉదకుక్ఖేపో కాతబ్బోతి? యథా అక్ఖధుత్తా దారుగుళం ఖిపన్తి, ఏవం ఉదకం వా వాలుకం వా హత్థేన గహేత్వా థామమజ్ఝిమేన పురిసేన సబ్బథామేన ఖిపితబ్బం. యత్థ ఏవం ఖిత్తం ఉదకం వా వాలుకా వా పతతి, అయమేకో ఉదకుక్ఖేపో, తస్స అన్తోహత్థపాసం విజహిత్వా ఠితో కమ్మం కోపేతి. యావ పరిసా వడ్ఢతి, తావ సీమాపి వడ్ఢతి, పరిసపరియన్తతో ఉదకుక్ఖేపోయేవ పమాణం, అయం పన ఏతేసం నదీఆదీనం అన్తోయేవ లబ్భతి, న బహి. తస్మా నదియా వా జాతస్సరే వా యత్తకం పదేసం పకతివస్సకాలే చతూసు మాసేసు ఉదకం ఓత్థరతి, సముద్దే యస్మిం పదేసే పకతివీచియో ఓసరిత్వా సణ్ఠహన్తి, తతో పట్ఠాయ కప్పియభూమి, తత్థ ఠత్వా ఉపోసథాదికమ్మం కాతుం వట్టతి,

దుబ్బుట్ఠికాలే వా గిమ్హే వా నదీజాతస్సరేసు సుక్ఖేసుపి సా ఏవ కప్పియభూమి. సచే పన సుక్ఖే జాతస్సరే వాపిం వా ఖణన్తి, వప్పం వా కరోన్తి, తం ఠానం గామఖేత్తం హోతి. యా పనేసా "కప్పియభూమీ"తి వుత్తా, తతో బహి ఉదకుక్ఖేపసీమా న గచ్ఛతి, అన్తో గచ్ఛతి, తస్మా తేసం అన్తో పరిసపరియన్తతో పట్ఠాయ సమన్తా ఉదకుక్ఖేపపరిచ్ఛేదో కాతబ్బో, అయమేత్థ సఙ్ఖేపో.

అయం పన విత్థారో – సచే నదీ నాతిదీఘా హోతి, పభవతో పట్ఠాయ యావ ముఖద్వారా సబ్బత్థ సఙ్ఘో నిసీదతి, ఉదకుక్ఖేపసీమాయ కమ్మం నత్థి, సకలాపి నదీ ఏతేసంయేవ భిక్ఖూనం పహోతి . యం పన మహాసుమత్థేరేన వుత్తం "యోజనం పవత్తమానాయేవ నదీ, తత్రాపి ఉపరి అడ్ఢయోజనం పహాయ హేట్ఠా అడ్ఢయోజనే కమ్మం కాతుం వట్టతీ"తి, తం మహాపదుమత్థేరేనేవ పటిక్ఖిత్తం. భగవతా హి "తిమణ్డలం పటిచ్ఛాదేత్వా యత్థ కత్థచి ఉత్తరన్తియా భిక్ఖునియా అన్తరవాసకో తేమియతీ"తి (పాచి॰ ౬౯౨) ఇదం నదియా పమాణం వుత్తం, న యోజనం వా అడ్ఢయోజనం వా, తస్మా యా ఇమస్స సుత్తస్స వసేన పుబ్బే వుత్తలక్ఖణా నదీ, తస్సా పభవతో పట్ఠాయ సఙ్ఘకమ్మం కాతుం వట్టతి. సచే పనేత్థ బహూ భిక్ఖూ విసుం విసుం కమ్మం కరోన్తి, సబ్బేహి అత్తనో చ అఞ్ఞేసఞ్చ ఉదకుక్ఖేపపరిచ్ఛేదస్స అన్తరా అఞ్ఞో ఉదకుక్ఖేపో సీమన్తరికత్థాయ ఠపేతబ్బో, తతో అధికం వట్టతియేవ, ఊనం పన న వట్టతీతి వుత్తం. జాతస్సరసముద్దేసుపి ఏసేవ నయో.

నదియా పన "కమ్మం కరిస్సామా"తి గతేహి సచే నదీ పరిపుణ్ణా హోతి సమతిత్తికా, ఉదకసాటికం నివాసేత్వా అన్తోనదియంయేవ కమ్మం కాతబ్బం. సచే న సక్కోన్తి, నావాయపి ఠత్వా కాతబ్బం. గచ్ఛన్తియా పన నావాయ కాతుం న వట్టతి. కస్మా? ఉదకుక్ఖేపమత్తమేవ హి సీమా. తం నావా సీఘమేవ అతిక్కమతి, ఏవం సతి అఞ్ఞిస్సా సీమాయ ఞత్తి, అఞ్ఞిస్సా అనుసావనా హోతి, తస్మా నావం అరిత్తేన వా ఠపేత్వా పాసాణే వా లమ్బేత్వా అన్తోనదియం జాతరుక్ఖే వా బన్ధిత్వా కమ్మం కాతబ్బం. అన్తోనదియం బద్ధఅట్టకేపి అన్తోనదియం జాతరుక్ఖేపి ఠితేహి కాతుం వట్టతి. సచే పన రుక్ఖస్స సాఖా వా తతో నిక్ఖన్తపారోహో వా బహినదీతీరే విహారసీమాయ వా గామసీమాయ వా పతిట్ఠితో, సీమం వా సోధేత్వా సాఖం వా ఛిన్దిత్వా కమ్మం కాతబ్బం. బహినదీతీరే జాతరుక్ఖస్స అన్తోనదియం పవిట్ఠసాఖాయ వా పారోహే వా నావం బన్ధిత్వా కమ్మం కాతుం న వట్టతి, కరోన్తేహి సీమా వా సోధేతబ్బా, ఛిన్దిత్వా వాస్స బహిపతిట్ఠితభావో నాసేతబ్బో. నదీతీరే పన ఖాణుకం కోట్టేత్వా తత్థ బద్ధనావాయ న వట్టతియేవ. నదియం సేతుం కరోన్తి, సచే అన్తోనదియంయేవ సేతు చ సేతుపాదా చ హోన్తి, సేతుమ్హి ఠితేహి కమ్మం కాతుం వట్టతి. సచే పన సేతు వా సేతుపాదా వా బహితీరే పతిట్ఠితా, కమ్మం కాతుం న వట్టతి, సీమం సోధేత్వా కాతబ్బం. అథ సేతుపాదా అన్తో, సేతు పన ఉభిన్నమ్పి తీరానం ఉపరిఆకాసే ఠితో, వట్టతి.

అన్తోనదియం పాసాణో వా దీపకో వా హోతి, తత్థ యత్తకం పదేసం పుబ్బే వుత్తప్పకారే పకతివస్సకాలే వస్సానస్స చతూసు మాసేసు ఉదకం ఓత్థరతి, సో నదీసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి. అతివుట్ఠికాలే ఓఘేన ఓత్థతోకాసో న గహేతబ్బో. సో హి గామసీమాసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి. నదితో మాతికం నీహరన్తా నదియం ఆవరణం కరోన్తి, తం చే ఓత్థరిత్వా వా వినిబ్బిజ్ఝిత్వా వా ఉదకం గచ్ఛతి, సబ్బత్థ పవత్తనట్ఠానే కమ్మం కాతుం వట్టతి. సచే పన ఆవరణేన వా కోట్టకబన్ధనేన వా సోతం పచ్ఛిన్దతి, ఉదకం నప్పవత్తతి, అప్పవత్తనట్ఠానే కాతుం న వట్టతి, ఆవరణమత్థకేపి కాతుం న వట్టతి. సచే కోచి ఆవరణప్పదేసో పుబ్బే వుత్తపాసాణదీపకప్పదేసో వియ ఉదకేన అజ్ఝోత్థరీయతి, తత్థ వట్టతి. సో హి నదీసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి. నదిం వినాసేత్వా తళాకం కరోన్తి, హేట్ఠా పాళిబద్ధా ఉదకం ఆగన్త్వా తళాకం పూరేత్వా తిట్ఠతి, ఏత్థ కమ్మం కాతుం న వట్టతి, ఉపరి పవత్తనట్ఠానే హేట్ఠా చ ఛడ్డితోదకం నదిం ఓతరిత్వా సన్దనట్ఠానతో పట్ఠాయ వట్టతి. దేవే అవస్సన్తే హేమన్తగిమ్హేసు వా సుక్ఖనదియాపి వట్టతి,

నదితో నీహటమాతికాయ న వట్టతి. సచే సా కాలన్తరేన భిజ్జిత్వా నదీ హోతి, వట్టతి. కాచి నదీ ఉప్పతిత్వా గామనిగమసీమం ఓత్థరిత్వా పవత్తతి, నదీయేవ హోతి, కమ్మం కాతుం వట్టతి. సచే పన విహారసీమం ఓత్థరతి, విహారసీమాత్వేవ సఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి.

సముద్దేపి కమ్మం కరోన్తేహి యం పదేసం ఉద్ధం వడ్ఢనఉదకం వా పకతివీచి వా వేగేన ఆగన్త్వా ఓత్థరతి, తత్థ కాతుం న వట్టతి. యస్మిం పన పదేసే పకతివీచియో ఓసరిత్వా సణ్ఠహన్తి, సో ఉదకన్తతో పట్ఠాయ అన్తో సముద్దో నామ, తత్థ ఠితేహి కమ్మం కాతబ్బం. సచే ఊమివేగో బాధతి, నావాయ వా అట్టకే వా ఠత్వా కాతబ్బం. తేసు వినిచ్ఛయో నదియం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో. సముద్దే పిట్ఠిపాసాణో హోతి, తం కదాచి ఊమియో ఆగన్త్వా ఓత్థరన్తి, కదాచి న ఓత్థరన్తి, తత్థ కమ్మం కాతుం న వట్టతి. సో హి గామసీమాసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి. సచే పన వీచీసు ఆగతాసుపి అనాగతాసుపి పకతిఉదకేనేవ ఓత్థరీయతి, వట్టతి. దీపకో వా పబ్బతో వా హోతి, సో చే దూరే హోతి మచ్ఛబన్ధానం అగమనపథే, అరఞ్ఞసీమాసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి. తేసం గమనపరియన్తస్స ఓరతో పన గామసీమాసఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి, తత్థ గామసీమం అసోధేత్వా కమ్మం కాతుం న వట్టతి. సముద్దో గామసీమం వా నిగమసీమం వా ఓత్థరిత్వా తిట్ఠతి, సముద్దోవ హోతి, తత్థ కమ్మం కాతుం వట్టతి. సచే పన విహారసీమం ఓత్థరతి, విహారసీమాత్వేవ సఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి.

జాతస్సరే కమ్మం కరోన్తేహి యత్థ పుబ్బే వుత్తప్పకారే వస్సకాలే వస్సే పచ్ఛిన్నమత్తే పివితుం వా హత్థపాదే వా ధోవితుం ఉదకం న హోతి, సుక్ఖతి, అయం న జాతస్సరో, గామఖేత్తసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి, తత్థ కమ్మం న కాతబ్బం. యత్థ పన వుత్తప్పకారే వస్సకాలే ఉదకం సన్తిట్ఠతి, అయమేవ జాతస్సరో. తస్స యత్తకే పదేసే వస్సానం చాతుమాసే ఉదకం తిట్ఠతి, తత్థ కమ్మం కాతుం వట్టతి. సచే గమ్భీరం ఉదకం, అట్టకం బన్ధిత్వా తత్థ ఠితేహిపి జాతస్సరస్స అన్తోజాతరుక్ఖమ్హి బద్ధఅట్టకేపి కాతుం వట్టతి. పిట్ఠిపాసాణదీపకేసు పనేత్థ నదియం వుత్తసదిసోవ వినిచ్ఛయో. సమవస్సదేవకాలే పహోనకజాతస్సరో పన చేపి దుబ్బుట్ఠికకాలే వా గిమ్హహేమన్తేసు వా సుక్ఖతి, నిరుదకో హోతి, తత్థ సఙ్ఘకమ్మం కాతుం వట్టతి. యం **అన్ధకట్ఠకథాయం** వుత్తం "సబ్బో జాతస్సరో సుక్ఖో అనోదకో గామఖేత్తంయేవ భజతీ"తి, తం న గహేతబ్బం. సచే పనేత్థ ఉదకత్థాయ ఆవాటం వా పోక్ఖరణీఆదీని వా ఖణన్తి, తం ఠానం అజాతస్సరో హోతి, గామసీమాసఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి. లాబుతిపుసకాదివప్పే కతేపి ఏసేవ నయో. సచే పన నం పూరేత్వా థలం వా కరోన్తి, ఏకస్మిం దిసాభాగే పాళిం బన్ధిత్వా సబ్బమేవ నం మహాతళాకం వా కరోన్తి, సబ్బోపి అజాతస్సరో హోతి, గామసీమాసఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి. లోణీపి జాతస్సరసఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి. వస్సికే చత్తారో మాసే ఉదకట్ఠానోకాసే కమ్మం కాతుం వట్టతీతి. అయం అబద్ధసీమాయ వినిచ్ఛయో.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

సీమావినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౫. ఉపోసథపవారణావినిచ్ఛయకథా

౧౬౮. ఉపోసథపవారణాతి ఏత్థ (కఙ్ఖా॰ అట్ఠ॰ నిదానవణ్ణనా) దివసవసేన తయో ఉపోసథా చాతుద్దసికో పన్నరసికో సామగ్గీఉపోసథోతి. తత్థ హేమన్తగిమ్హవస్సానానం తిణ్ణం ఉతూనం తతియసత్తమపక్ఖేసు ద్వే ద్వే కత్వా ఛ **చాతుద్దసికా,** సేసా **పన్నరసికా**తి ఏవం ఏకసంవచ్ఛరే చతువీసతి ఉపోసథా. ఇదం తావ పకతిచారిత్తం. తథారూపపచ్చయే సతి అఞ్ఞస్మిమ్పి చాతుద్దసే ఉపోసథం కాతుం వట్టతి. పురిమవస్సంవుట్ఠానం పన పుబ్బకత్తికపుణ్ణమా, తేసంయేవ సచే భణ్డనకారకేహి ఉపద్దుతా పవారణం పచ్చుక్కడ్ఢన్తి, అథ కత్తికమాసస్స కాళపక్ఖచాతుద్దసో వా పచ్ఛిమకత్తికపుణ్ణమా వా పచ్ఛిమవస్సంవుట్ఠానఞ్చ పచ్ఛిమకత్తికపుణ్ణమా ఏవ వాతి ఇమే తయో పవారణాదివసాపి హోన్తి. ఇదమ్పి పకతిచారిత్తమేవ. తథారూపపచ్చయే సతి ద్విన్నం కత్తికపుణ్ణమానం పురిమేసు చాతుద్దసేసుపి పవారణం కాతుం వట్టతి. యదా పన **కోసమ్బకక్ఖన్ధకే** (మహావ॰ ౪౫౧ ఆదయో) ఆగతనయేన భిన్నే భిక్ఖుసఙ్ఘే ఓసారితే తస్మిం భిక్ఖుస్మిం సఙ్ఘో తస్స వత్థుస్స వూపసమాయ సఙ్ఘసామగ్గిం కరోతి, తదా తావదేవ ఉపోసథో కాతబ్బో. "పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బ"న్తి వచనతో ఠపేత్వా చాతుద్దసపన్నరసే అఞ్ఞోపి యో కోచి దివసో **ఉపోసథదివసో** నామ హోతి, వస్సంవుట్ఠానం పన కత్తికమాసబ్భన్తరే అయమేవ సామగ్గీపవారణాదివసో నామ హోతి. ఇతి ఇమేసు తీసు దివసేసు ఉపోసథో కాతబ్బో. కరోన్తేన పన సచే చాతుద్దసికో హోతి, "అజ్జుపోసథో చాతుద్దసో"తి వత్తబ్బం. సచే సామగ్గీఉపోసథో హోతి, "అజ్జుపోసథో సామగ్గీ"తి వత్తబ్బం. పన్నరసియం పన పాళియం ఆగతనయేనేవ "అజ్జుపోసథో పన్నరసో"తి వత్తబ్బం.

౧౬౯. సఙ్ఘే ఉపోసథో (కఙ్ఖా॰ అట్ఠ॰ నిదానవణ్ణనా), గణే ఉపోసథో, పుగ్గలే ఉపోసథోతి ఏవం కారకవసేన అపరేపి తయో ఉపోసథా వుత్తా, కత్తబ్బాకారవసేన పన సుత్తుద్దేసో పారిసుద్ధిఉపోసథో అధిట్ఠానుపోసథోతి అపరేపి తయో ఉపోసథా. తత్థ **సుత్తుద్దేసో** నామ "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో"తిఆదినా నయేన వుత్తో పాతిమోక్ఖుద్దేసో. యే పనితరే ద్వే ఉపోసథా, తేసు **పారిసుద్ధిఉపోసథో** తావ అఞ్ఞేసఞ్చ సన్తికే అఞ్ఞమఞ్ఞఞ్చ ఆరోచనవసేన దువిధో. తత్థ య్వాయం అఞ్ఞేసం సన్తికే కరీయతి, సోపి పవారితానఞ్చ అప్పవారితానఞ్చ సన్తికే కరణవసేన దువిధో. తత్థ మహాపవారణాయ పవారితానం సన్తికే పచ్ఛిమికాయ ఉపగతేన వా అనుపగతేన వా ఛిన్నవస్సేన వా చాతుమాసినియం పన పవారితానం సన్తికే అనుపగతేన వా ఛిన్నవస్సేన వా కాయసామగ్గిం దత్వా "పరిసుద్ధో అహం భన్తే, పరిసుద్ధోతి మం ధారేథా"తి తిక్ఖత్తుం వత్వా కాతబ్బో. ఠపేత్వా పన పవారణాదివసం అఞ్ఞస్మిం కాలే ఆవాసికేహి ఉద్దిట్ఠమత్తే పాతిమోక్ఖే అవుట్ఠితాయ వా ఏకచ్చాయ వుట్ఠితాయ వా సబ్బాయ వా వుట్ఠితాయ పరిసాయ యే అఞ్ఞే సమసమా వా థోకతరా వా ఆగచ్ఛన్తి, తేహి తేసం సన్తికే వుత్తనయేనేవ పారిసుద్ధి ఆరోచేతబ్బా.

యో పనాయం అఞ్ఞమఞ్ఞం ఆరోచనవసేన కరీయతి, సో ఞత్తిం ఠపేత్వా కరణవసేన చ అట్ఠపేత్వా కరణవసేన చ దువిధో. తత్థ యస్మిం ఆవాసే తయో భిక్ఖూ విహరన్తి, తేసు ఉపోసథదివసే సన్నిపతితేసు ఏకేన భిక్ఖునా "సుణన్తు మే ఆయస్మన్తా, అజ్జుపోసథో చాతుద్దసో"తి వా "పన్నరసో"తి వా వత్వా "యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం, మయం అఞ్ఞమఞ్ఞం పారిసుద్ధిఉపోసథం కరేయ్యామా"తి ఞత్తియా ఠపితాయ థేరేన భిక్ఖునా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా "పరిసుద్ధో అహం, ఆవుసో, పరిసుద్ధోతి మం ధారేథా"తి తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం. ఇతరేహి "భన్తే"తి వత్వా

ఏవమేవ వత్తబ్బం. ఏవం ఞత్తిం ఠపేత్వా కాతబ్బో. యత్ర పన ద్వే భిక్ఖూ విహరన్తి, తత్ర ఞత్తిం అట్ఠపేత్వా వుత్తనయేనేవ పారిసుద్ధి ఆరోచేతబ్బాతి అయం **పారిసుద్ధిఉపోసథో**.

సచే పన ఏకోవ భిక్ఖు హోతి, సబ్బం పుబ్బకరణీయం కత్వా అఞ్ఞేసం అనాగమనం ఞత్వా "అజ్జ మే ఉపోసథో చాతుద్దసో"తి వా "పన్నరసో"తి వా వత్వా "అధిట్ఠామీ"తి వత్తబ్బం. అయం **అధిట్ఠానుపోసథో**తి ఏవం కత్తబ్బాకారవసేన తయో ఉపోసథా వేదితబ్బా. ఏత్తావతా నవ ఉపోసథా దీపితా హోన్తి. తేసు దివసవసేన పన్నరసికో, కారకవసేన సఙ్ఘుపోసథో, కత్తబ్బాకారవసేన సుత్తుద్దేసోతి ఏవం తిలక్ఖణసమ్పన్నే ఉపోసథే పవత్తమానే ఉపోసథం అకత్వా తదహుపోసథే అఞ్ఞం అభిక్ఖుకం నానాసంవాసకేహి వా సభిక్ఖుకం ఆవాసం వా అనావాసం వా వాసత్థాయ అఞ్ఞత్ర సఙ్ఘేన అఞ్ఞత్ర అన్తరాయా గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం హోతి.

౧౭౦. ఉపోసథకరణత్థం సన్నిపతితే సఙ్ఘే బహి ఉపోసథం కత్వా ఆగతేన సన్నిపాతట్ఠానం గన్త్వా కాయసామగ్గిం అదేన్తేన ఛన్దో దాతబ్బో. యోపి గిలానో వా హోతి కిచ్చపసుతో వా, తేనపి పారిసుద్ధిం దేన్తేన ఛన్దోపి దాతబ్బో. కథం? ఏకస్స భిక్ఖునో సన్తికే "ఛన్దం దమ్మి, ఛన్దం మే హర, ఛన్దం మే ఆరోచేహీ"తి అయమత్థో కాయేన వా వాచాయ వా ఉభయేన వా విఞ్ఞాపేతబ్బో, ఏవం దిన్నో హోతి ఛన్దో. అకతుపోసథేన గిలానేన వా కిచ్చపసుతేన వా పారిసుద్ధి దాతబ్బా. కథం? ఏకస్స భిక్ఖునో సన్తికే "పారిసుద్ధిం దమ్మి, పారిసుద్ధిం మే హర , పారిసుద్ధిం మే ఆరోచేహీ"తి అయమత్థో కాయేన వా వాచాయ వా ఉభయేన వా విఞ్ఞాపేతబ్బో, ఏవం దిన్నా హోతి పారిసుద్ధి. తం పన దేన్తేన ఛన్దోపి దాతబ్బో. వుత్తఞ్హేతం భగవతా "అనుజానామి, భిక్ఖవే, తదహుపోసథే పారిసుద్ధిం దేన్తేన ఛన్దమ్పి దాతుం, సన్తి సఙ్ఘస్స కరణీయ"న్తి (మహావ. ౧౬౫). తత్థ పారిసుద్ధిదానం సఙ్ఘస్సపి అత్తనోపి ఉపోసథకరణం సమ్పాదేతి, న అవసేసం సఙ్ఘకిచ్చం, ఛన్దదానం సఙ్ఘస్సేవ ఉపోసథకరణఞ్చ సేసకిచ్చఞ్చ సమ్పాదేతి, అత్తనో పనస్స ఉపోసథో అకతోయేవ హోతి, తస్మా పారిసుద్ధిం దేన్తేన ఛన్దోపి దాతబ్బో. పుబ్బే వుత్తం పన సుద్ధికచ్ఛన్దం వా పారిసుద్ధిం వా ఇమం వా ఛన్దపారిసుద్ధిం ఏకేన బహూనమ్పి ఆహరితుం వట్టతి. సచే పన సో అన్తరామగ్గే అఞ్ఞం భిక్ఖుం పస్సిత్వా యేసం తేన ఛన్దో వా పారిసుద్ధి వా గహితా, తేసఞ్చ అత్తనో చ ఛన్దపారిసుద్ధిం దేతి, తస్సేవ ఆగచ్ఛతి. ఇతరా పన బిళాలసఙ్ఖలికా ఛన్దపారిసుద్ధి నామ హోతి, సా న ఆగచ్ఛతి, తస్మా సయమేవ సన్నిపాతట్ఠానం గన్త్వా ఆరోచేతబ్బం. సచే పన సఞ్చిచ్చ నారోచేతి, దుక్కటం ఆపజ్జతి, ఛన్దపారిసుద్ధి పన తస్మిం హత్థపాసం ఉపగతమత్తేయేవ ఆగతా హోతి.

౧౭౧. పారివాసియేన పన ఛన్దదానేన యం కిఞ్చి సఙ్ఘకమ్మం కాతుం న వట్టతి. తత్థ (పాచి. అట్ఠ. ౧౧౬౭) చతుబ్బిధం పారివాసియం పరిసపారివాసియం రత్తిపారివాసియం ఛన్దపారివాసియం అజ్ఝాసయపారివాసియన్తి. తేసు **పరిసపారివాసియం** నామ భిక్ఖూ కేనచిదేవ కరణీయేన సన్నిపతితా హోన్తి, అథ మేఘో వా ఉట్ఠేతి, ఉస్సారణా వా కరీయతి, మనుస్సా వా అజ్ఝోత్థరన్తా ఆగచ్ఛన్తి, భిక్ఖూ "అనోకాసా మయం, అఞ్ఞత్థ గచ్ఛామా"తి ఛన్దం అవిస్సజ్జేత్వావ ఉట్ఠహన్తి. ఇదం పరిసపారివాసియం. కిఞ్చాపి పరిసపారివాసియం, ఛన్దస్స పన అవిస్సట్ఠత్తా కమ్మం కాతుం వట్టతి.

పున భిక్ఖూ "ఉపోసథాదీని కరిస్సామా"తి రత్తిం సన్నిపతిత్వా "యావ సబ్బే సన్నిపతన్తి, తావ ధమ్మం సుణిస్సామా"తి ఏకం అజ్ఝేసన్తి, తస్మిం ధమ్మకథం కథేన్తేయేవ అరుణో ఉగ్గచ్ఛతి. సచే "చాతుద్దసికం ఉపోసథం కరిస్సామా"తి నిసిన్నా, పన్నరసోతి కాతుం వట్టతి. సచే పన్నరసికం కాతుం నిసిన్నా, పాటిపదే అనుపోసథే ఉపోసథం కాతుం న వట్టతి, అఞ్ఞం పన సఙ్ఘకిచ్చం కాతుం వట్టతి. ఇదం **రత్తిపారివాసియం** నామ.

పున భిక్ఖూ “కిఞ్చిదేవ అబ్భానాదిసఙ్ఘకమ్మం కరిస్సామా”తి నిసిన్నా హోన్తి, తత్రేకో నక్ఖత్తపాఠకో భిక్ఖు ఏవం వదతి “అజ్జ నక్ఖత్తం దారుణం, మా ఇమం కరోథా”తి. తే తస్స వచనేన ఛన్దం విస్సజ్జేత్వా తత్థేవ నిసిన్నా హోన్తి. అథఞ్ఞో ఆగన్త్వా “నక్ఖత్తం పతిమానేన్తం, అత్థో బాలం ఉపచ్చగా”తి (జా. ౧.౧.౪౯) వత్వా “కిం నక్ఖత్తేన, కరోథా”తి వదతి. ఇదం **ఛన్దపారివాసియఞ్చేవ అజ్ఝాసయపారివాసియఞ్చ**. ఏతస్మిం పారివాసియే పున ఛన్దపారిసుద్ధిం అనానేత్వా కమ్మం కాతుం న వట్టతి.

౧౭౨. సచే కోచి భిక్ఖు గిలానో న సక్కోతి ఛన్దపారిసుద్ధిం దాతుం, నో మఞ్చేన వా పీఠేన వా సఙ్ఘమజ్ఝం ఆనేతబ్బో. సచే గిలానుపట్ఠాకానం భిక్ఖూనం ఏవం హోతి “సచే ఖో మయం గిలానం ఠానా చావేస్సామ, ఆబాధో వా అభివడ్ఢిస్సతి, కాలకిరియా వా భవిస్సతీ”తి, న సో భిక్ఖు ఠానా చావేతబ్బో, సఙ్ఘేన తత్థ గన్త్వా ఉపోసథో కాతబ్బో. సచే బహూ తాదిసా గిలానా హోన్తి, సఙ్ఘేన పటిపాటియా ఠత్వా సబ్బే హత్థపాసే కాతబ్బా. సచే దూరే హోన్తి, సఙ్ఘో నప్పహోతి, తం దివసం ఉపోసథో న కాతబ్బో. న త్వేవ వగ్గేన సఙ్ఘేన ఉపోసథో కాతబ్బో, కరేయ్య చే, దుక్కటం.

సచే (మహావ. అట్ఠ. ౧౪౯) ఏకస్మిం విహారే చతూసు భిక్ఖూసు వసన్తేసు ఏకస్స ఛన్దపారిసుద్ధిం ఆహరిత్వా తయో పారిసుద్ధిఉపోసథం కరోన్తి, తీసు వా వసన్తేసు ఏకస్స ఛన్దపారిసుద్ధిం ఆహరిత్వా ద్వే పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసన్తి, **అధమ్మేన వగ్గం** ఉపోసథకమ్మం హోతి. సచే పన చత్తారోపి సన్నిపతిత్వా పారిసుద్ధిఉపోసథం కరోన్తి, తయో వా ద్వే వా పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసన్తి, **అధమ్మేన సమగ్గం** నామ హోతి. సచే చతూసు జనేసు ఏకస్స పారిసుద్ధిం ఆహరిత్వా తయో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసన్తి, తీసు వా జనేసు ఏకస్స పారిసుద్ధిం ఆహరిత్వా ద్వే పారిసుద్ధిఉపోసథం కరోన్తి, **ధమ్మేన వగ్గం** నామ హోతి. సచే పన చత్తారో ఏకత్థ వసన్తా సబ్బే సన్నిపతిత్వా పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసన్తి, తయో పారిసుద్ధిఉపోసథం కరోన్తి, ద్వే అఞ్ఞమఞ్ఞం పారిసుద్ధిఉపోసథం కరోన్తి, **ధమ్మేన సమగ్గం** నామ హోతి.

౧౭౩. పవారణాకమ్మేసు (మహావ. అట్ఠ. ౨౧౨) పన సచే ఏకస్మిం విహారే పఞ్చసు భిక్ఖూసు వసన్తేసు ఏకస్స పవారణం ఆహరిత్వా చత్తారో గణఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేన్తి, చతూసు వా తీసు వా వసన్తేసు ఏకస్స పవారణం ఆహరిత్వా తయో వా ద్వే వా సఙ్ఘఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేన్తి, సబ్బమేతం **అధమ్మేన వగ్గం** పవారణాకమ్మం. సచే పన సబ్బేపి పఞ్చ జనా ఏకతో సన్నిపతిత్వా గణఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేన్తి, చత్తారో వా తయో వా ద్వే వా వసన్తా ఏకతో సన్నిపతిత్వా సఙ్ఘఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేన్తి, సబ్బమేతం **అధమ్మేన సమగ్గం** పవారణాకమ్మం. సచే పఞ్చసు జనేసు ఏకస్స పవారణం ఆహరిత్వా చత్తారో సఙ్ఘఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేన్తి, చతూసు వా తీసు వా ఏకస్స పవారణం ఆహరిత్వా తయో వా ద్వే వా గణఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేన్తి, సబ్బమేతం **ధమ్మేన వగ్గం** పవారణాకమ్మం. సచే పన సబ్బేపి పఞ్చ జనా ఏకతో సన్నిపతిత్వా సఙ్ఘఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేన్తి, చత్తారో వా తయో వా ఏకతో సన్నిపతిత్వా గణఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేన్తి, ద్వే అఞ్ఞమఞ్ఞం పవారేన్తి, ఏకకో వసన్తో అధిట్ఠానపవారణం కరోతి, సబ్బమేతం **ధమ్మేన సమగ్గం** నామ పవారణాకమ్మన్తి.

ఏత్థ సచే చాతుద్దసికా హోతి, “అజ్జ మే పవారణా చాతుద్దసీ”తి, సచే పన్నరసికా, “అజ్జ మే పవారణా పన్నరసీ”తి ఏవం అధిట్ఠాతబ్బం. పవారణం దేన్తేన పన “పవారణం దమ్మి, పవారణం మే హర, మమత్థాయ పవారేహీ”తి కాయేన వా వాచాయ వా కాయవాచాహి వా అయమత్థో విఞ్ఞాపేతబ్బో. ఏవం దిన్నాయ (మహావ. అట్ఠ. ౨౧౩) పవారణాయ పవారణాహారకేన సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవం పవారేతబ్బం “తిస్సో, భన్తే, భిక్ఖు సఙ్ఘం పవారేతి దిట్ఠేన వా సుతేన వా

పరిసఙ్ఖాయ వా, వదతు తం, భన్తే, సఙ్ఘో అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తో పటికరిస్సతి. దుతియమ్పి, భన్తే…పే॰… తతియమ్పి, భన్తే, తిస్సో భిక్ఖు సఙ్ఘం పవారేతి…పే॰… పటికరిస్సతీ"తి. సచే పన వుడ్ఢతరో హోతి, "ఆయస్మా, భన్తే, తిస్సో"తి వత్తబ్బం. ఏవఞ్హి తేన తస్సత్థాయ పవారితం హోతి. పవారణం దేన్తేన పన ఛన్దోపి దాతబ్బో, ఛన్దదానం హేట్ఠా వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం. ఇధాపి ఛన్దదానం అవసేసకమ్మత్థాయ. తస్మా సచే పవారణం దేన్తో ఛన్దం దేతి, వుత్తనయేన ఆహటాయ పవారణాయ తేన చ భిక్ఖునా సఙ్ఘేన చ పవారితమేవ హోతి. అథ పవారణమేవ దేతి, న ఛన్దం, తస్స చ పవారణాయ ఆరోచితాయ సఙ్ఘేన చ పవారితే సబ్బేసం సుప్పవారితం హోతి, అఞ్ఞం పన కమ్మం కుప్పతి. సచే ఛన్దమేవ దేతి, న పవారణం, సఙ్ఘస్స పవారణా చ సేసకమ్మాని చ న కుప్పన్తి, తేన పన భిక్ఖునా అప్పవారితం హోతి, పవారణాదివసే పన బహిసీమాయ పవారణం అధిట్ఠహిత్వా ఆగతేనపి ఛన్దో దాతబ్బో తేన సఙ్ఘస్స పవారణాకమ్మం న కుప్పతి.

సచే పురిమికాయ పఞ్చ భిక్ఖూ వస్సం ఉపగతా, పచ్ఛిమికాయపి పఞ్చ, పురిమేహి ఞత్తిం ఠపేత్వా పవారితే పచ్ఛిమేహి తేసం సన్తికే పారిసుద్ధిఉపోసథో కాతబ్బో, న ఏకస్మిం ఉపోసథగ్గే ద్వే ఞత్తియో ఠపేతబ్బా. సచేపి పచ్ఛిమికాయ ఉపగతా చత్తారో తయో ద్వే ఏకో వా హోతి, ఏసేవ నయో. అథ పురిమికాయ చత్తారో, పచ్ఛిమికాయపి చత్తారో తయో ద్వే ఏకో వా, ఏసేవ నయో. అథాపి పురిమికాయ తయో, పచ్ఛిమికాయపి తయో ద్వే ఏకో వా, ఏసేవ నయో. ఇదఞ్హేత్థ లక్ఖణం.

సచే పురిమికాయ ఉపగతేహి పచ్ఛిమికాయ ఉపగతా థోకతరా చేవ హోన్తి సమసమా చ, సఙ్ఘపవారణాయ చ గణం పూరేన్తి, సఙ్ఘపవారణావసేన ఞత్తి ఠపేతబ్బా. సచే పన పచ్ఛిమికాయ ఏకో హోతి, తేన సద్ధిం తే చత్తారో హోన్తి, చతున్నం సఙ్ఘఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేతుం న వట్టతి. గణఞత్తియా పన సో గణపూరకో హోతి, తస్మా గణవసేన ఞత్తిం ఠపేత్వా పురిమేహి పవారేతబ్బం, ఇతరేన తేసం సన్తికే పారిసుద్ధిఉపోసథో కాతబ్బోతి. పురిమికాయ ద్వే, పచ్ఛిమికాయ ద్వే వా ఏకో వా ఏసేవ నయో. పురిమికాయ ఏకో పచ్ఛిమికాయ ఏకోతి ఏకేన ఏకస్స సన్తికే పవారేతబ్బం, ఏకేన పారిసుద్ధిఉపోసథో కాతబ్బో. సచే పురిమేహి వస్సూపగతేహి పచ్ఛా వస్సూపగతా ఏకేనపి అధికతరా హోన్తి, పఠమం పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసిత్వా పచ్ఛా థోకతరేహి తేసం సన్తికే పవారేతబ్బం.

కత్తికాయ చాతుమాసినిపవారణాయ పన సచే పఠమవస్సూపగతేహి మహాపవారణాయ పవారితేహి పచ్ఛా ఉపగతా అధికతరా వా సమసమా వా హోన్తి, పవారణాఞత్తిం ఠపేత్వా పవారేతబ్బం. తేహి పవారితే పచ్ఛా ఇతరేహి పారిసుద్ధిఉపోసథో కాతబ్బో. అథ మహాపవారణాయం పవారితా బహూ హోన్తి, పచ్ఛా వస్సూపగతా థోకా వా ఏకో వా, పాతిమోక్ఖే ఉద్దిట్ఠే పచ్ఛా తేసం సన్తికే తేన పవారేతబ్బం. కిం పనేతం పాతిమోక్ఖం సకలమేవ ఉద్దిసితబ్బం, ఉదాహు ఏకదేసమ్పీతి? ఏకదేసమ్పి ఉద్దిసితుం వట్టతి. వుత్తఞ్హేతం భగవతా –

> "పఞ్చిమే, భిక్ఖవే, పాతిమోక్ఖుద్దేసా, నిదానం ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం, అయం పఠమో పాతిమోక్ఖుద్దేసో. నిదానం ఉద్దిసిత్వా చత్తారి పారాజికాని ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం, అయం దుతియో పాతిమోక్ఖుద్దేసో. నిదానం ఉద్దిసిత్వా చత్తారి పారాజికాని ఉద్దిసిత్వా తేరస సఙ్ఘాదిసేసే ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం, అయం తతియో పాతిమోక్ఖుద్దేసో. నిదానం ఉద్దిసిత్వా చత్తారి పారాజికాని ఉద్దిసిత్వా తేరస సఙ్ఘాదిసేసే ఉద్దిసిత్వా ద్వే అనియతే ఉద్దిసిత్వా అవసేసం భుతేన సావేతబ్బం, అయం చతుత్థో పాతిమోక్ఖుద్దేసో. విత్థారేనేవ పఞ్చమో"తి (మహావ॰ ౧౫౦).

తత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౧౩౦) **నిదానం ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బన్తి** “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో…పే… ఆవికతా హిస్స ఫాసు హోతీ”తి ఇమం నిదానం ఉద్దిసిత్వా “ఉద్దిట్ఠం ఖో ఆయస్మన్తో నిదానం, తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా. దుతియమ్పి పుచ్ఛామి…పే… ఏవమేతం ధారయామి. సుతా ఖో పనాయస్మన్తేహి చత్తారో పారాజికా ధమ్మా …పే… అవివదమానేహి సిక్ఖితబ్బ”న్తి ఏవం అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం. ఏతేన నయేన సేసాపి చత్తారో పాతిమోక్ఖుద్దేసా వేదితబ్బా.

౧౭౪. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సతి అన్తరాయే సంఖిత్తేన పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితుం. న, భిక్ఖవే, అసతి అన్తరాయే సంఖిత్తేన పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బం, యో ఉద్దిసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౧౩౦) వచనతో పన వినా అన్తరాయా సంఖిత్తేన పాతిమోక్ఖం న ఉద్దిసితబ్బం. తత్రిమే అన్తరాయా – రాజన్తరాయో చోరన్తరాయో అగ్యన్తరాయో ఉదకన్తరాయో మనుస్సన్తరాయో అమనుస్సన్తరాయో వాళన్తరాయో సరీసపన్తరాయో జీవితన్తరాయో బ్రహ్మచరియన్తరాయోతి.

తత్థ సచే భిక్ఖూసు ఉపోసథం కరిస్సామాతి నిసిన్నేసు రాజా ఆగచ్ఛతి, అయం **రాజన్తరాయో**. చోరా ఆగచ్ఛన్తి, అయం **చోరన్తరాయో**. దవడాహో ఆగచ్ఛతి, ఆవాసే వా అగ్గి ఉట్ఠాతి, అయం **అగ్యన్తరాయో**. మేఘో వా ఉట్ఠేతి, ఓఘో వా ఆగచ్ఛతి, అయం **ఉదకన్తరాయో**. బహూ మనుస్సా ఆగచ్ఛన్తి, అయం **మనుస్సన్తరాయో**. భిక్ఖుం యక్ఖో గణ్హాతి, అయం **అమనుస్సన్తరాయో**. బ్యగ్ఘాదయో చణ్డమిగా ఆగచ్ఛన్తి, అయం **వాళన్తరాయో**. భిక్ఖుం సప్పాదయో డంసన్తి, అయం **సరీసపన్తరాయో**. భిక్ఖు గిలానో వా హోతి, కాలం వా కరోతి, వేరినో వా తం మారేతుకామా గణ్హన్తి, అయం **జీవితన్తరాయో**. మనుస్సా ఏకం వా బహూ వా భిక్ఖూ బ్రహ్మచరియా చావేతుకామా గణ్హన్తి, అయం **బ్రహ్మచరియన్తరాయో**. ఏవరూపేసు అన్తరాయేసు సంఖిత్తేన పాతిమోక్ఖో ఉద్దిసితబ్బో, పఠమో వా ఉద్దేసో ఉద్దిసితబ్బో. ఆదిమ్హి ద్వే తయో చత్తారో వా. ఏత్థ దుతియాదీసు ఉద్దేసేసు యస్మిం అపరియోసితే అన్తరాయో హోతి, సోపి సుతేనేవ సావేతబ్బో. నిదానుద్దేసే పన అనిట్ఠితే సుతేన సావేతబ్బం నామ నత్థి.

పవారణాకమ్మేపి సతి అన్తరాయే ద్వేవాచికం ఏకవాచికం సమానవస్సికం వా పవారేతుం వట్టతి. ఏత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౨౩౪) ఞత్తిం ఠపేన్తేనపి “యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ద్వేవాచికం పవారేయ్యా”తి వత్తబ్బం. ఏకవాచికే “ఏకవాచికం పవారేయ్యా”తి, సమానవస్సికేపి “సమానవస్సికం పవారేయ్యా”తి వత్తబ్బం. ఏత్థ చ బహూపి సమానవస్సా ఏకతో పవారేతుం లభన్తి. “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అజ్జ పవారణా పన్నరసీ, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో పవారేయ్యా”తి ఇమాయ పన సబ్బసఙ్గాహికాయ ఞత్తియా ఠపితాయ తేవాచికం ద్వేవాచికం ఏకవాచికఞ్చ పవారేతుం వట్టతి, సమానవస్సికం న వట్టతి. “తేవాచికం పవారేయ్యా”తి వుత్తే పన తేవాచికమేవ వట్టతి, అఞ్ఞం న వట్టతి. “ద్వేవాచికం పవారేయ్యా”తి వుత్తే ద్వేవాచికం తేవాచికఞ్చ వట్టతి, ఏకవాచికఞ్చ సమానవస్సికఞ్చ న వట్టతి. “ఏకవాచికం పవారేయ్యా”తి వుత్తే పన ఏకవాచికద్వేవాచికతేవాచికాని వట్టన్తి, సమానవస్సికమేవ న వట్టతి. “సమానవస్సిక”న్తి వుత్తే సబ్బం వట్టతి.

౧౭౫. కేన పన పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బన్తి? “అనుజానామి, భిక్ఖవే, థేరాధికం పాతిమోక్ఖ”న్తి (మహావ. ౧౩౪) వచనతో థేరేన వా పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బం, “అనుజానామి, భిక్ఖవే, యో తత్థ భిక్ఖు బ్యత్తో పటిబలో, తస్సాధేయ్యం పాతిమోక్ఖ”న్తి (మహావ. ౧౩౫) వచనతో నవకతరేన వా. ఏత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౧౩౫) చ కిఞ్చాపి నవకతరస్సపి బ్యత్తస్స పాతిమోక్ఖం

అనుఞ్ఞాతం, అథ ఖో ఏత్థ అయం అధిప్పాయో – సచే థేరస్స పఞ్చ వా చత్తారో వా తయో వా పాతిమోక్ఖుద్దేసా నాగచ్ఛన్తి, ద్వే పన అఖణ్డా సువిసదా వాచుగ్గతా హోన్తి, థేరాయత్తంవ పాతిమోక్ఖం. సచే పన ఏత్తకమ్పి విసదం కాతుం న సక్కోతి, బ్యత్తస్స భిక్ఖునో ఆయత్తం హోతి, తస్మా సయం వా ఉద్దిసితబ్బం, అఞ్ఞో వా అజ్ఝేసితబ్బో. "న, భిక్ఖవే, సఙ్ఘమజ్ఝే అనజ్ఝిట్ఠేన పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బం, యో ఉద్దిసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౫౪) వచనతో అనజ్ఝిట్ఠేన పాతిమోక్ఖం న ఉద్దిసితబ్బం. న కేవలం పాతిమోక్ఖంయేవ, ధమ్మోపి న భాసితబ్బో "న, భిక్ఖవే, సఙ్ఘమజ్ఝే అనజ్ఝిట్ఠేన ధమ్మో భాసితబ్బో, యో భాసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౫౦) వచనతో.

అజ్ఝేసనా చేత్థ సఙ్ఘేన సమ్మతధమ్మజ్ఝేసకాయత్తా వా సఙ్ఘత్థే రాయత్తా వా, తస్మా ధమ్మజ్ఝేసకే అసతి సఙ్ఘత్థేరం ఆపుచ్ఛిత్వా వా తేన యాచితో వా భాసితుం లభతి. సఙ్ఘత్థేరేనపి సచే విహారే బహూ ధమ్మకథికా హోన్తి, వారపటిపాటియా వత్తబ్బో. "త్వం ధమ్మం భణ, ధమ్మదానం దేహీ"తి వా వుత్తేన తీహిపి విధీహి ధమ్మో భాసితబ్బో, "ఓసారేహీ"తి వుత్తో పన ఓసారేతుమేవ లభతి, "కథేహీ"తి వుత్తో కథేతుమేవ, "సరభఞ్ఞం భణాహీ"తి వుత్తో సరభఞ్ఞమేవ. సఙ్ఘత్థేరోపి చ ఉచ్చతరే ఆసనే నిసిన్నో యాచితుం న లభతి. సచే ఉపజ్ఝాయో చేవ సద్ధివిహారికో చ హోతి, ఉపజ్ఝాయో చ నం ఉచ్చాసనే నిసిన్నో "భణా"తి వదతి, సజ్ఝాయం అధిట్ఠహిత్వా భణితబ్బం. సచే పనేత్థ దహరభిక్ఖూ హోన్తి, "తేసం భణామీ"తి భణితబ్బం. సచే విహారే సఙ్ఘత్థేరో అత్తనోయేవ నిస్సితకే భణాపేతి, అఞ్ఞే మధురభాణకేపి నాజ్ఝేసతి, సో అఞ్ఞేహి వత్తబ్బో – "భన్తే, అసుకం నామ భణాపేమా"తి. సచే "భణాపేథా"తి వదతి, తుణ్హీ వా హోతి, భణాపేతుం వట్టతి. సచే పన పటిబాహతి, న భణాపేతబ్బం. యది పన అనాగతేయేవ సఙ్ఘత్థేరే ధమ్మస్సవనం ఆరద్ధం, పున ఆగతే ఠపేత్వా ఆపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి. ఓసారేత్వా పన కథేన్తేన ఆపుచ్ఛిత్వా అట్ఠపేత్వాయేవ వా కథేతబ్బం. కథేన్తస్స పున ఆగతేపి ఏసేవ నయో.

ఉపనిసిన్నకథాయమ్పి సఙ్ఘత్థేరోవ సామీ, తస్మా తేన సయం వా కథేతబ్బం, అఞ్ఞో వా భిక్ఖు "కథేహీ"తి వత్తబ్బో, నో చ ఖో ఉచ్చతరే ఆసనే నిసిన్నేన, మనుస్సానం పన "భణాహీ"తి వత్తుం వట్టతి. మనుస్సా అత్తనో జాననకం భిక్ఖుం పుచ్ఛన్తి, తేన థేరం ఆపుచ్ఛిత్వాపి కథేతబ్బం. సచే సఙ్ఘత్థేరో "భన్తే, ఇమే పఞ్హం పుచ్ఛన్తీ"తి పుట్ఠో "కథేహీ"తి వా భణతి, తుణ్హీ వా హోతి, కథేతుం వట్టతి. అన్తరఘరే అనుమోదనాదీసుపి ఏసేవ నయో. సచే సఙ్ఘత్థేరో "విహారే వా అన్తరఘరే వా మం అనాపుచ్ఛిత్వాపి కథేయ్యాసీ"తి అనుజానాతి, లద్ధకప్పియం హోతి, సబ్బత్థ వత్తుం వట్టతి. సజ్ఝాయం కరోన్తేనాపి థేరో ఆపుచ్ఛితబ్బోయేవ. ఏకం ఆపుచ్ఛిత్వా సజ్ఝాయన్తస్స అపరో ఆగచ్ఛతి, పున ఆపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి. సచేపి "విస్సమిస్సామీ"తి ఠపితస్స ఆగచ్ఛతి, పున ఆరభన్తేన ఆపుచ్ఛితబ్బం. సఙ్ఘత్థేరే అనాగతేయేవ ఆరద్ధం సజ్ఝాయన్తస్సాపి ఏసేవ నయో. ఏకేన సఙ్ఘత్థేరేన "మం అనాపుచ్ఛాపి యథాసుఖం సజ్ఝాయాహీ"తి అనుఞ్ఞాతే యథాసుఖం సజ్ఝాయితుం వట్టతి, అఞ్ఞస్మిం పన ఆగతే తం ఆపుచ్ఛిత్వావ సజ్ఝాయితబ్బం.

యస్మిం పన విహారే సబ్బేవ భిక్ఖూ బాలా హోన్తి అబ్యత్తా న జానన్తి పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితుం, తత్థ కిం కాతబ్బన్తి? తేహి భిక్ఖూహి ఏకో భిక్ఖు సామన్తా ఆవాసా సజ్జుకం పాహేతబ్బో "గచ్ఛావుసో, సంఖిత్తేన వా విత్థారేన వా పాతిమోక్ఖం పరియాపుణిత్వా ఆగచ్ఛాహీ"తి. ఏవఞ్చేతం లభేథ, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే లభేథ, తేహి భిక్ఖూహి సబ్బేహేవ యత్థ తాదిసా భిక్ఖూ హోన్తి, సో ఆవాసో ఉపోసథకరణత్థాయ అన్వడ్ఢమాసం గన్తబ్బో, అగచ్ఛన్తానం దుక్కటం. ఇదఞ్చ ఉతువస్సేయేవ, వస్సానే పన పురిమికాయ పాతిమోక్ఖుద్దేసకేన వినా న వస్సం ఉపగచ్ఛితబ్బం. సచే నో వస్సూపగతానం

పక్కమతి వా విబ్భమతి వా కాలం వా కరోతి, అఞ్ఞస్మిం సతియేవ పచ్ఛిమికాయ వసితుం వట్టతి, అసతి అఞ్ఞత్థ గన్తబ్బం, అగచ్ఛన్తానం దుక్కటం. సచే పన పచ్ఛిమికాయ పక్కమతి వా విబ్భమతి వా కాలం వా కరోతి, మాసద్వయం వసితబ్బం.

యత్థ పన తే బాలా భిక్ఖూ విహరన్తి అబ్యత్తా, సచే తత్థ కోచి భిక్ఖు ఆగచ్ఛతి బహుస్సుతో ఆగతాగమో ధమ్మధరో వినయధరో మాతికాధరో పణ్డితో బ్యత్తో మేధావీ లజ్జీ కుక్కుచ్చకో సిక్ఖాకామో, తేహి భిక్ఖూహి సో భిక్ఖు సఙ్గహేతబ్బో అనుగ్గహేతబ్బో ఉపలాపేతబ్బో , ఉపట్ఠాపేతబ్బో చుణ్ణేన మత్తికాయ దన్తకట్ఠేన ముఖోదకేన. నో చే సఙ్గహేయ్యుం అనుగ్గహేయ్యుం ఉపలాపేయ్యుం, ఉపట్ఠాపేయ్యుం చుణ్ణేన మత్తికాయ దన్తకట్ఠేన ముఖోదకేన, సబ్బేసం దుక్కటం. ఇధ నేవ థేరా, న దహరా ముచ్చన్తి, సబ్బేహి వారేన ఉపట్ఠాపేతబ్బో. అత్తనో వారే అనుపట్ఠహన్తస్స ఆపత్తి. తేన పన మహాథేరానం పరివేణసమ్మజ్జనదన్తకట్ఠదానాదీని న సాదితబ్బాని, ఏవమ్పి సతి మహాథేరేహి సాయంపాతం ఉపట్ఠానం ఆగన్తబ్బం, తేన పన తేసం ఆగమనం ఞత్వా పఠమతరం మహాథేరానం ఉపట్ఠానం గన్తబ్బం. సచస్స సద్ధిఞ్చరా భిక్ఖూ ఉపట్ఠాకా అత్థి, "మయ్హం ఉపట్ఠాకా అత్థి, తుమ్హే అప్పోస్సుక్కా విహరథా"తి వత్తబ్బం. అథాపిస్స సద్ధిఞ్చరా నత్థి, తస్మింయేవ విహారే ఏకో వా ద్వే వా వత్తసమ్పన్నా వదన్తి "మయం థేరస్స కత్తబ్బం కరిస్సామ, అవసేసా ఫాసు విహరన్తూ"తి, సబ్బేసం అనాపత్తి.

౧౭౬. "యస్స సియా ఆపత్తి, సో ఆవికరేయ్యా"తి(మహావ. ౧౩౪) ఆదివచనతో న సాపత్తికేన ఉపోసథో కాతబ్బో, తస్మా తదహుపోసథే ఆపత్తిం సరన్తేన దేసేతబ్బా. దేసేన్తేన చ ఏకం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవం వత్తబ్బో "అహం, ఆవుసో, ఇత్థన్నామం ఆపత్తిం ఆపన్నో, తం పటిదేసేమీ"తి. సచే నవకతరో హోతి, "అహం, భన్తే"తి వత్తబ్బం. "తం పటిదేసేమీ"తి ఇదం పన అత్తనో అత్తనో అనురూపవసేన "తం తుయ్హమూలే, తం తుమ్హమూలే పటిదేసేమీ"తి వుత్తేపి సువుత్తమేవ హోతి. పటిగ్గాహకేనపి అత్తనో అత్తనో అనురూపవసేన "పస్సథ, భన్తే, తం ఆపత్తిం, పస్ససి, ఆవుసో, తం ఆపత్తి"న్తి వా వత్తబ్బం, పున దేసకేన "ఆమ, ఆవుసో, పస్సామి, ఆమ, భన్తే, పస్సామీ"తి వా వత్తబ్బం. పున పటిగ్గాహకేన "ఆయతిం, భన్తే, సంవరేయ్యాథ, ఆయతిం, ఆవుసో, సంవరేయ్యాసీ"తి వా వత్తబ్బం. ఏవం వుత్తే దేసకేన "సాధు సుట్ఠు ఆవుసో సంవరిస్సామి, సాధు సుట్ఠు, భన్తే, సంవరిస్సామీ"తి వా వత్తబ్బం. సచే ఆపత్తియా వేమతికో హోతి, ఏకం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవం వత్తబ్బో "అహం, ఆవుసో, ఇత్థన్నామాయ ఆపత్తియా వేమతికో, యదా నిబ్బేమతికో భవిస్సామి, తదా తం ఆపత్తిం పటికరిస్సామీ"తి వత్వా ఉపోసథో కాతబ్బో, పాతిమోక్ఖం సోతబ్బం, న త్వేవ తప్పచ్చయా ఉపోసథస్స అన్తరాయో కాతబ్బో. "న, భిక్ఖవే, సభాగా ఆపత్తి దేసేతబ్బా, యో దేసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. న, భిక్ఖవే, సభాగా ఆపత్తి పటిగ్గహేతబ్బా, యో పటిగ్గణ్హేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౬౯) వచనతో యం ద్వేపి జనా వికాలభోజనాదినా సభాగవత్థునా ఆపత్తిం ఆపజ్జన్తి, ఏవరూపా వత్థుసభాగా ఆపత్తి నేవ దేసేతబ్బా, న చ పటిగ్గహేతబ్బా. వికాలభోజనపచ్చయా ఆపన్నం పన ఆపత్తిసభాగం అనతిరిత్తభోజనపచ్చయా ఆపన్నస్స సన్తికే దేసేతుం వట్టతి.

సచే పన సబ్బో సఙ్ఘో వికాలభోజనాదినా సభాగవత్థునా లహుకాపత్తిం ఆపజ్జతి, తత్థ కిం కాతబ్బన్తి? తేహి భిక్ఖూహి ఏకో భిక్ఖు సామన్తా ఆవాసా సజ్జుకం పాహేతబ్బో "గచ్ఛావుసో, తం ఆపత్తిం పటికరిత్వా ఆగచ్ఛ, మయం తే సన్తికే ఆపత్తిం పటికరిస్సామా"తి. ఏవఞ్చేతం లభేథ, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే లభేథ, బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం సబ్బో సఙ్ఘో సభాగం ఆపత్తిం ఆపన్నో, యదా అఞ్ఞం భిక్ఖుం సుద్ధం అనాపత్తికం

పస్సిస్సతి, తదా తస్స సన్తికే తం ఆపత్తిం పటికరిస్సతీ”తి (మహావ. ౧౭౧) వత్వా ఉపోసథో కాతబ్బో. సచే పన వేమతికో హోతి, “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం సబ్బో సఙ్ఘో సభాగాయ ఆపత్తియా వేమతికో, యదా నిబ్బేమతికో భవిస్సతి, తదా తం ఆపత్తిం పటికరిస్సతీ”తి (మహావ. ౧౭౧) వత్వా ఉపోసథో కాతబ్బో. సచే పనేత్థ కోచి “తం సభాగం ఆపత్తిం దేసేతుం వట్టతీ”తి మఞ్ఞమానో ఏకస్స సన్తికే దేసేతి, దేసితా సుదేసితావ. అఞ్ఞం పన దేసనాపచ్చయా దేసకో పటిగ్గహణపచ్చయా పటిగ్గాహకో చాతి ఉభోపి దుక్కటం ఆపజ్జన్తి, తం నానావత్థుకం హోతి, తస్మా అఞ్ఞమఞ్ఞం దేసేతబ్బం. ఏత్తావతా తే నిరాపత్తికా హోన్తి, తేసం సన్తికే సేసేహి సభాగాపత్తియో దేసేతబ్బా వా ఆరోచేతబ్బా వా. సచే తే ఏవం అకత్వా ఉపోసథం కరోన్తి, “పారిసుద్ధిం ఆయస్మన్తో ఆరోచేథా”తిఆదినా నయేన సాపత్తికస్స ఉపోసథకరణే పఞ్ఞత్తం దుక్కటం ఆపజ్జన్తి.

సచే కోచి భిక్ఖు పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే ఆపత్తిం సరతి, తేన భిక్ఖునా సామన్తో భిక్ఖు ఏవం వత్తబ్బో “అహం, ఆవుసో, ఇత్థన్నామం ఆపత్తిం ఆపన్నో, ఇతో వుట్ఠహిత్వా తం ఆపత్తిం పటికరిస్సామీ”తి. సామన్తో చ భిక్ఖు సభాగోయేవ వత్తబ్బో. విసభాగస్స హి వుచ్చమానే భణ్డనకలహసఙ్ఘభేదాదీనిపి హోన్తి, తస్మా తస్స అవత్వా “ఇతో వుట్ఠహిత్వా పటికరిస్సామీ”తి ఆభోగం కత్వా ఉపోసథో కాతబ్బో. సచే పన కోచి పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే ఆపత్తియా వేమతికో హోతి, తేనపి సభాగోయేవ సామన్తో భిక్ఖు ఏవం వత్తబ్బో “అహం, ఆవుసో, ఇత్థన్నామాయ ఆపత్తియా వేమతికో, యదా నిబ్బేమతికో భవిస్సామి, తదా తం ఆపత్తిం పటికరిస్సామీ”తి. ఏవఞ్చ వత్వా ఉపోసథో కాతబ్బో, పాతిమోక్ఖం సోతబ్బం, న త్వేవ తప్పచ్చయా ఉపోసథస్స అన్తరాయో కాతబ్బో.

౧౭౭. “అనుజానామి , భిక్ఖవే, ఉపోసథాగారం సమ్మజ్జితు”న్తి(మహావ. ౧౫౯) ఆదివచనతో –

“సమ్మజ్జనీ పదీపో చ, ఉదకం ఆసనేన చ;

ఉపోసథస్స ఏతాని, పుబ్బకరణన్తి వుచ్చతీ”తి. (మహావ. అట్ఠ. ౧౬౮) –

ఏవం వుత్తం చతుబ్బిధం పుబ్బకరణం కత్వావ ఉపోసథో కాతబ్బో. కేన పన తం కాతబ్బన్తి? “అనుజానామి, భిక్ఖవే, థేరేన భిక్ఖునా నవం భిక్ఖుం ఆణాపేతుం, న, భిక్ఖవే, థేరేన ఆణత్తేన అగిలానేన న సమ్మజ్జితబ్బం, యో న సమ్మజ్జేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తిఆదివచనతో యో థేరేన ఆణత్తో, తేన కాతబ్బం. ఆణాపేన్తేన చ కిఞ్చి కమ్మం కరోన్తో వా సదాకాలమేవ ఏకో వా భారనిత్థరణకో వా సరభాణకధమ్మకథికాదీసు అఞ్ఞతరో వా న ఉపోసథాగారసమ్మజ్జనత్థం ఆణాపేతబ్బో, అవసేసా పన వారేన ఆణాపేతబ్బా. సచే ఆణత్తో సమ్మజ్జనిం తావకాలికమ్పి న లభతి, సాఖాభఙ్గం కప్పియం కారేత్వా సమ్మజ్జితబ్బం, తమ్పి అలభన్తస్స లద్ధకప్పియం హోతి.

ఆసనపఞ్ఞాపనత్థం ఆణత్తేన చ సచే ఉపోసథాగారే ఆసనాని నత్థి, సఙ్ఘికావాసతో ఆహరిత్వా పఞ్ఞపేత్వా పున ఆహరితబ్బాని, ఆసనేసు అసతి కటసారకేపి తట్టికాయోపి పఞ్ఞాపేతుం వట్టతి, తట్టికాసుపి అసతి సాఖాభఙ్గాని కప్పియం కారేత్వా పఞ్ఞపేతబ్బాని, కప్పియకారకం అలభన్తస్స లద్ధకప్పియం హోతి.

పదీపకరణత్థం ఆణాపేన్తేన పన “అసుకస్మిం నామ ఓకాసే తేలం వా వట్టి వా కపల్లికా వా అత్థి, తం గహేత్వా కరోహీ”తి వత్తబ్బో. సచే తేలాదీని నత్థి, పరియేసితబ్బాని, పరియేసిత్వా అలభన్తస్స లద్ధకప్పియం హోతి. అపిచ కపాలే అగ్గిపి జాలేతబ్బో.

“ఛన్దపారిసుద్ధిఉతుక్ఖానం, భిక్ఖుగణనాచ ఓవాదో;

ఉపోసథస్స ఏతాని, పుబ్బకిచ్చన్తి వుచ్చతీ”తి. (మహావ. ౧౬౮) –

ఏవం వుత్తం పన చతుబ్బిధమ్పి పుబ్బకిచ్చం పుబ్బకరణతో పచ్ఛా కాతబ్బం. తమ్పి హి అకత్వా ఉపోసథో న కాతబ్బో.

౧౫౮. యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఉపోసథం కరేయ్యా”తి (మహావ. ౧౪౩) వచనతో యదా సఙ్ఘస్స ఉపోసథకమ్మం పత్తకల్లం హోతి, తదా తం కాతబ్బం, పత్తకల్లఞ్చ నామేతం చతూహి అఙ్గేహి సఙ్గహితం. తేనాహు అట్ఠకథాచరియా –

“ఉపోసథో యావతికా చ భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా,

సభాగాపత్తియో చ న విజ్జన్తి;

వజ్జనీయా చ పుగ్గలా తస్మిం న హోన్తి,

పత్తకల్లన్తి వుచ్చతీ”తి. (మహావ. అట్ఠ. ౧౬౮);

తత్థ **ఉపోసథోతి** తీసు ఉపోసథదివసేసు అఞ్ఞతరదివసో. తస్మిఞ్హి సతి ఇదం సఙ్ఘస్స ఉపోసథకమ్మం పత్తకల్లం నామ హోతి, నాసతి. యథాహ “న చ, భిక్ఖవే, అనుపోసథే ఉపోసథో కాతబ్బో”తి (మహావ. ౧౮౩).

యావతికా చ భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తాతి యత్తకా భిక్ఖూ తస్స ఉపోసథకమ్మస్స పత్తా యుత్తా అనురూపా సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన చత్తారో పకతత్తా, తే చ ఖో హత్థపాసం అవిజహిత్వా ఏకసీమాయం ఠితా. తేసు హి చతూసు భిక్ఖూసు ఏకసీమాయం హత్థపాసం అవిజహిత్వా ఠితేస్వేవ తం సఙ్ఘస్స ఉపోసథకమ్మం పత్తకల్లం నామ హోతి, న ఇతరథా. యథాహ “అనుజానామి, భిక్ఖవే, చతున్నం పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితు”న్తి (మహావ. ౧౬౮).

సభాగాపత్తియో చ న విజ్జన్తీతి ఏత్థ యం సబ్బో సఙ్ఘో వికాలభోజనాదినా సభాగవత్థునా లహుకాపత్తిం ఆపజ్జతి, ఏవరూపా వత్థుసభాగా సభాగాతి వుచ్చతి. ఏతాసు అవిజ్జమానాసుపి సభాగాసు విజ్జమానాసుపి పత్తకల్లం హోతియేవ.

వజ్జనీయా చ పుగ్గలా తస్మిం న హోన్తీతి “న, భిక్ఖవే, సగహట్ఠాయ పరిసాయ పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బ”న్తి (మహావ. ౧౫౪) వచనతో గహట్ఠో చ, “న, భిక్ఖవే, భిక్ఖునియా నిసిన్నపరిసాయ పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బ”న్తిఆదినా (మహావ. ౧౮౩) నయేన వుత్తా భిక్ఖునీ, సిక్ఖమానా, సామణేరో, సామణేరీ, సిక్ఖాపచ్చక్ఖాతకో, అన్తిమవత్థుఅజ్ఝాపన్నకో , ఆపత్తియా అదస్సనే ఉక్ఖిత్తకో, ఆపత్తియా అప్పటికమ్మే ఉక్ఖిత్తకో, పాపికాయ దిట్ఠియా అప్పటినిస్సగ్గే ఉక్ఖిత్తకో, పణ్డకో, థేయ్యసంవాసకో, తిత్థియపక్కన్తకో, తిరచ్ఛానగతో, మాతుఘాతకో , పితుఘాతకో, అరహన్తఘాతకో, భిక్ఖునీదూసకో, సఙ్ఘభేదకో, లోహితుప్పాదకో, ఉభతోబ్యఞ్జనకోతి ఇమే వీసతి చాతి ఏకవీసతి పుగ్గలా వజ్జనీయా నామ. తే హత్థపాసతో బహికరణవసేన వజ్జేతబ్బా. ఏతేసు హి తివిధే ఉక్ఖిత్తకే సతి ఉపోసథం కరోన్తో సఙ్ఘో పాచిత్తియం ఆపజ్జతి, సేసేసు దుక్కటం, ఏత్థ చ **తిరచ్ఛానగతోతి** యస్స ఉపసమ్పదా పటిక్ఖిత్తా. తిత్థియా గహట్ఠేనేవ సఙ్గహితా. ఏతేపి హి వజ్జనీయా. ఏవం పత్తకల్లం ఇమేహి చతూహి అఙ్గేహి సఙ్గహితన్తి వేదితబ్బం. ఇదఞ్చ సబ్బం పవారణాకమ్మేపి యోజేత్వా దస్సేతబ్బం. “న, భిక్ఖవే, పాతిమోక్ఖుద్దేసకేన సఞ్చిచ్చ న సావేతబ్బం, యో న సావేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే,

పాతిమోక్ఖుద్దేసకేన వాయమితుం ‘కథం సావేయ్య’న్తి, వాయమన్తస్స అనాపత్తీ”తి (మహావ. ౧౩౪) వచనతో పాతిమోక్ఖుద్దేసకేన పరిసం సావేతుం వాయమితబ్బన్తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

ఉపోసథపవారణావినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౯. వస్సూపనాయికవినిచ్ఛయకథా

౧౮౫. వస్సూపనాయికాతి ఏత్థ పురిమికా పచ్ఛిమికాతి దువే వస్సూపనాయికా. తత్థ (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౮౪ ఆదయో) ఆసాళ్హీపుణ్ణమాయ అనన్తరే పాటిపదదివసే పురిమికా ఉపగన్తబ్బా, పచ్ఛిమికా పన ఆసాళ్హీపుణ్ణమతో అపరాయ పుణ్ణమాయ అనన్తరే పాటిపదదివసే. ఉపగచ్ఛన్తేన చ విహారం పటిజగ్గిత్వా పానీయం పరిభోజనీయం ఉపట్ఠాపేత్వా సబ్బం చేతియవన్దనాదిసామీచికమ్మం నిట్ఠాపేత్వా "ఇమస్మిం విహారే ఇమం తేమాసం వస్సం ఉపేమీ"తి సకిం వా ద్వత్తిక్ఖత్తుం వా వాచం నిచ్ఛారేత్వా వస్సం ఉపగన్తబ్బం. సచేపి "ఇధ వసిస్సామీ"తి ఆలయో అత్థి, అసతియా పన వస్సం న ఉపేతి, గహితసేనాసనం సుగ్గహితం, ఛిన్నవస్సో న హోతి, పవారేతుం లభతియేవ. వినాపి హి వచీభేదం ఆలయకరణమత్తేనపి వస్సం ఉపగతమేవ హోతి. "ఇధ వస్సం వసిస్సామీ"తి చిత్తుప్పాదోయేవేత్థ ఆలయో నామ.

"న , భిక్ఖవే, తదహువస్సూపనాయికాయ వస్సం అనుపగన్తుకామేన సఞ్చిచ్చ ఆవాసో అతిక్కమితబ్బో, యో అతిక్కమేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ॰ ౧౮౬) వచనతో వస్సూపనాయికదివసే వస్సం అనుపగన్తుకామో విహారసీమం అతిక్కమతి, విహారగణనాయ దుక్కటం. సచే హి తం దివసం విహారసతస్స ఉపచారం ఓక్కమిత్వా అతిక్కమతి, సతం ఆపత్తియో. సచే పన విహారం అతిక్కమిత్వా అఞ్ఞస్స విహారస్స ఉపచారం అనోక్కమిత్వావ నివత్తతి, ఏకావ ఆపత్తి. కేనచి అన్తరాయేన పురిమికం అనుపగతేన పచ్ఛిమికా ఉపగన్తబ్బా.

"న, భిక్ఖవే, అసేనాసనికేన వస్సం ఉపగన్తబ్బం, యో ఉపగచ్ఛేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ॰ ౨౦౪) వచనతో యస్స పఞ్చన్నం ఛదనానం అఞ్ఞతరేన ఛన్నం యోజితద్వారబన్ధనం సేనాసనం నత్థి, తేన న ఉపగన్తబ్బం. "న, భిక్ఖవే, ఛవకుటికాయ వస్సం ఉపగన్తబ్బం, యో ఉపగచ్ఛేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి(మహావ॰ ౨౦౪) ఆదివచనతో ఛవకుటికాయం ఛత్తే చాటియఞ్చ ఉపగన్తుం న వట్టతి. తత్థ **ఛవకుటికా** నామ టఙ్కితమఞ్చాదిభేదా కుటి. తత్థేవ ఉపగన్తుం న వట్టతి, సుసానే పన అఞ్ఞం కుటికం కత్వా ఉపగన్తుం వట్టతి, ఛత్తేపి చతూసు థమ్భేసు ఛత్తం ఠపేత్వా ఆవరణం కత్వా ద్వారం యోజేత్వా ఉపగన్తుం వట్టతి, ఛత్తకుటి నామేసా హోతి. చాటియాపి మహన్తేన కపల్లేన ఛత్తే వుత్తనయేన కుటికం కత్వా ఉపగన్తుం వట్టతి.

"న, భిక్ఖవే, రుక్ఖసుసిరే వస్సం ఉపగన్తబ్బం, యో ఉపగచ్ఛేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ॰ ౨౦౪) వచనతో సుద్ధే రుక్ఖసుసిరే ఉపగన్తుం న వట్టతి, మహన్తస్స పన రుక్ఖసుసిరస్స అన్తో పదరచ్ఛదనం కుటికం కత్వా పవిసనద్వారం యోజేత్వా ఉపగన్తుం వట్టతి, రుక్ఖం ఛిన్దిత్వా ఖాణుకమత్థకే పదరచ్ఛదనం కుటికం కత్వాపి వట్టతియేవ. "న, భిక్ఖవే, రుక్ఖవిటభియా"తి(మహావ॰ ౨౦౪) ఆదివచనతో సుద్ధే విటభిమత్తే ఉపగన్తుం న వట్టతి, మహావిటపే పన అట్టకం బన్ధిత్వా తత్థ పదరచ్ఛదనం కుటికం కత్వా ద్వారం యోజేత్వా ఉపగన్తబ్బం.

"అనుజానామి, భిక్ఖవే, వజే వస్సం ఉపగన్తు"న్తిఆదివచనతో వజే సత్థే నావాయఞ్చ ఉపగన్తుం వట్టతి. తత్థ **వజో**తి గోపాలకానం నివాసట్ఠానం. వజే వుట్ఠితే వజేన సద్ధిం గతస్స వస్సచ్ఛేదే అనాపత్తి "అనుజానామి, భిక్ఖవే, యేన వజో, తేన గన్తు"న్తి (మహావ॰ ౨౦౩) వుత్తత్తా. సత్థే వస్సం ఉపగచ్ఛన్తేన పన వస్సూపనాయికదివసే ఉపాసకా వత్తబ్బా "కుటికా లద్ధుం వట్టతీ"తి. సచే కరిత్వా దేన్తి, తత్థ పవిసిత్వా "ఇధ వస్సం ఉపేమీ"తి తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం. నో చే దేన్తి, సాలాసఙ్ఖేపేన

రితసకటస్స హేట్ఠా ఉపగన్తబ్బం. తమ్పి అలభన్తేన ఆలయో కాతబ్బో, సత్థే పన వస్సం ఉపగన్తుం న వట్టతి. **ఆలయో** నామ “ఇధ వస్సం వసిస్సామీ”తి చిత్తుప్పాదమత్తం. సచే మగ్గప్పటిపన్నే యేవ సత్థే పవారణాదివసో హోతి, తత్థేవ పవారేతబ్బం. అథ సత్థో అన్తోవస్సేయేవ భిక్ఖునా పత్థితట్ఠానం పత్వా అతిక్కమతి, పత్థితట్ఠానే వసిత్వా తత్థ భిక్ఖూహి సద్ధిం పవారేతబ్బం. అథాపి సత్థో అన్తోవస్సేయేవ అన్తరా ఏకస్మిం గామే తిట్ఠతి వా విప్పకిరతి వా, తస్మింయేవ గామే భిక్ఖూహి సద్ధిం వసిత్వా పవారేతబ్బం, అప్పవారేత్వా తతో పరం గన్తుం న వట్టతి. నావాయ వస్సం ఉపగచ్ఛన్తేనపి కుటియంయేవ ఉపగన్తబ్బం, పరియేసిత్వా అలభన్తేన ఆలయో కాతబ్బో. సచే అన్తోతేమాసం నావా సముద్దేయేవ హోతి, తత్థేవ పవారేతబ్బం. అథ నావా కూలం లభతి, అయఞ్చ పరతో గన్తుకామో హోతి, గన్తుం న వట్టతి, నావాయ లద్ధగామేయేవ వసిత్వా భిక్ఖూహి సద్ధిం పవారేతబ్బం. సచేపి నావా అనుతీరమేవ అఞ్ఞత్థ గచ్ఛతి, భిక్ఖు చ పఠమం లద్ధగామేయేవ వసితుకామో, నావా గచ్ఛతు, భిక్ఖునా తత్థేవ వసిత్వా భిక్ఖూహి సద్ధిం పవారేతబ్బం. ఇతి వజే సత్థే నావాయన్తి తీసు ఠానేసు నత్థి వస్సచ్ఛేదే ఆపత్తి, పవారేతుఞ్చ లభతి.

“న, భిక్ఖవే, వస్సం ఉపగన్త్వా పురిమం వా తేమాసం పచ్ఛిమం వా తేమాసం అవసిత్వా చారికా పక్కమితబ్బా, యో పక్కమేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౧౮౬) వచనతో పురిమికాయ వస్సం ఉపగతేన పురిమం తేమాసం, పచ్ఛిమికాయ ఉపగతేన పచ్ఛిమం తేమాసం అవసిత్వా చారికా న పక్కమితబ్బా, వస్సం ఉపగన్త్వా పన అరుణం అనుట్ఠాపేత్వాపి తదహేవ సత్తాహకరణీయేన పక్కమన్తస్సపి అన్తోసత్తాహే నివత్తన్తస్స అనాపత్తి, కో పన వాదో ద్వీహతీహం వసిత్వా సత్తాహకరణీయేన పక్కమన్తస్స అన్తోసత్తాహే నివత్తన్తస్స.

౧౮౦. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సత్తన్నం సత్తాహకరణీయేన పహితే గన్తుం, న త్వేవ అప్పహితే. భిక్ఖుస్స భిక్ఖునియా సిక్ఖమానాయ సామణేరస్స సామణేరియా ఉపాసకస్స ఉపాసికాయా”తి (మహావ. ౧౮౭) వచనతో పఞ్చన్నం సహధమ్మికానం అఞ్ఞతరేన సఙ్ఘగణపుగ్గలే ఉద్దిస్స అత్తనో వా అత్థాయ విహారం అడ్ఢయోగం పాసాదం హమ్మియం గుహం పరివేణం కోట్ఠకం ఉపట్ఠానసాలం అగ్గిసాలం కప్పియకుటిం వచ్చకుటిం చఙ్కమం చఙ్కమనసాలం ఉదపానం ఉదపానసాలం జన్తాఘరం జన్తాఘరసాలం పోక్ఖరణిం మణ్డపం ఆరామం ఆరామవత్థుం వా కారేత్వా “ఆగచ్ఛన్తు భిక్ఖూ, ఇచ్ఛామి దానఞ్చ దాతుం ధమ్మఞ్చ సోతుం భిక్ఖూ చ పస్సితు”న్తి ఏవం నిద్దిసిత్వా పేసితే గన్తబ్బం సత్తాహకరణీయేన, న త్వేవ అప్పహితే. ఉపాసకో వా ఉపాసికా వా తథేవ సఙ్ఘగణపుగ్గలే ఉద్దిస్స విహారాదీసు అఞ్ఞతరం కారేత్వా అత్తనో వా అత్థాయ నివేసనసయనిఘరాదీసు అఞ్ఞతరం కారాపేత్వా అఞ్ఞం వా కిచ్చకరణీయం నిద్దిసిత్వా గిలానో వా హుత్వా భిక్ఖూనం సన్తికే దూతం పహిణేయ్య “ఆగచ్ఛన్తు భదన్తా, ఇచ్ఛామి దానఞ్చ దాతుం ధమ్మఞ్చ సోతుం భిక్ఖూ చ పస్సితు”న్తి, గన్తబ్బం సత్తాహకరణీయేన, న త్వేవ అప్పహితే.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, సత్తన్నం సత్తాహకరణీయేన అప్పహితేపి గన్తుం, పగేవ పహితే. భిక్ఖుస్స భిక్ఖునియా సిక్ఖమానాయ సామణేరస్స సామణేరియా మాతుయా చ పితుస్స చా”తి (మహావ. ౧౯౮) వచనతో “గిలానానం ఏతేసం భిక్ఖుఆదీనం సహధమ్మికానం మాతాపితూనఞ్చ గిలానానంయేవ గిలానభత్తం వా గిలానుపట్ఠాకభత్తం వా భేసజ్జం వా పరియేసిస్సామి, పుచ్ఛిస్సామి వా ఉపట్ఠహిస్సామి వా”తి ఇమినా కారణేన అప్పహితేపి గన్తబ్బం, పగేవ పహితే. **అన్ధకట్ఠకథాయం** పన “యే మాతాపితూనం ఉపట్ఠాకా ఞాతకా వా అఞ్ఞాతకా వా, తేసమ్పి అప్పహితే గన్తుం వట్టతీ”తి వుత్తం, తం నేవ అట్ఠకథాయం, న పాళియం వుత్తం, తస్మా న గహేతబ్బం.

సచే పన భిక్ఖునో భాతా వా అఞ్ఞో వా ఞాతకో గిలానో హోతి, సో చే భిక్ఖుస్స సన్తికే దూతం పహిణేయ్య “అహం గిలానో, ఆగచ్ఛతు భదన్తో, ఇచ్ఛామి భదన్తస్స ఆగత”న్తి, గన్తబ్బం సత్తాహకరణీయేన, న త్వేవ అప్పహితే. సచే ఏకస్మిం విహారే భిక్ఖూహి సద్ధిం వసన్తో భిక్ఖుభత్తికో గిలానో హోతి, సో చే భిక్ఖూనం సన్తికే దూతం పహిణేయ్య “అహం గిలానో, ఆగచ్ఛన్తు భిక్ఖూ, ఇచ్ఛామి భిక్ఖూనం ఆగత”న్తి, గన్తబ్బం సత్తాహకరణీయేన, న త్వేవ అప్పహితే.

సచే భిక్ఖుస్స భిక్ఖునియా సిక్ఖమానాయ సామణేరస్స సామణేరియా అనభిరతి వా కుక్కుచ్చం వా దిట్ఠిగతం వా ఉప్పన్నం హోతి, గన్తబ్బం సత్తాహకరణీయేన అప్పహితేపి “అనభిరతిం వూపకాసేస్సామి వా వూపకాసాపేస్సామి వా కుక్కుచ్చం వినోదేస్సామి వా వినోదాపేస్సామి వా దిట్ఠిగతం వివేచేస్సామి వా వివేచాపేస్సామి వా ధమ్మకథం వా కరిస్సామీ”తి, పగేవ పహితే. సచే కోచి భిక్ఖు గరుధమ్మం అజ్ఝాపన్నో హోతి పరివాసారహో మూలాయపటికస్సనారహో మానత్తారహో అబ్భానారహో వా, అప్పహితేపి గన్తబ్బం “పరివాసదానాదీసు ఉస్సుక్కం ఆపజ్జిస్సామి, అనుస్సావేస్సామి, గణపూరకో వా భవిస్సామీ”తి, పగేవ పహితే. భిక్ఖునియాపి మానత్తారహాయ మూలాయపటికస్సనారహాయ అబ్భానారహాయ వా ఏసేవ నయో. సచే సామణేరో ఉపసమ్పజ్జితుకామో హోతి, వస్సం వా పుచ్ఛితుకామో, సిక్ఖమానా వా ఉపసమ్పజ్జితుకామా హోతి, సిక్ఖా వాస్సా కుపితా, సామణేరీ వా సిక్ఖా సమాదియితుకామా హోతి, వస్సం వా పుచ్ఛితుకామా, అప్పహితేపి గన్తబ్బం, పగేవ పహితే.

సచే భిక్ఖుస్స భిక్ఖునియా వా సఙ్ఘో కమ్మం కాతుకామో హోతి, తజ్జనీయం వా నియస్సం వా పబ్బాజనీయం వా పటిసారణీయం వా ఉక్ఖేపనీయం వా, అప్పహితేపి గన్తబ్బం, పగేవ పహితే “కిం ను ఖో సఙ్ఘో కమ్మం న కరేయ్య, లహుకాయ వా పరిణామేయ్యా”తి. సచేపి కతంయేవ హోతి కమ్మం, అప్పహితేపి గన్తబ్బం “కిం ను ఖో సమ్మా వత్తేయ్య, లోమం పాతేయ్య, నేత్థారం వత్తేయ్య, సఙ్ఘో తం కమ్మం పటిప్పస్సమ్భేయ్యా”తి.

౧౮౧. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సఙ్ఘకరణీయేన గన్తు”న్తి (మహావ. ౧౮౯) వచనతో సేనాసనపటిబద్ధసఙ్ఘకరణీయేనపి గన్తుం వట్టతి. ఏత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౧౮౯) హి యం కిఞ్చి ఉపోసథాగారాదీసు సేనాసనేసు చేతియఛత్తవేదికాదీసు వా కత్తబ్బం, అన్తమసో భిక్ఖునో పుగ్గలికసేనాసనమ్పి సబ్బం సఙ్ఘకరణీయమేవాతి అధిప్పేతం, తస్మా తస్స నిప్ఫాదనత్థం దబ్బసమ్భారాదీని వా ఆహరితుం వడ్ఢకీపభుతీనం భత్తవేతనాదీని వా దాతుం గన్తబ్బం. అపిచేత్థ అయమ్పి పాళిముత్తకనయో వేదితబ్బో – ధమ్మస్సవనత్థాయ అనిమన్తితేన గన్తుం న వట్టతి, సచే ఏకస్మిం మహావాసే పఠమంయేవ కతికా కతా హోతి “అసుకదివసం నామ సన్నిపతితబ్బ”న్తి, నిమన్తితోయేవ నామ హోతి, గన్తుం వట్టతి. “భణ్డకం ధోవిస్సామీ”తి గన్తుం న వట్టతి. సచే పన ఆచరియుపజ్ఝాయా పహిణన్తి, వట్టతి. నాతిదూరే విహారో హోతి, “తత్థ గన్త్వా అజ్జేవ ఆగమిస్సామీ”తి సమ్పాపుణితుం న సక్కోతి, వట్టతి. ఉద్దేసపరిపుచ్ఛాదీనం అత్థాయపి గన్తుం న లభతి, “ఆచరియం పన పస్సిస్సామీ”తి గన్తుం లభతి. సచే నం ఆచరియో “అజ్జ మా గచ్ఛా”తి వదతి, వట్టతి, ఉపట్ఠాకకులం వా ఞాతికులం వా దస్సనాయ గన్తుం న లభతి.

సచే భిక్ఖూసు వస్సూపగతేసు గామో చోరేహి వుట్ఠాతి, తత్థ కిం కాతబ్బన్తి? యేన గామో, తేన గన్తబ్బం. సచే గామో ద్విధా భిజ్జతి, యత్థ బహుతరా మనుస్సా, తత్థ గన్తబ్బం. సచే బహుతరా అస్సద్ధా హోన్తి అప్పసన్నా, యత్థ సద్ధా పసన్నా, తత్థ గన్తబ్బం. ఏత్థ చ సచే గామో అవిదూరగతో హోతి, తత్థ పిణ్డాయ చరిత్వా విహారమేవ ఆగన్త్వా వసితబ్బం. సచే దూరం గతో, సత్తాహవారేన అరుణో ఉట్ఠాపేతబ్బో, న సక్కా చే హోతి, తత్థేవ సభాగట్ఠానే వసితబ్బం. సచే మనుస్సా యథాపవత్తాని

సలాకభత్తాదీని దేన్తి, “న మయం తస్మిం విహారే వసిమ్హా”తి వత్తబ్బా. “మయం విహారస్స వా పాసాదస్స వా న దేమ, తుమ్హాకం దేమ, యత్థ కత్థచి వసిత్వా భుఞ్జథా”తి వుత్తే పన యథాసుఖం భుఞ్జితబ్బం, తేసంయేవ తం పాపుణాతి. “తుమ్హాకం వసనట్ఠానే పాపుణాపేత్వా భుఞ్జథా”తి వుత్తే పన యత్థ వసన్తి, తత్థ నేత్వా వస్సగ్గేన పాపుణాపేత్వా భుఞ్జితబ్బం. సచే పవారితకాలే వస్సావాసికం దేన్తి, యది సత్తాహవారేన అరుణం ఉట్ఠాపయింసు, గహేతబ్బం. ఛిన్నవస్సేహి పన “న మయం తత్థ వసిమ్హ, ఛిన్నవస్సా మయ”న్తి వత్తబ్బం. యది “యేసం అమ్హాకం సేనాసనం పాపితం, తే గణ్హన్తూ”తి వదన్తి, గహేతబ్బం. యం పన “విహారే ఉపనిక్ఖిత్తకం మా వినస్సీ”తి ఇధ ఆహటం చీవరాదివేభఙ్గియభణ్డం, తం తత్థేవ గన్త్వా అపలోకేత్వా భాజేతబ్బం. “ఇతో అయ్యానం చత్తారో పచ్చయే దేథా”తి కప్పియకారకానం దిన్నే ఖేత్తవత్థుఆదికే తత్రుప్పాదేపి ఏసేవ నయో. సఙ్ఘికఞ్హి వేభఙ్గియభణ్డం అన్తోవిహారే వా బహిసీమాయ వా హోతు, బహిసీమాయ ఠితానం అపలోకేత్వా భాజేతుం న వట్టతి. ఉభయత్థ ఠితమ్పి పన అన్తోసీమాయ ఠితానం అపలోకేత్వా భాజేతుం వట్టతియేవ.

సచే పన వస్సూపగతా భిక్ఖూ వాళేహి ఉబ్బాళ్హా హోన్తి, గణ్హన్తిపి పరిపాతేన్తిపి, సరీసపేహి వా ఉబ్బాళ్హా హోన్తి, డంసన్తిపి పరిపాతేన్తిపి, చోరేహి వా ఉబ్బాళ్హా హోన్తి, విలుమ్పన్తిపి ఆకోటేన్తిపి, పిసాచేహి వా ఉబ్బాళ్హా హోన్తి, ఆవిసన్తిపి హనన్తిపి, “ఏసేవ అన్తరాయో”తి పక్కమితబ్బం, నత్థి వస్సచ్ఛేదే ఆపత్తి. సచే గామో అగ్గినా వా దడ్ఢో హోతి, ఉదకేన వా వుళ్హో. భిక్ఖూ పిణ్డకేన కిలమన్తి, “ఏసేవ అన్తరాయో”తి పక్కమితబ్బం, వస్సచ్ఛేదే అనాపత్తి. సేనాసనం అగ్గినా వా దడ్ఢం హోతి, ఉదకేన వా వుళ్హం, భిక్ఖూ సేనాసనేన కిలమన్తి, “ఏసేవ అన్తరాయో”తి పక్కమితబ్బం, వస్సచ్ఛేదే అనాపత్తి. సచే వస్సూపగతా భిక్ఖూ న లభన్తి లూఖస్స వా పణీతస్స వా భోజనస్స యావదత్థం పారిపూరిం, “ఏసేవ అన్తరాయో”తి పక్కమితబ్బం. సచే లభన్తి లూఖస్స వా పణీతస్స వా భోజనస్స యావదత్థం పారిపూరిం, న లభన్తి సప్పాయాని భోజనాని, “ఏసేవ అన్తరాయో”తి పక్కమితబ్బం. సచేపి లభన్తి లూఖస్స వా పణీతస్స వా భోజనస్స యావదత్థం పారిపూరిం, లభన్తి సప్పాయాని భోజనాని, న లభన్తి సప్పాయాని భేసజ్జాని, “ఏసేవ అన్తరాయో”తి పక్కమితబ్బం. సచే లభన్తి లూఖస్స వా పణీతస్స వా భోజనస్స యావదత్థం పారిపూరిం, లభన్తి సప్పాయాని భోజనాని, లభన్తి సప్పాయాని భేసజ్జాని, న లభన్తి పతిరూపం ఉపట్ఠాకం, “ఏసేవ అన్తరాయో”తి పక్కమితబ్బం, సబ్బత్థ వస్సచ్ఛేదే అనాపత్తి.

సచే పన వస్సూపగతం భిక్ఖుం ఇత్థీ నిమన్తేతి “ఏహి, భన్తే, హిరఞ్ఞం వా తే దేమి, సువణ్ణం వా ఖేత్తం వా వత్థుం వా గావుం వా గావిం వా దాసం వా దాసిం వా తే దేమి, ధీతరం వా తే దేమి భరియత్థాయ, అహం వా తే భరియా హోమి, అఞ్ఞం వా తే భరియం ఆనేమీ”తి, తత్ర చే భిక్ఖునో ఏవం హోతి “లహుపరివత్తం ఖో చిత్తం వుత్తం భగవతా, సియాపిమే బ్రహ్మచరియస్స అన్తరాయో”తి, పక్కమితబ్బం, నత్థి వస్సచ్ఛేదే ఆపత్తి. వుత్తనయేనేవ వేసీ వా నిమన్తేతి, థుల్లకుమారీ వా నిమన్తేతి, పణ్డకో వా నిమన్తేతి, ఞాతకా వా నిమన్తేన్తి, రాజానో వా నిమన్తేన్తి, చోరా వా నిమన్తేన్తి, ధుత్తా వా నిమన్తేన్తి, ఏసేవ నయో. సచే వస్సూపగతో భిక్ఖు పస్సతి అసామికం నిధిం, తత్ర చే భిక్ఖునో ఏవం హోతి “లహుపరివత్తం ఖో చిత్తం వుత్తం భగవతా, సియాపి మే బ్రహ్మచరియస్స అన్తరాయో”తి, పక్కమితబ్బం, అనాపత్తి వస్సచ్ఛేదే.

సచే వస్సూపగతో భిక్ఖు పస్సతి సమ్బహులే భిక్ఖూ సఙ్ఘభేదాయ పరక్కమన్తే, సుణాతి వా “సమ్బహులా భిక్ఖూ సఙ్ఘభేదాయ పరక్కమన్తీ”తి, తత్ర చే భిక్ఖునో ఏవం హోతి “గరుకో ఖో సఙ్ఘభేదో వుత్తో భగవతా, మా మయి సమ్ముఖీభూతే సఙ్ఘో భిజ్జీ”తి, పక్కమితబ్బం, అనాపత్తి వస్సచ్ఛేదే. సచే వస్సూపగతో భిక్ఖు సుణాతి “అసుకస్మిం కిర ఆవాసే సమ్బహులా భిక్ఖూ సఙ్ఘభేదాయ పరక్కమన్తీ”తి, తత్ర చే భిక్ఖునో ఏవం హోతి “తే చ ఖో మే భిక్ఖూ మిత్తా, త్యాహం వక్ఖామి ‘గరుకో ఖో,

ఆవుసో, సఙ్ఘభేదో వుత్తో భగవతా, మా ఆయస్మన్తానం సఙ్ఘభేదో రుచ్చిత్థా’తి, కరిస్సన్తి మే వచనం సుస్సూసిస్సన్తి, సోతం ఓదహిస్సన్తీ”తి, పక్కమితబ్బం, అనాపత్తి వస్సచ్ఛేదే, భిన్నే పన సఙ్ఘే గన్త్వా కరణీయం నత్థి.

సచే పన కోచి భిక్ఖు “ఇమం తేమాసం ఇధ వస్సం వసథా”తి వుత్తే పటిస్సుణిత్వా విసంవాదేతి, దుక్కటం. న కేవలం తస్సేవ పటిస్సవస్స విసంవాదే దుక్కటం, “ఇమం తేమాసం భిక్ఖం గణ్హథ, ఉభోపి మయం ఇధ వస్సం వసిస్సామ, ఏకతో ఉద్దిసాపేస్సామా”తి ఏవమాదినాపి తస్స తస్స పటిస్సవస్స విసంవాదే దుక్కటం. తఞ్చ ఖో పఠమం సుద్ధచిత్తస్స పచ్ఛా విసంవాదనపచ్చయా, పఠమమ్పి అసుద్ధచిత్తస్స పన పటిస్సవే పాచిత్తియం. విసంవాదే దుక్కటన్తి పాచిత్తియేన సద్ధిం దుక్కటం యుజ్జతి.

౧౮౨. వస్సూపగతేహి (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౩౧౮) అన్తోవస్సే నిబద్ధవత్తం ఠపేత్వా వస్సూపగతా భిక్ఖూ “సమ్ముఞ్జనియో బన్ధథా”తి వత్తబ్బా. సులభా చే దణ్డకా చేవ సలాకాయో చ హోన్తి, ఏకకేన ఛ పఞ్చ ముట్ఠిసమ్ముఞ్జనియో ద్వే తిస్సో యట్ఠిసమ్ముఞ్జనియో వా బన్ధితబ్బా. దుల్లభా హోన్తి, ద్వే తిస్సో ముట్ఠిసమ్ముఞ్జనియో ఏకా యట్ఠిసమ్ముఞ్జనీ బన్ధితబ్బా. సామణేరేహి పఞ్చ పఞ్చ ఉక్కా వా కోట్టేతబ్బా, వసనట్ఠానేసు కసావపరిభణ్డం కాతబ్బం. వత్తం కరోన్తేహి చ న ఉద్దిసితబ్బం న ఉద్దిసాపేతబ్బం, న సజ్ఝాయో కాతబ్బో, న పబ్బాజేతబ్బం న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న ధమ్మస్సవనం కాతబ్బం. సబ్బేవ హి ఏతే పపఞ్చా, నిప్పపఞ్చా హుత్వా సమణధమ్మమేవ కరిస్సామాతి వా సబ్బే తేరస ధుతఙ్గాని సమాదియన్తు, సేయ్యం అకప్పేత్వా ఠానచఙ్కమేహి వీతినామేన్తు, మూగబ్బతం గణ్హన్తు, సత్తాహకరణీయేన గతాపి భాజనీయభణ్డం లభన్తూతి వా ఏవరూపం అధమ్మికవత్తం న కాతబ్బం. ఏవం పన కాతబ్బం – పరియత్తిధమ్మో నామ తివిధమ్పి సద్ధమ్మం పతిట్ఠాపేతి, తస్మా సక్కచ్చం ఉద్దిసథ ఉద్దిసాపేథ, సజ్ఝాయం కరోథ, పధానఘరే వసన్తానం సఙ్ఘట్టనం అకత్వా అన్తోవిహారే నిసీదిత్వా ఉద్దిసథ ఉద్దిసాపేథ, సజ్ఝాయం కరోథ, ధమ్మస్సవనం సమిద్ధం కరోథ, పబ్బాజేన్తా సోధేత్వా పబ్బాజేథ, సోధేత్వా ఉపసమ్పాదేథ, సోధేత్వా నిస్సయం దేథ. ఏకోపి హి కులపుత్తో పబ్బజ్జఞ్చ ఉపసమ్పదఞ్చ లభిత్వా సకలం సాసనం పతిట్ఠాపేతి, అత్తనో థామేన యత్తకాని సక్కోథ, తత్తకాని ధుతఙ్గాని సమాదియథ, అన్తోవస్సం నామేతం సకలదివసం రత్తియా చ పఠమయామపచ్ఛిమయామేసు అప్పమత్తేహి భవితబ్బం, వీరియం ఆరభితబ్బం. పోరాణకమహాథేరాపి సబ్బపలిబోధే ఛిన్దిత్వా అన్తోవస్సే ఏకచారియవత్తం పూరయింసు, భస్సే మత్తం జానిత్వా దసవత్థుకథం దసఅసుభదసానుస్సతిఅట్ఠతింసారమ్మణకథం కాతుం వట్టతి, ఆగన్తుకానం వత్తం కాతుం, సత్తాహకరణీయేన గతానం అపలోకేత్వా దాతుం వట్టతీతి ఏవరూపం వత్తం కాతబ్బం.

అపిచ భిక్ఖూ ఓవదితబ్బా “విగ్గాహికపిసుణఫరుసవచనాని మా వదథ, దివసే దివసే సీలాని ఆవజ్జేన్తా చతురారక్ఖం అహాపేన్తా మనసికారబహులా విహరథా”తి. దన్తకట్ఠఖాదనవత్తం ఆచిక్ఖితబ్బం, చేతియం వా బోధిం వా వన్దన్తేన గన్ధమాలం వా పూజేన్తేన పత్తం వా థవికాయ పక్ఖిపన్తేన న కథేతబ్బం, భిక్ఖాచారవత్తం ఆచిక్ఖితబ్బం, అన్తోగామే మనుస్సేహి సద్ధిం పచ్చయసఞ్ఞుత్తకథా వా విసభాగకథా వా న కథేతబ్బా, రక్ఖితిన్ద్రియేహి భవితబ్బం, ఖన్ధకవత్తఞ్చ సేఖియవత్తఞ్చ పూరేతబ్బన్తి ఏవరూపా బహుకాపి నియ్యానికకథా ఆచిక్ఖితబ్బాతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

వస్సూపనాయికవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౭. ఉపజ్ఝాయాదివత్తవినిచ్ఛయకథా

౧౮౩. **వత్త**న్తి ఏత్థ పన వత్తం నామేతం ఉపజ్ఝాయవత్తం ఆచరియవత్తం ఆగన్తుకవత్తం ఆవాసికవత్తం గమికవత్తం భత్తగ్గవత్తం పిణ్డచారికవత్తం ఆరఞ్ఞికవత్తం సేనాసనవత్తం జన్తాఘరవత్తం వచ్చకుటివత్తన్తి బహువిధం. తత్థ **ఉపజ్ఝాయవత్తం** తావ ఏవం వేదితబ్బం – సద్ధివిహారికేన కాలస్సేవ ఉట్ఠాయ ఉపాహనా ఓముఞ్చిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా ఉపజ్ఝాయస్స దన్తకట్ఠం దాతబ్బం, ముఖోదకం దాతబ్బం. తత్థ దన్తకట్ఠం దేన్తేన మహన్తం మజ్ఝిమం ఖుద్దకన్తి తీణి దన్తకట్ఠాని ఉపనేత్వా ఇతో యం తీణి దివసాని గణ్హాతి, చతుత్థదివసతో పట్ఠాయ తాదిసమేవ దాతబ్బం. సచే అనియమం కత్వా యం వా తం వా గణ్హాతి, అథ యాదిసం లభతి, తాదిసం దాతబ్బం. ముఖోదకం దేన్తేనపి సీతఞ్చ ఉణ్హఞ్చ ఉదకం ఉపనేత్వా తతో యం తీణి దివసాని వళఞ్జేతి. చతుత్థదివసతో పట్ఠాయ తాదిసమేవ ముఖధోవనోదకం దాతబ్బం. సచే దువిధమ్పి వళఞ్జేతి, దువిధమ్పి ఉపనేతబ్బం. ఉదకం ముఖధోవనట్ఠానే ఠపేత్వా వచ్చకుటితో పట్ఠాయ సమ్మజ్జితబ్బం. థేరే వచ్చకుటిగతే పరివేణం సమ్మజ్జితబ్బం, ఏవం పరివేణం అసుఞ్ఞం హోతి. థేరే వచ్చకుటితో అనిక్ఖన్తేయేవ ఆసనం పఞ్ఞపేతబ్బం. సరీరకిచ్చం కత్వా ఆగన్త్వా తస్మిం నిసిన్నస్స సచే యాగు హోతి, భాజనం ధోవిత్వా యాగు ఉపనామేతబ్బా, యాగుం పివితస్స ఉదకం దత్వా భాజనం పటిగ్గహేత్వా నీచం కత్వా సాధుకం అప్పటిఘంసన్తేన ధోవిత్వా పటిసామేతబ్బం. ఉపజ్ఝాయమ్హి వుట్ఠితే ఆసనం ఉద్ధరితబ్బం. సచే సో దేసో ఉక్లాపో హోతి కేనచి కచవరేన సంకిణ్ణో, సో దేసో సమ్మజ్జితబ్బో. సచే పన అఞ్ఞో కచవరో నత్థి, ఉదకఫుసితానేవ హోన్తి, హత్థేన పమజ్జితబ్బో.

సచే ఉపజ్ఝాయో గామం పవిసితుకామో హోతి, నివాసనం దాతబ్బం, పటినివాసనం పటిగ్గహేతబ్బం, కాయబన్ధనం దాతబ్బం, సగుణం కత్వా సఙ్ఘాటియో దాతబ్బా, ధోవిత్వా పత్తో సఉదకో దాతబ్బో. సచే ఉపజ్ఝాయో పచ్ఛాసమణం ఆకఙ్ఖతి, తిమణ్డలం పటిచ్ఛాదేన్తేన పరిమణ్డలం నివాసేత్వా కాయబన్ధనం బన్ధిత్వా సగుణం కత్వా సఙ్ఘాటియో పారుపిత్వా గణ్ఠికం పటిముఞ్చిత్వా ధోవిత్వా పత్తం గహేత్వా ఉపజ్ఝాయస్స పచ్ఛాసమణేన హోతబ్బం, నాతిదూరే గన్తబ్బం, నాచ్చాసన్నే గన్తబ్బం. ఏత్థ పన సచే ఉపజ్ఝాయం నివత్తిత్వా ఓలోకేన్తం ఏకేన వా ద్వీహి వా పదవీతిహారేహి సమ్పాపుణాతి, ఏత్తావతా నాతిదూరే నాచ్చాసన్నే గతో హోతీతి వేదితబ్బం. సచే ఉపజ్ఝాయేన భిక్ఖాచారే యాగుయా వా భత్తే వా లద్ధే పత్తో ఉణ్హో వా భారికో వా హోతి, అత్తనో పత్తం తస్స దత్వా సో పత్తో గహేతబ్బో, న ఉపజ్ఝాయస్స భణమానస్స అన్తరన్తరా కథా ఓపాతేతబ్బా. ఇతో పట్ఠాయ పన యత్థ యత్థ న-కారేన పటిసేధో కరీయతి, సబ్బత్థ దుక్కటాపత్తి వేదితబ్బా. ఉపజ్ఝాయో ఆపత్తిసామన్తా భణమానో నివారేతబ్బో. నివారేన్తేన చ "భన్తే, ఈదిసం నామ వత్తుం వట్టతి, ఆపత్తి న హోతీ"తి ఏవం పుచ్ఛన్తేన వియ వారేతబ్బో, "వారేస్సామీ"తి పన కత్వా "మహల్లక, మా ఏవం భణా"తి న వత్తబ్బో.

సచే ఆసన్నే గామో హోతి, విహారే వా గిలానో భిక్ఖు హోతి, గామతో పఠమతరం ఆగన్తబ్బం. సచే దూరే గామో హోతి, ఉపజ్ఝాయేన సద్ధిం ఆగచ్ఛన్తోపి నత్థి, తేనేవ సద్ధిం గామతో నిక్ఖమిత్వా చీవరేన పత్తం వేఠేత్వా అన్తరామగ్గతో పఠమతరం ఆగన్తబ్బం. ఏవం పఠమతరం ఆగతేన ఆసనం పఞ్ఞపేతబ్బం, పాదోదకం పాదపీఠం పాదకథలికం ఉపనిక్ఖిపితబ్బం, పచ్చుగ్గన్త్వా పత్తచీవరం పటిగ్గహేతబ్బం, పటినివాసనం దాతబ్బం, నివాసనం పటిగ్గహేతబ్బం. సచే చీవరం సేదగ్గహితం హోతి, ముహుత్తం ఉణ్హే ఓతాపేతబ్బం, న చ ఉణ్హే చీవరం నిదహితబ్బం, చీవరం సఙ్ఘరితబ్బం. చీవరం సఙ్ఘరన్తేన చ చతురఙ్గులం కణ్ణం ఉస్సారేత్వా చీవరం సఙ్ఘరితబ్బం. కింకారణా? మా మజ్ఝే భఙ్గో అహోసీతి. సమం కత్వా సఙ్ఘరితస్స హి

మజ్ఝే భఙ్గో హోతి, తతో నిచ్చం భిజ్జమానం దుబ్బలం హోతి, తం నివారణత్థమేతం వుత్తం. తస్మా యథా అజ్జ భఙ్గట్ఠానేయేవ స్వే న భిజ్జిస్సతి, తథా దివసే దివసే చతురఙ్గులం ఉస్సారేత్వా సఙ్ఘరితబ్బం, ఓభోగే కాయబన్ధనం కాతబ్బం.

సచే పిణ్డపాతో హోతి, ఉపజ్ఝాయో చ భుఞ్జితుకామో హోతి, ఉదకం దత్వా పిణ్డపాతో ఉపనామేతబ్బో, ఉపజ్ఝాయో పానీయేన పుచ్ఛితబ్బో. పుచ్ఛన్తేన చ తిక్ఖత్తుం "పానీయం, భన్తే, ఆహరీయతూ"తి పానీయేన పుచ్ఛితబ్బో. సచే కాలో అత్థి, ఉపజ్ఝాయే భుత్తే సయం భుఞ్జితబ్బం. సచే ఉపకట్ఠో కాలో, పానీయం ఉపజ్ఝాయస్స సన్తికే ఠపేత్వా సయమ్పి భుఞ్జితబ్బం. భుత్తావిస్స ఉదకం దత్వా పత్తం పటిగ్గహేత్వా నీచం కత్వా సాధుకం అప్పటిఘంసన్తేన ధోవిత్వా వోదకం కత్వా ముహుత్తం ఉణ్హే ఓతాపేతబ్బో, న చ ఉణ్హే పత్తో నిదహితబ్బో, పత్తచీవరం నిక్ఖిపితబ్బం. పత్తం నిక్ఖిపన్తేన ఏకేన హత్థేన పత్తం గహేత్వా ఏకేన హత్థేన హేట్ఠామఞ్చం వా హేట్ఠాపీఠం వా పరామసిత్వా పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో, న చ తట్టికచమ్మఖణ్డాదీహి అనన్తరహితాయ భూమియా పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో. సచే పన కాళవణ్ణకతా వా సుధాబద్ధా వా భూమి హోతి నిరజమత్తికా, తథారూపాయ భూమియా ఠపేతుం వట్టతి, ధోతవాలికాయపి ఠపేతుం వట్టతి, పంసురజసక్ఖరాదీసు న వట్టతి. తత్ర పన పణ్ణం వా ఆధారకం వా ఠపేత్వా తత్ర నిక్ఖిపితబ్బో. చీవరం నిక్ఖిపన్తేన ఏకేన హత్థేన చీవరం గహేత్వా ఏకేన హత్థేన చీవరవంసం వా చీవరరజ్జుం వా పమజ్జిత్వా పారతో అన్తం ఓరతో భోగం కత్వా చీవరం నిక్ఖిపితబ్బం. ఇదఞ్చ చీవరవంసాదీనం హేట్ఠా హత్థం పవేసేత్వా అభిముఖేన హత్థేన సణికం నిక్ఖిపనత్థం వుత్తం. అన్తే పన గహేత్వా భోగేన చీవరవంసాదీనం ఉపరి ఖిపన్తస్స భిత్తియం భోగో పటిహఞ్ఞతి, తస్మా తథా న కాతబ్బం. ఉపజ్ఝాయమ్హి వుట్ఠితే ఆసనం ఉద్ధరితబ్బం, పాదోదకం పాదపీఠం పాదకథలికం పటిసామేతబ్బం. సచే సో దేసో ఉక్లాపో హోతి, సో దేసో సమ్మజ్జితబ్బో.

సచే ఉపజ్ఝాయో నహాయితుకామో హోతి, నహానం పటియాదేతబ్బం. సచే సీతేన అత్థో హోతి, సీతం పటియాదేతబ్బం. సచే ఉణ్హేన అత్థో హోతి, ఉణ్హం పటియాదేతబ్బం.

సచే ఉపజ్ఝాయో జన్తాఘరం పవిసితుకామో హోతి, చుణ్ణం సన్నేతబ్బం, మత్తికా తేమేతబ్బా. జన్తాఘరపీఠం ఆదాయ ఉపజ్ఝాయస్స పిట్ఠితో పిట్ఠితో గన్త్వా జన్తాఘరపీఠం దత్వా చీవరం పటిగ్గహేత్వా ఏకమన్తే నిద్ధూమట్ఠానే ఠపేతబ్బం, చుణ్ణం దాతబ్బం, మత్తికా దాతబ్బా. సచే ఉస్సహతి, జన్తాఘరం పవిసితబ్బం, పవిసన్తేన మత్తికాయ ముఖం మక్ఖేత్వా పురతో చ పచ్ఛతో చ పటిచ్ఛాదేత్వా జన్తాఘరం పవిసితబ్బం. న థేరే భిక్ఖూ అనుపఖజ్జ నిసీదితబ్బం, న నవా భిక్ఖూ ఆసనేన పటిబాహితబ్బా, జన్తాఘరే ఉపజ్ఝాయస్స పరికమ్మం కాతబ్బం. జన్తాఘరే పరికమ్మం నామ అఙ్గారమత్తికాఉణ్హోదకదానాదికం సబ్బకిచ్చం. జన్తాఘరా నిక్ఖమన్తేన జన్తాఘరపీఠం ఆదాయ పురతో చ పచ్ఛతో చ పటిచ్ఛాదేత్వా జన్తాఘరా నిక్ఖమితబ్బం.

ఉదకేపి ఉపజ్ఝాయస్స అఙ్గపచ్చఙ్గఘంసనాదికం పరికమ్మం కాతబ్బం, నహాతేన పఠమతరం ఉత్తరిత్వా అత్తనో గత్తం వోదకం కత్వా నివాసేత్వా ఉపజ్ఝాయస్స గత్తతో ఉదకం పమజ్జితబ్బం, నివాసనం దాతబ్బం, సఙ్ఘాటి దాతబ్బా , జన్తాఘరపీఠం ఆదాయ పఠమతరం ఆగన్త్వా ఆసనం పఞ్ఞపేతబ్బం, పాదోదకం పాదపీఠం పాదకథలికం ఉపనిక్ఖిపితబ్బం, ఉపజ్ఝాయో పానీయేన పుచ్ఛితబ్బో. జన్తాఘరే హి ఉణ్హసన్తాపేన పిపాసా హోతి. సచే ఉద్దిసాపేతుకామో హోతి, ఉద్దిసితబ్బో. సచే పరిపుచ్ఛితుకామో హోతి, పరిపుచ్ఛితబ్బో.

యస్మిం విహారే ఉపజ్ఝాయో విహరతి, సచే సో విహారో ఉక్లాపో హోతి, సచే ఉస్సహతి, కేనచి గేలఞ్ఞేన అనభిభూతో హోతి, సోధేతబ్బో. అగిలానేన హి సద్ధివిహారికేన సట్ఠివస్సేనపి సబ్బం ఉపజ్ఝాయవత్తం కాతబ్బం, అనాదరేన అకరోన్తస్స వత్తభేదే దుక్కటం, న-కారపటిసంయుత్తేసు పన పదేసు గిలానస్సపి పటిక్ఖిత్తకిరియం కరోన్తస్స దుక్కటమేవ. విహారం సోధేన్తేన పఠమం పత్తచీవరం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం, నిసీదనపచ్చత్థరణం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం, భిసిబిమ్బోహనం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం, మఞ్చో నీచం కత్వా సాధుకం అపటిఘంసన్తేన అసఙ్ఘట్టేన్తేన కవాటపీఠం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బో, పీఠం నీచం కత్వా సాధుకం అపటిఘంసన్తేన అసఙ్ఘట్టేన్తేన కవాటపీఠం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం, మఞ్చపటిపాదకా నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బా, ఖేళమల్లకో నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బో, అపస్సేనఫలకం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం. భూమత్థరణం యథాపఞ్ఞత్తం సల్లక్ఖేత్వా నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం. సచే విహారే సన్తానకం హోతి, ఉల్లోకా పఠమం ఓహారేతబ్బం, ఆలోకసన్ధికణ్ణభాగా పమజ్జితబ్బా. సచే గేరుకపరికమ్మకతా భిత్తి కణ్ణకితా హోతి, చోళకం తేమేత్వా పీళేత్వా పమజ్జితబ్బా. సచే కాళవణ్ణకతా భూమి కణ్ణకితా హోతి, చోళకం తేమేత్వా పీళేత్వా పమజ్జితబ్బా. సచే అకతా హోతి భూమి, ఉదకేన పరిప్ఫోసిత్వా పరిప్ఫోసిత్వా సమ్మజ్జితబ్బా "మా విహారో రజేన ఉహఞ్ఞీ"తి, సఙ్కారం విచినిత్వా ఏకమన్తం ఛడ్డేతబ్బం.

భూమత్థరణం ఓతాపేత్వా సోధేత్వా పప్ఫోటేత్వా అభిహరిత్వా యథా పఠమం పఞ్ఞత్తం అహోసి, తథేవ పఞ్ఞపేతబ్బం. ఏతదత్థమేవ హి "యథాపఞ్ఞత్తం సల్లక్ఖేత్వా నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బ"న్తి వుత్తం. సచే పన పఠమం అజానన్తేన కేనచి పఞ్ఞత్తం అహోసి, సమన్తతో భిత్తిం ద్వఙ్గులమత్తేన వా తివఙ్గులమత్తేన వా మోచేత్వా పఞ్ఞపేతబ్బం. ఇదఞ్హేత్థ పఞ్ఞాపనవత్తం – సచే కటసారకో హోతి అతిమహన్తో చ, ఛిన్దిత్వా కోటిం నివత్తేత్వా బన్ధిత్వా పఞ్ఞపేతబ్బో. సచే కోటిం నివత్తేత్వా బన్ధితుం న జానాతి, న ఛిన్దితబ్బో. మఞ్చపటిపాదకా ఓతాపేత్వా పమజ్జిత్వా యథాఠానే ఠపేతబ్బా, మఞ్చో ఓతాపేత్వా సోధేత్వా పప్ఫోటేత్వా నీచం కత్వా సాధుకం అపటిఘంసన్తేన అసఙ్ఘట్టేన్తేన కవాటపీఠం అతిహరిత్వా యథాపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞపేతబ్బో, పీఠం ఓతాపేత్వా సోధేత్వా పప్ఫోటేత్వా నీచం కత్వా సాధుకం అపటిఘంసన్తేన అసఙ్ఘట్టేన్తేన కవాటపీఠం అతిహరిత్వా యథాపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞపేతబ్బం, భిసిబిమ్బోహనం ఓతాపేత్వా సోధేత్వా పప్ఫోటేత్వా అతిహరిత్వా యథాపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞపేతబ్బం, నిసీదనపచ్చత్థరణం ఓతాపేత్వా సోధేత్వా పప్ఫోటేత్వా అతిహరిత్వా యథాపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞపేతబ్బం, ఖేళమల్లకో ఓతాపేత్వా పమజ్జిత్వా అతిహరిత్వా యథాఠానే ఠపేతబ్బో, అపస్సేనఫలకం ఓతాపేత్వా పమజ్జిత్వా అతిహరిత్వా యథాఠానే ఠపేతబ్బం. పత్తచీవరం నిక్ఖిపితబ్బం, పత్తం నిక్ఖిపన్తేన ఏకేన హత్థేన పత్తం గహేత్వా ఏకేన హత్థేన హేట్ఠామఞ్చం వా హేట్ఠాపీఠం వా పరామసిత్వా పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో, న చ అనన్తరహితాయ భూమియా పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో. చీవరం నిక్ఖిపన్తేన ఏకేన హత్థేన చీవరం గహేత్వా ఏకేన హత్థేన చీవరవంసం వా చీవరరజ్జుం వా పమజ్జిత్వా పారతో అన్తం, ఓరతో భోగం కత్వా చీవరం నిక్ఖిపితబ్బం.

సచే పురత్థిమా సరజా వాతా వాయన్తి, పురత్థిమా వాతపానా థకేతబ్బా. సచే పచ్ఛిమా, ఉత్తరా, దక్ఖిణా సరజా వాతా వాయన్తి, దక్ఖిణా వాతపానా థకేతబ్బా. సచే సీతకాలో హోతి, దివా వాతపానా వివరితబ్బా, రత్తిం థకేతబ్బా. సచే ఉణ్హకాలో హోతి, దివా థకేతబ్బా, రత్తిం వివరితబ్బా.

సచే ఉక్లాపం హోతి, పరివేణం సమ్మజ్జితబ్బం, కోట్ఠకో సమ్మజ్జితబ్బో, ఉపట్ఠానసాలా సమ్మజ్జితబ్బా, అగ్గిసాలా సమ్మజ్జితబ్బా, వచ్చకుటి సమ్మజ్జితబ్బా, పానీయం పరిభోజనీయం ఉపట్ఠపేతబ్బం, ఆచమనకుమ్భియా ఉదకం

ఆసిఞ్చితబ్బం.

సచే ఉపజ్ఝాయస్స అనభిరతి ఉప్పన్నా హోతి, సద్ధివిహారికేన అఞ్ఞత్థ నేతబ్బో, అఞ్ఞో వా భిక్ఖు వత్తబ్బో “థేరం గహేత్వా అఞ్ఞత్థ గచ్ఛా”తి, ధమ్మకథా వాస్స కాతబ్బా. సచే ఉపజ్ఝాయస్స కుక్కుచ్చం ఉప్పన్నం హోతి, సద్ధివిహారికేన వినోదేతబ్బం, అఞ్ఞేన వా వినోదాపేతబ్బం ధమ్మకథా వాస్స కాతబ్బా. సచే ఉపజ్ఝాయస్స దిట్ఠిగతం ఉప్పన్నం హోతి, సద్ధివిహారికేన విస్సజ్జేతబ్బం, అఞ్ఞో వా వత్తబ్బో “థేరం దిట్ఠిగతం విస్సజ్జాపేహీ”తి, ధమ్మకథా వాస్స కాతబ్బా. సచే ఉపజ్ఝాయో గరుధమ్మం అజ్ఝాపన్నో హోతి పరివాసారహో, సద్ధివిహారికేన ఉస్సుక్కం కాతబ్బం, పరివాసదానత్థం నో నో భిక్ఖు ఉపసఙ్కమిత్వా యాచితబ్బో. సచే అత్తనా పటిబలో హోతి, అత్తనావ దాతబ్బో. నో చే పటిబలో హోతి, అఞ్ఞేన దాపేతబ్బో. సచే ఉపజ్ఝాయో మూలాయపటికస్సనారహో హోతి మానత్తారహో అబ్భానారహో వా, వుత్తనయేనేవ ఉస్సుక్కం కాతబ్బం. సచే సఙ్ఘో ఉపజ్ఝాయస్స కమ్మం కత్తుకామో హోతి తజ్జనీయం వా నియస్సం వా పబ్బాజనీయం వా పటిసారణీయం వా ఉక్ఖేపనీయం వా, సద్ధివిహారికేన ఉస్సుక్కం కాతబ్బం “కేన ను ఖో ఉపాయేన సఙ్ఘో ఉపజ్ఝాయస్స కమ్మం న కరేయ్య, లహుకాయ వా పరిణామేయ్యా”తి. సద్ధివిహారికేన హి “ఉపజ్ఝాయస్స ఉక్ఖేపనీయకమ్మం కత్తుకామో సఙ్ఘో”తి ఞత్వా ఏకమేకం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా “మా, భన్తే, అమ్హాకం ఉపజ్ఝాయస్స కమ్మం కరిత్థా”తి యాచితబ్బా. సచే కరోన్తియేవ, “తజ్జనీయం వా నియస్సం వా లహుకకమ్మం కరోథా”తి యాచితబ్బా. సచే కరోన్తియేవ, అథ ఉపజ్ఝాయో “సమ్మా వత్తథ, భన్తే”తి యాచితబ్బో. ఇతి తం సమ్మా వత్తాపేత్వా “పటిప్పస్సమ్భేథ, భన్తే, కమ్మ”న్తి భిక్ఖూ యాచితబ్బా.

సచే ఉపజ్ఝాయస్స చీవరం ధోవితబ్బం హోతి, సద్ధివిహారికేన ధోవితబ్బం, ఉస్సుక్కం వా కాతబ్బం “కిన్తి ను ఖో ఉపజ్ఝాయస్స చీవరం ధోవియేథా”తి. సచే ఉపజ్ఝాయస్స చీవరం కాతబ్బం హోతి, రజనం వా పచితబ్బం, చీవరం వా రజేతబ్బం హోతి, సద్ధివిహారికేన సబ్బం కాతబ్బం, ఉస్సక్కం వా కాతబ్బం “కిన్తి ను ఖో ఉపజ్ఝాయస్స చీవరం రజియేథా”తి. చీవరం రజన్తేన సాధుకం సంపరివత్తేత్వా రజేతబ్బం, న చ అచ్ఛిన్నే థేవే పక్కమితబ్బం.

న ఉపజ్ఝాయం అనాపుచ్ఛా ఏకచ్చస్స పత్తో దాతబ్బో, న ఏకచ్చస్స పత్తో పటిగ్గహేతబ్బో, న ఏకచ్చస్స చీవరం దాతబ్బం, న ఏకచ్చస్స చీవరం పటిగ్గహేతబ్బం, న ఏకచ్చస్స పరిక్ఖారో దాతబ్బో, న ఏకచ్చస్స పరిక్ఖారో పటిగ్గహేతబ్బో, న ఏకచ్చస్స కేసా ఛేదేతబ్బా, న ఏకచ్చేన కేసా ఛేదాపేతబ్బా , న ఏకచ్చస్స పరికమ్మం కాతబ్బం, న ఏకచ్చేన పరికమ్మం కారాపేతబ్బం, న ఏకచ్చస్స వేయ్యావచ్చో కాతబ్బో, న ఏకచ్చేన వేయ్యావచ్చో కారాపేతబ్బో, న ఏకచ్చస్స పచ్ఛాసమణేన హోతబ్బం, న ఏకచ్చో పచ్ఛాసమణో ఆదాతబ్బో, న ఏకచ్చస్స పిణ్డపాతో నీహరితబ్బో, న ఏకచ్చేన పిణ్డపాతో నీహరాపేతబ్బో, న ఉపజ్ఝాయం అనాపుచ్ఛా గామో పవిసితబ్బో, పిణ్డాయ వా అఞ్ఞేన వా కరణీయేన పవిసితుకామేన ఆపుచ్ఛిత్వావ పవిసితబ్బో. సచే ఉపజ్ఝాయో కాలస్సేవ వుట్ఠాయ దూరం భిక్ఖాచారం గన్తుకామో హోతి, “దహరా పిణ్డాయ పవిసన్తూ”తి వత్వా గన్తబ్బం. అవత్వా గతే పరివేణం గన్త్వా ఉపజ్ఝాయం అపస్సన్తేన గామం పవిసితుం వట్టతి. సచే గామం పవిసన్తోపి పస్సతి, దిట్ఠట్ఠానతో పట్ఠాయ ఆపుచ్ఛితుంయేవ వట్టతి. న ఉపజ్ఝాయం అనాపుచ్ఛా వాసత్థాయ వా అసుభదస్సనత్థాయ వా సుసానం గన్తబ్బం, న దిసా పక్కమితబ్బా, పక్కమితుకామేన పన కమ్మం ఆచిక్ఖిత్వా యావతతియం యాచితబ్బో. సచే అనుజానాతి, సాధు, నో చే అనుజానాతి, తం నిస్సాయ వసతో చస్స ఉద్దేసో వా పరిపుచ్ఛా వా కమ్మట్ఠానం వా న సమ్పజ్జతి, ఉపజ్ఝాయో బాలో హోతి అబ్యత్తో, కేవలం అత్తనో సన్తికే వసాపేతుకామతాయ ఏవ గన్తుం న దేతి, ఏవరూపే నివారేన్తేపి గన్తుం వట్టతి. సచే ఉపజ్ఝాయో గిలానో హోతి, యావజీవం ఉపట్ఠాపేతబ్బో,

వుట్ఠానమస్స ఆగమేతబ్బం, న కత్థచి గన్తబ్బం. సచే అఞ్ఞో భిక్ఖు ఉపట్ఠాకో అత్థి, భేసజ్జం పరియేసిత్వా తస్స హత్థే దత్వా "భన్తే, అయం ఉపట్ఠహిస్సతీ"తి వత్వా గన్తబ్బం. ఇదం తావ ఉపజ్ఝాయవత్తం.

౧౮౪. ఇదమేవ చ అన్తేవాసికేన ఆచరియస్స కత్తబ్బత్తా **ఆచరియవత్త**న్తి వుచ్చతి. నామమత్తమేవ హేత్థ నానం. తత్థ యావ చీవరరజనం, తావ వత్తే అకరియమానే ఉపజ్ఝాయస్స ఆచరియస్స చ పరిహాని హోతి, తస్మా తం అకరోన్తస్స నిస్సయముత్తకస్సపి అముత్తకస్సపి ఆపత్తియేవ, ఏకచ్చస్స పత్తదానతో పట్ఠాయ అముత్తనిస్సయస్సేవ ఆపత్తి. ఉపజ్ఝాయే ఆచరియే వా వత్తం సాదియన్తే సద్ధివిహారికా అన్తేవాసికా చ బహుకాపి హోన్తు, సబ్బేసం ఆపత్తి. సచే ఉపజ్ఝాయో ఆచరియో వా "మయ్హం ఉపట్ఠాకో అత్థి, తుమ్హే అత్తనో సజ్ఝాయమనసికారాదీసు యోగం కరోథా"తి వదతి, సద్ధివిహారికాదీనం అనాపత్తి. ఉపజ్ఝాయో వా ఆచరియో వా సచే సాదియనం వా అసాదియనం వా న జానాతి, బాలో హోతి, సద్ధివిహారికాదయో బహూ, తేసు ఏకో వత్తసమ్పన్నో భిక్ఖు "ఉపజ్ఝాయస్స వా ఆచరియస్స వా కిచ్చం అహం కరిస్సామి, తుమ్హే అప్పోస్సుక్కా విహరథా"తి ఏవఞ్చే అత్తనో భారం కత్వా ఇతరే విస్సజ్జేతి, తస్స భారకరణతో పట్ఠాయ తేసం అనాపత్తి. ఏత్థ అన్తేవాసికేసు పన నిస్సయన్తేవాసికేన యావ ఆచరియం నిస్సాయ వసతి, తావ సబ్బం ఆచరియవత్తం కాతబ్బం. పబ్బజ్జఉపసమ్పదధమ్మన్తేవాసికేహి పన నిస్సయముత్తకేహిపి ఆదితో పట్ఠాయ యావ చీవరరజనం, తావ వత్తం కాతబ్బం. అనాపుచ్ఛిత్వా పత్తదానాదిమ్హి పన ఏతేసం అనాపత్తి.

ఏతేసు పబ్బజ్జన్తేవాసికో చ ఉపసమ్పదన్తేవాసికో చ ఆచరియస్స యావజీవం భారా. నిస్సయన్తేవాసికో చ ధమ్మన్తేవాసికో చ యావ సమీపే వసన్తి, తావ ఆచరియుపజ్ఝాయేహిపి అన్తేవాసికసద్ధివిహారికా సఙ్గహేతబ్బా అనుగ్గహేతబ్బా ఉద్దేసేన పరిపుచ్ఛాయ ఓవాదేన అనుసాసనియా. సచే అన్తేవాసికసద్ధివిహారికానం పత్తో వా చీవరం వా అఞ్ఞో వా కోచి పరిక్ఖారో నత్థి, అత్తనో అతిరేకపత్తచీవరం అతిరేకపరిక్ఖారో వా అత్థి, దాతబ్బం. నో చే, ధమ్మియేన నయేన పరియేసనత్థాయ ఉస్సుక్కం కాతబ్బం. సచే అన్తేవాసికసద్ధివిహారికా గిలానా హోన్తి, ఉపజ్ఝాయవత్తే వుత్తనయేన దన్తకట్ఠదానం ఆదిం కత్వా ఆచమనకుమ్భియా ఉదకసిఞ్చనపరియోసానం సబ్బం వత్తం కాతబ్బమేవ, అకరోన్తానం ఆపత్తి. తస్మా ఆచరియుపజ్ఝాయేహిపి అన్తేవాసికసద్ధివిహారికేసు సమ్మా వత్తితబ్బం. ఆచరియుపజ్ఝాయాదీసు హి యో యో న సమ్మా వత్తతి, తస్స తస్స ఆపత్తి. ఉపజ్ఝాయాదివత్తకథా.

౧౮౫. ఇదాని **ఆగన్తుకవత్తాదీని** వేదితబ్బాని. ఆగన్తుకేన భిక్ఖునా ఉపచారసీమాసమీపం గన్త్వా ఉపాహనా ఓముఞ్చిత్వా నీచం కత్వా పప్ఫోటేత్వా ఉపాహనదణ్డకేన గహేత్వా ఛత్తం ఉపనామేత్వా సీసం వివరిత్వా సీసే చీవరం ఖన్ధే కరిత్వా సాధుకం అతరమానేన ఆరామో పవిసితబ్బో, ఆరామం పవిసన్తేన సల్లక్ఖేతబ్బం "కత్థ ఆవాసికా భిక్ఖూ సన్నిపతన్తీ"తి. యత్థ ఆవాసికా భిక్ఖూ సన్నిపతన్తి ఉపట్ఠానసాలాయ వా మణ్డపే వా రుక్ఖమూలే వా, తత్థ గన్త్వా ఏకమన్తం పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో, ఏకమన్తం చీవరం నిక్ఖిపితబ్బం, పతిరూపం ఆసనం గహేత్వా నిసీదితబ్బం, పానీయం పుచ్ఛితబ్బం, పరిభోజనీయం పుచ్ఛితబ్బం "కతమం పానీయం, కతమం పరిభోజనీయ"న్తి. సచే పానీయేన అత్థో హోతి, పానీయం గహేత్వా పాతబ్బం. సచే పరిభోజనీయేన అత్థో హోతి, పరిభోజనీయం గహేత్వా పాదా ధోవితబ్బా. పాదే ధోవన్తేన ఏకేన హత్థేన ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం, ఏకేన హత్థేన పాదా ధోవితబ్బా, న తేనేవ హత్థేన ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం, న తేనేవ హత్థేన పాదా ధోవితబ్బా, ఉపాహనపుఞ్ఛనచోళకం పుచ్ఛిత్వా ఉపాహనా పుఞ్ఛితబ్బా, ఉపాహనా పుఞ్ఛన్తేన పఠమం సుక్ఖేన చోళకేన పుఞ్ఛితబ్బా, పచ్ఛా అల్లేన, ఉపాహనపుఞ్ఛనచోళకం ధోవిత్వా ఏకమన్తం పత్థరితబ్బం.

సచే ఆవాసికో భిక్ఖు వుడ్ఢో హోతి, అభివాదేతబ్బో. సచే నవకో హోతి, అభివాదాపేతబ్బో. సేనాసనం పుచ్ఛితబ్బం "కతమం మే సేనాసనం పాపుణాతీ"తి, అజ్ఝావుట్ఠం వా అనజ్ఝావుట్ఠం వా పుచ్ఛితబ్బం, "గోచరగామో ఆసన్నే, ఉదాహు దూరే, కాలస్సేవ పిణ్డాయ చరితబ్బం, ఉదాహు దివా"తి ఏవం భిక్ఖాచారో పుచ్ఛితబ్బో, అగోచరో పుచ్ఛితబ్బో, గోచరో పుచ్ఛితబ్బో. అగోచరో నామ మిచ్ఛాదిట్ఠికానం గామో పరిచ్ఛిన్నభిక్ఖో వా గామో, యత్థ ఏకస్స వా ద్విన్నం వా భిక్ఖా దీయతి, సేక్ఖసమ్మహాని కులాని పుచ్ఛితబ్బాని, వచ్చట్ఠానం పుచ్ఛితబ్బం, పస్సావట్ఠానం పుచ్ఛితబ్బం, "కిం ఇమిస్సా పోక్ఖరణియా పానీయంయేవ పివన్తి, నహానాదిపరిభోగమ్పి కరోన్తీ"తి ఏవం పానీయఞ్చేవ పరిభోజనీయఞ్చ పుచ్ఛితబ్బం, కత్తరదణ్డో పుచ్ఛితబ్బో, సఙ్ఘస్స కతికసణ్ఠానం పుచ్ఛితబ్బం, కేసుచి ఠానేసు వాళమిగా వా అమనుస్సా వా హోన్తి, తస్మా "కం కాలం పవిసితబ్బం, కం కాలం నిక్ఖమితబ్బ"న్తి పుచ్ఛితబ్బం. సచే విహారో అనజ్ఝావుట్ఠో హోతి, కవాటం ఆకోటేత్వా ముహుత్తం ఆగమేత్వా ఘటికం ఉగ్ఘాటేత్వా కవాటం పణామేత్వా బహి ఠితేన నిల్లోకేతబ్బో.

సచే సో విహారో ఉక్లాపో హోతి, మఞ్చే వా మఞ్చో ఆరోపితో హోతి, పీఠే వా పీఠం ఆరోపితం హోతి, సేనాసనం ఉపరి పుఞ్జీకతం హోతి, సచే సక్కోతి, సబ్బో విహారో సోధేతబ్బో, అసక్కోన్తేన అత్తనో వసనోకాసో జగ్గితబ్బో. సబ్బం సోధేతుం సక్కోన్తేన పన ఉపజ్ఝాయవత్తే వుత్తనయేన భూమత్థరణమఞ్చపీఠాదీని బహి నీహరిత్వా విహారం సోధేత్వా పున అతిహరిత్వా యథాఠానే పఞ్ఞపేతబ్బాని.

సచే పురత్థిమా సరజా వాతా వాయన్తి, పురత్థిమా వాతపానా థకేతబ్బా. సచే పచ్ఛిమా, ఉత్తరా, దక్ఖిణా సరజా వాతా వాయన్తి, దక్ఖిణా వాతపానా థకేతబ్బా. సచే సీతకాలో హోతి, దివా వాతపానా వివరితబ్బా, రత్తిం థకేతబ్బా. సచే ఉణ్హకాలో హోతి, దివా థకేతబ్బా, రత్తిం వివరితబ్బా.

సచే ఉక్లాపం హోతి, పరివేణం సమ్మజ్జితబ్బం, కోట్ఠకో సమ్మజ్జితబ్బో, ఉపట్ఠానసాలా సమ్మజ్జితబ్బా , అగ్గిసాలా సమ్మజ్జితబ్బా, వచ్చకుటి సమ్మజ్జితబ్బా, పానీయం పరిభోజనీయం ఉపట్ఠాపేతబ్బం, ఆచమనకుమ్భియా ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం. ఇదం ఆగన్తుకవత్తం.

౧౮౬. ఆవాసికవత్తే ఆవాసికేన భిక్ఖునా ఆగన్తుకం భిక్ఖుం వుడ్ఢతరం దిస్వా ఆసనం పఞ్ఞపేతబ్బం, పాదోదకం పాదపీఠం పాదకథలికం ఉపనిక్ఖిపితబ్బం, పచ్చుగ్గన్త్వా పత్తచీవరం పటిగ్గహేతబ్బం, పానీయేన పుచ్ఛితబ్బో, పుచ్ఛన్తేన పన సకిం ఆనీతం పానీయం సబ్బం పివతి, "పున ఆనేమీ"తి పుచ్ఛితబ్బోయేవ. బీజనేనపి బీజితబ్బో, బీజన్తేన సకిం పాదపిట్ఠియం బీజిత్వా సకిం మజ్ఝే, సకిం సీసే బీజితబ్బో, "అలం హోతూ"తి వుత్తేన మన్దతరం బీజితబ్బం, పున "అల"న్తి వుత్తేన తతో మన్దతరం బీజితబ్బం, తతియవారం వుత్తేన బీజనీ ఠపేతబ్బా, పాదాపిస్స ధోవితబ్బా. సచే అత్తనో తేలం అత్థి, తేలేన మక్ఖేతబ్బా. నో చే అత్థి, తస్స సన్తకేన మక్ఖేతబ్బా. సచే ఉస్సహతి, ఉపాహనా పుఞ్ఛితబ్బా. ఉపాహనా పుఞ్ఛన్తేన పఠమం సుక్ఖేన చోళేన పుఞ్ఛితబ్బా, పచ్ఛా అల్లేన, ఉపాహనపుఞ్ఛనచోళకం ధోవిత్వా ఏకమన్తం విస్సజ్జేతబ్బం.

ఆగన్తుకో భిక్ఖు అభివాదేతబ్బో, సేనాసనం పఞ్ఞపేతబ్బం "ఏతం సేనాసనం పాపుణాతీ"తి. అజ్ఝావుట్ఠం వా అనజ్ఝావుట్ఠం వా ఆచిక్ఖితబ్బం, గోచరో ఆచిక్ఖితబ్బో, అగోచరో ఆచిక్ఖితబ్బో, సేక్ఖసమ్మతాని కులాని ఆచిక్ఖితబ్బాని, వచ్చట్ఠానం ఆచిక్ఖితబ్బం, పస్సావట్ఠానం ఆచిక్ఖితబ్బం, పానీయం ఆచిక్ఖితబ్బం, పరిభోజనీయం ఆచిక్ఖితబ్బం, కత్తరదణ్డో ఆచిక్ఖితబ్బో, సఙ్ఘస్స కతికసణ్ఠానం ఆచిక్ఖితబ్బం "ఇమం కాలం పవిసితబ్బం, ఇమం కాలం నిక్ఖమితబ్బ"న్తి.

సచే ఆగన్తుకో నవకో హోతి, నిసిన్నకేనేవ ఆచిక్ఖితబ్బం “అత్ర పత్తం నిక్ఖిపాహి, అత్ర చీవరం నిక్ఖిపాహి, ఇదం ఆసనం, నిసీదాహీ”తి. పానీయం ఆచిక్ఖితబ్బం, పరిభోజనీయం ఆచిక్ఖితబ్బం, ఉపాహనపుఞ్ఛనచోళకం ఆచిక్ఖితబ్బం, ఆగన్తుకో భిక్ఖు అభివాదాపేతబ్బో, సేనాసనాదీనిపి నిసిన్నేనేవ ఆచిక్ఖితబ్బాని. వుడ్ఢతరే పన ఆగతే ఆసనం పఞ్ఞాపేతబ్బన్తి ఏవమాది సబ్బం చీవరకమ్మం వా నవకమ్మం వా ఠపేత్వాపి కాతబ్బం. చేతియఙ్గణం సమ్మజ్జన్తేన సమ్ముఞ్జనిం నిక్ఖిపిత్వా తస్స వత్తం కాతుం ఆరభితబ్బం. పణ్డితో హి ఆగన్తుకో “సమ్మజ్జాహి తావ చేతియఙ్గణ”న్తి వక్ఖతి. గిలానస్స భేసజ్జం కరోన్తేన పన సచే నాతిఆతురో గిలానో హోతి, భేసజ్జం అకత్వా వత్తమేవ కాతబ్బం, మహాగిలానస్స పన భేసజ్జమేవ కాతబ్బం. పణ్డితో హి ఆగన్తుకో “కరోహి తావ భేసజ్జ”న్తి వక్ఖతి. ఇదం ఆవాసికవత్తం.

౧౮౭. **గమికవత్తే** గమికేన భిక్ఖునా మఞ్చపీఠాదిదారుభణ్డం మత్తికాభణ్డమ్పి రజనభాజనాది సబ్బం అగ్గిసాలాయం వా అఞ్ఞస్మిం వా గుత్తట్ఠానే పటిసామేత్వా ద్వారవాతపానం థకేత్వా సేనాసనం ఆపుచ్ఛిత్వా పక్కమితబ్బం. సచే భిక్ఖు న హోతి, సామణేరో ఆపుచ్ఛితబ్బో. సచే సామణేరో న హోతి, ఆరామికో ఆపుచ్ఛితబ్బో. సచే న హోతి భిక్ఖు వా సామణేరో వా ఆరామికో వా, చతూసు పాసాణేసు మఞ్చం పఞ్ఞపేత్వా మఞ్చే మఞ్చం ఆరోపేత్వా పీఠే పీఠం ఆరోపేత్వా సేనాసనం ఉపరి పుఞ్జం కరిత్వా దారుభణ్డం మత్తికాభణ్డం పటిసామేత్వా ద్వారవాతపానం థకేత్వా పక్కమితబ్బం. సచే విహారో ఓవస్సతి, సచే ఉస్సహతి, సబ్బో ఛాదేతబ్బో, ఉస్సుక్కం వా కాతబ్బం “కిన్తి ను ఖో విహారో ఛాదియేథా”తి, ఏవఞ్చేతం లభేథ, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే లభేథ, యో దేసో అనోవస్సకో హోతి, తత్థ చతూసు పాసాణేసు మఞ్చం పఞ్ఞపేత్వా మఞ్చే మఞ్చం ఆరోపేత్వా పీఠే పీఠం ఆరోపేత్వా సేనాసనం ఉపరి పుఞ్జం కరిత్వా దారుభణ్డం మత్తికాభణ్డం పటిసామేత్వా ద్వారవాతపానం థకేత్వా పక్కమితబ్బం. సచే విహారో ఓవస్సతి, సచే ఉస్సహతి, సేనాసనం గామం అతిహరితబ్బం, ఉస్సుక్కం వా కాతబ్బం “కిన్తి ను ఖో సేనాసనం గామం అతిహరియేథా”తి, ఏవఞ్చేతం లభేథ, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే లభేథ, అజ్ఝోకాసే చతూసు పాసాణేసు మఞ్చం పఞ్ఞపేత్వా మఞ్చే మఞ్చం ఆరోపేత్వా పీఠే పీఠం ఆరోపేత్వా సేనాసనం ఉపరి పుఞ్జం కరిత్వా దారుభణ్డం మత్తికాభణ్డం పటిసామేత్వా తిణేన వా పణ్ణేన వా పటిచ్ఛాదేత్వా పక్కమితబ్బం “అప్పేవ నామ అఙ్గానిపి సేసేయ్యు”న్తి. ఇదం గమికవత్తం.

౧౮౮. **భత్తగ్గవత్తే** సచే ఆరామే కాలో ఆరోచితో హోతి, తిమణ్డలం పటిచ్ఛాదేన్తేన పరిమణ్డలం నివాసేత్వా కాయబన్ధనం బన్ధిత్వా సగుణం కత్వా సఙ్ఘాటియో పారుపిత్వా గణ్ఠికం పటిముఞ్చిత్వా ధోవిత్వా పత్తం గహేత్వా సాధుకం అతరమానేన గామో పవిసితబ్బో.

న ఓక్కమ్మ థేరానం భిక్ఖూనం పురతో గన్తబ్బం. సుప్పటిచ్ఛన్నేన, సుసంవుతేన, ఓక్ఖిత్తచక్ఖునా, అప్పసద్దేన అన్తరఘరే గన్తబ్బం, న ఉక్ఖిత్తకాయ, న ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే గన్తబ్బం, న కాయప్పచాలకం, న బాహుప్పచాలకం, న సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే గన్తబ్బం, న ఖమ్భకతేన, న ఓగుణ్ఠితేన, న ఉక్కుటికాయ అన్తరఘరే గన్తబ్బం.

సుప్పటిచ్ఛన్నేన , సుసంవుతేన, ఓక్ఖిత్తచక్ఖునా, అప్పసద్దేన అన్తరఘరే నిసీదితబ్బం, న ఉక్ఖిత్తకాయ, న ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే నిసీదితబ్బం, న కాయప్పచాలకం, న బాహుప్పచాలకం, న సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదితబ్బం, న ఖమ్భకతేన, న ఓగుణ్ఠితేన, న పల్లత్థికాయ అన్తరఘరే నిసీదితబ్బం, న థేరే భిక్ఖూ అనుపఖజ్జ నిసీదితబ్బం. సచే మహాథేరస్స నిసిన్నాసనేన సమకం ఆసనం హోతి, బహూసు ఆసనేసు సతి ఏకం ద్వే ఆసనాని ఠపేత్వా నిసీదితబ్బం. భిక్ఖూ గణేత్వా పఞ్ఞత్తాసనేసు అనిసీదిత్వా మహాథేరేన “నిసీదా”తి వుత్తేన నిసీదితబ్బం. నో చే మహాథేరో వదతి, “ఇదం,

భన్తే, ఆసనం ఉచ్ఛ”న్తి వత్తబ్బం. “నిసీదా”తి వుత్తేన నిసీదితబ్బం. సచే పన ఏవం ఆపుచ్ఛితేపి న వదతి, నిసీదన్తస్స అనాపత్తి, మహాథేరస్సేవ ఆపత్తి. నవకో హి ఏవరూపే ఆసనే అనాపుచ్ఛా నిసీదన్తో ఆపజ్జతి, థేరో ఆపుచ్ఛితే అననుజానన్తో. న నవా భిక్ఖూ ఆసనేన పటిబాహితబ్బా, న సఙ్ఘాటికం ఓత్థరిత్వా అన్తరఘరే నిసీదితబ్బం.

పత్తధోవనోదకే దీయమానే ఉభోహి హత్థేహి పత్తం పటిగ్గహేత్వా ఉదకం పటిగ్గహేతబ్బం, దక్ఖిణోదకం పన పురతో ఆధారకే పత్తం ఠపేత్వా గహేతబ్బం, నీచం కత్వా ఉదకసద్దం అకరోన్తేన అపటిఘంసన్తేన పత్తో ధోవితబ్బో. సచే ఉదకపటిగ్గాహకో హోతి, నీచం కత్వా ఉదకపటిగ్గాహకే ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం “మా ఉదకపటిగ్గాహకో ఉదకేన ఓసిఞ్చి , మా సామన్తా భిక్ఖూ ఉదకేన ఓసిఞ్చింసు, మా సఙ్ఘాటి ఉదకేన ఓసిఞ్చీ”తి. సచే ఉదకపటిగ్గాహకో న హోతి, నీచం కత్వా ఛమాయ ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం “మా సామన్తా భిక్ఖూ ఉదకేన ఓసిఞ్చింసు, మా సఙ్ఘాటి ఉదకేన ఓసిఞ్చీ”తి.

ఓదనే దీయమానే ఉభోహి హత్థేహి పత్తం పటిగ్గహేత్వా ఓదనో పటిగ్గహేతబ్బో. యథా సూపస్స ఓకాసో హోతి, ఏవం మత్తాయ ఓదనో గణ్హితబ్బో. సచే హోతి సప్పి వా తేలం వా ఉత్తరిభఙ్గం వా, థేరేన వత్తబ్బో “సబ్బేసం సమకం సమ్పాదేహీ”తి. ఇదఞ్చ న కేవలం సప్పిఆదీసు, ఓదనేపి వత్తబ్బం. సప్పిఆదీసు పన యం అప్పం హోతి ఏకస్స వా ద్విన్నం వా అనురూపం, తం సబ్బేసం సమకం సమ్పాదేహీతి వుత్తే మనుస్సానం విహేసా హోతి, తస్మా తాదిసం సకిం వా ద్విక్ఖత్తుం వా గహేత్వా సేసం న గహేతబ్బం. సక్కచ్చం పిణ్డపాతో పటిగ్గహేతబ్బో, పత్తసఞ్ఞినా పిణ్డపాతో పటిగ్గహేతబ్బో, సమసూపకో సమతిత్థికో పిణ్డపాతో పటిగ్గహేతబ్బో, న తావ థేరేన భుఞ్జితబ్బం, యావ న సబ్బేసం ఓదనో సమ్పత్తో హోతి. ఇదఞ్చ యం పరిచ్ఛిన్నభిక్ఖుకం భత్తగ్గం, యత్థ మనుస్సా సబ్బేసం పాపేత్వా వన్దితుకామా హోన్తి, తం సన్ధాయ వుత్తం . యం పన మహాభత్తగ్గం హోతి, యత్థ ఏకస్మిం పదేసే భుఞ్జన్తి, ఏకస్మిం పదేసే ఉదకం దీయతి, తత్థ యథాసుఖం భుఞ్జితబ్బం.

సక్కచ్చం పిణ్డపాతో భుఞ్జితబ్బో, పత్తసఞ్ఞినా పిణ్డపాతో భుఞ్జితబ్బో, సపదానో పిణ్డపాతో భుఞ్జితబ్బో, సమసూపకో పిణ్డపాతో భుఞ్జితబ్బో, న థూపకతో ఓమద్దిత్వా పిణ్డపాతో భుఞ్జితబ్బో, న సూపం వా బ్యఞ్జనం వా ఓదనేన పటిచ్ఛాదేతబ్బం భియ్యోకమ్యతం ఉపాదాయ, న సూపం వా ఓదనం వా అగిలానేన అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జితబ్బం, న ఉజ్ఝానసఞ్ఞినా పరేసం పత్తో ఓలోకేతబ్బో, నాతిమహన్తో కబళో కాతబ్బో, పరిమణ్డలం ఆలోపో కాతబ్బో, న అనాహటే కబళే ముఖద్వారం వివరితబ్బం, న భుఞ్జమానేన సబ్బో హత్థో ముఖే పక్ఖిపితబ్బో, న సకబళేన ముఖేన బ్యాహరితబ్బం, న పిణ్డుక్ఖేపకం భుఞ్జితబ్బం, న కబళావచ్ఛేకం, న అవగణ్డకారకం, న హత్థనిద్ధునకం, న సిత్థావకారకం, న జివ్హానిచ్ఛారకం, న చపుచపుకారకం, న సురుసురుకారకం, న హత్థనిల్లేహకం, న పత్తనిల్లేహకం, న ఓట్ఠనిల్లేహకం భుఞ్జితబ్బం.

న సామిసేన హత్థేన పానీయథాలకో పటిగ్గహేతబ్బో, న తావ థేరేన హత్థధోవనఉదకం పటిగ్గహేతబ్బం, యావ న సబ్బే భుత్తావినో హోన్తి. సచే మనుస్సా “ధోవథ, భన్తే, పత్తఞ్చ హత్థే చా”తి వదన్తి, భిక్ఖూ వా “తుమ్హే ఉదకం గణ్హథా”తి వదన్తి, వట్టతి. ఉదకే దీయమానే ఉభోహి హత్థేహి పత్తం పటిగ్గహేత్వా ఉదకం పటిగ్గహేతబ్బం, నీచం కత్వా ఉదకసద్దం అకరోన్తేన అపటిఘంసన్తేన పత్తో ధోవితబ్బో. సచే ఉదకపటిగ్గాహకో హోతి, నీచం కత్వా ఉదకపటిగ్గాహకే ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం “మా ఉదకపటిగ్గాహకో ఉదకేన ఓసిఞ్చి, మా సామన్తా భిక్ఖూ ఉదకేన ఓసిఞ్చింసు, మా సఙ్ఘాటి ఉదకేన ఓసిఞ్చీ”తి. సచే

ఉదకపటిగ్గాహకో న హోతి, నీచం కత్వా ఛమాయ ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం "మా సామన్తా భిక్ఖూ ఉదకేన ఓసిఞ్చింసు, మా సఙ్ఘాటి ఉదకేన ఓసిఞ్చీ"తి, న ససిత్థకం పత్తధోవనం అన్తరఘరే ఛడ్డేతబ్బం.

భత్తగ్గతో ఉట్ఠాయ నివత్తన్తేసు నవకేహి భిక్ఖూహి పఠమతరం నివత్తితబ్బం, పచ్ఛా థేరేహి. సమ్బాధేసు హి ఘరేసు మహాథేరానం నిక్ఖమనోకాసో న హోతి, తస్మా ఏవం వుత్తం. ఏవం నివత్తన్తేహి పన నవకేహి గేహద్వారే ఠత్వా థేరేసు నిక్ఖమన్తేసు పటిపాటియా గన్తబ్బం. సచే పన మహాథేరా ధురే నిసిన్నా హోన్తి, నవకా అన్తోగేహే, థేరాసనతో పట్ఠాయ పటిపాటియా ఏవ నిక్ఖమితబ్బం , కాయేన కాయం అసఙ్ఘట్టేన్తేన యథా అన్తరేన మనుస్సా గన్తుం సక్కోన్తి, ఏవం విరళాయ పాళియా గన్తబ్బం.

"అనుజానామి, భిక్ఖవే, థేరేన భిక్ఖునా భత్తగ్గే అనుమోదితు"న్తి (చూళవ॰ ౩౬౨) వచనతో సఙ్ఘత్థేరేన భత్తగ్గే అనుమోదితబ్బం. తం ఏకమేవ ఓహాయ సేసేహి న గన్తబ్బం.

"అనుజానామి, భిక్ఖవే, భత్తగ్గే చతూహి పఞ్చహి థేరానుథేరేహి భిక్ఖూహి ఆగమేతు"న్తి (చూళవ॰ ౩౬౨) వచనతో సఙ్ఘత్థేరేన అనుమోదనత్థాయ నిసిన్నే హేట్ఠా పటిపాటియా చతూహి నిసీదితబ్బం, అనుథేరే నిసిన్నే మహాథేరేన చ హేట్ఠా చ తీహి నిసీదితబ్బం, పఞ్చమే నిసిన్నే ఉపరి చతూహి నిసీదితబ్బం, సఙ్ఘత్థేరేన హేట్ఠా దహరభిక్ఖుస్మిం అజ్ఝిట్ఠేపి సఙ్ఘత్థేరతో పట్ఠాయ చతూహి నిసీదితబ్బమేవ. సచే పన అనుమోదకో భిక్ఖు "గచ్ఛథ, భన్తే, ఆగమేతబ్బకిచ్చం నత్థీ"తి వదతి, గన్తుం వట్టతి. మహాథేరేన "గచ్ఛామ, ఆవుసో"తి వుత్తే "గచ్ఛథా"తి వదతి, ఏవమ్పి వట్టతి, "బహిగామే ఆగమిస్సామా"తి ఆభోగం కత్వాపి బహిగామం గన్త్వా అత్తనో నిస్సితకే "తుమ్హే తస్స ఆగమనం ఆగమేథా"తి వత్వాపి గన్తుం వట్టతియేవ. సచే పన మనుస్సా అత్తనో రుచితేన ఏకేన అనుమోదనం కారేన్తి, నేవ తస్స అనుమోదతో ఆపత్తి, న మహాథేరస్స భారో హోతి. ఉపనిసిన్నకథాయమేవ హి మనుస్సేసు కథాపేన్తేసు థేరో ఆపుచ్ఛితబ్బో. మహాథేరేన చ అనుమోదనాయ అజ్ఝిట్ఠోవ ఆగమేతబ్బోతి ఇదమేత్థ లక్ఖణం. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, సతి కరణీయే ఆనన్తరికం భిక్ఖుం ఆపుచ్ఛిత్వా గన్తు"న్తి (చూళవ॰ ౩౬౨) వచనతో పన వచ్చాదిపీళితేన అనన్తరం భిక్ఖుం ఆపుచ్ఛిత్వా గన్తబ్బన్తి. ఇదం భత్తగ్గవత్తం.

౧౫౯. **పిణ్డచారికవత్తే** పన పిణ్డచారికేన భిక్ఖునా "ఇదాని గామం పవిసిస్సామీ"తి తిమణ్డలం పటిచ్ఛాదేన్తేన పరిమణ్డలం నివాసేత్వా కాయబన్ధనం బన్ధిత్వా సగుణం కత్వా సఙ్ఘాటియో పారుపిత్వా గణ్ఠికం పటిముఞ్చిత్వా ధోవిత్వా పత్తం గహేత్వా సాధుకం అతరమానేన గామో పవిసితబ్బో. సుప్పటిచ్ఛన్నేన అన్తరఘరే గన్తబ్బన్తిఆది సబ్బం భత్తగ్గవత్తే వుత్తనయేనేవ ఇధాపి వేదితబ్బం.

నివేసనం పవిసన్తేన సల్లక్ఖేతబ్బం "ఇమినా పవిసిస్సామి, ఇమినా నిక్ఖమిస్సామీ"తి, నాతిసహసా పవిసితబ్బం, నాతిదూరే నాచ్చాసన్నే ఠాతబ్బం, నాతిచిరం ఠాతబ్బం, నాతిలహుకం నివత్తితబ్బం, ఠితేన సల్లక్ఖేతబ్బం "భిక్ఖం దాతుకామా వా అదాతుకామా వా"తి . సచే కమ్మం వా నిక్ఖిపతి, ఆసనా వా వుట్ఠాతి, కటచ్ఛుం వా పరామసతి, భాజనం వా పరామసతి, ఠపేతి వా, "దాతుకామస్సా"తి ఠాతబ్బం. భిక్ఖాయ దీయమానాయ వామేన హత్థేన సఙ్ఘాటిం ఉచ్చారేత్వా దక్ఖిణేన హత్థేన పత్తం పణామేత్వా ఉభోహి హత్థేహి పత్తం పటిగ్గహేత్వా భిక్ఖా పటిగ్గహేతబ్బా, ఇత్థీ వా హోతు పురిసో వా, భిక్ఖాదానసమయే ముఖం న ఓలోకేతబ్బం, సల్లక్ఖేతబ్బం "సూపం దాతుకామా వా అదాతుకామా వా"తి. సచే కటచ్ఛుం వా

పరామసతి, భాజనం వా పరామసతి, ఠపేతి వా, "దాతుకామస్సా"తి ఠాతబ్బం. భిక్ఖాయ దిన్నాయ సఙ్ఘాటియా పత్తం పటిచ్ఛాదేత్వా సాధుకం అతరమానేన నివత్తితబ్బం.

యో పఠమం గామతో పిణ్డాయ పటిక్కమతి, తేన ఆసనం పఞ్ఞపేతబ్బం, పాదోదకం పాదపీఠం పాదకథలికం ఉపనిక్ఖిపితబ్బం, అవక్కారపాతి ధోవిత్వా ఉపట్ఠాపేతబ్బా, పానీయం పరిభోజనీయం ఉపట్ఠాపేతబ్బం. యో పచ్ఛా గామతో పిణ్డాయ పటిక్కమతి, సచే హోతి భుత్తావసేసో, సచే ఆకఙ్ఖతి, భుఞ్జితబ్బం. నో చే ఆకఙ్ఖతి, అప్పహరితే వా ఛడ్డేతబ్బం, అప్పాణకే వా ఉదకే ఓపిలాపేతబ్బం, తేన ఆసనం ఉద్ధరితబ్బం, పాదోదకం పాదపీఠం పాదకథలికం పటిసామేతబ్బం, అవక్కారపాతి ధోవిత్వా పటిసామేతబ్బా, పానీయం పరిభోజనీయం పటిసామేతబ్బం, భత్తగ్గం సమ్మజ్జితబ్బం. యో పస్సతి పానీయఘటం వా పరిభోజనీయఘటం వా వచ్చఘటం వా రిత్తం తుచ్ఛం, తేన ఉపట్ఠాపేతబ్బం. సచస్స హోతి అవిసయ్హం, హత్థవికారేన దుతియం ఆమన్తేత్వా హత్థవిలఙ్ఘకేన ఉపట్ఠాపేతబ్బం, న చ తప్పచ్చయా వాచా భిన్దితబ్బాతి. ఇదం పిణ్డచారికవత్తం.

౧౯౦. **ఆరఞ్ఞికవత్తే** ఆరఞ్ఞికేన భిక్ఖునా కాలస్సేవ ఉట్ఠాయ పత్తం థవికాయ పక్ఖిపిత్వా అంసే లగ్గేత్వా చీవరం ఖన్ధే కరిత్వా ఉపాహనా ఆరోహిత్వా దారుభణ్డం మత్తికాభణ్డం పటిసామేత్వా ద్వారవాతపానం థకేత్వా వసనట్ఠానతో నిక్ఖమితబ్బం. "ఇదాని గామం పవిసిస్సామా"తి ఉపాహనా ఓముఞ్చిత్వా నీచం కత్వా పప్ఫోటేత్వా థవికాయ పక్ఖిపిత్వా అంసే లగ్గేత్వా తిమణ్డలం పటిచ్ఛాదేన్తేన పరిమణ్డలం నివాసేత్వా కాయబన్ధనం బన్ధిత్వా సగుణం కత్వా సఙ్ఘాటియో పారుపిత్వా గణ్ఠికం పటిముఞ్చిత్వా ధోవిత్వా పత్తం గహేత్వా సాధుకం అతరమానేన గామో పవిసితబ్బో. సుప్పటిచ్ఛన్నేన అన్తరఘరే గన్తబ్బన్తిఆది సబ్బం గమనవిధానం ఇధాపి భత్తగ్గవత్తే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం.

నివేసనం పవిసన్తేన సల్లక్ఖేతబ్బం "ఇమినా పవిసిస్సామి, ఇమినా నిక్ఖమిస్సామీ"తిఆది సబ్బం భిక్ఖాచారవిధానం పిణ్డచారికవత్తే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం. ఆరఞ్ఞికేన భిక్ఖునా పానీయం పరిభోజనీయం ఉపట్ఠాపేతబ్బం. సచే భాజనాని నప్పహోన్తి, పానీయమేవ పరిభోజనీయమ్పి కత్వా ఉపట్ఠాపేతబ్బం. భాజనం అలభన్తేన వేళునాళికాయపి ఉపట్ఠాపేతబ్బం. తమ్పి అలభన్తస్స యథా సమీపే ఉదకఆవాటో హోతి, ఏవం కాతబ్బం. అగ్గి ఉపట్ఠాపేతబ్బో, అరణిసహితం ఉపట్ఠాపేతబ్బం, అరణిసహితే సతి అగ్గిం అకాతుమ్పి వట్టతి. యథా చ ఆరఞ్ఞికస్స, ఏవం కన్తారప్పటిపన్నస్సపి అరణిసహితం ఇచ్ఛితబ్బం. గణవాసినో పన తేన వినాపి వట్టతి. కత్తరదణ్డో ఉపట్ఠాపేతబ్బో, నక్ఖత్తపదాని ఉగ్గహేతబ్బాని సకలాని వా ఏకదేసాని వా, దిసాకుసలేన భవితబ్బం. ఇదం ఆరఞ్ఞికవత్తం.

౧౯౧. **సేనాసనవత్తే** యస్మిం విహారే విహరతి, సచే సో విహారో ఉక్లాపో హోతి, సచే ఉస్సహతి, సోధేతబ్బో. విహారం సోధేన్తేన పఠమం పత్తచీవరం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం, నిసీదనపచ్చత్థరణం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం, భిసిబిమ్బోహనం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం, మఞ్చో నీచం కత్వా సాధుకం అపటిఘంసన్తేన అసఙ్ఘట్టేన్తేన కవాటపీఠం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బో, పీఠం నీచం కత్వా సాధుకం అపటిఘంసన్తేన అసఙ్ఘట్టేన్తేన కవాటపీఠం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం, మఞ్చపటిపాదకా నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బా, ఖేళమల్లకో నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బో, అపస్సేనఫలకం నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం, భూమత్థరణం యథాపఞ్ఞత్తం సల్లక్ఖేత్వా నీహరిత్వా ఏకమన్తం నిక్ఖిపితబ్బం. సచే విహారే సన్తానకం హోతి, ఉల్లోకా పఠమం ఓహారేతబ్బం, ఆలోకసన్ధికణ్ణభాగా పమజ్జితబ్బా. సచే గేరుకపరికమ్మకతా భిత్తి కణ్ణకితా హోతి, చోళకం తేమేత్వా పీళేత్వా పమజ్జితబ్బా. సచే కాళవణ్ణకతా భూమి కణ్ణకితా హోతి,

చోళకం తేమేత్వా పీళేత్వా పమజ్జితబ్బా. సచే అకతా హోతి భూమి, ఉదకేన పరిప్ఫోసిత్వా పరిప్ఫోసిత్వా సమ్మజ్జితబ్బా "మా విహారో రజేన ఉహఞ్ఞీ"తి, సఙ్కారం విచినిత్వా ఏకమన్తం ఛడ్డేతబ్బం.

న భిక్ఖుసామన్తా సేనాసనం పప్ఫోటేతబ్బం, న విహారసామన్తా సేనాసనం పప్ఫోటేతబ్బం, న పానీయసామన్తా సేనాసనం పప్ఫోటేతబ్బం, న పరిభోజనీయసామన్తా సేనాసనం పప్ఫోటేతబ్బం, న పటివాతే అఙ్గణే సేనాసనం పప్ఫోటేతబ్బం, అధోవాతే సేనాసనం పప్ఫోటేతబ్బం.

భూమత్థరణం ఓతాపేత్వా సోధేత్వా పప్ఫోటేత్వా అతిహరిత్వా యథాపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞపేతబ్బం, మఞ్చపటిపాదకా ఏకమన్తం ఓతాపేత్వా పమజ్జిత్వా అభిహరిత్వా యథాఠానే ఠపేతబ్బా, మఞ్చో ఏకమన్తం ఓతాపేత్వా సోధేత్వా పప్ఫోటేత్వా నీచం కత్వా సాధుకం అపటిఘంసన్తేన అసఙ్ఘట్టేన్తేన కవాటపీఠం అతిహరిత్వా యథాపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞపేతబ్బో, పీఠం ఏకమన్తం ఓతాపేత్వా సోధేత్వా పప్ఫోటేత్వా నీచం కత్వా సాధుకం అపటిఘంసన్తేన అసఙ్ఘట్టేన్తేన కవాటపీఠం అతిహరిత్వా యథాపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞపేతబ్బం , భిసిబిమ్బోహనం ఏకమన్తం ఓతాపేత్వా సోధేత్వా పప్ఫోటేత్వా అతిహరిత్వా యథాపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞపేతబ్బం, నిసీదనపచ్చత్థరణం ఓతాపేత్వా పప్ఫోటేత్వా అతిహరిత్వా యథాపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞపేతబ్బం, ఖేళమల్లకో ఏకమన్తం ఓతాపేత్వా పమజ్జిత్వా అతిహరిత్వా యథాఠానే ఠపేతబ్బో, అపస్సేనఫలకం ఏకమన్తం ఓతాపేత్వా పమజ్జిత్వా యథాఠానే ఠపేతబ్బం. పత్తచీవరం నిక్ఖిపితబ్బం, పత్తం నిక్ఖిపన్తేన ఏకేన హత్థేన పత్తం గహేత్వా ఏకేన హత్థేన హేట్ఠామఞ్చం వా హేట్ఠాపీఠం వా పరామసిత్వా పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో, న చ అనన్తరహితాయ భూమియా పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో. చీవరం నిక్ఖిపన్తేన ఏకేన హత్థేన చీవరం గహేత్వా ఏకేన హత్థేన చీవరవంసం వా చీవరరజ్జుం వా పమజ్జిత్వా పారతో అన్తం, ఓరతో భోగం కత్వా చీవరం నిక్ఖిపితబ్బం.

సచే పురత్థిమా సరజా వాతా వాయన్తి, పురత్థిమా వాతపానా థకేతబ్బా. సచే పచ్ఛిమా, ఉత్తరా, దక్ఖిణా సరజా వాతా వాయన్తి, దక్ఖిణా వాతపానా థకేతబ్బా. సచే సీతకాలో హోతి, దివా వాతపానా వివరితబ్బా, రత్తిం థకేతబ్బా. సచే ఉణ్హకాలో హోతి, దివా వాతపానా థకేతబ్బా, రత్తిం వివరితబ్బా.

సచే ఉక్లాపం హోతి, పరివేణం సమ్మజ్జితబ్బం, కోట్ఠకో సమ్మజ్జితబ్బో, ఉపట్ఠానసాలా సమ్మజ్జితబ్బా, అగ్గిసాలా సమ్మజ్జితబ్బా, వచ్చకుటి సమ్మజ్జితబ్బా. సచే పానీయం న హోతి, పానీయం ఉపట్ఠాపేతబ్బం. సచే పరిభోజనీయం న హోతి, పరిభోజనీయం ఉపట్ఠాపేతబ్బం. సచే ఆచమనకుమ్భియా ఉదకం న హోతి, ఆచమనకుమ్భియా ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం.

సచే వుడ్ఢేన సద్ధిం ఏకవిహారే విహరతి, న వుడ్ఢం అనాపుచ్ఛా ఉద్దేసో దాతబ్బో, న పరిపుచ్ఛా దాతబ్బా, న సజ్ఝాయో కాతబ్బో, న ధమ్మో భాసితబ్బో, న పదీపో కాతబ్బో, న పదీపో విజ్ఝాపేతబ్బో, న వాతపానా వివరితబ్బా, న వాతపానా థకేతబ్బా. ద్వారం నామ యస్మా మహావళఞ్జం, తస్మా తత్థ ఆపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి, సేసాని పన ఉద్దేసదానాదీని ఆపుచ్ఛిత్వావ కాతబ్బాని, దేవసికమ్పి ఆపుచ్ఛితుం వట్టతి. అథాపి "భన్తే, ఆపుచ్ఛితమేవ హోతూ"తి వుత్తే వుడ్ఢతరో "సాధూ"తి సమ్పటిచ్ఛతి, సయమేవ వా "త్వం యథాసుఖం విహరాహీ"తి వదతి, ఏవమ్పి వట్టతి. సభాగస్స విస్సాసేనపి వట్టతియేవ. సచే వుడ్ఢేన సద్ధిం ఏకచఙ్కమే చఙ్కమతి, యేన వుడ్ఢో, తేన పరివత్తేతబ్బం, న చ వుడ్ఢో సఙ్ఘాటికణ్ణేన ఘట్టేతబ్బో. ఇదం సేనాసనవత్తం.

౧౯౨. **జన్తాఘరవత్తే** యో పఠమం జన్తాఘరం గచ్ఛతి, సచే ఛారికా ఉస్సన్నా హోతి, ఛారికా ఛడ్డేతబ్బా. సచే ఉక్లాపం హోతి, జన్తాఘరం సమ్మజ్జితబ్బం, పరిభణ్డం సమ్మజ్జితబ్బం, పరివేణం సమ్మజ్జితబ్బం, కోట్ఠకో సమ్మజ్జితబ్బో, జన్తాఘరసాలా సమ్మజ్జితబ్బా, చుణ్ణం సన్నేతబ్బం, మత్తికా తేమేతబ్బా, ఉదకదోణియా ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం. జన్తాఘరం పవిసన్తేన మత్తికాయ ముఖం మక్ఖేత్వా పురతో చ పచ్ఛతో చ పటిచ్ఛాదేత్వా జన్తాఘరం పవిసితబ్బం, న థేరే భిక్ఖూ అనుపఖజ్జ నిసీదితబ్బం, న నవా భిక్ఖూ ఆసనేన పటిబాహితబ్బా. సచే ఉస్సహతి, జన్తాఘరే థేరానం భిక్ఖూనం పరికమ్మం కాతబ్బం. జన్తాఘరా నిక్ఖమన్తేన జన్తాఘరపీఠం ఆదాయ పురతో చ పచ్ఛతో చ పటిచ్ఛాదేత్వా జన్తాఘరా నిక్ఖమితబ్బం. సచే ఉస్సహతి, ఉదకేపి థేరానం భిక్ఖూనం పరికమ్మం కాతబ్బం, న థేరానం భిక్ఖూనం పురతో నహాయితబ్బం, న ఉపరితో నహాయితబ్బం, నహాతేన ఉత్తరన్తేన ఓతరన్తానం మగ్గో దాతబ్బో. యో పచ్ఛా జన్తాఘరా నిక్ఖమతి, సచే జన్తాఘరం చిక్ఖల్లం హోతి, ధోవితబ్బం, మత్తికాదోణిం ధోవిత్వా జన్తాఘరపీఠం పటిసామేత్వా అగ్గిం విజ్ఝాపేత్వా ద్వారం థకేత్వా పక్కమితబ్బం. ఇదం జన్తాఘరవత్తం.

౧౯౩. **వచ్చకుటివత్తే** యో వచ్చకుటిం గచ్ఛతి, బహి ఠితేన ఉక్కాసితబ్బం, అన్తో నిసిన్నేనపి ఉక్కాసితబ్బం, చీవరవంసే వా చీవరరజ్జుయా వా చీవరం నిక్ఖిపిత్వా సాధుకం అతరమానేన వచ్చకుటి పవిసితబ్బా, నాతిసహసా పవిసితబ్బా, న ఉబ్భజిత్వా పవిసితబ్బా, వచ్చపాదుకాయ ఠితేన ఉబ్భజితబ్బం, న నిత్థునన్తేన వచ్చో కాతబ్బో, న దన్తకట్ఠం ఖాదన్తేన వచ్చో కాతబ్బో, న బహిద్ధా వచ్చదోణికాయ వచ్చో కాతబ్బో, న బహిద్ధా పస్సావదోణికాయ పస్సావో కాతబ్బో, న పస్సావదోణికాయ ఖేళో కాతబ్బో, ఫాలితేన వా ఖరేన వా గణ్ఠికేన వా కణ్టకేన వా సుసిరేన వా పూతినా వా కట్ఠేన న అవలేఖితబ్బం, అవలేఖనకట్ఠం పన అగ్గహేత్వా పవిట్ఠస్స ఆపత్తి నత్థి, న అవలేఖనకట్ఠం వచ్చకూపమ్హి పాతేతబ్బం, వచ్చపాదుకాయ ఠితేన పటిచ్ఛాదేతబ్బం, నాతిసహసా నిక్ఖమితబ్బం, న ఉబ్భజిత్వా నిక్ఖమితబ్బం, ఆచమనపాదుకాయ ఠితేన ఉబ్భజితబ్బం, న చపుచపుకారకం ఆచమేతబ్బం, న ఆచమనసరావకే ఉదకం సేసేతబ్బం. ఇదఞ్చ సబ్బసాధారణట్ఠానం సన్ధాయ వుత్తం. తత్ర హి అఞ్ఞో అఞ్ఞో ఆగచ్ఛన్తి, తస్మా ఉదకం న సేసేతబ్బం. యం పన సఙ్ఘికేపి విహారే ఏకదేసే నిబద్ధగమనత్థాయ కతం ఠానం హోతి పుగ్గలికట్ఠానం వా, తస్మిం వట్టతి. విరేచనం పివిత్వా పునప్పునం పవిసన్తస్సపి వట్టతియేవ. ఆచమనపాదుకాయ ఠితేన పటిచ్ఛాదేతబ్బం.

సచే వచ్చకుటి ఉహతా హోతి బహి వచ్చమక్ఖితా, ఉదకం ఆహరిత్వా ధోవితబ్బా. ఉదకం అత్థి, భాజనం నత్థి, అసన్తం నామ హోతి. భాజనం అత్థి, ఉదకం నత్థి, ఏతమ్పి అసన్తం . ఉభయస్మిం అసతి అసన్తమేవ, కట్ఠేన వా కేనచి వా పుఞ్ఛిత్వా గన్తబ్బం. సచే అవలేఖనపిటకో పూరితో హోతి, అవలేఖనకట్ఠం ఛడ్డేతబ్బం. సచే కచవరం అత్థి, వచ్చకుటి సమ్మజ్జితబ్బా, పరిభణ్డం సమ్మజ్జితబ్బం, పరివేణం సమ్మజ్జితబ్బం, కోట్ఠకో సమ్మజ్జితబ్బో. సచే ఆచమనకుమ్భియా ఉదకం న హోతి, ఆచమనకుమ్భియా ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం.

“న, భిక్ఖవే, వచ్చం కత్వా సతి ఉదకే నాచమేతబ్బం, యో నాచమేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౩౭౩) వచనతో ఉదకే సతి ఉదకకిచ్చం అకరోన్తస్స ఆపత్తి. సచే ఉదకం అత్థి, పటిచ్ఛన్నట్ఠానం పన నత్థి, భాజనేన నీహరిత్వా ఆచమితబ్బం. భాజనే అసతి పత్తేన నీహరితబ్బం, పత్తేపి అసతి అసన్తం నామ హోతి. “ఇదం అతివివటం, పురతో అఞ్ఞం ఉదకం భవిస్సతీ”తి గతస్స ఉదకం అలభన్తస్సేవ భిక్ఖాచారవేలా హోతి, కట్ఠేన వా కేనచి వా పుఞ్ఛిత్వా గన్తబ్బం, భుఞ్జితుమ్పి అనుమోదితుమ్పి వట్టతి. “న, భిక్ఖవే, వచ్చకుటియా యథావుడ్ఢం వచ్చో కాతబ్బో, యో కరేయ్య, ఆపత్తి

దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆగతపటిపాటియా వచ్చం కాతు”న్తి (చూళవ॰ ౩౭౩) వచనతో వచ్చకుటిం పవిసన్తేన ఆగతపటిపాటియా పవిసితబ్బం. వచ్చకుటియం పస్సావట్ఠానే నహానతిత్థేతి తీసుపి ఆగతపటిపాటియేవ పమాణం. ఇదం వచ్చకుటివత్తం.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

ఉపజ్ఝాయాదివత్తవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౮. చతుపచ్చయభాజనీయవినిచ్ఛయకథా

౧౯౪. **చతుపచ్చయభాజనన్తి** చీవరాదీనం చతున్నం పచ్చయానం భాజనం. తత్థ చీవరభాజనే తావ చీవరపటిగ్గాహకో వేదితబ్బో, చీవరనిదహకో వేదితబ్బో, భణ్డాగారికో వేదితబ్బో, భణ్డాగారం వేదితబ్బం, చీవరభాజకో వేదితబ్బో, చీవరభాజనం వేదితబ్బం.

తత్థ (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౩౪౦-౩౪౨) "అనుజానామి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతం భిక్ఖుం చీవరపటిగ్గాహకం సమ్మన్నితుం, యో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛేయ్య, న దోసాగతిం గచ్ఛేయ్య, న మోహాగతిం గచ్ఛేయ్య, న భయాగతిం గచ్ఛేయ్య, గహితాగహితఞ్చ జానేయ్యా"తి (మహావ॰ ౩౪౨) వచనతో ఇమేహి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో **చీవరపటిగ్గాహకో** సమ్మన్నితబ్బో. తత్థ పచ్ఛా ఆగతానమ్పి అత్తనో ఞాతకాదీనం పఠమతరం పటిగ్గణ్హన్తో వా ఏకచ్చస్మిం పేమం దస్సేత్వా గణ్హన్తో వా లోభపకతితాయ అత్తనో పరిణామేన్తో వా **ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి నామ.** పఠమతరం ఆగతస్సపి కోధవసేన పచ్ఛా గణ్హన్తో వా దుగ్గతమనుస్సేసు అవమఞ్ఞం కత్వా గణ్హన్తో వా "కిం వో ఘరే ఠపనోకాసో నత్థి, తుమ్హాకం సన్తకం గహేత్వా గచ్ఛథా"తి ఏవం సఙ్ఘస్స లాభన్తరాయం కరోన్తో వా **దోసాగతిం గచ్ఛతి** నామ. యో పన ముట్ఠస్సతి అసమ్పజానో, అయం **మోహాగతిం గచ్ఛతి** నామ. పచ్ఛా ఆగతానమ్పి ఇస్సరానం భయేన పఠమతరం పటిగ్గణ్హన్తో వా "చీవరపటిగ్గాహకట్ఠానం నామేతం భారియ"న్తి సన్తసన్తో వా **భయాగతిం గచ్ఛతి నామ.** "మయా ఇదఞ్చిదఞ్చ గహితం, ఇదఞ్చిదఞ్చ న గహిత"న్తి ఏవం జానన్తో **గహితాగహితం జానాతి నామ.** తస్మా యో ఛన్దాగతిఆదివసేన న గచ్ఛతి, ఞాతకఅఞ్ఞాతకఅడ్ఢదుగ్గతేసు విసేసం అకత్వా ఆగతపటిపాటియా గణ్హాతి, సీలాచారపటిపత్తియుత్తో హోతి సతిమా మేధావీ బహుస్సుతో, సక్కోతి దాయకానం విస్సట్ఠాయ వాచాయ పరిమణ్డలేహి పదబ్యఞ్జనేహి అనుమోదనం కరోన్తో పసాదం జనేతుం, ఏవరూపో సమ్మన్నితబ్బో.

ఏవఞ్చ పన సమ్మన్నితబ్బో. పఠమం భిక్ఖు యాచితబ్బో, యాచిత్వా బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం చీవరపటిగ్గాహకం సమ్మన్నేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం చీవరపటిగ్గాహకం సమ్మన్నతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో చీవరపటిగ్గాహకస్స సమ్ముతి, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"సమ్మతో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు చీవరపటిగ్గాహకో, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి (మహావ॰ ౩౪౨) –

ఇతి ఇమాయ కమ్మవాచాయ వా అపలోకనేన వా అన్తోవిహారే సబ్బసఙ్ఘమజ్ఝేపి ఖణ్డసీమాయమ్పి సమ్మన్నితుం వట్టతియేవ. ఏవం సమ్మతేన చ విహారపచ్చన్తే వా పధానఘరే వా న అచ్ఛితబ్బం. యత్థ పన ఆగతాగతా మనుస్సా సుఖం పస్సన్తి, తాదిసే ధురవిహారట్ఠానే బీజనిం పస్సే ఠపేత్వా సునివత్థేన సుపారుతేన నిసీదితబ్బం.

౧౯౫. చీవరనిదహకోపి “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతం భిక్ఖుం చీవరనిదహకం సమ్మన్నితుం, యో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛేయ్య, న దోసాగతిం గచ్ఛేయ్య, న మోహాగతిం గచ్ఛేయ్య, న భయాగతిం గచ్ఛేయ్య, నిహితానిహితఞ్చ జానేయ్యా”తి వచనతో పఞ్చఙ్గసమన్నాగతో భిక్ఖు –

> “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం చీవరనిదహకం సమ్మన్నేయ్య, ఏసా ఞత్తి.
>
> “సుణాతు మే భన్తే సఙ్ఘో, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం చీవరనిదహకం సమ్మన్నతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో చీవరనిదహకస్స సమ్ముతి, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.
>
> “సమ్మతో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు చీవరనిదహకో, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి (మహావ. ౩౪౨) –

ఇతి ఇమాయ కమ్మవాచాయ వా అపలోకనేన వా వుత్తనయేనేవ సమ్మన్నితబ్బో.

౧౯౬. భణ్డాగారికోపి “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతం భిక్ఖుం భణ్డాగారికం సమ్మన్నితుం, యో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛేయ్య, న దోసాగతిం గచ్ఛేయ్య, న మోహాగతిం గచ్ఛేయ్య, న భయాగతిం గచ్ఛేయ్య, గుత్తాగుత్తఞ్చ జానేయ్యా”తి (మహావ. ౩౪౩) వచనతో పఞ్చఙ్గసమన్నాగతో భిక్ఖు “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం భణ్డాగారికం సమ్మన్నేయ్యా”తిఆదినా (మహావ. ౩౪౩) నయేన కమ్మవాచాయ వా అపలోకనేన వా సమ్మన్నితబ్బో.

ఏత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౩౪౩) చ యత్థ ఛదనాదీసు కోచి దోసో నత్థి, తం గుత్తం. యత్థ పన ఛదనతిణం వా ఛదనిట్ఠకా వా యత్థ కత్థచి పతితా, యేన ఓవస్సతి వా, మూసికాదీనం వా పవేసో హోతి, భిత్తిఆదీసు వా కత్థచి ఛిద్దం హోతి, ఉపచికా వా ఉట్ఠహన్తి, తం సబ్బం అగుత్తం నామ. తం సల్లక్ఖేత్వా భణ్డాగారికేన పటిసఙ్ఖరితబ్బం. సీతసమయే ద్వారఞ్చ వాతపానఞ్చ సుపిహితం కాతబ్బం. సీతేన హి చీవరాని కణ్ణకితాని హోన్తి. ఉణ్హసమయే అన్తరన్తరా వాతప్పవేసనత్థం వివరితబ్బం. ఏవం కరోన్తో హి **గుత్తాగుత్తం జానాతి** నామ.

౧౯౭. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, భణ్డాగారం సమ్మన్నితుం, యం సఙ్ఘో ఆకఙ్ఖతి విహారం వా అడ్ఢయోగం వా పాసాదం వా హమ్మియం వా గుహం వా”తి (మహావ. ౩౪౩) వచనతో **భణ్డాగారం** సమ్మన్నిత్వా ఠపేతబ్బం. ఏత్థ చ యో ఆరామమజ్ఝే ఆరామికసామణేరాదీహి అవివిత్తో సబ్బేసం సమోసరణట్ఠానే విహారో వా అడ్ఢయోగో వా హోతి, సో సమ్మన్నితబ్బో. పచ్చన్తసేనాసనం పన న సమ్మన్నితబ్బం. ఇమం పన భణ్డాగారం ఖణ్డసీమం గన్త్వా ఖణ్డసీమాయ నిసిన్నేహి సమ్మన్నితుం న వట్టతి. విహారమజ్ఝేయేవ “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం విహారం భణ్డాగారం సమ్మన్నేయ్యా”తిఆదినా (మహావ. ౩౪౩) నయేన కమ్మవాచాయ వా అపలోకనేన వా సమ్మన్నితబ్బం.

చీవరపటిగ్గాహకాదీహి పన తీహిపి అత్తనో వత్తం జానితబ్బం. తత్థ చీవరపటిగ్గాహకేన తావ యం యం మనుస్సా “కాలచీవర”న్తి వా “అకాలచీవర”న్తి వా “అచ్చేకచీవర”న్తి వా “వస్సికసాటిక”న్తి వా “నిసీదన”న్తి వా “పచ్చత్థరణ”న్తి వా

“ముఖపుఞ్ఛనచోళ”న్తి వా దేన్తి, తం సబ్బం ఏకరాసిం కత్వా మిస్సేత్వా న గణ్హితబ్బం, విసుం విసుం కత్వావ గణ్హిత్వా చీవరనిదహకస్స తథేవ ఆచిక్ఖిత్వా దాతబ్బం. చీవరనిదహకేనపి భణ్డాగారికస్స దదమానేన “ఇదం కాలచీవరం...పే.... ఇదం ముఖపుఞ్ఛనచోళ”న్తి ఆచిక్ఖిత్వావ దాతబ్బం. భణ్డాగారికేనపి తథేవ విసుం విసుం సఞ్ఞాణం కత్వా ఠపేతబ్బం. తతో సఙ్ఘేన “కాలచీవరం ఆహరా”తి వుత్తే కాలచీవరమేవ దాతబ్బం...పే.... “ముఖపుఞ్ఛనచోళం ఆహరా”తి వుత్తే తదేవ దాతబ్బం. ఇతి భగవతా చీవరపటిగ్గాహకో అనుఞ్ఞాతో, చీవరనిదహకో అనుఞ్ఞాతో, భణ్డాగారికో అనుఞ్ఞాతో, భణ్డాగారం అనుఞ్ఞాతం, న బాహులికతాయ, న అసన్తుట్ఠితాయ, అపిచ ఖో సఙ్ఘానుగ్గహాయ. సచే హి ఆహటాహటం గహేత్వా భిక్ఖూ భాజేయ్యుం, నేవ ఆహటం, న అనాహటం, న దిన్నం, న అదిన్నం, న లద్ధం, న అలద్ధం జానేయ్యుం, ఆహటాహటం థేరాసనే వా దదేయ్యుం, ఖణ్డాఖణ్డం వా ఛిన్దిత్వా గణ్హేయ్యుం, ఏవం సతి అయుత్తపరిభోగో చ హోతి, న చ సబ్బేసం సఙ్గహో కతో హోతి. భణ్డాగారే పన చీవరం ఠపేత్వా ఉస్సన్నకాలే ఏకేకస్స భిక్ఖునో తిచీవరం వా ద్వే ద్వే వా ఏకేకం వా చీవరం దస్సన్తి, లద్ధాలద్ధం జానిస్సన్తి, అలద్ధభావం ఞత్వా సఙ్గహం కాతుం మఞ్ఞిస్సన్తీతి.

౧౯౮. **చీవరభాజకోపి** “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతం భిక్ఖుం చీవరభాజకం సమ్మన్నితుం, యో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛేయ్య, న దోసాగతిం గచ్ఛేయ్య, న మోహాగతిం గచ్ఛేయ్య, న భయాగతిం గచ్ఛేయ్య, భాజితాభాజితఞ్చ జానేయ్యా”తి (మహావ. ౩౪౩) వచనతో పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతోయేవ “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం చీవరభాజకం సమ్మన్నేయ్యా”తి(మహావ. ౩౪౩) ఆదినా నయేన కమ్మవాచాయ వా అపలోకనేన వా సమ్మన్నిత్వా ఠపేతబ్బో.

ఏత్థ సభాగానం భిక్ఖూనం అపాపుణన్తమ్పి మహగ్ఘచీవరం దేన్తో **ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి** నామ. అఞ్ఞేసం వుడ్ఢతరానం పాపుణన్తమ్పి మహగ్ఘచీవరం అదత్వా అప్పగ్ఘం దేన్తో **దోసాగతిం గచ్ఛతి** నామ. మోహమూళ్హో చీవరదానవత్తం అజానన్తో **మోహాగతిం గచ్ఛతి** నామ. ముఖరానం నవకానమ్పి భయేన అపాపుణన్తం ఏవ మహగ్ఘం చీవరం దేన్తో **భయాగతిం గచ్ఛతి** నామ. యో ఏవం న గచ్ఛతి, సబ్బేసం తులాభూతో పమాణభూతో మజ్ఝత్తో, సో సమ్మన్నితబ్బో. తేనపి చీవరం భాజేన్తేన పఠమం “ఇదం థూలం, ఇదం సణ్హం, ఇదం ఘనం, ఇదం తనుకం, ఇదం పరిభుత్తం, ఇదం అపరిభుత్తం, ఇదం దీఘతో ఏత్తకం, పుథులతో ఏత్తక”న్తి ఏవం వత్థాని విచినిత్వా “ఇదం ఏత్తకం అగ్ఘతి, ఇదం ఏత్తక”న్తి ఏవం అగ్ఘపరిచ్ఛేదం కత్వా సచే సబ్బేసం ఏకేకమేవ దసదసఅగ్ఘనకం పాపుణాతి, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే పాపుణాతి, యం నవ వా అట్ఠ వా అగ్ఘతి, తం అఞ్ఞేన ఏకఅగ్ఘనకేన చ ద్విఅగ్ఘనకేన చ సద్ధిం బన్ధిత్వా ఏతేన ఉపాయేన సమే పటివీసే ఠపేత్వా కుసో పాతేతబ్బో. సచే ఏకేకస్స దీయమానే చీవరే దివసో నప్పహోతి, దస దస భిక్ఖూ గణేత్వా దస దస చీవరపటివీసే ఏకతో బన్ధిత్వా భణ్డికం కత్వా ఏకో చీవరపటివీసో ఠపేతబ్బో . ఏవం ఠపితేసు చీవరపటివీసేసు కుసో పాతేతబ్బో. తేహిపి భిక్ఖూహి పున కుసపాతం కత్వా భాజేతబ్బం.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, సామణేరానం ఉపడ్ఢపటివీసం దాతు”న్తి (మహావ. ౩౪౩) వచనతో యే సామణేరా అత్తిస్సరా భిక్ఖుసఙ్ఘస్స కత్తబ్బకమ్మం న కరోన్తి, ఉద్దేసపరిపుచ్ఛాసు యుత్తా ఆచరియుపజ్ఝాయానంయేవ వత్తపటివత్తం కరోన్తి, అఞ్ఞేసం న కరోన్తి, ఏతేసంయేవ ఉపడ్ఢభాగో దాతబ్బో. యే పన పురేభత్తఞ్చ పచ్ఛాభత్తఞ్చ భిక్ఖుసఙ్ఘస్సేవ కత్తబ్బకిచ్చం కరోన్తి, తేసం సమకో దాతబ్బో. ఇదఞ్చ పిట్ఠిసమయే ఉప్పన్నేన భణ్డాగారే ఠపితేన అకాలచీవరేనేవ కథితం, కాలచీవరం పన సమకంయేవ దాతబ్బం. తత్రుప్పాదవస్సావాసికం సమ్ముఞ్జనీబన్ధనాది సఙ్ఘస్స ఫాతికమ్మం కత్వా గహేతబ్బం.

ఏతస్మోత్థ సబ్బేసం వత్తం. భణ్డాగారచీవరేపి సచే సామణేరా ఆగన్త్వా "భన్తే, మయం యాగుం పచామ, భత్తం పచామ, ఖజ్జకం పచామ, అప్పహరితం కరోమ, దన్తకట్ఠం ఆహరామ, రఙ్గఛల్లిం కప్పియం కత్వా దేమ, కిం అమ్హేహి న కతం నామా"తి ఉక్కుట్ఠిం కరోన్తి, సమభాగోవ దాతబ్బో. ఏతంయేవ విరజ్ఝిత్వా కరోన్తి, యేసఞ్చ కరణభావో న పఞ్ఞాయతి, తే సన్ధాయ వుత్తం "అనుజానామి, భిక్ఖవే, సామణేరానం ఉపడ్ఢపటివీసం దాతు"న్తి. **కురున్దియం** పన "సచే సామణేరా 'కస్మా మయం, భన్తే, సఙ్ఘకమ్మం న కరోమ, కరిస్సామా'తి యాచన్తి, సమపటివీసో దాతబ్బో"తి వుత్తం.

సచే కోచి భిక్ఖు సకం భాగం గహేత్వా సత్థం లభిత్వా నదిం వా కన్తారం వా ఉత్తరిత్వా దిసాపక్కమితుకామో హోతి, తస్స "అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఉత్తరన్తస్స సకం భాగం దాతు"న్తి (మహావ. ౩౪౩) వచనతో చీవరేసు భణ్డాగారతో బహి నీహటేసు ఘణ్టిం పహరిత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘే సన్నిపతితే చీవరభాజకేన "ఇమస్స భిక్ఖునో కోట్ఠాసేన ఏత్తకేన భవితబ్బ"న్తి తక్కేత్వా నయగ్గాహేన సమభాగేన చీవరం దాతబ్బం. తులాయ తులితమివ హి సమసమం దాతుం న సక్కా, తస్మా ఊనం వా హోతు అధికం వా, ఏవం తక్కేన నయేన దిన్నం సుదిన్నం. నేవ ఊనకం పున దాతబ్బం, నాతిరిత్తం పటిగ్గణ్హితబ్బం. సచే దస భిక్ఖూ హోన్తి, సాటకాపి దసేవ, తేసు ఏకో ద్వాదస అగ్ఘతి, సేసా దసగ్ఘనకా. సబ్బేసు దసగ్ఘనకవసేన కుసే పాతితే యస్స భిక్ఖునో ద్వాదసగ్ఘనకో కుసో పాతితో, తేన యత్తకం తస్మిం పటివీసే అధికం, తత్తకం అగ్ఘనకం యం కిఞ్చి అత్తనో సన్తకం కప్పియభణ్డం దత్వా సో అతిరేకభాగో గహేతబ్బో. సచే సబ్బేసం పఞ్చ పఞ్చ వత్థాని పత్తాని, సేసానిపి అత్థి, ఏకేకం పన న పాపుణాతి, ఛిన్దిత్వా దాతబ్బాని.

ఛిన్దన్తేన చ అడ్ఢమణ్డలాదీనం వా ఉపాహనత్థవికాదీనం వా పహోనకాని ఖణ్డాని కత్వా దాతబ్బాని. హేట్ఠిమపరిచ్ఛేదేన చతురఙ్గులవిత్థారమ్పి అనువాతప్పహోనకాయామం ఖణ్డం కత్వా దాతుం వట్టతి, అపరిభోగం పన న కాతబ్బం. సచేపి ఏకస్స భిక్ఖునో కోట్ఠాసే ఏకం వా ద్వే వా వత్థాని నప్పహోన్తి, తత్థ అఞ్ఞం సామణకం పరిక్ఖారం ఠపేత్వా యో తేన తుస్సతి, తస్స తం భాగం కత్వా పచ్ఛా కుసపాతో కాతబ్బో. సచే దస దస భిక్ఖూ గణేత్వా వగ్గం కరోన్తానం ఏకో వగ్గో న పూరతి, అట్ఠ వా నవ వా హోన్తి, తేసం అట్ఠ వా నవ వా కోట్ఠాసా "తుమ్హే ఇమే గహేత్వా విసుం భాజేథా"తి దాతబ్బా. ఏవం దత్వా పచ్ఛా కుసపాతో కాతబ్బో.

౧౯౯. ఇదాని "అట్ఠిమా, భిక్ఖవే, మాతికా చీవరస్స ఉప్పాదాయ, సీమాయ దేతి, కతికాయ దేతి, భిక్ఖాపఞ్ఞత్తియా దేతి, సఙ్ఘస్స దేతి, ఉభతోసఙ్ఘస్స దేతి, వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్స దేతి, ఆదిస్స దేతి, పుగ్గలస్స దేతీ"తి (మహావ. ౩౭౯) చీవరానం పటిలాభఖేత్తదస్సనత్థం యా తా అట్ఠ మాతికా వుత్తా, తాసం వసేన వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

తత్థ "సీమాయ దమ్మీ"తి ఏవం సీమం పరామసిత్వా దేన్తో **సీమాయ దేతి** నామ. ఏవం సీమాయ దిన్నం యావతికా భిక్ఖూ అన్తోసీమాగతా, తేహి భాజేతబ్బం. సీమా చ నామేసా ఖణ్డసీమా ఉపచారసీమా సమానసంవాససీమా అవిప్పవాససీమా లాభసీమా గామసీమా నిగమసీమా నగరసీమా అబ్భన్తరసీమా ఉదకుక్ఖేపసీమా జనపదసీమా రట్ఠసీమా రజ్జసీమా దీపసీమా చక్కవాళసీమాతి పన్నరసవిధా హోతి. తత్థ **ఖణ్డసీమా** సీమాకథాయం వుత్తావ. **ఉపచారసీమా** నామ పరిక్ఖిత్తస్స విహారస్స పరిక్ఖేపేన, అపరిక్ఖిత్తస్స పరిక్ఖేపారహట్ఠానేన పరిచ్ఛిన్నా హోతి. అపిచ భిక్ఖూనం ధువసన్నిపాతట్ఠానతో పరియన్తే ఠితభోజనసాలతో వా నిబద్ధవసనఆవాసతో వా థామమజ్ఝిమస్స పురిసస్స ద్విన్నం లేడ్డుపాతానం అన్తో ఉపచారసీమాతి వేదితబ్బా. సా పన ఆవాసేసు వడ్ఢన్తేసు వడ్ఢతి, పరిహాయన్తేసు పరిహాయతి. **మహాపచ్చరియం** పన "భిక్ఖూసుపి వడ్ఢన్తేసు వడ్ఢతీ"తి వుత్తం. తస్మా సచే విహారే సన్నిపతితభిక్ఖూహి సద్ధిం ఏకాబద్ధా హుత్వా యోజనసతమ్పి

పూరేత్వా నిసీదన్తి, యోజనసతమ్పి ఉపచారసీమావ హోతి, సబ్బేసం లాభో పాపుణాతి.

సమానసంవాసఅవిప్పవాససీమాద్వయమ్పి వుత్తమేవ. **లాభసీమా** నామ నేవ సమ్మాసమ్బుద్ధేన అనుఞ్ఞాతా, న ధమ్మసఙ్గాహకత్థేరేహి ఠపితా, అపిచ ఖో రాజరాజమహామత్తా విహారం కారేత్వా గావుతం వా అడ్ఢయోజనం వా యోజనం వా సమన్తతో పరిచ్ఛిన్దిత్వా "అయం అమ్హాకం విహారస్స లాభసీమా"తి నామలిఖితకే థమ్భే నిఖణిత్వా "యం ఏత్థన్తరే ఉప్పజ్జతి, సబ్బం అమ్హాకం విహారస్స దేమా"తి సీమా ఠపేన్తి, అయం లాభసీమా నామ. **గామనిగమనగరఅబ్భన్తరఉదకుక్ఖేపసీమా**పి వుత్తా ఏవ.

జనపదసీమా నామ కాసికోసలరట్ఠాదీనం అన్తో బహూ జనపదా హోన్తి, తత్థ ఏకేకో జనపదపరిచ్ఛేదో జనపదసీమా. **రట్ఠసీమా** నామ కాసికోసలాదిరట్ఠపరిచ్ఛేదో. **రజ్జసీమా** నామ "చోళభోగో కేరళభోగో"తి ఏవం ఏకేకస్స రఞ్ఞో ఆణాపవత్తిట్ఠానం. **దీపసీమా** నామ సముద్దన్తేన పరిచ్ఛిన్నమహాదీపా చ అన్తరదీపా చ. **చక్కవాళసీమా** చక్కవాళపబ్బతేనేవ పరిచ్ఛిన్నా. ఏవమేతాసు సీమాసు ఖణ్డసీమాయ కేనచి కమ్మేన సన్నిపతితం సఙ్ఘం దిస్వా "ఏత్థేవ సీమాయ సఙ్ఘస్స దేమీ"తి వుత్తే యావతికా భిక్ఖూ అన్తోఖణ్డసీమాగతా, తేహి భాజేతబ్బం. తేసంయేవ హి తం పాపుణాతి, అఞ్ఞేసం సీమన్తరికాయ వా ఉపచారసీమాయ వా ఠితానమ్పి న పాపుణాతి. ఖణ్డసీమాయ ఠితే పన రుక్ఖే వా పబ్బతే వా ఠితస్స హేట్ఠా వా పథవీవేమజ్ఝగతస్స పాపుణాతియేవ. "ఇమిస్సా ఉపచారసీమాయ సఙ్ఘస్స దమ్మీ"తి దిన్నం పన ఖణ్డసీమాసీమన్తరికాసు ఠితానమ్పి పాపుణాతి. "సమానసంవాససీమాయ దమ్మీ"తి దిన్నం పన ఖణ్డసీమాసీమన్తరికాసు ఠితానం న పాపుణాతి. అవిప్పవాససీమాలాభసీమాసు దిన్నం తాసు సీమాసు అన్తోగతానం పాపుణాతి. గామసీమాదీసు దిన్నం తాసం సీమానం అబ్భన్తరే బద్ధసీమాయ ఠితానమ్పి పాపుణాతి. అబ్భన్తరసీమాఉదకుక్ఖేపసీమాసు దిన్నం తత్థ అన్తోగతానంయేవ పాపుణాతి. జనపదరట్ఠరజ్జదీపచక్కవాళసీమాసుపి గామసీమాదీసు వుత్తసదిసోయేవ వినిచ్ఛయో.

సచే పన జమ్బుదీపే ఠితో "తమ్బపణ్ణిదీపే సఙ్ఘస్స దమ్మీ"తి వదతి, తమ్బపణ్ణిదీపతో ఏకోపి ఆగన్త్వా సబ్బేసం గణ్హితుం లభతి. సచేపి తత్రేవ ఏకో సభాగభిక్ఖు సభాగానం భాగం గణ్హాతి, న వారేతబ్బో. ఏవం తావ యో సీమం పరామసిత్వా దేతి, తస్స దానే వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. యో పన "అసుకసీమాయా"న్తి వత్తుం న జానాతి, కేవలం "సీమా"తి వచనమత్తమేవ జానన్తో విహారం ఆగన్త్వా "సీమాయ దమ్మీ"తి వా "సీమట్ఠకసఙ్ఘస్స దమ్మీ"తి వా భణతి, సో పుచ్ఛితబ్బో "సీమా నామ బహువిధా, కతరసీమం సన్ధాయ భణసీ"తి. సచే వదతి "అహం 'అసుకసీమా'తి న జానామి, సీమట్ఠకసఙ్ఘో భాజేత్వా గణ్హతూ"తి, కతరసీమాయ భాజేతబ్బం? మహాసీవత్థేరో కిరాహ "అవిప్పవాససీమాయా"తి. తతో నం ఆహంసు "అవిప్పవాససీమా నామ తియోజనాపి హోతి, ఏవం సన్తే తియోజనే ఠితా లాభం గణ్హిస్సన్తి, తియోజనే ఠత్వా ఆగన్తుకవత్తం పూరేత్వా ఆరామం పవిసితబ్బం భవిస్సతి, గమికో తియోజనం గన్త్వా సేనాసనం ఆపుచ్ఛిస్సతి, నిస్సయపటిపన్నస్స తియోజనాతిక్కమే నిస్సయో పటిప్పస్సమ్భిస్సతి, పారివాసికేన తియోజనం అతిక్కమిత్వా అరుణం ఉట్ఠపేతబ్బం భవిస్సతి, భిక్ఖునియా తియోజనే ఠత్వా ఆరామప్పవేసనం ఆపుచ్ఛితబ్బం భవిస్సతి, సబ్బమ్పేతం ఉపచారసీమాపరిచ్ఛేదవసేనేవ కాతుం వట్టతి, తస్మా ఉపచారసీమాయ భాజేతబ్బ"న్తి.

౨౦౦. కతికాయ దేతీతి ఏత్థ పన కతికా నామ సమానలాభకతికా. తత్రేవం కతికా కాతబ్బా, ఏకస్మిం విహారే సన్నిపతితేహి భిక్ఖూహి యం విహారం సఙ్గణ్హితుకామా సమానలాభం కాతుం ఇచ్ఛన్తి , తస్స నామం గహేత్వా "అసుకో నామ విహారో పోరాణకో"తి వా "బుద్ధాధివుత్థో"తి వా "అప్పలాభో"తి వా య కిఞ్చి కారణం వత్వా "తం విహారం ఇమినా

విహారేన సద్ధిం ఏకలాభం కాతుం సఙ్ఘస్స రుచ్చతీ"తి తిక్ఖత్తుం సావేతబ్బం. ఏత్తావతా తస్మిం విహారే నిసిన్నోపి ఇధ నిసిన్నోవ హోతి. తస్మిం విహారేపి సఙ్ఘేన ఏవమేవ కాతబ్బం. ఏత్తావతా ఇధ నిసిన్నోపి తస్మిం నిసిన్నోవ హోతి. ఏకస్మిం విహారే లాభే భాజియమానే ఇతరస్మిం ఠితస్స భాగం గహేతుం వట్టతి. ఏవం ఏకేన విహారేన సద్ధిం బహూపి ఆవాసా ఏకలాభా కాతబ్బా. ఏవఞ్చ కతే ఏకస్మిం ఆవాసే దిన్నే సబ్బత్థ దిన్నం హోతి.

౨౦౧. భిక్ఖాపఞ్ఞత్తి నామ అత్తనో పరిచ్చాగపఞ్ఞాపనట్ఠానం, యత్థ సఙ్ఘస్స ధువకారా కరీయన్తి. ఏత్థ చ యస్మిం విహారే ఇమస్స చీవరదాయకస్స సన్తకం సఙ్ఘస్స పాకవట్టం వా వత్తతి, యస్మిం విహారే భిక్ఖూ అత్తనో భారం కత్వా సదా గేహే భోజేతి, యత్థ వా తేన ఆవాసో కారితో, సలాకభత్తాదీని వా నిబద్ధాని, ఇమే ధువకారా నామ. యేన పన సకలోపి విహారో పతిట్ఠాపితో, తత్థ వత్తబ్బమేవ నత్థి, తస్మా సచే సో "యత్థ మయ్హం ధువకారా కరీయన్తి, తత్థ దమ్మీ"తి వా "తత్థ దేథా"తి వా భణతి, బహూసు చేపి ఠానేసు ధువకారా హోన్తి, సబ్బత్థ దిన్నమేవ హోతి. సచే పన ఏకస్మిం విహారే భిక్ఖూ బహుతరా హోన్తి, తేహి వత్తబ్బం "తుమ్హాకం ధువకారే ఏకత్థ భిక్ఖూ బహూ, ఏకత్థ అప్పకా"తి. సచే "భిక్ఖుగణనాయ గణ్హథా"తి భణతి, తథా భాజేత్వా గణ్హితుం వట్టతి. ఏత్థ చ వత్థభేసజ్జాది అప్పకమ్పి సుఖేన భాజీయతి. యది పన మఞ్చో వా పీఠం వా ఏకమేవ హోతి, తం పుచ్ఛిత్వా యస్స విహారస్స, ఏకవిహారేపి వా యస్స సేనాసనస్స సో విచారేతి, తత్థ దాతబ్బం. సచేపి "అసుకభిక్ఖు గణ్హతూ"తి వదతి, వట్టతి. అథ "మయ్హం ధువకారే దేథా"తి వత్వా అవిచారేత్వా గచ్ఛతి, సఙ్ఘస్సపి విచారేతుం వట్టతి. ఏవం పన విచారేతబ్బం, "సఙ్ఘత్థేరస్స వసనట్ఠానే దేథా"తి వత్తబ్బం. సచే తత్థ సేనాసనం పరిపుణ్ణం హోతి, యత్థ నప్పహోతి, తత్థ దాతబ్బం. సచే ఏకో భిక్ఖు "మయ్హం వసనట్ఠానే సేనాసనపరిభోగభణ్డం నత్థీ"తి వదతి, తత్థ దాతబ్బం.

౨౦౨. సఙ్ఘస్స దేతీతి ఏత్థ పన సచే విహారం పవిసిత్వా "ఇమాని చీవరాని సఙ్ఘస్స దమ్మీ"తి దేతి, ఉపచారసీమాయ ఠితేన సఙ్ఘేన ఘణ్టిం పహరిత్వా కాలం ఘోసేత్వా భాజేతబ్బాని, సీమట్ఠకస్స అసమ్పత్తస్సపి భాగం గణ్హన్తో న వారేతబ్బో. విహారో మహా హోతి, థేరాసనతో పట్ఠాయ వత్థేసు దీయమానేసు అలసజాతికా మహాథేరా పచ్ఛా ఆగచ్ఛన్తి, "భన్తే, వీసతివస్సానం దీయతి, తుమ్హాకం ఠితికా అతిక్కన్తా"తి న వత్తబ్బా, ఠితికం ఠపేత్వా తేసం దత్వా పచ్ఛా ఠితిభాయ దాతబ్బం. "అసుకవిహారే కిర బహు చీవరం ఉప్పన్న"న్తి సుత్వా యోజనన్తరికవిహారతోపి భిక్ఖూ ఆగచ్ఛన్తి, సమ్పత్తసమ్పత్తానం ఠితట్ఠానతో పట్ఠాయ దాతబ్బం, అసమ్పత్తానమ్పి ఉపచారసీమం పవిట్ఠానం అన్తేవాసికాదీసు గణ్హన్తేసు దాతబ్బమేవ. "బహిఉపచారసీమాయ ఠితానం దేథా"తి వదన్తి, న దాతబ్బం. సచే పన ఉపచారసీమం ఓక్కన్తేహి ఏకాబద్ధా హుత్వా అత్తనో విహారద్వారే వా అన్తోవిహారేయేవ వా హోన్తి, పరిసవసేన వడ్ఢితా నామ సీమా హోతి, తస్మా దాతబ్బం. సఙ్ఘనవకస్స దిన్నేపి పచ్ఛా ఆగతానం దాతబ్బమేవ. దుతియభాగే పన థేరాసనం ఆరుళ్హే ఆగతానం పఠమభాగో న పాపుణాతి, దుతియభాగతో వస్సగ్గేన దాతబ్బం.

ఏకస్మిం విహారే దస భిక్ఖూ హోన్తి, దస వత్థాని "సఙ్ఘస్స దేమా"తి దేన్తి, పాటేక్కం భాజేతబ్బాని. సచే "సబ్బానేవ అమ్హాకం పాపుణన్తీ"తి గహేత్వా గచ్ఛన్తి, దుప్పాపితాని చేవ దుగ్గహితాని చ, గతగతట్ఠానే సఙ్ఘికానేవ హోన్తి. ఏకం పన ఉద్ధరిత్వా "ఇదం తుమ్హాకం పాపుణాతీ"తి సఙ్ఘత్థేరస్స పాపేత్వా "సేసాని అమ్హాకం పాపుణన్తీ"తి గహేతుం వట్టతి. ఏకమేవ వత్థం "సఙ్ఘస్స దేమా"తి ఆహరన్తి, అభాజేత్వావ "అమ్హాకం పాపుణాతీ"తి గణ్హన్తి, దుప్పాపితఞ్చేవ దుగ్గహితఞ్చ. సత్థకేన వా హలిద్దిఆదినా వా లేఖం కత్వా ఏకకోట్ఠాసం "ఇదం ఠానం తుమ్హాకం పాపుణాతీ"తి సఙ్ఘత్థేరస్స పాపేత్వా "సేసం అమ్హాకం పాపుణాతీ"తి గహేతుం వట్టతి. యం పన వత్థస్సేవ పుప్ఫం వా వలి వా, తేన పరిచ్ఛేదం కాతుం న వట్టతి. సచే ఏకం తన్తం

ఉద్ధరిత్వా “ఇదం ఠానం తుమ్హాకం పాపుణాతీ”తి థేరస్స దత్వా “సేసం అమ్హాకం పాపుణాతీ”తి గణ్హన్తి, వట్టతి. ఖణ్డం ఖణ్డం ఛిన్దిత్వా భాజియమానం వట్టతియేవ.

ఏకభిక్ఖుకే విహారే సఙ్ఘస్స చీవరేసు ఉప్పన్నేసు సచే పుబ్బే వుత్తనయేనేవ సో భిక్ఖు “సబ్బాని మయ్హం పాపుణన్తీ”తి గణ్హాతి, సుగ్గహితాని , ఠితికా పన న తిట్ఠతి. సచే ఏకేకం ఉద్ధరిత్వా “ఇదం మయ్హం పాపుణాతీ”తి గణ్హాతి, ఠితికా తిట్ఠతి. తత్థ అట్ఠితాయ ఠితికాయ పున అఞ్ఞస్మిం చీవరే ఉప్పన్నే సచే ఏకో భిక్ఖు ఆగచ్ఛతి, మజ్ఝే ఛిన్దిత్వా ద్వీహిపి గహేతబ్బం. ఠితాయ ఠితికాయ పున అఞ్ఞస్మిం చీవరే ఉప్పన్నే సచే నవకతరో ఆగచ్ఛతి, ఠితికా హేట్ఠా ఓరోహతి. సచే వుడ్ఢతరో ఆగచ్ఛతి, ఠితికా ఉద్ధం ఆరోహతి. అథ అఞ్ఞో నత్థి, పున అత్తనో పాపేత్వా గహేతబ్బం. “సఙ్ఘస్స దేమా”తి వా “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స దేమా”తి వా యేన కేనచి ఆకారేన సఙ్ఘం ఆమసిత్వా దిన్నం పన పంసుకూలికానం న వట్టతి “గహపతిచీవరం పటిక్ఖిపామి, పంసుకూలికఙ్గం సమాదియామీ”తి వుత్తత్తా, న పన అకప్పియత్తా. భిక్ఖుసఙ్ఘేన అపలోకేత్వా దిన్నమ్పి న గహేతబ్బం. యం పన భిక్ఖు అత్తనో సన్తకం దేతి, తం భిక్ఖుదత్తియం నామ వట్టతి, పంసుకూలం పన న హోతి. ఏవం సన్తేపి ధుతఙ్గం న భిజ్జతి. “భిక్ఖూనం దేమ, థేరానం దేమా”తి వుత్తే పన పంసుకూలికానమ్పి వట్టతి, “ఇదం వత్థం సఙ్ఘస్స దేమ, ఇమినా ఉపాహనత్థవికపత్తత్థవికఆయోగఅంసబద్ధకాదీని కరోన్తూ”తి దిన్నమ్పి వట్టతి. పత్తత్థవికాదీనం అత్థాయ దిన్నాని బహూనిపి హోన్తి, చీవరత్థాయపి పహోన్తి, తతో చీవరం కత్వా పారుపితుం వట్టతి. సచే పన సఙ్ఘో భాజితాతిరిత్తాని వత్థాని ఛిన్దిత్వా ఉపాహనత్థవికాదీనం అత్థాయ భాజేతి, తతో గహేతుం న వట్టతి. సామికేహి విచారితమేవ హి వట్టతి, న ఇతరం. పంసుకూలికం “సఙ్ఘస్స ధమ్మకరణపటాదీనం అత్థాయ దేమా”తి వుత్తేపి గహేతుం వట్టతి, పరిక్ఖారో నామ పంసుకూలికానమ్పి ఇచ్ఛితబ్బో. యం తత్థ అతిరేకం హోతి, తం చీవరేపి ఉపనేతుం వట్టతి. సుత్తం సఙ్ఘస్స దేన్తి, పంసుకూలికేహిపి గహేతబ్బం. అయం తావ విహారం పవిసిత్వా “ఇమాని చీవరాని సఙ్ఘస్స దమ్మీ”తి దిన్నేసు వినిచ్ఛయో. సచే పన బహిఉపచారసీమాయ అద్ధానమగ్గప్పటిపన్నే భిక్ఖూ దిస్వా “సఙ్ఘస్స దమ్మీ”తి సఙ్ఘత్థేరస్స వా సఙ్ఘనవకస్స వా ఆరోచేతి, సచేపి యోజనం ఫరిత్వా పరిసా ఠితా హోతి, ఏకాబద్ధా చే, సబ్బేసం పాపుణాతి. యే పన ద్వాదసహి హత్థేహి పరిసం అసమ్పత్తా, తేసం న పాపుణాతి.

౨౦౩. ఉభతోసఙ్ఘస్స దేతీతి ఏత్థ “ఉభతోసఙ్ఘస్స దమ్మీ”తి వుత్తేపి “ద్విధా సఙ్ఘస్స దమ్మీ”తి, “ద్విన్నం సఙ్ఘానం దమ్మీ”తి, “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ భిక్ఖునీసఙ్ఘస్స చ దమ్మీ”తి వుత్తేపి ఉభతోసఙ్ఘస్స దిన్నమేవ హోతి. తత్థ సచే బహుకాపి భిక్ఖూ హోన్తి, ఏకా భిక్ఖునీ హోతి, ఉపడ్ఢం దాతబ్బం, ద్వే భాగే సమే కత్వా ఏకో భాగో దాతబ్బోతి అత్థో. సచే బహుకాపి భిక్ఖునియో హోన్తి, ఏకో భిక్ఖు హోతి, ఉపడ్ఢం దాతబ్బం. “ఉభతోసఙ్ఘస్స చ తుయ్హఞ్చ దమ్మీ”తి వుత్తే సచే దస దస భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ హోన్తి, ఏకవీసతి పటివీసే కత్వా ఏకో పుగ్గలస్స దాతబ్బో, దస భిక్ఖుసఙ్ఘస్స, దస భిక్ఖునీసఙ్ఘస్స. యేన పుగ్గలికో లద్ధో, సో సఙ్ఘతోపి అత్తనో వస్సగ్గేన గహేతుం లభతి. కస్మా? ఉభతోసఙ్ఘగ్గహణేన గహితత్తా. “ఉభతోసఙ్ఘస్స చ చేతియస్స చ దమ్మీ”తి వుత్తేపి ఏసేవ నయో. ఇధ పన చేతియస్స సఙ్ఘతో పాపుణనకోట్ఠాసో నామ నత్థి, ఏకపుగ్గలస్స పత్తకోట్ఠాససమోవ కోట్ఠాసో హోతి. “ఉభతోసఙ్ఘస్స చ తుయ్హఞ్చ చేతియస్స చా”తి వుత్తే పన ద్వావీసతి కోట్ఠాసే కత్వా దస భిక్ఖూనం, దస భిక్ఖునీనం, ఏకో పుగ్గలస్స, ఏకో చేతియస్స దాతబ్బో. తత్థ పుగ్గలో సఙ్ఘతోపి అత్తనో వస్సగ్గేన గహేతుం లభతి, చేతియస్స ఏకోయేవ.

“భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ భిక్ఖునీనఞ్చ దమ్మీ”తి వుత్తే పన న మజ్ఝే భిన్దిత్వా దాతబ్బం, భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ గణేత్వా దాతబ్బం. “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ భిక్ఖునీనఞ్చ తుయ్హఞ్చా”తి వుత్తే పన పుగ్గలో విసుం న లభతి, పాపుణనట్ఠానతో ఏకమేవ

లభతి. కస్మా? భిక్ఖుసఙ్ఘగ్గహణేన గహితత్తా. “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ భిక్ఖునీనఞ్చ తుయ్హఞ్చ చేతియస్స చా”తి వుత్తేపి చేతియస్స ఏకపుగ్గలపటివీసో లబ్భతి, పుగ్గలస్స విసుం న లబ్భతి, తస్మా ఏకం చేతియస్స దత్వా అవసేసం భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ గణేత్వా భాజేతబ్బం.

“భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చ దమ్మీ”తి వుత్తేపి మజ్ఝే భిన్దిత్వా న దాతబ్బం, పుగ్గలగణనాయ ఏవ విభజితబ్బం. “భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చ తుయ్హఞ్చ, భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చ చేతియస్స చ, భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చ తుయ్హఞ్చ చేతియస్స చా”తి ఏవం వుత్తేపి చేతియస్స ఏకపటివీసో లబ్భతి, పుగ్గలస్స విసుం నత్థి, భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ గణేత్వా ఏవ భాజేతబ్బం. యథా చ భిక్ఖుసఙ్ఘం ఆదిం కత్వా నయో నీతో, ఏవం భిక్ఖునీసఙ్ఘం ఆదిం కత్వాపి నేతబ్బో.

“భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ తుయ్హఞ్చా”తి వుత్తే పుగ్గలస్స విసుం న లబ్భతి, వస్సగ్గేనేవ గహేతబ్బం. “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ చేతియస్స చా”తి వుత్తే పన చేతియస్స విసుం పటివీసో లబ్భతి. “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ తుయ్హఞ్చ చేతియస్స చా”తి వుత్తేపి చేతియస్సేవ విసుం లబ్భతి, న పుగ్గలస్స. “భిక్ఖూనఞ్చ తుయ్హఞ్చా”తి వుత్తేపి విసుం న లబ్భతి, “భిక్ఖూనఞ్చ చేతియస్స చా”తి వుత్తే పన చేతియస్స లబ్భతి. “భిక్ఖూనఞ్చ తుయ్హఞ్చ చేతియస్స చా”తి వుత్తేపి చేతియస్సేవ విసుం లబ్భతి, న పుగ్గలస్స. భిక్ఖునీసఙ్ఘం ఆదిం కత్వాపి ఏవమేవ యోజేతబ్బం.

పుబ్బే బుద్ధప్పముఖస్స ఉభతోసఙ్ఘస్స దానం దేన్తి, భగవా మజ్ఝే నిసీదతి, దక్ఖిణతో భిక్ఖూ, వామతో భిక్ఖునియో నిసీదన్తి, భగవా ఉభిన్నం సఙ్ఘత్థేరో, తదా భగవా అత్తనా లద్ధపచ్చయే అత్తనాపి పరిభుఞ్జతి, భిక్ఖూనమ్పి దాపేతి. ఏతరహి పన పణ్డితమనుస్సా సధాతుకం పటిమం వా చేతియం వా ఠపేత్వా బుద్ధప్పముఖస్స ఉభతోసఙ్ఘస్స దానం దేన్తి, పటిమాయ వా చేతియస్స వా పురతో ఆధారకే పత్తం ఠపేత్వా దక్ఖిణోదకం దత్వా “బుద్ధానం దేమా”తి, తత్థ పఠమం ఖాదనీయభోజనీయం దేన్తి, విహారం వా ఆహరిత్వా “ఇదం చేతియస్స దేమా”తి పిణ్డపాతఞ్చ మాలాగన్ధాదీని చ దేన్తి, తత్థ కథం పటిపజ్జితబ్బన్తి? మాలాగన్ధాదీని తావ చేతియే ఆరోపేతబ్బాని, వత్థేహి పటాకా, తేలేన పదీపా కాతబ్బా. పిణ్డపాతమధుఫాణితాదీని పన యో నిబద్ధచేతియజగ్గకో హోతి పబ్బజితో వా గహట్ఠో వా, తస్స దాతబ్బాని. నిబద్ధజగ్గకే అసతి ఆహటభత్తం ఠపేత్వా వత్తం కత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి, ఉపకట్ఠే కాలే భుఞ్జిత్వా పచ్ఛాపి వత్తం కాతుం వట్టతియేవ. మాలాగన్ధాదీసు చ యం కిఞ్చి “ఇదం హరిత్వా చేతియే పూజం కరోథా”తి వుత్తే దూరమ్పి హరిత్వా పూజేతబ్బం, “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స హరా”తి వుత్తేపి హరితబ్బం. సచే పన “అహం పిణ్డాయ చరామి, ఆసనసాలాయ భిక్ఖూ అత్థి, తే హరిస్సన్తీ”తి వుత్తే “భన్తే, తుయ్హమేవ దమ్మీ”తి వదతి, భుఞ్జితుం వట్టతి. అథ పన “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స దస్సామీ”తి హరన్తస్స గచ్ఛతో అన్తరావ కాలో ఉపకట్ఠో హోతి, అత్తనో పాపేత్వా భుఞ్జితుం వట్టతి.

౩౦౮. **వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్స దేతీ**తి ఏత్థ పన సచే విహారం పవిసిత్వా “ఇమాని చీవరాని వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్స దమ్మీ”తి దేతి, యత్తకా భిక్ఖూ తస్మిం ఆవాసే వస్సచ్ఛేదం అకత్వా పురిమవస్సంవుట్ఠా, తేహి భాజేతబ్బం, అఞ్ఞేసం న పాపుణాతి. దిసాపక్కన్తస్సపి సతి గాహకే యావ కథినస్సుబ్భారా దాతబ్బం. “అనత్థతే పన కథినే అన్తోహేమన్తే ఏవఞ్చ వత్వా దిన్నం పచ్ఛిమవస్సంవుట్ఠానమ్పి పాపుణాతీ”తి లక్ఖణఞ్ఞూ వదన్తి. అట్ఠకథాసు పనేతం న విచారితం. సచే పన బహిఉపచారసీమాయం ఠితో “వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్స దమ్మీ”తి వదతి, సమ్పత్తానం సబ్బేసం పాపుణాతి. అథ “అసుకవిహారే వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్సా”తి వదతి, తత్ర వస్సంవుట్ఠానమేవ యావ కథినస్సుబ్భారా పాపుణాతి. సచే పన గిమ్హానం పఠమదివసతో పట్ఠాయ ఏవం వదతి, తత్ర సమ్ముఖీభూతానం సబ్బేసం పాపుణాతి. కస్మా? పిట్ఠిసమయే ఉప్పన్నత్తా.

అన్తోవస్సేయేవ “వస్సం వసన్తానం దమ్మీ”తి వుత్తే ఛిన్నవస్సా న లభన్తి, వస్సం వసన్తావ లభన్తి. చీవరమాసే పన “వస్సం వసన్తానం దమ్మీ”తి వుత్తే పచ్ఛిమికాయ వస్సూపగతానంయేవ పాపుణాతి, పురిమికాయ వస్సూపగతానఞ్చ ఛిన్నవస్సానఞ్చ న పాపుణాతి.

చీవరమాసతో పట్ఠాయ యావ హేమన్తస్స పచ్ఛిమో దివసో, తావ “వస్సావాసికం దేమా”తి వుత్తే కథినం అత్థతం వా హోతు అనత్థతం వా, అతీతవస్సంవుట్ఠానమేవ పాపుణాతి. గిమ్హానం పఠమదివసతో పట్ఠాయ వుత్తే పన మాతికా ఆరోపేతబ్బా “అతీతవస్సావాసస్స పఞ్చ మాసా అతిక్కన్తా, అనాగతో చాతుమాసచ్చయేన భవిస్సతి, కతరవస్సావాసస్స దేసీ”తి. సచే “అతీతవస్సంవుట్ఠానం దమ్మీ”తి వదతి, తం అన్తోవస్సంవుట్ఠానమేవ పాపుణాతి, దిసాపక్కన్తానమ్పి సభాగా గణ్హితుం లభన్తి. సచే “అనాగతే వస్సావాసికం దమ్మీ”తి వదతి, తం ఠపేత్వా వస్సూపనాయికదివసే గహేతబ్బం. అథ “అగుత్తో విహారో, చోరభయం అత్థి, న సక్కా ఠపేతుం గణ్హిత్వా వా ఆహిణ్డితు”న్తి వుత్తే “సమ్పత్తానం దమ్మీ”తి వదతి, భాజేత్వా గహేతబ్బం. సచే వదతి “ఇతో మే, భన్తే, తతియే వస్సే వస్సావాసికం న దిన్నం, తం దమ్మీ”తి, తస్మిం అన్తోవస్సే వుట్ఠభిక్ఖూనం పాపుణాతి. సచే తే దిసా పక్కన్తా, అఞ్ఞో విస్సాసికో గణ్హాతి, దాతబ్బం. అథేకోయేవ అవసిట్ఠో, సేసా కాలకతా, సబ్బం ఏకస్సేవ పాపుణాతి. సచే ఏకోపి నత్థి, సఙ్ఘికం హోతి, సమ్ముఖీభూతేహి భాజేతబ్బం.

౨౦౫. ఆదిస్స దేతీతి ఏత్థ పన యాగుయా వా భత్తే వా ఖాదనీయే వా చీవరే వా సేనాసనే వా భేసజ్జే వా ఆదిసిత్వా పరిచ్ఛిన్దిత్వా దేన్తో ఆదిస్స దేతి నామ. తత్రాయం వినిచ్ఛయో – భిక్ఖూ అజ్జతనాయ వా స్వాతనాయ వా యాగుయా నిమన్తేత్వా తేసం ఘరం పవిట్ఠానం యాగుం దేతి, యాగుం దత్వా పీతాయ యాగుయా “ఇమాని చీవరాని యేహి మయ్హం యాగు పీతా, తేసం దమ్మీ”తి దేతి, యేహి నిమన్తితేహి యాగు పీతా, తేసంయేవ పాపుణాతి. యేహి పన భిక్ఖాచారవత్తేన ఘరద్వారేన గచ్ఛన్తేహి వా ఘరం పవిట్ఠేహి వా యాగు లద్ధా, యేసం వా ఆసనసాలతో పత్తం ఆహరిత్వా మనుస్సేహి నీతా, యేసం వా థేరేహి పేసితా, తేసం న పాపుణాతి. సచే పన నిమన్తితభిక్ఖూహి సద్ధిం అఞ్ఞేపి బహూ ఆగన్త్వా అన్తోగేహఞ్చ బహిగేహఞ్చ పూరేత్వా నిసిన్నా, దాయకో చ ఏవం వదతి “నిమన్తితా వా హోన్తు అనిమన్తితా వా, యేసం మయా యాగు దిన్నా, సబ్బేసం ఇమాని వత్థాని హోన్తూ”తి, సబ్బేసం పాపుణాతి. యేహి పన థేరానం హత్థతో యాగు లద్ధా, తేసం న పాపుణాతి. అథ సో “యేహి మయ్హం యాగు పీతా, సబ్బేసం హోతూ”తి వదతి, సబ్బేసం పాపుణాతి. భత్తఖాదనీయేసుపి ఏసేవ నయో. చీవరే పన పుబ్బేపి తేన వస్సం వాసేత్వా భిక్ఖూనం చీవరం దిన్నపుబ్బం హోతి, సో చే భిక్ఖూ భోజేత్వా వదతి “యేసం మయా పుబ్బే చీవరం దిన్నం, తేసంయేవ ఇమం చీవరం వా సుత్తం వా సప్పిమధుఫాణితాదీని వా హోన్తూ”తి, సబ్బం తేసంయేవ పాపుణాతి. సేనాసనేపి “యో మయా కారితే విహారే వా పరివేణే వా వసతి, తస్సిదం హోతూ”తి వుత్తే తస్సేవ హోతి. భేసజ్జేపి “మయం కాలేన కాలం థేరానం సప్పిఆదీని భేసజ్జాని దేమ, యేహి తాని లద్ధాని, తేసంయేవిదం హోతూ”తి వుత్తే తేసంయేవ హోతి.

౨౦౬. పుగ్గలస్స దేతీతి ఏత్థ పన “ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దమ్మీ”తి ఏవం పరమ్ముఖా వా, పాదమూలే ఠపేత్వా “ఇదం, భన్తే, తుమ్హాకం దమ్మీ”తి ఏవం సమ్ముఖా వా దేతి, తం తస్సేవ హోతి. సచే పన “ఇదం తుమ్హాకఞ్చ తుమ్హాకం అన్తేవాసికానఞ్చ దమ్మీ”తి ఏవం వదతి, థేరస్స చ అన్తేవాసికానఞ్చ పాపుణాతి. ఉద్దేసం గహేతుం ఆగతో గహేత్వా గచ్ఛన్తో చ అత్థి, తస్సపి పాపుణాతి. “తుమ్హేహి సద్ధిం నిబద్ధచారికభిక్ఖూనం దమ్మీ”తి వుత్తే ఉద్దేసన్తేవాసికానం వత్తం కత్వా ఉద్దేసపరిపుచ్ఛాదీని గహేత్వా విచరన్తానం సబ్బేసం పాపుణాతి. అయం “పుగ్గలస్స దేతీ”తి ఇమస్మిం పదే వినిచ్ఛయో.

సచే కోచి భిక్ఖు ఏకోవ వస్సం వసతి, తత్థ మనుస్సా “సఙ్ఘస్స దేమా”తి చీవరాని దేన్తి, తత్థ కిం కాతబ్బన్తి? “అనుజానామి, భిక్ఖవే, తస్సేవ తాని చీవరాని యావ కథినస్స ఉబ్భారా”తి (మహావ. ౩౬౩) వచనతో సచే (మహావ. అట్ఠ. ౩౬౩) గణపూరకే భిక్ఖూ లభిత్వా కథినం అత్థతం హోతి, పఞ్చ మాసే, నో చే అత్థతం హోతి, ఏకం చీవరమాసం అఞ్ఞత్థ గహేత్వా నీతానిపి తస్సేవ తాని చీవరాని, న తేసం అఞ్ఞో కోచి ఇస్సరో. యం యఞ్హి “సఙ్ఘస్స దేమా”తి వా “సఙ్ఘం ఉద్దిస్స దేమా”తి వా “వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్స దేమా”తి వా “వస్సావాసికం దేమా”తి వా దేన్తి, సచేపి మతకచీవరం అవిభజిత్వా తం విహారం పవిసతి, తం సబ్బం తస్సేవ భిక్ఖునో హోతి. యమ్పి సో వస్సావాసత్థాయ వడ్ఢిం పయోజేత్వా ఠపితఉపనిక్ఖేపతో వా తత్రుప్పాదతో వా వస్సావాసికం గణ్హాతి, సబ్బం సుగ్గహితమేవ హోతి. ఇదఞ్హేత్థ లక్ఖణం – యేన తేనాకారేన సఙ్ఘస్స ఉప్పన్నవత్థం అత్థతకథినస్స పఞ్చ మాసే, అనత్థతకథినస్స ఏకం చీవరమాసం పాపుణాతి. సచే పన కోచి భిక్ఖు వస్సానతో అఞ్ఞస్మిం ఉతుకాలే ఏకకో వసతి, తత్థ మనుస్సా “సఙ్ఘస్స దేమా”తి చీవరాని దేన్తి, తేన భిక్ఖునా అధిట్ఠాతబ్బం “మయ్హిమాని చీవరానీ”తి. అధిట్ఠహన్తేన పన వత్తం జానితబ్బం. తేన హి భిక్ఖునా ఘణ్టిం వా పహరిత్వా కాలం వా ఘోసేత్వా థోకం ఆగమేత్వా సచే ఘణ్టిసఞ్ఞాయ వా కాలసఞ్ఞాయ వా భిక్ఖూ ఆగచ్ఛన్తి, తేహి సద్ధిం భాజేతబ్బాని. తేహి చే భిక్ఖూహి తస్మిం చీవరే భాజియమానే అపాతితే కుసే అఞ్ఞో భిక్ఖు ఆగచ్ఛతి, సమకో దాతబ్బో భాగో, పాతితే కుసే అఞ్ఞో భిక్ఖు ఆగచ్ఛతి, న అకామా దాతబ్బో భాగో. ఏకకోట్ఠాసేపి హి కుసదణ్డకే పాతితమత్తే సచేపి భిక్ఖుసహస్సం హోతి, గహితమేవ నామ చీవరం, తస్మా న అకామా భాగో దాతబ్బో. సచే పన అత్తనో రుచియా దాతుకామా హోన్తి, దేన్తు. అనుభాగేపి ఏసేవ నయో.

అథ ఘణ్టిసఞ్ఞాయ వా కాలసఞ్ఞాయ వా అఞ్ఞో భిక్ఖూ న ఆగచ్ఛన్తి, “మయ్హిమాని చీవరాని పాపుణన్తీ”తి అధిట్ఠాతబ్బాని. ఏవం అధిట్ఠితే సబ్బాని తస్సేవ హోన్తి, ఠితికా పన న తిట్ఠతి. సచే ఏకేకం ఉద్ధరిత్వా “అయం పఠమభాగో మయ్హం పాపుణాతి, అయం దుతియభాగో”తి ఏవం గణ్హాతి, గహితాని చ సుగ్గహితాని హోన్తి, ఠితికా చ తిట్ఠతి, ఏవం పాపేత్వా గణ్హన్తేనపి అధిట్ఠితమేవ హోతి. సచే పన ఘణ్టిం పహరిత్వా వా అప్పహరిత్వా వా కాలమ్పి ఘోసేత్వా వా అఘోసేత్వా వా “అహమేవేత్థ , మయ్హమేవ ఇమాని చీవరానీ”తి గణ్హాతి , దుగ్గహితాని హోన్తి. అథ “అఞ్ఞో కోచి ఇధ నత్థి, మయ్హం ఏతాని పాపుణన్తీ”తి గణ్హాతి, సుగ్గహితాని. అథ అనధిట్ఠహిత్వావ తాని చీవరాని గహేత్వా అఞ్ఞం విహారం ఉద్దిస్స గచ్ఛతి “తత్థ భిక్ఖూహి సద్ధిం భాజేస్సామీ”తి, తాని చీవరాని గతగతట్ఠానే సఙ్ఘికానేవ హోన్తి. భిక్ఖూహి దిట్ఠమత్తమేవేత్థ పమాణం. తస్మా సచే కేచి పటిపథం ఆగచ్ఛన్తా “కుహిం, ఆవుసో, గచ్ఛసీ”తి పుచ్ఛిత్వా తమత్థం సుత్వా “కిం, ఆవుసో, మయం సఙ్ఘో న హోమా”తి తత్థేవ భాజేత్వా గణ్హన్తి, సుగ్గహితాని. సచేపి ఏస మగ్గా ఓక్కమిత్వా కఞ్చి విహారం వా ఆసనసాలం వా పిణ్డాయ చరన్తో ఏకగేహమేవ వా పవిసతి, తత్ర చ నం భిక్ఖూ దిస్వా తమత్థం పుచ్ఛిత్వా భాజేత్వా గణ్హన్తి, సుగ్గహితానేవ.

“న, భిక్ఖవే, అఞ్ఞత్ర వస్సంవుట్ఠేన అఞ్ఞత్ర చీవరభాగో సాదితబ్బో, యో సాదియేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౩౬౪) వచనతో అఞ్ఞత్ర వస్సంవుట్ఠో అఞ్ఞత్ర భాగం గణ్హాతి, దుక్కటం. ఏత్థ పన కిఞ్చాపి లహుకా ఆపత్తి, అథ ఖో గహితాని చీవరాని గహితట్ఠానే దాతబ్బాని. సచేపి నట్ఠాని వా జిణ్ణాని వా హోన్తి, తస్సేవ గీవా. “దేహీ”తి వుత్తే అదేన్తో ధురనిక్ఖేపే భణ్డగ్ఘేన కారేతబ్బో.

ఏకో భిక్ఖు ద్వీసు ఆవాసేసు వస్సం వసతి “ఏవం మే బహు చీవరం ఉప్పజ్జిస్సతీ”తి, ఏకం పుగ్గలపటివీసంయేవ లభతి. తస్మా సచే ఏకేకస్మిం విహారే ఏకాహమేకాహం వా సత్తాహం వా వసతి, ఏకేకస్మిం విహారే యం ఏకో పుగ్గలో లభతి,

తతో తతో ఉపడ్ఢం ఉపడ్ఢం దాతబ్బం. ఏవఞ్హి ఏకపుగ్గలపటివీసో దిన్నో హోతి. సచే పన ఏకస్మిం విహారే వసన్తో ఇతరస్మిం సత్తాహవారేన అరుణమేవ ఉట్ఠాపేతి, బహుతరం వసితవిహారతో తస్స పటివీసో దాతబ్బో. ఏవమ్పి ఏకపుగ్గలపటివీసోయేవ దిన్నో హోతి. ఇదఞ్చ నానాలాభేహి నానూపచారేహి ఏకసీమావిహారేహి కథితం, నానాసీమావిహారే పన సేనాసనగ్గాహో పటిప్పస్సమ్భతి. తస్మా తత్థ చీవరపటివీసో న పాపుణాతి, సేసం పన ఆమిసభేసజ్జాది సబ్బం సబ్బత్థ అన్తోసీమాగతస్స పాపుణాతి.

౨౦౭. "భిక్ఖుస్స, భిక్ఖవే, కాలకతే సఙ్ఘో సామీ పత్తచీవరే, అపిచ గిలానుపట్ఠాకా బహూపకారా, అనుజానామి, భిక్ఖవే, సఙ్ఘేన తిచీవరఞ్చ పత్తఞ్చ గిలానుపట్ఠాకానం దాతుం, యం తత్థ లహుభణ్డం లహుపరిక్ఖారం, తం సమ్ముఖీభూతేన సఙ్ఘేన భాజేతుం, యం తత్థ గరుభణ్డం గరుపరిక్ఖారం, తం ఆగతానాగతచాతుద్దిసస్స సఙ్ఘస్స అవిస్సజ్జికం అవేభఙ్గిక"న్తి (మహావ. ౩౬౯) వచనతో భిక్ఖుస్మిం కాలకతే అపలోకేత్వా వా –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇత్థన్నామో భిక్ఖు కాలకతో, ఇదం తస్స తిచీవరఞ్చ పత్తో చ, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇమం తిచీవరఞ్చ పత్తఞ్చ గిలానుపట్ఠాకానం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇత్థన్నామో భిక్ఖు కాలకతో, ఇదం తస్స తిచీవరఞ్చ పత్తో చ, సఙ్ఘో ఇమం తిచీవరఞ్చ పత్తఞ్చ గిలానుపట్ఠాకానం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇమస్స తిచీవరస్స చ పత్తస్స చ గిలానుపట్ఠాకానం దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"దిన్నం ఇదం సఙ్ఘేన తిచీవరఞ్చ పత్తో చ గిలానుపట్ఠాకానం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి (మహావ. ౩౬౭) –

ఏవం కమ్మవాచం వా సావేత్వా గిలానుపట్ఠాకానం పత్తచీవరం దత్వా సేసం లహుపరిక్ఖారం సమ్ముఖీభూతేన సఙ్ఘేన భాజేత్వా గహేతబ్బం.

౨౦౮. గిలానుపట్ఠాకానం లాభే పన అయం వినిచ్ఛయో – సచే సకలే భిక్ఖుసఙ్ఘే ఉపట్ఠహన్తే కాలం కరోతి, సబ్బేపి సామికా. అథ ఏకచ్చేహి వారే కతే ఏకచ్చేహి అకతేయేవ కాలం కరోతి, తత్ర ఏకచ్చే ఆచరియా వదన్తి "సబ్బేపి అత్తనో వారే సమ్పత్తే కరేయ్యుం, తస్మా సబ్బేపి సామినో"తి. ఏకచ్చే వదన్తి "యేహి జగ్గితో, తే ఏవ లభన్తి, ఇతరే న లభన్తీ"తి. సామణేరేపి కాలకతే సచే చీవరం అత్థి, గిలానుపట్ఠాకానం దాతబ్బం. నో చే అత్థి, యం అత్థి, తం దాతబ్బం. అఞ్ఞస్మిం పరిక్ఖారే సతి చీవరభాగం కత్వా దాతబ్బం. భిక్ఖు చ సామణేరో చ సచే సమం ఉపట్ఠహింసు, సమకో భాగో దాతబ్బో. అథ సామణేరోవ ఉపట్ఠహతి, భిక్ఖుస్స సంవిదహనమత్తమేవ హోతి, సామణేరస్స జేట్ఠకోట్ఠాసో దాతబ్బో. సచే సామణేరో భిక్ఖునా ఆనీతఉదకేన యాగుం పచిత్వా పటిగ్గహాపనమత్తమేవ కరోతి, భిక్ఖు ఉపట్ఠహతి, భిక్ఖుస్స జేట్ఠభాగో దాతబ్బో. బహూ భిక్ఖూ సబ్బే సమగ్గా హుత్వా ఉపట్ఠహన్తి, సబ్బేసం సమకో భాగో దాతబ్బో. యో పనేత్థ విసేసేన ఉపట్ఠహతి, తస్స విసేసో కాతబ్బో.

యేన పన ఏకదివసమ్పి గిలానుపట్ఠాకవసేన యాగుభత్తం వా పచిత్వా దిన్నం, న్హానం వా పటిసాదితం, సోపి గిలానుపట్ఠాకోవ. యో పన సమీపం అనాగన్త్వా భేసజ్జతణ్డులాదీని పేసేతి, అయం గిలానుపట్ఠాకో న హోతి. యో

పరియేసిత్వా గాహేత్వా ఆగచ్ఛతి, అయం గిలానుపట్ఠాకోవ . ఏకో వత్తసీసేన జగ్గతి, ఏకో పచ్చాసాయ, మతకాలే ఉభోపి పచ్చాసీసన్తి, ఉభిన్నమ్పి దాతబ్బం. ఏకో ఉపట్ఠహిత్వా గిలానస్స వా కమ్మేన అత్తనో వా కమ్మేన కత్థచి గతో "పున ఆగన్త్వా జగ్గిస్సామీ"తి, ఏతస్సపి దాతబ్బం. ఏకో చిరం ఉపట్ఠహిత్వా "ఇదాని న సక్కోమీ"తి ధురం నిక్ఖిపిత్వా గచ్ఛతి, సచేపి తం దివసమేవ గిలానో కాలం కరోతి, ఉపట్ఠాకభాగో న దాతబ్బో. గిలానుపట్ఠాకో నామ గిహీ వా హోతు పబ్బజితో వా అన్తమసో మాతుగామోపి, సబ్బే భాగం లభన్తి. సచే తస్స భిక్ఖునో పత్తచీవరమత్తమేవ హోతి, అఞ్ఞం నత్థి, సబ్బం గిలానుపట్ఠాకానంయేవ దాతబ్బం. సచేపి సహస్సం అగ్ఘతి, అఞ్ఞం పన బహుమ్పి పరిక్ఖారం తే న లభన్తి, సఙ్ఘస్సేవ హోతి. అవసేసం భణ్డం బహు చేవ మహగ్ఘఞ్చ, తిచీవరం అప్పగ్ఘం, తతో గహేత్వా తిచీవరపరిక్ఖారో దాతబ్బో, సబ్బఞ్ఞేతం సఙ్ఘికతోవ లబ్భతి. సచే పన సో జీవమానోయేవ సబ్బం అత్తనో పరిక్ఖారం నిస్సజ్జిత్వా కస్సచి అదాసి, కోచి వా విస్సాసం అగ్గహేసి, యస్స దిన్నం, యేన చ గహితం, తస్సేవ హోతి, తస్స రుచియా ఏవ గిలానుపట్ఠాకా లభన్తి. అఞ్ఞేసం అదత్వా దూరే ఠపితపరిక్ఖారాపి తత్థ తత్థ సఙ్ఘస్సేవ హోన్తి. ద్విన్నం సన్తకం హోతి అవిభత్తం, ఏకస్మిం కాలకతే ఇతరో సామీ. బహూనమ్పి సన్తకే ఏసేవ నయో. సబ్బేసు మతేసు సఙ్ఘికం హోతి. సచేపి అవిభజిత్వా సద్ధివిహారికాదీనం దేన్తి, అదిన్నమేవ హోతి, విభజిత్వా దిన్నం పన సుదిన్నం. తం తేసు మతేసుపి సద్ధివిహారికాదీనంయేవ హోతి, న సఙ్ఘస్స.

సచే వస్సంవుట్ఠో భిక్ఖు అనుప్పన్నే వా ఉప్పన్నే వా చీవరే అభాజితే వా పక్కమతి, ఉమ్మత్తకో ఖిత్తచిత్తో వేదనాట్టో ఉక్ఖిత్తకో వా హోతి, సన్తే పతిరూపే గాహకే భాగో దాతబ్బో. సచే పన విబ్భమతి వా కాలం వా కరోతి సామణేరో వా పటిజానాతి, సిక్ఖం పచ్చక్ఖాతకో, అన్తిమవత్థుం అజ్ఝాపన్నకో, పణ్డకో, థేయ్యసంవాసకో, తిత్థియపక్కన్తకో, తిరచ్ఛానగతో, మాతుఘాతకో, పితుఘాతకో, అరహన్తఘాతకో, భిక్ఖునిదూసకో, సఙ్ఘభేదకో, లోహితుప్పాదకో, ఉభతోబ్యఞ్జనకో వా పటిజానాతి, సఙ్ఘో సామీ, భాగో న దాతబ్బో.

సచే వస్సంవుట్ఠానం భిక్ఖూనం అనుప్పన్నే చీవరే సఙ్ఘో భిజ్జతి, కోసమ్బకభిక్ఖూ వియ ద్వే కోట్ఠాసా హోన్తి, తత్థ మనుస్సా ఏకస్మిం పక్ఖే దక్ఖిణోదకఞ్చ గన్ధాదీని చ దేన్తి, ఏకస్మిం చీవరాని దేన్తి "సఙ్ఘస్స దేమా"తి, యత్థ వా ఉదకం దిన్నం, యస్మింయేవ పక్ఖే చీవరాని దేన్తి "సఙ్ఘస్స దేమా"తి, సఙ్ఘస్సేవ తాని చీవరాని, ద్విన్నమ్పి కోట్ఠాసానం పాపుణన్తి, ఘణ్టిం పహరిత్వా ద్వీహిపి పక్ఖేహి ఏకతో భాజేతబ్బాని. సచే పన మనుస్సా ఏకస్మిం పక్ఖే దక్ఖిణోదకం గన్ధాదీని చ దేన్తి, ఏకస్మిం పక్ఖే చీవరాని దేన్తి "పక్ఖస్స దేమా"తి, పక్ఖస్సేవ తాని చీవరాని. ఏవఞ్హి దిన్నే యస్స కోట్ఠాసస్స ఉదకం దిన్నం, తస్స ఉదకమేవ హోతి. యస్స చీవరం దిన్నం, తస్సేవ చీవరం. యస్మిం పదేసే దక్ఖిణోదకం పమాణం హోతి, తత్థ ఏకో పక్ఖో దక్ఖిణోదకస్స లద్ధత్తా చీవరాని లభతి, ఏకో చీవరానమేవ లద్ధత్తాతి ఉభోహి ఏకతో హుత్వా యథావుడ్ఢం భాజేతబ్బం. "ఇదం కిర పరసముద్దే లక్ఖణ"న్తి **మహాఅట్ఠకథాయం** వుత్తం. సచే యస్మిం పక్ఖే ఉదకం దిన్నం, తస్మింయేవ పక్ఖే చీవరాని దేన్తి "పక్ఖస్స దేమా"తి, పక్ఖస్సేవ తాని చీవరాని, ఇతరో పక్ఖో అనిస్సరోయేవ. సచే పన వస్సంవుట్ఠానం భిక్ఖూనం ఉప్పన్నే చీవరే అభాజితే సఙ్ఘో భిజ్జతి, సబ్బేసం సమకం భాజేతబ్బం.

సచే సమ్బహులేసు భిక్ఖూసు అద్ధానమగ్గప్పటిపన్నేసు కేచి భిక్ఖూ పంసుకూలత్థాయ సుసానం ఓక్కమన్తి, కేచి అనాగమేన్తా పక్కమన్తి, అనాగమేన్తానం న అకామా భాగో దాతబ్బో, ఆగమేన్తానం పన అకామాపి దాతబ్బో భాగో. యది పన మనుస్సా "ఇధాగతా ఏవ గణ్హన్తూ"తి దేన్తి, సఞ్ఞాణం వా కత్వా గచ్ఛన్తి "సమ్పత్తా గణ్హన్తూ"తి, సమ్పత్తానం సబ్బేసమ్పి పాపుణాతి . సచే ఛడ్డేత్వా గతా, యేన గహితం, సో ఏవ సామీ. సచే కేచి భిక్ఖూ పఠమం సుసానం ఓక్కమన్తి, కేచి పచ్ఛా,

తత్థ పఠమం ఓక్కన్తా పంసుకూలం లభన్తి, పచ్ఛా ఓక్కన్తా న లభన్తి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పచ్ఛా ఓక్కన్తానం న అకామా భాగం దాతు”న్తి (మహావ. ౩౪౧) వచనతో పచ్ఛా ఓక్కన్తానం అకామా భాగో న దాతబ్బో. సచే పన సబ్బేపి సమం ఓక్కన్తా, కేచి లభన్తి, కేచి న లభన్తి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సదిసానం ఓక్కన్తానం అకామాపి భాగం దాతు”న్తి (మహావ. ౩౪౧) వచనతో సమం ఓక్కన్తానం అకామాపి భాగో దాతబ్బో. సచే పన “లద్ధం పంసుకూలం సబ్బే భాజేత్వా గణ్హిస్సామా”తి బహిమేవ కతికం కత్వా సుసానం ఓక్కన్తా కేచి లభన్తి, కేచి న లభన్తి, “అనుజానామి, భిక్ఖవే, కతికం కత్వా ఓక్కన్తానం అకామా భాగం దాతు”న్తి (మహావ. ౩౪౧) వచనతో కతికం కత్వా ఓక్కన్తానమ్పి అకామా భాగో దాతబ్బో. అయం తావ చీవరభాజనీయకథా.

౨౧౯. **పిణ్డపాతభాజనే** పన “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సఙ్ఘభత్తం ఉద్దేసభత్తం నిమన్తనం సలాకభత్తం పక్ఖికం ఉపోసథికం పాటిపదిక”న్తి (చూళవ. ౩౨౫) ఏవం అనుఞ్ఞాతేసు సఙ్ఘభత్తాదీసు అయం వినిచ్ఛయో (చూళవ. అట్ఠ. ౩౨౫) –

సఙ్ఘభత్తం నామ సకలస్స సఙ్ఘస్స దాతబ్బం భత్తం. తస్మా సఙ్ఘభత్తే ఠితికా నామ నత్థి, తతోయేవ చ “అమ్హాకం అజ్జ దస ద్వాదస దివసా భుఞ్జన్తానం, ఇదాని అఞ్ఞతో భిక్ఖూ ఆనేథా”తి న ఏవం తత్థ వత్తబ్బం, “పురిమదివసేసు అమ్హేహి న లద్ధం, ఇదాని తం అమ్హాకం గాహేథా”తి ఏవమ్పి వత్తుం న లభతి. తఞ్హి ఆగతాగతానం పాపుణాతియేవ.

ఉద్దేసభత్తాదీసు పన అయం నయో – రఞ్ఞా వా రాజమహామత్తేన వా “సఙ్ఘతో ఉద్దిసిత్వా ఏత్తకే భిక్ఖూ ఆనేథా”తి పహితే కాలం ఘోసేత్వా ఠితికా పుచ్ఛితబ్బా. సచే అత్థి, తతో పట్ఠాయ గాహేతబ్బం. నో చే, థేరాసనతో పట్ఠాయ గాహేతబ్బం. ఉద్దేసకేన పిణ్డపాతికానమ్పి న అతిక్కామేతబ్బం. తే పన ధుతఙ్గం రక్ఖన్తా సయమేవ అతిక్కమిస్సన్తి. ఏవం గాహియమానే అలసజాతికా మహాథేరా పచ్ఛా ఆగచ్ఛన్తి, “భన్తే, వీసతివస్సానం గాహీయతి, తుమ్హాకం ఠితికా అతిక్కన్తా”తి న వత్తబ్బా, ఠితికం ఠపేత్వా తేసం గాహేత్వా పచ్ఛా ఠితికాయ గాహేతబ్బం. “అసుకవిహారే బహు ఉద్దేసభత్తం ఉప్పన్న”న్తి సుత్వా యోజనన్తరికవిహారతోపి భిక్ఖూ ఆగచ్ఛన్తి, సమ్పత్తసమ్పత్తానం ఠితట్ఠానతో పట్ఠాయ గాహేతబ్బం, అసమ్పత్తానమ్పి ఉపచారసీమం పవిట్ఠానం అన్తేవాసికాదీసు గణ్హన్తేసు గాహేతబ్బమేవ. “బహిఉపచారసీమాయం ఠితానం గాహేథా”తి వదన్తి, న గాహేతబ్బం. సచే ఉపచారసీమం ఓక్కన్తేహి ఏకాబద్ధా హుత్వా అత్తనో విహారద్వారే వా అన్తోవిహారేయేవ వా హోన్తి, పరిసవసేన వడ్ఢితా నామ సీమా హోతి, తస్మా గాహేతబ్బం. సఙ్ఘనవకస్స దిన్నేపి పచ్ఛా ఆగతానం గాహేతబ్బమేవ. దుతియభాగే పన థేరాసనం ఆరుళ్హే పున ఆగతానం పఠమభాగో న పాపుణాతి, దుతియభాగతో వస్సగ్గేన గాహేతబ్బం.

ఏకస్మిం విహారే ఏకం భత్తుద్దేసట్ఠానం పరిచ్ఛిన్దిత్వా గావుతప్పమాణాయపి ఉపచారసీమాయ యత్థ కత్థచి ఆరోచితం ఉద్దేసభత్తం తస్మింయేవ భత్తుద్దేసట్ఠానే గాహేతబ్బం. ఏకో ఏకస్స భిక్ఖునో పహిణతి “స్వే సఙ్ఘతో ఉద్దిసిత్వా దస భిక్ఖూ పహిణథా”తి, తేన సో అత్థో భత్తుద్దేసకస్స ఆరోచేతబ్బో. సచే తం దివసం పముస్సతి, దుతియదివసే పాతోవ ఆరోచేతబ్బో, అథ పముస్సిత్వావ పిణ్డాయ పవిసన్తో సరతి, యావ ఉపచారసీమం నాతిక్కమతి, తావ యా భోజనసాలాయ పకతిఠితికా, తస్సాయేవ వసేన గాహేతబ్బం. సచేపి ఉపచారసీమం అతిక్కన్తో, భిక్ఖూ చ ఉపచారసీమట్ఠకేహి ఏకాబద్ధా హోన్తి, అఞ్ఞమఞ్ఞం ద్వాదసహత్థన్తరం అవిజహిత్వా గచ్ఛన్తి, పకతిఠితికాయ వసేన గాహేతబ్బం. భిక్ఖూనం పన తాదిసే ఏకాబద్ధే అసతి బహిఉపచారసీమాయ యస్మిం ఠానే సరతి, తత్థ నవం ఠితికం కత్వా గాహేతబ్బం. అన్తోగామే ఆసనసాలాయ సరన్తేన

ఆసనసాలాయ ఠితికాయ గాహేతబ్బం. యత్థ కత్థచి సరిత్వా గాహేతబ్బమేవ, అగాహేతుం న వట్టతి. న హి ఏతం దుతియదివసే లబ్భతీతి.

సచే సకవిహారతో అఞ్ఞం విహారం గచ్ఛన్తే భిక్ఖూ దిస్వా కోచి ఉద్దేసభత్తం ఉద్దిసాపేతి, యావ అన్తోఉపచారే వా ఉపచారసీమట్ఠకేహి సద్ధిం వుత్తనయేన ఏకాబద్ధా వా హోన్తి, తావ సకవిహారే ఠితికావసేన గాహేతబ్బం. బహిఉపచారే ఠితానం దిన్నం పన "సఙ్ఘతో, భన్తే, ఏత్తకే నామ భిక్ఖూ ఉద్దిసథా"తి వుత్తే సమ్పత్తసమ్పత్తానం గాహేతబ్బం. తత్థ ద్వాదసహత్థన్తరం అవిజహిత్వా ఏకాబద్ధనయేన దూరే ఠితాపి సమ్పత్తాయేవాతి వేదితబ్బా. సచే యం విహారం గచ్ఛన్తి, తత్థ పవిట్ఠానం ఆరోచేన్తి, తస్స విహారస్స ఠితికావసేన గాహేతబ్బం. సచేపి గామద్వారే వా వీథియం వా చతుక్కే వా అన్తరఘరే వా భిక్ఖూ దిస్వా కోచి సఙ్ఘుద్దేసం ఆరోచేతి, తస్మిం తస్మిం ఠానే అన్తోఉపచారగతానం గాహేతబ్బం.

ఘరూపచారో చేత్థ ఏకఘరం ఏకూపచారం, ఏకఘరం నానూపచారం, నానాఘరం ఏకూపచారం, నానాఘరం నానూపచారన్తి ఇమేసం వసేన వేదితబ్బో. తత్థ యం ఏకకులస్స ఘరం ఏకవళఞ్జం హోతి, తం సుప్పపాతపరిచ్ఛేదస్స అన్తో ఏకూపచారం నామ, తత్థుప్పన్నో ఉద్దేసలాభో ఏకస్మిం ఉపచారే భిక్ఖాచారవత్తేనపి ఠితానం సబ్బేసం పాపుణాతి. ఏతం **ఏకఘరం ఏకూపచారం** నామ. యం పన ఏకఘరం ద్విన్నం భరియానం సుఖవిహారత్థాయ మజ్ఝే భిత్తిం ఉట్ఠపేత్వా నానాద్వారవళఞ్జం కతం, తత్థుప్పన్నో ఉద్దేసలాభో భిత్తిఅన్తరికస్స న పాపుణాతి, తస్మిం తస్మిం ఠానే నిసిన్నస్సేవ పాపుణాతి. ఏతం **ఏకఘరం నానూపచారం** నామ. యస్మిం పన ఘరే బహూ భిక్ఖూ నిమన్తేత్వా అన్తోగేహతో పట్ఠాయ ఏకాబద్ధే కత్వా పటివిస్సకఘరానిపి పూరేత్వా నిసీదాపేన్తి, తత్థ ఉప్పన్నో ఉద్దేసలాభో సబ్బేసం పాపుణాతి. యమ్పి నానాకులస్స నివేసనం మజ్ఝే భిత్తిం అకత్వా ఏకద్వారేనేవ వళఞ్జన్తి, తత్రాపి ఏసేవ నయో. ఏతం **నానాఘరం ఏకూపచారం** నామ. యో పన నానానివేసనేసు నిసిన్నానం భిక్ఖూనం ఉద్దేసలాభో ఉప్పజ్జతి, కిఞ్చాపి భిత్తిచ్ఛిద్దేన భిక్ఖూ దిస్సన్తి, తస్మిం తస్మిం నివేసనే నిసిన్నానంయేవ పాపుణాతి. ఏతం **నానాఘరం నానూపచారం** నామ.

యో పన గామద్వారవీథిచతుక్కేసు అఞ్ఞతరస్మిం ఠానే ఉద్దేసభత్తం లభిత్వా అఞ్ఞస్మిం భిక్ఖుస్మిం అసతి అత్తనోవ పాపుణాపేత్వా దుతియదివసేపి తస్మింయేవ ఠానే అఞ్ఞం లభతి, తేన యం అఞ్ఞం నవకం వా వుడ్ఢం వా భిక్ఖుం పస్సతి, తస్స గాహేతబ్బం. సచే కోచి నత్థి, అత్తనోవ పాపేత్వా భుఞ్జితబ్బం. సచే ఆసనసాలాయ నిసీదిత్వా కాలం పటిమానేన్తేసు భిక్ఖూసు కోచి ఆగన్త్వా "సఙ్ఘుద్దేసపత్తం దేథ, ఉద్దేసపత్తం దేథ, సఙ్ఘతో ఉద్దిసిత్వా పత్తం దేథ, సఙ్ఘికం పత్తం దేథా"తి వా వదతి, ఉద్దేసపత్తం ఠితికాయ గాహేత్వా దాతబ్బం. "సఙ్ఘుద్దేసభిక్ఖుం దేథ, సఙ్ఘతో ఉద్దిసిత్వా భిక్ఖుం దేథ, సఙ్ఘికం భిక్ఖుం దేథా"తి వుత్తేపి ఏసేవ నయో.

ఉద్దేసకో పనేత్థ పేసలో లజ్జీ మేధావీ ఇచ్ఛితబ్బో, తేన తిక్ఖత్తుం ఠితికం పుచ్ఛిత్వా సచే కోచి ఠితికం జానన్తో నత్థి, థేరాసనతో గాహేతబ్బం. సచే పన "అహం జానామి, దసవస్సేన లద్ధ"న్తి కోచి భణతి, "అత్థావుసో, దసవస్సా భిక్ఖూ"తి పుచ్ఛితబ్బం. సచే తస్స సుత్వావ "దసవస్సమ్హా దసవస్సమ్హా"తి బహూ ఆగచ్ఛన్తి, "తుయ్హం పాపుణాతి, తుయ్హం పాపుణాతీ"తి అగత్వా "సబ్బే అప్పసద్దా హోథా"తి వత్వా పటిపాటియా ఠపేతబ్బా, ఠపేత్వా "కతి భిక్ఖూ ఇచ్ఛథా"తి ఉపాసకో పుచ్ఛితబ్బో, "ఏత్తకే నామ, భన్తే"తి వుత్తే "తుయ్హం పాపుణాతి, తుయ్హం పాపుణాతీ"తి అవత్వా సబ్బనవకస్స వస్సగ్గఞ్చ ఉతు చ దివసభాగో చ ఛాయా చ పుచ్ఛితబ్బా. సచే ఛాయాయపి పుచ్ఛియమానాయ అఞ్ఞో వుడ్ఢతరో ఆగచ్ఛతి, తస్స దాతబ్బం. అథ ఛాయం పుచ్ఛిత్వా "తుయ్హం పాపుణాతీ"తి వుత్తే వుడ్ఢతరో ఆగచ్ఛతి, న లభతి. కథాపపఞ్చేన హి

నిసిన్నస్సపి నిద్దాయన్తస్సపి గాహితం సుగ్గాహితం, అతిక్కన్తం సుఅతిక్కన్తం. భాజనీయభణ్డట్ఠో నామేతం సమ్పత్తస్సేవ పాపుణాతి, తత్థ సమ్పత్తభావో ఉపచారేన పరిచ్ఛిన్దితబ్బో. ఆసనసాలాయ చ అన్తోపరిక్ఖేపో ఉపచారో, తస్మిం ఠితస్స లాభో పాపుణాతి.

కోచి ఆసనసాలతో అట్ఠ ఉద్దేసపత్తే ఆహరాపేత్వా సత్త పత్తే పణీతభోజనానం, ఏకం ఉదకస్స పూరేత్వా ఆసనసాలం పహిణతి, గహేత్వా ఆగతా కిఞ్చి అవత్వా భిక్ఖూనం హత్థేసు పతిట్ఠపేత్వా పక్కమన్తి, యేన యం లద్ధం, తస్సేవ తం హోతి. యేన పన ఉదకం లద్ధం, తస్స అతిక్కన్తమ్పి ఠితికం ఠపేత్వా అఞ్ఞం ఉద్దేసభత్తం గాహేతబ్బం, తఞ్చ లూఖం వా లభతు పణీతం వా తిచీవరపరివారం వా, తస్సేవ తం హోతి. ఈదిసో హిస్స పుఞ్ఞవిసేసో, ఉదకం పన యస్మా ఆమిసం న హోతి, తస్మా అఞ్ఞం ఉద్దేసభత్తం లభతి. సచే పన తే గహేత్వా ఆగతా "ఇదం కిర, భన్తే, సబ్బం భాజేత్వా భుఞ్జథా"తి వత్వా గచ్ఛన్తి, సబ్బేహి భాజేత్వా భుఞ్జిత్వా ఉదకం పాతబ్బం. "సఙ్ఘతో ఉద్దిసిత్వా అట్ఠ మహాథేరే దేథ, మజ్ఝిమే దేథ, నవకే దేథ, పరిపుణ్ణవస్సే సామణేరే దేథ, మజ్ఝిమభాణకాదయో దేథ, మయ్హం ఞాతిభిక్ఖూ దేథా"తి వదన్తస్స పన "ఉపాసక, త్వం ఏవం వదసి, ఠితికాయ పన తేసం న పాపుణాతీ"తి వత్వా ఠితికావసేనేవ దాతబ్బా. దహరసామణేరేహి పన ఉద్దేసభత్తేసు లద్ధేసు సచే దాయకానం ఘరే మఙ్గలం హోతి, "తుమ్హాకం ఆచరియుపజ్ఝాయే పేసేథా"తి వత్తబ్బం. యస్మిం పన ఉద్దేసభత్తే పఠమభాగో సామణేరానం పాపుణాతి, అనుభాగో మహాథేరానం, న తత్థ సామణేరా "మయం పఠమభాగం లభిమ్హా"తి పురతో గన్తుం లభన్తి, యథాపటిపాటియా ఏవ గన్తబ్బం. "సఙ్ఘతో ఉద్దిసిత్వా తుమ్హే ఏథా"తి వుత్తే "మయ్హం అఞ్ఞదాపి జానిస్ససి, ఠితికా పన ఏవం గచ్ఛతీ"తి ఠితికావసేనేవ గాహేతబ్బం. అథ "సఙ్ఘుద్దేసపత్తం దేథా"తి వత్వా అగ్గాహితేయేవ పత్తే యస్స కస్సచి పత్తం గహేత్వా పూరేత్వా ఆహరతి, ఆహటమ్పి ఠితికాయ ఏవ గాహేతబ్బం.

ఏకో "సఙ్ఘుద్దేసపత్తం ఆహరా"తి పేసితో "భన్తే, ఏకం పత్తం దేథ, నిమన్తనభత్తం ఆహరిస్సామీ"తి వదతి, సో చే "ఉద్దేసభత్తఘరతో అయం ఆగతో"తి ఞత్వా భిక్ఖూహి "నను త్వం అసుకఘరతో ఆగతో"తి వుత్తో "ఆమ, భన్తే, న నిమన్తనభత్తం, ఉద్దేసభత్త"న్తి భణతి, ఠితికాయ గాహేతబ్బం. యో పన "ఏకం పత్తం ఆహరా"తి వుత్తే "కిన్తి వత్వా ఆహరామీ"తి వత్వా "యథా తే రుచ్చతీ"తి వుత్తో ఆగచ్ఛతి, అయం విస్సట్ఠదూతో నామ. ఉద్దేసపత్తం వా పటిపాటిపత్తం వా పుగ్గలికపత్తం వా యం ఇచ్ఛతి, తం ఏతస్స దాతబ్బం. ఏకో బాలో అబ్యత్తో "ఉద్దేసపత్తం ఆహరా"తి పేసితో వత్తుం న జానాతి, తుణ్హీభూతో తిట్ఠతి, సో "కస్స సన్తికం ఆగతోసీ"తి వా "కస్స పత్తం హరిస్ససీ"తి వా న వత్తబ్బో. ఏవఞ్హి వుత్తో పుచ్ఛాసభాగేన "తుమ్హాకం సన్తికం ఆగతోమ్హీ"తి వా "తుమ్హాకం పత్తం హరిస్సామీ"తి వా వదేయ్య. తతో తం భిక్ఖుం అఞ్ఞే భిక్ఖూ జిగుచ్ఛన్తా న ఓలోకేయ్యుం, "కుహిం గచ్ఛసి, కిం కరోన్తో ఆహిణ్డసీ"తి పన వత్తబ్బో. తస్స "ఉద్దేసపత్తత్థాయ ఆగతోమ్హీ"తి వదన్తస్స గాహేత్వా పత్తో దాతబ్బో.

ఏకా కూటట్ఠితికా నామ హోతి. రఞ్ఞో వా రాజమహామత్తస్స వా గేహే అతిపణీతాని అట్ఠ ఉద్దేసభత్తాని నిచ్చం దీయన్తి, తాని ఏకచారికభత్తాని కత్వా భిక్ఖూ విసుం ఠితికాయ పరిభుఞ్జన్తి. ఏకచ్చే భిక్ఖూ "స్వే దాని అమ్హాకం పాపుణిస్సన్తీ"తి అత్తనో ఠితికం సల్లక్ఖేత్వా గతా. తేసు అనాగతేసుయేవ అఞ్ఞే ఆగన్తుకా భిక్ఖూ ఆగన్త్వా ఆసనసాలాయ నిసీదన్తి. తఙ్ఖణఞ్ఞేవ రాజపురిసా ఆగన్త్వా "పణీతభత్తపత్తే దేథా"తి వదన్తి, ఆగన్తుకా ఠితికం అజానన్తా గాహేన్తి, తఙ్ఖణఞ్ఞేవ చ ఠితికం జాననకభిక్ఖూ ఆగన్త్వా "కిం గాహేథా"తి వదన్తి . రాజగేహే పణీతభత్తన్తి. కతివస్సతో పట్ఠాయాతి. ఏత్తకవస్సతో నామాతి. "మా గాహేథా"తి నివారేత్వా ఠితికాయ గాహేతబ్బం. గాహితే ఆగతేహిపి, పత్తదానకాలే ఆగతేహిపి, దిన్నకాలే ఆగతేహిపి,

రాజగేహతో పత్తే పూరేత్వా ఆహటకాలే ఆగతేహిపి, రాజా “అజ్జ భిక్ఖూయేవ ఆగచ్ఛన్తూ”తి పేసేత్వా భిక్ఖూనంయేవ హత్థే పిణ్డపాతం దేతి, ఏవం దిన్నం పిణ్డపాతం గహేత్వా ఆగతకాలే ఆగతేహిపి ఠితికం జాననకభిక్ఖూహి “మా భుఞ్జిత్థా”తి వారేత్వా ఠితికాయమేవ గాహేతబ్బం.

అథ నే రాజా భోజేత్వా పత్తేపి నేసం పూరేత్వా దేతి, యం ఆహటం, తం ఠితికాయ గాహేతబ్బం . సచే పన “మా తుచ్ఛహత్థా గచ్ఛన్తూ”తి థోకమేవ పత్తేసు పక్ఖిత్తం హోతి, తం న గాహేతబ్బం. “అథ భుఞ్జిత్వా తుచ్ఛపత్తావ ఆగచ్ఛన్తి, యం తేహి భుత్తం, తం నేసం గీవా హోతీ”తి మహాసుమత్థేరో ఆహ. మహాపదుమత్థేరో పనాహ “గీవాకిచ్చం ఏత్థ నత్థి, ఠితికం పన అజానన్తేహి యావ జాననకా ఆగచ్ఛన్తి, తావ నిసీదితబ్బం సియా, ఏవం సన్తేపి భిక్ఖూహి భుత్తం సుభుత్తం, ఇదాని పత్తట్ఠానేన గాహేతబ్బ”న్తి.

ఏకో తిచీవరపరివారో సతగ్ఘనకో పిణ్డపాతో అవస్సికస్స భిక్ఖునో పత్తో, విహారే చ “ఏవరూపో పిణ్డపాతో అవస్సికస్స పత్తో”తి లిఖిత్వా ఠపేసుం. అథ సట్ఠివస్సచ్చయేన అఞ్ఞో తథారూపో పిణ్డపాతో ఉప్పన్నో, అయం కిం అవస్సికఠితికాయ గాహేతబ్బో, ఉదాహు సట్ఠివస్సఠితికాయాతి? సట్ఠివస్సఠితికాయాతి వుత్తం. అయఞ్హి భిక్ఖుఠితికం గహేత్వాయేవ వడ్ఢతోతి. ఏకో ఉద్దేసభత్తం భుఞ్జిత్వా సామణేరో జాతో, పున తం భత్తం సామణేరఠితికాయ పత్తం గణ్హితుం లభతి. అయం కిర అన్తరాభట్ఠకో నామ. యో పన పరిపుణ్ణవస్సో సామణేరో “స్వే ఉద్దేసభత్తం లభిస్సతీ”తి అజ్జేవ ఉపసమ్పజ్జతి, అతిక్కన్తా తస్స ఠితికా. ఏకస్స భిక్ఖునో ఉద్దేసభత్తం పత్తం, పత్తో చస్స న తుచ్ఛో హోతి, సో అఞ్ఞస్స సమీపే నిసిన్నస్స పత్తం దాపేతి, తం చే థేయ్యాయ హరన్తి, గీవా హోతి. సచే పన సో భిక్ఖు “మయ్హం పత్తం దమ్మీ”తి సయమేవ దేతి, అస్స గీవా న హోతి. అథాపి తేన భత్తేన అనత్థికో హుత్వా “అలం మయ్హం, తవేతం భత్తం దమ్మి, పత్తం పేసేత్వా ఆహరాపేహీ”తి అఞ్ఞం వదతి, యం తతో ఆహరీయతి, సబ్బం పత్తసామికస్స హోతి. పత్తం చే థేయ్యాయ హరన్తి, సుహటో, భత్తస్స దిన్నత్తా గీవా న హోతి.

విహారే దస భిక్ఖూ హోన్తి, తేసు నవ పిణ్డపాతికా, ఏకో సాదియనకో, “దస ఉద్దేసపత్తే దేథా”తి వుత్తే పిణ్డపాతికా గహేతుం న ఇచ్ఛన్తి. ఇతరో భిక్ఖు “సబ్బాని మయ్హం పాపుణన్తీ”తి గణ్హాతి, ఠితికా న హోతి. ఏకేకం చే పాపేత్వా గణ్హాతి, ఠితికా తిట్ఠతి. ఏవం గాహేత్వా దసహిపి పత్తేహి ఆహరాపేత్వా “భన్తే, మయ్హం సఙ్గహం కరోథా”తి నవ పత్తే పిణ్డపాతికానం దేతి, భిక్ఖుదత్తియం నామేతం, గహేతుం వట్టతి. సచే సో ఉపాసకో “భన్తే, ఘరం ఆగన్తబ్బ”న్తి వదతి, సో చ భిక్ఖు తే భిక్ఖూ “ఏథ, భన్తే, మయ్హం సహాయా హోథా”తి తస్స ఘరం గచ్ఛతి, యం తత్థ లభతి, సబ్బం తస్సేవ హోతి, ఇతరే తేన దిన్నం లభన్తి. అథ నేసం ఘరేయేవ నిసీదాపేత్వా దక్ఖిణోదకం దత్వా యాగుఖజ్జకాదీని దేన్తి “భన్తే, యం మనుస్సా దేన్తి, తం గణ్హథా”తి, తస్స భిక్ఖునో వచనేనేవ ఇతరేసం వట్టతి. భుత్తావీనం పత్తే పూరేత్వా గణ్హిత్వా గమనత్థాయ దేన్తి, సబ్బం తస్సేవ భిక్ఖునో హోతి, తేన దిన్నం ఇతరేసం వట్టతి. యది పన తే విహారేయేవ తేన భిక్ఖునా “భన్తే, మయ్హం భిక్ఖం గణ్హథ, మనుస్సానం వచనం కాతుం వట్టతీ”తి వుత్తా గచ్ఛన్తి, తత్థ యం భుఞ్జన్తి చేవ నీహరన్తి చ, సబ్బం తం తేసంయేవ సన్తకం. అథాపి “మయ్హం భిక్ఖం గణ్హథా”తి అవుత్తా “మనుస్సానం వచనం కాతుం వట్టతీ”తి గచ్ఛన్తి, తత్ర చే ఏకస్స మధురేన సరేన అనుమోదనం కరోన్తస్స సుత్వా థేరానఞ్చ ఉపసమే పసీదిత్వా బహుం సమణపరిక్ఖారం దేన్తి, అయం థేరేసు పసాదేన ఉప్పన్నో అకతభాగో నామ, తస్మా సబ్బేసం పాపుణాతి.

ఏకో సఙ్ఘతో ఉద్దిసాపేత్వా ఠితికాయ గాహితపత్తం హరిత్వా పణీతస్స ఖాదనీయభోజనీయస్స పూరేత్వా ఆహరిత్వా "ఇమం, భన్తే, సబ్బో సఙ్ఘో పరిభుఞ్జతూ"తి దేతి, సబ్బేహి భాజేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. పత్తసామికస్స పన అతిక్కన్తమ్పి ఠితికం ఠపేత్వా అఞ్ఞం ఉద్దేసభత్తం దాతబ్బం. అథ పఠమంయేవ "సబ్బం సఙ్ఘికపత్తం దేథా"తి వదతి, ఏకస్స లజ్జిభిక్ఖునో సన్తకో పత్తో దాతబ్బో. ఆహరిత్వా చ "సబ్బో సఙ్ఘో పరిభుఞ్జతూ"తి వుత్తే భాజేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. ఏకో పాతియా భత్తం ఆహరిత్వా "సఙ్ఘుద్దేసం దమ్మీ"తి వదతి, ఏకేకం ఆలోపం అదత్వా ఠితికాయ ఏకస్స యాపనమత్తం కత్వా దాతబ్బం. అథ సో భత్తం ఆహరిత్వా కిఞ్చి వత్తుం అజానన్తో తుణ్హీభూతో అచ్ఛతి, "కస్స తే ఆనీతం, కస్స దాతుకామోసీ"తి న వత్తబ్బం. పుచ్ఛాసభాగేన హి "తుమ్హాకం ఆనీతం, తుమ్హాకం దాతుకామోమ్హీ"తి వదేయ్య, తతో తం భిక్ఖుం అఞ్ఞే భిక్ఖూ జిగుచ్ఛన్తా గీవం పరివత్తేత్వా ఓలోకేతబ్బమ్పి న మఞ్ఞేయ్యుం. సచే పన "కుహిం యాసి, కిం కరోన్తో ఆహిణ్డసీ"తి వుత్తే "ఉద్దేసభత్తం గహేత్వా ఆగతోమ్హీ"తి వదతి, ఏకేన లజ్జిభిక్ఖునా ఠితికాయ గాహేతబ్బం. సచే ఆభతం బహు హోతి, సబ్బేసం పహోతి, ఠితికాకిచ్చం నత్థి. థేరాసనతో పట్ఠాయ పత్తం పూరేత్వా దాతబ్బం.

"సఙ్ఘుద్దేసపత్తం దేథా"తి వుత్తే "కిం ఆహరిస్ససీ"తి అవత్వా పకతిఠితికాయ ఏవ గాహేతబ్బం. యో పన పాయాసో వా రసపిణ్డపాతో వా నిచ్చం లబ్భతి, ఏవరూపానం పణీతభోజనానం ఆవేణికా ఠితికా కాతబ్బా, తథా సపరివారాయ యాగుయా మహగ్ఘానం ఫలానం పణీతానఞ్చ ఖజ్జకానం. పకతిభత్తయాగుఫలఖజ్జకానం ఏకావ ఠితికా కాతబ్బా. "సప్పిం ఆహరిస్సామీ"తి వుత్తే సబ్బసప్పీనం ఏకావ ఠితికా వట్టతి, తథా సబ్బతేలానం. "మధుం ఆహరిస్సామీ"తి వుత్తే పన మధునో ఏకావ ఠితికా వట్టతి, తథా ఫాణితస్స లట్ఠిమధుకాదీనఞ్చ భేసజ్జానం. సచే పన గన్ధమాలం సఙ్ఘుద్దేసం దేన్తి, పిణ్డపాతికస్స వట్టతి, న వట్టతీతి? ఆమిసస్సేవ పటిక్ఖిత్తత్తా వట్టతి. "సఙ్ఘం ఉద్దిస్స దిన్నత్తా పన న గహేతబ్బ"న్తి వదన్తి.

ఉద్దేసభత్తకథా నిట్ఠితా.

౨౧౦. నిమన్తనం పుగ్గలికం చే, సయమేవ ఇస్సరో. సఙ్ఘికం పన ఉద్దేసభత్తే వుత్తనయేనేవ గాహేతబ్బం. సచే పనేత్థ దూతో బ్యత్తో హోతి, "భన్తే, రాజగేహే భిక్ఖుసఙ్ఘస్స భత్తం గణ్హథా"తి అవత్వా "భిక్ఖం గణ్హథా"తి వదతి, పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి. అథ దూతో అబ్యత్తో "భత్తం గణ్హథా"తి వదతి, భత్తుద్దేసకో బ్యత్తో "భత్త"న్తి అవత్వా "భన్తే , తుమ్హే యాథ, తుమ్హే యాథా"తి వదతి, ఏవమ్పి పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి, "తుమ్హాకం, భన్తే, పటిపాటియా భత్తం పాపుణాతీ"తి వుత్తే పన న వట్టతి. సచే నిమన్తితుం ఆగతమనుస్సో ఆసనసాలం పవిసిత్వా "అట్ఠ భిక్ఖూ దేథా"తి వా "అట్ఠ పత్తే దేథా"తి వా వదతి, ఏవమ్పి పిణ్డపాతికానం వట్టతి, "తుమ్హే చ తుమ్హే చ గచ్ఛథా"తి వత్తబ్బం. సచే "అట్ఠ భిక్ఖూ దేథ, భత్తం గణ్హథ, అట్ఠ పత్తే దేథ, భత్తం గణ్హథా"తి వా వదతి, పటిపాటియా గాహేతబ్బం. గాహేన్తేన పన విచ్ఛిన్దిత్వా "భత్త"న్తి అవదన్తేన "తుమ్హే చ తుమ్హే చ గచ్ఛథా"తి వుత్తే పిణ్డపాతికానం వట్టతి. "భన్తే, తుమ్హాకం పత్తం దేథ, తుమ్హే ఏథా"తి వుత్తే పన "సాధు ఉపాసకా"తి గన్తబ్బం. "సఙ్ఘతో ఉద్దిసిత్వా తుమ్హే ఏథా"తి వుత్తేపి ఠితికాయ గాహేతబ్బం.

నిమన్తనభత్తఘరతో పన పత్తత్థాయ ఆగతస్స ఉద్దేసభత్తే వుత్తనయేనేవ ఠితికాయ పత్తో దాతబ్బో. ఏకో "సఙ్ఘతో పటిపాటియా పత్త"న్తి అవత్వా కేవలం "ఏకం పత్తం దేథా"తి వత్వా అగ్గాహితేయేవ పత్తే యస్స కస్సచి పత్తం గహేత్వా పూరేత్వా ఆహరతి, తం పత్తసామికస్సేవ హోతి. ఉద్దేసభత్తే వియ ఠితికాయ న గాహేతబ్బం. ఇధాపి యో ఆగన్త్వా తుణ్హీభూతో తిట్ఠతి, సో "కస్స సన్తికం ఆగతోసీ"తి వా "కస్స పత్తం హరిస్ససీ"తి వా న వత్తబ్బో. పుచ్ఛాసభాగేన హి "తుమ్హాకం సన్తికం ఆగతో, తుమ్హాకం పత్తం హరిస్సామీ"తి వదేయ్య, తతో సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి జిగుచ్ఛనీయో అస్స. "కుహిం

గచ్ఛసి, కిం కరోన్తో ఆహిణ్డసీ"తి పన వుత్తే "తస్స పత్తత్థాయ ఆగతోమ్హీ"తి వదన్తస్స పటిపాటిభత్తట్ఠితికాయ గహేత్వా పత్తో దాతబ్బో. "భత్తహరణపత్తం దేథా"తి వుత్తేపి పటిపాటిభత్తట్ఠితికాయ ఏవ దాతబ్బో. సచే ఆహరిత్వా "సబ్బో సఙ్ఘో భుఞ్జతూ"తి వదతి, భాజేత్వా భుఞ్జితబ్బం. పత్తసామికస్స అతిక్కన్తమ్పి ఠితికం ఠపేత్వా అఞ్ఞం పటిపాటిభత్తం గాహేతబ్బం.

ఏకో పాతియా భత్తం ఆహరిత్వా "సఙ్ఘస్స దమ్మీ"తి వదతి, ఆలోపభత్తట్ఠితికతో పట్ఠాయ ఆలోపసఙ్ఖేపేన భాజేతబ్బం. సచే పన తుణ్హీభూతో అచ్ఛతి, "కస్స తే ఆభతం, కస్స దాతుకామోసీ"తి న వత్తబ్బో. సచే పన "కుహిం గచ్ఛసి, కిం కరోన్తో ఆహిణ్డసీ"తి వుత్తే పన "సఙ్ఘస్స మే భత్తం ఆభతం, థేరానం మే భత్తం ఆభత"న్తి వదతి, గహేత్వా ఆలోపభత్తట్ఠితికాయ భాజేతబ్బం. సచే పన ఏవం ఆభతం భత్తం బహు హోతి, సకలసఙ్ఘస్స పహోతి, అభిహటభిక్ఖా నామ, పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి, ఠితికాపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి, థేరాసనతో పట్ఠాయ పత్తం పూరేత్వా దాతబ్బం.

ఉపాసకో సఙ్ఘత్థేరస్స వా గన్థధుతఙ్గవసేన అభిఞ్ఞాతస్స వా భత్తుద్దేసకస్స వా పహిణతి "అమ్హాకం భత్తగహణత్థాయ అట్ఠ భిక్ఖూ గహేత్వా ఆగచ్ఛథా"తి, సచేపి ఞాతిఉపట్ఠాకేహి పేసితం హోతి, ఇమే తయో జనా పుచ్ఛితుం న లభన్తి, ఆరుళ్హాయేవ మాతికం. సఙ్ఘతో అట్ఠ భిక్ఖూ ఉద్దిసాపేత్వా అత్తనవమేహి గన్తబ్బం. కస్మా? భిక్ఖుసఙ్ఘస్స హి ఏతే భిక్ఖూ నిస్సాయ లాభో ఉప్పజ్జతీతి. గన్థధుతఙ్గాదీహి పన అనభిఞ్ఞాతో ఆవాసికభిక్ఖు ఆపుచ్ఛితుం లభతి, తస్మా తేన "కిం సఙ్ఘతో గణ్హామి, ఉదాహు యే జానామి, తేహి సద్ధిం ఆగచ్ఛామీ"తి మాతికం ఆరోపేత్వా యథా దాయకా వదన్తి, తథా పటిపజ్జితబ్బం. "తుమ్హాకం నిస్సితకే వా యే వా జానాథ, తే గహేత్వా ఏథా"తి వుత్తే పన యే ఇచ్ఛన్తి, తేహి సద్ధిం గన్తుం లభతి. సచే "అట్ఠ భిక్ఖూ పహిణథా"తి పేసేన్తి, సఙ్ఘతోవ పేసేతబ్బా. అత్తనా సచే అఞ్ఞస్మిం గామే సక్కా హోతి భిక్ఖా లభితుం, అఞ్ఞో గామో గన్తబ్బో. న సక్కా చే హోతి లభితుం, సోయేవ గామో పిణ్డాయ పవిసితబ్బో.

నిమన్తితభిక్ఖూ ఆసనసాలాయ నిసిన్నా హోన్తి, తత్ర చే మనుస్సా "పత్తే దేథా"తి ఆగచ్ఛన్తి, అనిమన్తితేహి న దాతబ్బా, "ఏతే నిమన్తితా భిక్ఖూ"తి వత్తబ్బం, "తుమ్హేపి దేథా"తి వుత్తే పన దాతుం వట్టతి. ఉస్సవాదీసు మనుస్సా సయమేవ పరివేణాని చ పధానఘరాని చ గన్త్వా తిపిటకే చ ధమ్మకథికే చ భిక్ఖుసతేనపి సద్ధిం నిమన్తేన్తి, తదా తేహి యే జానన్తి, తే గహేత్వా గన్తుం వట్టతి. కస్మా? న హి మహాభిక్ఖుసఙ్ఘేన అత్థికా మనుస్సా పరివేణపధానఘరాని గచ్ఛన్తి, సన్నిపాతట్ఠానతోవ యథాసత్తి యథాబలం భిక్ఖూ గణ్హిత్వా గచ్ఛన్తీతి.

సచే పన సఙ్ఘత్థేరో వా గన్థధుతఙ్గవసేన అభిఞ్ఞాతో వా భత్తుద్దేసకో వా అఞ్ఞత్ర వా వస్సం వసిత్వా కత్థచి వా గన్త్వా పున సకట్ఠానం ఆగచ్ఛతి, మనుస్సా చ ఆగన్తుకస్స సక్కారం కరోన్తి, ఏకవారం యే జానన్తి, తే గహేత్వా గన్తబ్బం. పటిబద్ధకాలతో పట్ఠాయ దుతియవారే ఆరద్ధే సఙ్ఘతోయేవ గహేత్వా గన్తబ్బం. అభినవఆగన్తుకావ హుత్వా "ఞాతీ వా ఉపట్ఠాకే వా పస్సిస్సామీ"తి గచ్ఛన్తి, తత్ర చే తేసం ఞాతీ చ ఉపట్ఠాకా చ సక్కారం కరోన్తి, ఏత్థ పన యే జానన్తి, తే గహేత్వా గన్తుమ్పి వట్టతి. యో పన అతిలాభీ హోతి, సకట్ఠానఞ్చ ఆగన్తుకట్ఠానఞ్చ ఏకసదిసం, సబ్బత్థ మనుస్సా సఙ్ఘభత్తం సజ్జేత్వావ నిసీదన్తి, తేన సఙ్ఘతోవ గహేత్వా గన్తబ్బన్తి అయం నిమన్తనే విసేసో. అవసేసో సబ్బపఞ్హో ఉద్దేసభత్తే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో. **కురున్దియం** పన "అట్ఠ మహాథేరే దేథాతి వుత్తే అట్ఠ మహాథేరావ దాతబ్బా"తి వుత్తం. ఏస నయో మజ్ఝిమాదీసు. సచే పన అవిసేసేత్వా "అట్ఠ భిక్ఖూ దేథా"తి వదతి, సఙ్ఘతో దాతబ్బాతి.

నిమన్తనభత్తకథా నిట్ఠితా.

౨౧౧. **సలాకభత్తం** పన "అనుజానామి, భిక్ఖవే, సలాకాయ వా పట్టికాయ వా ఉపనిబన్ధిత్వా ఓపుఞ్జిత్వా భత్తం ఉద్దిసితు"న్తి (చూళవ॰ ౩౨౫) వచనతో రుక్ఖసారమయాయ సలాకాయ వా వేళువిలీవతాలపణ్ణాదిమయాయ పట్టికాయ వా "అసుకస్స నామ సలాకభత్త"న్తి ఏవం అక్ఖరాని ఉపనిబన్ధిత్వా పచ్ఛియం వా చీవరభోగే వా కత్వా సబ్బసలాకాయో ఓపుఞ్జిత్వా పునప్పునం హేట్ఠుపరియవసేన ఆలోళేత్వా పఞ్చఙ్గసమన్నాగతేన భత్తుద్దేసకేన సచే ఠితికా అత్థి, ఠితికతో పట్ఠాయ, నో చే అత్థి, థేరాసనతో పట్ఠాయ సలాకా దాతబ్బా. పచ్ఛా ఆగతానమ్పి ఏకాబద్ధవసేన దూరే ఠితానమ్పి ఉద్దేసభత్తే వుత్తనయేనేవ దాతబ్బా.

సచే విహారస్స సమన్తతో బహూ గోచరగామా, భిక్ఖూ పన న బహూ, గామవసేనపి సలాకా పాపుణన్తి. "తుమ్హాకం అసుకగామే సలాకభత్తం పాపుణాతీ"తి గామవసేనేవ గాహేతబ్బం. ఏవం గాహేన్తేన సచేపి ఏకమేకస్మిం గామే నానప్పకారాని సట్ఠి సలాకభత్తాని, సబ్బాని గహితానేవ హోన్తి. తస్స పత్తగామసమీపే అఞ్ఞానిపి ద్వే తీణి సలాకభత్తాని హోన్తి, తాని తస్సేవ దాతబ్బాని. న హి సక్కా తేసం కారణా అఞ్ఞం భిక్ఖుం పహిణితున్తి.

సచే ఏకచ్చేసు గామేసు బహూని సలాకభత్తాని సల్లక్ఖేత్వా సత్తన్నమ్పి అట్ఠన్నమ్పి భిక్ఖూనం దాతబ్బాని. దేన్తేన పన చతున్నం పఞ్చన్నం భత్తానం సలాకాయో ఏకతో బన్ధిత్వా దాతబ్బా. సచే తం గామం అతిక్కమిత్వా అఞ్ఞో గామో హోతి, తస్మిఞ్చ ఏకమేవ సలాకభత్తం, తం పన పాతోవ దేన్తి, తమ్పి ఏతేసు భిక్ఖూసు ఏకస్స నిగ్గహేన దత్వా "పాతోవ తం గహేత్వా పచ్ఛా ఓరిమగామే ఇతరాని భత్తాని గణ్హాహీ"తి వత్తబ్బో. సచే ఓరిమగామే సలాకభత్తేసు అగ్గహితేస్వేవ గహితసఞ్ఞాయ గచ్ఛతి, పరభాగగామే సలాకభత్తం గహేత్వా పున విహారం ఆగన్త్వా ఇతరాని గహేత్వా ఓరిమగామో గన్తబ్బో. న హి బహిసీమాయ సఙ్ఘలాభో గాహేతుం లబ్భతీతి అయం నయో **కురున్దియం** వుత్తో. సచే పన భిక్ఖూ బహూ హోన్తి, గామవసేన సలాకా న పాపుణన్తి, వీథివసేన వా వీథియం ఏకగేహవసేన వా ఏకకులవసేన వా గాహేతబ్బం. వీథిఆదీసు చ యత్థ బహూని భత్తాని, తత్థ గామే వుత్తనయేనేవ బహూనం భిక్ఖూనం గాహేతబ్బాని, సలాకాసు అసతి ఉద్దిసిత్వాపి గాహేతబ్బాని.

౨౧౨. సలాకదాయకేన పన వత్తం జానితబ్బం. తేన హి కాలస్సేవ వుట్ఠాయ పత్తచీవరం గహేత్వా భోజనసాలం గన్త్వా అసమ్మట్ఠట్ఠానం సమ్మజ్జిత్వా పానీయం పరిభోజనీయం ఉపట్ఠాపేత్వా "ఇదాని భిక్ఖూహి వత్తం కతం భవిస్సతీ"తి కాలం సల్లక్ఖేత్వా ఘణ్టిం పహరిత్వా భిక్ఖూసు సన్నిపతితేసు పఠమమేవ వారగామే సలాకభత్తం గాహేతబ్బం, "తుయ్హం అసుకస్మిం నామ వారగామే సలాకా పాపుణాతి, తత్ర గచ్ఛా"తి వత్తబ్బం. సచే అభిరేకగావుతే గామో హోతి, తం దివసం గచ్ఛన్తా కిలమన్తి, "స్వే తుయ్హం వారగామే పాపుణాతీ"తి అజ్జేవ గాహేతబ్బం. యో వారగామం పేసియమానో న గచ్ఛతి, అఞ్ఞం సలాకం మగ్గతి, న దాతబ్బా. సద్ధానఞ్హి మనుస్సానం పుఞ్ఞహాని చ సఙ్ఘస్స చ లాభచ్ఛేదో హోతి, తస్మా తస్స దుతియేపి తతియేపి దివసే అఞ్ఞా సలాకా న దాతబ్బా, "అత్తనో పత్తట్ఠానం గన్త్వా భుఞ్జాహీ"తి వత్తబ్బో, తీణి పన దివసాని అగచ్ఛన్తస్స వారగామతో ఓరిమవారగామే సలాకా గాహేతబ్బా. తఞ్చే న గణ్హాతి, తతో పట్ఠాయ తస్స అఞ్ఞం సలాకం దాతుం న వట్టతి, దణ్డకమ్మం దళ్హం కాతబ్బం . సట్ఠితో వా పణ్ణాసతో వా న పరిహాపేతబ్బం. వారగామే గాహేత్వా విహారవారో గాహేతబ్బో, "తుయ్హం విహారవారో పాపుణాతీ"తి వత్తబ్బం. విహారవారికస్స ద్వే తిస్సో యాగుసలాకాయో తిస్సో చతస్సో భత్తసలాకాయో చ దాతబ్బా, నిబద్ధం కత్వా పన న దాతబ్బా. యాగుభత్తదాయకా హి "అమ్హాకం యాగుభత్తం విహారగోపకావభుఞ్జన్తీ"తి అఞ్ఞథత్తం ఆపజ్జేయ్యుం, తస్మా అఞ్ఞేసు కులేసు దాతబ్బా.

సచే విహారవారికానం సభాగా ఆహరిత్వా దేన్తి, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే, వారం గహేత్వా తేసం యాగుభత్తం ఆహరాపేతబ్బం, తావ నేసం సలాకా ఫాతికమ్మమేవ భవన్తి. వస్సగ్గేన పత్తట్ఠానే పన అఞ్ఞమ్పి పణీతభత్తసలాకం గణ్హితుం లభన్తియేవ. అతిరేకఉత్తరిభఙ్గస్స ఏకచారికభత్తస్స విసుం ఠితికం కత్వా సలాకా దాతబ్బా. సచే యేన సలాకా లద్ధా, సో తం దివసం తం భత్తం న లభతి, పున దివసే గాహేతబ్బం. భత్తఞ్ఞేవ లభతి, న ఉత్తరిభఙ్గం, ఏవమ్పి పున గాహేతబ్బం. ఖీరభత్తసలాకాయపి ఏసేవ నయో. సచే పన ఖీరమేవ లభతి, న భత్తం, ఖీరలాభతో పట్ఠాయ పున న గాహేతబ్బం. ద్వే తీణి ఏకచారికభత్తాని ఏకస్సేవ పాపుణన్తి, దుబ్భిక్ఖసమయే సఙ్ఘనవకేన లద్ధకాలే విజటేత్వా విసుం గాహేతబ్బాని. పాకతికసలాకభత్తం అలద్ధస్సపి పునదివసే గాహేతబ్బం.

సచే ఖుద్దకో విహారో హోతి, సబ్బే భిక్ఖూ ఏకసమ్భోగా, ఉచ్ఛుసలాకం గాహేన్తేన యస్స కస్సచి సమ్ముఖీభూతస్స పాపేత్వా మహాథేరాదీనం దివా తచ్ఛేత్వా దాతుం వట్టతి. రససలాకం పాపేత్వా పచ్ఛాభత్తమ్పి పరిస్సావేత్వా ఫాణితం వా కారేత్వా పిణ్డపాతికాదీనమ్పి దాతబ్బం, ఆగన్తుకానం ఆగతానాగతభావం ఞత్వా గాహేతబ్బా. మహాఆవాసే ఠితికం కత్వా గాహేతబ్బా. తక్కసలాకమ్పి సభాగట్ఠానే పాపేత్వా వా ధూమాపేత్వా పచాపేత్వా వా థేరానం దాతుం వట్టతి. మహాఆవాసే వుత్తనయేనేవ పటిపజ్జితబ్బం. ఫలసలాకపూవసలాకభేసజ్జగన్ధమాలాసలాకాయోపి విసుం ఠితికాయ గాహేతబ్బా. భేసజ్జాదిసలాకాయో చేత్థ కిఞ్చాపి పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టన్తి, సలాకవసేన పన గాహితత్తా న సాదితబ్బా. అగ్గభిక్ఖామత్తం సలాకభత్తం దేన్తి, ఠితికం పుచ్ఛిత్వా గాహేతబ్బం. అసతియా ఠితికాయ థేరాసనతో పట్ఠాయ గాహేతబ్బం. సచే తాదిసాని భత్తాని బహూని హోన్తి, ఏకేకస్స భిక్ఖునో ద్వే తీణి దాతబ్బాని. నో చే, ఏకేకమేవ దత్వా పటిపాటియా గతాయ పున థేరాసనతో పట్ఠాయ దాతబ్బం. అథ అన్తరావ ఉపచ్ఛిజ్జతి, ఠితికా సల్లక్ఖేతబ్బా. యది పన తాదిసం భత్తం నిబద్ధమేవ హోతి, యస్స పాపుణాతి, సో వత్తబ్బో "లద్ధా వా అలద్ధా వా స్వేపి గణ్హేయ్యాసీ"తి. ఏకం అనిబద్ధం హోతి, లభనదివసే పన యావదత్థం లభతి. అలభనదివసా బహుతరా హోన్తి, తం యస్స పాపుణాతి, సో అలభిత్వా "స్వే గణ్హేయ్యాసీ"తి వత్తబ్బో.

యో సలాకాసు గహితాసు పచ్ఛా ఆగచ్ఛతి, తస్స అతిక్కన్తావ సలాకా న ఉపట్ఠాపేత్వా దాతబ్బా. సలాకం నామ ఘణ్టిం పహరణతో పట్ఠాయ ఆగన్త్వా హత్థం పసారేన్తోవ లభతి, అఞ్ఞస్స ఆగన్త్వా సమీపే ఠితస్సపి అతిక్కన్తా అతిక్కన్తావ హోతి. సచే పనస్స అఞ్ఞో గణ్హన్తో అత్థి, సయం అనాగతోపి లభతి, సభాగట్ఠానే "అసుకో అనాగతో"తి ఞత్వా "అయం తస్స సలాకా"తి ఠపేతుం వట్టతి. సచే "అనాగతస్స న దాతబ్బా"తి కతికం కరోన్తి, అధమ్మికా హోతి. అన్తోఉపచారే ఠితస్స హి భాజనీయభణ్డం పాపుణాతి. సచే పన "అనాగతస్స దేథా"తి మహాసద్దం కరోన్తి, దణ్డకమ్మం ఠపేతబ్బం, "ఆగన్త్వా గణ్హన్తూ"తి వత్తబ్బం. ఛ పఞ్చసలాకా నట్ఠా హోన్తి, భత్తుద్దేసకో దాయకానం నామం న సరతి, నో చే నట్ఠసలాకా మహాథేరస్స వా అత్తనో వా పాపేత్వా భిక్ఖూ వదేయ్య "మయా అసుకగామే సలాకభత్తం మయ్హం పాపితం, తుమ్హే తత్థ లద్ధసలాకభత్తం భుఞ్జేయ్యాథా"తి, వట్టతి, విహారే అపాపితం పన ఆసనసాలాయ తం భత్తం లభిత్వా తత్థేవ పాపేత్వా భుఞ్జితుం న వట్టతి. "అజ్జ పట్ఠాయ మయ్హం సలాకభత్తం గణ్హథా"తి వుత్తే తత్ర ఆసనసాలాయ గాహేతుం న వట్టతి, విహారం ఆనేత్వా గాహేతబ్బం. "స్వే పట్ఠాయా"తి వుత్తే పన భత్తుద్దేసకస్స ఆచిక్ఖితబ్బం "స్వే పట్ఠాయ అసుకకులం నామ సలాకభత్తం దేతి, సలాకగ్గాహణకాలే సరేయ్యాసీ"తి. దుబ్భిక్ఖే సలాకభత్తం పచ్ఛిన్దిత్వా సుభిక్ఖే జాతే కిఞ్చి భిక్ఖుం దిస్వా "అజ్జ పట్ఠాయ అమ్హాకం సలాకభత్తం గణ్హథా"తి పున పట్ఠపేన్తి, అన్తోగామే అగాహేత్వా విహారం ఆనేత్వా గాహేతబ్బం. ఇదఞ్హి సలాకభత్తం నామ ఉద్దేసభత్తసదిసం న హోతి, విహారమేవ సన్ధాయ దీయతి, తస్మా బహిఉపచారే గాహేతుం న వట్టతి, "స్వే పట్ఠాయా"తి వుత్తే పన విహారే గాహేతబ్బమేవ.

గమికో భిక్ఖు యం దిసాభాగం గన్తుకామో, తత్థ అఞ్ఞేన వారగామసలాకా లద్ధా హోతి, తం గహేత్వా ఇతరం భిక్ఖుం "మయ్హం పత్తసలాకం త్వం గణ్హాహీ"తి వత్వా గన్తుం వట్టతి. తేన పన ఉపచారసీమం అనతిక్కన్తేయేవ తస్మిం తస్స సలాకా గాహేతబ్బా. ఛడ్డితవిహారే వసిత్వా మనుస్సా "బోధిచేతియాదీని జగ్గిత్వా భుఞ్జన్తూ"తి సలాకభత్తం పట్ఠపేన్తి, భిక్ఖూ సభాగట్ఠానేసు వసిత్వా కాలస్సేవ గన్త్వా తత్థ వత్తం కరిత్వా తం భత్తం భుఞ్జన్తి, వట్టతి. సచే తేసు స్వాతనాయ అత్తనో పాపేత్వా గతేసు ఆగన్తుకో భిక్ఖు ఛడ్డితవిహారే వసిత్వా కాలస్సేవ వత్తం కత్వా ఘణ్టిం పహరిత్వా సలాకభత్తం అత్తనో పాపేత్వా ఆసనసాలం గచ్ఛతి, నోవ తస్స భత్తస్స ఇస్సరో. యో పన భిక్ఖూసు వత్తం కరోన్తేసుయేవ భూమియం ద్వే తయో సమ్ముఞ్జనీపహారే దత్వా ఘణ్టిం పహరిత్వా "ధురగామే సలాకభత్తం మయ్హం పాపుణాతీ"తి గచ్ఛతి, తస్స తం చోరికాయ గహితత్తా న పాపుణాతి, వత్తం కత్వా పాపేత్వా పచ్ఛాగతభిక్ఖూనంయేవ హోతి.

ఏకో గామో అతిదూరే హోతి, భిక్ఖూ నిచ్చం గన్తుం న ఇచ్ఛన్తి, మనుస్సా "మయం పుఞ్ఞేన పరిబాహిరా హోమా"తి వదన్తి, యే తస్స గామస్స ఆసన్నవిహారే సభాగభిక్ఖూ, తే వత్తబ్బా "ఇమేసం భిక్ఖూనం అనాగతదివసే తుమ్హే భుఞ్జథా"తి, సలాకా పన దేవసికం పాపేతబ్బా. తా చ ఖో పన ఘణ్టిపహరణమత్తేన వా పచ్ఛిచాలనమత్తేన వా పాపితా న హోన్తి, పచ్ఛిం పన గహేత్వా సలాకా పీఠకే ఆకిరితబ్బా, పచ్ఛి పన ముఖవట్టియం న గహేతబ్బా. సచే హి తత్థ అహి వా విచ్ఛికో వా భవేయ్య, దుక్ఖం ఉప్పాదేయ్య, తస్మా హేట్ఠా గహేత్వా పచ్ఛిం పరమ్ముఖం కత్వా సలాకా ఆకిరితబ్బా "సచేపి సప్పో భవిస్సతి, ఏత్తోవ పలాయిస్సతీ"తి. ఏవం సలాకా ఆకిరిత్వా గామాదివసేన పుబ్బే వుత్తనయేనేవ గాహేతబ్బా.

అపిచ ఏకం మహాథేరస్స పాపేత్వా "అవసేసా మయ్హం పాపుణన్తీ"తి అత్తనో పాపేత్వా వత్తం కత్వా చేతియం వన్దిత్వా వితక్కమాళకే ఠితేహి భిక్ఖూహి "పాపితా, ఆవుసో, సలాకా"తి వుత్తే "ఆమ, భన్తే, తుమ్హే గతగతగామే సలాకభత్తం గణ్హథా"తి వత్తబ్బం. ఏవఞ్హి పాపితాపి సుపాపితావ హోన్తి. భిక్ఖూ సబ్బరత్తిం ధమ్మస్సవనత్థం అఞ్ఞం విహారం గచ్ఛన్తా "మయం తత్థ దానం అగ్గహేత్వావ అమ్హాకం గోచరగామే పిణ్డాయ చరిత్వా ఆగమిస్సామా"తి సలాకా అగ్గహేత్వావ గతా విహారే థేరస్స పత్తం సలాకభత్తం భుఞ్జితుం ఆగచ్ఛన్తి, వట్టతి. అథ మహాథేరోపి "అహం ఇధ కిం కరోమీ"తి తేహియేవ సద్ధిం గచ్ఛతి, తేహి గతవిహారే అభుఞ్జిత్వావ గోచరగామం అనుప్పత్తేహి "దేథ, భన్తే, పత్తే, సలాకయాగుఆదీని ఆహరిస్సామా"తి వుత్తే పత్తా న దాతబ్బా. కస్మా, భన్తే, న దేథాతి. విహారట్ఠకం భత్తం విహారే వుత్థానం పాపుణాతి, మయం అఞ్ఞవిహారే వుత్థాతి. "దేథ, భన్తే, న మయం విహారే పాలికాయ దేమ, తుమ్హాకం దేమ, గణ్హథ అమ్హాకం భిక్ఖ"న్తి వుత్తే పన వట్టతి.

సలాకభత్తకథా నిట్ఠితా.

౨౧౩. పక్ఖికాదీసు పన యం అభిలక్ఖితేసు చాతుద్దసీ పఞ్చదసీ పఞ్చమీ అట్ఠమీతి ఇమేసు పక్ఖేసు కమ్మప్పసుతేహి ఉపోసథం కాతుం సతికరణత్థాయ దీయతి, తం పక్ఖికం నామ. తం సలాకభత్తగతికమేవ హోతి, గాహేత్వా భుఞ్జితబ్బం. సచే సలాకభత్తమ్పి పక్ఖికభత్తమ్పి బహుం సబ్బేసం వినివిజ్ఝిత్వా గచ్ఛతి, ద్వేపి భత్తాని విసుం విసుం గాహేతబ్బాని. సచే భిక్ఖుసఙ్ఘో మహా, పక్ఖికం గాహేత్వా తస్స ఠితికాయ సలాకభత్తం గాహేతబ్బం, సలాకభత్తం వా గాహాపేత్వా తస్స ఠితికాయ పక్ఖికం గాహేతబ్బం. యేసం న పాపుణాతి, తే పిణ్డాయ చరిస్సన్తి. సచే ద్వేపి భత్తాని బహూని, భిక్ఖూ మన్దా, సలాకభత్తం నామ దేవసికం లబ్భతి, తస్మా తం ఠపేత్వా "పక్ఖికం, ఆవుసో, భుఞ్జథా"తి పక్ఖికమేవ దాతబ్బం. పక్ఖికం పణీతం దేన్తి, విసుం ఠితికా కాతబ్బా, "స్వే పక్ఖో"తి అజ్జ పక్ఖికం న గాహేతబ్బం. సచే పన దాయకా వదన్తి "స్వేపి అమ్హాకం ఘరే లూఖభత్తం భవిస్సతి, అజ్జేవ పక్ఖికభత్తం ఉద్దిసథా"తి, ఏవం వట్టతి.

ఉపోసథికం నామ అన్వడ్ఢమాసే ఉపోసథదివసే ఉపోసథఙ్గాని సమాదియిత్వా యం అత్తనా భుఞ్జతి, తదేవ దీయతి. **పాటిపదికం** నామ "ఉపోసథే బహూ సద్ధా పసన్నా భిక్ఖూనం సక్కారం కరోన్తి, పాటిపదే పన భిక్ఖూ కిలమన్తి, పాటిపదే దిన్నం దుబ్భిక్ఖదానసదిసం మహప్ఫలం హోతి, ఉపోసథకమ్మేన వా పరిసుద్ధసీలానం దుతియదివసే దిన్నం మహప్ఫలం హోతీ"తి సల్లక్ఖేత్వా పాటిపదే దీయమానకదానం. తమ్పి ఉభయం సలాకభత్తగతికమేవ. ఇతి ఇమాని సత్తపి భత్తాని పిణ్డపాతికానం న వట్టన్తి, ధుతఙ్గభేదం కరోన్తియేవ.

౨౧౪. అపరానిపి చీవరక్ఖన్ధకే (మహావ. ౩౫౦) విసాఖాయ వరం యాచిత్వా దిన్నాని ఆగన్తుకభత్తం గమికభత్తం గిలానభత్తం గిలానుపట్ఠాకభత్తన్తి చత్తారి భత్తాని పాళియం ఆగతానేవ. తత్థ ఆగన్తుకానం దిన్నం భత్తం **ఆగన్తుకభత్తం**. ఏస నయో సేసేసు. సచే పనేత్థ ఆగన్తుకభత్తానిపి ఆగన్తుకాపి బహూ హోన్తి, సబ్బేసం ఏకేకం గాహేతబ్బం. భత్తేసు అప్పహోన్తేసు ఠితికాయ గాహేతబ్బం. ఏకో ఆగన్తుకో పఠమమేవ ఆగన్త్వా సబ్బం ఆగన్తుకభత్తం అత్తనో గాహేత్వా నిసీదతి, సబ్బం తస్సేవ హోతి. పచ్ఛా ఆగతేహి ఆగన్తుకేహి తేన దిన్నాని పరిభుఞ్జితబ్బాని. తేనపి ఏకం అత్తనో గహేత్వా సేసాని దాతబ్బాని. అయం ఉళారతా. సచే పన పఠమం ఆగన్త్వాపి అత్తనో అగ్గహేత్వా తుణ్హీభూతో నిసీదతి, పచ్ఛా ఆగతేహి సద్ధిం పటిపాటియా గణ్హితబ్బం. సచే నిచ్చం ఆగన్తుకా ఆగచ్ఛన్తి, ఆగతదివసేయేవ భుఞ్జితబ్బం. అన్తరన్తరా చే ఆగచ్ఛన్తి, ద్వే తీణి దివసాని భుఞ్జితబ్బం. **మహాపచ్చరియం** పన "సత్త దివసాని భుఞ్జితుం వట్టతీ"తి వుత్తం. ఆవాసికో కత్థచి గన్త్వా ఆగతో, తేనపి ఆగన్తుకభత్తం భుఞ్జితబ్బం. సచే పన తం విహారే నిబన్ధాపితం హోతి, విహారే గాహేతబ్బం. అథ విహారో దూరే హోతి, ఆసనసాలాయ నిబన్ధాపితం, ఆసనసాలాయ గాహేతబ్బం. సచే పన దాయకా "ఆగన్తుకేసు అసతి ఆవాసికాపి భుఞ్జన్తూ"తి వదన్తి, వట్టతి, అవుత్తే పన న వట్టతి.

గమికభత్తేపి అయమేవ కథామగ్గో. అయం పన విసేసో – ఆగన్తుకో ఆగన్తుకభత్తమేవ లభతి, గమికో ఆగన్తుకభత్తమ్పి గమికభత్తమ్పి. ఆవాసికోపి పక్కమితుకామో గమికో హోతి, గమికభత్తం లభతి. యథా పన ఆగన్తుకభత్తం, ఏవమిదం ద్వే తీణి వా సత్త వా దివసాని న లభతి. "గమిస్సామీ"తి భుత్తోపి తం దివసం కేనచి కారణేన న గతో, పునదివసేపి భుఞ్జితుం వట్టతి సఉస్సాహత్తా. "గమిస్సామీ"తి భుత్తస్స చోరా వా పన్థం రున్ధన్తి, ఉదకం వా దేవో వా వస్సతి, సత్థో వా న గచ్ఛతి, సఉస్సాహేన భుఞ్జితబ్బం. "ఏతే ఉపద్దవే ఓలోకేన్తేన ద్వే తయో దివసే భుఞ్జితుం వట్టతీ"తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. "గమిస్సామి గమిస్సామీ"తి పన లేసం ఓడ్డేత్వా భుఞ్జితుం న లభతి.

గిలానభత్తమ్పి సచే సబ్బేసం గిలానానం పహోతి, తం సబ్బేసం దాతబ్బం. నో చే, ఠితికం కత్వా గాహేతబ్బం. ఏకో గిలానో అరోగరూపో సక్కోతి అన్తోగామం గన్తుం, ఏకో న సక్కోతి, అయం మహాగిలానో నామ, ఏతస్స గిలానభత్తం దాతబ్బం. ద్వే మహాగిలానా, ఏకో లాభీ అభిఞ్ఞాతో బహుం ఖాదనీయభోజనీయం లభతి, ఏకో అనాథో అప్పలాభతాయ అన్తోగామం పవిసతి, ఏతస్స గిలానభత్తం దాతబ్బం. గిలానభత్తే దివసపరిచ్ఛేదో నత్థి, యావ రోగో న వూపసమ్మతి, సప్పాయభోజనం అభుఞ్జన్తో న యాపేతి, తావ భుఞ్జితబ్బం. యదా పన మిస్సకయాగుం వా మిస్సకభత్తం వా భుత్తస్సపి రోగో న కుప్పతి, తతో పట్ఠాయ న భుఞ్జితబ్బం.

గిలానుపట్ఠాకభత్తమ్పి యం సబ్బేసం పహోతి, తం సబ్బేసం దాతబ్బం. నో చే పహోతి, ఠితికం కత్వా గాహేతబ్బం. ఇదమ్పి ద్వీసు గిలానేసు మహాగిలానుపట్ఠాకస్స గాహేతబ్బం, ద్వీసు మహాగిలానేసు అనాథగిలానుపట్ఠాకస్స. యం కులం గిలానభత్తమ్పి దేతి గిలానుపట్ఠాకభత్తమ్పి, తత్థ యస్స గిలానస్స గిలానభత్తం పాపుణాతి, తదుపట్ఠాకస్సపి తత్థేవ

గాహేతబ్బం. గిలానుపట్ఠాకభత్తేపి దివసపరిచ్ఛేదో నత్థి, యావ గిలానో లభతి, తావస్స ఉపట్ఠాకోపి లభతీతి. ఇమాని చత్తారి భత్తాని సచే ఏవం దిన్నాని హోన్తి “ఆగన్తుకగమికగిలానగిలానుపట్ఠాకా మమ భిక్ఖం గణ్హన్తూ”తి, పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి. సచే పన “ఆగన్తుకాదీనం చతున్నం భత్తం నిబన్ధాపేమి, మమ భత్తం గణ్హన్తూ”తి ఏవం దిన్నాని హోన్తి, పిణ్డపాతికానం న వట్టతి.

౨౧౫. అపరానిపి ధురభత్తం కుటిభత్తం వారకభత్తన్తి తీణి భత్తాని. తత్థ **ధురభత్త**న్తి నిచ్చభత్తం వుచ్చతి, తం దువిధం సఙ్ఘికఞ్చ పుగ్గలికఞ్చ. తత్థ యం “సఙ్ఘస్స ధురభత్తం దేమా”తి నిబన్ధాపితం, తం సలాకభత్తగతికం. “మమ నిబద్ధభిక్ఖం గణ్హన్తూ”తి వత్వా దిన్నం పన పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి. పుగ్గలికేపి “తుమ్హాకం ధురభత్తం దమ్మీ”తి వుత్తే పిణ్డపాతికో చే, న వట్టతి, “మమ నిబద్ధభిక్ఖం గణ్హథా”తి వుత్తే పన వట్టతి, సాదితబ్బం. సచే పచ్ఛా కతిపాహే వీతివత్తే “ధురభత్తం గణ్హథా”తి వదతి, మూలే సుట్ఠు సమ్పటిచ్ఛితత్తా వట్టతి.

కుటిభత్తం నామ యం సఙ్ఘస్స ఆవాసం కారేత్వా “అమ్హాకం సేనాసనవాసినో అమ్హాకంయేవ భత్తం గణ్హన్తూ”తి ఏవం నిబన్ధాపితం, తం సలాకభత్తగతికమేవ హోతి, గాహేత్వా భుఞ్జితబ్బం. “అమ్హాకం సేనాసనవాసినో అమ్హాకంయేవ భిక్ఖం గణ్హన్తూ”తి వుత్తే పన పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి. యం పన పుగ్గలే పసీదిత్వా తస్స ఆవాసం కత్వా “తుమ్హాకం దేమా”తి దిన్నం, తం తస్సేవ హోతి, తస్మిం కత్థచి గతే నిస్సితకేహి భుఞ్జితబ్బం.

వారకభత్తం నామ దుబ్భిక్ఖసమయే “వారేన భిక్ఖూ జగ్గిస్సామా”తి ధురగేహతో పట్ఠాయ దిన్నం, తమ్పి భిక్ఖావచనేన దిన్నం పిణ్డపాతికానం వట్టతి, “వారకభత్త”న్తి వుత్తే పన సలాకభత్తగతికం హోతి. సచే తణ్డులాదీని పేసేన్తి “సామణేరా పచిత్వా దేన్తూ”తి, పిణ్డపాతికానం వట్టతి. ఇతి ఇమాని చ తీణి, ఆగన్తుకభత్తాదీని చ చత్తారీతి సత్త, తాని సఙ్ఘభత్తాదీహి సహ చుద్దస భత్తాని హోన్తి.

౨౧౬. అట్ఠకథాయం పన విహారభత్తం అట్ఠకభత్తం చతుక్కభత్తం గుళ్హకభత్తన్తి అఞ్ఞానిపి చత్తారి భత్తాని వుత్తాని. తత్థ **విహారభత్తం** నామ విహారే తత్రుప్పాదభత్తం, తం సఙ్ఘభత్తేన సఙ్గహితం. తం పన తిస్సమహావిహారచిత్తలపబ్బతాదీసు పటిసమ్భిదాప్పత్తేహి ఖీణాసవేహి యథా పిణ్డపాతికానమ్పి సక్కా హోన్తి పరిభుఞ్జితుం, తథా పటిగ్గహితత్తా తాదిసేసు ఠానేసు పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి. “అట్ఠన్నం భిక్ఖూనం దేమ, చతున్నం దేమా”తి ఏవం దిన్నం పన **అట్ఠకభత్తఞ్చేవ చతుక్కభత్తఞ్చ**, తమ్పి భిక్ఖావచనేన దిన్నం పిణ్డపాతికానం వట్టతి. మహాభిసఙ్ఖారేన అతిరసకపూవేన పత్తం థకేత్వా దిన్నం **గుళ్హకభత్తం** నామ. ఇమాని తీణి సలాకభత్తగతికానేవ. అపరమ్పి **గుళ్హకభత్తం** నామ అత్థి, ఇధేకచ్చే మనుస్సా మహాధమ్మస్సవనఞ్చ విహారపూజఞ్చ కారేత్వా “సకలసఙ్ఘస్స దాతుం న సక్కోమ, ద్వే తీణి భిక్ఖుసతాని అమ్హాకం భిక్ఖం గణ్హన్తూ”తి భిక్ఖుపరిచ్ఛేదజాననత్థం గుళ్హకే దేన్తి, ఇదం పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి.

పిణ్డపాతభాజనీయం నిట్ఠితం.

౨౧౭. గిలానపచ్చయభాజనీయం పన ఏవం వేదితబ్బం (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౩౨౫ పక్ఖికభత్తాదికథా) – సప్పిఆదీసు భేసజ్జేసు రాజరాజమహామత్తా సప్పిస్స తావ కుమ్భసతమ్పి కుమ్భసహస్సమ్పి విహారం పేసేన్తి, ఘణ్టిం పహరిత్వా థేరాసనతో పట్ఠాయ గహితభాజనం పూరేత్వా దాతబ్బం, పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి. సచే అలసజాతికా మహాథేరా పచ్ఛా

ఆగచ్ఛన్తి, “భన్తే, వీసతివస్సానం దీయతి, తుమ్హాకం ఠితికా అతిక్కన్తా”తి న వత్తబ్బా, ఠితికం ఠపేత్వా తేసం దత్వా పచ్ఛా ఠితికాయ దాతబ్బం. “అసుకవిహారే బహు సప్పి ఉప్పన్న”న్తి సుత్వా యోజనన్తరవిహారతోపి భిక్ఖూ ఆగచ్ఛన్తి, సమ్పత్తసమ్పత్తానమ్పి ఠితట్ఠానతో పట్ఠాయ దాతబ్బం. అసమ్పత్తానమ్పి ఉపచారసీమం పవిట్ఠానం అన్తేవాసికాదీసు గణ్హన్తేసు దాతబ్బమేవ. “బహిఉపచారసీమాయ ఠితానం దేథా”తి వదన్తి, న దాతబ్బం. సచే పన ఉపచారసీమం ఓక్కన్తేహి ఏకాబద్ధా హుత్వా అత్తనో విహారద్వారే అన్తోవిహారేయేవ వా హోన్తి, పరిసవసేన వడ్ఢితా నామ సీమా హోతి, తస్మా దాతబ్బా. సఙ్ఘనవకస్స దిన్నేపి పచ్ఛా ఆగతానం దాతబ్బమేవ. దుతియభాగే పన థేరాసనం ఆరుళ్హే ఆగతానం పఠమభాగో న పాపుణాతి, దుతియభాగతో వస్సగ్గేన దాతబ్బం. అన్తోఉపచారసీమం పవిసిత్వా యత్థ కత్థచి దిన్నం హోతి, సబ్బం సన్నిపాతట్ఠానేయేవ భాజేతబ్బం.

యస్మిం విహారే దస భిక్ఖూ, దసేవ చ సప్పికుమ్భా దీయన్తి, ఏకేకకుమ్భవసేన భాజేతబ్బం. ఏకో సప్పికుమ్భో హోతి, దసభిక్ఖూహి భాజేత్వా గహేతబ్బం. సచే “యథాఠితంయేవ అమ్హాకం పాపుణాతీ”తి గణ్హన్తి, దుగ్గహితం, తం గతగతట్ఠానే సఙ్ఘికమేవ హోతి. కుమ్భం పన ఆవజ్జేత్వా థాలకే థోకం సప్పిం కత్వా “ఇదం మహాథేరస్స పాపుణాతి, అవసేసం అమ్హాకం పాపుణాతీ”తి వత్వా తమ్పి కుమ్భేయేవ ఆకిరిత్వా యథిచ్ఛితం గహేత్వా గన్తబ్బం. సచే థినం సప్పి హోతి, లేఖం కత్వా “లేఖతో పరభాగో మహాథేరస్స పాపుణాతి, అవసేసం అమ్హాక”న్తి గహితమ్పి సుగ్గహితం. వుత్తపరిచ్ఛేదతో ఊనాధికేసు భిక్ఖూసు సప్పికుమ్భేసు చ ఏతేనేవ ఉపాయేన భాజేతబ్బం. సచే పనేకో భిక్ఖు, ఏకో కుమ్భో హోతి, ఘణ్టిం పహరిత్వా “అయం మయ్హం పాపుణాతీ”తిపి గహేతుం వట్టతి. “అయం పఠమభాగో మయ్హం పాపుణాతి, అయం దుతియభాగో”తి ఏవం థోకం థోకమ్పి పాపేతుం వట్టతి. ఏస నయో నవనీతాదీసుపి . యస్మిం పన విప్పసన్నతిలతేలాదిమ్హి లేఖా న సన్తిట్ఠతి, తం ఉద్ధరిత్వా భాజేతబ్బం. సిఙ్గివేరమరిచాదిభేసజ్జమ్పి అవసేసపత్తథాలకాదిసమణపరిక్ఖారోపి సబ్బో వుత్తానురూపేనేవ నయేన సుట్ఠు సల్లక్ఖేత్వా భాజేతబ్బోతి. అయం గిలానపచ్చయభాజనీయకథా.

౨౧౮. ఇదాని **సేనాసనగ్గాహే** వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౩౧౮) – అయం సేనాసనగ్గాహో నామ దువిధో హోతి ఉతుకాలే చ వస్సావాసే చ. తత్థ **ఉతుకాలే** తావ కేచి ఆగన్తుకా భిక్ఖూ పురేభత్తం ఆగచ్ఛన్తి, కేచి పచ్ఛాభత్తం పఠమయామం మజ్ఝిమయామం పచ్ఛిమయామం వా. యే యదా ఆగచ్ఛన్తి, తేసం తదావ భిక్ఖూ ఉట్ఠాపేత్వా సేనాసనం దాతబ్బం, అకాలో నామ నత్థి. సేనాసనపఞ్ఞాపకేన పన పణ్డితేన భవితబ్బం, ఏకం వా ద్వే వా మఞ్చట్ఠానాని ఠపేతబ్బాని. సచే వికాలే ఏకో వా ద్వే వా థేరా ఆగచ్ఛన్తి, తే వత్తబ్బా “భన్తే, ఆదితో పట్ఠాయ వుట్ఠాపియమానే సబ్బేపి భిక్ఖూ ఉబ్బణ్డికా భవిస్సన్తి, తుమ్హే అమ్హాకం వసనట్ఠానే వసథా”తి.

బహూసు పన ఆగతేసు వుట్ఠాపేత్వా పటిపాటియా దాతబ్బం. సచే ఏకేకం పరివేణం పహోతి, ఏకేకం పరివేణం దాతబ్బం. తత్థ అగ్గిసాలాదీఘసాలామణ్డలమాళాదయో సబ్బేపి తస్సేవ పాపుణన్తి. ఏవం అప్పహోన్తే పాసాదగ్గేన దాతబ్బం, పాసాదేసు అప్పహోన్తేసు ఓవరకగ్గేన దాతబ్బం, ఓవరకేసు అప్పహోన్తేసు సేయ్యగ్గేన దాతబ్బం, సేయ్యగ్గేసు అప్పహోన్తేసు మఞ్చట్ఠానేన దాతబ్బం, మఞ్చట్ఠానే అప్పహోన్తే ఏకపీఠకట్ఠానవసేన దాతబ్బం, భిక్ఖునో పన ఠితోకాసమత్తం న గాహేతబ్బం. ఏతఞ్హి సేనాసనం నామ న హోతి. పీఠకట్ఠానే పన అప్పహోన్తే ఏకం మఞ్చట్ఠానం వా ఏకం పీఠట్ఠానం వా “వారేన వారేన, భన్తే, విస్సమథా”తి తిణ్ణం జనానం దాతబ్బం. న హి సక్కా సీతసమయే సబ్బరత్తిం అజ్ఝోకాసేవ వసితుం. మహాథేరేన పఠమయామం విస్సమిత్వా నిక్ఖమిత్వా దుతియత్థేరస్స వత్తబ్బం “ఆవుసో ఇధ పవిసాహీ”తి. సచే మహాథేరో నిద్దాగరుకో

హోతి, కాలం న జానాతి, ఉక్కాసిత్వా ద్వారం ఆకోటేత్వా “భన్తే కాలో జాతో, సీతం అనుదహతీ”తి వత్తబ్బం. తేన నిక్ఖమిత్వా ఓకాసో దాతబ్బో, అదాతుం న లభతి. దుతియత్థేరేనపి మజ్ఝిమయామం విస్సమిత్వా పురిమనయేనేవ ఇతరస్స దాతబ్బం. నిద్దాగరుకో వుత్తనయేనేవ వుట్ఠాపేతబ్బో. ఏవం ఏకరత్తిం ఏకమఞ్చట్ఠానం తిణ్ణం దాతబ్బం. జమ్బుదీపే పన ఏకచ్చే భిక్ఖూ “సేనాసనం నామ మఞ్చట్ఠానం వా పీఠట్ఠానం వా కిఞ్చిదేవ కస్సచి సప్పాయం హోతి, కస్సచి అసప్పాయ”న్తి ఆగన్తుకా హోన్తు వా మా వా, దేవసికం సేనాసనం గాహేన్తి. అయం ఉతుకాలే సేనాసనగ్గాహో నామ.

౨౧౮. **వస్సావాసే** పన అత్థి ఆగన్తుకవత్తం, అత్థి ఆవాసికవత్తం. ఆగన్తుకేన తావ సకట్ఠానం ముఞ్చిత్వా అఞ్ఞత్థ గన్త్వా వసితుకామేన వస్సూపనాయికదివసమేవ తత్థ న గన్తబ్బం. వసనట్ఠానం వా హి తత్ర సమ్బాధం భవేయ్య, భిక్ఖాచారో వా న సమ్పజ్జేయ్య, తేన న ఫాసుకం విహరేయ్య, తస్మా “ఇదాని మాసమత్తేన వస్సూపనాయికా భవిస్సతీ”తి తం విహారం పవిసితబ్బం. తత్థ మాసమత్తం వసన్తో సచే ఉద్దేసత్థికో, ఉద్దేససమ్పత్తిం సల్లక్ఖేత్వా, సచే కమ్మట్ఠానికో, కమ్మట్ఠానసప్పాయతం సల్లక్ఖేత్వా, సచే పచ్చయత్థికో, పచ్చయలాభం సల్లక్ఖేత్వా అన్తోవస్సే సుఖం వసిస్సతి. సకట్ఠానతో చ తత్థ గచ్ఛన్తేన న గోచరగామో ఘట్టేతబ్బో. న తత్థ మనుస్సా వత్తబ్బా “తుమ్హే నిస్సాయ సలాకభత్తాదీని వా యాగుఖజ్జకాదీని వా వస్సావాసికం వా నత్థి, అయం చేతియస్స పరిక్ఖారో, అయం ఉపోసథాగారస్స, ఇదం తాళఞ్చేవ సూచి చ, సమ్పటిచ్ఛథ తుమ్హాకం విహార”న్తి. సేనాసనం పన జగ్గిత్వా దారుభణ్డమత్తికాభణ్డాని పటిసామేత్వా గమికవత్తం పూరేత్వా గన్తబ్బం.

ఏవం గచ్ఛన్తేనపి దహరేహి పత్తచీవరభణ్డికాయో ఉక్ఖిపాపేత్వా తేలనాళికత్తరదణ్డాదీని గాహేత్వా ఛత్తం పగ్గయ్హ అత్తానం దస్సేన్తేన గామద్వారేనేవ న గన్తబ్బం, పటిచ్ఛన్నేన అటవిమగ్గేన గన్తబ్బం. అటవిమగ్గే అసతి గుమ్బాదీని మద్దన్తేన న గన్తబ్బం, గమికవత్తం పన పూరేత్వా వితక్కం ఛిన్దిత్వా సుద్ధచిత్తేన గమనవత్తేనేవ గన్తబ్బం. సచే పన గామద్వారేన మగ్గో హోతి, గచ్ఛన్తఞ్చ నం సపరివారం దిస్వా మనుస్సా “అమ్హాకం థేరో వియా”తి ఉపధావిత్వా “కుహిం, భన్తే, సబ్బపరిక్ఖారే గహేత్వా గచ్ఛథా”తి వదన్తి, తేసు చే ఏకో ఏవం వదతి “వస్సూపనాయికకాలో నామాయం, యత్థ అన్తోవస్సేనిబద్ధభిక్ఖాచారో భణ్డపటిచ్ఛాదనఞ్చ లబ్భతి, తత్థ భిక్ఖూ గచ్ఛన్తీ”తి, తస్స చే సుత్వా తే మనుస్సా “భన్తే, ఇమస్మిమ్పి గామే జనో భుఞ్జతి చేవ నివాసేతి చ, మా అఞ్ఞత్థ గచ్ఛథా”తి వత్వా మిత్తామచ్చే పక్కోసిత్వా సబ్బే సమ్మన్తయిత్వా విహారే నిబద్ధవత్తఞ్చ సలాకభత్తాదీని చ వస్సావాసికఞ్చ ఠపేత్వా “ఇధేవ, భన్తే, వసథా”తి యాచన్తి, సబ్బేసం సాదితుం వట్టతి. సబ్బఞ్చేతం కప్పియఞ్చేవ అనవజ్జఞ్చ. **కురున్దియం** పన “కుహిం గచ్ఛథాతి వుత్తే ‘అసుకట్ఠాన’న్తి వత్వా ‘కస్మా తత్థ గచ్ఛథా’తి వుత్తే ‘కారణం ఆచిక్ఖితబ్బ’”న్తి వుత్తం. ఉభయమ్పి పనేతం సుద్ధచిత్తత్తావ అనవజ్జం. ఇదం **ఆగన్తుకవత్తం** నామ.

ఇదం పన **ఆవాసికవత్తం**. పటికచ్చేవ హి ఆవాసికేహి విహారో జగ్గితబ్బో, ఖణ్డఫుల్లపటిసఙ్ఖరణపరిభణ్డాని కాతబ్బాని, రత్తిట్ఠానదివాట్ఠానవచ్చకుటిపస్సావట్ఠానాని పధానఘరవిహారమగ్గోతి ఇమాని సబ్బాని పటిజగ్గితబ్బాని. చేతియే సుధాకమ్మం ముణ్డవేదికాయ తేలమక్ఖనం మఞ్చపీఠజగ్గనన్తి ఇదమ్పి సబ్బం కాతబ్బం “వస్సం వసితుకామా ఆగన్త్వా ఉద్దేసపరిపుచ్ఛాకమ్మట్ఠానానుయోగాదీని కరోన్తా సుఖం వసిస్సన్తీ”తి. కతపరికమ్మేహి ఆసాళ్హీజుణ్హపఞ్చమితో పట్ఠాయ వస్సావాసికం పుచ్ఛితబ్బం. కత్థ పుచ్ఛితబ్బం? యతో పకతియా లబ్భతి. యేహి పన న దిన్నపుబ్బం, తే పుచ్ఛితుం న వట్టతి. కస్మా పుచ్ఛితబ్బం? కదాచి హి మనుస్సా దేన్తి, కదాచి దుబ్భిక్ఖాదీహి ఉపద్దుతా న దేన్తి, తత్థ యే న దస్సన్తి, తే అపుచ్ఛిత్వా వస్సావాసికే గాహితే గాహితభిక్ఖూనం లాభన్తరాయో హోతి, తస్మా పుచ్ఛిత్వావ గాహేతబ్బం.

పుచ్ఛన్తేన “తుమ్హాకం వస్సావాసికం గాహణకాలో ఉపకట్ఠో”తి వత్తబ్బం. సచే వదన్తి “భన్తే, ఇమం సంవచ్ఛరం ఛాతకాదీహి ఉపద్దుతమ్హ, న సక్కోమ దాతు”న్తి వా “యం పుబ్బే దేమ, తతో ఊనతరం దస్సామా”తి వా “ఇదాని కప్పాసో సులభో, యం పుబ్బే దేమ, తతో బహుతరం దస్సామా”తి వా, తం సల్లక్ఖేత్వా తదనురూపేన నయేన తేసం సేనాసనే భిక్ఖూనం వస్సావాసికం గాహేతబ్బం. సచే మనుస్సా వదన్తి “యస్స అమ్హాకం వస్సావాసికం పాపుణాతి, సో తేమాసం పానీయం ఉపట్ఠాపేతు, విహారమగ్గం జగ్గతు, చేతియఙ్గణబోధియఙ్గణాని జగ్గతు, బోధిరుక్ఖే ఉదకం ఆసిఞ్చతూ”తి, యస్స తం పాపుణాతి, తస్స ఆచిక్ఖితబ్బం. యో పన గామో పటిక్కమ్మ యోజనద్వియోజనన్తరే హోతి, తత్ర చే కులాని ఉపనిక్ఖేపం ఠపేత్వా పహారే వస్సావాసికం దేన్తియేవ, తాని కులాని ఆపుచ్ఛిత్వాపి తేసం సేనాసనే వత్తం కత్వా వసన్తస్స వస్సావాసితం గాహేతబ్బం. సచే పన తేసం సేనాసనే పంసుకూలికో వసతి, ఆగతఞ్చ తం దిస్వా “తుమ్హాకం వస్సావాసికం దేమా”తి వదన్తి, తేన సఙ్ఘస్స ఆచిక్ఖితబ్బం. సచే తాని కులాని సఙ్ఘస్స దాతుం న ఇచ్ఛన్తి, “తుమ్హాకంయేవ దేమా”తి వదన్తి, సభాగో భిక్ఖు “వత్తం కత్వా గణ్హాహీ”తి వత్తబ్బో. పంసుకూలికస్స పనేతం న వట్టతి. ఇతి సద్ధాదేయ్యదాయకమనుస్సా పుచ్ఛితబ్బా.

తత్రుప్పాదే పన కప్పియకారకా పుచ్ఛితబ్బా. కథం పుచ్ఛితబ్బా? కిం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స భణ్డపటిచ్ఛాదనం భవిస్సతీతి? సచే వదన్తి “భవిస్సతి, భన్తే, ఏకేకస్స నవహత్థసాటకం దస్సామ, వస్సావాసికం గాహేథా”తి, గాహేతబ్బం. సచేపి వదన్తి “సాటకా నత్థి, వత్థు పన అత్థి, గాహేథ, భన్తే”తి, వత్థుమ్హి సన్తేపి గాహేతుం వట్టతియేవ. కప్పియకారకానఞ్హి హత్థే “కప్పియభణ్డం పరిభుఞ్జథా”తి దిన్నవత్థుతో యం యం కప్పియం, సబ్బం పరిభుఞ్జితుం అనుఞ్ఞాతం. యం పనేత్థ పిణ్డపాతత్థాయ గిలానపచ్చయత్థాయ చ ఉద్దిస్స దిన్నం, తం చీవరే ఉపనామేన్తేహి సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ అపలోకేత్వా ఉపనామేతబ్బం, సేనాసనత్థాయ పన ఉద్దిస్స దిన్నం గరుభణ్డం హోతి. చీవరవసేనేవ పన చతుపచ్చయవసేన వా దిన్నం చీవరే ఉపనామేన్తానం అపలోకనకమ్మకిచ్చం నత్థి. అపలోకనకమ్మం కరోన్తేహి చ పుగ్గలవసేనేవ కాతబ్బం, సఙ్ఘవసేన న కాతబ్బం. జాతరూపరజతవసేనపి ఆమకధఞ్ఞవసేన వా అపలోకనకమ్మం న వట్టతి, కప్పియభణ్డవసేన చీవరతణ్డులాదివసేనేవ చ వట్టతి. తం పన ఏవం కత్తబ్బం “ఇదాని సుభిక్ఖం సులభపిణ్డం, భిక్ఖూ చీవరేన కిలమన్తి, ఏత్తకం నామ తణ్డులభాగం భిక్ఖూనం చీవరం కాతుం రుచ్చతీ”తి, “గిలానపచ్చయో సులభో, గిలానో వా నత్థి, ఏత్తకం నామ తణ్డులభాగం భిక్ఖూనం చీవరం కాతుం రుచ్చతీ”తి.

ఏవం చీవరపచ్చయం సల్లక్ఖేత్వా సేనాసనస్స కాలే ఘోసితే సన్నిపతితే సఙ్ఘే సేనాసనగ్గాహకో సమ్మన్నితబ్బో. సమ్మన్నన్తేన చ ద్వే సమ్మన్నితబ్బాతి వుత్తం. ఏవఞ్హి నవకో వుడ్ఢస్స, వుడ్ఢో చ నవకస్స గాహేస్సతీతి. మహన్తే పన మహావిహారసదిసే విహారే తయో చత్తారో జనా సమ్మన్నితబ్బా. **కురున్దియం** పన “అట్ఠపి సోళసపి జనే సమ్మన్నితుం వట్టతీ”తి వుత్తం. తేసం సమ్ముతి కమ్మవాచాయపి అపలోకనేనపి వట్టతియేవ. తేహి సమ్మతేహి భిక్ఖూహి సేనాసనం సల్లక్ఖేతబ్బం. చేతియఘరం బోధిఘరం ఆసనఘరం సమ్ముఞ్జనిఅట్టో దారుఅట్టో వచ్చకుటి ఇట్ఠకసాలా వడ్ఢకిసాలా ద్వారకోట్ఠకో పానీయమాళో మగ్గో పోక్ఖరణీతి ఏతాని హి అసేనాసనాని, విహారో అడ్ఢయోగో పాసాదో హమ్మియం గుహా మణ్డపో రుక్ఖమూలం వేళుగుమ్బోతి ఇమాని సేనాసనాని, తాని గాహేతబ్బాని.

౨౨౦. గాహేన్తేన చ “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పఠమం భిక్ఖూ గణేతుం, భిక్ఖూ గణేత్వా సేయ్యా గణేతుం, సేయ్యా గణేత్వా సేయ్యగ్గేన గాహేతు”న్తి(చూళవ॰ ౩౧౮) ఆదివచనతో పఠమం విహారే భిక్ఖూ గణేత్వా మఞ్చట్ఠానాని గణేతబ్బాని, తతో ఏకేకం మఞ్చట్ఠానం ఏకేకస్స భిక్ఖునో గాహేతబ్బం. సచే మఞ్చట్ఠానాని అతిరేకాని హోన్తి, విహారగ్గేన గాహేతబ్బం. సచే విహారాపి

అతిరేకా హోన్తి, పరివేణగ్గేన గాహేతబ్బం. పరివేణేసుపి అతిరేకేసు పున అపరోపి భాగో దాతబ్బో. అతిమన్దేసు హి భిక్ఖూసు ఏకేకస్స భిక్ఖునో ద్వే తీణి పరివేణాని దాతబ్బాని. గహితే పన దుతియభాగే అఞ్ఞో భిక్ఖు ఆగచ్ఛతి, న అత్తనో అరుచియా సో భాగో తస్స దాతబ్బో. సచే పన యేన గహితో, సో అత్తనో రుచియా తం దుతియభాగం వా పఠమభాగం వా దేతి, వట్టతి.

"న, భిక్ఖవే, నిస్సీమే ఠితస్స సేనాసనం గాహేతబ్బం, యో గాహేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౩౧౮) వచనతో ఉపచారసీమతో బహి ఠితస్స న గాహేతబ్బం, అన్తోఉపచారసీమాయ పన దూరే ఠితస్సపి లబ్భతియేవ.

"అనుజానామి, భిక్ఖవే, గిలానస్స పతిరూపం సేయ్యం దాతు"న్తి (చూళవ॰ ౩౧౬) వచనతో యో (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౩౧౬) కాససాసభగన్దరాతిసారాదీహి గిలానో హోతి, ఖేళమల్లకవచ్చకపాలాదీని ఠపేతబ్బాని హోన్తి, కుట్ఠీ వా హోతి, సేనాసనం దూసేతి, ఏవరూపస్స హేట్ఠాపాసాదపణ్ణసాలాదీసు అఞ్ఞతరం ఏకమన్తం సేనాసనం దాతబ్బం. యస్మిం వసన్తే సేనాసనం న దుస్సతి, తస్స వరసేయ్యాపి దాతబ్బావ. యోపి సినేహపానవిరేచననత్థుకమ్మాదీసు యం కిఞ్చి భేసజ్జం కరోతి, సబ్బో సో గిలానోయేవ. తస్సపి సల్లక్ఖేత్వా పతిరూపం సేనాసనం దాతబ్బం.

"న, భిక్ఖవే, ఏకేన ద్వే పటిబాహితబ్బా, యో పటిబాహేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౩౧౯) వచనతో ఏకేన ద్వే సేనాసనాని న గహేతబ్బాని. సచేపి గణ్హేయ్య, పచ్ఛిమేన గహణేన పురిమగ్గహణం పటిప్పస్సమ్భతి. గహణేన హి గహణం పటిప్పస్సమ్భతి, గహణేన ఆలయో పటిప్పస్సమ్భతి, ఆలయేన గహణం పటిప్పస్సమ్భతి, ఆలయేన ఆలయో పటిప్పస్సమ్భతి. కథం? ఇధేకచ్చో (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౩౧౯) వస్సూపనాయికదివసే ఏకస్మిం విహారే సేనాసనం గహేత్వా సామన్తవిహారం గన్త్వా తత్రాపి గణ్హాతి, తస్స ఇమినా గహణేన పురిమగ్గహణం పటిప్పస్సమ్భతి. అపరో "ఇధ వసిస్సామీ"తి ఆలయమత్తం కత్వా సామన్తవిహారం గన్త్వా తత్థ సేనాసనం గణ్హాతి, తస్స ఇమినా గహణేనేవ పురిమో ఆలయో పటిప్పస్సమ్భతి. ఏకో "ఇధ వసిస్సామీ"తి సేనాసనం వా గహేత్వా ఆలయం వా కత్వా సామన్తవిహారం గన్త్వా "ఇధేవ దాని వసిస్సామీ"తి ఆలయం కరోతి, ఇచ్చస్స ఆలయేన వా గహణం, ఆలయేన వా ఆలయో పటిప్పస్సమ్భతి, సబ్బత్థ పచ్ఛిమే గహణే వా ఆలయే వా తిట్ఠతి. యో పన ఏకస్మిం విహారే సేనాసనం గహేత్వా "అఞ్ఞస్మిం విహారే వసిస్సామీ"తి గచ్ఛతి, తస్స ఉపచారసీమాతిక్కమే సేనాసనగ్గాహో పటిప్పస్సమ్భతి. యది పన "తత్థ ఫాసు భవిస్సతి, వసిస్సామి, నో చే, ఆగమిస్సామీ"తి గన్త్వా అఫాసుకభావం ఞత్వా పచ్చా వా గచ్ఛతి, వట్టతి.

సేనాసనగ్గాహకేన చ సేనాసనం గాహేత్వా వస్సావాసికం గాహేతబ్బం. గాహేన్తేన సచే సఙ్ఘికో చ సద్ధాదేయ్యో చాతి ద్వే చీవరపచ్చయా హోన్తి, తేసు యం భిక్ఖూ పఠమం గహితుం ఇచ్ఛన్తి, తం గహేత్వా తస్స ఠితికతో పట్ఠాయ ఇతరో గాహేతబ్బో. "సచే భిక్ఖూనం అప్పతాయ పరివేణగ్గేన సేనాసనే గాహియమానే ఏకం పరివేణం మహాలాభం హోతి, దస వా ద్వాదస వా చీవరాని లభన్తి, తం విజటేత్వా అఞ్ఞేసు అలాభకేసు ఆవాసేసు పక్ఖిపిత్వా అఞ్ఞేసమ్పి భిక్ఖూనం గాహేతబ్బ"న్తి మహాసుమత్థేరో ఆహ. మహాపదుమత్థేరో పనాహ "న ఏవం కాతబ్బం. మనుస్సా హి అత్తనో ఆవాసపటిజగ్గనత్థాయ పచ్చయం దేన్తి, తస్మా అఞ్ఞేహి భిక్ఖూహి తత్థ పవిసితబ్బ"న్తి.

౨౨౧. సచే పనేత్థ మహాథేరో పటిక్కోసతి "మా, ఆవుసో, ఏవం గాహేథ, భగవతో అనుసిట్ఠిం కరోథ. వుత్తఞ్హేతం భగవతా "అనుజానామి, భిక్ఖవే, పరివేణగ్గేన గాహేతు"న్తి (చూళవ॰ ౩౧౮). తస్స పటిక్కోసనాయ అట్ఠత్వా "భన్తే, భిక్ఖూ బహూ, పచ్చయో మన్దో, సఙ్గహం కాతుం వట్టతీ"తి సఞ్ఞాపేత్వా గాహేతబ్బమేవ. గాహేన్తేన చ సమ్మతేన భిక్ఖునా

మహాథేరస్స సన్తికం గన్త్వా ఏవం వత్తబ్బం “భన్తే, తుమ్హాకం సేనాసనం పాపుణాతి, పచ్చయం ధారేథా”తి. అసుకకులస్స పచ్చయో అసుకసేనాసనఞ్చ మయ్హం పాపుణాతి, ఆవుసోతి. పాపుణాతి భన్తే, గణ్హథ నన్తి. గణ్హామి, ఆవుసోతి. గహితం హోతి. “సచే పన ‘గహితం వో, భన్తే’తి వుత్తే ‘గహితం మే’తి వా, ‘గణ్హిస్సథ, భన్తే’తి వుత్తే ‘గణ్హిస్సామీ’తి వా వదతి, అగ్గహితం హోతీ”తి మహాసుమత్థేరో ఆహ. మహాపదుమత్థేరో పనాహ “అతీతానాగతవచనం వా హోతు వత్తమానవచనం వా, సతుప్పాదమత్తం ఆలయకరణమత్తమేవ చేత్థ పమాణం, తస్మా గహితమేవ హోతీ”తి.

యోపి పంసుకూలికో భిక్ఖు సేనాసనం గహేత్వా పచ్చయం విస్సజ్జేతి, అయమ్పి న అఞ్ఞస్మిం ఆవాసే పక్ఖిపితబ్బో, తస్మింయేవ పరివేణే అగ్గిసాలాయ వా దీఘసాలాయ వా రుక్ఖమూలే వా అఞ్ఞస్స గాహేతుం వట్టతి. పంసుకూలికో “వసామీ”తి సేనాసనం జగ్గిస్సతి, ఇతరో “పచ్చయం గణ్హామీ”తి ఏవం ద్వీహి కారణేహి సేనాసనం సుజగ్గితతరం భవిస్సతి. **మహాపచ్చరియం** పన వుత్తం “పంసుకూలికే వాసత్థాయ సేనాసనం గణ్హన్తే సేనాసనగ్గాహాకేన వత్తబ్బం, ‘భన్తే ఇధ పచ్చయో అత్థి, సో కిం కాతబ్బో’తి. తేన ‘హేట్ఠా అఞ్ఞం గాహాపేహీ’తి వత్తబ్బో. సచే పన కిఞ్చి అవత్వావ వసతి, వుట్ఠవస్సస్స చ పాదమూలే ఠపేత్వా సాటకం దేన్తి, వట్టతి. అథ ‘వస్సావాసికం దేమా’తి వదన్తి, తస్మిం సేనాసనే వస్సంవుట్ఠభిక్ఖూనం పాపుణాతీ”తి. యేసం పన సేనాసనం నత్థి, కేవలం పచ్చయమేవ దేన్తి, తేసం పచ్చయం అవస్సావాసికసేనాసనే గాహేతుం వట్టతి. మనుస్సా థూపం కత్వా వస్సావాసికం గాహాపేన్తి. థూపో నామ అసేనాసనం, తస్స సమీపే రుక్ఖే వా మణ్డపే వా ఉపనిబన్ధిత్వా గాహేతబ్బం. తేన భిక్ఖునా చేతియం జగ్గితబ్బం. బోధిరుక్ఖబోధిఘరఆసనఘరసమ్ముఞ్జనిఅట్టదారుఅట్టవచ్చకుటిద్వారకోట్ఠకపానీయకుటిపానీయమాళకదన్తకట్ఠమాళకేసుపి ఏసేవ నయో. భోజనసాలా పన సేనాసనమేవ, తస్మా తం ఏకస్స వా బహూనం వా పరిచ్ఛిన్దిత్వా గాహేతుం వట్టతీతి సబ్బమిదం విత్థారేన **మహాపచ్చరియం** వుత్తం.

సేనాసనగ్గాహకేన పన పాటిపదఅరుణతో పట్ఠాయ యావ పున అరుణం న భిజ్జతి, తావ గాహేతబ్బం. ఇదఞ్హి సేనాసనగ్గాహస్స ఖేత్తం. సచే పాతోవ గాహితే సేనాసనే అఞ్ఞో వితక్కచారికో భిక్ఖు ఆగన్త్వా సేనాసనం యాచతి, “గహితం, భన్తే, సేనాసనం, వస్సూపగతో సఙ్ఘో, రమణీయో విహారో, రుక్ఖమూలాదీసు యత్థ ఇచ్ఛథ, తత్థ వసథా”తి వత్తబ్బో. పచ్ఛిమవస్సూపనాయికదివసే పన సచే కాలం ఘోసేత్వా సన్నిపతితే సఙ్ఘే కోచి దసహత్థం వత్థం ఆహరిత్వా వస్సావాసికం దేతి, ఆగన్తుకో చే భిక్ఖు సఙ్ఘత్థేరో హోతి, తస్స దాతబ్బం. నవకో చే హోతి, సమ్మతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘత్థేరో వత్తబ్బో “సచే, భన్తే, ఇచ్ఛథ, పఠమభాగం ముఞ్చిత్వా ఇదం వత్థం గణ్హథా”తి, అముఞ్చన్తస్స న దాతబ్బం. సచే పన పుబ్బే గాహితం ముఞ్చిత్వా గణ్హాతి, దాతబ్బం. ఏతేనేవ ఉపాయేన దుతియత్థేరతో పట్ఠాయ పరివత్తేత్వా పత్తట్ఠానేవ ఆగన్తుకస్స దాతబ్బం. సచే పన పఠమవస్సూపగతా ద్వే తీణి చత్తారి పఞ్చ వా వత్థాని అలత్థుం, లద్ధం లద్ధం ఏతేనేవ ఉపాయేన విస్సజ్జాపేత్వా యావ ఆగన్తుకస్స సమకం హోతి, తావ దాతబ్బం. తేన సమకే లద్ధే అవసిట్ఠో అనుభాగో థేరాసనే దాతబ్బో. పచ్చుప్పన్నే లాభే సతి ఠితికాయ గాహేతుం కతికం కాతుం వట్టతి.

సచే దుబ్భిక్ఖం హోతి, ద్వీసుపి వస్సూపనాయికాసు వస్సూపగతా భిక్ఖూ భిక్ఖాయ కిలమన్తా “ఆవుసో, ఇధ వసన్తా సబ్బేవ కిలమామ, సాధు వత ద్వే భాగా హోమ, యేసం ఞాతిపవారితట్ఠానాని అత్థి, తే తత్థ వసిత్వా పవారణాయ ఆగన్త్వా అత్తనో పత్తం వస్సావాసికం గణ్హన్తూ”తి వదన్తి, తేసు యే తత్థ వసిత్వా పవారణాయ ఆగచ్ఛన్తి, తేసం అపలోకేత్వా వస్సావాసికం దాతబ్బం. సాదియన్తాపి హి తేసేవ వస్సావాసికస్స సామినో, ఖీయన్తాపి చ ఆవాసికా నేవ అదాతుం లభన్తి.

కురున్దియం పన వుత్తం “కతికవత్తం కాతబ్బం ‘సచేపి నో ఇధ యాగుభత్తం నప్పహోతి, సభాగట్ఠానే వసిత్వా ఆగచ్ఛథ, తుమ్హాకం పత్తం వస్సావాసికం లభిస్సథా’తి. తఞ్చే ఏకో పటిబాహతి, సుపటిబాహితం. నో చే పటిబాహతి, కతికా సుకతా. పచ్ఛా తేసం తత్థ వసిత్వా ఆగతానం అపలోకేత్వా దాతబ్బం, అపలోకనకాలే పటిబాహితుం న లబ్భతీ”తి. పునపి వుత్తం “సచే వస్సూపగతేసు ఏకచ్చానం వస్సావాసికే అపాపుణన్తే భిక్ఖూ కతికం కరోన్తి ‘ఛిన్నవస్సానం వస్సావాసికఞ్చ ఇదాని ఉప్పజ్జనకవస్సావాసికఞ్చ ఇమేసం దాతుం రుచ్చతీ’తి, ఏవం కతికాయ కతాయ గాహితసదిసమేవ హోతి, ఉప్పన్నుప్పన్నం తేసమేవ దాతబ్బ”న్తి. తేమాసం పానీయం ఉపట్ఠాపేత్వా విహారమగ్గచేతియఙ్గణబోధియఙ్గణాని జగ్గిత్వా బోధిరుక్ఖే ఉదకం సిఞ్చిత్వా పక్కన్తోపి విబ్భన్తోపి వస్సావాసికం లభతియేవ. భతినివిట్ఠఞ్హి తేన కతం, సఙ్ఘికం పన అపలోకనకమ్మం కత్వా గాహితం అన్తోవస్సే విబ్భన్తోపి లభతేవ, పచ్చయవసేన గాహితం పన న లభతీతి వదన్తి.

సచే వుట్ఠవస్సో దిసంగమికో భిక్ఖు ఆవాసికస్స హత్థతో కిఞ్చిదేవ కప్పియభణ్డం గహేత్వా “అసుకకులే మయ్హం వస్సావాసికం పత్తం, తం గణ్హథా”తి వత్వా గతట్ఠానే విబ్భమతి, వస్సావాసికం సఙ్ఘికం హోతి. సచే పన మనుస్సే సమ్ముఖా సమ్పటిచ్ఛాపేత్వా గచ్ఛతి, లభతి. “ఇదం వస్సావాసికం అమ్హాకం సేనాసనే వుత్థభిక్ఖునో దేమా”తి వుత్తే యస్స గాహితం, తస్సేవ హోతి. సచే పన సేనాసనసామికస్స పియకమ్యతాయ పుత్తధీతాదయో బహూని వత్థాని ఆహరిత్వా “అమ్హాకం సేనాసనే దేమా”తి దేన్తి, తత్థ వస్సూపగతస్స ఏకమేవ వత్థం దాతబ్బం, సేసాని సఙ్ఘికాని హోన్తి. వస్సావాసికఠితికాయ గాహేతబ్బాని, ఠితికాయ అసతి థేరాసనతో పట్ఠాయ గాహేతబ్బాని. సేనాసనే వస్సూపగతం భిక్ఖుం నిస్సాయ ఉప్పన్నేన చిత్తప్పసాదేన బహూని వత్థాని ఆహరిత్వా “సేనాసనస్స దేమా”తి దిన్నేసుపి ఏసేవ నయో. సచే పన పాదమూలే ఠపేత్వా “ఏతస్స భిక్ఖునో దేమా”తి వదన్తి, తస్సేవ హోన్తి.

ఏకస్స గేహే ద్వే వస్సావాసికాని, పఠమభాగో సామణేరస్స గాహితో హోతి, దుతియో థేరాసనే. సో ఏకం దసహత్థం, ఏకం అట్ఠహత్థం సాటకం పేసేతి “వస్సావాసికం పత్తభిక్ఖూనం దేథా”తి, విచినిత్వా వరభాగం సామణేరస్స దత్వా అనుభాగో థేరాసనే దాతబ్బో . సచే పన ఉభోపి ఘరం నేత్వా భోజేత్వా సయమేవ పాదమూలే ఠపేతి, యం యస్స దిన్నం, తదేవ తస్స హోతి. ఇతో పరం **మహాపచ్చరియం** ఆగతనయో హోతి – ఏకస్స ఘరే దహరసామణేరస్స వస్సావాసికం పాపుణాతి, సో చే పుచ్ఛతి “అమ్హాకం వస్సావాసికం కస్స పత్త”న్తి, “సామణేరస్సా”తి అవత్వా “దానకాలే జానిస్ససీ”తి వత్వా దానదివసే ఏకం మహాథేరం పేసేత్వా నీహరాపేతబ్బం. సచే యస్స వస్సావాసికం పత్తం, సో విబ్భమతి వా కాలం వా కరోతి, మనుస్సా చే పుచ్ఛన్తి “కస్స అమ్హాకం వస్సావాసికం పత్త”న్తి, తేసం యథాభూతం ఆచిక్ఖితబ్బం. సచే తే వదన్తి “తుమ్హాకం దేమా”తి, తస్స భిక్ఖునో పాపుణాతి. అథ సఙ్ఘస్స వా గణస్స వా దేన్తి, సఙ్ఘస్స వా గణస్స వా పాపుణాతి. సచే వస్సూపగతా సుద్ధపంసుకూలికాయేవ హోన్తి, ఆనేత్వా దిన్నం వస్సావాసికం సేనాసనపరిక్ఖారం వా కత్వా ఠపేతబ్బం, బిమ్బోహనాదీని వా కాతబ్బానీతి.

అయం తావ అన్తోవస్సే వస్సూపనాయికదివసవసేన

సేనాసనగ్గాహకథా.

౨౨౨. అయమపరోపి ఉతుకాలే **అన్తరాముత్తకో** నామ సేనాసనగ్గాహో వేదితబ్బో. దివసవసేన హి తివిధో సేనాసనగ్గాహో పురిమకో పచ్ఛిమకో అన్తరాముత్తకోతి. వుత్తఞ్హేతం –

“తయోమే, భిక్ఖవే, సేనాసనగ్గాహా, పురిమకో పచ్ఛిమకో అన్తరాముత్తకో. అపరజ్జుగతాయ ఆసాళ్హియా పురిమకో గాహేతబ్బో, మాసగతాయ ఆసాళ్హియా పచ్ఛిమకో గాహేతబ్బో, అపరజ్జుగతాయ పవారణాయ ఆయతిం వస్సావాసత్థాయ అన్తరాముత్తకో గాహేతబ్బో”తి (మహావ. ౩౧౮).

ఏతేసు (చూళవ. అట్ఠ. ౩౧౮) తీసు సేనాసనగ్గాహేసు పురిమకో పచ్ఛిమకో చాతి ఇమే ద్వే గాహా థావరా, అన్తరాముత్తకో పన సేనాసనపటిజగ్గనత్థం భగవతా అనుఞ్ఞాతో. తథా హి ఏకస్మిం విహారే మహాలాభం సేనాసనం హోతి, సేనాసనసామికా వస్సూపగతం భిక్ఖుం సబ్బపచ్చయేహి సక్కచ్చం ఉపట్ఠహిత్వా పవారేత్వా గమనకాలే బహుం సమణపరిక్ఖారం దేన్తి, మహాథేరా దూరతోవ ఆగన్త్వా వస్సూపనాయికదివసే తం గహేత్వా ఫాసుం వసిత్వా వుట్ఠవస్సా లాభం గణ్హిత్వా పక్కమన్తి. ఆవాసికా “మయం ఏత్థుప్పన్నం లాభం న లభామ, నిచ్చం ఆగన్తుకమహాథేరావ లభన్తి, తేయేవ నం ఆగన్త్వా పటిజగ్గిస్సన్తీ”తి పలుజ్జన్తమ్పి న ఓలోకేన్తి. భగవా తస్స పటిజగ్గనత్థం “అపరజ్జుగతాయ పవారణాయ ఆయతిం వస్సావాసత్థాయ అన్తరాముత్తకో గాహేతబ్బో”తి ఆహ.

తం గాహేన్తేన సఙ్ఘత్థేరో వత్తబ్బో “భన్తే, అన్తరాముత్తకసేనాసనం గణ్హథా”తి. సచే గణ్హాతి , దాతబ్బం. నో చే, ఏతేనేవ ఉపాయేన అనుథేరం ఆదిం కత్వా యో గణ్హాతి, తస్స అన్తమసో సామణేరస్సపి దాతబ్బం. తేన తం సేనాసనం అట్ఠ మాసే పటిజగ్గితబ్బం, ఛదనభిత్తిభూమీసు యం కిఞ్చి ఖణ్డం వా ఫుల్లం వా హోతి, తం సబ్బం పటిసఙ్ఖరితబ్బం. ఉద్దేసపరిపుచ్ఛాదీహి దివసం ఖేపేత్వా రత్తిం తత్థ వసితుం వట్టతి, రత్తిం పరివేణే వసిత్వా తత్థ దివసం ఖేపేతుమ్పి వట్టతి, రత్తిన్దివం తత్థేవ వసితుమ్పి వట్టతి, ఉతుకాలే ఆగతానం వుడ్ఢానం న పటిబాహితబ్బం. వస్సూపనాయికదివసే పన సమ్పత్తే సచే సఙ్ఘత్థేరో “మయ్హం ఇదం పన సేనాసనం దేథా”తి వదతి, న లభతి. “భన్తే, ఇదం అన్తరాముత్తకం గహేత్వా ఏకేన భిక్ఖునా పటిజగ్గిత”న్తి వత్వా న దాతబ్బం, అట్ఠ మాసే పటిజగ్గితభిక్ఖుస్సేవ గాహితం హోతి. యస్మిం పన సేనాసనే ఏకసంవచ్ఛరే ద్విక్ఖత్తుం పచ్చయే దేన్తి ఛమాసచ్చయేన ఛమాసచ్చయేన, తం అన్తరాముత్తకం న గాహేతబ్బం. యస్మిం వా తిక్ఖత్తుం దేన్తి చతుమాసచ్చయేన చతుమాసచ్చయేన, యస్మిం వా చతుక్ఖత్తుం దేన్తి తేమాసచ్చయేన తేమాసచ్చయేన, తం అన్తరాముత్తకం న గాహేతబ్బం. పచ్చయేనేవ హి తం పటిజగ్గనం లభిస్సతి. యస్మిం పన ఏకసంవచ్ఛరే సకిదేవ బహూ పచ్చయే దేన్తి, ఏతం అన్తరాముత్తకం గాహేతబ్బన్తి.

౨౨౩. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, అకతం వా విహారం విప్పకతం వా నవకమ్మం దాతుం, ఖుద్దకే విహారే కమ్మం ఓలోకేత్వా ఛప్పఞ్చవస్సికం నవకమ్మం దాతుం, అడ్ఢయోగే కమ్మం ఓలోకేత్వా సత్తట్ఠవస్సికం నవకమ్మం దాతుం, మహల్లకే విహారే పాసాదే వా కమ్మం ఓలోకేత్వా దసద్వాదసవస్సికం నవకమ్మం దాతు”న్తి (చూళవ. ౩౨౩) వచనతో అకతం విప్పకతం వా సేనాసనం ఏకస్స భిక్ఖునో అపలోకనేన వా కమ్మవాచాయ వా సావేత్వా నవకమ్మం కత్వా వసితుం యథావుత్తకాలపరిచ్ఛేదవసేన దాతబ్బం. నవకమ్మికో భిక్ఖు అన్తోవస్సే తం ఆవాసం లభతి, ఉతుకాలే పటిబాహితుం న లభతి. లద్ధనవకమ్మేన పన భిక్ఖునా వాసిఫరసునిఖాదనాదీని గహేత్వా సయం న కాతబ్బం, కతాకతం జానితబ్బం. సచే నో ఆవాసో జీరతి, ఆవాససామికస్స వా తస్స వంసే ఉప్పన్నస్స వా కస్సచి కథేతబ్బం “ఆవాసో తే నస్సతి, జగ్గథ ఏతం ఆవాస”న్తి. సచే నో న సక్కోతి, భిక్ఖూహి ఞాతీహి వా ఉపట్ఠాకేహి వా సమాదాపేత్వా జగ్గితబ్బో. సచే తేపి న సక్కోన్తి, సఙ్ఘికేన పచ్చయేన జగ్గితబ్బో, తస్మిమ్పి అసతి ఏకం ఆవాసం విస్సజ్జేత్వా అవసేసా జగ్గితబ్బా, బహూ విస్సజ్జేత్వా ఏకం సణ్ఠపేతుమ్పి వట్టతియేవ.

దుబ్భిక్ఖే భిక్ఖూసు పక్కన్తేసు సబ్బే ఆవాసా నస్సన్తి, తస్మా ఏకం వా ద్వే వా తయో వా ఆవాసే విస్సజ్జేత్వా తతో యాగుభత్తచీవరాదీని పరిభుఞ్జన్తేహి సేసావాసా జగ్గితబ్బాయేవ.

కురున్దియం పన వుత్తం "సఙ్ఘికే పచ్చయే అసతి ఏకో భిక్ఖు 'తుయ్హం ఏకమఞ్చట్ఠానం గహేత్వా జగ్గాహీ'తి వత్తబ్బో. సచే బహుతరం ఇచ్ఛతి, తిభాగం వా ఉపడ్ఢభాగం వా దత్వాపి జగ్గాపేతబ్బం. అథ ధమ్మమత్తమేవేత్థ అవసిట్ఠం, బహుకమ్మం కాతబ్బన్తి న ఇచ్ఛతి, 'తుయ్హం పుగ్గలికమేవ కత్వా జగ్గాహీ'తి దాతబ్బం. ఏవమ్పి హి 'సఙ్ఘస్స భణ్డకఠపనట్ఠానఞ్చ నవకానఞ్చ వసనట్ఠానం లభిస్సతీ'తి జగ్గాపేతబ్బో. ఏవం జగ్గితో పన తస్మిం జీవన్తే పుగ్గలికో హోతి, మతే సఙ్ఘికోవ. సచే సద్ధివిహారికానం దాతుకామో హోతి, కమ్మం ఓలోకేత్వా తిభాగం వా ఉపడ్ఢం వా పుగ్గలికం కత్వా జగ్గాపేతబ్బో. ఏవఞ్హి సద్ధివిహారికానం దాతుం లభతి. ఏవం జగ్గనకే పన అసతి ఏకం ఆవాసం విస్సజ్జేత్వాతిఆదినా నయేన జగ్గాపేతబ్బో"తి వుత్తం. ఇదమ్పి చ అఞ్ఞం తత్థేవ వుత్తం.

ద్వే భిక్ఖూ సఙ్ఘికభూమిం గహేత్వా సోధేత్వా సఙ్ఘికసేనాసనం కరోన్తి, యేన సా భూమి పఠమం గహితా, సో సామీ. ఉభోపి పుగ్గలికం కరోన్తి, సోయేవ సామీ. సో సఙ్ఘికం కరోతి, ఇతరో పుగ్గలికం కరోతి, అఞ్ఞం చే బహు సేనాసనట్ఠానం అత్థి, పుగ్గలికం కరోన్తోపి న వారేతబ్బో. అఞ్ఞస్మిం పన తాదిసే పతిరూపే ఠానే అసతి తం పటిబాహిత్వా సఙ్ఘికం కరోన్తేనేవ కాతబ్బం. యం పన తస్స తత్థ వయకమ్మం కతం, తం దాతబ్బం. సచే పన కతావాసే వా ఆవాసకరణట్ఠానే వా ఛాయూపగఫలూపగా రుక్ఖా హోన్తి, అపలోకేత్వా హారేతబ్బా. పుగ్గలికా చే హోన్తి, సామికా ఆపుచ్ఛితబ్బా. నో చే దేన్తి, యావతతియకం ఆపుచ్ఛిత్వా "రుక్ఖఅగ్ఘనకమూలం దస్సామా"తి హారేతబ్బా.

౨౨౪. యో పన సఙ్ఘికం వల్లిమత్తమ్పి అగ్గహేత్వా ఆహరిమేన ఉపకరణేన సఙ్ఘికాయ భూమియా పుగ్గలికవిహారం కారేతి, ఉపడ్ఢం సఙ్ఘికం హోతి, ఉపడ్ఢం పుగ్గలికం. పాసాదో చే హోతి, హేట్ఠాపాసాదో సఙ్ఘికో, ఉపరి పుగ్గలికో. సచే యో హేట్ఠాపాసాదం ఇచ్ఛతి, హేట్ఠాపాసాదం తస్స హోతి. అథ హేట్ఠా చ ఉపరి చ ఇచ్ఛతి, ఉభయత్థ ఉపడ్ఢం లభతి. ద్వే సేనాసనాని కారేతి, ఏకం సఙ్ఘికం, ఏకం పుగ్గలికం. సచే విహారే ఉట్ఠితేన దబ్బసమ్భారేన కారేతి, తిభాగం లభతి. సచే అకతట్ఠానే చయం వా పముఖం వా కరోతి బహికుట్టే, ఉపడ్ఢం సఙ్ఘస్స, ఉపడ్ఢం తస్స. అథ మహన్తం విసమం పూరేత్వా అపదే పదం దస్సేత్వా కతం హోతి, అనిస్సరో తత్థ సఙ్ఘో.

సచే భిక్ఖు సఙ్ఘికవిహారతో గోపానసిఆదీని గహేత్వా అఞ్ఞస్మిం సఙ్ఘికావాసే యోజేతి, సుయోజితాని. పుగ్గలికావాసే యోజేన్తేహి పన మూలం వా దాతబ్బం, పటిపాకతికం వా కాతబ్బం. ఛడ్డితవిహారతో మఞ్చపీఠాదీని థేయ్యచిత్తేన గణ్హన్తో ఉద్ధారేయేవ భణ్డగ్ఘేన కారేతబ్బో. "పున ఆవాసికకాలే దస్సామీ"తి గహేత్వా సఙ్ఘికపరిభోగేన పరిభుఞ్జన్తస్స నట్ఠం సునట్ఠం, జిణ్ణం సుజిణ్ణం. అరోగం చే, పాకతికం కాతబ్బం, పుగ్గలికపరిభోగేన పరిభుఞ్జన్తస్స నట్ఠం వా జిణ్ణం వా గీవా హోతి. తతో ద్వారవాతపానాదీని సఙ్ఘికావాసే వా పుగ్గలికావాసే వా యోజితాని, పటిదాతబ్బానియేవ. సచే కోచి సఙ్ఘికో విహారో ఉన్ద్రియతి, యం తత్థ మఞ్చపీఠాదికం, తం గుత్తత్థాయ అఞ్ఞత్ర హరితుం వట్టతి. తస్మా అఞ్ఞత్ర హరిత్వా సఙ్ఘికపరిభోగేన పరిభుఞ్జన్తస్స నట్ఠం సునట్ఠం, జిణ్ణం సుజిణ్ణం. సచే అరోగం, తస్మిం విహారే పటిసఙ్ఖతే పున పాకతికం కాతబ్బం. పుగ్గలికపరిభోగేన పరిభుఞ్జతో నట్ఠం వా జిణ్ణం వా గీవా హోతి, తస్మిం పటిసఙ్ఖతే దాతబ్బమేవ. అయం సేనాసనగ్గాహకథా.

౨౨౫. అయం పనేత్థ **చతుపచ్చయసాధారణకథా** (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౩౨౫ పక్ఖికభత్తాదికథా) – సమ్మతేన అప్పమత్తకవిస్సజ్జకేన భిక్ఖునా చీవరకమ్మం కరోన్తస్స "సూచిం దేహీ"తి వదతో ఏకా దీఘా, ఏకా రస్సాతి ద్వే సూచియో దాతబ్బా. "అవిభత్తం సఙ్ఘికభణ్డ"న్తి పుచ్ఛితబ్బకిచ్చం నత్థి. పిప్ఫలత్థికస్స ఏకో పిప్ఫలకో, కన్తారం పటిపజ్జితుకామస్స ఉపాహనయుగళం, కాయబన్ధనత్థికస్స కాయబన్ధనం, "అంసబద్ధకో మే జిణ్ణో"తి ఆగతస్స అంసబద్ధకో, పరిస్సావనత్థికస్స పరిస్సావనం దాతబ్బం, ధమ్మకరణత్థికస్స ధమ్మకరణో. సచే పట్టకో న హోతి, ధమ్మకరణో పట్టకేన సద్ధిం దాతబ్బో. "ఆగన్తుకపత్తం ఆరోపేస్సామీ"తి యాచన్తస్స కుసియా చ అడ్ఢకుసియా చ పహోనకం దాతబ్బం. "మణ్డలం నప్పహోతీ"తి ఆగతస్స మణ్డలం ఏకం దాతబ్బం, అడ్ఢమణ్డలాని ద్వే దాతబ్బాని, ద్వే మణ్డలాని యాచన్తస్స న దాతబ్బాని. అనువాతపరిభణ్డత్థికస్స ఏకస్స చీవరస్స పహోనకం దాతబ్బం, సప్పినవనీతాదిఅత్థికస్స గిలానస్స ఏకం భేసజ్జం నాళిమత్తం కత్వా తతో తతియకోట్ఠాసో దాతబ్బో. ఏవం తీణి దివసాని దత్వా నాళియా పరిపుణ్ణాయ చతుత్థదివసతో పట్ఠాయ సఙ్ఘం ఆపుచ్ఛిత్వా దాతబ్బం, గుళపిణ్డేపి ఏకదివసం తతియభాగో దాతబ్బో. ఏవం తీహి దివసేహి నిట్ఠితే పిణ్డే తతో పరం సఙ్ఘం ఆపుచ్ఛిత్వా దాతబ్బం. సమ్మన్నిత్వా ఠపితయాగుభాజకాదీహి చ భాజనీయట్ఠానం ఆగతమనుస్సానం అనాపుచ్ఛిత్వావ ఉపడ్ఢభాగో దాతబ్బో. అసమ్మతేహి పన అపలోకేత్వా దాతబ్బోతి.

సఙ్ఘస్స సన్తకం సమ్మతేన వా ఆణత్తేహి వా ఆరామికాదీహి దీయమానం, గిహీనఞ్చ సన్తకం సామికేన వా ఆణత్తేన వా దీయమానం "అపరస్స భాగం దేహీ"తి అసన్తం పుగ్గలం వత్వా గణ్హతో భణ్డాదేయ్యం. అఞ్ఞేన దీయమానం గణ్హన్తో భణ్డగ్ఘేన కారేతబ్బో. అసమ్మతేన వా అనాణత్తేన వా దీయమానే "అపరమ్పి భాగం దేహీ"తి వత్వా వా కూటవస్సాని గణేత్వా వా గణ్హన్తో ఉద్ధారేయేవ భణ్డగ్ఘేన కారేతబ్బో. ఇతరేహి దీయమానం ఏవం గణ్హతో భణ్డాదేయ్యం సామికేన పన "ఇమస్స దేహీ"తి దాపితం వా సయం దిన్నం వా సుదిన్నన్తి అయం సబ్బట్ఠకథావినిచ్ఛయతో సారో.

పిణ్డాయ పవిట్ఠస్సపి ఓదనపటివీసో అన్తోఉపచారసీమాయం ఠితస్సేవ గహేతుం వట్టతి. యది పన దాయకా "బహిఉపచారసీమట్ఠానమ్పి, భన్తే, గణ్హథ, ఆగన్త్వా పరిభుఞ్జిస్సన్తీ"తి వదన్తి, ఏవం అన్తోగామట్ఠానమ్పి గహేతుం వట్టతి.

పాళిం అట్ఠకథఞ్చేవ, ఓలోకేత్వా విచక్ఖణో;
సఙ్ఘికే పచ్చయే ఏవం, అప్పమత్తోవ భాజయేతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే సబ్బాకారతో

చతుపచ్చయభాజనీయవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౨౯. కథినత్థారవినిచ్ఛయకథా

౨౨౬. కథినన్తి ఏత్థ (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౩౦౬) పన కథినం అత్థరితుం కే లభన్తి, కే న లభన్తి? గణనవసేన తావ పచ్ఛిమకోటియా పఞ్చ జనా లభన్తి, ఉద్ధం సతసహస్సమ్పి, పఞ్చన్నం హేట్ఠా న లభన్తి. వుట్ఠవస్సవసేన పురిమికాయ వస్సం ఉపగన్త్వా పఠమపవారణాయ పవారితా లభన్తి. ఛిన్నవస్సా వా పచ్ఛిమికాయ ఉపగతా వా న లభన్తి. "అఞ్ఞస్మిం విహారే వుట్ఠవస్సాపి న లభన్తీ"తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. పురిమికాయ ఉపగతానం పన సబ్బే గణపూరకా హోన్తి, ఆనిసంసం న లభన్తి, ఆనిసంసో ఇతరేసంయేవ హోతి. సచే పురిమికాయ ఉపగతా చత్తారో వా హోన్తి తయో వా ద్వే వా ఏకో వా, ఇతరే గణపూరకే కత్వా కథినం అత్థరితబ్బం. అథ చత్తారో భిక్ఖూ ఉపగతా, ఏకో పరిపుణ్ణవస్సో సామణేరో, సో చే పచ్ఛిమికాయ ఉపసమ్పజ్జతి, గణపూరకో చేవ హోతి ఆనిసంసఞ్చ లభతి. తయో భిక్ఖూ ద్వే సామణేరా, ద్వే భిక్ఖూ తయో సామణేరా, ఏకో భిక్ఖు చత్తారో సామణేరాతి ఏత్థాపి ఏసేవ నయో. సచే పురిమికాయ ఉపగతా కథినత్థారకుసలా న హోన్తి, అత్థారకుసలా ఖన్ధకభాణకత్థేరా పరియేసిత్వా ఆనేతబ్బా. కమ్మవాచం సావేత్వా కథినం అత్థరాపేత్వా దానఞ్చ భుఞ్జిత్వా గమిస్సన్తి, ఆనిసంసో పన ఇతరేసంయేవ హోతి.

కథినం కేన దిన్నం వట్టతి? యేన కేనచి దేవేన వా మనుస్సేన వా పఞ్చన్నం వా సహధమ్మికానం అఞ్ఞతరేన దిన్నం వట్టతి. కథినదాయకస్స వత్తం అత్థి, సచే సో తం అజానన్తో పుచ్ఛతి – "భన్తే, కథం కథినం దాతబ్బ"న్తి, తస్స ఏవం ఆచిక్ఖితబ్బం "తిణ్ణం చీవరానం అఞ్ఞతరప్పహోనకం సూరియుగ్గమనసమయే వత్థం 'కథినచీవరం దేమా'తి దాతుం వట్టతి. తస్స పరికమ్మత్థం ఏత్తకా నామ సూచియో, ఏత్తకం సుత్తం, ఏత్తకం రజనం, పరికమ్మం కరోన్తానం ఏత్తకానం భిక్ఖూనం యాగుభత్తఞ్చ దాతుం వట్టతీ"తి.

కథినత్థారకేనపి ధమ్మేన సమేన ఉప్పన్నం కథినం అత్థరన్తేన వత్తం జానితబ్బం. తన్తవాయగేహతో హి ఆభతసన్తానేనేవ ఖలిమక్ఖితసాటకో న వట్టతి, మలీనసాటకోపి న వట్టతి, తస్మా కథినత్థారసాటకం లభిత్వా సుట్ఠు ధోవిత్వా సూచిఆదీని చీవరకమ్మూపకరణాని సజ్జేత్వా బహూహి భిక్ఖూహి సద్ధిం తదహేవ సిబ్బిత్వా నిట్ఠితసూచికమ్మం రజిత్వా కప్పబిన్దుం దత్వా కథినం అత్థరితబ్బం. సచే తస్మిం అనత్థతేయేవ అఞ్ఞం కథినసాటకం ఆహరతి, అఞ్ఞాని చ బహూని కథినానిసంసవత్థాని దేతి, యో ఆనిసంసం బహుం దేతి, తస్స సన్తకేన అత్థరితబ్బం. ఇతరో తథా తథా ఓవదిత్వా సఞ్ఞాపేతబ్బో.

కథినం పన కేన అత్థరితబ్బం? యస్స సఙ్ఘో కథినచీవరం దేతి. సఙ్ఘేన పన కస్స దాతబ్బం? యో జిణ్ణచీవరో హోతి. సచే బహూ జిణ్ణచీవరా, వుడ్ఢస్స దాతబ్బం. వుడ్ఢేసుపి యో మహాపరిసో తదహేవ చీవరం కత్వా అత్థరితుం సక్కోతి, తస్స దాతబ్బం. సచే వుడ్ఢో న సక్కోతి, నవకతరో సక్కోతి, తస్స దాతబ్బం. అపిచ సఙ్ఘేన మహాథేరస్స సఙ్గహం కాతుం వట్టతి, తస్మా "తుమ్హే, భన్తే, గణ్హథ, మయం కత్వా దస్సామా"తి వత్తబ్బం. తీసు చీవరేసు యం జిణ్ణం హోతి, తదత్థాయ దాతబ్బం. పకతియా దుపట్టచీవరస్స దుపట్టత్థాయేవ దాతబ్బం. సచేపిస్స ఏకపట్టచీవరం ఘనం హోతి, కథినసాటకా చ పేలవా, సారుప్పత్థాయ దుపట్టప్పహోనకమేవ దాతబ్బం, "అహం అలభన్తో ఏకపట్టం పారుపామీ"తి వదన్తస్సపి దుపట్టం దాతుం వట్టతి. యో పన లోభపకతికో హోతి, తస్స న దాతబ్బం. తేనపి "కథినం అత్థరిత్వా పచ్ఛా విసిబ్బిత్వా ద్వే చీవరాని కరిస్సామీ"తి న గహేతబ్బం. యస్స పన దీయతి, తస్స –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇదం సఙ్ఘస్స కథినదుస్సం ఉప్పన్నం, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇమం కథినదుస్సం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దదేయ్య కథినం అత్థరితుం, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇదం సఙ్ఘస్స కథినదుస్సం ఉప్పన్నం, సఙ్ఘో ఇమం కథినదుస్సం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దేతి కథినం అత్థరితుం, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇమస్స కథినదుస్సస్స ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దానం కథినం అత్థరితుం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దిన్నం ఇదం సఙ్ఘేన కథినదుస్సం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో కథినం అత్థరితుం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి (మహావ. ౩౦౭) –

ఏవం దుతియకమ్మవాచాయ దాతబ్బం.

ఏవం దిన్నే పన కథినే సచే తం కథినదుస్సం నిట్ఠితపరికమ్మమేవ హోతి, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే నిట్ఠితపరికమ్మం హోతి, “అహం థేరో”తి వా “బహుస్సుతో”తి వా ఏకేనపి అకాతుం న లబ్భతి , సబ్బేహేవ సన్నిపతిత్వా ధోవనసిబ్బనరజనాని నిట్ఠాపేతబ్బాని. ఇదఞ్హి కథినవత్తం నామ బుద్ధప్పసత్థం. అతీతే పదుముత్తరోపి భగవా కథినవత్తం అకాసి. తస్స కిర అగ్గసావకో సుజాతత్థేరో నామ కథినం గణ్హి. తం సత్థా అట్ఠసట్ఠియా భిక్ఖుసతసహస్సేహి సద్ధిం నిసీదిత్వా అకాసి.

కతపరియోసితం పన కథినం గహేత్వా అత్థారకేన భిక్ఖునా సచే సఙ్ఘాటియా కథినం అత్థరితుకామో హోతి, పోరాణికా సఙ్ఘాటి పచ్చుద్ధరితబ్బా, నవా సఙ్ఘాటి అధిట్ఠాతబ్బా, “ఇమాయ సఙ్ఘాటియా కథినం అత్థరామీ”తి వాచా భిన్దితబ్బా. సచే ఉత్తరాసఙ్గేన కథినం అత్థరితుకామో హోతి, పోరాణకో ఉత్తరాసఙ్గో పచ్చుద్ధరితబ్బో, నవో ఉత్తరాసఙ్గో అధిట్ఠాతబ్బో, “ఇమినా ఉత్తరాసఙ్గేన కథినం అత్థరామీ”తి వాచా భిన్దితబ్బా. సచే అన్తరవాసకేన కథినం అత్థరితుకామో హోతి, పోరాణకో అన్తరవాసకో పచ్చుద్ధరితబ్బో, నవో అన్తరవాసకో అధిట్ఠాతబ్బో, “ఇమినా అన్తరవాసకేన కథినం అత్థరామీ”తి వాచా భిన్దితబ్బా.

తేన (పరి. ౪౧౩) కథినత్థారకేన భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో “అత్థతం, భన్తే, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదథా”తి. తేహి అనుమోదకేహి భిక్ఖూహి ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో “అత్థతం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదామా”తి. తేన కథినత్థారకేన భిక్ఖునా సమ్బహులే భిక్ఖూ ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో “అత్థతం, భన్తే, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదథా”తి. తేహి అనుమోదకేహి భిక్ఖూహి ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో “అత్థతం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదామా”తి. తేన కథినత్థారకేన భిక్ఖునా ఏకం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో “అత్థతం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదాహీ”తి. తేన అనుమోదకేన భిక్ఖునా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో “అత్థతం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదామీ”తి. ఏవం సబ్బేసం అత్థతం హోతి కథినం.

వుత్తఞ్హేతం పరివారే “ద్విన్నం పుగ్గలానం అత్థతం హోతి కథినం అత్థారకస్స చ అనుమోదకస్స చా”తి (పరి॰ ४०३). పునపి వుత్తం “న సఙ్ఘో కథినం అత్థరతి, న గణో కథినం అత్థరతి, పుగ్గలో కథినం అత్థరతి, సఙ్ఘస్స అనుమోదనాయ గణస్స అనుమోదనాయ పుగ్గలస్స అత్థరాయ సఙ్ఘస్స అత్థతం హోతి కథినం, గణస్స అత్థతం హోతి కథినం, పుగ్గలస్స అత్థతం హోతి కథిన”న్తి (పరి॰ ४१४).

ఏవం అత్థతే పన కథినే సచే కథినచీవరేన సద్ధిం ఆభతం ఆనిసంసం దాయకా “యేన అమ్హాకం కథినం గహితం, తస్సేవ దేమా”తి దేన్తి, భిక్ఖుసఙ్ఘో అనిస్సరో. అథ అవిచారేత్వావ దత్వా గచ్ఛన్తి, భిక్ఖుసఙ్ఘో ఇస్సరో. తస్మా సచే కథినత్థారకస్స సేసచీవరానిపి దుబ్బలాని హోన్తి, సఙ్ఘేన అపలోకేత్వా తేసమ్పి అత్థాయ వత్థాని దాతబ్బాని, కమ్మవాచా పన ఏకాయేవ వట్టతి. అవసేసకథినానిసంసే బలవవత్థాని వస్సావాసికఠితికాయ దాతబ్బాని, ఠితికాయ అభావే థేరాసనతో పట్ఠాయ దాతబ్బాని, గరుభణ్డం న భాజేతబ్బం. సచే పన ఏకసీమాయ బహూ విహారా హోన్తి, సబ్బేహి భిక్ఖూహి సన్నిపాతాపేత్వా ఏకత్థ కథినం అత్థరితబ్బం, విసుం విసుం అత్థరితుం న వట్టతి.

“అత్థతకథినానం వో, భిక్ఖవే, పఞ్చ కప్పిస్సన్తి, అనామన్తచారో అసమాదానచారో గణభోజనం యావదత్థచీవరం యో చ తత్థ చీవరుప్పాదో. సో నేసం భవిస్సతీ”తి (మహావ॰ ३०६) వచనతో అత్థతకథినానం భిక్ఖూనం అనామన్తచారాదయో పన పఞ్చానిసంసా లబ్భన్తి. తత్థ **అనామన్తచారో**తి అనామన్తేత్వా చరణం, యావ కథినం న ఉద్ధరీయతి, తావ చారిత్తసిక్ఖాపదేన అనాపత్తీతి వుత్తం హోతి. **అసమాదానచారో**తి చీవరం అసమాదాయ చరణం, చీవరవిప్పవాసోతి అత్థో. **గణభోజన**న్తి గణభోజనసిక్ఖాపదేన అనాపత్తి వుత్తా. **యావదత్థచీవర**న్తి యావతా చీవరేన అత్థో, తావతకం అనధిట్ఠితం అవికప్పితం వట్టతీతి అత్థో. **యో చ తత్థ చీవరుప్పాదో**తి తత్థ కథినత్థతసీమాయ మతకచీవరం వా హోతు సఙ్ఘం ఉద్దిస్స దిన్నం వా సఙ్ఘికేన తత్రుప్పాదేన ఆభతం వా, యేన కేనచి ఆకారేన యం సఙ్ఘికం చీవరం ఉప్పజ్జతి, తం తేసం భవిస్సతీతి అత్థో.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

కథినత్థారవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౩౦. గరుభణ్డవినిచ్ఛయకథా

౨౩౭. గరుభణ్డానీతి ఏత్థ "పఞ్చిమాని, భిక్ఖవే, అవిస్సజ్జియాని న విస్సజ్జేతబ్బాని సఙ్ఘేన వా గణేన వా పుగ్గలేన వా, విస్సజ్జితానిపి అవిస్సజ్జితాని హోన్తి, యో విస్సజ్జేయ్య, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్సా"తిఆదినా (చూళవ. ౩౨౧) నయేన దస్సితాని ఆరామో ఆరామవత్థు, విహారో విహారవత్థు, మఞ్చో పీఠం భిసి బిమ్బోహనం, లోహకుమ్భీ లోహభాణకం లోహవారకో లోహకటాహం వాసి ఫరసు కుఠారీ కుదాలో నిఖాదనం, వల్లి వేళు ముఞ్జం పబ్బజం తిణం మత్తికా దారుభణ్డం మత్తికాభణ్డన్తి ఇమాని పఞ్చ గరుభణ్డాని నామ.

తత్థ (చూళవ. అట్ఠ. ౩౨౧) **ఆరామో** నామ పుప్ఫారామో వా ఫలారామో వా. **ఆరామవత్థు** నామ తేసంయేవ ఆరామానం అత్థాయ పరిచ్ఛిన్దిత్వా ఠపితోకాసో, తేసు వా ఆరామేసు వినట్ఠేసు తేసం పోరాణకభూమిభాగో. **విహారో** నామ యం కిఞ్చి పాసాదాది సేనాసనం. **విహారవత్థు** నామ తస్స పతిట్ఠానోకాసో. **మఞ్చో** నామ మసారకో బున్దికాబద్ధో కుళీరపాదకో ఆహచ్చపాదకోతి ఇమేసం చతున్నం మఞ్చానం అఞ్ఞతరో. **పీఠం** నామ మసారకాదీనంయేవ చతున్నం పీఠానం అఞ్ఞతరం. **భిసి** నామ ఉణ్ణభిసిఆదీనం పఞ్చన్నం అఞ్ఞతరా. **బిమ్బోహనం** నామ రుక్ఖతూలలతాతూలపోటకీతూలానం అఞ్ఞతరం. **లోహకుమ్భీ** నామ కాళలోహేన వా తమ్బలోహేన వా యేన కేనచి లోహేన కతకుమ్భీ. **లోహభాణకా**దీసుపి ఏసేవ నయో. ఏత్థ పన **భాణక**న్తి అరఞ్జరో వుచ్చతి. **వారకో**తి ఘటో. **కటాహం** కటాహమేవ. **వాసి**ఆదీసు **వల్లి**ఆదీసు చ దువిఞ్ఞేయ్యం నామ నత్థి. **పఞ్చా**తి చ రాసివసేన వుత్తం, సరూపవసేన పనేతాని పఞ్చవీసతివిధాని హోన్తి. వుత్తఞ్హేతం –

"ద్విసఙ్గహాని ద్వే హోన్తి, తతియం చతుసఙ్గహం;
చతుత్థం నవకోట్ఠాసం, పఞ్చమం అట్ఠభేదనం.

"ఇతి పఞ్చహి రాసీహి, పఞ్చనిమ్మలలోచనో;
పఞ్చవీసవిధం నాథో, గరుభణ్డం పకాసయీ"తి.

తత్రాయం వినిచ్ఛయకథా – ఇదఞ్హి సబ్బమ్పి గరుభణ్డం సేనాసనక్ఖన్ధకే "అవిస్సజ్జియ"న్తి వుత్తం, కీటాగిరివత్థుస్మిం "అవేభఙ్గియ"న్తి దస్సితం, పరివారే పన –

"అవిస్సజ్జియం అవేభఙ్గియం,
పఞ్చ వుత్తా మహేసినా;
విస్సజ్జేన్తస్స పరిభుఞ్జన్తస్స అనాపత్తి,
పఞ్హామేసా కుసలేహి చిన్తితా"తి. (పరి. ౪౭౯) –

ఆగతం. తస్మా మూలచ్ఛేజ్జవసేన అవిస్సజ్జియఞ్చ అవేభఙ్గియఞ్చ, పరివత్తనవసేన పన విస్సజ్జేన్తస్స పరిభుఞ్జన్తస్స చ అనాపత్తీతి ఏవమేత్థ అధిప్పాయో వేదితబ్బో.

౨౨౮. తత్రాయం అనుపుబ్బికథా – ఇదం తావ పఞ్చవిధమ్పి చీవరపిణ్డపాతభేసజ్జత్థాయ ఉపనేతుం న వట్టతి, థావరేన చ థావరం, గరుభణ్డేన చ గరుభణ్డం పరివత్తేతుం వట్టతి. థావరే పన ఖేత్తం వత్థు తళాకం మాతికాతి ఏవరూపం భిక్ఖుసఙ్ఘస్స విచారేతుం వా సమ్పటిచ్ఛితుం వా అధివాసేతుం వా న వట్టతి, కప్పియకారకేహేవ విచారితతో కప్పియభణ్డం వట్టతి. ఆరామేన పన ఆరామం ఆరామవత్థుం విహారం విహారవత్థున్తి ఇమాని చత్తారిపి పరివత్తేతుం వట్టతి.

తత్రాయం పరివత్తననయో – సఙ్ఘస్స నాళికేరారామో దూరే హోతి, కప్పియకారకా బహుతరం ఖాదన్తి, యమ్పి న ఖాదన్తి, తతో సకటవేతనం దత్వా అప్పమేవ ఆహరన్తి, అఞ్ఞేసం పన తస్స ఆరామస్స అవిదూరే గామవాసీనం మనుస్సానం విహారస్స సమీపే ఆరామో హోతి, తే సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా సకేన ఆరామేన తం ఆరామం యాచన్తి, సఙ్ఘేన "రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా"తి అపలోకేత్వా సమ్పటిచ్ఛితబ్బో. సచేపి భిక్ఖూనం రుక్ఖసహస్సం హోతి, మనుస్సానం పఞ్చ సతాని, "తుమ్హాకం ఆరామో ఖుద్దకో"తి న వత్తబ్బం. కిఞ్చాపి హి అయం ఖుద్దకో, అథ ఖో ఇతరతో బహుతరం ఆయం దేతి. సచేపి సమకమేవ దేతి, ఏవమ్పి ఇచ్ఛితిచ్ఛితక్ఖణే పరిభుఞ్జితుం సక్కాతి గహేతబ్బమేవ. సచే పన మనుస్సానం బహుతరా రుక్ఖా హోన్తి, "నను తుమ్హాకం బహుతరా రుక్ఖా"తి వత్తబ్బం. సచే "అతిరేకం అమ్హాకం పుఞ్ఞం హోతు, సఙ్ఘస్స దేమా"తి వదన్తి, జానాపేత్వా సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి. భిక్ఖూనం రుక్ఖా ఫలధారినో, మనుస్సానం రుక్ఖా న తావ ఫలం గణ్హన్తి, కిఞ్చాపి న గణ్హన్తి, "న చిరేన గణ్హిస్సన్తీ"తి సమ్పటిచ్ఛితబ్బమేవ. మనుస్సానం రుక్ఖా ఫలధారినో, భిక్ఖూనం రుక్ఖా న తావ ఫలం గణ్హన్తి, "నను తుమ్హాకం రుక్ఖా ఫలధారినో"తి వత్తబ్బం. సచే "గణ్హథ, భన్తే, అమ్హాకం పుఞ్ఞం భవిస్సతీ"తి దేన్తి, జానాపేత్వా సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి. ఏవం ఆరామేన ఆరామో పరివత్తేతబ్బో. ఏతేనేవ నయేన ఆరామవత్థుపి విహారోపి విహారవత్థుపి ఆరామేన పరివత్తేతబ్బం, ఆరామవత్థునా చ మహన్తేన వా ఖుద్దకేన వా ఆరామఆరామవత్థువిహారవిహారవత్థూని.

కథం విహారేన విహారో పరివత్తేతబ్బో? సఙ్ఘస్స అన్తోగామే గేహం హోతి, మనుస్సానం విహారమజ్ఝే పాసాదో హోతి, ఉభోపి అగ్ఘేన సమకా, సచే మనుస్సా తేన పాసాదేన తం గేహం యాచన్తి, సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి. భిక్ఖూనం చే మహగ్ఘతరం గేహం హోతి, "మహగ్ఘతరం అమ్హాకం గేహ"న్తి వుత్తే చ "కిఞ్చాపి మహగ్ఘతరం పబ్బజితానం అసారుప్పం, న సక్కా తత్థ పబ్బజితేహి వసితుం, ఇదం పన సారుప్పం, గణ్హథా"తి వదన్తి, ఏవమ్పి సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి. సచే పన మనుస్సానం మహగ్ఘం హోతి, "నను తుమ్హాకం గేహం మహగ్ఘ"న్తి వత్తబ్బం. "హోతు, భన్తే, అమ్హాకం పుఞ్ఞం భవిస్సతి, గణ్హథా"తి వుత్తే పన సమ్పటిచ్ఛితుం వట్టతి. ఏవమ్పి విహారేన విహారో పరివత్తేతబ్బో. ఏతేనేవ నయేన విహారవత్థుపి ఆరామోపి ఆరామవత్థుపి విహారేన పరివత్తేతబ్బం, విహారవత్థునా చ మహగ్ఘేన వా అప్పగ్ఘేన వా విహారవిహారవత్థుఆరామఆరామవత్థూని. ఏవం **థావరేన థావర**పరివత్తనం వేదితబ్బం.

గరుభణ్డేన గరుభణ్డపరివత్తనే పన మఞ్చపీఠం మహన్తం వా హోతు ఖుద్దకం వా, అన్తమసో చతురఙ్గులపాదకం గామదారకేహి పంస్వాగారకేసు కీళన్తేహి కతమ్పి సఙ్ఘస్స దిన్నకాలతో పట్ఠాయ గరుభణ్డం హోతి. సచేపి రాజరాజమహామత్తాదయో ఏకప్పహారేనేవ మఞ్చసతం వా మఞ్చసహస్సం వా దేన్తి, సబ్బే కప్పియమఞ్చా సమ్పటిచ్ఛితబ్బా, సమ్పటిచ్ఛిత్వా "వుడ్ఢపటిపాటియా సఙ్ఘికపరిభోగేన పరిభుఞ్జథా"తి దాతబ్బా, పుగ్గలికవసేన న దాతబ్బా. అతిరేకమఞ్చే భణ్డాగారాదీసు పఞ్ఞపేత్వా పత్తచీవరం నిక్ఖిపితుమ్పి వట్టతి. బహిసీమాయ "సఙ్ఘస్స దేమా"తి దిన్నమఞ్చో సఙ్ఘత్థేరస్స వసనట్ఠానే దాతబ్బో. తత్థ చే బహూ మఞ్చా హోన్తి, మఞ్చేన కమ్మం నత్థి. యస్స వసనట్ఠానే కమ్మం అత్థి, తత్థ "సఙ్ఘికపరిభోగేన పరిభుఞ్జథా"తి దాతబ్బో. మహగ్ఘేన సతగ్ఘనకేన వా సహస్సగ్ఘనకేన వా మఞ్చేన అఞ్ఞం

మఞ్చసతం లభతి, పరివత్తేత్వా గహేతబ్బం. న కేవలం మఞ్చేన మఞ్చోయేవ, ఆరామఆరామవత్థువిహారవిహారవత్థుపీఠభిసిబిమ్బోహనానిపి పరివత్తేతుం వట్టన్తి. ఏస నయో పీఠభిసిబిమ్బోహనేసుపి. ఏతేసు పన అకప్పియం న పరిభుఞ్జితబ్బం, కప్పియం సఙ్ఘికపరిభోగేన పరిభుఞ్జితబ్బం. అకప్పియం వా మహగ్ఘం కప్పియం వా పరివత్తేత్వా వుత్తవత్థూని గహేతబ్బాని. అగరుభణ్డుపగం పన భిసిబిమ్బోహనం నామ నత్థి.

౩౨౯. **లోహకుమ్భీ లోహభాణకం లోహకటాహన్తి** ఇమాని తీణి మహన్తాని వా హోన్తు ఖుద్దకాని వా, అన్తమసో పసతమత్తఉదకగణ్హనకానిపి గరుభణ్డానియేవ. **లోహవారకో** పన కాళలోహతమ్బలోహవట్టలోహకంసలోహానం యేన కేనచి కతో సీహళదీపే పాదగణ్హనకో భాజేతబ్బో. పాదో చ నామ మగధనాళియా పఞ్చనాళిమత్తం గణ్హాతి , తతో అతిరేకగణ్హనకో గరుభణ్డం. ఇమాని తావ పాళియం ఆగతాని లోహభాజనాని. పాళియం పన అనాగతాని భిఙ్గారపటిగ్గహఉళఙ్కదబ్బికటచ్ఛుపాతితట్టకసరకసముగ్గఅఙ్గారకపల్లధూమకటచ్ఛుఆదీని ఖుద్దకాని వా మహన్తాని వా సబ్బాని గరుభణ్డాని. పత్తో అయథాలకం తమ్బలోహథాలకన్తి ఇమాని పన భాజనీయాని. కంసలోహవట్టలోహభాజనవికతి సఙ్ఘికపరిభోగేన వా గిహివికటా వా వట్టతి, పుగ్గలికపరిభోగేన న వట్టతి. కంసలోహాదిభాజనం సఙ్ఘస్స దిన్నమ్పి హి పారిహారియం న వట్టతి, గిహివికటనీహారేనేవ పరిభుఞ్జితబ్బన్తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం.

ఠపేత్వా పన భాజనవికతిం అఞ్ఞస్మిమ్పి కప్పియలోహభణ్డే అఞ్జనీ అఞ్జనిసలాకా కణ్ణమలహరణీ సూచి పణ్ణసూచి ఖుద్దకో పిప్ఫలకో ఖుద్దకం ఆరకణ్టకం కుఞ్చికా తాళం కత్తరయట్ఠి వేధకో నత్థుదానం భిణ్డివాలో లోహకూటో లోహకుత్తి లోహగుళో లోహపిణ్డి లోహచక్కలికం అఞ్ఞమ్పి విప్పకతలోహభణ్డం భాజనీయం. ధూమనేత్తఫాలదీపరుక్ఖదీపకపల్లకఓలమ్బకదీపఇత్థిపురిసతిరచ్ఛానగతరూపకాని పన అఞ్ఞాని వా భిత్తిచ్ఛదనకవాటాదీసు ఉపనేతబ్బాని అన్తమసో లోహఖిలకం ఉపాదాయ సబ్బాని లోహభణ్డాని గరుభణ్డానియేవ హోన్తి, అత్తనా లద్ధానిపి పరిహరిత్వా పుగ్గలికపరిభోగేన న పరిభుఞ్జితబ్బాని, సఙ్ఘికపరిభోగేన వా గిహివికటాని వా వట్టన్తి. తిపుభణ్డేపి ఏసేవ నయో. ఖీరపాసాణమయాని తట్టకసరకాదీని గరుభణ్డానియేవ.

ఘటకో పన తేలభాజనం వా పాదగణ్హనకతో అతిరేకమేవ గరుభణ్డం. సువణ్ణరజతహారకూటజాతిఫలికభాజనాని గిహివికటానిపి న వట్టన్తి, పగేవ సఙ్ఘికపరిభోగేన వా పుగ్గలికపరిభోగేన వా. సేనాసనపరిభోగే పన ఆమాసమ్పి అనామాసమ్పి సబ్బం వట్టతి.

వాసిఆదీసు యాయ వాసియా ఠపేత్వా దన్తకట్ఠచ్ఛేదనం వా ఉచ్ఛుతచ్ఛనం వా అఞ్ఞం మహాకమ్మం కాతుం న సక్కా, అయం భాజనీయా. తతో మహన్తతరా యేన కేనచి ఆకారేన కతా వాసి గరుభణ్డమేవ. **ఫరసు** పన అన్తమసో వేజ్జానం సిరావేధనఫరసుపి గరుభణ్డమేవ. **కుఠారియం** ఫరసుసదిసోయేవ వినిచ్ఛయో. యా పన ఆవుధసఙ్ఖేపేన కతా, అయం అనామాసా. **కుదాలో** అన్తమసో చతురఙ్గులమత్తోపి గరుభణ్డమేవ. **నిఖాదనం** చతురస్సముఖం వా హోతు దోణిముఖం వా వఙ్కం వా ఉజుకం వా, అన్తమసో సమ్ముఞ్జనీదణ్డకవేధనమ్పి దణ్డబద్ధం చే, గరుభణ్డమేవ. సమ్ముఞ్జనీదణ్డఖణనకం పన అదణ్డకం ఫలమత్తమేవ. యం సక్కా సిపాటికాయ పక్ఖిపిత్వా పరిహరితుం, తం భాజనీయం. సిఖరమ్పి నిఖాదనేనేవ సఙ్గహితం. యేహి మనుస్సేహి విహారే వాసిఆదీని దిన్నాని హోన్తి, తే చే ఘరే దడ్ఢే వా చోరేహి వా విలుత్తే "దేథ నో, భన్తే, ఉపకరణే, పున పాకతికే కరిస్సామా"తి వదన్తి, దాతబ్బా. సచే ఆహరన్తి, న వారేతబ్బా, అనాహరన్తాపి న చోదేతబ్బా.

కమ్మారతచ్ఛకారచున్దకారనళకారమణికారపత్తబన్ధకానం అధికరణిముట్ఠికసణ్డాసతులాదీని సబ్బాని లోహమయఉపకరణాని సఙ్ఘే దిన్నకాలతో పట్ఠాయ గరుభణ్డాని. తిపుకోట్టకసువణ్ణకారచమ్మకారఉపకరణేసుపి ఏసేవ నయో. అయం పన విసేసో – తిపుకోట్టకఉపకరణేసుపి తిపుచ్ఛేదనకసత్థకం, సువణ్ణకారఉపకరణేసు సువణ్ణచ్ఛేదనకసత్థకం, చమ్మకారఉపకరణేసు కతపరికమ్మచమ్మచ్ఛేదనకఖుద్దకసత్థకన్తి ఇమాని భాజనీయభణ్డాని. నహాపితతున్నకారఉపకరణేసుపి ఠపేత్వా మహాకత్తరిం మహాసణ్డాసం మహాపిప్ఫలికఞ్చ సబ్బం భాజనీయం, మహాకత్తరిఆదీని గరుభణ్డాని.

వల్లిఆదీసు వేత్తవల్లిఆదికా యా కాచి అడ్ఢబాహుప్పమాణా వల్లి సఙ్ఘస్స దిన్నా వా తత్థజాతకా వా రక్ఖితగోపితా గరుభణ్డం హోతి, సా సఙ్ఘకమ్మే చ చేతియకమ్మే చ కతే సచే అతిరేకా హోతి, పుగ్గలికకమ్మేపి ఉపనేతుం వట్టతి. అరక్ఖితా పన గరుభణ్డమేవ న హోతి. సుత్తమకచివాకనాళికేరహీరచమ్మమయా రజ్జుకా వా యోత్తాని వా వాకే చ నాళికేరహీరే చ వట్టేత్వా కతా ఏకవట్టా వా ద్వివట్టా వా సఙ్ఘస్స దిన్నకాలతో పట్ఠాయ గరుభణ్డం. సుత్తం పన అవట్టేత్వా దిన్నం మకచివాకనాళికేరహీరా చ భాజనీయా. యేహి పనేతాని రజ్జుకయోత్తాదీని దిన్నాని హోన్తి, తే అత్తనో కరణీయేన హరన్తా న వారేతబ్బా.

యో కోచి అన్తమసో అట్ఠఙ్గులసూచిదణ్డకమత్తోపి **వేళు** సఙ్ఘస్స దిన్నో వా తత్థజాతకో వా రక్ఖితగోపితో గరుభణ్డం, సోపి సఙ్ఘకమ్మే చ చేతియకమ్మే చ కతే అతిరేకో పుగ్గలికకమ్మే చ దాతుం వట్టతి. పాదగణ్ఠనకతేలనాళి పన కత్తరయట్ఠి ఉపాహనదణ్డకో ఛత్తదణ్డకో ఛత్తసలాకాతి ఇదమేత్థ భాజనీయభణ్డం. దడ్ఢగేహమనుస్సా గణ్హిత్వా గచ్ఛన్తా న వారేతబ్బా. రక్ఖితగోపితం వేళుం గణ్హన్తేన సమకం వా అతిరేకం వా థావరం అన్తమసో తంఅగ్ఘనకవల్లికాయపి ఫాతికమ్మం కత్వా గహేతబ్బో, ఫాతికమ్మం అకత్వా గణ్హన్తేన తత్థేవ వళఞ్జేతబ్బో. గమనకాలే సఙ్ఘికే ఆవాసే ఠపేత్వా గన్తబ్బం, అసతియా గహేత్వా గతేన పహిణిత్వా దాతబ్బో. దేసన్తరగతేన సమ్పత్తవిహారో సఙ్ఘికావాసే ఠపేతబ్బో.

తిణన్తి ముఞ్జఞ్చ పబ్బజఞ్చ ఠపేత్వా అవసేసం యం కిఞ్చి తిణం. యత్థ పన తిణం నత్థి, తత్థ పణ్ణేహి ఛాదేన్తి, తస్మా పణ్ణమ్పి తిణేనేవ సఙ్గహితం. ఇతి ముఞ్జాదీసు యం కిఞ్చి ముట్ఠిప్పమాణం తిణం తాలపణ్ణాదీసు చ ఏకపణ్ణమ్పి సఙ్ఘస్స దిన్నం వా తత్థజాతకం వా బహారామే సఙ్ఘస్స తిణవత్థుతో జాతతిణం వా రక్ఖితగోపితం గరుభణ్డం హోతి, తమ్పి సఙ్ఘకమ్మే చ చేతియకమ్మే చ కతే అతిరేకం పుగ్గలికకమ్మే దాతుం వట్టతి, దడ్ఢగేహమనుస్సా గహేత్వా గచ్ఛన్తా న వారేతబ్బా. అట్ఠఙ్గులప్పమాణోపి రిత్తపోత్థకో గరుభణ్డమేవ.

మత్తికా పకతిమత్తికా వా హోతు పఞ్చవణ్ణా వా సుధా వా సజ్జురసకఙ్గుట్ఠసిలేసాదీసు వా యం కిఞ్చి దుల్లభట్ఠానే ఆనేత్వా దిన్నం తత్థజాతకం వా, రక్ఖితగోపితం తాలఫలపక్కమత్తం గరుభణ్డం హోతి, తమ్పి సఙ్ఘకమ్మే చ చేతియకమ్మే చ నిట్ఠితే అతిరేకం పుగ్గలికకమ్మే చ దాతుం వట్టతి, హిఙ్గుహిఙ్గులకహరితాలమనోసిలఞ్జనాని పన భాజనీయభణ్డాని.

దారుభణ్డే "యో కోచి అట్ఠఙ్గులసూచిదణ్డమత్తోపి దారుభణ్డకో దారుదుల్లభట్ఠానే సఙ్ఘస్స దిన్నో వా తత్థజాతకో వా రక్ఖితగోపితో, అయం గరుభణ్డం హోతీ"తి **కురున్దియం** వుత్తం. **మహాఅట్ఠకథాయం** పన సబ్బమ్పి దారువేళుచమ్మపాసాణాదివికతిం దారుభణ్డేన సఙ్గణ్హిత్వా ఆసన్దికతో పట్ఠాయ దారుభణ్డే వినిచ్ఛయో వుత్తో. తత్రాయం నయో – ఆసన్దికో సత్తఙ్గో భద్దపీఠం పీఠికా ఏకపాదకపీఠం ఆమణ్డకవణ్టకపీఠం ఫలకం కోచ్ఛం పలాలపీఠన్తి ఇమేసు తావ యం

కిఞ్చి ఖుద్దకం వా హోతు మహన్తం వా, సఙ్ఘస్స దిన్నం గరుభణ్డం హోతి. పలాలపీఠేన చేత్థ కదలిపత్తాదిపీఠానిపి సఙ్గహితాని. బ్యగ్ఘచమ్మఓనద్ధమ్పి వాళరూపపరిక్ఖిత్తం రతనపరిసిబ్బితం కోచ్ఛం గరుభణ్డమేవ, వఙ్కఫలకం దీఘఫలకం చీవరధోవనఫలకం ఘట్టనఫలకం ఘట్టనముగ్గరో దన్తకట్ఠచ్ఛేదనగణ్ఠికా దణ్డముగ్గరో అమ్బణం రజనదోణి ఉదకపటిచ్ఛకో దారుమయో వా దన్తమయో వా వేళుమయో వా సపాదకోపి అపాదకోపి సముగ్గో మఞ్జూసా పాదగణ్హనకతో అతిరేకప్పమాణో కరణ్డో ఉదకదోణి ఉదకకటాహం ఉళుఙ్కో కటచ్ఛు పానీయసరావం పానీయసఙ్ఖోతి ఏతేసుపి యం కిఞ్చి సఙ్ఘే దిన్నం గరుభణ్డం. సఙ్ఖథాలకం పన భాజనీయం, తథా దారుమయో ఉదకతుమ్బో.

పాదకథలికమణ్డలం దారుమయం వా హోతు చోళపణ్ణాదిమయం వా, సబ్బం గరుభణ్డం. ఆధారకో పత్తపిధానం తాలవణ్టం బీజనీ చఙ్కోటకం పచ్ఛి యట్ఠిసమ్ముఞ్జనీ ముట్ఠిసమ్ముఞ్జనీతి ఏతేసుపి యం కిఞ్చి ఖుద్దకం వా హోతు మహన్తం వా, దారువేళుపణ్ణచమ్మాదీసు యేన కేనచి కతం గరుభణ్డమేవ. థమ్భతులాసోపానఫలకాదీసు దారుమయం వా పాసాణమయం వా యం కిఞ్చి గేహసమ్భారరూపం యో కోచి కటసారకో యం కిఞ్చి భూమత్థరణం యం కిఞ్చి అకప్పియచమ్మం, సబ్బం సఙ్ఘే దిన్నం గరుభణ్డం, భూమత్థరణం కాతుం వట్టతి. ఏళకచమ్మం పన పచ్చత్థరణగతికం హోతి, తమ్పి గరుభణ్డమేవ. కప్పియచమ్మాని భాజనీయాని. **కురున్దియం** పన "సబ్బం మఞ్చప్పమాణం చమ్మం గరుభణ్డ"న్తి వుత్తం.

ఉదుక్ఖలం ముసలం సుప్పం నిసదం నిసదపోతో పాసాణదోణి పాసాణకటాహం తురివేమభస్తాది సబ్బం పేసకారాదిభణ్డం సబ్బం కసిభణ్డం సబ్బం చక్కయుత్తకం యానం గరుభణ్డమేవ. మఞ్చపాదో మఞ్చఅటనీ పీఠపాదో పీఠఅటనీ వాసిఫరసుఆదీనం దణ్డాతి ఏతేసు యం కిఞ్చి విప్పకతతచ్ఛనకమ్మం అనిట్ఠితమేవ భాజనీయం, తచ్ఛితమట్ఠం పన గరుభణ్డం హోతి. అనుఞ్ఞాతవాసియా పన దణ్డో ఛత్తముట్ఠిపణ్ణం కత్తరయట్ఠి ఉపాహనా అరణిసహితం ధమ్మకరణో పాదగణ్హనకతో అనతిరిత్తం ఆమలకతుమ్బం ఆమలకఘటో లాబుకతుమ్బం లాబుఘటో విసాణకతుమ్బన్తి సబ్బమేవేతం భాజనీయం, తతో మహన్తతరం గరుభణ్డం. హత్థిదన్తో వా యం కిఞ్చి విసాణం వా అతచ్ఛితం యథాగతమేవ భాజనీయం. తేహి కతమఞ్చపాదాదీసు పురిమసదిసోయేవ వినిచ్ఛయో. తచ్ఛితనిట్ఠితోపి హిఙ్గుకరణ్డకో గణ్ఠికా విధో అఞ్జనీ అఞ్జనీసలాకా ఉదకపుఞ్ఛనీతి ఇదం సబ్బం భాజనీయమేవ.

మత్తికాభణ్డే సబ్బం మనుస్సానం ఉపభోగపరిభోగం ఘటపీఠరాదికులాలభాజనం పత్తకటాహం అఙ్గారకటాహం ధూమదానం దీపరుక్ఖకో దీపకపల్లికా చయనిట్ఠకా ఛదనిట్ఠకా థూపికాతి సఙ్ఘస్స దిన్నకాలతో పట్ఠాయ గరుభణ్డం, పాదగణ్హనకతో అనతిరిత్తప్పమాణో పన ఘటకో పత్తం థాలకం కఞ్చనకో కుణ్డికాతి ఇదమేత్థ భాజనీయభణ్డం. యథా చ మత్తికాభణ్డే, ఏవం లోహభణ్డేపి కుణ్డికా భాజనీయకోట్ఠాసమేవ భజతీతి అయమేత్థ అనుపుబ్బికథా.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

గరుభణ్డవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౩౧. చోదనాదివినిచ్ఛయకథా

౨౩౦. చోదనాదివినిచ్ఛయోతి ఏత్థ (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౩౮౫-౬) పన చోదేతుం కో లభతి, కో న లభతి? దుబ్బలచోదకవచనం తావ గహేత్వా కోచి న లభతి. దుబ్బలచోదకో నామ సమ్బహులేసు కథాసల్లాపేన నిసిన్నేసు ఏకో ఏకం ఆరబ్భ అనోదిస్సకం కత్వా పారాజికవత్థుం కథేతి, అఞ్ఞో తం సుత్వా ఇతరస్స గన్త్వా ఆరోచేతి, సో తం ఉపసఙ్కమిత్వా "త్వం కిర మం ఇదఞ్చిదఞ్చ వదసీ"తి భణతి, సో "నాహం ఏవరూపం జానామి, కథాపవత్తియం పన మయా అనోదిస్సకం కత్వా వుత్తమత్థి. సచే అహం తవ ఇమం దుక్ఖుప్పత్తిం జానేయ్యం, ఏత్తకమ్పి న కథేయ్య"న్తి. అయం దుబ్బలచోదకో. తస్సేతం కథాసల్లాపం గహేత్వా తం భిక్ఖుం కోచి చోదేతుం న లభతి, ఏతం పన అగ్గహేత్వా సీలసమ్పన్నో భిక్ఖు భిక్ఖుం వా భిక్ఖునిం వా, సీలసమ్పన్నా చ భిక్ఖునీ భిక్ఖునీమేవ చోదేతుం లభతీతి మహాపదుమత్థేరో ఆహ. మహాసుమత్థేరో పన "పఞ్చపి సహధమ్మికా లభన్తీ"తి ఆహ. గోదత్తత్థేరో "న కోచి న లభతీ"తి వత్వా "భిక్ఖుస్స సుత్వా చోదేతి, భిక్ఖునియా సుత్వా…పే॰… తిత్థియసావకానం సుత్వా చోదేతీ"తి ఇదం సుత్తం ఆహరి. తిణ్ణమ్పి థేరానం వాదే చుదితకస్సేవ పటిఞ్ఞాయ కారేతబ్బో.

అయం పన చోదనా నామ దిట్ఠచోదనా సుతచోదనా పరిసఙ్కితచోదనాతి తివిధా హోతి. అపరాపి చతుబ్బిధా హోతి సీలవిపత్తిచోదనా ఆచారవిపత్తిచోదనా దిట్ఠివిపత్తిచోదనా ఆజీవవిపత్తిచోదనాతి. తత్థ గరుకానం ద్విన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం వసేన **సీలవిపత్తిచోదనా** వేదితబ్బా , అవసేసానం వసేన **ఆచారవిపత్తిచోదనా,** మిచ్ఛాదిట్ఠిఅన్తగ్గాహికదిట్ఠివసేన **దిట్ఠివిపత్తిచోదనా,** ఆజీవహేతు పఞ్ఞత్తానం ఛన్నం సిక్ఖాపదానం వసేన **ఆజీవవిపత్తిచోదనా** వేదితబ్బా.

అపరాపి చతుబ్బిధా హోతి వత్థుసన్దస్సనా ఆపత్తిసన్దస్సనా సంవాసపటిక్ఖేపో సామీచిపటిక్ఖేపోతి. తత్థ **వత్థుసన్దస్సనా** నామ "త్వం మేథునం ధమ్మం పటిసేవి, అదిన్నం ఆదియి, మనుస్సం ఘాతయిత్థ, అభూతం ఆరోచయిత్థా"తి ఏవం పవత్తా. **ఆపత్తిసన్దస్సనా** నామ "త్వం మేథునధమ్మపారాజికాపత్తిం ఆపన్నో"తిఏవమాదినయప్పవత్తా. **సంవాసపటిక్ఖేపో** నామ "నత్థి తయా సద్ధిం ఉపోసథో వా పవారణా వా సఙ్ఘకమ్మం వా"తి ఏవం పవత్తో. **సామీచిపటిక్ఖేపో** నామ అభివాదనపచ్చుట్ఠానఅఞ్జలీకమ్మబీజనాదికమ్మానం అకరణం. తం పటిపాటియా వన్దనాదీని కరోన్తో ఏకస్స అకత్వా సేసానం కరణకాలే వేదితబ్బం. ఏత్తావతాపి చోదనా నామ హోతి. యాగుభత్తాదినా పన యం ఇచ్ఛతి, తం ఆపుచ్ఛతి, న తావతా చోదనా హోతి.

అపరా **పాతిమోక్ఖట్ఠపనక్ఖన్ధకే** (చూళవ॰ ౩౮౭) "ఏకం, భిక్ఖవే, అధమ్మికం పాతిమోక్ఖట్ఠపనం, ఏకం ధమ్మిక"న్తిఆదిం కత్వా యావ దస అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని, దస ధమ్మికానీతి ఏవం అధమ్మికా పఞ్చపఞ్ఞాస, ధమ్మికా పఞ్చపఞ్ఞాసాతి దసుత్తరసతం చోదనా వుత్తా. తా దిట్ఠేన చోదేన్తస్స దసుత్తరసతం, సుతేన చోదేన్తస్స దసుత్తరసతం, పరిసఙ్కాయ చోదేన్తస్స దసుత్తరసతన్తి తింసాధికాని తీణి సతాని హోన్తి. తాని కాయేన చోదేన్తస్స, వాచాయ చోదేన్తస్స, కాయవాచాయ చోదేన్తస్సాతి తిగుణాని కతాని నవుతాధికాని నవ సతాని హోన్తి. తాని అత్తనా చోదేన్తస్సపి పరేన చోదాపేన్తస్సపి తత్తకానేవాతి వీసతిఊనాని ద్వే సహస్సాని హోన్తి. పున దిట్ఠాదిభేదే సమూలికామూలికవసేన అనేకసహస్సా చోదనా హోన్తీతి వేదితబ్బా.

౨౩౧. వుత్తప్పభేదాసు పన ఇమాసు చోదనాసు యాయ కాయచి చోదనాయ వసేన సఙ్ఘమజ్ఝే ఓసటే వత్థుస్మిం చుదితకచోదకా వత్తబ్బా "తుమ్హే అమ్హాకం వినిచ్ఛయేన తుట్ఠా భవిస్సథా"తి. సచే "భవిస్సామా"తి వదన్తి, సఙ్ఘేన తం అధికరణం సమ్పటిచ్ఛితబ్బం. అథ పన "వినిచ్ఛినథ తావ, భన్తే, సచే అమ్హాకం ఖమిస్సతి, గణ్హిస్సామా"తి వదన్తి, "చేతియం తావ వన్దథా"తిఆదీని వత్వా దీఘసుత్తం కత్వా విస్సజ్జితబ్బం. తే చే చిరరత్తం కిలన్తా పక్కన్తపరిసా ఉపచ్ఛిన్నపక్ఖా హుత్వా పున యాచన్తి, యావతతియం పటిక్ఖిపిత్వా యదా నిమ్మదా హోన్తి, తదా నేసం అధికరణం వినిచ్ఛినితబ్బం. వినిచ్ఛినన్తేహి చ సచే అలజ్జుస్సన్నా హోతి పరిసా, ఉబ్బాహికాయ తం అధికరణం వినిచ్ఛినితబ్బం. సచే బాలుస్సన్నా హోతి పరిసా, "తుమ్హాకం సభాగే వినయధరే పరియేసథా"తి వినయధరే పరియేసాపేత్వా యేన ధమ్మేన యేన వినయేన యేన సత్థుసాసనేన తం అధికరణం వూపసమ్మతి, తథా తం అధికరణం వూపసమేతబ్బం.

తత్థ చ **ధమ్మో**తి భూతం వత్థు. **వినయో**తి చోదనా చేవ సారణా చ. **సత్థుసాసన**న్తి ఞత్తిసమ్పదా చ అనుస్సావనసమ్పదా చ. తస్మా చోదకేన వత్థుస్మిం ఆరోచితే చుదితకో పుచ్ఛితబ్బో "సన్తమేతం, నో"తి. ఏవం వత్థుం ఉపపరిక్ఖిత్వా భూతేన వత్థునా చోదేత్వా సారేత్వా ఞత్తిసమ్పదాయ చ అనుస్సావనసమ్పదాయ చ తం అధికరణం వూపసమేతబ్బం. తత్ర చే అలజ్జీ లజ్జిం చోదేతి, సో చ అలజ్జీ బాలో హోతి అబ్యత్తో, నాస్స నయో దాతబ్బో, ఏవం పన వత్తబ్బో "కిమ్హి నం చోదేసీ"తి. అద్ధా సో వక్ఖతి "కిమిదం, భన్తే, కిమ్హి నం నామా"తి. "త్వం కిమ్హి నమ్పి న జానాసి, న యుత్తం తయా ఏవరూపేన బాలేన పరం చోదేతు"న్తి ఉయ్యోజేతబ్బో, నాస్స అనుయోగో దాతబ్బో. సచే పన సో అలజ్జీ పణ్డితో హోతి బ్యత్తో, దిట్ఠేన వా సుతేన వా అజ్ఝోత్థరిత్వా సమ్పాదేతుం సక్కోతి, ఏతస్స అనుయోగం దత్వా లజ్జిస్సేవ పటిఞ్ఞాయ కమ్మం కాతబ్బం.

సచే లజ్జీ అలజ్జిం చోదేతి, సో చ లజ్జీ బాలో హోతి అబ్యత్తో, న సక్కోతి అనుయోగం దాతుం, తస్స నయో దాతబ్బో "కిమ్హి నం చోదేసి సీలవిపత్తియా వా ఆచారవిపత్తిఆదీసు వా ఏకిస్సా"తి. కస్మా పన ఇమస్సేవ ఏవం నయో దాతబ్బో, న ఇతరస్సాతి, నను న యుత్తం వినయధరానం అగతిగమనన్తి? న యుత్తమేవ. ఇదం పన అగతిగమనం న హోతి, ధమ్మానుగ్గహో నామ ఏసో. అలజ్జినిగ్గహత్థాయ హి లజ్జిపగ్గహత్థాయ చ సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. తత్ర అలజ్జీ నయం లభిత్వా అజ్ఝోత్థరన్తో ఏహితి, లజ్జీ పన నయం లభిత్వా దిట్ఠే దిట్ఠసన్తానేన సుతే సుతసన్తానేన పతిట్ఠాయ కథేస్సతి, తస్మా తస్స ధమ్మానుగ్గహో వట్టతి. సచే పన సో లజ్జీ పణ్డితో హోతి బ్యత్తో, పతిట్ఠాయ కథేతి, అలజ్జీ చ "ఏతమ్పి నత్థి, ఏతమ్పి నత్థీ"తి పటిఞ్ఞం న దేతి, అలజ్జిస్స పటిఞ్ఞాయ ఏవ కాతబ్బం.

తదత్థదీపనత్థఞ్చ ఇదం వత్థు వేదితబ్బం – తిపిటకచూళాభయత్థేరో కిర లోహపాసాదస్స హేట్ఠా భిక్ఖూనం వినయం కథేత్వా సాయన్హసమయే వుట్ఠాతి, తస్స వుట్ఠానసమయే ద్వే అత్తపచ్చత్థికా కథం పవత్తేసుం. ఏకో "ఏతమ్పి నత్థి, ఏతమ్పి నత్థీ"తి పటిఞ్ఞం న దేతి, అథ అప్పావసేసే పఠమయామే థేరస్స తస్మిం పుగ్గలే "అయం పతిట్ఠాయ కథేతి, అయం పన పటిఞ్ఞం న దేతి, బహూని చ వత్థూని ఓసటాని, అద్ధా ఏతం కతం భవిస్సతీ"తి అసుద్ధలద్ధి ఉప్పన్నా. తతో బీజనీదణ్డకేన పాదకథలికాయ సఞ్ఞం దత్వా "అహం, ఆవుసో, వినిచ్ఛినితుం అననుచ్ఛవికో, అఞ్ఞేన వినిచ్ఛినాపేహీ"తి ఆహ. "కస్మా, భన్తే"తి? థేరో తమత్థం ఆరోచేసి. చుదితకపుగ్గలస్స కాయే డాహో ఉట్ఠితో, తతో సో థేరం వన్దిత్వా "భన్తే, వినిచ్ఛినితుం అనురూపేన వినయధరేన నామ తుమ్హాదిసేనేవ భవితుం వట్టతి, చోదకేన చ ఈదిసేనేవ భవితుం వట్టతీ"తి వత్వా సేతకాని నివాసేత్వా "చిరం కిలమితాత్థ మయా"తి ఖమాపేత్వా పక్కామి.

ఏవం లజ్జినా చోదియమానో అలజ్జీ బహూసుపి వత్థూసు ఉప్పన్నేసు పటిఞ్ఞం న దేతి, సో నేవ "సుద్ధో"తి వత్తబ్బో, న "అసుద్ధో"తి, జీవమతకో నామ ఆమకపూతికో నామ చేస. సచే పనస్స అఞ్ఞమ్పి తాదిసం వత్థు ఉప్పజ్జతి, న వినిచ్ఛినితబ్బం, తథా నాసితకో భవిస్సతి . సచే పన అలజ్జీయేవ అలజ్జిం చోదేతి, సో వత్తబ్బో "ఆవుసో, తవ వచనేనాయం కిం సక్కా వత్తు"న్తి. ఇతరమ్పి తథేవ వత్వా "ఉభోపి ఏకసమ్భోగపరిభోగా హుత్వా జీవథా"తి ఉయ్యోజేతబ్బా. సీలత్థాయ నేసం వినిచ్ఛయో న కాతబ్బో, పత్తచీవరపరివేణాదిఅత్థాయ పన పతిరూపం సక్ఖిం లభిత్వా కాతబ్బోతి.

అథ లజ్జీ లజ్జిం చోదేతి, వివాదో చ నేసం కిస్మిఞ్చిదేవ అప్పమత్తకే హోతి, సఞ్ఞాపేత్వా "మా ఏవం కరోథా"తి అచ్చయం దేసాపేత్వా ఉయ్యోజేతబ్బా . అథ పనేత్థ చుదితకేన సహసా విరద్ధం హోతి, ఆదితో పట్ఠాయ అలజ్జీ నామ నత్థి. సో చ పక్ఖానురక్ఖణత్థాయ పటిఞ్ఞం న దేతి, "మయం సద్దహామ, మయం సద్దహామా"తి బహూ ఉట్ఠహన్తి, సో తేసం పటిఞ్ఞాయ ఏకవారం ద్వేవారం సుద్ధో హోతు, అథ పన విరద్ధకాలతో పట్ఠాయ ఠానే న తిట్ఠతి, వినిచ్ఛయో న దాతబ్బో.

౨౩౨. అదిన్నాదానవత్థుం వినిచ్ఛినన్తేన (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౯౨) పన పఞ్చవీసతి అవహారా సాధుకం సల్లక్ఖేతబ్బా. తేసు చ కుసలేన వినయధరేన ఓతిణ్ణం వత్థుం సహసా అవినిచ్ఛినిత్వావ **పఞ్చ ఠానాని** ఓలోకేతబ్బాని, యాని సన్ధాయ పోరాణా ఆహు –

> "వత్థుం కాలఞ్చ దేసఞ్చ, అగ్ఘం పరిభోగపఞ్చమం;
>
> తులయిత్వా పఞ్చ ఠానాని, ధారేయ్యత్థం విచక్ఖణో"తి. (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౯౨);

తత్థ **వత్థు**న్తి భణ్డం. అవహారకేన హి "మయా ఇదం నామ అవహట"న్తి వుత్తేపి ఆపత్తిం అనారోపేత్వావ తం భణ్డం "ససామికం వా అసామికం వా"తి ఉపపరిక్ఖితబ్బం. ససామికేపి సామికానం సాలయభావో వా నిరాలయభావో వా ఉపపరిక్ఖితబ్బో. సచే తేసం సాలయకాలే అవహటం, భణ్డం అగ్ఘాపేత్వా ఆపత్తి కాతబ్బా. సచే నిరాలయకాలే, పారాజికేన న కాతబ్బా. భణ్డసామికేసు పన భణ్డం ఆహరాపేన్తేసు భణ్డం దాతబ్బం. అయమేత్థ సామీచి.

ఇమస్స పనత్థస్స దీపనత్థమిదం వత్థు – భాతియరాజకాలే కిర మహాచేతియపూజాయ దక్ఖిణదిసతో ఏకో భిక్ఖు సత్తహత్థం పణ్డుకాసావం అంసే కరిత్వా చేతియఙ్గణం పావిసి. తఙ్ఖణమేవ చ రాజాపి చేతియవన్దనత్థం ఆగతో. తతో ఉస్సారణాయ వత్తమానాయ మహాజనసమ్మద్దో అహోసి. అథ సో భిక్ఖు జనసమ్మద్దపీళితో అంసతో పతన్తం కాసావం అదిస్వావ నిక్ఖన్తో, నిక్ఖమిత్వా కాసావం అపస్సన్తో "కో ఈదిసే జనసమ్మద్దే కాసావం లచ్ఛతి, న దాని తం మయ్హ"న్తి ధురనిక్ఖేపం కత్వా గతో. అథఞ్ఞో భిక్ఖు పచ్ఛా ఆగచ్ఛన్తో తం కాసావం దిస్వా థేయ్యచిత్తేన గహేత్వా పున విప్పటిసారీ హుత్వా "అస్సమణో దానిమ్హి, విబ్భమిస్సామీ"తి చిత్తే ఉప్పన్నే "వినయధరే పుచ్ఛిత్వా ఞస్సామీ"తి చిన్తేసి.

తేన సమయేన చూళసుమనత్థేరో నామ సబ్బపరియత్తిధరో వినయాచరియపామోక్ఖో మహావిహారే పటివసతి. సో భిక్ఖు థేరం ఉపసఙ్కమిత్వా వన్దిత్వా ఓకాసం కారేత్వా అత్తనో కుక్కుచ్చం పుచ్ఛి. థేరో తేన భట్ఠే జనకాయే పచ్ఛా ఆగన్త్వా గహితభావం ఞత్వా "అత్థి దాని ఏత్థ ఓకాసో"తి చిన్తేత్వా ఆహ "సచే కాసావసామికం భిక్ఖుం ఆనేయ్యాసి, సక్కా భవేయ్య తవ పతిట్ఠా కాతు"న్తి. కథాహం, భన్తే, తం దక్ఖిస్సామీతి. తహిం తహిం గన్త్వా ఓలోకేహీతి. సో పఞ్చపి మహావిహారే ఓలోకేత్వా నేవ అద్దక్ఖి. తతో నం థేరో పుచ్ఛి "కతరాయ దిసాయ బహూ భిక్ఖూ ఆగచ్ఛన్తీ"తి? "దక్ఖిణదిసాయ, భన్తే"తి. తేన హి

కాసావం దీఘతో చ తిరియఞ్చ మినిత్వా ఠపేహి, ఠపేత్వా దక్ఖిణదిసాయ విహారపటిపాటియా విచినిత్వా తం భిక్ఖుం ఆనేహీతి. సో తథా కత్వా తం భిక్ఖుం దిస్వా థేరస్స సన్తికం ఆనేసి. థేరో పుచ్ఛి "తవేదం కాసావ"న్తి? "ఆమ, భన్తే"తి. కుహిం తే పాతితన్తి? సో సబ్బం ఆచిక్ఖి. థేరో తేన కతం ధురనిక్ఖేపం సుత్వా ఇతరం పుచ్ఛి "తయా ఇదం కుహిం దిస్వా గహిత"న్తి? సోపి సబ్బం ఆరోచేసి. తతో తం థేరో ఆహ "సచే తే సుద్ధచిత్తేన గహితం అభవిస్స, అనాపత్తియేవ తే అస్స, థేయ్యచిత్తేన పన గహితత్తా దుక్కటం ఆపన్నోసి, తం దేసేత్వా అనాపత్తికో హోతి, ఇదఞ్చ కాసావం అత్తనో సన్తకం కత్వా ఏతస్సేవ భిక్ఖునో దేహీ"తి. సో భిక్ఖు అమతేనేవ అభిసిత్తో వరమస్సాసప్పత్తో అహోసి. ఏవం వత్థు ఓలోకేతబ్బం.

కాలోతి అవహారకాలో. తదేవ హి భణ్డం కదాచి అప్పగ్ఘం హోతి, కదాచి మహగ్ఘం. తస్మా తం భణ్డం యస్మిం కాలే అవహటం, తస్మింయేవ కాలే యో తస్స అగ్ఘో హోతి, తేన అగ్ఘేన ఆపత్తి కారేతబ్బా. ఏవం కాలో ఓలోకేతబ్బో.

దేసోతి అవహారదేసో. తఞ్హి భణ్డం యస్మిం దేసే అవహటం, తస్మింయేవ దేసే యో తస్స అగ్ఘో హోతి, తేన అగ్ఘేన ఆపత్తి కారేతబ్బా. భణ్డుట్ఠానదేసే హి భణ్డం అప్పగ్ఘం హోతి, అఞ్ఞత్థ మహగ్ఘం.

ఇమస్సాపి చ అత్థస్స దీపనత్థమిదం వత్థు – అన్తరసముద్దే కిర ఏకో భిక్ఖు సుసణ్ఠానం నాళికేరం లభిత్వా భమం ఆరోపేత్వా సఙ్ఖథాలకసదిసం మనోరమం పానీయథాలకం కత్వా తత్థేవ ఠపేత్వా చేతియగిరిం అగమాసి . అఞ్ఞో భిక్ఖు అన్తరసముద్దం గన్త్వా తస్మిం విహారే పటివసన్తో తం థాలకం దిస్వా థేయ్యచిత్తేన గహేత్వా చేతియగిరిమేవ ఆగతో. తస్స తత్థ యాగుం పివన్తస్స తం థాలకం దిస్వా థాలకసామికో భిక్ఖు ఆహ "కుతో తే ఇదం లద్ధ"న్తి. అన్తరసముద్దతో మే ఆనీతన్తి. సో తం "నేతం తవ సన్తకం, థేయ్యాయ తే గహిత"న్తి సఙ్ఘమజ్ఝం ఆకడ్ఢి. తత్థ చ వినిచ్ఛయం అలభిత్వా మహావిహారం అగమింసు, తత్థ చ భేరిం పహరాపేత్వా మహాచేతియసమీపే సన్నిపాతం కత్వా వినిచ్ఛయం ఆరభింసు. వినయధరత్థేరా అవహారం సఞ్ఞాపేసుం.

తస్మిఞ్చ సన్నిపాతే ఆభిధమ్మికగోదత్తత్థేరో నామ వినయకుసలో హోతి, సో ఏవమాహ "ఇమినా ఇదం థాలకం కుహిం అవహట"న్తి? "అన్తరసముద్దే అవహట"న్తి. తత్థ తం కిం అగ్ఘతీతి. న కిఞ్చి అగ్ఘతి. తత్ర హి నాళికేరం భిన్దిత్వా మిఞ్జం ఖాదిత్వా కపాలం ఛడ్డేతి, దారుఅత్థం పన ఫరతీతి. ఇమస్స భిక్ఖునో ఏత్థ హత్థకమ్మం కిం అగ్ఘతీతి? మాసకం వా ఊనమాసకం వాతి. అత్థి పన కత్థచి సమ్మాసమ్బుద్ధేన మాసకే వా ఊనమాసకే వా పారాజికం పఞ్ఞత్తన్తి. ఏవం వుత్తే "సాధు సాధు, సుకథితం సువినిచ్ఛిత"న్తి ఏకసాధుకారో అహోసి. తేన చ సమయేన భాతియరాజాపి చేతియవన్దనత్థం నగరతో నిక్ఖన్తో తం సద్దం సుత్వా "కిం ఇద"న్తి పుచ్ఛిత్వా సబ్బం పటిపాటియా సుత్వా నగరే భేరిం చరాపేసి "మయి సన్తే భిక్ఖూనమ్పి భిక్ఖునీనమ్పి గిహీనమ్పి అధికరణం ఆభిధమ్మికగోదత్తత్థేరేన వినిచ్ఛితం సువినిచ్ఛితం, తస్స వినిచ్ఛయే అతిట్ఠమానం రాజాణాయ ఠపేమీ"తి. ఏవం దేసో ఓలోకేతబ్బో.

అగ్ఘోతి భణ్డగ్ఘో. నవభణ్డస్స హి యో అగ్ఘో హోతి, సో పచ్ఛా పరిహాయతి. యథా నవధోతో పత్తో అట్ఠ వా దస వా అగ్ఘతి, సో పచ్ఛా భిన్నో వా ఛిద్దో వా ఆణిగణ్ఠికాహతో వా అప్పగ్ఘో హోతి, తస్మా న సబ్బదా భణ్డం పకతిఅగ్ఘేనేవ కాతబ్బన్తి. ఏవం అగ్ఘో ఓలోకేతబ్బో.

పరిభోగోతి భణ్డపరిభోగో. పరిభోగేనపి హి వాసిఆదిభణ్డస్స అగ్ఘో పరిహాయతి. తస్మా ఏవం ఉపపరిక్ఖితబ్బం – సచే కోచి కస్సచి పాదగ్ఘనకం వాసిం హరతి, తత్ర వాసిసామికో పుచ్ఛితబ్బో "తయా అయం వాసి కిత్తకేన కీతా"తి? "పాదేన, భన్తే"తి.

కిం పన తే కిణిత్వావ ఠపితా, ఉదాహు నం వళఞ్జేసీతి? సచే వదతి "ఏకదివసం మే దన్తకట్ఠం వా రజనఛల్లి వా పత్తపచనకదారు వా ఛిన్నం, ఘంసిత్వా వా నిసితా"తి, అథస్స పోరాణకో అగ్ఘో భట్ఠోతి వేదితబ్బో. యథా చ వాసియా, ఏవం అఞ్జనియా వా అఞ్జనిసలాకాయ వా కుఞ్చికాయ వా పలాలేన వా థుసేహి వా ఇట్ఠకచుణ్ణేన వా ఏకవారం ఘంసిత్వా ధోవితమత్తేనపి అగ్ఘో భస్సతి. తిపుమణ్డలస్స మకరదన్తచ్ఛేదనేనపి పరిమజ్జనమత్తేనపి, ఉదకసాటకస్స సకిం నివాసనపారుపనేనపి పరిభోగసీసేన అంసే వా సీసే వా ఠపనమత్తేనపి, తణ్డులాదీనం పప్ఫోటనేనపి తతో ఏకం వా ద్వే వా అపనయనేనపి అన్తమసో ఏకం పాసాణసక్ఖరం ఉద్ధరిత్వా ఛడ్డితమత్తేనపి, సప్పితేలాదీనం భాజనన్తరపఅవత్తనేనపి అన్తమసో తతో మక్ఖికం వా కిపిల్లికం వా ఉద్ధరిత్వా ఛడ్డితమత్తేనపి, గుళపిణ్డకస్స మధురభావజాననత్థం నఖేన విజ్ఝిత్వా అణుమత్తం గహితమత్తేనపి అగ్ఘో భస్సతి. తస్మా యం కిఞ్చి పాదగ్ఘనకం వుత్తనయేనేవ సామికేహి పరిభోగేన ఊనం కతం హోతి, న తం అవహటో భిక్ఖు పారాజికేన కాతబ్బోతి. ఏవం అగ్ఘో ఓలోకేతబ్బో.

ఏవం ఇమాని తులయిత్వా పఞ్చ ఠానాని ధారేయ్య అత్థం విచక్ఖణో, ఆపత్తిం వా అనాపత్తిం వా గరుకం వా లహుకం వా ఆపత్తిం యథాఠానే ఠపేయ్యాతి. తేనాహు అట్ఠకథాచరియా –

"సిక్ఖాపదం సమం తేన, అఞ్ఞం కిఞ్చి న విజ్జతి;
అనేకనయవోకిణ్ణం, గమ్భీరత్థవినిచ్ఛయం.

"తస్మా వత్థుమ్హి ఓతిణ్ణే, భిక్ఖునా వినయఞ్ఞునా;
వినయానుగ్గహేనేత్థ, కరోన్తేన వినిచ్ఛయం.

"పాళిం అట్ఠకథఞ్చేవ, సాధిప్పాయమసేసతో;
ఓగయ్హ అప్పమత్తేన, కరణీయో వినిచ్ఛయో.

"ఆపత్తిదస్సనుస్సాహో, న కత్తబ్బో కుదాచనం;
పస్సిస్సామి అనాపత్తి-మితి కయిరాథ మానసం.

"పస్సిత్వాపి చ ఆపత్తిం, అవత్వావ పునప్పునం;
వీమంసిత్వాథ విఞ్ఞూహి, సంసన్దిత్వా చ తం వదే.

"కప్పియేపి చ వత్థుస్మిం, చిత్తస్స లహువత్తినో;
వసేన సామఞ్ఞగుణా, చవన్తీధ పుథుజ్జనా.

"తస్మా పరపరిక్ఖారం, ఆసీవిసమివోరగం;
అగ్గిం వియ చ సమ్పస్సం, నామసేయ్య విచక్ఖణో"తి. (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౧౬౦-౧ తత్రాయం అనుసాసనీ);

౨౩౩. ఉత్తరిమనుస్సధమ్మారోచనం వినిచ్ఛినన్తేన (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౧౯౭) పన "కిం తే అధిగతం. కిన్తి తే అధిగతం, కదా తే అధిగతం, కత్థ తే అధిగతం, కతమే తే కిలేసా పహీనా, కతమేసం త్వం ధమ్మానం లాభీ"తి ఇమాని ఛ ఠానాని

వినోధేతబ్బాని. సచే హి కోచి భిక్ఖు ఉత్తరిమనుస్సధమ్మాధిగమం బ్యాకరేయ్య, న సో ఏత్తావతా సక్కారో కాతబ్బో, ఇమేసం పన ఛన్నం ఠానానం సోధనత్థం ఏవం వత్తబ్బో "కిం తే అధిగతం, కిం ఝానం ఉదాహు విమోక్ఖాదీసు అఞ్ఞతర"న్తి. యో హి యేన అధిగతో ధమ్మో, సో తస్స పాకటో హోతి. సచే "ఇదం నామ మే అధిగత"న్తి వదతి, తతో "కిన్తి తే అధిగత"న్తి పుచ్ఛితబ్బో, "అనిచ్చలక్ఖణాదీసు కిం ధురం కత్వా అట్ఠతింసాయ వా ఆరమ్మణేసు రూపారూపఅజ్ఝత్తబహిద్ధాదిభేదేసు వా ధమ్మేసు కేన ముఖేన అభినివిసిత్వా"తి. యో హి యస్సాభినివేసో, సో తస్స పాకటో హోతి. సచే "అయం నామ మే అభినివేసో, ఏవం మయా అధిగత"న్తి వదతి, తతో "కదా తే అధిగత"న్తి పుచ్ఛితబ్బో, "కిం పుబ్బణ్హే, ఉదాహు మజ్ఝన్హికాదీసు అఞ్ఞతరస్మిం కాలే"తి. సబ్బేసఞ్హి అత్తనా అధిగతకాలో పాకటో హోతి. సచే "అముకస్మిం నామ కాలే అధిగక"న్తి వదతి, తతో "కత్థ తే అధిగత"న్తి పుచ్ఛితబ్బో, "కిం దివాట్ఠానే, ఉదాహు రత్తిట్ఠానాదీసు అఞ్ఞతరస్మిం ఓకాసే"తి. సబ్బేసఞ్హి అత్తనా అధిగతోకాసో పాకటో హోతి. సచే "అముకస్మిం నామ మే ఓకాసే అధిగత"న్తి వదతి, తతో "కతమే తే కిలేసా పహీనా"తి పుచ్ఛితబ్బో, "కిం పఠమమగ్గవజ్ఝా, ఉదాహు దుతియాదిమగ్గవజ్ఝా"తి. సబ్బేసఞ్హి అత్తనా అధిగతమగ్గేన పహీనా కిలేసా పాకటా హోన్తి.

సచే "ఇమే నామ మే కిలేసా పహీనా"తి వదతి, తతో "కతమేసం త్వం ధమ్మానం లాభీ"తి పుచ్ఛితబ్బో, "కిం సోతాపత్తిమగ్గస్స, ఉదాహు సకదాగామిమగ్గాదీసు అఞ్ఞతరస్సా"తి. సబ్బేసఞ్హి అత్తనా అధిగతధమ్మో పాకటో హోతి. సచే "ఇమేసం నామాహం ధమ్మానం లాభీ"తి వదతి, ఏత్తావతాపిస్స వచనం న సద్ధాతబ్బం. బహుస్సుతా హి ఉగ్గహపరిపుచ్ఛాకుసలా భిక్ఖూ ఇమాని ఛ ఠానాని సోధేతుం సక్కోన్తి, ఇమస్స పన భిక్ఖునో ఆగమనపటిపదా సోధేతబ్బా. యది ఆగమనపటిపదా న సుజ్ఝతి, "ఇమాయ పటిపదాయ లోకుత్తరధమ్మో నామ న లబ్భతీ"తి అపనేతబ్బో. యది పనస్స ఆగమనపటిపదా సుజ్ఝతి, దీఘరత్తం తీసు సిక్ఖాసు అప్పమత్తో జాగరియమనుయుత్తో చతూసు పచ్చయేసు అలగ్గో ఆకాసే పాణిసమేన చేతసా విహరతీతి పఞ్ఞాయతి, తస్స భిక్ఖునో బ్యాకరణం పటిపదాయ సద్ధిం సంసన్దతి. "సేయ్యథాపి నామ గఙ్గోదకం యమునోదకేన సంసన్దతి సమేతి, ఏవమేవ సుపఞ్ఞత్తా తేన భగవతా సావకానం నిబ్బానగామినీ పటిపదా, సంసన్దతి నిబ్బానఞ్చ పటిపదా చా"తి (దీ॰ ని॰ ౨.౨౯౬) వుత్తసదిసం హోతి. అపిచ ఖో న ఏత్తకేనపి సక్కారో కాతబ్బో. కస్మా? ఏకచ్చస్స హి పుథుజ్జనస్సపి సతో ఖీణాసవస్స పటిపత్తిసదిసా పటిపత్తి హోతి, తస్మా సో భిక్ఖు తేహి తేహి ఉపాయేహి ఉత్తాసేతబ్బో. ఖీణాసవస్స నామ అసనియాపి మత్థకే పతమానాయ భయం వా ఛమ్భితత్తం వా లోమహంసో వా న హోతి, పుథుజ్జనస్స అప్పమత్తకేనపి హోతి.

తత్రిమాని వత్థూని (మ॰ ని॰ అట్ఠ॰ ౩.౧౦౨) – దీఘభాణకఅభయత్థేరో కిర ఏకం పిణ్డపాతికం పరిగ్గహేతుం అసక్కోన్తో దహరస్స సఞ్ఞం అదాసి. సో తం నహాయమానం కల్యాణీనదీముఖద్వారే నిముజ్జిత్వా పాదే అగ్గహేసి. పిణ్డపాతికో "కుమ్భీలో"తి సఞ్ఞాయ మహాసద్దమకాసి, తదా నం "పుథుజ్జనో"తి జానింసు.

చన్దముఖతిస్సరాజకాలే పన మహావిహారే సఙ్ఘత్థేరో ఖీణాసవో దుబ్బలచక్ఖుకో విహారేయేవ అచ్ఛతి. రాజా "థేరం పరిగ్గణ్హిస్సామీ"తి భిక్ఖూసు భిక్ఖాచారం గతేసు అప్పసద్దో ఉపసఙ్కమిత్వా సప్పో వియ పాదే అగ్గహేసి. థేరో సిలాథమ్భో వియ నిచ్చలో హుత్వా "కో ఏత్థా"తి ఆహ. "అహం, భన్తే, తిస్సో"తి? "సుగన్ధం వాయసి నో తిస్సా"తి. ఏవం ఖీణాసవస్స భయం నామ నత్థి.

ఏకచ్చో పన పుథుజ్జనోపి అతిసూరో హోతి నిబ్భయో. సో రజనీయేన ఆరమ్మణేన పరిగ్గణ్హితబ్బో. వసభరాజాపి ఏకం థేరం పరిగ్గణ్హమానో ఘరే నిసీదాపేత్వా తస్స సన్తికే బదరసాళవం మద్దమానో నిసీది. మహాథేరస్స ఖేళో చలితో, థేరస్స పుథుజ్జనభావో ఆవిభూతో. ఖీణాసవస్స హి రసతణ్హా నామ సుప్పహీనా, దిబ్బేసుపి రసేసు నికన్తి నామ న హోతి, తస్మా ఇమేహి ఉపాయేహి పరిగ్గహేత్వా సచస్స భయం వా ఛమ్భితత్తం వా రసతణ్హా వా ఉప్పజ్జతి, "న చ త్వం అరహా"తి అపనేతబ్బో. సచే పన అభీరు అచ్ఛమ్భీ అనుత్రాసీ హుత్వా సీహో వియ నిసీదతి, దిబ్బారమ్మణేపి నికన్తిం న జనేతి, అయం భిక్ఖు సమ్పన్నవేయ్యాకరణో సమన్తా రాజరాజమహామత్తాదీహి పేసితం సక్కారం అరహతీతి వేదితబ్బో. ఏవం తావ ఉత్తరిమనుస్సధమ్మారోచనం వినిచ్ఛినితబ్బం.

౨౩౪. సకలే పన వినయవినిచ్ఛయే (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౪౫) కోసల్లం పత్థయన్తేన **చతుబ్బిధో వినయో** జానితబ్బో.

చతుబ్బిధఞ్హి వినయం, మహాథేరా మహిద్ధికా;
నీహరిత్వా పకాసేసుం, ధమ్మసఙ్గాహకా పురా.

కతమం చతుబ్బిధం? సుత్తం సుత్తానులోమం ఆచరియవాదం అత్తనోమతిన్తి. యం సన్ధాయ వుత్తం "ఆహచ్చపదేన ఖో, మహారాజ, రసేన ఆచరియవంసేన అధిప్పాయా"తి (మి॰ ప॰ ౪.౨.౩). ఏత్థ హి **ఆహచ్చపదన్తి** సుత్తం అధిప్పేతం. **రసోతి** సుత్తానులోమం. **ఆచరియవంసోతి** ఆచరియవాదో. **అధిప్పాయోతి** అత్తనోమతి.

తత్థ **సుత్తం** నామ సకలవినయపిటకే పాళి.

సుత్తానులోమం నామ చత్తారో మహాపదేసా. యే భగవతా ఏవం వుత్తా –

> "యం, భిక్ఖవే, మయా 'ఇదం న కప్పతీ'తి అప్పటిక్ఖిత్తం, తఞ్చే అకప్పియం అనులోమేతి, కప్పియం పటిబాహతి, తం వో న కప్పతి. యం, భిక్ఖవే, మయా 'ఇదం న కప్పతీ'తి అప్పటిక్ఖిత్తం, తఞ్చే కప్పియం అనులోమేతి, అకప్పియం పటిబాహతి, తం వో కప్పతి. యం, భిక్ఖవే, మయా 'ఇదం కప్పతీ'తి అననుఞ్ఞాతం, తం చే అకప్పియం అనులోమేతి, కప్పియం పటిబాహతి, తం వో న కప్పతి. యం, భిక్ఖవే, మయా 'ఇదం కప్పతీ'తి అననుఞ్ఞాతం, తఞ్చే కప్పియం అనులోమేతి, అకప్పియం పటిబాహతి, తం వో కప్పతీ"తి (మహావ॰ ౩౦౫).

ఆచరియవాదో నామ ధమ్మసఙ్గాహకేహి పఞ్చహి అరహన్తసతేహి ఠపితా పాళివినిముత్తా ఓక్కన్తవినిచ్ఛయప్పవత్తా అట్ఠకథాతన్తి.

అత్తనోమతి నామ సుత్తసుత్తానులోమఆచరియవాదే ముఞ్చిత్వా అనుమానేన అత్తనో అనుబుద్ధియా నయగ్గాహేన ఉపట్ఠితాకారకథనం.

అపిచ సుత్తన్తాభిధమ్మవినయట్ఠకథాసు ఆగతో సబ్బోపి థేరవాదో అత్తనోమతి నామ. తం పన అత్తనోమతిం గహేత్వా కథేన్తేన న దళ్హగ్గాహం గహేత్వా వోహరితబ్బం, కారణం సల్లక్ఖేత్వా అత్థేన పాళిం, పాళియా చ అత్థం సంసన్దిత్వా కథేతబ్బం,

అత్తనోమతి ఆచరియవాదే ఓతారేతబ్బా. సచే తత్థ ఓతరతి చేవ సమేతి చ, గహేతబ్బా. సచే నేవ ఓతరతి న సమేతి, న గహేతబ్బా. అయఞ్హి అత్తనోమతి నామ సబ్బదుబ్బలా, అత్తనోమతితో ఆచరియవాదో బలవతరో.

ఆచరియవాదోపి సుత్తానులోమే ఓతారేతబ్బో. తత్థ ఓతరన్తో సమేన్తో ఏవ గహేతబ్బో, ఇతరో న గహేతబ్బో. ఆచరియవాదతో హి సుత్తానులోమం బలవతరం.

సుత్తానులోమమ్పి సుత్తే ఓతారేతబ్బం. తత్థ ఓతరన్తం సమేన్తమేవ గహేతబ్బం, ఇతరం న గహేతబ్బం. సుత్తానులోమతో హి సుత్తమేవ బలవతరం. సుత్తఞ్హి అప్పటివత్తియం కారకసఙ్ఘసదిసం బుద్ధానం ఠితకాలసదిసం. తస్మా యదా ద్వే భిక్ఖూ సాకచ్ఛన్తి, సకవాదీ సుత్తం గహేత్వా కథేతి, పరవాదీ సుత్తానులోమం. తేహి అఞ్ఞమఞ్ఞం ఖేపం వా గరహం వా అకత్వా సుత్తానులోమం సుత్తే ఓతారేతబ్బం. సచే ఓతరతి సమేతి, గహేతబ్బం, నో చే, న గహేతబ్బం, సుత్తస్మింయేవ ఠాతబ్బం. అథాయం సుత్తం గహేత్వా కథేతి, పరో ఆచరియవాదం. తేహిపి అఞ్ఞమఞ్ఞం ఖేపం వా గరహం వా అకత్వా ఆచరియవాదో సుత్తే ఓతారేతబ్బో. సచే ఓతరతి సమేతి, గహేతబ్బో. అనోతరన్తో అసమేన్తో చ గారయ్హాచరియవాదో న గహేతబ్బో, సుత్తస్మింయేవ ఠాతబ్బం. అథాయం సుత్తం గహేత్వా కథేతి, పరో అత్తనోమతిం. తేహిపి అఞ్ఞమఞ్ఞం ఖేపం వా గరహం వా అకత్వా అత్తనోమతి సుత్తే ఓతారేతబ్బా. సచే ఓతరతి సమేతి, గహేతబ్బా, నో చే, న గహేతబ్బా, సుత్తస్మింయేవ ఠాతబ్బం.

అథాయం సుత్తానులోమం గహేత్వా కథేతి, పరో సుత్తం, సుత్తానులోమే ఓతారేతబ్బం. సచే ఓతరతి సమేతి, తిస్సో సఙ్గీతియో ఆరుళ్హం పాళిఆగతం పఞ్ఞాయతి, గహేతబ్బం, నో చే తథా పఞ్ఞాయతి, న ఓతరతి న సమేతి, బాహిరకసుత్తం వా హోతి సిలోకో వా అఞ్ఞం వా గారయ్హసుత్తం గుళ్హవేస్సన్తరగుళ్హవినయవేదల్లాదీనం అఞ్ఞతరతో ఆభతం, న గహేతబ్బం, సుత్తానులోమస్మింయేవ ఠాతబ్బం. అథాయం సుత్తానులోమం గహేత్వా కథేతి, పరో ఆచరియవాదం. ఆచరియవాదో సుత్తానులోమే ఓతారేతబ్బో. సచే ఓతరతి సమేతి, గహేతబ్బో. నో చే, న గహేతబ్బో, సుత్తానులోమేయేవ ఠాతబ్బం. అథాయం సుత్తానులోమం గహేత్వా కథేతి, పరో అత్తనోమతిం. అత్తనోమతి సుత్తానులోమే ఓతారేతబ్బా. సచే ఓతరతి సమేతి, గహేతబ్బా. నో చే, న గహేతబ్బా, సుత్తానులోమేయేవ ఠాతబ్బం.

అథాయం ఆచరియవాదం గహేత్వా కథేతి, పరో సుత్తం. సుత్తం ఆచరియవాదే ఓతారేతబ్బం. సచే ఓతరతి సమేతి, గహేతబ్బం. ఇతరం గారయ్హసుత్తం న గహేతబ్బం, ఆచరియవాదేయేవ ఠాతబ్బం. అథాయం ఆచరియవాదం గహేత్వా కథేతి, పరో సుత్తానులోమం. సుత్తానులోమం ఆచరియవాదే ఓతారేతబ్బం. ఓతరన్తం సమేన్తమేవ గహేతబ్బం, ఇతరం న గహేతబ్బం, ఆచరియవాదేయేవ ఠాతబ్బం. అథాయం ఆచరియవాదం గహేత్వా కథేతి, పరో అత్తనోమతిం. అత్తనోమతి ఆచరియవాదే ఓతారేతబ్బా. సచే ఓతరతి సమేతి, గహేతబ్బా. నో చే, న గహేతబ్బా, ఆచరియవాదేయేవ ఠాతబ్బం.

అథ పనాయం అత్తనోమతిం గహేత్వా కథేతి, పరో సుత్తం. సుత్తం అత్తనోమతియం ఓతారేతబ్బం. సచే ఓతరతి సమేతి, గహేతబ్బం. ఇతరం గారయ్హసుత్తం న గహేతబ్బం, అత్తనోమతియమేవ ఠాతబ్బం. అథాయం అత్తనోమతిం గహేత్వా కథేతి, పరో సుత్తానులోమం. సుత్తానులోమం అత్తనోమతియం ఓతారేతబ్బం. ఓతరన్తం సమేన్తమేవ గహేతబ్బం, ఇతరం న గహేతబ్బం, అత్తనోమతియమేవ ఠాతబ్బం. అథాయం అత్తనోమతిం గహేత్వా కథేతి, పరో ఆచరియవాదం. ఆచరియవాదో

అత్తనోమతియం ఓతారేతబ్బో. సచే ఓతరతి సమేతి, గహేతబ్బో. ఇతరో గారయ్హాచరియవాదో న గహేతబ్బో, అత్తనోమతియమేవ ఠాతబ్బం, అత్తనో గహణమేవ బలియం కాతబ్బం. సబ్బట్ఠానేసు చ ఖేపో వా గరహో వా న కాతబ్బోతి.

అథ పనాయం కప్పియన్తి గహేత్వా కథేతి, పరో అకప్పియన్తి, సుత్తే చ సుత్తానులోమే చ ఓతారేతబ్బం. సచే కప్పియం హోతి, కప్పియే ఠాతబ్బం. సచే అకప్పియం, అకప్పియే ఠాతబ్బం. అథాయం తస్స కప్పియభావసాధకం సుత్తతో బహుం కారణఞ్చ వినిచ్ఛయఞ్చ దస్సేతి, పరో కారణం న విన్దతి, కప్పియేయేవ ఠాతబ్బం. అథ పరో తస్స అకప్పియభావసాధకం సుత్తతో బహుం కారణఞ్చ వినిచ్ఛయఞ్చ దస్సేతి, అనేన అత్తనో గహణన్తి కత్వా దళ్హం ఆదాయ న ఠాతబ్బం, "సాధూ"తి సమ్పటిచ్ఛిత్వా అకప్పియే ఏవ ఠాతబ్బం. అథ ద్విన్నమ్పి కారణచ్ఛాయా దిస్సతి, పటిక్ఖిత్తభావోయేవ సాధు, అకప్పియే ఠాతబ్బం. వినయఞ్హి పత్వా కప్పియాకప్పియవిచారణం ఆగమ్మ రున్ధితబ్బం, గాళ్హం కత్తబ్బం, సోతం పచ్ఛిన్దితబ్బం, గరుకభావేయేవ ఠాతబ్బం.

అథ పనాయం అకప్పియన్తి గహేత్వా కథేతి, పరో కప్పియన్తి, సుత్తే చ సుత్తానులోమే చ ఓతారేతబ్బం. సచే కప్పియం హోతి, కప్పియే ఠాతబ్బం. సచే అకప్పియం, అకప్పియే ఠాతబ్బం. అథాయం బహూహి సుత్తవినిచ్ఛయకారణేహి అకప్పియభావం దస్సేతి, పరో కారణం న విన్దతి, అకప్పియే ఠాతబ్బం. అథ పరో బహూహి సుత్తవినిచ్ఛయకారణేహి కప్పియభావం దస్సేతి, అయం కారణం న విన్దతి, కప్పియే ఠాతబ్బం. అథ ద్విన్నమ్పి కారణచ్ఛాయా దిస్సతి, అత్తనో గహణం న విస్సజ్జేతబ్బం. యథా చాయం కప్పియాకప్పియే అకప్పియకప్పియే చ వినిచ్ఛయో వుత్తో, ఏవం అనాపత్తిఆపత్తివాదే ఆపత్తానాపత్తివాదే చ, లహుకగరుకాపత్తివాదే గరుకలహుకాపత్తివాదే చాపి వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. నామమత్తేయేవ హి ఏత్థ నానం, యోజనానయే నానం నత్థి, తస్మా న విత్థారితం.

ఏవం కప్పియాకప్పియాదివినిచ్ఛయే ఉప్పన్నే యో సుత్తసుత్తానులోమఆచరియవాదఅత్తనోమతీసు అతిరేకకారణం లభతి, తస్స వాదే ఠాతబ్బం, సబ్బసో పన కారణవినిచ్ఛయం అలభన్తేన సుత్తం న జహితబ్బం, సుత్తస్మింయేవ ఠాతబ్బన్తి. ఏవం సకలవినయవినిచ్ఛయే కోసల్లం పత్థయన్తేన అయం చతుబ్బిధో వినయో జానితబ్బో.

ఇమఞ్చ పన చతుబ్బిధం వినయం ఞత్వాపి వినయధరేన పుగ్గలేన తిలక్ఖణసమన్నాగతేన భవితబ్బం. **తీణి** హి **వినయధరస్స లక్ఖణాని** ఇచ్ఛితబ్బాని. కతమాని తీణి? సుత్తఞ్చస్స స్వాగతం హోతి సుప్పవత్తి సువినిచ్ఛితం సుత్తతో అనుబ్యఞ్జనసోతి ఇదమేకం లక్ఖణం. వినయే ఖో పన ఠితో హోతి అసంహీరోతి ఇదం దుతియం. ఆచరియపరమ్పరా ఖో పనస్స సుగ్గహితా హోతి సుమనసికతా సూపధారితాతి ఇదం తతియం.

తత్థ **సుత్తం** నామ సకలం వినయపిటకం. తదస్స **స్వాగతం హోతీ**తి సుట్ఠు ఆగతం. **సుప్పవత్తీ**తి సుట్ఠు పవత్తం పగుణం వాచుగ్గతం. **సువినిచ్ఛితం సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో**తి పాళితో చ పరిపుచ్ఛతో చ అట్ఠకథాతో చ సువినిచ్ఛితం హోతి కఙ్ఖాఛేదనం కత్వా ఉగ్గహితం. **వినయే ఖో పన ఠితో హోతీ**తి వినయే లజ్జిభావేన పతిట్ఠితో హోతి. అలజ్జీ హి బహుస్సుతోపి సమానో లాభగరుకతాయ తన్తిం విసంవాదేత్వా ఉద్ధమ్మం ఉబ్బినయం సత్థుసాసనం దీపేత్వా సాసనే మహన్తం ఉపద్దవం కరోతి, సఙ్ఘభేదమ్పి సఙ్ఘరాజిమ్పి ఉప్పాదేతి. లజ్జీ పన కుక్కుచ్చకో సిక్ఖాకామో జీవితహేతుపి తన్తిం అవిసంవాదేత్వా ధమ్మమేవ వినయమేవ దీపేతి, సత్థుసాసనం గరుకం కత్వా ఠపేతి. తథా హి పుబ్బే మహాథేరా తిక్ఖత్తుం వాచం నిచ్ఛారేసుం

‘‘**అనాగతే లజ్జీ రక్ఖిస్సతి, లజ్జీ రక్ఖిస్సతి, లజ్జీ రక్ఖిస్సతీ**’’తి (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౪౫). ఏవం యో లజ్జీ, సో వినయం అవిజహన్తో అవోక్కమన్తో లజ్జిభావేనేవ వినయే ఠితో హోతి సుప్పతిట్ఠితోతి.

అసంహీరోతి సంహీరో నామ యో పాళియం వా అట్ఠకథాయం వా హేట్ఠతో వా ఉపరితో వా పదపటిపాటియా వా పుచ్ఛియమానో విత్థునతి విప్ఫన్దతి సన్తిట్ఠితుం న సక్కోతి, యం యం పరేన వుచ్చతి, తం తం అనుజానాతి, సకవాదం ఛడ్డేత్వా పరవాదం గణ్హాతి. యో పన పాళియం వా అట్ఠకథాయం వా హేట్ఠుపరియేన వా పదపటిపాటియా వా పుచ్ఛియమానో న విత్థునతి న విప్ఫన్దతి, ఏకేకలోమం సణ్డాసేన గణ్హన్తో వియ “ఏవం మయం వదామ, ఏవం నో ఆచరియా వదన్తీ”తి విస్సజ్జేతి, యమ్హి పాళి చ పాళివినిచ్ఛయో చ సువణ్ణభాజనే పక్ఖిత్తసీహవసా వియ పరిక్ఖయం పరియాదానం అగచ్ఛన్తో తిట్ఠతి, అయం వుచ్చతి “అసంహీరో”తి.

ఆచరియపరమ్పరా ఖో పనస్స సుగ్గహితా హోతీతి థేరపరమ్పరా వంసపరమ్పరా అస్స సుట్ఠు గహితా హోతి. **సుమనసికతా**తి సుట్ఠు మనసికతా, ఆవజ్జితమత్తే ఉజ్జలితపదీపో వియ హోతి. **సూపధారితా**తి సుట్ఠు ఉపధారితా పుబ్బాపరానుసన్ధితో అత్థతో కారణతో చ ఉపధారితా . అత్తనోమతిం పహాయ ఆచరియసుద్ధియా వత్తా హోతి, “మయ్హం ఆచరియో అసుకాచరియస్స సన్తికే ఉగ్గణ్హి, సో అసుకస్సా”తి ఏవం సబ్బం ఆచరియపరమ్పరం థేరవాదఙ్గం హరిత్వా యావ ఉపాలిత్థేరో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స సన్తికే ఉగ్గణ్హీతి పాపేత్వా ఠపేతి, తతోపి ఆహరిత్వా ఉపాలిత్థేరో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స సన్తికే ఉగ్గణ్హి, దాసకత్థేరో అత్తనో ఉపజ్ఝాయస్స ఉపాలిత్థేరస్స, సోణకత్థేరో అత్తనో ఉపజ్ఝాయస్స దాసకత్థేరస్స, సిగ్గవత్థేరో అత్తనో ఉపజ్ఝాయస్స సోణకత్థేరస్స, మోగ్గలిపుత్తతిస్సత్థేరో అత్తనో ఉపజ్ఝాయస్స సిగ్గవత్థేరస్స చణ్డవజ్జిత్థేరస్స చాతి ఏవం సబ్బం ఆచరియపరమ్పరం థేరవాదఙ్గం ఆహరిత్వా అత్తనో ఆచరియం పాపేత్వా ఠపేతి. ఏవం ఉగ్గహితా హి ఆచరియపరమ్పరా సుగ్గహితా హోతి. ఏవం అసక్కోన్తేన పన అవస్సం ద్వే తయో పరివట్టా ఉగ్గహేతబ్బా. సబ్బపచ్ఛిమేన హి నయేన యథా ఆచరియో ఆచరియాచరియో చ పాళిఞ్చ పరిపుచ్ఛఞ్చ వదన్తి, తథా ఞాతుం వట్టతి.

ఇమేహి చ పన తీహి లక్ఖణేహి సమన్నాగతేన వినయధరేన వత్థువినిచ్ఛయత్థం సన్నిపతితే సఙ్ఘే ఓతిణ్ణే వత్థుస్మిం చోదకేన చ చుదితకేన చ వుత్తే వత్తబ్బే సహసా అవినిచ్ఛినిత్వావ **ఛ ఠానాని** ఓలోకేతబ్బాని. కతమాని ఛ? వత్థు ఓలోకేతబ్బం, మాతికా ఓలోకేతబ్బా, పదభాజనీయం ఓలోకేతబ్బం, తికపరిచ్ఛేదో ఓలోకేతబ్బో, అన్తరాపత్తి ఓలోకేతబ్బా, అనాపత్తి ఓలోకేతబ్బాతి.

వత్థుం ఓలోకేన్తోపి హి “తిణేన వా పణ్ణేన వా పటిచ్ఛాదేత్వా ఆగన్తబ్బం, న త్వేవ నగ్గేన ఆగన్తబ్బం, యో ఆగచ్ఛేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (పారా॰ ౫౧౭) ఏవం ఏకచ్చం ఆపత్తిం పస్సతి, సో తం సుత్తం ఆనేత్వా తం అధికరణం వూపసమేస్సతి.

మాతికం ఓలోకేన్తోపి “సమ్పజానముసావాదే పాచిత్తియ”న్తిఆదినా (పాచి॰ ౩) నయేన పఞ్చన్నం ఆపత్తీనం అఞ్ఞతరం ఆపత్తిం పస్సతి, సో తం సుత్తం ఆనేత్వా తం అధికరణం వూపసమేస్సతి.

పదభాజనీయం ఓలోకేన్తోపి “అక్ఖయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి పారాజికస్స. యేభుయ్యేన ఖయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్సా”తిఆదినా (పారా॰ ౫౯ అత్థతో సమానం) నయేన సత్తన్నం

ఆపత్తీనం అఞ్ఞతరం ఆపత్తిం పస్సతి, సో పదభాజనీయతో సుత్తం ఆనేత్వా తం అధికరణం వూపసమేస్సతి.

తికపరిచ్ఛేదం ఓలోకేన్తోపి తికసఙ్ఘాదిసేసం వా తికపాచిత్తియం వా తికదుక్కటం వా అఞ్ఞతరం వా ఆపత్తిం తికపరిచ్ఛేదే పస్సతి, సో తతో సుత్తం ఆనేత్వా తం అధికరణం వూపసమేస్సతి.

అన్తరాపత్తిం ఓలోకేన్తోపి "పటిలాతం ఉక్ఖిపతి, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (పాచి॰ ౩౫౫) ఏవం యా సిక్ఖాపదన్తరేసు అన్తరాపత్తి హోతి, తం పస్సతి, సో తం సుత్తం ఆనేత్వా తం అధికరణం వూపసమేస్సతి.

అనాపత్తిం ఓలోకేన్తోపి "అనాపత్తి భిక్ఖు అసాదియన్తస్స, అథేయ్యచిత్తస్స, న మరణాధిప్పాయస్స, అనుల్లపనాధిప్పాయస్స, న మోచనాధిప్పాయస్స అసఞ్చిచ్చ అసతియా అజానన్తస్సా"తి (పారా॰ ౭౨, ౧౩౬, ౧౮౦, ౨౨౨, ౨౬౩ థోకం థోకం విసదిసం) ఏవం తస్మిం తస్మిం సిక్ఖాపదే నిద్దిట్ఠం అనాపత్తిం పస్సతి, సో తం సుత్తం ఆనేత్వా తం అధికరణం వూపసమేస్సతి.

యో హి భిక్ఖు చతుబ్బిధవినయకోవిదో తిలక్ఖణసమ్పన్నో ఇమాని ఛ ఠానాని ఓలోకేత్వా అధికరణం వూపసమేస్సతి, తస్స వినిచ్ఛయో అప్పటివత్తియో బుద్ధేన సయం నిసీదిత్వా వినిచ్ఛితసదిసో హోతి. తం చే ఏవం వినిచ్ఛయకుసలం భిక్ఖుం కోచి కతసిక్ఖాపదవీతిక్కమో భిక్ఖు ఉపసఙ్కమిత్వా అత్తనో కుక్కుచ్చం పుచ్ఛేయ్య, తేన సాధుకం సల్లక్ఖేత్వా సచే అనాపత్తి హోతి, "అనాపత్తీ"తి వత్తబ్బం. సచే పన ఆపత్తి హోతి, సా దేసనాగామినీ చే, "దేసనాగామినీ"తి వత్తబ్బం. వుట్ఠానగామినీ చే, "వుట్ఠానగామినీ"తి వత్తబ్బం. అథస్స పారాజికచ్ఛాయా దిస్సతి, "పారాజికాపత్తీ"తి న వత్తబ్బం. కస్మా? మేథునధమ్మవీతిక్కమో హి ఉత్తరిమనుస్సధమ్మవీతిక్కమో చ ఓళారికో, అదిన్నాదానమనుస్సవిగ్గహవీతిక్కమా పన సుఖుమా చిత్తలహుకా. తే సుఖుమేనేవ ఆపజ్జతి, సుఖుమేన రక్ఖతి, తస్మా విసేసేన తంవత్థుకం కుక్కుచ్చం పుచ్ఛియమానో "ఆపత్తీ"తి అవత్వా సచస్స ఆచరియో ధరతి, తతో తేన సో భిక్ఖు "అమ్హాకం ఆచరియం పుచ్ఛా"తి పేసేతబ్బో. సచే సో పున ఆగన్త్వా "తుమ్హాకం ఆచరియో సుత్తతో నయతో ఓలోకేత్వా 'సతేకిచ్ఛో'తి మం ఆహా"తి వదతి, తతో తేన సో "సాధు సుట్ఠు యం ఆచరియో భణతి, తం కరోహీ"తి వత్తబ్బో. అథ పనస్స ఆచరియో నత్థి, సద్ధిం ఉగ్గహితత్థేరో పన అత్థి, తస్స సన్తికం పేసేతబ్బో "అమ్హేహి సహ ఉగ్గహితత్థేరో గణపామోక్ఖో, తం గన్త్వా పుచ్ఛా"తి. తేనపి "సతేకిచ్ఛో"తి వినిచ్ఛితే "సాధు సుట్ఠు తస్స వచనం కరోహీ"తి వత్తబ్బో. అథ తస్స సద్ధిం ఉగ్గహితత్థేరోపి నత్థి, అన్తేవాసికో పణ్డితో అత్థి, తస్స సన్తికం పేసేతబ్బో "అసుకదహరం గన్త్వా పుచ్ఛా"తి. తేనపి "సతేకిచ్ఛో"తి వినిచ్ఛితే "సాధు సుట్ఠు తస్స వచనం కరోహీ"తి వత్తబ్బో. అథ దహరస్సపి పారాజికచ్ఛాయావ ఉపట్ఠాతి, తేనపి "పారాజికోసీ"తి న వత్తబ్బో. దుల్లభో హి బుద్ధుప్పాదో, తతో దుల్లభతరా పబ్బజ్జా చ ఉపసమ్పదా చ. ఏవం పన వత్తబ్బో "వివిత్తం ఓకాసం సమ్మజ్జిత్వా దివావిహారం నిసీదిత్వా సీలాని విసోధేత్వా ద్వత్తింసాకారం తావ మనసికరోహీ"తి. సచే తస్స అరోగం సీలం, కమ్మట్ఠానం ఘటయతి, సఙ్ఖారా పాకటా హుత్వా ఉపట్ఠహన్తి, ఉపచారప్పనాప్పత్తం వియ చిత్తం ఏకగ్గం హోతి, దివసం అతిక్కన్తమ్పి న జానాతి, సో దివసాతిక్కమే ఉపట్ఠానం ఆగతో ఏవం వత్తబ్బో "కీదిసా తే చిత్తప్పవత్తీ"తి. ఆరోచితాయ చ చిత్తపవత్తియా వత్తబ్బో "పబ్బజ్జా నామ చిత్తవిసుద్ధత్థాయ, అప్పమత్తో సమణధమ్మం కరోహీ"తి.

యస్స పన సీలం భిన్నం హోతి, తస్స కమ్మట్ఠానం న ఘటయతి, పతోదాభితున్నం వియ చిత్తం వికమ్పతి, విప్పటిసారగ్గినా డయ్హతి, తత్తపాసాణే నిసిన్నో వియ తఙ్ఖణేయేవ వుట్ఠాతి. సో ఆగతో "కా తే చిత్తపవత్తీ"తి పుచ్ఛితబ్బో.

ఆరోచితాయ చిత్తపవత్తియా "నత్థి లోకే రహో నామ పాపకమ్మం పకుబ్బతో. సబ్బపఠమఞ్హి పాపం కరోన్తో అత్తనా జానాతి. అథస్స ఆరక్ఖదేవతా పరచిత్తవిదూ సమణబ్రాహ్మణా అఞ్ఞా చ దేవతా జానన్తి, త్వంయేవ దాని తవ సోత్థిం పరియేసాహీ"తి వత్తబ్బో. ఏవం కతవీతిక్కమేనేవ భిక్ఖునా సయమేవ ఆగన్త్వా ఆరోచితే పటిపజ్జితబ్బం.

౨౩౩. ఇదాని యా సా పుబ్బే వుత్తప్పభేదా చోదనా, తస్సాయేవ సమ్పత్తివిపత్తిజాననత్థం ఆదిమజ్ఝపరియోసానాదీనం వసేన వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో . సేయ్యథిదం, చోదనాయ కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? **చోదనాయ** "అహం తం వత్తుకామో, కరోతు మే ఆయస్మా ఓకాస"న్తి ఏవం ఓకాసకమ్మం **ఆది**. ఓతిణ్ణేన వత్థునా చోదేత్వా సారేత్వా వినిచ్ఛయో **మజ్ఝే**. ఆపత్తియం వా అనాపత్తియం వా పతిట్ఠాపనేన సమథో **పరియోసానం**.

చోదనాయ కతి మూలాని, కతి వత్థూని, కతి భూమియో? చోదనాయ ద్వే మూలాని సమూలికా వా అమూలికా వా. తీణి వత్థూని దిట్ఠం సుతం పరిసఙ్కితం. పఞ్చ భూమియో కాలేన వక్ఖామి, నో అకాలేన, భూతేన వక్ఖామి, నో అభూతేన, సణ్హేన వక్ఖామి, నో ఫరుసేన, అత్థసంహితేన వక్ఖామి, నో అనత్థసంహితేన, మేత్తచిత్తో వక్ఖామి, నో దోసన్తరోతి. ఇమాయ చ పన చోదనాయ **చోదకేన** పుగ్గలేన "పరిసుద్ధకాయసమాచారో ను ఖోమ్హీ"తిఆదినా (పరి॰ ౪౩౬) నయేన ఉపాలిపఞ్చకేసు వుత్తేసు పన్నరససు ధమ్మేసు పతిట్ఠాతబ్బం. **చుదితకేన** ద్వీసు ధమ్మేసు పతిట్ఠాతబ్బం సచ్చే చ అకుప్పే చాతి.

అనువిజ్జకేన (పరి॰ ౩౬౦) చ చోదకో పుచ్ఛితబ్బో "యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం చోదేసి, కిమ్హి నం చోదేసి, సీలవిపత్తియా చోదేసి, ఆచారవిపత్తియా చోదేసి, దిట్ఠివిపత్తియా చోదేసీ"తి. సో చే ఏవం వదేయ్య "సీలవిపత్తియా వా చోదేమి, ఆచారవిపత్తియా వా చోదేమి, దిట్ఠివిపత్తియా వా చోదేమీ"తి. సో ఏవమస్స వచనీయో "జానాసి పనాయస్మా సీలవిపత్తిం, జానాసి ఆచారవిపత్తిం, జానాసి దిట్ఠివిపత్తి"న్తి. సో చే ఏవం వదేయ్య "జానామి ఖో అహం, ఆవుసో, సీలవిపత్తిం, జానామి ఆచారవిపత్తిం, జానామి దిట్ఠివిపత్తి"న్తి. సో ఏవమస్స వచనీయో "కతమా పనావుసో, సీలవిపత్తి, కతమా ఆచారవిపత్తి, కతమా దిట్ఠివిపత్తీ"తి? సో చే ఏవం వదేయ్య "చత్తారి పారాజికాని తేరస సఙ్ఘాదిసేసా, అయం సీలవిపత్తి. థుల్లచ్చయం పాచిత్తియం పాటిదేసనీయం దుక్కటం దుబ్భాసితం, అయం ఆచారవిపత్తి. మిచ్ఛాదిట్ఠి అన్తగ్గాహికా దిట్ఠి, అయం దిట్ఠివిపత్తీ"తి.

సో ఏవమస్స వచనీయో "యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం చోదేసి, దిట్ఠేన వా చోదేసి, సుతేన వా చోదేసి, పరిసఙ్కాయ వా చోదేసీ"తి . సో చే ఏవం వదేయ్య "దిట్ఠేన వా చోదేమి, సుతేన వా చోదేమి, పరిసఙ్కాయ వా చోదేమీ"తి. సో ఏవమస్స వచనీయో "యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం దిట్ఠేన చోదేసి, కిం తే దిట్ఠం, కిన్తి తే దిట్ఠం, కదా తే దిట్ఠం, కత్థ తే దిట్ఠం, పారాజికం అజ్ఝాపజ్జన్తో దిట్ఠో, సఙ్ఘాదిసేసం అజ్ఝాపజ్జన్తో దిట్ఠో, థుల్లచ్చయం పాచిత్తియం పాటిదేసనీయం దుక్కటం దుబ్భాసితం అజ్ఝాపజ్జన్తో దిట్ఠో, కత్థ చాయం భిక్ఖు అహోసి, కత్థ చ త్వం కరోసి, కిఞ్చ త్వం కరోసి, కిం అయం భిక్ఖు కరోతీ"తి?

సో చే ఏవం వదేయ్య "న ఖో అహం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం దిట్ఠేన చోదేమి, అపిచ సుతేన చోదేమీ"తి. సో ఏవమస్స వచనీయో "యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం సుతేన చోదేసి, కిం తే సుతం, కిన్తి తే సుతం, కదా తే సుతం, కత్థ తే సుతం, పారాజికం అజ్ఝాపన్నోతి సుతం, సఙ్ఘాదిసేసం అజ్ఝాపన్నోతి సుతం, థుల్లచ్చయం పాచిత్తియం పాటిదేసనీయం దుక్కటం దుబ్భాసితం అజ్ఝాపన్నోతి సుతం, భిక్ఖుస్స సుతం, భిక్ఖునియా సుతం, సిక్ఖమానాయ సుతం, సామణేరస్స సుతం,

సామణేరియా సుతం, ఉపాసకస్స సుతం, ఉపాసికాయ సుతం, రాజూనం సుతం, రాజమహామత్తానం సుతం, తిత్థియానం సుతం, తిత్థియసావకానం సుత”న్తి.

నో చే ఏవం వదేయ్య “న ఖో అహం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం సుతేన చోదేమి, అపిచ పరిసఙ్కాయ చోదేమీ”తి. సో ఏవమస్స వచనీయో “యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం పరిసఙ్కాయ చోదేసి, కిం పరిసఙ్కసి, కిన్తి పరిసఙ్కసి, కదా పరిసఙ్కసి, కత్థ పరిసఙ్కసి? పారాజికం ధమ్మం అజ్ఝాపన్నోతి పరిసఙ్కసి, సఙ్ఘాదిసేసం థుల్లచ్చయం పాచిత్తియం పాటిదేసనీయం దుక్కటం దుబ్భాసితం అజ్ఝాపన్నోతి పరిసఙ్కసి, భిక్ఖుస్స సుత్వా పరిసఙ్కసి, భిక్ఖునియా సుత్వా…పే.… తిత్థియసావకానం సుత్వా పరిసఙ్కసీ”తి.

దిట్ఠం దిట్ఠేన సమేతి, దిట్ఠేన సంసన్దతే దిట్ఠం;
దిట్ఠం పటిచ్చ న ఉపేతి, అసుద్ధపరిసఙ్కితో;
సో పుగ్గలో పటిఞ్ఞాయ, కాతబ్బో తేనుపోసథో.

సుతం సుతేన సమేతి, సుతేన సంసన్దతే సుతం;
సుతం పటిచ్చ న ఉపేతి, అసుద్ధపరిసఙ్కితో;
సో పుగ్గలో పటిఞ్ఞాయ, కాతబ్బో తేనుపోసథో.

ముతం ముతేన సమేతి, ముతేన సంసన్దతే ముతం;
ముతం పటిచ్చ న ఉపేతి, అసుద్ధపరిసఙ్కితో;
సో పుగ్గలో పటిఞ్ఞాయ, కాతబ్బో తేనుపోసథో.

పటిఞ్ఞా లజ్జీసు కతా, అలజ్జీసు ఏవం న విజ్జతి;
బహుమ్పి అలజ్జీ భాసేయ్య, వత్తానుసన్ధితేన కారయేతి. (పరి॰ ౩౫౯);

అపిచేత్థ సఙ్ఘామావచరేన భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమన్తేన నీచచిత్తేన సఙ్ఘో ఉపసఙ్కమితబ్బో రజోహరణసమేన చిత్తేన, ఆసనకుసలేన భవితబ్బం నిసజ్జకుసలేన, థేరే భిక్ఖూ అనుపఖజ్జన్తేన నవే భిక్ఖూ ఆసనేన అప్పటిబాహన్తేన యథాపతిరూపే ఆసనే నిసీదితబ్బం, అనానాకథికేన భవితబ్బం అతిరచ్ఛానకథికేన, సామం వా ధమ్మో భాసితబ్బో, పరో వా అజ్ఝేసితబ్బో, అరియో వా తుణ్హీభావో నాతిమఞ్ఞితబ్బో.

సఙ్ఘేన అనుమతేన పుగ్గలేన అనువిజ్జకేన అనువిజ్జితుకామేన న ఉపజ్ఝాయో పుచ్ఛితబ్బో, న ఆచరియో పుచ్ఛితబ్బో, న సద్ధివిహారికో పుచ్ఛితబ్బో, న అన్తేవాసికో పుచ్ఛితబ్బో, న సమానుపజ్ఝాయకో పుచ్ఛితబ్బో, న సమానాచరియకో పుచ్ఛితబ్బో, న జాతి పుచ్ఛితబ్బా, న నామం పుచ్ఛితబ్బం, న గోత్తం పుచ్ఛితబ్బం, న ఆగమో పుచ్ఛితబ్బో, న కులపదేసో పుచ్ఛితబ్బో, న జాతిభూమి పుచ్ఛితబ్బా. తం కింకారణా? అత్రస్స పేమం వా దోసో వా, పేమే వా సతి దోసే వా ఛన్దాపి గచ్ఛేయ్య దోసాపి గచ్ఛేయ్య మోహాపి గచ్ఛేయ్య భయాపి గచ్ఛేయ్యాతి.

సఙ్ఘేన అనుమతేన పుగ్గలేన అనువిజ్జకేన అనువిజ్జితుకామేన సఙ్ఘగరుకేన భవితబ్బం, నో పుగ్గలగరుకేన, సద్ధమ్మగరుకేన భవితబ్బం, నో ఆమిసగరుకేన, అత్థవసికేన భవితబ్బం, నో పరిసకప్పికేన, కాలేన అనువిజ్జితబ్బం, నో అకాలేన, భూతేన అనువిజ్జితబ్బం, నో అభూతేన, సణ్హేన అనువిజ్జితబ్బం, నో ఫరుసేన, అత్థసంహితేన అనువిజ్జితబ్బం, నో అనత్థసంహితేన, మేత్తచిత్తేన అనువిజ్జితబ్బం, నో దోసన్తరేన, న ఉపకణ్ణకజప్పినా భవితబ్బం, న జిమ్హం పేక్ఖితబ్బం, న అక్ఖి నిఖణితబ్బం, న భముకం ఉక్ఖిపితబ్బం, న సీసం ఉక్ఖిపితబ్బం, న హత్థవికారో కాతబ్బో, న హత్థముద్దా దస్సేతబ్బా.

ఆసనకుసలేన భవితబ్బం నిసజ్జకుసలేన, యుగమత్తం పేక్ఖన్తేన అత్థం అనువిధియన్తేన సకే ఆసనే నిసీదితబ్బం, న చ ఆసనా వుట్ఠాతబ్బం, న వీతిహాతబ్బం, న కుమ్మగ్గో సేవితబ్బో, న బాహావిక్ఖేపకం భణితబ్బం, అతురితేన భవితబ్బం అసాహసికేన, అచణ్డికతేన భవితబ్బం వచనక్ఖమేన, మేత్తచిత్తేన భవితబ్బం హితానుకమ్పినా, కారుణికేన భవితబ్బం హితపరిసక్కినా, అసమ్ఫప్పలాపినా భవితబ్బం పరియన్తభాణినా, అవేరవసికేన భవితబ్బం అనసురుత్తేన, అత్తా పరిగ్గహేతబ్బో, పరో పరిగ్గహేతబ్బో, చోదకో పరిగ్గహేతబ్బో, చుదితకో పరిగ్గహేతబ్బో, అధమ్మచోదకో పరిగ్గహేతబ్బో, అధమ్మచుదితకో పరిగ్గహేతబ్బో, ధమ్మచోదకో పరిగ్గహేతబ్బో, ధమ్మచుదితకో పరిగ్గహేతబ్బో, వుత్తం అహాపేన్తేన అవుత్తం అప్పకాసేన్తేన ఓతిణ్ణాని పదబ్యఞ్జనాని సాధుకం ఉగ్గహేత్వా పరో పరిపుచ్ఛిత్వా యథాపటిఞ్ఞాయ కారేతబ్బో, మన్దో హాసేతబ్బో, భీరు అస్సాసేతబ్బో, చణ్డో నిసేధేతబ్బో, అసుచి విభావేతబ్బో, ఉజుమద్దవేన న ఛన్దాగతి గన్తబ్బా, న దోసాగతి గన్తబ్బా, న మోహాగతి గన్తబ్బా, న భయాగతి గన్తబ్బా, మజ్ఝత్తేన భవితబ్బం ధమ్మేసు చ పుగ్గలేసు చ, ఏవఞ్చ పన అనువిజ్జకో అనువిజ్జమానో సత్థు చేవ సాసనకరో హోతి, విఞ్ఞూనఞ్చ సబ్రహ్మచారీనం పియో చ హోతి మనాపో చ గరు చ భావనీయో చాతి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

చోదనాదివినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౩౨. గరుకాపత్తివుట్ఠానవినిచ్ఛయకథా

౨౩౮. గరుకాపత్తివుట్ఠానన్తి పరివాసమానత్తాదీహి వినయకమ్మేహి గరుకాపత్తితో వుట్ఠానం. తత్థ (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౧౦౨) తివిధో పరివాసో పటిచ్ఛన్నపరివాసో సుద్ధన్తపరివాసో సమోధానపరివాసోతి. తేసు **పటిచ్ఛన్నపరివాసో** తావ యథాపటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా దాతబ్బో. కస్సచి హి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నా ఆపత్తి హోతి, కస్సచి ద్వీహప్పటిచ్ఛన్నా, కస్సచి ఏకాపత్తి హోతి, కస్సచి ద్వే తిస్సో తతుత్తరి వా. తస్మా పటిచ్ఛన్నపరివాసం దేన్తేన పఠమం తావ పటిచ్ఛన్నభావో జానితబ్బో. అయఞ్హి ఆపత్తి నామ దసహాకారేహి పటిచ్ఛన్నా హోతి.

తత్రాయం మాతికా – ఆపత్తి చ హోతి ఆపత్తిసఞ్ఞీ చ, పకతత్తో చ హోతి పకతత్తసఞ్ఞీ చ, అనన్తరాయికో చ హోతి అనన్తరాయికసఞ్ఞీ చ, పహు చ హోతి పహుసఞ్ఞీ చ, ఛాదేతుకామో చ హోతి ఛాదేతి చాతి. తత్థ **ఆపత్తి చ హోతి ఆపత్తిసఞ్ఞీ చాతి** యం ఆపన్నో, సా ఆపత్తియేవ హోతి, సోపి చ తత్థ ఆపత్తిసఞ్ఞీయేవ. ఇతి జానన్తో ఛాదేతి, ఛన్నా హోతి, అథ పనాయం తత్థ అనాపత్తిసఞ్ఞీ, అచ్ఛన్నా హోతి. అనాపత్తి పన ఆపత్తిసఞ్ఞాయపి అనాపత్తిసఞ్ఞాయపి ఛాదేన్తేన అచ్ఛాదితావ హోతి, లహుకం వా గరుకాతి గరుకం వా లహుకాతి ఛాదేతి, అలజ్జిపక్ఖే తిట్ఠతి, ఆపత్తి పన అచ్ఛన్నా హోతి, గరుకం లహుకాతి మఞ్ఞమానో దేసేతి, నేవ దేసితా హోతి, న ఛన్నా, గరుకం వా గరుకాతి ఞత్వా ఛాదేతి, ఛన్నా హోతి, గరుకలహుకభావం న జానాతి, ఆపత్తిం ఛాదేమీతి ఛాదేతి, ఛన్నావ హోతి.

పకతత్తోతి తివిధం ఉక్ఖేపనీయకమ్మం అకతో. సో చే పకతత్తసఞ్ఞీ హుత్వా ఛాదేతి, ఛన్నా హోతి. అథ "మయ్హం సఙ్ఘేన కమ్మం కత"న్తి అపకతత్తసఞ్ఞీ హుత్వా ఛాదేతి, అచ్ఛన్నా హోతి. అపకతత్తేన పన పకతత్తసఞ్ఞినా వా అపకతత్తసఞ్ఞినా వా ఛాదితాపి అచ్ఛన్నావ హోతి. వుత్తమ్పి చేతం –

> "ఆపజ్జతి గరుకం సావసేసం,
>
> ఛాదేతి అనాదరియం పటిచ్చ;
>
> న భిక్ఖునీ నో చ ఫుసేయ్య వజ్జం,
>
> పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా"తి. (పరి॰ ౪౮౧) –

అయఞ్హి పఞ్హో ఉక్ఖిత్తకేన కథితో.

అనన్తరాయికోతి యస్స దససు అన్తరాయేసు ఏకోపి నత్థి, సో చే అనన్తరాయికసఞ్ఞీ హుత్వా ఛాదేతి, ఛన్నా హోతి. సచేపి సో భీరుజాతికతాయ అన్ధకారే అమనుస్సచణ్డమిగభయేన అన్తరాయికసఞ్ఞీ హుత్వా ఛాదేతి, అచ్ఛన్నావ హోతి. యస్సపి పబ్బతవిహారే వసన్తస్స కన్దరం వా నదిం వా అతిక్కమిత్వా ఆరోచేతబ్బం హోతి, అన్తరామగ్గే చ చణ్డవాళఅమనుస్సాదిభయం అత్థి, మగ్గే అజగరా నిపజ్జన్తి, నదీ పూరా హోతి, ఏతస్మిం పన సతియేవ అన్తరాయే అన్తరాయికసఞ్ఞీ ఛాదేతి, అచ్ఛన్నా హోతి. అన్తరాయికస్స పన అన్తరాయికసఞ్ఞాయ ఛాదయతో అచ్ఛన్నావ.

పహూతి సో సక్కోతి భిక్ఖునో సన్తికం గన్తుఞ్చేవ ఆరోచేతుఞ్చ, సో చే పహుసఞ్ఞీ హుత్వా ఛాదేతి, ఛన్నా హోతి. సచస్స ముఖే అప్పమత్తకో గణ్డో వా హోతి, హనుకవాతో వా విజ్ఝతి, దన్తో వా రుజ్జతి, భిక్ఖా వా మన్దా లద్ధా హోతి, తావతకేన

పన నేవ వత్తుం న సక్కోతి, న గన్తుం, అపిచ ఖో “న సక్కోమీ”తి సఞ్ఞీ హోతి, అయం పహు హుత్వా అప్పహుసఞ్ఞీ నామ. ఇమినా ఛాదితాపి అచ్ఛాదితా. అప్పహునా పన వత్తుం వా గన్తుం వా అసమత్థేన పహుసఞ్ఞినా వా అప్పహుసఞ్ఞినా వా ఛాదితా హోతి, అచ్ఛాదితావ.

ఛాదేతుకామో చ హోతి ఛాదేతి చాతి ఇదం ఉత్తానత్థమేవ. సచే పన “ఛాదేస్సామీ”తి ధురనిక్ఖేపం కత్వా పురేభత్తే వా పచ్ఛాభత్తే వా పఠమయామాదీసు వా లజ్జిధమ్మం ఓక్కమిత్వా అన్తోఅరుణేయేవ ఆరోచేతి, అయం **ఛాదేతుకామో న ఛాదేతి** నామ. యస్స పన అభిక్ఖుకే ఠానే వసన్తస్స ఆపజ్జిత్వా సభాగస్స భిక్ఖునో ఆగమనం ఆగమేన్తస్స, సభాగస్స సన్తికం వా గచ్ఛన్తస్స అడ్ఢమాసోపి మాసోపి అతిక్కమతి, అయం **న ఛాదేతుకామో ఛాదేతి** నామ, అయమ్పి అచ్ఛన్నావ హోతి. యో పన ఆపన్నమత్తోవ అగ్గిం అక్కన్తపురిసో వియ సహసా పక్కమిత్వా సభాగట్ఠానం గన్త్వా ఆవికరోతి, అయం **న ఛాదేతుకామోవ న ఛాదేతి** నామ. సచే పన సభాగం దిస్వాపి “అయం మే ఉపజ్ఝాయో వా ఆచరియో వా”తి లజ్జాయ నారోచేతి, ఛన్నావ హోతి ఆపత్తి. ఉపజ్ఝాయాదిభావో హి ఇధ అప్పమాణం, అవేరిసభాగమత్తమేవ పమాణం. తస్మా అవేరిసభాగస్స సన్తికే ఆరోచేతబ్బా. యో పన విసభాగో హోతి సుత్వా పకాసేతుకామో, ఏవరూపస్స ఉపజ్ఝాయస్సపి సన్తికే న ఆరోచేతబ్బా.

తత్థ పురేభత్తం వా ఆపత్తిం ఆపన్నో హోతు పచ్ఛాభత్తం వా దివా వా రత్తిం వా, యావ అరుణం న ఉగ్గచ్ఛతి, తావ ఆరోచేతబ్బం. ఉద్ధస్తే అరుణే పటిచ్ఛన్నా హోతి, పటిచ్ఛాదనపచ్చయా చ దుక్కటం ఆపజ్జతి, సభాగసఙ్ఘాదిసేసం ఆపన్నస్స పన సన్తికే ఆవికాతుం న వట్టతి. సచే ఆవికరోతి, ఆపత్తి ఆవికతా హోతి, దుక్కటా పన న ముచ్చతి. తస్మా సుద్ధస్స సన్తికే ఆవికాతబ్బా. ఆవికరోన్తో చ “తుయ్హం సన్తికే ఏకం ఆపత్తిం ఆవికరోమీ”తి వా “ఆచిక్ఖామీ”తి వా ఆరోచేమీ”తి వా “మమ ఏకం ఆపత్తిం ఆపన్నభావం జానాహీ”తి వా వదతు, “ఏకం గరుకాపత్తిం ఆవికరోమీ”తిఆదినా వా నయేన వదతు, సబ్బేహిపి ఆకారేహి అప్పటిచ్ఛన్నావ హోతీతి **కురున్దియం** వుత్తం. సచే పన “లహుకాపత్తిం ఆవికరోమీ”తిఆదినా నయేన వదతి, పటిచ్ఛన్నావ హోతి. వత్థుం ఆరోచేతి, ఆపత్తిం ఆరోచేతి, ఉభయం ఆరోచేతి, తివిధేనపి ఆరోచితావ హోతి.

౨౩౭. ఇతి ఇమాని దస కారణాని ఉపపరిక్ఖిత్వా పటిచ్ఛన్నపరివాసం దేన్తేన పఠమమేవ పటిచ్ఛన్నభావో జానితబ్బో, తతో పటిచ్ఛన్నదివసే చ ఆపత్తియో చ సల్లక్ఖేత్వా సచే ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నా హోతి, “అహం, భన్తే, ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జిం సఞ్చేతనికం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్న”న్తి ఏవం యాచాపేత్వా **ఖన్ధకే** (చూళవ. ౯౮) ఆగతనయేనేవ కమ్మవాచం వత్వా పరివాసో దాతబ్బో. అథ ద్వీహతీహాదిపటిచ్ఛన్నా హోతి, “ద్వీహప్పటిచ్ఛన్నం, తీహప్పటిచ్ఛన్నం, చతూహప్పటిచ్ఛన్నం, పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నం...పే.... చుద్దసాహప్పటిచ్ఛన్న”న్తి ఏవం యావ చుద్దసదివసాని దివసవసేన యోజనా కాతబ్బా, పఞ్చదసదివసపటిచ్ఛన్నాయ “పక్ఖపటిచ్ఛన్న”న్తి యోజనా కాతబ్బా. తతో యావ ఏకూనతింసతిమో దివసో, తావ “అతిరేకపక్ఖపటిచ్ఛన్న”న్తి, తతో “మాసపటిచ్ఛన్నం, అతిరేకమాసపటిచ్ఛన్నం, ద్వేమాసపటిచ్ఛన్నం, అతిరేకద్వేమాసపటిచ్ఛన్నం, తేమాస...పే.... అతిరేకఏకాదసమాసపటిచ్ఛన్న”న్తి ఏవం యోజనా కాతబ్బా. సంవచ్ఛరే పుణ్ణే “ఏకసంవచ్ఛరపటిచ్ఛన్న”న్తి, తతో పరం “అతిరేకసంవచ్ఛరం, ద్వేసంవచ్ఛర”న్తి ఏవం యావ “సట్ఠిసంవచ్ఛరం, అతిరేకసట్ఠిసంవచ్ఛరపటిచ్ఛన్న”న్తి వా తతో వా భియ్యోపి వత్వా యోజనా కాతబ్బా.

సచే పన ద్వే తిస్సో తతుత్తరి వా ఆపత్తియో హోన్తి, యథా “ఏకం ఆపత్తి”న్తి వుత్తం, ఏవం “ద్వే ఆపత్తియో, తిస్సో ఆపత్తియో”తి వత్తబ్బం. తతో పరం పన సతం వా హోతు సహస్సం వా , “సమ్బహులా”తి వత్తుం వట్టతి. నానావత్థుకాసుపి “అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకం సుక్కవిస్సట్ఠిం, ఏకం కాయసంసగ్గం, ఏకం దుట్ఠుల్లవాచం, ఏకం అత్తకామం, ఏకం సఞ్చరిత్తం, ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో”తి ఏవం గణనవసేన వా “అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం నానావత్థుకా ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో”తి ఏవం వత్థుకిత్తనవసేన వా “అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో”తి ఏవం నామమత్తవసేన వా యోజనా కాతబ్బా. తత్థ నామం దువిధం సజాతిసాధారణం సబ్బసాధారణఞ్చ. తత్థ సఙ్ఘాదిసేసోతి **సజాతిసాధారణం**. ఆపత్తీతి **సబ్బసాధారణం**. తస్మా “సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో”తి ఏవం **సబ్బసాధారణనామవసేనపి** వట్టతి. ఇదఞ్హి పరివాసాదివినయకమ్మం **వత్థువసేన గోత్తవసేన నామవసేన ఆపత్తివసేన చ** కాతుం వట్టతియేవ.

తత్థ సుక్కవిస్సట్ఠీతి **వత్థు** చేవ **గోత్త**ఞ్చ. సఙ్ఘాదిసేసోతి **నామ**ఞ్చేవ **ఆపత్తి** చ. తత్థ “సుక్కవిస్సట్ఠిం కాయసంసగ్గ”న్తిఆదినా వచనేనపి “నానావత్థుకాయో”తి వచనేనపి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ గహితం హోతి. “సఙ్ఘాదిసేసో”తి వచనేనపి “ఆపత్తియో”తి వచనేనపి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ గహితా హోతి. తస్మా ఏతేసు యస్స కస్సచి వసేన కమ్మవాచా కాతబ్బా. ఇధ పన సబ్బాపత్తీనం సాధారణవసేన సమ్బహులనయేనేవ చ సబ్బత్థ కమ్మవాచం యోజేత్వా దస్సయిస్సామ. ఏకఞ్హి ఆపత్తిం ఆపజ్జిత్వా “సమ్బహులా”తి వినయకమ్మం కరోన్తస్సపి వుట్ఠాతి ఏకం వినా సమ్బహులానం అభావతో. సమ్బహులా పన ఆపజ్జిత్వా “ఏకం ఆపజ్జి”న్తి కరోన్తస్స న వుట్ఠాతి, తస్మా సమ్బహులనయేనేవ యోజయిస్సామ. సేయ్యథిదం – పటిచ్ఛన్నపరివాసం దేన్తేన సచే ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నా ఆపత్తి హోతి.

> “అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచామి. అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, దుతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచామి. అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో , తతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచామీతి –

ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

> “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

> “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం దేతి,

యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“దిన్నో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసో, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం యో యో ఆపన్నో హోతి, తస్స తస్స నామం గహేత్వా కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే చ తేన భిక్ఖునా మాళకసీమాయమేవ “పరివాసం సమాదియామి, వత్తం సమాదియామీ”తి వత్తం సమాదాతబ్బం, సమాదియిత్వా తత్థేవ సఙ్ఘస్స ఆరోచేతబ్బం. ఆరోచేన్తేన చ –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం. ఇమఞ్చ అత్థం గహేత్వా యాయ కాయచి వాచాయ ఆరోచేతుం వట్టతియేవ.

ఆరోచేత్వా (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౧౦౨) సచే నిక్ఖిపితుకామో హోతి, “పరివాసం నిక్ఖిపామి, వత్తం నిక్ఖిపామీ”తి నిక్ఖిపితబ్బం. ఏకపదేనపి చేత్థ నిక్ఖిత్తో హోతి పరివాసో, ద్వీహి పన సునిక్ఖిత్తోయేవ. సమాదానేపి ఏసేవ నయో. నిక్ఖిత్తకాలతో పట్ఠాయ పకతత్తట్ఠానే తిట్ఠతి. మాళకతో భిక్ఖూసు నిక్ఖన్తేసు ఏకస్సపి సన్తికే నిక్ఖిపితుం వట్టతి, మాళకతో నిక్ఖమిత్వా సతిం పటిలభన్తేన సహగచ్ఛన్తస్స సన్తికే నిక్ఖిపితబ్బం. సచే సోపి పక్కన్తో, అఞ్ఞస్స యస్స మాళకే నారోచితం, తస్స ఆరోచేత్వా నిక్ఖిపితబ్బం. ఆరోచేన్తేన చ అవసానే “వేదియతీతి మం ఆయస్మా ధారేతూ”తి వత్తబ్బం. ద్విన్నం ఆరోచేన్తేన “ఆయస్మన్తా ధారేన్తూ”తి, తిణ్ణం ఆరోచేన్తేన “ఆయస్మన్తో ధారేన్తూ”తి వత్తబ్బం. సచే అప్పభిక్ఖుకో విహారో హోతి, సభాగా భిక్ఖూ వసన్తి, వత్తం అనిక్ఖిపిత్వా విహారేయేవ రత్తిపరిగ్గహో కాతబ్బో. అథ న సక్కా సోధేతుం, వుత్తనయేనేవ వత్తం నిక్ఖిపిత్వా పచ్చూససమయే ఏకేన భిక్ఖునా సద్ధిం పరిక్ఖిత్తస్స విహారస్స పరిక్ఖేపతో, అపరిక్ఖిత్తస్స విహారస్స పరిక్ఖేపారహట్ఠానతో ద్వే లేడ్డుపాతే అతిక్కమిత్వా మహామగ్గతో ఓక్కమ్మ గుమ్బేన వా వతియా వా పటిచ్ఛన్నట్ఠానే నిసీదితబ్బం, అన్తోఅరుణేయేవ వుత్తనయేన వత్తం సమాదియిత్వా ఆరోచేతబ్బం. ఆరోచేన్తేన సచే నవకతరో హోతి, “ఆవుసో”తి వత్తబ్బం. సచే వుడ్ఢతరో, “భన్తే”తి వత్తబ్బం. సచే అఞ్ఞో కోచి భిక్ఖు కేనచిదేవ కరణీయేన తం ఠానం ఆగచ్ఛతి, సచే ఏస తం పస్సతి, సద్దం వాస్స సుణాతి, ఆరోచేతబ్బం, అనారోచేన్తస్స రత్తిచ్ఛేదో చేవ వత్తభేదో చ. అథ ద్వాదసహత్థం ఉపచారం ఓక్కమిత్వా అజానన్తస్సేవ గచ్ఛతి, రత్తిచ్ఛేదో హోతియేవ, వత్తభేదో పన నత్థి, ఉగ్గతే అరుణే వత్తం నిక్ఖిపితబ్బం. సచే సో భిక్ఖు కేనచిదేవ కరణీయేన పక్కన్తో హోతి, యం అఞ్ఞం సబ్బపఠమం పస్సతి, తస్స ఆరోచేత్వా నిక్ఖిపితబ్బం. విహారం గన్త్వాపి యం పఠమం పస్సతి, తస్స ఆరోచేత్వా నిక్ఖిపితబ్బం. అయం **నిక్ఖిత్తవత్తస్స పరిహారో**.

౨౩౮. ఏవం యత్తకాని దివసాని ఆపత్తి పటిచ్ఛన్నా హోతి, తత్తకాని తతో అధికతరాని వా కుక్కుచ్చవినోదనత్థాయ పరివసిత్వా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా వత్తం సమాదియిత్వా మానత్తం యాచితబ్బం. అయఞ్హి వత్తే సమాదిన్నే ఏవ మానత్తారహో హోతి నిక్ఖిత్తవత్తేన పరివుత్థత్తా. అనిక్ఖిత్తవత్తస్స పన పున సమాదానకిచ్చం నత్థి. సో హి పటిచ్ఛన్నదివసాతిక్కమేనేవ మానత్తారహో హోతి, తస్మా తస్స మానత్తం దాతబ్బమేవ. తం దేన్తేన –

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సోహం, భన్తే, పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచామి. అహం, భన్తే...పే.... సోహం పరివుత్థపరివాసో, దుతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచామి. అహం, భన్తే...పే.... సోహం పరివుత్థపరివాసో, తతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచామీ"తి –

ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే.... తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే....

"దిన్నం సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే చ తేన భిక్ఖునా మాళకసీమాయమేవ “మానత్తం సమాదియామి, వత్తం సమాదియామీ”తి వత్తం సమాదాతబ్బం, సమాదియిత్వా తత్థేవ సఙ్ఘస్స ఆరోచేతబ్బం. ఆరోచేన్తేన చ –

> “అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరామి, వేదియామహం భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం. ఇమఞ్చ పన అత్థం గహేత్వా యాయ కాయచి వాచాయ ఆరోచేతుం వట్టతియేవ.

ఆరోచేత్వా సచే నిక్ఖిపితుకామో హోతి, “మానత్తం నిక్ఖిపామి, వత్తం నిక్ఖిపామీ”తి సఙ్ఘమజ్ఝే నిక్ఖిపితబ్బం. మాళకతో భిక్ఖూసు నిక్ఖన్తేసు ఏకస్సపి సన్తికే నిక్ఖిపితుం వట్టతి. మాళకతో నిక్ఖమిత్వా సతిం పటిలభన్తేన సహగచ్ఛన్తస్స సన్తికే నిక్ఖిపితబ్బం. సచే సోపి పక్కన్తో, అఞ్ఞస్స యస్స మాళకే నారోచితం, తస్స ఆరోచేత్వా నిక్ఖిపితబ్బం. ఆరోచేన్తేన పన అవసానే “వేదియతీతి మం ఆయస్మా ధారేతూ”తి వత్తబ్బం. ద్విన్నం ఆరోచేన్తేన “ఆయస్మన్తా ధారేన్తూ”తి, తిణ్ణం ఆరోచేన్తేన “ఆయస్మన్తో ధారేన్తూ”తి వత్తబ్బం. నిక్ఖిత్తకాలతో పట్ఠాయ పకతత్తట్ఠానే తిట్ఠతి. సచే అప్పభిక్ఖుకో విహారో హోతి, సభాగా భిక్ఖూ వసన్తి, వత్తం అనిక్ఖిపిత్వా అన్తోవిహారేయేవ రత్తియో గణేతబ్బా. అథ న సక్కా సోధేతుం, వుత్తనయేనేవ వత్తం నిక్ఖిపిత్వా పచ్చూససమయే చతూహి పఞ్చహి వా భిక్ఖూహి సద్ధిం పరిక్ఖిత్తస్స విహారస్స పరిక్ఖేపతో, అపరిక్ఖిత్తస్స పరిక్ఖేపారహట్ఠానతో ద్వే లేడ్డుపాతే అతిక్కమిత్వా మహామగ్గతో ఓక్కమ్మ గుమ్బేన వా వతియా వా పటిచ్ఛన్నట్ఠానే నిసీదితబ్బం, అన్తోఅరుణేయేవ వుత్తనయేన వత్తం సమాదియిత్వా ఆరోచేతబ్బం. సచే అఞ్ఞో కోచి భిక్ఖు కేనచిదేవ కరణీయేన తం ఠానం ఆగచ్ఛతి, సచే ఏస తం పస్సతి, సద్దం వాస్స సుణాతి, ఆరోచేతబ్బం. అనారోచేన్తస్స రత్తిచ్ఛేదో చేవ వత్తభేదో చ, అథ ద్వాదసహత్థం ఉపచారం ఓక్కమిత్వా అజానన్తస్సేవ గచ్ఛతి, రత్తిచ్ఛేదో హోతి ఏవ, వత్తభేదో పన నత్థి. ఆరోచితకాలతో పట్ఠాయ ఏకం భిక్ఖుం ఠపేత్వా సేసేహి సతి కరణీయే గన్తుమ్పి వట్టతి, అరుణే ఉట్ఠితే తస్స భిక్ఖుస్స సన్తికే వత్తం నిక్ఖిపితబ్బం. సచే సోపి కేనచి కమ్మేన పురే అరుణేయేవ గచ్ఛతి, అఞ్ఞం విహారతో నిక్ఖన్తం వా ఆగన్తుకం వా యం పఠమం పస్సతి, తస్స సన్తికే ఆరోచేత్వా వత్తం నిక్ఖిపితబ్బం. అయఞ్చ యస్మా గణస్స ఆరోచేత్వా భిక్ఖూనఞ్చ అత్థిభావం సల్లక్ఖేత్వావ వసి, తేనస్స ఊనే గణే చరణదోసో వా విప్పవాసో వా న హోతి. సచే న కఞ్చి పస్సతి, విహారం గన్త్వాపి యం పఠమం పస్సతి, తస్స ఆరోచేత్వా నిక్ఖిపితబ్బం. అయం **నిక్ఖిత్తవత్తస్స పరిహారో**.

౨౩౮. ఏవం ఛారత్తం మానత్తం అఖణ్డం చరిత్వా యత్థ సియా వీసతిగణో భిక్ఖుసఙ్ఘో, తత్థ సో భిక్ఖు అబ్భేతబ్బో. అబ్భేన్తేహి చ పఠమం అబ్భానారహో కాతబ్బో. అయఞ్హి నిక్ఖిత్తవత్తత్తా పకతత్తట్ఠానే ఠితో, పకతత్తస్స చ అబ్భానం కాతుం న వట్టతి, తస్మా వత్తం సమాదాపేతబ్బో, వత్తే సమాదిన్నే అబ్భానారహో హోతి. తేనపి వత్తం సమాదియిత్వా ఆరోచేత్వా అబ్భానం యాచితబ్బం. అనిక్ఖిత్తవత్తస్స పున వత్తసమాదానకిచ్చం నత్థి. సో హి ఛారత్తాతిక్కమేనేవ అబ్భానారహో హోతి, తస్మా సో అబ్భేతబ్బో. అబ్భేన్తేన చ –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం, భన్తే, చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామి. అహం, భన్తే…పే… సోహం చిణ్ణమానత్తో దుతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామి. అహం, భన్తే…పే… సోహం చిణ్ణమానత్తో తతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామీ”తి –

ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అబ్భానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే….

“అబ్భితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

ఏవం తావ ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా పటిచ్ఛన్నపరివాసో మానత్తదానం అబ్భానఞ్చ వేదితబ్బం. ఇమినావ నయేన ద్వీహాదిపటిచ్ఛన్నాసుపి తదనురూపా కమ్మవాచా కాతబ్బా.

౨౪౦. సచే పన అప్పటిచ్ఛన్నా ఆపత్తి హోతి, పరివాసం అదత్వా మానత్తమేవ దత్వా చిణ్ణమానత్తో అబ్భేతబ్బో. కథం? మానత్తం దేన్తేన తావ –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచామి. అహం, భన్తే…పే॰… దుతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచామి. అహం , భన్తే…పే॰… తతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచామీ”తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“దిన్నం సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే చ వత్తసమాదానం వత్తనిక్ఖేపో మానత్తచరణఞ్చ సబ్బం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం. ఆరోచేన్తేన పన –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం.

ఏకస్స ద్విన్నం తిణ్ణం వా ఆరోచేన్తేన పటిచ్ఛన్నమానత్తే వుత్తనయేనేవ ఆరోచేతబ్బం. చిణ్ణమానత్తో చ యత్థ సియా వీసతిగణో భిక్ఖుసఙ్ఘో, తత్థ సో అబ్భేతబ్బో. అబ్భేన్తేన చ –

“అహం , భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామి. అహం, భన్తే...పే.... సోహం చిణ్ణమానత్తో దుతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామి. అహం, భన్తే...పే.... సోహం చిణ్ణమానత్తో తతియమ్పి, భన్తే, సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామీ”తి –

ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అబ్భానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే.... తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే....

అబ్భితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచం వత్వా అబ్భేతబ్బో. ఏవం అప్పటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా వుట్ఠానం వేదితబ్బం.

౨౪౧. సచే కస్సచి ఏకాపత్తి పటిచ్ఛన్నా హోతి, ఏకా అప్పటిచ్ఛన్నా, తస్స పటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా పరివాసం దత్వా పరివుత్థపరివాసస్స మానత్తం దేన్తేన అప్పటిచ్ఛన్నాపత్తిం పటిచ్ఛన్నాపత్తియా సమోధానేత్వాపి దాతుం వట్టతి. కథం? సచే పటిచ్ఛన్నాపత్తి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నా హోతి –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో, అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచామీ”తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“దిన్నం సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే చ వత్తసమాదానాది సబ్బం వుత్తనయమేవ. ఆరోచేన్తేన పన –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో, అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం.

సమాదిన్నమానత్తేన చ అనూనం కత్వా వుత్తనయేన ఛారత్తం మానత్తం చరితబ్బం. చిణ్ణమానత్తో చ యత్థ సియా వీసతిగణో భిక్ఖుసఙ్ఘో, తత్థ సో అబ్భేతబ్బో. అబ్భేన్తేన చ –

“అహం , భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో, అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం, భన్తే, చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామీ”తి –

ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నాఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నానం ఏకాహపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అబ్భానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“అబ్భితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచం కత్వా అబ్భేతబ్బో.

పటిచ్ఛన్నపరివాసకథా నిట్ఠితా.

౨౪౨. సుద్ధన్తపరివాసో సమోధానపరివాసోతి ద్వే అవసేసా. తత్థ (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౧౦౨) **సుద్ధన్తపరివాసో** దువిధో చూళసుద్ధన్తో మహాసుద్ధన్తోతి. దువిధోపి చేస రత్తిపరిచ్ఛేదం సకలం వా ఏకచ్చం వా అజానన్తస్స చ అస్సరన్తస్స చ తత్థ వేమతికస్స చ దాతబ్బో. ఆపత్తిపరియన్తం పన "ఏత్తకా అహం ఆపత్తియో ఆపన్నో"తి జానాతు వా మా వా, అకారణమేతం, తత్థ యో ఉపసమ్పదతో పట్ఠాయ అనులోమక్కమేన వా ఆరోచితదివసతో పట్ఠాయ పటిలోమక్కమేన వా "అసుకఞ్చ అసుకఞ్చ దివసం వా పక్ఖం వా మాసం వా సంవచ్ఛరం వా తవ సుద్ధభావం జానాసీ"తి పుచ్ఛియమానో "ఆమ, భన్తే, జానామి, ఏత్తకం నామ కాలం అహం సుద్ధో"తి వదతి, తస్స దిన్నో సుద్ధన్తపరివాసో **చూళసుద్ధన్తో**తి వుచ్చతి.

తం గహేత్వా పరివసన్తేన యత్తకం కాలం అత్తనో సుద్ధిం జానాతి, తత్తకం అపనేత్వా అవసేసం మాసం వా ద్వేమాసం వా పరివసితబ్బం. సచే "మాసమత్తం అసుద్ధోమ్హీ"తి సల్లక్ఖేత్వా అగ్గహేసి, పరివసన్తో చ పున అఞ్ఞం మాసం సరతి, తమ్పి మాసం పరివసితబ్బమేవ, పున పరివాసదానకిచ్చం నత్థి. అథ "ద్వేమాసం అసుద్ధోమ్హీ"తి సల్లక్ఖేత్వా అగ్గహేసి, పరివసన్తో చ "మాసమత్తమేవాహం అసుద్ధోమ్హీ"తి సన్నిట్ఠానం కరోతి, మాసమేవ పరివసితబ్బం, పున పరివాసదానకిచ్చం నత్థి. అయఞ్హి సుద్ధన్తపరివాసో నామ ఉద్ధమ్పి ఆరోహతి, హేట్ఠాపి ఓరోహతి. ఇదమస్స లక్ఖణం. అఞ్ఞస్మిం పన ఆపత్తివుట్ఠానే ఇదం లక్ఖణం – యో అప్పటిచ్ఛన్నం ఆపత్తిం "పటిచ్ఛన్నా"తి వినయకమ్మం కరోతి, తస్సాపత్తి వుట్ఠాతి. యో పటిచ్ఛన్నం "అప్పటిచ్ఛన్నా"తి వినయకమ్మం కరోతి, తస్స న వుట్ఠాతి. అచిరపటిచ్ఛన్నం "చిరపటిచ్ఛన్నా"తి కరోన్తస్సపి వుట్ఠాతి, చిరపటిచ్ఛన్నం "అచిరపటిచ్ఛన్నా"తి కరోన్తస్స న వుట్ఠాతి. ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జిత్వా "సమ్బహులా"తి కరోన్తస్స వుట్ఠాతి ఏకం వినా సమ్బహులానం అభావతో. సమ్బహులా పన ఆపజ్జిత్వా "ఏకం ఆపజ్జి"న్తి కరోన్తస్స న వుట్ఠాతి.

యో పన యథావుత్తేన అనులోమపటిలోమనయేన పుచ్ఛియమానోపి రత్తిపరియన్తం న జానాతి నస్సరతి, వేమతికో వా హోతి, తస్స దిన్నో సుద్ధన్తపరివాసో **మహాసుద్ధన్తో**తి వుచ్చతి. తం గహేత్వా గహితదివసతో పట్ఠాయ యావ ఉపసమ్పదదివసో, తావ రత్తియో గణేత్వా పరివసితబ్బం, అయం ఉద్ధం నారోహతి, హేట్ఠా పన ఓరోహతి. తస్మా సచే పరివసన్తో రత్తిపరిచ్ఛేదే సన్నిట్ఠానం కరోతి "మాసో వా సంవచ్ఛరో వా మయ్హం ఆపన్నస్సా"తి, మాసం వా సంవచ్ఛరం వా పరివసితబ్బం.

పరివాసయాచనదానలక్ఖణం పనేత్థ ఏవం వేదితబ్బం – తేన భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా వుడ్ఢానం భిక్ఖూనం పాదే వన్దిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో –

> "అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం, ఆపత్తిపరియన్తం న జానామి, రత్తిపరియన్తం న జానామి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరామి, రత్తిపరియన్తం నస్సరామి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సోహం సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచామీ"తి.

> దుతియమ్పి యాచితబ్బో. తతియమ్పి యాచితబ్బో.

బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి, ఆపత్తిపరియన్తం న జానాతి, రత్తిపరియన్తం న జానాతి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరతి, రత్తిపరియన్తం నస్సరతి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి, ఆపత్తిపరియన్తం న జానాతి, రత్తిపరియన్తం న జానాతి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరతి, రత్తిపరియన్తం నస్సరతి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“దిన్నో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం. సుద్ధన్తపరివాసో, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం సుద్ధన్తపరివాసో దాతబ్బో.

కమ్మవాచాపరియోసానే వత్తసమాదానాది సబ్బం వుత్తనయమేవ. ఆరోచేన్తేన పన –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం, ఆపత్తిపరియన్తం న జానామి, రత్తిపరియన్తం న జానామి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరామి, రత్తిపరియన్తం నస్సరామి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి ఆరోచేతబ్బం.

ఏకస్స ద్విన్నం వా తిణ్ణం వా ఆరోచనం వుత్తనయమేవ. పరివుత్థపరివాసస్స మానత్తం దేన్తేన –

“అహం , భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం, ఆపత్తిపరియన్తం న జానామి, రత్తిపరియన్తం న జానామి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరామి, రత్తిపరియన్తం నస్సరామి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం అదాసి, సోహం, భన్తే, పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచామీ”తి –

ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి, ఆపత్తిపరియన్తం న జానాతి, రత్తిపరియన్తం న జానాతి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరతి, రత్తిపరియన్తం నస్సరతి,

ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి, ఆపత్తిపరియన్తం న జానాతి, రత్తిపరియన్తం న జానాతి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరతి, రత్తిపరియన్తం నస్సరతి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

"దిన్నం సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే మానత్తసమాదానాది సబ్బం వుత్తనయమేవ. ఆరోచేన్తేన పన –

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం, ఆపత్తిపరియన్తం న జానామి, రత్తిపరియన్తం న జానామి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరామి, రత్తిపరియన్తం నస్సరామి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సోహం సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ"తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం.

చిణ్ణమానత్తో చ యత్థ సియా వీసతిగణో భిక్ఖుసఙ్ఘో, తత్థ సో భిక్ఖు అబ్భేతబ్బో. అబ్భేన్తేన చ –

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం, ఆపత్తిపరియన్తం న జానామి, రత్తిపరియన్తం న జానామి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరామి, రత్తిపరియన్తం నస్సరామి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సోహం సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం

సుద్ధన్తపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం భన్తే చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామీ”తి –

ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే , భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి, ఆపత్తిపరియన్తం న జానాతి, రత్తిపరియన్తం న జానాతి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరతి, రత్తిపరియన్తం నస్సరతి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి, ఆపత్తిపరియన్తం న జానాతి, రత్తిపరియన్తం న జానాతి, ఆపత్తిపరియన్తం నస్సరతి, రత్తిపరియన్తం నస్సరతి, ఆపత్తిపరియన్తే వేమతికో, రత్తిపరియన్తే వేమతికో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం సుద్ధన్తపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అబ్భానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే.… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే.….

“అబ్భితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచం కత్వా అబ్భేతబ్బో.

సుద్ధన్తపరివాసకథా నిట్ఠితా.

౨౪౩. **సమోధానపరివాసో** పన తివిధో హోతి – ఓధానసమోధానో అగ్ఘసమోధానో మిస్సకసమోధానోతి. తత్థ (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౧౦౨) **ఓధానసమోధానో** నామ అన్తరాపత్తిం ఆపజ్జిత్వా పటిచ్ఛాదేన్తస్స పరివుత్థదివసే ఓధునిత్వా మక్ఖేత్వా పురిమాయ ఆపత్తియా మూలదివసపరిచ్ఛేదే పచ్ఛా ఆపన్నం ఆపత్తిం సమోదహిత్వా దాతబ్బపరివాసో వుచ్చతి.

అయం పనేత్థ వినిచ్ఛయో – యో పటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా పరివాసం గహేత్వా పరివసన్తో వా మానత్తారహో వా మానత్తం చరన్తో వా అబ్భానారహో వా అనిక్ఖిత్తవత్తో అఞ్ఞం ఆపత్తిం ఆపజ్జిత్వా పురిమాయ ఆపత్తియా సమా వా ఊనతరా వా రత్తియో పటిచ్ఛాదేతి, తస్స మూలాయపటికస్సనేన తే పరివుత్థదివసే చ మానత్తచిణ్ణదివసే చ సబ్బే ఓధునిత్వా అదివసే కత్వా పచ్ఛా ఆపన్నాపత్తిం మూలఆపత్తియం సమోధాయ పరివాసో దాతబ్బో. తేన సచే మూలాపత్తి

పక్ఖపటిచ్ఛన్నా, అన్తరాపత్తి ఊనకపక్ఖపటిచ్ఛన్నా, పున పక్ఖమేవ పరివాసో పరివసితబ్బో. అథాపి అన్తరాపత్తి పక్ఖపటిచ్ఛన్నావ, పక్ఖమేవ పరివసితబ్బం. ఏతేనుపాయేన యావ సట్ఠివస్సపటిచ్ఛన్నా మూలాపత్తి, తావ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. సట్ఠివస్సానిపి పరివసిత్వా మానత్తారహో హుత్వాపి హి ఏకదివసం అన్తరాపత్తిం పటిచ్ఛాదేత్వా పున సట్ఠివస్సాని పరివాసారహో హోతి. ఏవం మానత్తచారికమానత్తారహకాలేపి ఆపన్నాయ ఆపత్తియా మూలాయపటికస్సనే కతే మానత్తచిణ్ణదివసాపి పరివాసవుత్థదివసాపి సబ్బే మక్ఖితావ హోన్తి. సచే పన నిక్ఖిత్తవత్తో ఆపజ్జతి, మూలాయపటికస్సనారహో నామ న హోతి. కస్మా? యస్మా న సో పరివసన్తో ఆపన్నో, పకతత్తట్ఠానే ఠితో ఆపన్నో, తస్మా తస్సా ఆపత్తియా విసుం మానత్తం చరితబ్బం. సచే పటిచ్ఛన్నా హోతి, పరివాసోపి వసితబ్బో.

"సచే పన అన్తరాపత్తి మూలాపత్తితో అతిరేకపటిచ్ఛన్నా హోతి, తత్థ కిం కాతబ్బ"న్తి వుత్తే మహాసుమత్థేరో ఆహ "అతేకిచ్ఛో అయం పుగ్గలో, అతేకిచ్ఛో నామ ఆవికారాపేత్వా విస్సజ్జేతబ్బో"తి. మహాపదుమత్థేరో పనాహ "కస్మా అతేకిచ్ఛో నామ, నను అయం సముచ్చయక్ఖన్ధకో నామ బుద్ధానం ఠితకాలసదిసో, ఆపత్తి నామ పటిచ్ఛన్నా వా హోతు అప్పటిచ్ఛన్నా వా సమకఊనతరఅతిరేకపటిచ్ఛన్నా వా, వినయధరస్స కమ్మవాచం యోజేతుం సమత్థభావోయేవేత్థ పమాణం, తస్మా యా అతిరేకపటిచ్ఛన్నా హోతి, తం మూలాపత్తిం కత్వా తత్థ ఇతరం సమోధాయ పరివాసో దాతబ్బో"తి. అయం ఓధానసమోధానో నామ.

తం దేన్తేన పఠమం మూలాయ పటికస్సిత్వా పచ్ఛా పరివాసో దాతబ్బో. సచే కోచి భిక్ఖు పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా పరివసన్తో అన్తరా అనిక్ఖిత్తవత్తోవ పున పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, తేన భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా వుడ్ఢానం భిక్ఖూనం పాదే వన్దిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో –

> "అహం , భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచామీ"తి.
>
> దుతియమ్పి యాచితబ్బో. తతియమ్పి యాచితబ్బో.

బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

> "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనా, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“పటికస్సితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనా, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం మూలాయపటికస్సనా కాతబ్బా.

ఏవఞ్చ సమోధానపరివాసో దాతబ్బో. తేన భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా…పే॰… ఏవమస్స వచనీయో –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచామీ”తి.

దుతియమ్పి యాచితబ్బో. తతియమ్పి యాచితబ్బో.

బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం

పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచతి , యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

"దిన్నో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసో , ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి –

ఏవం సమోధానపరివాసో దాతబ్బో.

కమ్మవాచాపరియోసానే చ వత్తసమాదానాది సబ్బం పుబ్బే వుత్తనయమేవ. ఆరోచేన్తేన పన –

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ"తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం.

పరివుత్థపరివాసస్స మానత్తం దేన్తేన –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం అదాసి, సోహం, భన్తే, పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచామీ”తి –

ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“దిన్నం సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే చ మానత్తసమాదానాది సబ్బం వుత్తనయమేవ. ఆరోచేన్తేన పన –

“అహం , భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి , సోహం మానత్తం చరామి, వేదియామహం భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం.

చిణ్ణమానత్తం అబ్భేన్తేన చ –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం, భన్తే, చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామీ”తి –

ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో

సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నానం పురిమాసు ఆపత్తీసు సమోధానపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అబ్భానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“అబ్భితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

సచే మానత్తారహో వా మానత్తం చరన్తో వా అబ్భానారహో వా అనిక్ఖిత్తవత్తో అన్తరాపత్తిం ఆపజ్జిత్వా పటిచ్ఛాదేతి, వుత్తనయేనేవ పురిమాపత్తియా అన్తరాపత్తియా చ దివసపరిచ్ఛేదం సల్లక్ఖేత్వా తదనురూపాయ కమ్మవాచాయ మూలాయ పటికస్సిత్వా పరివాసం దత్వా పరివుత్థపరివాసస్స మానత్తం దత్వా చిణ్ణమానత్తో అబ్భేతబ్బో. సచే పన పటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా పరివసన్తో అన్తరాపత్తిం ఆపజ్జిత్వా న పటిచ్ఛాదేతి, తస్స మూలాయపటికస్సనాయేవ కాతబ్బా, పున పరివాసదానకిచ్చం నత్థి. మూలాయపటికస్సనేన పన పరివుత్థదివసానం మక్ఖితత్తా పున ఆదితో పట్ఠాయ పరివసితబ్బం.

పరివుత్థపరివాసస్స చ మూలాపత్తియా అన్తరాపత్తిం సమోధానేత్వా మానత్తం దాతబ్బం, చిణ్ణమానత్తో చ అబ్భేతబ్బో. కథం? మూలాయపటికస్సనం కరోన్తేన తావ సచే మూలాపత్తి పక్ఖపటిచ్ఛన్నా హోతి,

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం అన్తరాసమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచామీ"తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనా, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే.… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే.….

"పటికస్సితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సనా ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

ఏవం మూలాయ పటికస్సితేన పున ఆదితో పట్ఠాయ పరివసితబ్బం. పరివసన్తేన చ –

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం

అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం పరివసామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ"తి –

ఆరోచేతబ్బం.

పరివుత్థపరివాసస్స మానత్తం దేన్తేన –

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం, భన్తే, పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచామీ"తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, తం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, తం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“దిన్నం సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే మానత్తసమాదానాది సబ్బం వుత్తనయమేవ. ఆరోచేన్తేన పన –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరామి, వేదియామహం భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం.

చిణ్ణమానత్తం అబ్భేన్తేన చ –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అపటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం భన్తే చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామీ”తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం

యాచి, తం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం అదాసి , సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి పక్ఖపటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పక్ఖపటిచ్ఛన్నానం పక్ఖపరివాసం అదాసి, సో పరివసన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, తం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం పటిచ్ఛన్నానఞ్చ అప్పటిచ్ఛన్నానఞ్చ ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అబ్భానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే.... తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే.....

"అబ్భితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

ఇమినావ నయేన మానత్తారహమానత్తచారికఅబ్భానారహకాలేసుపి అన్తరాపత్తిం ఆపజ్జిత్వా అప్పటిచ్ఛాదేన్తస్స మూలాయపటికస్సనమేవ కత్వా మూలాపత్తియా అన్తరాపత్తిం సమోధానేత్వా మానత్తం దత్వా చిణ్ణమానత్తస్స అబ్భానం కాతబ్బం. ఏత్థ పన "సోహం పరివసన్తో"తి ఆగతట్ఠానే "సోహం పరివుత్థపరివాసో మానత్తారహో"తి వా "సోహం మానత్తం చరన్తో"తి వా "సోహం చిణ్ణమానత్తో అబ్భానారహో"తి వా వత్తబ్బం.

సచే పన అప్పటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా మానత్తం చరన్తో అన్తరాపత్తిం ఆపజ్జిత్వా న పటిచ్ఛాదేతి, సో మూలాయ పటికస్సిత్వా అన్తరాపత్తియా పున మానత్తం దత్వా చిణ్ణమానత్తో అబ్భేతబ్బో. కథం? మూలాయపటికస్సనం కరోన్తేన తావ –

"అహం , భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచామీ"తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనా, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే.... తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే.....

"పటికస్సితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనా ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

ఏవం మూలాయ పటికస్సిత్వా మానత్తం దేన్తేన –

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచామీ"తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో

సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, తం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, తం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“దిన్నం సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే మానత్తసమాదానాది సబ్బం వుత్తనయమేవ. ఆరోచేన్తేన పన –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం.

చిణ్ణమానత్తం అబ్భేన్తేన చ –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచిం, తం మం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సోహం సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం, భన్తే, చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామీ”తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, తం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో మానత్తం చరన్తో అన్తరా సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జి అప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయపటికస్సనం యాచి, తం సఙ్ఘో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం మూలాయ పటికస్సి, సో సఙ్ఘం అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అన్తరా సమ్బహులానం ఆపత్తీనం అప్పటిచ్ఛన్నానం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అబ్భానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే.… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే.….

“అబ్భితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచం కత్వా అబ్భేతబ్బో.

అబ్భానారహకాలేపి అన్తరాపత్తిం ఆపజ్జిత్వా అప్పటిచ్ఛాదేన్తస్స ఇమినావ నయేన మూలాయపటికస్సనా మానత్తదానం అబ్భానఞ్చ వేదితబ్బం. కేవలం పనేత్థ "మానత్తం చరన్తో"తి అవత్వా "చిణ్ణమానత్తో అబ్భానారహో"తి వత్తబ్బం.

ఓధానసమోధానపరివాసకథా నిట్ఠితా.

౨౪౪. **అగ్ఘసమోధానో** (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౧౦౨) నామ సమ్బహులాసు ఆపత్తీసు యా ఏకా వా ద్వే వా తిస్సో వా సమ్బహులా వా ఆపత్తియో సబ్బచిరపటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధాయ తాసం రత్తిపరిచ్ఛేదవసేన అవసేసానం ఊనతరపటిచ్ఛన్నానం ఆపత్తీనం పరివాసో దీయతి, అయం వుచ్చతి అగ్ఘసమోధానో. యస్స పన సతం ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నా, అపరమ్పి సతం ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాతి ఏవం దసక్ఖత్తుం కత్వా ఆపత్తిసహస్సం దివససతం పటిచ్ఛన్నం హోతి, తేన కిం కాతబ్బన్తి? సబ్బా సమోదహిత్వా దస దివసే పరివసితబ్బం. ఏవం ఏకేనేవ దసాహేన దివససతమ్పి పరివసితబ్బమేవ హోతి. వుత్తమ్పి చేతం –

"దససతం రత్తిసతం, ఆపత్తియో ఛాదయిత్వాన;
దస రత్తియో వసిత్వాన, ముచ్చేయ్య పారివాసికో"తి. (పరి॰ ౪౭౭);

అయం అగ్ఘసమోధానో నామ.

తస్స ఆరోచనదానలక్ఖణం ఏవం వేదితబ్బం – సచే కస్సచి భిక్ఖునో ఏకా ఆపత్తి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నా హోతి, ఏకా ఆపత్తి ద్వీహప్పటిచ్ఛన్నా, ఏకా తీహపటిచ్ఛన్నా, ఏకా చతూహప్పటిచ్ఛన్నా, ఏకా పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నా, ఏకా ఛాహప్పటిచ్ఛన్నా, ఏకా సత్తాహప్పటిచ్ఛన్నా, ఏకా అట్ఠాహప్పటిచ్ఛన్నా, ఏకా నవాహప్పటిచ్ఛన్నా, ఏకా దసాహప్పటిచ్ఛన్నా హోతి, తేన భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా…పే॰… ఏవమస్స వచనీయో –

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో సమ్బహులా ఆపత్తియో ద్వీహప్పటిచ్ఛన్నాయో…పే॰… సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచామీ"తి.

దుతియమ్పి యాచితబ్బో. తతియమ్పి యాచితబ్బో.

బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో…పే॰… సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచతి,

యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో...పే॰... సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే॰... తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి...పే॰....

"దిన్నో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసో, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే వత్తసమాదానాది సబ్బం వుత్తనయమేవ. ఆరోచేన్తేన పన –

"అహం , భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో...పే॰... సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం అదాసి, సోహం పరివసామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ"తి –

ఏవం ఆరోచేతబ్బం.

పరివుత్థపరివాసస్స మానత్తం దేన్తేన –

"అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో...పే॰... సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం అదాసి, సోహం, భన్తే, పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచామీ"తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో…పే॰… సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం , సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో…పే॰… సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం దేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తస్స దానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

“దిన్నం సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి –

ఏవం కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే చ మానత్తసమాదానాది సబ్బం వుత్తనయమేవ. ఆరోచేన్తేన పన –

“అహం , భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో…పే॰… సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం మానత్తం చరామి, వేదియామహం, భన్తే, వేదియతీతి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి ఆరోచేతబ్బం.

చిణ్ణమానత్తో అబ్భేతబ్బో. అబ్భేన్తేన చ –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో…పే॰… సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సోహం సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం

యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం అదాసి, సోహం పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచిం, తస్స మే సఙ్ఘో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సోహం, భన్తే, చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచామీ"తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా –

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో…పే॰… సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

"సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి సమ్బహులా ఆపత్తియో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో…పే॰… సమ్బహులా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, సో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం యా ఆపత్తియో దసాహప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధానపరివాసం అదాసి, సో పరివుత్థపరివాసో సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం యాచి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో తాసం ఆపత్తీనం ఛారత్తం మానత్తం అదాసి, సో చిణ్ణమానత్తో సఙ్ఘం అబ్భానం యాచతి, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం అబ్భేతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో అబ్భానం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

"దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰….

"అబ్భితో సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామో భిక్ఖు, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి –

ఏవం కమ్మవాచం కత్వా అబ్భేతబ్బో.

అగ్ఘసమోధానపరివాసకథా నిట్ఠితా.

౨౪౩. మిస్సకసమోధానో (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౧౦౨) నామ – యో నానావత్థుకా ఆపత్తియో ఏకతో కత్వా దీయతి. తత్రాయం నయో –

“అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకం సుక్కవిస్సట్ఠిం, ఏకం కాయసంసగ్గం, ఏకం దుట్ఠుల్లవాచం, ఏకం అత్తకామం, ఏకం సఞ్చరిత్తం, ఏకం కుటికారం, ఏకం విహారకారం, ఏకం దుట్ఠదోసం, ఏకం అఞ్ఞభాగియం, ఏకం సఙ్ఘభేదకం, ఏకం సఙ్ఘభేదానువత్తకం, ఏకం దుబ్బచం, ఏకం కులదూసకం, సోహం, భన్తే, సఙ్ఘం తాసం ఆపత్తీనం సమోధానపరివాసం యాచామీ”తి –

తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా తదనురూపాయ కమ్మవాచాయ పరివాసో దాతబ్బో.

ఏత్థ చ “సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి నానావత్థుకాయో”తిపి “సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జి”ఇతిపి ఏవం పుబ్బే వుత్తనయేన వత్థువసేనపి గోత్తవసేనపి నామవసేనపి ఆపత్తివసేనపి యోజేత్వా కమ్మం కాతుం వట్టతియేవ, తస్మా న ఇధ విసుం కమ్మవాచం యోజేత్వా దస్సయిస్సామ పుబ్బే సబ్బాపత్తిసాధారణం కత్వా యోజేత్వా దస్సితాయ ఏవ కమ్మవాచాయ నానావత్థుకాహిపి ఆపత్తీహి వుట్ఠానసమ్భవతో సాయేవేత్థ కమ్మవాచా అలన్తి.

మిస్సకసమోధానపరివాసకథా నిట్ఠితా.

౨౪౮. సచే కోచి భిక్ఖు పరివసన్తో విబ్భమతి, సామణేరో వా హోతి, విబ్భమన్తస్స సామణేరస్స చ పరివాసో న రుహతి. సో చే పున ఉపసమ్పజ్జతి, తస్స తదేవ పురిమం పరివాసదానం, యో పరివాసో దిన్నో, సుదిన్నో, యో పరివుత్థో, సుపరివుత్థో, అవసేసో పరివసితబ్బో. సచేపి మానత్తారహో మానత్తం చరన్తో అబ్భానారహో వా విబ్భమతి, సామణేరో వా హోతి, సో చే పున ఉపసమ్పజ్జతి, తస్స తదేవ పురిమం పరివాసదానం, యో పరివాసో దిన్నో, సుదిన్నో, యో పరివుత్థో, సుపరివుత్థో, యం మానత్తం దిన్నం, సుదిన్నం, యం మానత్తం చిణ్ణం, తం సుచిణ్ణం, సో భిక్ఖు అబ్భేతబ్బో.

సచే కోచి భిక్ఖు పరివసన్తో ఉమ్మత్తకో హోతి ఖిత్తచిత్తో వేదనాట్టో, ఉమ్మత్తకస్స ఖిత్తచిత్తస్స వేదనాట్టస్స చ పరివాసో న రుహతి. సో చే పున అనుమ్మత్తకో హోతి అఖిత్తచిత్తో అవేదనాట్టో, తదేవ పురిమం పరివాసదానం, యో పరివాసో దిన్నో, సుదిన్నో, యో పరివుత్థో, సుపరివుత్థో, అవసేసో పరివసితబ్బో. మానత్తారహాదీసుపి ఏసేవ నయో.

సచే కోచి పరివసన్తో ఉక్ఖిత్తకో హోతి, ఉక్ఖిత్తకస్స పరివాసో న రుహతి. సచే పున ఓసారీయతి, తస్స తదేవ పురిమం పరివాసదానం, యో పరివాసో దిన్నో, సుదిన్నో, యో పరివుత్థో, సుపరివుత్థో, అవసేసో పరివసితబ్బో. మానత్తారహాదీసుపి ఏసేవ నయో.

సచే కస్సచి భిక్ఖునో ఇత్థిలిఙ్గం పాతుభవతి, తస్స సాయేవ ఉపజ్ఝా, సాయేవ ఉపసమ్పదా, పున ఉపజ్ఝా న గహేతబ్బా, ఉపసమ్పదా చ న కాతబ్బా, భిక్ఖుఉపసమ్పదతో పభుతి యావ వస్సగణనా, సాయేవ వస్సగణనా , న ఇతో పట్ఠాయ వస్సగణనా కాతబ్బా. అప్పతిరూపం దానిస్సా భిక్ఖూనం మజ్ఝే వసితుం, తస్మా భిక్ఖునుపస్సయం గన్త్వా భిక్ఖునీహి సద్ధిం వసితబ్బం. యా దేసనాగామినియో వా వుట్ఠానగామినియో వా ఆపత్తియో భిక్ఖూనం భిక్ఖునీహి సాధారణా, తాసం భిక్ఖునీహి కాతబ్బం, వినయకమ్మమేవ భిక్ఖునీనం సన్తికే కాతబ్బం. యా పన భిక్ఖూనం భిక్ఖునీహి అసాధారణా సుక్కవిస్సట్ఠిఆదికా ఆపత్తియో, తాహి ఆపత్తీహి అనాపత్తి, లిఙ్గే పరివత్తే తా ఆపత్తియో వుట్ఠితావ హోన్తి, పున పకతిలిఙ్గే ఉప్పన్నేపి తాహి ఆపత్తీహి తస్స అనాపత్తియేవ. భిక్ఖునియా పురిసలిఙ్గే పాతుభూతేపి ఏసేవ నయో. వుత్తఞ్హేతం –

“తేన ఖో పన సమయేన అఞ్ఞతరస్స భిక్ఖునో ఇత్థిలిఙ్గం పాతుభూతం హోతి. భగవతో ఏతమత్థం ఆరోచేసుం. అనుజానామి భిక్ఖవే తంయేవ ఉపజ్ఝం, తంయేవ ఉపసమ్పదం, తానియేవ వస్సాని భిక్ఖునీహి సఙ్గమితుం, యా ఆపత్తియో భిక్ఖూనం భిక్ఖునీహి సాధారణా, తా ఆపత్తియో భిక్ఖునీనం సన్తికే వుట్ఠాతుం. యా ఆపత్తియో భిక్ఖూనం భిక్ఖునీహి అసాధారణా, తాహి ఆపత్తీహి అనాపత్తి.

“తేన ఖో పన సమయేన అఞ్ఞతరిస్సా భిక్ఖునియా పురిసలిఙ్గం పాతుభూతం హోతి. భగవతో ఏతమత్థం ఆరోచేసుం. అనుజానామి భిక్ఖవే తంయేవ ఉపజ్ఝం, తంయేవ ఉపసమ్పదం, తానియేవ వస్సాని భిక్ఖూహి సఙ్గమితుం, యా ఆపత్తియో భిక్ఖునీనం భిక్ఖూహి సాధారణా, తా ఆపత్తియో భిక్ఖూనం సన్తికే వుట్ఠాతుం. యా ఆపత్తియో భిక్ఖునీనం భిక్ఖూహి అసాధారణా, తాహి ఆపత్తీహి అనాపత్తీ”తి (పారా॰ ౬౯).

౨౪౭. అయం పనేత్థ పాళిముత్తకవినిచ్ఛయో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౬౯) – ఇమేసు ద్వీసు లిఙ్గేసు పురిసలిఙ్గం ఉత్తమం, ఇత్థిలిఙ్గం హీనం, తస్మా పురిసలిఙ్గం బలవఅకుసలేన అన్తరధాయతి, ఇత్థిలిఙ్గం దుబ్బలకుసలేన పతిట్ఠాతి. ఇత్థిలిఙ్గం పన అన్తరధాయన్తం దుబ్బలఅకుసలేన అన్తరధాయతి, పురిసలిఙ్గం బలవకుసలేన పతిట్ఠాతి. ఏవం ఉభయమ్పి అకుసలేన అన్తరధాయతి, కుసలేన పటిలబ్భతి.

తత్థ సచే ద్విన్నం భిక్ఖూనం ఏకతో సజ్ఝాయం వా ధమ్మసాకచ్ఛం వా కత్వా ఏకాగారే నిపజ్జిత్వా నిద్దం ఓక్కన్తానం ఏకస్స ఇత్థిలిఙ్గం పాతుభవతి, ఉభిన్నమ్పి సహసేయ్యాపత్తి హోతి. సో చే పటిబుజ్ఝిత్వా అత్తనో విప్పకారం దిస్వా దుక్ఖీ దుమ్మనో రత్తిభాగేయేవ ఇతరస్స ఆరోచేయ్య, తేన సమస్సాసేతబ్బో “హోతు మా చిన్తయిత్థ, వట్టస్సేవేసో దోసో, సమ్మాసమ్బుద్ధేన ద్వారం దిన్నం, భిక్ఖు వా హోతు భిక్ఖునీ వా, అనావటో ధమ్మో, అవారితో సగ్గమగ్గో”తి. సమస్సాసేత్వా ఏవం వత్తబ్బం “తుమ్హేహి భిక్ఖునుపస్సయం గన్తుం వట్టతి, అత్థి పన తే కాచి సన్దిట్ఠా భిక్ఖునియో”తి. సచస్సా హోన్తి తాదిసా భిక్ఖునియో, “అత్థీ”తి, నో చే హోన్తి, “నత్థీ”తి వత్వా సో భిక్ఖు వత్తబ్బో “మమ సఙ్గహం కరోథ, ఇదాని మం పఠమం భిక్ఖునుపస్సయం నేథా”తి. తేన భిక్ఖునా తం గహేత్వా తస్సా వా సన్దిట్ఠానం అత్తనో వా సన్దిట్ఠానం భిక్ఖునీనం సన్తికం గన్తబ్బం. గచ్ఛన్తేన చ న ఏకకేన గన్తబ్బం, చతూహి పఞ్చహి భిక్ఖూహి సద్ధిం జోతికఞ్చ కత్తరదణ్డకఞ్చ గహేత్వా సంవిదహనం పరిమోచేత్వా “మయం అసుకం నామ ఠానం గచ్ఛామా”తి గన్తబ్బం. సచే బహిగామే దూరే విహారో హోతి, అన్తరామగ్గే గామన్తరనదీపారరత్తివిప్పవాసగణఓహీయనాపత్తీహి అనాపత్తి. భిక్ఖునుపస్సయం గన్త్వా తా భిక్ఖునియో వత్తబ్బా “అసుకం నామ భిక్ఖుం జానాథా”తి? “ఆమ, అయ్యా”తి. తస్స ఇత్థిలిఙ్గం పాతుభూతం, సఙ్గహం దానిస్సా కరోథాతి. తా చే “సాధు అయ్యా, ఇదాని మయమ్పి సజ్ఝాయిస్సామ, ధమ్మం సోస్సామ, గచ్ఛథ తుమ్హే”తి వత్వా సఙ్గహం కరోన్తి, ఆరాధికా చ హోన్తి సఙ్గాహికా లజ్జినియో, తా కోపేత్వా అఞ్ఞత్థ న గన్తబ్బం. గచ్ఛతి చే, గామన్తరనదీపారరత్తివిప్పవాసగణఓహీయనాపత్తీహి న ముచ్చతి.

సచే పన లజ్జినియో హోన్తి, న సఙ్గాహికాయో, అఞ్ఞత్థ గన్తుం లబ్భతి. సచేపి అలజ్జినియో హోన్తి, సఙ్గహం పన కరోన్తి, తాపి పరిచ్చజిత్వా అఞ్ఞత్థ గన్తుం లబ్భతి. సచే లజ్జినియో చ సఙ్గాహికా చ, ఞాతికా న హోన్తి, ఆసన్నగామే పన అఞ్ఞా ఞాతికా హోన్తి పటిజగ్గనికా, తాసమ్పి సన్తికం గన్తుం వట్టతీతి వదన్తి. గన్త్వా సచే భిక్ఖుభావేపి నిస్సయపటిపన్నో, పతిరూపాయ భిక్ఖునియా సన్తికే నిస్సయో గహేతబ్బో, మాతికా వా వినయో వా ఉగ్గహితో సుగ్గహితో, పున ఉగ్గణ్హనకారణం నత్థి. సచే భిక్ఖుభావేపి పరిసావచరో, తస్స సన్తికేయేవ ఉపసమ్పన్నా సూపసమ్పన్నా, అఞ్ఞస్స సన్తికే నిస్సయో

గహేతబ్బో. పుబ్బే తం నిస్సాయ వసన్తేహిపి అఞ్ఞస్స సన్తికే నిస్సయో గహేతబ్బో. పరిపుణ్ణవస్ససామణేరేనపి అఞ్ఞస్స సన్తికే ఉపజ్ఝా గహేతబ్బా.

యం పనస్స భిక్ఖుభావే అధిట్ఠితం తిచీవరఞ్చ పత్తో చ, తం అధిట్ఠానం విజహతి, పున అధిట్ఠాతబ్బం. సఙ్కచ్చికా చ ఉదకసాటికా చ గహేతబ్బా. యం అతిరేకచీవరం వా అతిరేకపత్తో వా వినయకమ్మం కత్వా ఠపితో హోతి, తమ్పి సబ్బం వినయకమ్మం విజహతి, పున కాతబ్బం. పటిగ్గహితతేలమధుఫాణితాదీనిపి పటిగ్గహణం విజహన్తి. సచే పటిగ్గహణతో సత్తమే దివసే లిఙ్గం పరివత్తతి, పున పటిగ్గహేత్వా సత్తాహం వట్టతి. యం పన భిక్ఖుకాలే అఞ్ఞస్స భిక్ఖునో సన్తకం పటిగ్గహితం, తం పటిగ్గహణం న విజహతి. యమ్పి ఉభిన్నం సాధారణం అవిభజిత్వా ఠపితం, తం పకతత్తో రక్ఖతి. యం పన విభత్తం ఏతస్సేవ సన్తకం, తం పటిగ్గహణం విజహతి. వుత్తఞ్హేతం పరివారే –

> “తేలం మధు ఫాణితఞ్చాపి సప్పిం, సామం గహేత్వా నిక్ఖిపేయ్య;
> అవీతివత్తే సత్తాహే, సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జన్తస్స ఆపత్తి;
> పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా”తి. (పరి. ౪౮౦);

ఇదఞ్హి లిఙ్గపరివత్తనం సన్ధాయ వుత్తం. పటిగ్గహణం నామ లిఙ్గపరివత్తనేన, కాలకిరియాయ, సిక్ఖాపచ్చక్ఖానేన, హీనాయావత్తనేన, అనుపసమ్పన్నస్స దానేన, అనపేక్ఖవిస్సజ్జనేన, అచ్ఛిన్దిత్వా గహణేన చ విజహతి. తస్మా సచేపి హరీతకఖణ్డమ్పి పటిగ్గహేత్వా ఠపితమత్థి, సబ్బమస్స పటిగ్గహణం విజహతి. భిక్ఖువిహారే పన యం కిఞ్చిస్సా సన్తకం పటిగ్గహేత్వా వా అప్పటిగ్గహేత్వా వా ఠపితం, సబ్బస్స సావ ఇస్సరా, ఆహరాపేత్వా గహేతబ్బం. యం పనేత్థ థావరం తస్సా సన్తకం సేనాసనం వా ఉపరోపకా వా, తే యస్సిచ్ఛతి, తస్స దాతబ్బా. తేరససు సమ్ముతీసు యా భిక్ఖుకాలే లద్ధా సమ్ముతి, సబ్బా పటిప్పస్సమ్భతి, పురిమికాయ సేనాసనగ్గాహో పటిప్పస్సమ్భతి. సచే పచ్ఛిమికాయ సేనాసనే గహితే లిఙ్గం పరివత్తతి, భిక్ఖుసఙ్ఘో చస్సా ఉప్పన్నలాభం దాతుకామో హోతి, అపలోకేత్వా దాతబ్బో.

సచే భిక్ఖునీహి సాధారణాయ పటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా పరివసన్తస్స లిఙ్గం పరివత్తతి, పున పక్ఖమానత్తమేవ దాతబ్బం. సచే మానత్తం చరన్తస్స పరివత్తతి , పున పక్ఖమానత్తమేవ దాతబ్బం. సచే చిణ్ణమానత్తస్స పరివత్తతి, భిక్ఖునీహి అబ్భానకమ్మం కాతబ్బం. సచే అకుసలవిపాకే పరిక్ఖీణే పక్ఖమానత్తకాలే పునదేవ లిఙ్గం పరివత్తతి, ఛారత్తం మానత్తమేవ దాతబ్బం. సచే చిణ్ణే పక్ఖమానత్తే పరివత్తతి, భిక్ఖూహి అబ్భానకమ్మం కాతబ్బన్తి.

భిక్ఖునియా లిఙ్గపరివత్తనేపి వుత్తనయేనేవ సబ్బో వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. అయం పన విసేసో – సచే భిక్ఖునికాలే ఆపన్నా సఞ్చరిత్తాపత్తి పటిచ్ఛన్నా హోతి, పరివాసదానం నత్థి, ఛారత్తం మానత్తమేవ దాతబ్బం. సచే పక్ఖమానత్తం చరన్తియా లిఙ్గం పరివత్తతి, న తేనత్థో, ఛారత్తం మానత్తమేవ దాతబ్బం. సచే చిణ్ణమానత్తాయ పరివత్తతి, పున మానత్తం అదత్వా భిక్ఖూహి అబ్భేతబ్బో. అథ భిక్ఖూహి మానత్తే అదిన్నే పున లిఙ్గం పరివత్తతి, భిక్ఖునీహి పక్ఖమానత్తమేవ దాతబ్బం. అథ ఛారత్తం మానత్తం చరన్తస్స పున పరివత్తతి, పక్ఖమానత్తమేవ దాతబ్బం. చిణ్ణమానత్తస్స పన లిఙ్గపరివత్తే జాతే భిక్ఖునీహి అబ్భానకమ్మం కాతబ్బం. పున పరివత్తే చ లిఙ్గే భిక్ఖునిభావే ఠితాయపి యా ఆపత్తియో పుబ్బే పటిప్పస్సద్ధా, తా సుప్పటిప్పస్సద్ధా ఏవాతి.

૨૪૮. ఇతో పరం పారివాసికాదీనం వత్తం దస్సయిస్సామ – పారివాసికేన (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౭౬) భిక్ఖునా ఉపజ్ఝాయేన హుత్వా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, వత్తం నిక్ఖిపిత్వా పన ఉపసమ్పాదేతుం వట్టతి. ఆచరియేన హుత్వాపి కమ్మవాచా న సావేతబ్బా, అఞ్ఞస్మిం అసతి వత్తం నిక్ఖిపిత్వా సావేతుం వట్టతి. ఆగన్తుకానం నిస్సయో న దాతబ్బో. యేహిపి పకతియావ నిస్సయో గహితో, తే వత్తబ్బా "అహం వినయకమ్మం కరోమి, అసుకత్థేరస్స నామ సన్తికే నిస్సయం గణ్హథ, మయ్హం వత్తం మా కరోథ, మా మం గామప్పవేసనం ఆపుచ్ఛథా"తి. సచే ఏవం వుత్తేపి కరోన్తియేవ, వారితకాలతో పట్ఠాయ కరోన్తేసుపి అనాపత్తి. అఞ్ఞో సామణేరోపి న గహేతబ్బో, ఉపజ్ఝం దత్వా గహితసామణేరోపి వత్తబ్బో "అహం వినయకమ్మం కరోమి, మయ్హం వత్తం మా కరోథ, మా మం గామప్పవేసనం ఆపుచ్ఛథా"తి. సచే ఏవం వుత్తేపి కరోన్తియేవ, వారితకాలతో పట్ఠాయ కరోన్తేసుపి అనాపత్తి. న భిక్ఖునోవాదకసమ్ముతి సాదితబ్బా, సమ్మతేనపి భిక్ఖునియో న ఓవదితబ్బా, తస్మా భిక్ఖుసఙ్ఘస్స వత్తబ్బం "భన్తే, అహం వినయకమ్మం కరోమి, భిక్ఖునోవాదకం జానాథా"తి. పటిబలస్స వా భిక్ఖుస్స భారో కాతబ్బో. ఆగతా భిక్ఖునియో "సఙ్ఘస్స సన్తికం గచ్ఛథ, సఙ్ఘో వో ఓవాదదాయకం జానిస్సతీ"తి వా "అహం వినయకమ్మం కరోమి, అసుకభిక్ఖుస్స నామ సన్తికం గచ్ఛథ, సో వో ఓవాదం దస్సతీ"తి వా వత్తబ్బా.

యాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘేన పరివాసో దిన్నో హోతి, సా ఆపత్తి న ఆపజ్జితబ్బా, అఞ్ఞా వా తాదిసికా తతో వా పాపిట్ఠతరా, కమ్మం న గరహితబ్బం, కమ్మికా న గరహితబ్బా, న పకతత్తస్స భిక్ఖునో ఉపోసథో ఠపేతబ్బో, న పవారణా ఠపేతబ్బా, పలిబోధత్థాయ వా పక్కోసనత్థాయ వా సవచనీయం న కాతబ్బం. పలిబోధత్థాయ హి కరోన్తో "అహం ఆయస్మన్తం ఇమస్మిం వత్థుస్మిం సవచనీయం కరోమి, ఇమమ్హా ఆవాసా పరమ్పి మా పక్కమ, యావ న తం అధికరణం వూపసన్తం హోతీ"తి ఏవం కరోతి, పక్కోసనత్థాయ కరోన్తో "అహం తం సవచనీయం కరోమి, ఏహి మయా సద్ధిం వినయధరానం సమ్ముఖీభావం గచ్ఛాహీ"తి ఏవం కరోతి, తదుభయమ్పి న కాతబ్బం. విహారే జేట్ఠకట్ఠానం న కాతబ్బం, పాతిమోక్ఖుద్దేసకేన వా ధమ్మజ్ఝేసకేన వా న భవితబ్బం, నపి తేరససు సమ్ముతీసు ఏకసమ్ముతివసేనపి ఇస్సరియకమ్మం కాతబ్బం, "కరోతు మే ఆయస్మా ఓకాసం, అహం తం వత్తుకామో"తి ఏవం పకతత్తస్స ఓకాసో న కారేతబ్బో, వత్థునా వా ఆపత్తియా వా న చోదేతబ్బో, "అయం తే దోసో"తి న సారేతబ్బో, భిక్ఖూహి అఞ్ఞమఞ్ఞం యోజేత్వా కలహో న కారేతబ్బో, సఙ్ఘత్థేరేన హుత్వా పకతత్తస్స భిక్ఖునో పురతో న గన్తబ్బం న నిసీదితబ్బం, ద్వాదసహత్థం ఉపచారం ముఞ్చిత్వా ఏకకేనేవ గన్తబ్బఞ్చేవ నిసీదితబ్బఞ్చ, యో హోతి సఙ్ఘస్స ఆసనపరియన్తో సేయ్యాపరియన్తో విహారపరియన్తో, సో తస్స దాతబ్బో.

తత్థ **ఆసనపరియన్తో** నామ భత్తగ్గాదీసు సఙ్ఘనవకాసనం, స్వస్స దాతబ్బో, తత్థ నిసీదితబ్బం. **సేయ్యాపరియన్తో** నామ సేయ్యానం పరియన్తో సబ్బలామకం మఞ్చపీఠం. అయఞ్హి వస్సగ్గేన అత్తనో పత్తట్ఠానే సేయ్యం గహేతుం న లభతి, సబ్బభిక్ఖూహి విచినిత్వా గహితావసేసా మఙ్గులగూథభరితా వేత్తలతాదివినద్ధా లామకసేయ్యావస్స దాతబ్బా. యథా చ సేయ్యా, ఏవం వసనఆవాసోపి వస్సగ్గేన అత్తనో పత్తట్ఠానే తస్స న వట్టతి, సబ్బభిక్ఖూహి విచినిత్వా గహితావసేసా పన రజోహతభూమి జతుకమూసికభరితా పణ్ణసాలా అస్స దాతబ్బా. సచే పకతత్తా సబ్బే రుక్ఖమూలికా అబ్భోకాసికా చ హోన్తి, ఛన్నం న ఉపేన్తి, సబ్బేపి ఏతేహి విస్సట్ఠావాసా నామ హోన్తి, తేసు యం ఇచ్ఛతి, తం లభతి.

వస్సూపనాయికదివసే పచ్చయం ఏకపస్సే ఠత్వా వస్సగ్గేన గణ్హితుం లభతి, సేనాసనం న లభతి, నిబద్ధవస్సావాసికం సేనాసనం గణ్హితు కామేన వత్తం నిక్ఖిపిత్వా గహేతబ్బం. ఞాతిపవారితట్ఠానే "ఏత్తకే భిక్ఖూ గహేత్వా ఆగచ్ఛథా"తి నిమన్తితేన "భన్తే, అసుకం నామ కులం భిక్ఖూ నిమన్తేసి, ఏథ, తత్థ గచ్ఛామా"తి ఏవం సంవిధాయ భిక్ఖూనం పురేసమణేన వా

పచ్ఛాసమణేన వా హుత్వా కులాని న ఉపసఙ్కమితబ్బాని, “భన్తే, అసుకస్మిం నామ గామే మనుస్సా భిక్ఖూనం ఆగమనం ఇచ్ఛన్తి, సాధు వతస్స, సచే తేసం సఙ్గహం కరేయ్యాథా”తి ఏవం పనస్స వినయపరియాయేన కథేతుం వట్టతి. ఆగతాగతానం ఆరోచేతుం హరాయమానేన ఆరఞ్ఞికధుతఙ్గం న సమాదాతబ్బం. యేనపి పకతియా సమాదిన్నం, తేన దుతియం భిక్ఖుం గహేత్వా అరఞ్ఞే అరుణం ఉట్ఠాపేతబ్బం, న ఏకకేన వత్థబ్బం. తథా భత్తగ్గాదీసు ఆసనపరియన్తే నిసజ్జాయ హరాయమానేన పిణ్డపాతికధుతఙ్గమ్పి న సమాదాతబ్బం. యో పన పకతియావ పిణ్డపాతికో, తస్స పటిసేధో నత్థి, న చ తప్పచ్చయా పిణ్డపాతో నీహరాపేతబ్బో “మా మం జానింసూ”తి. నీహటభత్తో హుత్వా విహారేయేవ నిసీదిత్వా భుఞ్జన్తో “రత్తియో గణయిస్సామి, గచ్ఛతో మే భిక్ఖుం దిస్వా అనారోచేన్తస్స రత్తిచ్ఛేదో సియా”తి ఇమినా కారణేన పిణ్డపాతో న నీహరాపేతబ్బో, “మా మం ఏకభిక్ఖుపి జానాతూ”తి చ ఇమినా అజ్ఝాసయేన విహారే సామణేరేహి పచాపేత్వా భుఞ్జితుమ్పి న లభతి, గామం పిణ్డాయ పవిసితబ్బమేవ. గిలానస్స పన నవకమ్మఆచరియుపజ్ఝాయకిచ్చాదిపసుతస్స వా విహారేయేవ అచ్ఛితుం వట్టతి.

సచేపి గామే అనేకసతా భిక్ఖూ విచరన్తి, న సక్కా హోతి ఆరోచేతుం, గామకావాసం గన్త్వా సభాగట్ఠానే వసితుం వట్టతి. యస్మా “పారివాసికేన, భిక్ఖవే, భిక్ఖునా ఆగన్తుకేన ఆరోచేతబ్బం, ఆగన్తుకస్స ఆరోచేతబ్బం, ఉపోసథే ఆరోచేతబ్బం, పవారణాయ ఆరోచేతబ్బం, సచే గిలానో హోతి, దూతేనపి ఆరోచేతబ్బ”న్తి (చూళవ॰ ౭౬) వుత్తం , తస్మా కఞ్చి విహారం గతేన ఆగన్తుకేన తత్థ భిక్ఖూనం ఆరోచేతబ్బం. సచే సబ్బే ఏకట్ఠానే ఠితే పస్సతి, ఏకట్ఠానే ఠితేనేవ ఆరోచేతబ్బం. అథ రుక్ఖమూలాదీసు విసుం ఠితా హోన్తి, తత్థ తత్థ గన్త్వా ఆరోచేతబ్బం, సఞ్చిచ్చ అనారోచేన్తస్స రత్తిచ్ఛేదో చ హోతి, వత్తభేదే చ దుక్కటం. అథ విచినన్తో ఏకచ్చే న పస్సతి, రత్తిచ్ఛేదోవ హోతి, న వత్తభేదే దుక్కటం.

ఆగన్తుకస్సపి అత్తనో వసనవిహారం ఆగతస్స ఏకస్స వా బహూనం వా వుత్తనయేనేవ ఆరోచేతబ్బం, రత్తిచ్ఛేదవత్తభేదాపి చేత్థ వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బా. సచే ఆగన్తుకా ముహుత్తం విస్సమిత్వా వా అవిస్సమిత్వా ఏవ వా విహారమజ్ఝేన గచ్ఛన్తి, తేసమ్పి ఆరోచేతబ్బం. సచే తస్స అజానన్తస్సేవ గచ్ఛన్తి, అయఞ్చ గతకాలే జానాతి, గన్త్వా ఆరోచేతబ్బం, సమ్పాపుణితుం వా సావేతుం వా అసక్కోన్తస్స రత్తిచ్ఛేదోవ హోతి, న వత్తభేదే దుక్కటం. యేపి అన్తోవిహారం అప్పవిసిత్వా ఉపచారసీమం ఓక్కమిత్వా గచ్ఛన్తి, అయఞ్చ నేసం ఛత్తసద్దం వా ఉక్కాసితసద్దం వా ఖిపితసద్దం వా సుత్వా ఆగన్తుకభావం జానాతి, గన్త్వా ఆరోచేతబ్బం, గతకాలే జానన్తేనపి అనుబన్ధిత్వా ఆరోచేతబ్బమేవ, సమ్పాపుణితుం అసక్కోన్తస్స రత్తిచ్ఛేదోవ హోతి, న వత్తభేదే దుక్కటం. యోపి రత్తిం ఆగన్త్వా రత్తింయేవ గచ్ఛతి, సోపిస్స రత్తిచ్ఛేదం కరోతి, అఞ్ఞాతత్తా పన వత్తభేదే దుక్కటం నత్థి. సచే అజానిత్వావ అబ్భానం కరోతి, అకతమేవ హోతీతి **కురున్దియం** వుత్తం, తస్మా అధికా రత్తియో గహేత్వా కాతబ్బం. అయం అపణ్ణకపటిపదా.

నదీఆదీసు నావాయ గచ్ఛన్తమ్పి పరతీరే ఠితమ్పి ఆకాసే గచ్ఛన్తమ్పి పబ్బతతలఅరఞ్ఞాదీసు దూరే ఠితమ్పి భిక్ఖుం దిస్వా సచే “భిక్ఖూ”తి వవత్థానం అత్థి, నావాదీహి గన్త్వా వా మహాసద్దం కత్వా వా వేగేన అనుబన్ధిత్వా వా ఆరోచేతబ్బం, అనారోచేన్తస్స రత్తిచ్ఛేదో చేవ వత్తభేదే దుక్కటఞ్చ. సచే వాయమన్తోపి సమ్పాపుణితుం వా సావేతుం వా న సక్కోతి, రత్తిచ్ఛేదోవ హోతి, న వత్తభేదే దుక్కటం. సఙ్ఘసేనాభయత్థేరో పన విసయావిసయేన కథేతి “విసయే కిర అనారోచేన్తస్స రత్తిచ్ఛేదో చేవ వత్తభేదే దుక్కటఞ్చ హోతి, అవిసయే పన ఉభయమ్పి నత్థీ”తి. కరవీకతిస్సత్థేరో “సమణో అయన్తి వవత్థానమేవ పమాణం. సచేపి అవిసయో హోతి, వత్తభేదే దుక్కటమేవ నత్థి, రత్తిచ్ఛేదో పన హోతియేవా”తి ఆహ.

ఉపోసథదివసే “ఉపోసథం సమ్పాపుణిస్సామా”తి ఆగన్తుకా భిక్ఖూ ఆగచ్ఛన్తి, ఇద్ధియా గచ్ఛన్తాపి ఉపోసథభావం ఞత్వా ఓతరిత్వా ఉపోసథం కరోన్తి, తస్మా ఆగన్తుకసోధనత్థం ఉపోసథదివసేపి ఆరోచేతబ్బం. పవారణాయపి ఏసేవ నయో. గన్తుం అసమత్థేన గిలానేన భిక్ఖుం పేసేత్వా ఆరోచాపేతబ్బం, అనుపసమ్పన్నం పేసేతుం న వట్టతి.

న పారివాసికేన భిక్ఖునా సభిక్ఖుకా ఆవాసా వా అనావాసా వా అభిక్ఖుకో నానాసంవాసకేహి వా సభిక్ఖుకో ఆవాసో వా అనావాసో వా గన్తబ్బో అఞ్ఞత్ర పకతత్తేన అఞ్ఞత్ర అన్తరాయా. యత్థ హి ఏకోపి భిక్ఖు నత్థి, తత్థ న వసితబ్బం. న హి తత్థ వుత్థరత్తియో గణనూపికా హోన్తి. దసవిధే అన్తరాయే పన సచేపి రత్తియో గణనూపికా న హోన్తి, అన్తరాయతో పరిముచ్చనత్థాయ గన్తబ్బమేవ. తేన వుత్తం “అఞ్ఞత్ర అన్తరాయా”తి. నానాసంవాసకేహి సద్ధిం వినయకమ్మం కాతుం న వట్టతి, తేసం అనారోచనేపి రత్తిచ్ఛేదో నత్థి, అభిక్ఖుకావాససదిసమేవ హోతి. తేన వుత్తం “నానాసంవాసకేహి వా సభిక్ఖుకో”తి.

న పారివాసికేన భిక్ఖునా పకతత్తేన భిక్ఖునా సద్ధిం ఏకచ్ఛన్నే ఆవాసే వా అనావాసే వా వత్థబ్బం. తత్థ **ఆవాసో** నామ వసనత్థాయ కతసేనాసనం. **అనావాసో** నామ చేతియఘరం బోధిఘరం సమ్ముఞ్జనీఅట్టకో దారుఅట్టకో పానీయమాళో వచ్చకుటి ద్వారకోట్ఠకోతి ఏవమాది. “ఏతేసు యత్థ కత్థచి ఏకచ్ఛన్నే ఛదనతో ఉదకపతనట్ఠానపరిచ్ఛిన్నే ఓకాసే ఉక్ఖిత్తకోవ వసితుం న లభతి, పారివాసికో పన అన్తోఆవాసేయేవ న లభతీ”తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. **మహాఅట్ఠకథాయం** అవిసేసేన “ఉదకపాతేన వారితా”న్తి వుత్తం. **కురున్దియం** పన “ఏతేసు ఏత్తకేసు పఞ్చవణ్ణచ్ఛదనబద్ధట్ఠానేసు పారివాసికస్స చ ఉక్ఖిత్తకస్స చ పకతత్తేన సద్ధిం ఉదకపాతేన వారితా”న్తి వుత్తం. తస్మా నానూపచారేపి ఏకచ్ఛన్నే న వట్టతి. సచే పనేత్థ తదహూపసమ్పన్నేపి పకతత్తే పఠమం పవిసిత్వా నిపన్నేపి సట్ఠివస్సికోపి పారివాసికో పచ్ఛా పవిసిత్వా జానన్తో నిపజ్జతి, రత్తిచ్ఛేదో చేవ వత్తభేదే దుక్కటఞ్చ, అజానన్తస్స రత్తిచ్ఛేదోవ, న వత్తభేదే దుక్కటం. సచే పన తస్మిం నిసిన్నే పచ్ఛా పకతత్తో పవిసిత్వా నిపజ్జతి, పారివాసికో చ జానాతి, రత్తిచ్ఛేదో చేవ వత్తభేదే దుక్కటఞ్చ. నో చే జానాతి, రత్తిచ్ఛేదోవ, న వత్తభేదే దుక్కటం.

పారివాసికేన భిక్ఖునా పకతత్తం భిక్ఖుం తదహుపసమ్పన్నమ్పి దిస్వా ఆసనా వుట్ఠాతబ్బం, వుట్ఠాయ చ “అహం ఇమినా సుఖనిసిన్నో వుట్ఠాపితో”తి పరమ్ముఖేనపి న గన్తబ్బం, “ఇదం ఆచరియ ఆసనం, ఏత్థ నిసీదథా”తి ఏవం పకతత్తో భిక్ఖు ఆసనేన నిమన్తేతబ్బోయేవ. నవకేన పన “మహాథేరం ఓబద్ధం కరోమీ”తి పారివాసికత్థేరస్స సన్తికం న గన్తబ్బం. పారివాసికేన పకతత్తేన భిక్ఖునా సద్ధిం న ఏకాసనే నిసీదితబ్బం, న నీచే ఆసనే నిసిన్నే ఉచ్చే ఆసనే నిసీదితబ్బం, న ఛమాయం నిసిన్నే ఆసనే నిసీదితబ్బం, ద్వాదసహత్థం పన ఉపచారం ముఞ్చిత్వా నిసీదితుం వట్టతి. పారివాసికేన భిక్ఖునా పకతత్తేన సద్ధిం న ఏకచఙ్కమే చఙ్కమితబ్బం, న నీచే చఙ్కమే చఙ్కమన్తే ఉచ్చే చఙ్కమే చఙ్కమితబ్బం, న ఛమాయం చఙ్కమన్తే చఙ్కమే చఙ్కమితబ్బం. ఏత్థ పన అకతపరిచ్ఛేదాయ భూమియా చఙ్కమన్తే పరిచ్ఛేదం కత్వా వాలుకం ఆకిరిత్వా ఆలమ్బనం యోజేత్వా కతచఙ్కమే నీచేపి న చఙ్కమితబ్బం, కో పన వాదో ఇట్ఠకచయేన సమ్పన్నే వేదికాపరిక్ఖిత్తే. సచే పన పాకారపరిక్ఖిత్తో హోతి, ద్వారకోట్ఠకయుత్తో పబ్బతన్తరవనన్తరగుమ్బన్తరేసు వా సుప్పటిచ్ఛన్నో, తాదిసే చఙ్కమే చఙ్కమితుం వట్టతి, అప్పటిచ్ఛన్నేపి ఉపచారం ముఞ్చిత్వా వట్టతి.

పారివాసికేన భిక్ఖునా పారివాసికవుడ్ఢతరేన భిక్ఖునా సద్ధిం మూలాయపటికస్సనారహేన మానత్తారహేన మానత్తచారికేన అబ్భానారహేన భిక్ఖునా సద్ధిం న ఏకచ్ఛన్నే ఆవాసే వా అనావాసే వా వత్థబ్బం. ఏత్థ పన సచే వుడ్ఢతరే పారివాసికే పఠమం నిపన్నే ఇతరో జానన్తో పచ్ఛా నిపజ్జతి, రత్తిచ్ఛేదో చస్స హోతి, వత్తభేదే చ దుక్కటం. వుడ్ఢతరస్స పన

రత్తిచ్ఛేదోవ, న వత్తభేదే దుక్కటం. అజానిత్వా నిపజ్జతి, ద్విన్నమ్పి వత్తభేదో నత్థి, రత్తిచ్ఛేదో పన హోతి. అథ నవకపారివాసికే పఠమం నిపన్నే వుడ్ఢతరో పచ్ఛా నిపజ్జతి, నవకో చ జానాతి, రత్తి చస్స ఛిజ్జతి, వత్తభేదే చ దుక్కటం హోతి. వుడ్ఢతరస్స రత్తిచ్ఛేదోవ, న వత్తభేదో. నో చే జానాతి, ద్విన్నమ్పి వత్తభేదో నత్థి, రత్తిచ్ఛేదో పన హోతి. సచే అపచ్ఛాపురిమం నిపజ్జన్తి, వుడ్ఢతరస్స రత్తిచ్ఛేదోవ, ఇతరస్స వత్తభేదోపీతి **కురున్దియం** వుత్తం.

ద్వే పారివాసికా సమవస్సా, ఏకో పఠమం నిపన్నో, ఏకో జానన్తోవ పచ్ఛా నిపజ్జతి, రత్తి చస్స ఛిజ్జతి, వత్తభేదే చ దుక్కటం. పఠమం నిపన్నస్స రత్తిచ్ఛేదోవ, న వత్తభేదో. సచే పచ్ఛా నిపజ్జన్తోపి న జానాతి, ద్విన్నమ్పి వత్తభేదో నత్థి, రత్తిచ్ఛేదో పన హోతి. సచే ద్వేపి అపచ్ఛాపురిమం నిపజ్జన్తి, ద్విన్నమ్పి రత్తిచ్ఛేదోయేవ, న వత్తభేదో. సచే హి ద్వే పారివాసికా ఏకతో వసేయ్యుం, తే అఞ్ఞమఞ్ఞస్స అజ్ఝాచారం ఞత్వా అగారవా వా విప్పటిసారినో వా హుత్వా తం వా ఆపత్తిం ఆపజ్జేయ్యుం తతో పాపిట్ఠతరం వా, విబ్భమేయ్యుం వా, తస్మా నేసం సహసేయ్యా సబ్బపకారేన పటిక్ఖిత్తా. మూలాయపటికస్సనారహాదయో చేత్థ పారివాసికానం పకతత్తట్ఠానే ఠితాతి వేదితబ్బా. తస్మా పారివాసికేన భిక్ఖునా మూలాయపటికస్సనారహేన మానత్తారహేన మానత్తచారికేన అబ్భానారహేన భిక్ఖునా సద్ధిం న ఏకాసనే నిసీదితబ్బం, న నీచే ఆసనే నిసిన్నే ఉచ్చే ఆసనే నిసీదితబ్బం, న ఛమాయ నిసిన్నే ఆసనే నిసీదితబ్బం, న ఏకచఙ్కమే చఙ్కమితబ్బం, న నీచే చఙ్కమే చఙ్కమన్తే ఉచ్చే చఙ్కమే చఙ్కమితబ్బం, న ఛమాయ చఙ్కమన్తే చఙ్కమే చఙ్కమితబ్బం.

"న, భిక్ఖవే, పారివాసికేన భిక్ఖునా సాదితబ్బం పకతత్తానం భిక్ఖూనం అభివాదనం పచ్చుట్ఠానం అఞ్జలికమ్మం సామీచికమ్మం ఆసనాభిహారో సేయ్యాభిహారో పాదోదకం పాదపీఠం పాదకథలికం పత్తచీవరపటిగ్గహణం నహానే పిట్ఠిపరికమ్మం, యో సాదియేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౭౫) వచనతో పకతత్తానం భిక్ఖూనం ఠపేత్వా నవకతరం పారివాసికం అవసేసానం అన్తమసో మూలాయపటికస్సనారహాదీనమ్పి అభివాదనాదిం సాదియన్తస్స దుక్కటం, సద్ధివిహారికానమ్పి సాదియన్తస్స దుక్కటమేవ. తస్మా తే వత్తబ్బా "అహం వినయకమ్మం కరోమి, మయ్హం వత్తం మా కరోథ, మా మం గామప్పవేసనం ఆపుచ్ఛథా"తి. సచే సద్ధాపబ్బజితా కులపుత్తా "తుమ్హే, భన్తే, తుమ్హాకం వినయకమ్మం కరోథా"తి వత్వా వత్తం కరోన్తి, గామప్పవేసనమ్పి ఆపుచ్ఛన్తియేవ, వారితకాలతో పట్ఠాయ అనాపత్తి.

"అనుజానామి, భిక్ఖవే, పారివాసికానం భిక్ఖూనం మిథూ యథావుడ్ఢం అభివాదనం పచ్చుట్ఠానం అఞ్జలికమ్మం సామీచికమ్మం ఆసనాభిహారం సేయ్యాభిహారం పాదోదకం పాదపీఠం పాదకథలికం పత్తచీవరపటిగ్గహణం నహానే పిట్ఠిపరికమ్మ"న్తి (చూళవ॰ ౭౫) వచనతో పన పారివాసికానం భిక్ఖూనం అఞ్ఞమఞ్ఞం యో యో వుడ్ఢో, తేన తేన నవకతరస్స అభివాదనాదిం సాదితుం వట్టతి.

"అనుజానామి, భిక్ఖవే, పారివాసికానం భిక్ఖూనం పఞ్చ యథావుడ్ఢం ఉపోసథం పవారణం వస్సికసాటికం ఓణోజనం భత్త"న్తి (చూళవ॰ ౭౫) వచనతో ఇమాని ఉపోసథాదీని పఞ్చ పకతత్తేహిపి సద్ధిం వుడ్ఢపటిపాటియా కాతుం వట్టతి, తస్మా (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౭౫) పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే హత్థపాసే నిసీదితుం వట్టతి. **మహాపచ్చరియం** పన "పాళియా అనిసీదిత్వా పాళిం విహాయ హత్థపాసం అముఞ్చన్తేన నిసీదితబ్బ"న్తి వుత్తం. పారిసుద్ధిఉపోసథే కరియమానే సఙ్ఘనవకట్ఠానే నిసీదిత్వా తత్థేవ నిసిన్నేన అత్తనో పాళియా పారిసుద్ధిఉపోసథో కాతబ్బో. పవారణాయపి సఙ్ఘనవకట్ఠానే నిసీదిత్వా తత్థేవ నిసిన్నేన అత్తనో పాళియా పవారేతబ్బం. సఙ్ఘేన ఘణ్టిం పహరిత్వా భాజియమానం వస్సికసాటికమ్పి అత్తనో పత్తట్ఠానే గహేతుం వట్టతి.

ఓణోజనన్తి విస్సజ్జనం వుచ్చతి. సచే హి పారివాసికస్స ద్వే తీణి ఉద్దేసభత్తాదీని పాపుణన్తి, అఞ్ఞో చస్స పుగ్గలికభత్తపచ్చాసా హోతి, తాని పటిపాటియా గహేత్వా "భన్తే, హేట్ఠా గాహేథ, అజ్జ మయ్హం భత్తపచ్చాసా అత్థి, స్వేవ గణ్హిస్సామీ"తి వత్వా విస్సజ్జేతబ్బాని. ఏవం తాని పునదివసేసు గణ్హితుం లభతి. "పునదివసే సబ్బపఠమం తస్స దాతబ్బ"న్తి **కురున్దియం** వుత్తం. యది పన న గణ్హాతి న విస్సజ్జేతి, పునదివసే న లభతి. ఇదం ఓణోజనం నామ పారివాసికస్సేవ ఓదిస్స అనుఞ్ఞాతం. కస్మా? తస్స హి సఙ్ఘనవకట్ఠానే నిసిన్నస్స భత్తగ్గే యాగుఖజ్జకాదీని పాపుణన్తి వా న వా, తస్మా "నో భిక్ఖాహారేన మా కిలమిత్థా"తి ఇదమస్స సఙ్గహకరణత్థాయ ఓదిస్స అనుఞ్ఞాతం.

భత్తన్తి ఆగతాగతేహి వుడ్ఢపటిపాటియా గహేత్వా గన్తబ్బం విహారే సఙ్ఘస్స చతుస్సాలభత్తం. ఏతం యథావుడ్ఢం లభతి, పాళియా పన గన్తుం వా ఠాతుం వా న లభతి, తస్మా పాళితో ఓసక్కిత్వా హత్థపాసే ఠితేన హత్థం పసారేత్వా యథా సేనో నిపతిత్వా గణ్హాతి, ఏవం గణ్హితబ్బం. ఆరామికసమణుద్దేసేహి ఆహరాపేతుం న లభతి. సచే సయమేవ ఆహరన్తి, వట్టతి. రఞ్ఞో మహాపేళభత్తేపి ఏసేవ నయో. చతుస్సాలభత్తే పన సచే ఓణోజనం కత్తుకామో హోతి, అత్తనో అత్థాయ ఉక్ఖిత్తే పిణ్డే "అజ్జ మే భత్తం అత్థి, స్వేవ గణ్హిస్సామీ"తి వత్తబ్బం. "పునదివసే ద్వే పిణ్డే లభతీ"తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. ఉద్దేసభత్తాదీనిపి పాళితో ఓసక్కిత్వావ గహేతబ్బాని, యత్థ పన నిసీదాపేత్వా పరివిసన్తి, తత్థ సామణేరానం జేట్ఠకేన, భిక్ఖూనం సఙ్ఘనవకేన హుత్వా నిసీదితబ్బం. ఇదం పారివాసికవత్తం.

మూలాయపటికస్సనారహానం మానత్తారహానం మానత్తచారికానం అబ్భానారహానఞ్చ ఇదమేవ వత్తన్తి వేదితబ్బం. మానత్తచారికస్స వత్తే పన "దేవసికం ఆరోచేతబ్బ"న్తి విసేసో. రత్తిచ్ఛేదేసు చ "తయో ఖో, ఉపాలి, పారివాసికస్స భిక్ఖునో రత్తిచ్ఛేదా, సహవాసో విప్పవాసో అనారోచనా"తి (చూళవ. ౮౩) వచనతో య్వాయం "పకతత్తేన భిక్ఖునా సద్ధిం ఏకచ్ఛన్నే"తిఆదినా నయేన వుత్తో సహవాసో, యో చ ఏకస్సేవ వాసో, యా చాయం ఆగన్తుకాదీనం అనారోచనా, ఏతేసు తీసు ఏకేనపి కారణేన పారివాసికస్స భిక్ఖునో రత్తిచ్ఛేదో హోతి.

మానత్తచారికస్స పన "చత్తారో ఖో, ఉపాలి, మానత్తచారికస్స భిక్ఖునో రత్తిచ్ఛేదా, సహవాసో, విప్పవాసో, అనారోచనా, ఊనే గణే చరణ"న్తి వచనతో ఇమేసు చతూసు కారణేసు ఏకేనపి రత్తిచ్ఛేదో హోతి. **గణో**తి చేత్థ చత్తారో వా అతిరేకా వా. తస్మా సచేపి తీహి భిక్ఖూహి సద్ధిం వసతి, రత్తిచ్ఛేదో హోతియేవ.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

గరుకాపత్తివుట్ఠానవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

౩౩. కమ్మాకమ్మవినిచ్ఛయకథా

౨౪౯. కమ్మాకమ్మన్తి ఏత్థ (పరి॰ ౪౮౨-౪౮౪) పన కమ్మాని చత్తారి – అపలోకనకమ్మం ఞత్తికమ్మం ఞత్తిదుతియకమ్మం ఞత్తిచతుత్థకమ్మన్తి. ఇమాని చత్తారి కమ్మాని కతిహాకారేహి విపజ్జన్తి? పఞ్చహాకారేహి విపజ్జన్తి – వత్థుతో వా ఞత్తితో వా అనుస్సావనతో వా సీమతో వా పరిసతో వా.

కథం **వత్థుతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? సమ్ముఖాకరణీయం కమ్మం అసమ్ముఖా కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. పటిపుచ్ఛాకరణీయం కమ్మం అపటిపుచ్ఛా కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. పటిఞ్ఞాయ కరణీయం కమ్మం అపటిఞ్ఞాయ కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. సతివినయారహస్స అమూళ్హవినయం దేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. అమూళ్హవినయారహస్స తస్స పాపియసికకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. తస్స పాపియసికకమ్మారహస్స తజ్జనీయకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. తజ్జనీయకమ్మారహస్స నియస్సకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. నియస్సకమ్మారహస్స పబ్బాజనీయకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. పబ్బాజనీయకమ్మారహస్స పటిసారణీయకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. పటిసారణీయకమ్మారహస్స ఉక్ఖేపనీయకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. ఉక్ఖేపనీయకమ్మారహస్స పరివాసం దేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. పరివాసారహస్స మూలాయ పటికస్సతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. మూలాయపటికస్సనారహస్స మానత్తం దేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. మానత్తారహం అబ్భేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. అబ్భానారహం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. అనుపోసథే ఉపోసథం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. అపవారణాయ పవారేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. పణ్డకం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. థేయ్యసంవాసకం, తిత్థియపక్కన్తకం, తిరచ్ఛానగతం, మాతుఘాతకం, పితుఘాతకం, అరహన్తఘాతకం, భిక్ఖునిదూసకం, సఙ్ఘభేదకం, లోహితుప్పాదకం, ఉభతోబ్యఞ్జనకం, ఊనవీసతివస్సం పుగ్గలం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. ఏవం వత్థుతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

కథం **ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? పఞ్చహాకారేహి ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి – వత్థుం న పరామసతి, సఙ్ఘం న పరామసతి, పుగ్గలం న పరామసతి, ఞత్తిం న పరామసతి, పచ్ఛా వా ఞత్తిం ఠపేతి. ఇమేహి పఞ్చహాకారేహి ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

కథం **అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? పఞ్చహాకారేహి అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి – వత్థుం న పరామసతి, సఙ్ఘం న పరామసతి, పుగ్గలం న పరామసతి, సావనం హాపేతి, అకాలే వా సావేతి. ఇమేహి పఞ్చహాకారేహి అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

కథం **సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? ఏకాదసహి ఆకారేహి సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తి – అతిఖుద్దకం సీమం సమ్మన్నతి, అతిమహతిం సీమం సమ్మన్నతి, ఖణ్డనిమిత్తం సీమం సమ్మన్నతి, ఛాయానిమిత్తం సీమం సమ్మన్నతి, అనిమిత్తం సీమం సమ్మన్నతి, బహిసీమే ఠితో సీమం సమ్మన్నతి, నదియా సీమం సమ్మన్నతి, సముద్దే సీమం సమ్మన్నతి, జాతస్సరే సీమం సమ్మన్నతి, సీమాయ సీమం సమ్భిన్దతి, సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరతి. ఇమేహి ఏకాదసహి ఆకారేహి సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

కథం **పరిసతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? ద్వాదసహి ఆకారేహి పరిసతో కమ్మాని విపజ్జన్తి – చతువగ్గకరణీయే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా తే అనాగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి, చతువగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా, తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి, చతువగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా, తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో ఆహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి.

పఞ్చవగ్గకరణే కమ్మే…పే… దసవగ్గకరణే కమ్మే…పే… వీసతివగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా, తే అనాగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి, వీసతివగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా, తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి, వీసతివగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా, తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో ఆహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి. ఇమేహి ద్వాదసహి ఆకారేహి పరిసతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

చతువగ్గకరణే కమ్మే చత్తారో భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మప్పత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి, సో నేవ కమ్మప్పత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపిచ కమ్మారహో. పఞ్చవగ్గకరణే కమ్మే పఞ్చ భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మప్పత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి, సో నేవ కమ్మప్పత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపిచ కమ్మారహో . దసవగ్గకరణే కమ్మే దస భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మప్పత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి, సో నేవ కమ్మప్పత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపిచ కమ్మారహో. వీసతివగ్గకరణే కమ్మే వీసతి భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మప్పత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి, సో నేవ కమ్మప్పత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపిచ కమ్మారహో.

౨౫౦. అపలోకనకమ్మం కతి ఠానాని గచ్ఛతి? **ఞత్తికమ్మం, ఞత్తిదుతియకమ్మం, ఞత్తిచతుత్థకమ్మం** కతి ఠానాని గచ్ఛతి? అపలోకనకమ్మం పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి. ఞత్తికమ్మం నవ ఠానాని గచ్ఛతి. ఞత్తిదుతియకమ్మం సత్త ఠానాని గచ్ఛతి. ఞత్తిచతుత్థకమ్మం సత్త ఠానాని గచ్ఛతి.

అపలోకనకమ్మం కతమాని పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి? ఓసారణం నిస్సారణం భణ్డుకమ్మం బ్రహ్మదణ్డం కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ పఞ్చమం. అపలోకనకమ్మం ఇమాని పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి.

ఞత్తికమ్మం కతమాని నవ ఠానాని గచ్ఛతి? ఓసారణం నిస్సారణం ఉపోసథం పవారణం సమ్ముతిం దానం పటిగ్గహణం పచ్చుక్కడ్ఢనం కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ నవమం. ఞత్తికమ్మం ఇమాని నవ ఠానాని గచ్ఛతి.

ఞత్తిదుతియకమ్మం కతమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి? ఓసారణం నిస్సారణం సమ్ముతిం దానం ఉద్ధరణం దేసనం కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ సత్తమం. ఞత్తిదుతియకమ్మం ఇమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి.

ఞత్తిచతుత్థకమ్మం కతమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి? ఓసారణం నిస్సారణం సమ్ముతిం దానం నిగ్గహం సమనుభాసనం కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ సత్తమం. ఞత్తిచతుత్థకమ్మం ఇమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి. అయం తావ పాళినయో.

౨౩౧. అయం పనేత్థ ఆదితో పట్ఠాయ వినిచ్ఛయకథా (పరి॰ అట్ఠ॰ ౪౮౨) – **అపలోకనకమ్మం** నామ సీమట్ఠకసఙ్ఘం సోధేత్వా ఛన్దారహానం ఛన్దం ఆహరిత్వా సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స అనుమతియా తిక్ఖత్తుం సావేత్వా కత్తబ్బకమ్మం. **ఞత్తికమ్మం** నామ వుత్తనయేనేవ సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స అనుమతియా ఏకాయ ఞత్తియా కత్తబ్బకమ్మం. **ఞత్తిదుతియకమ్మం** నామ వుత్తనయేనేవ సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స అనుమతియా ఏకాయ ఞత్తియా ఏకాయ చ అనుస్సావనాయాతి ఏవం ఞత్తిదుతియాయ అనుస్సావనాయ కత్తబ్బకమ్మం. **ఞత్తిచతుత్థకమ్మం** నామ వుత్తనయేనేవ సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స అనుమతియా ఏకాయ ఞత్తియా తీహి చ అనుస్సావనాహీతి ఏవం ఞత్తిచతుత్థాహి తీహి అనుస్సావనాహి కత్తబ్బకమ్మం.

తత్థ అపలోకనకమ్మం అపలోకేత్వావ కాతబ్బం, ఞత్తికమ్మాదివసేన న కాతబ్బం. ఞత్తికమ్మమ్పి ఏకం ఞత్తిం ఠపేత్వావ కాతబ్బం, అపలోకనకమ్మాదివసేన న కాతబ్బం. ఞత్తిదుతియకమ్మం పన అపలోకేత్వా కాతబ్బమ్పి అకాతబ్బమ్పి అత్థి. తత్థ సీమాసమ్ముతి సీమాసమూహననం కథినదానం కథినుద్ధారో కుటివత్థుదేసనా విహారవత్థుదేసనాతి ఇమాని ఛకమ్మాని గరుకాని అపలోకేత్వా కాతుం న వట్టతి, ఞత్తిదుతియకమ్మవాచం సావేత్వావ కాతబ్బాని. అవసేసా తేరస సమ్ముతియో సేనాసనగ్గాహకమతకచీవరదానాదిసమ్ముతియో చాతి ఏతాని లహుకకమ్మాని, అపలోకేత్వాపి కాతుం వట్టన్తి, ఞత్తికమ్మఞత్తిచతుత్థకమ్మవసేన పన న కాతబ్బమేవ. “ఞత్తిచతుత్థకమ్మవసేన కయిరమానం దళ్హతరం హోతి, తస్మా కాతబ్బ”న్తి ఏకచ్చే వదన్తి. ఏవం పన సతి కమ్మసఙ్కరో హోతి, తస్మా న కాతబ్బన్తి పటిక్ఖిత్తమేవ. సచే పన అక్ఖరపరిహీనం వా పదపరిహీనం వా దురుత్తపదం వా హోతి, తస్స సోధనత్థం పునప్పునం వత్తుం వట్టతి. ఇదం అకుప్పకమ్మస్స దళ్హీకమ్మం హోతి, కుప్పకమ్మే కమ్మం హుత్వా తిట్ఠతి. ఞత్తిచతుత్థకమ్మం ఞత్తిఞ్చ తిస్సో చ కమ్మవాచాయో సావేత్వావ కాతబ్బం, అపలోకనకమ్మాదివసేన న కాతబ్బం.

సమ్ముఖాకరణీయం కమ్మం అసమ్ముఖా కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మన్తి ఏత్థ పన అత్థి కమ్మం సమ్ముఖాకరణీయం, అత్థి కమ్మం అసమ్ముఖాకరణీయం. తత్థ **అసమ్ముఖాకరణీయం** నామ దూతేనూపసమ్పదా, పత్తనిక్కుజ్జనం, పత్తుక్కుజ్జనం, ఉమ్మత్తకస్స భిక్ఖునో ఉమ్మత్తకసమ్ముతి, సేక్ఖానం కులానం సేక్ఖసమ్ముతి, ఛన్నస్స భిక్ఖునో బ్రహ్మదణ్డో, దేవదత్తస్స పకాసనీయకమ్మం, అపసాదనీయం దస్సేన్తస్స భిక్ఖునో భిక్ఖునిసఙ్ఘేన కాతబ్బం అవన్దియకమ్మన్తి అట్ఠవిధం హోతి. ఇదం అట్ఠవిధమ్పి కమ్మం అసమ్ముఖా కతం సుకతం హోతి అకుప్పం, సేసాని సబ్బకమ్మాని సమ్ముఖా ఏవ కాతబ్బాని. సఙ్ఘసమ్ముఖతా ధమ్మసమ్ముఖతా వినయసమ్ముఖతా పుగ్గలసమ్ముఖతాతి ఇమం చతుబ్బిధం సమ్ముఖావినయం ఉపనేత్వావ కాతబ్బాని. ఏవం కతాని హి సుకతాని హోన్తి, ఏవం అకతాని పనేతాని ఇమం సమ్ముఖావినయసఙ్ఖాతం వత్థుం వినా కతత్తా వత్థువిపన్నాని నామ హోన్తి. తేన వుత్తం “సమ్ముఖాకరణీయం కమ్మం అసమ్ముఖా కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మ”న్తి. **పటిపుచ్ఛాకరణీయా**దీసుపి పటిపుచ్ఛాదికరణమేవ వత్థు, తం వత్థుం వినా కతత్తా తేసమ్పి వత్థువిపన్నతా వేదితబ్బా. అపిచ ఊనవీసతివస్సం వా అన్తిమవత్థుం అజ్ఝాపన్నపుబ్బం వా ఏకాదససు వా అభబ్బపుగ్గలేసు అఞ్ఞతరం ఉపసమ్పాదేన్తస్సపి వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం హోతి. అయం వత్థుతో కమ్మవిపత్తియం వినిచ్ఛయో.

ఞత్తితో విపత్తియం పన **వత్థుం న పరామసతీ**తి యస్స ఉపసమ్పదాదికమ్మం కరోతి, తం న పరామసతి, తస్స నామం న గణ్హాతి. “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ధమ్మరక్ఖితో ఆయస్మతో బుద్ధరక్ఖితస్స ఉపసమ్పదాపేక్ఖో”తి వత్తబ్బే “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఆయస్మతో బుద్ధరక్ఖితస్స ఉపసమ్పదాపేక్ఖో”తి వదతి. ఏవం వత్థుం న పరామసతి.

సఙ్ఘం న పరామసతీతి సఙ్ఘస్స నామం న గణ్హాతి. “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ధమ్మరక్ఖితో”తి వత్తబ్బే “సుణాతు మే, భన్తే, అయం ధమ్మరక్ఖితో”తి వదతి. ఏవం సఙ్ఘం న పరామసతి.

పుగ్గలం న పరామసతీతి యో ఉపసమ్పదాపేక్ఖస్స ఉపజ్ఝాయో, తం న పరామసతి, తస్స నామం న గణ్హాతి. “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ధమ్మరక్ఖితో ఆయస్మతో బుద్ధరక్ఖితస్స ఉపసమ్పదాపేక్ఖో”తి వత్తబ్బే “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ధమ్మరక్ఖితో ఉపసమ్పదాపేక్ఖో”తి వదతి. ఏవం పుగ్గలం న పరామసతి.

ఞత్తిం న పరామసతీతి సబ్బేన సబ్బం ఞత్తిం న పరామసతి, ఞత్తిదుతియకమ్మే ఞత్తిం అట్ఠపేత్వా ద్విక్ఖత్తుం కమ్మవాచాయ ఏవ అనుస్సావనకమ్మం కరోతి, ఞత్తిచతుత్థకమ్మేపి ఞత్తిం అట్ఠపేత్వా చతుక్ఖత్తుం కమ్మవాచాయ ఏవ అనుస్సావనకమ్మం కరోతి. ఏవం ఞత్తిం న పరామసతి.

పచ్ఛా వా ఞత్తిం ఠపేతీతి పఠమం కమ్మవాచాయ అనుస్సావనకమ్మం కత్వా “ఏసా ఞత్తీ”తి వత్వా “ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి వదతి. ఏవం పచ్ఛా ఞత్తిం ఠపేతి. ఇతి ఇమేహి పఞ్చహాకారేహి ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

అనుస్సావనతో విపత్తియం పన వత్థుఆదీని తావ వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బాని. ఏవం పన నేసం అపరామసనం హోతి – “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో”తి పఠమానుస్సావనాయ వా “దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి…పే॰… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి. సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో”తి దుతియతతియానుస్సావనాసు వా “అయం ధమ్మరక్ఖితో ఆయస్మతో బుద్ధరక్ఖితస్స ఉపసమ్పదాపేక్ఖో”తి వత్తబ్బే “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఆయస్మతో బుద్ధరక్ఖితస్సా”తి వదన్తో **వత్థుం న పరామసతి** నామ. “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ధమ్మరక్ఖితో”తి వత్తబ్బే “సుణాతు మే, భన్తే, అయం ధమ్మరక్ఖితో”తి వదన్తో **సఙ్ఘం న పరామసతి** నామ. “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ధమ్మరక్ఖితో ఆయస్మతో బుద్ధరక్ఖితస్సా”తి వత్తబ్బే “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ధమ్మరక్ఖితో ఉపసమ్పదాపేక్ఖో”తి వదన్తో **పుగ్గలం న పరామసతి** నామ.

సావనం హాపేతీతి సబ్బేన సబ్బం కమ్మవాచాయ అనుస్సావనం న కరోతి, ఞత్తిదుతియకమ్మే ద్విక్ఖత్తుం ఞత్తిమేవ ఠపేతి, ఞత్తిచతుత్థకమ్మే చతుక్ఖత్తుం ఞత్తిమేవ ఠపేతి. ఏవం సావనం హాపేతి. యోపి ఞత్తిదుతియకమ్మే ఏకం ఞత్తిం ఠపేత్వా ఏకం కమ్మవాచం అనుస్సావేన్తో అక్ఖరం వా ఛడ్డేతి, పదం వా దురుత్తం కరోతి, అయమ్పి సావనం హాపేతియేవ. ఞత్తిచతుత్థకమ్మే పన ఏకం ఞత్తిం ఠపేత్వా సకిమేవ వా ద్విక్ఖత్తుం వా కమ్మవాచాయ అనుస్సావనం కరోన్తోపి అక్ఖరం వా పదం వా ఛడ్డేన్తోపి దురుత్తం కరోన్తోపి అనుస్సావనం హాపేతియేవాతి వేదితబ్బో.

౨౩౨. “దురుత్తం కరోతీ”తి ఏత్థ పన అయం వినిచ్ఛయో. యో హి అఞ్ఞస్మిం అక్ఖరే వత్తబ్బే అఞ్ఞం వదతి, అయం దురుత్తం కరోతి నామ. తస్మా కమ్మవాచం కరోన్తేన భిక్ఖునా య్వాయం –

“సిథిలం ధనితఞ్చ దీఘరస్సం, గరుకం లహుకఞ్చ నిగ్గహితం;
సమ్బన్ధం వవత్థితం విముత్తం, దసధా బ్యఞ్జనబుద్ధియా పభేదో”తి. –

వుత్తో, అయం సుట్ఠు ఉపలక్ఖేతబ్బో. ఏత్థ హి **సిథిలం** నామ పఞ్చసు వగ్గేసు పఠమతతియం. **ధనితం** నామ తేస్వేవ దుతియచతుత్థం. **దీఘన్తి** దీఘేన కాలేన వత్తబ్బఆకారాది. **రస్సన్తి** తతో ఉపడ్ఢకాలేన వత్తబ్బఅకారాది. **గరుకన్తి** దీఘమేవ, యం వా “ఆయస్మతో బుద్ధరక్ఖితత్థేరస్స యస్స నక్ఖమతీ”తి ఏవం సంయోగపరం కత్వా వుచ్చతి. **లహుకన్తి** రస్సమేవ, యం వా “ఆయస్మతో బుద్ధరక్ఖితత్థేరస్స యస్స న ఖమతీ”తి ఏవం అసంయోగపరం కత్వా వుచ్చతి. **నిగ్గహితన్తి** యం కరణాని నిగ్గహేత్వా అవిస్సజ్జేత్వా అవివటేన ముఖేన సానునాసికం కత్వా వత్తబ్బం. **సమ్బన్ధన్తి** యం పరపదేన సమ్బన్ధిత్వా “తుణ్హిస్సా”తి వా “తుణ్హస్సా”తి వా వుచ్చతి. **వవత్థితన్తి** యం పరపదేన అసమ్బన్ధం కత్వా విచ్ఛిన్దిత్వా “తుణ్హీ అస్సా”తి వా “తుణ్హ అస్సా”తి వా వుచ్చతి. **విముత్తన్తి** యం కరణాని అనిగ్గహేత్వా విస్సజ్జేత్వా వివటేన ముఖేన అనునాసికం అకత్వా వుచ్చతి.

తత్థ “సుణాతు మే”తి వత్తబ్బే త-కారస్స థ-కారం కత్వా “సుణాథు మే”తి వచనం సిథిలస్స ధనితకరణం నామ, తథా “పత్తకల్లం ఏసా ఞత్తీ”తి వత్తబ్బే “పత్థకల్లం ఏసా ఞత్థీ”తిఆదివచనం. “భన్తే సఙ్ఘో”తి వత్తబ్బే భ-కారఘ-కారానం బ-కారగ-కారే కత్వా “బన్తే సంగో”తి వచనం ధనితస్స సిథిలకరణం నామ. “సుణాతు మే”తి వివటేన ముఖేన వత్తబ్బే పన “సుణంతు మే”తి వా “ఏసా ఞత్తీ”తి వత్తబ్బే “ఏసం ఞత్తీ”తి వా అవివటేన ముఖేన అననునాసికం కత్వా వచనం విముత్తస్స నిగ్గహితవచనం నామ. “పత్తకల్లన్తి” అవివటేన ముఖేన అనునాసికం కత్వా వత్తబ్బే “పత్తకల్లా”తి వివటేన ముఖేన అనునాసికం అకత్వా వచనం నిగ్గహితస్స విముత్తవచనం నామ. ఇతి సిథిలే కత్తబ్బే ధనితం, ధనితే కత్తబ్బే సిథిలం, విముత్తే కత్తబ్బే నిగ్గహితం, నిగ్గహితే కత్తబ్బే విముత్తన్తి ఇమాని చత్తారి బ్యఞ్జనాని అన్తోకమ్మవాచాయ కమ్మం దూసేన్తి. ఏవం వదన్తో హి అఞ్ఞస్మిం అక్ఖరే వత్తబ్బే అఞ్ఞం వదతి, దురుత్తం కరోతీతి వుచ్చతి.

ఇతరేసు పన దీఘరస్సాదీసు ఛసు బ్యఞ్జనేసు దీఘట్ఠానే దీఘమేవ, రస్సట్ఠానే రస్సమేవాతి ఏవం యథాఠానే తం తదేవ అక్ఖరం భాసన్తేన అనుక్కమాగతం పవేణిం అవినాసేన్తేన కమ్మవాచా కాతబ్బా. సచే పన ఏవం అకత్వా దీఘే వత్తబ్బే రస్సం, రస్సే వా వత్తబ్బే దీఘం వదతి, తథా గరుకే వత్తబ్బే లహుకం, లహుకే వా వత్తబ్బే గరుకం వదతి, సమ్బన్ధే వా పన వత్తబ్బే వవత్థితం, వవత్థితే వా వత్తబ్బే సమ్బన్ధం వదతి, ఏవం వుత్తేపి కమ్మవాచా న కుప్పతి. ఇమాని హి ఛ బ్యఞ్జనాని కమ్మం న కోపేన్తి. యం పన సుత్తన్తికత్థేరా “ద-కారో త-కారమాపజ్జతి, త-కారో ద-కారమాపజ్జతి, చ-కారో జ-కారమాపజ్జతి, జ-కారో చ-కారమాపజ్జతి, య-కారో క-కారమాపజ్జతి, క-కారో య-కారమాపజ్జతి, తస్మా ద-కారాదీసు వత్తబ్బేసు త-కారాదివచనం న విరుజ్ఝతీ”తి వదన్తి, తం కమ్మవాచం పత్వా న వట్టతి. తస్మా వినయధరేన నేవ ద-కారో త-కారో కాతబ్బో…పే… న క-కారో య-కారో. యథాపాళియా నిరుత్తిం సోధేత్వా దసవిధాయ బ్యఞ్జననిరుత్తియా వుత్తదోసే పరిహరన్తేన కమ్మవాచా కాతబ్బా. ఇతరథా హి సావనం హాపేతి నామ.

అకాలే వా సావేతీతి సావనాయ అకాలే అనోకాసే ఞత్తిం అట్ఠపేత్వా పఠమంయేవ అనుస్సావనకమ్మం కత్వా పచ్ఛా ఞత్తిం ఠపేతి. ఇతి ఇమేహి పఞ్చహాకారేహి అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

౨౧౩. **సీమతో విపత్తియం** పన **అతిఖుద్దకసీమా** నామ యా ఏకవీసతి భిక్ఖూ న గణ్హాతి . **కురున్దియం** పన “యత్థ ఏకవీసతి భిక్ఖూ నిసీదితుం న సక్కోన్తీ”తి వుత్తం. తస్మా యా ఏవరూపా సీమా, అయం సమ్మతాపి అసమ్మతా గామఖేత్తసదిసావ హోతి, తత్థ కతం కమ్మం కుప్పతి. ఏస నయో సేససీమాసుపి. ఏత్థ పన **అతిమహతీ** నామ యా కేసగ్గమత్తేనపి తియోజనం అతిక్కమిత్వా సమ్మతా హోతి. **ఖణ్డనిమిత్తా** నామ అఘటితనిమిత్తా వుచ్చతి. పురత్థిమాయ దిసాయ నిమిత్తం కిత్తేత్వా అనుక్కమేనేవ దక్ఖిణాయ పచ్ఛిమాయ ఉత్తరాయ దిసాయ కిత్తేత్వా పున పురత్థిమాయ దిసాయ పుబ్బకిత్తితం నిమిత్తం పటికిత్తేత్వా ఠపేతుం వట్టతి, ఏవం అఖణ్డనిమిత్తా హోతి. సచే పన అనుక్కమేన ఆహరిత్వా ఉత్తరాయ దిసాయ నిమిత్తం కిత్తేత్వా తత్థేవ ఠపేతి, ఖణ్డనిమిత్తా హోతి. అపరాపి **ఖణ్డనిమిత్తా** నామ యా అనిమిత్తుపగం తచసారరుక్ఖం వా ఖాణుకం వా పంసుపుఞ్జం వా వాలుకపుఞ్జం వా అఞ్ఞతరం అన్తరా ఏకం నిమిత్తం కత్వా సమ్మతా హోతి. **ఛాయానిమిత్తా** నామ యా పబ్బతచ్ఛాయాదీనం యం కిఞ్చి ఛాయం నిమిత్తం కత్వా సమ్మతా హోతి. **అనిమిత్తా** నామ యా సబ్బేన సబ్బం నిమిత్తాని అకిత్తేత్వా సమ్మతా హోతి. **బహిసీమే ఠితో సీమం సమ్మన్నతి** నామ నిమిత్తాని కిత్తేత్వా నిమిత్తానం బహి ఠితో సమ్మన్నతి. **నదియా సముద్దే జాతస్సరే సీమం సమ్మన్నతీతి** ఏతేసు నదీఆదీసు యం సమ్మన్నతి, సా ఏవం సమ్మతాపి “సబ్బా, భిక్ఖవే, నదీ అసీమా, సబ్బో సముద్దో అసీమో, సబ్బో జాతస్సరో అసీమో”తి (మహావ. ౧౪౭) వచనతో అసమ్మతావ హోతి. **సీమాయ సీమం సమ్భిన్దతీతి** అత్తనో సీమాయ పరేసం సీమం సమ్భిన్దతి. **సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరతీతి** అత్తనో సీమాయ పరేసం సీమం అజ్ఝోత్థరతి. తత్థ యథా సమ్భేదో చ అజ్ఝోత్థరణఞ్చ హోతి, తం సబ్బం సీమాకథాయం వుత్తమేవ. ఇతి ఇమా ఏకాదసపి సీమా అసీమా గామఖేత్తసదిసా ఏవ, తాసు నిసీదిత్వా కతం కమ్మం కుప్పతి. తేన వుత్తం “ఇమేహి ఏకాదసహి ఆకారేహి సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తీ”తి.

పరిసతో కమ్మవిపత్తియం పన కిఞ్చి అనుత్తానం నామ నత్థి. యమ్పి తత్థ కమ్మప్పత్తఛన్దారహలక్ఖణం వత్తబ్బం సియా, తమ్పి పరతో “చత్తారో భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మప్పత్తా”తిఆదినా నయేన వుత్తమేవ. తత్థ **పకతత్తా కమ్మప్పత్తాతి** చతువగ్గకరణే కమ్మే చత్తారో పకతత్తా అనుక్ఖిత్తా అనిస్సారితా పరిసుద్ధసీలా చత్తారో భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా కమ్మస్స అరహా అనుచ్ఛవికా సామినో. న తేహి వినా తం కమ్మం కరీయతి, న తేసం ఛన్దో వా పారిసుద్ధి వా ఏతి, అవసేసా పన సచేపి సహస్సమత్తా హోన్తి, సచే సమానసంవాసకా సబ్బే ఛన్దారహావ హోన్తి, ఛన్దపారిసుద్ధిం దత్వా ఆగచ్ఛన్తు వా మా వా, కమ్మం పన తిట్ఠతి. యస్స పన సఙ్ఘో పరివాసాదికమ్మం కరోతి, సో నేవ కమ్మప్పత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపిచ యస్మా తం పుగ్గలం వత్థుం కత్వా సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి, తస్మా కమ్మారహోతి వుచ్చతి. సేసకమ్మేసుపి ఏసేవ నయో.

౨౧౪. **అపలోకనకమ్మం కతమాని పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి, ఓసారణం నిస్సారణం భణ్డుకమ్మం బ్రహ్మదణ్డం కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ పఞ్చమన్తి** ఏత్థ “ఓసారణం నిస్సారణ”న్తి పదసిలిట్ఠతాయేతం వుత్తం, పఠమం పన నిస్సారణా హోతి, పచ్ఛా ఓసారణా. తత్థ యా సా కణ్టకస్స సామణేరస్స దణ్డకమ్మనాసనా, సా నిస్సారణాతి వేదితబ్బా. తస్మా ఏతరహి సచేపి సామణేరో బుద్ధస్స వా ధమ్మస్స వా సఙ్ఘస్స వా అవణ్ణం భణతి, అకప్పియం “కప్పియ”న్తి దీపేతి, మిచ్ఛాదిట్ఠికో హోతి, అన్తగ్గాహికాయ దిట్ఠియా సమన్నాగతో, సో యావతతియం నివారేత్వా తం లద్ధిం విస్సజ్జాపేతబ్బో. నో చే విస్సజ్జేతి, సఙ్ఘం సన్నిపాతేత్వా “విస్సజ్జేహీ”తి వత్తబ్బో. నో చే విస్సజ్జేతి, బ్యత్తేన భిక్ఖునా అపలోకనకమ్మం కత్వా నిస్సారేతబ్బో. ఏవఞ్చ పన కమ్మం కాతబ్బం –

> “సఙ్ఘం, భన్తే, పుచ్ఛామి ‘అయం ఇత్థన్నామో సామణేరో బుద్ధస్స ధమ్మస్స సఙ్ఘస్స అవణ్ణవాదీ మిచ్ఛాదిట్ఠికో, యం అఞ్ఞే సామణేరా లభన్తి దిరత్తతిరత్తం భిక్ఖూహి సద్ధిం సహసేయ్యం, తస్సా అలాభాయ నిస్సారణా రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా’తి. దుతియమ్పి. తతియమ్పి భన్తే సఙ్ఘం పుచ్ఛామి ‘అయం ఇత్థన్నామో సామణేరో…పే… రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా’తి, చర పిరే వినస్సా”తి.

సో అపరేన సమయేన “అహం, భన్తే, బాలతాయ అఞ్ఞాణతాయ అలక్ఖికతాయ ఏవం అకాసిం, స్వాహం సఙ్ఘం ఖమాపేమీ”తి ఖమాపేన్తో యావతతియం యాచాపేత్వా అపలోకనకమ్మేనేవ ఓసారేతబ్బో, ఏవఞ్చ పన ఓసారేతబ్బో. సఙ్ఘమజ్ఝే బ్యత్తేన భిక్ఖునా సఙ్ఘస్స అనుమతియా సావేతబ్బం –

“సఙ్ఘం , భన్తే, పుచ్ఛామి ‘అయం ఇత్థన్నామో సామణేరో బుద్ధస్స ధమ్మస్స సఙ్ఘస్స అవణ్ణవాదీ మిచ్ఛాదిట్ఠికో, యం అఞ్ఞే సామణేరా లభన్తి దిరత్తతిరత్తం భిక్ఖూహి సద్ధిం సహసేయ్యం, తస్సా అలాభాయ నిస్సారితో, స్వాయం ఇదాని సోరతో నివాతవుత్తి లజ్జిధమ్మం ఓక్కన్తో హిరోత్తప్పే పతిట్ఠితో కతదణ్డకమ్మో అచ్చయం దేసేతి, ఇమస్స సామణేరస్స యథా పురే కాయసమ్భోగసామగ్గిదానం రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా’”తి.

ఏవం తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం. ఏవం అపలోకనకమ్మం **ఓసారణఞ్చ నిస్సారణఞ్చ** గచ్ఛతి. **భణ్డుకమ్మం** పబ్బజ్జావినిచ్ఛయకథాయ వుత్తమేవ.

బ్రహ్మదణ్డో పన న కేవలం ఛన్నస్సేవ పఞ్ఞత్తో, యో అఞ్ఞోపి భిక్ఖు ముఖరో హోతి, భిక్ఖూ దురుత్తవచనేహి ఘట్టేన్తో ఖుంసేన్తో వమ్భేన్తో విహరతి, తస్సపి దాతబ్బో, ఏవఞ్చ పన దాతబ్బో. సఙ్ఘమజ్ఝే బ్యత్తేన భిక్ఖునా సఙ్ఘస్స అనుమతియా సావేతబ్బం –

“భన్తే, ఇత్థన్నామో భిక్ఖు ముఖరో, భిక్ఖూ దురుత్తవచనేహి ఘట్టేన్తో ఖుంసేన్తో వమ్భేన్తో విహరతి, సో భిక్ఖు యం ఇచ్ఛేయ్య, తం వదేయ్య, భిక్ఖూహి ఇత్థన్నామో భిక్ఖు నేవ వత్తబ్బో, న ఓవదితబ్బో న అనుసాసితబ్బో, సఙ్ఘం, భన్తే, పుచ్ఛామి ‘ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో బ్రహ్మదణ్డస్స దానం రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా’తి. దుతియమ్పి పుచ్ఛామి…పే… తతియమ్పి పుచ్ఛామి ‘ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో బ్రహ్మదణ్డస్స దానం రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా’”తి.

తస్స అపరేన సమయేన సమ్మా వత్తిత్వా ఖమాపేన్తస్స బ్రహ్మదణ్డో పటిప్పస్సమ్భేతబ్బో, ఏవఞ్చ పన పటిప్పస్సమ్భేతబ్బో. బ్యత్తేన భిక్ఖునా సఙ్ఘమజ్ఝే సావేతబ్బం –

“భన్తే, భిక్ఖుసఙ్ఘో అసుకస్స భిక్ఖునో బ్రహ్మదణ్డం అదాసి, సో భిక్ఖు సోరతో నివాతవుత్తి లజ్జిధమ్మం ఓక్కన్తో హిరోత్తప్పే పతిట్ఠితో పటిసఙ్ఖా ఆయతిం సంవరే తిట్ఠతి, సఙ్ఘం, భన్తే, పుచ్ఛామి ‘తస్స భిక్ఖునో బ్రహ్మదణ్డస్స పటిప్పస్సద్ధి రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా’”తి.

ఏవం యావతతియం వత్వా అపలోకనకమ్మేనేవ బ్రహ్మదణ్డో పటిప్పస్సమ్భేతబ్బోతి.

కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ పఞ్చమన్తి యం తం భగవతా భిక్ఖునిక్ఖన్ధకే –

“తేన ఖో పన సమయేన ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖునియో కద్దమోదకేన ఓసిఞ్చన్తి ‘అప్పేవ నామ అమ్హేసు సారజ్జేయ్యు’న్తి, కాయం వివరిత్వా భిక్ఖునీనం దస్సేన్తి, ఊరుం వివరిత్వా భిక్ఖునీనం దస్సేన్తి, అఙ్గజాతం వివరిత్వా భిక్ఖునీనం దస్సేన్తి. భిక్ఖునియో ఓభాసేన్తి, భిక్ఖునీహి సద్ధిం సమ్పయోజేన్తి ‘అప్పేవ నామ అమ్హేసు సారజ్జేయ్యు’”న్తి (చూళవ. ౪౧౧) –

ఇమేసు వత్థూసు యేసం భిక్ఖూనం దుక్కటం పఞ్ఞపేత్వా “అనుజానామి, భిక్ఖవే, తస్స భిక్ఖునో దణ్డకమ్మం కాతు”న్తి వత్వా “కిం ను ఖో దణ్డకమ్మం కాతబ్బ”న్తి సంసయే ఉప్పన్నే “అవన్దియో సో, భిక్ఖవే, భిక్ఖు భిక్ఖునిసఙ్ఘేన కాతబ్బో”తి ఏవం అవన్దియకమ్మం అనుఞ్ఞాతం, తం కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ పఞ్చమం, ఇమస్స అపలోకనకమ్మస్స ఠానం హోతి. తస్స హి కమ్మఞ్ఞేవ లక్ఖణం, న ఓసారణాదీని, తస్మా కమ్మలక్ఖణన్తి వుచ్చతి. తస్స కరణం పటిప్పస్సద్ధియా సద్ధిం విత్థారతో దస్సయిస్సామ. భిక్ఖునుపస్సయే సన్నిపతితస్స భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స అనుమతియా బ్యత్తాయ భిక్ఖునియా సావేతబ్బం –

“అయ్యే, అసుకో నామ అయ్యో భిక్ఖునీనం అపాసాదికం దస్సేతి, ఏతస్స అయ్యస్స అవన్దియకరణం రుచ్చతీ”తి భిక్ఖునిసఙ్ఘం పుచ్ఛామి. ‘అయ్యే, అసుకో నామ అయ్యో భిక్ఖునీనం అపాసాదికం దస్సేతి, ఏతస్స అయ్యస్స అవన్దియకరణం రుచ్చతీ’తి దుతియమ్పి. తతియమ్పి భిక్ఖునిసఙ్ఘం పుచ్ఛామీ”తి.

ఏవం తిక్ఖత్తుం సావేత్వా అపలోకనకమ్మేన అవన్దియకమ్మం కాతబ్బం.

తతో పట్ఠాయ సో భిక్ఖు భిక్ఖునీహి న వన్దితబ్బో. సచే అవన్దియమానో హిరోత్తప్పం పచ్చుపట్ఠపేత్వా సమ్మా వత్తతి, తేన భిక్ఖునియో ఖమాపేతబ్బా. ఖమాపేన్తేన భిక్ఖునుపస్సయం అగన్త్వా విహారేయేవ సఙ్ఘం వా గణం వా ఏకం భిక్ఖుం వా ఉపసఙ్కమిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా “అహం, భన్తే, పటిసఙ్ఖా ఆయతిం సంవరే తిట్ఠామి, న పున అపాసాదికం దస్సేస్సామి, భిక్ఖునిసఙ్ఘో మయ్హం ఖమతూ”తి ఖమాపేతబ్బం. తేన సఙ్ఘేన వా గణేన వా ఏకం భిక్ఖుం పేసేత్వా ఏకభిక్ఖునా వా సయమేవ గన్త్వా భిక్ఖునియో వత్తబ్బా “అయం భిక్ఖు పటిసఙ్ఖా ఆయతిం సంవరే ఠితో, ఇమినా అచ్చయం దేసేత్వా భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఖమాపితో, భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఇమం భిక్ఖుం వన్దియం కరోతూ”తి. సో వన్దియో కాతబ్బో, ఏవఞ్చ పన కాతబ్బో. భిక్ఖునుపస్సయే సన్నిపతితస్స భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స అనుమతియా బ్యత్తాయ భిక్ఖునియా సావేతబ్బం –

“అయ్యే, అసుకో నామ అయ్యో భిక్ఖునీనం అపాసాదికం దస్సేతీతి భిక్ఖునిసఙ్ఘేన అవన్దియో కతో, సో లజ్జిధమ్మం ఓక్కమిత్వా పటిసఙ్ఖా ఆయతిం సంవరే ఠితో, అచ్చయం దేసేత్వా భిక్ఖునిసఙ్ఘం ఖమాపేసి, తస్స అయ్యస్స వన్దియకరణం రుచ్చతీతి భిక్ఖునిసఙ్ఘం పుచ్ఛామీ”తి –

తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం. ఏవం అపలోకనకమ్మేనేవ వన్దియో కాతబ్బో.

౨౨౨. అయం పనేత్థ పాళిముత్తకోపి కమ్మలక్ఖణవినిచ్ఛయో (పరి. అట్ఠ. ౪౮౨-౪౮౬). ఇదఞ్హి కమ్మలక్ఖణం నామ భిక్ఖునిసఙ్ఘమూలకం పఞ్ఞత్తం, భిక్ఖుసఙ్ఘస్సపి పనేతం లబ్భతియేవ. యఞ్హి భిక్ఖుసఙ్ఘో సలాకభత్తఉపోసథగ్గేసు చ అపలోకనకమ్మం కరోతి, ఏతమ్పి కమ్మలక్ఖణమేవ. అచ్ఛిన్నచీవరజిణ్ణచీవరనట్ఠచీవరానఞ్హి సఙ్ఘం సన్నిపాతేత్వా బ్యత్తేన భిక్ఖునా యావతతియం సావేత్వా అపలోకనకమ్మం కత్వా చీవరం దాతుం వట్టతి. అప్పమత్తకవిస్సజ్జకేన పన చీవరం కరోన్తస్స పచ్చయభాజనీయకథాయం వుత్తప్పభేదాని సూచిఆదీని అనపలోకేత్వాపి దాతబ్బాని. తేసం దానే సోయేవ ఇస్సరో, తతో అతిరేకం దేన్తేన అపలోకేత్వా దాతబ్బం. తతో హి అతిరేకదానే సఙ్ఘో సామీ. గిలానభేసజ్జమ్పి తత్థ వుత్తప్పకారం సయమేవ దాతబ్బం, అతిరేకం ఇచ్ఛన్తస్స అపలోకేత్వా దాతబ్బం. యోపి చ దుబ్బలో వా ఛిన్నిరియాపథో వా పచ్ఛిన్నభిక్ఖాచారపథో వా మహాగిలానో, తస్స మహావాసేసు తత్రుప్పాదతో దేవసికం నాళి వా ఉపడ్ఢనాళి వా, ఏకదివసంయేవ వా పఞ్చ వా దస వా తణ్డులనాళియో దేన్తేన అపలోకనకమ్మం కత్వావ దాతబ్బా. పేసలస్స భిక్ఖునో తత్రుప్పాదతో ఇణపలిబోధమ్పి బహుస్సుతస్స సఙ్ఘభారనిత్థరకస్స భిక్ఖునో అనుట్ఠాపనీయసేనాసనమ్పి సఙ్ఘకిచ్చం కరోన్తానం కప్పియకారకాదీనం భత్తవేతనమ్పి అపలోకనకమ్మేన దాతుం వట్టతి.

చతుపచ్చయవసేన దిన్నతత్రుప్పాదతో సఙ్ఘికం ఆవాసం జగ్గాపేతుం వట్టతి, “అయం భిక్ఖు ఇస్సరవతాయ విచారేతీ”తి కథాపచ్ఛిన్దనత్థం పన సలాకగ్గాదీసు వా అన్తరసన్నిపాతే వా సఙ్ఘం ఆపుచ్ఛిత్వావ జగ్గాపేతబ్బో. చీవరపిణ్డపాతత్థాయ ఓదిస్స దిన్నతత్రుప్పాదతోపి అపలోకేత్వా ఆవాసో జగ్గాపేతబ్బో, అనపలోకేత్వాపి వట్టతి, “సూరో వతాయం భిక్ఖు చీవరపిణ్డపాతత్థాయ ఓదిస్స దిన్నతో ఆవాసం జగ్గాపేతీ”తి ఏవం ఉప్పన్నకథాపచ్ఛేదనత్థం పన అపలోకనకమ్మమేవ కత్వా జగ్గాపేతబ్బో.

చేతియే ఛత్తం వా వేదికం వా బోధిఘరం వా ఆసనఘరం వా అకతం వా కరోన్తేన జిణ్ణం వా పటిసఙ్ఖరోన్తేన సుధాకమ్మం వా కరోన్తేన మనుస్సే సమాదపేత్వా కాతుం వట్టతి. సచే కారకో నత్థి, చేతియస్స ఉపనిక్ఖేపతో కారేతబ్బం. ఉపనిక్ఖేపేపి అసతి అపలోకనకమ్మం కత్వా తత్రుప్పాదతో కారేతబ్బం, సఙ్ఘికేనపి అపలోకేత్వా చేతియకిచ్చం కాతుం వట్టతి. చేతియస్స సన్తకేన అపలోకేత్వాపి సఙ్ఘికకిచ్చం న వట్టతి, తావకాలికం పన గహేత్వా పటిపాకతికం కాతుం వట్టతి. చేతియే సుధాకమ్మాదీని కరోన్తేహి పన భిక్ఖాచారతో వా సఙ్ఘతో వా యాపనమత్తం అలభన్తేహి చేతియసన్తకతో యాపనమత్తం గహేత్వా పరిభుఞ్జన్తేహి వత్తం కాతుం వట్టతి, “వత్తం కరోమా”తి మచ్ఛమంసాదీహి సఙ్ఘభత్తం కాతుం న వట్టతి.

యే విహారే రోపితా ఫలరుక్ఖా సఙ్ఘేన పరిగ్గహితా హోన్తి, జగ్గనకమ్మం లభన్తి. యేసం ఫలాని ఘణ్టిం పహరిత్వా భాజేత్వా పరిభుఞ్జన్తి, తేసు అపలోకనకమ్మం న కాతబ్బం. యే పన అపరిగ్గహితా, తేసు అపలోకనకమ్మం కాతబ్బం, తం పన సలాకగ్గయాగగ్గభత్తగ్గఅన్తరసఅఅపాతేసుపి కాతుం వట్టతి, ఉపోసథగ్గే పన వట్టతియేవ. తత్థ హి అనాగతానమ్పి ఛన్దపారిసుద్ధి ఆహరీయతి, తస్మా తం సువిసోధితం హోతి. ఏవఞ్చ పన కాతబ్బం, బ్యత్తేన భిక్ఖునా భిక్ఖుసఙ్ఘస్స అనుమతియా సావేతబ్బం –

> “భన్తే, యం ఇమస్మిం విహారే అన్తోసీమాయ సఙ్ఘసన్తకం మూలతచపత్తఅఙ్కురపుప్ఫఫలఖాదనీయాది అత్థి, తం సబ్బం ఆగతాగతానం భిక్ఖూనం యథాసుఖం పరిభుఞ్జితుం రుచ్చతీతి సఙ్ఘం పుచ్ఛామీ”తి –

తిక్ఖత్తుం పుచ్ఛితబ్బం.

చతూహి పఞ్చహి భిక్ఖూహి కతం సుకతమేవ. యస్మిమ్పి విహారే ద్వే తయో జనా వసన్తి, తేహి నిసీదిత్వా కతమ్పి సఙ్ఘేన కతసదిసమేవ. యస్మిం పన ఏకో భిక్ఖు హోతి, తేన భిక్ఖునా ఉపోసథదివసే పుబ్బకరణపుబ్బకిచ్చం కత్వా నిసిన్నేన కతమ్పి కతికవత్తం సఙ్ఘేన కతసదిసమేవ హోతి. కరోన్తేన పన ఫలవారేన కాతుమ్పి చత్తారో మాసే ఛ మాసే ఏకసంవచ్ఛరన్తి ఏవం పరిచ్ఛిన్దిత్వాపి అపరిచ్ఛిన్దిత్వాపి కాతుం వట్టతి. పరిచ్ఛిన్నే యథాపరిచ్ఛేదం పరిభుఞ్జిత్వా పున కాతబ్బం. అపరిచ్ఛిన్నే యావ రుక్ఖా ధరన్తి, తావ వట్టతి. యేపి తేసం రుక్ఖానం బీజేహి అఞ్ఞే రుక్ఖా రోపితా హోన్తి, తేసమ్పి సా ఏవ కతికా.

సచే పన అఞ్ఞస్మిం విహారే రోపితా హోన్తి, తేసం యత్థ రోపితా, తస్మింయేవ విహారే సఙ్ఘో సామీ. యేపి అఞ్ఞతో బీజాని ఆహరిత్వా పురిమవిహారే పచ్ఛా రోపితా, తేసు అఞ్ఞా కతికా కాతబ్బా, కతికాయ కతాయ పుగ్గలికట్ఠానే తిట్ఠన్తి, యథాసుఖం ఫలాదీని పరిభుఞ్జితుం వట్టన్తి. సచే పనేత్థ తం తం ఓకాసం పరిక్ఖిపిత్వా పరివేణాని కత్వా జగ్గన్తి, తేసం భిక్ఖూనం పుగ్గలికట్ఠానే తిట్ఠన్తి, అఞ్ఞే పరిభుఞ్జితుం న లభన్తి. తేహి పన సఙ్ఘస్స దసమభాగం దత్వా పరిభుఞ్జితబ్బాని. యోపి మజ్ఝేవిహారే రుక్ఖం సాఖాహి పరివారేత్వా రక్ఖతి, తస్సాపి ఏసేవ నయో.

పోరాణకవిహారం గతస్స సమ్భావనీయభిక్ఖునో “థేరో ఆగతో”తి ఫలాఫలం ఆహరన్తి, సచే తత్థ మూలే సబ్బపరియత్తిధరో బహుస్సుతభిక్ఖు విహాసి, “అద్ధా ఏత్థ దీఘా కతికా కతా భవిస్సతీ”తి నిక్కుక్కుచ్చేన పరిభుఞ్జితబ్బం. విహారే ఫలాఫలం పిణ్డపాతికానమ్పి వట్టతి, ధుతఙ్గం న కోపేతి. సామణేరా అత్తనో ఆచరియుపజ్ఝాయానం బహూని ఫలాని దేన్తి, అఞ్ఞే భిక్ఖూ అలభన్తా ఖియ్యన్తి, ఖియ్యనమత్తమేవ తం హోతి. సచే దుబ్భిక్ఖం హోతి, ఏకం పనసరుక్ఖం నిస్సాయ సట్ఠిపి జనా జీవన్తి, తాదిసే కాలే సబ్బేసం సఙ్గహకరణత్థాయ భాజేత్వా ఖాదితబ్బం. అయం సామీచి. యావ పన కతికవత్తం న పటిప్పస్సమ్భతి, తావ తేహి ఖాయితం సుఖాయితమేవ. కదా పన కతికవత్తం పటిప్పస్సమ్భతి? యదా సమగ్గో సఙ్ఘో సన్నిపతిత్వా “ఇతో పట్ఠాయ భాజేత్వా ఖాదన్తూ”తి సావేతి, ఏకభిక్ఖుకే పన విహారే ఏతేన సావితేపి పురిమకతికా పటిప్పస్సమ్భతియేవ . సచే పటిప్పస్సద్ధాయ కతికాయ సామణేరా నేవ రుక్ఖతో పాతేన్తి, న భూమితో గహేత్వా భిక్ఖూనం దేన్తి, పతితఫలాని పాదేహి పహరన్తా విచరన్తి, తేసం దసమభాగతో పట్ఠాయ యావ ఉపడ్ఢఫలభాగేన ఫాతికమ్మం కాతబ్బం. అద్ధా ఫాతికమ్మలోభేన ఆహరిత్వా దస్సేన్తి, పున సుభిక్ఖే జాతే కప్పియకారకేసు ఆగన్త్వా సాఖాపరివారాదీని కత్వా రుక్ఖే రక్ఖన్తేసు సామణేరానం ఫాతికమ్మం న కాతబ్బం, భాజేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం.

“విహారే ఫలాఫలం అత్థీ”తి సామన్తగామేహి మనుస్సా గిలానానం వా గబ్భినీనం వా అత్థాయ ఆగన్త్వా “ఏకం నాళికేరం దేథ, అమ్బం దేథ, లబుజం దేథా”తి యాచన్తి, దాతబ్బం, న దాతబ్బన్తి? దాతబ్బం. అదీయమానే హి తే దోమనస్సికా హోన్తి. దేన్తేన పన సఙ్ఘం సన్నిపాతేత్వా యావతతియం సావేత్వా అపలోకనకమ్మం కత్వావ దాతబ్బం, కతికవత్తం వా కత్వా ఠపేతబ్బం, ఏవఞ్చ పన కాతబ్బం. బ్యత్తేన భిక్ఖునా సఙ్ఘస్స అనుమతియా సావేతబ్బం –

> “సామన్తగామేహి మనుస్సా ఆగన్త్వా గిలానాదీనం అత్థాయ ఫలాఫలం యాచన్తి, ద్వే నాళికేరాని ద్వే తాలఫలాని ద్వే పనసాని పఞ్చ అమ్బాని పఞ్చ కదలిఫలాని గణ్హన్తానం అనివారణం, అసుకరుక్ఖతో చ అసుకరుక్ఖతో చ ఫలం గణ్హన్తానం అనివారణం రుచ్చతి భిక్ఖుసఙ్ఘస్సా”తి –

తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం. తతో పట్ఠాయ గిలానాదీనం నామం గహేత్వా యాచన్తా “గణ్హథా”తి న వత్తబ్బా , వత్తం పన ఆచిక్ఖితబ్బం “నాళికేరాదీని ఇమినా నామ పరిచ్ఛేదేన గణ్హన్తానం అసుకరుక్ఖతో చ అసుకరుక్ఖతో చ ఫలం గణ్హన్తానం అనివారణం కత”న్తి. అనువిచరిత్వా పన “అయం మధురఫలో అమ్బో, ఇతో గణ్హథా”తిపి న వత్తబ్బా.

ఫలభాజనకాలే పన ఆగతానం సమ్మతేన ఉపడ్ఢభాగో దాతబ్బో, అసమ్మతేన అపలోకేత్వా దాతబ్బం. ఖీణపరిబ్బయో వా మగ్గగమియసత్థవాహో వా అఞ్ఞో వా ఇస్సరో ఆగన్త్వా యాచతి, అపలోకేత్వావ దాతబ్బం, బలక్కారేన గహేత్వా ఖాదన్తో న వారేతబ్బో. కుద్ధో హి సో రుక్ఖేపి ఛిన్దేయ్య, అఞ్ఞమ్పి అనత్థం కరేయ్య. పుగ్గలికపరివేణం ఆగన్త్వా గిలానస్స నామేన యాచన్తో “అమ్హేహి ఛాయాదీనం అత్థాయ రోపితం, సచే అత్థి, తుమ్హే జానాథా”తి వత్తబ్బో. యది పన ఫలభరితావ రుక్ఖా హోన్తి, కణ్టకే బన్ధిత్వా ఫలవారేన గణ్హన్తి, అపచ్చాసీసన్తేన హుత్వా దాతబ్బం, బలక్కారేన గణ్హన్తో న వారేతబ్బో. పుబ్బే వుత్తమేవేత్థ కారణం.

సఙ్ఘస్స ఫలారామో హోతి, పటిజగ్గనం న లభతి. సచే తం కోచి వత్తసీసేన జగ్గతి, సఙ్ఘస్సేవ హోతి. అథాపి కస్సచి పటిబలస్స భిక్ఖునో “ఇమం సప్పురిస జగ్గిత్వా దేహీ”తి సఙ్ఘో భారం కరోతి, సో చే వత్తసీసేన జగ్గతి, ఏవమ్పి సఙ్ఘస్సేవ హోతి. ఫాతికమ్మం పచ్చాసీసన్తస్స పన తతియభాగేన వా ఉపడ్ఢభాగేన వా ఫాతికమ్మం కాతబ్బం. “భారియం కమ్మ”న్తి వత్వా ఏత్తకేన అనిచ్ఛన్తో పన “సబ్బం తవేవ సన్తకం కత్వా మూలభాగం దసమభాగమత్తం దత్వా జగ్గాహీ”తిపి వత్తబ్బో, గరుభణ్డత్తా పన న మూలచ్ఛేజ్జవసేన దాతబ్బం. సో మూలభాగం దత్వా ఖాదన్తో అకతావాసం వా కత్వా కతావాసం వా జగ్గిత్వా నిస్సితకానం ఆరామం నియ్యాతేతి, తేహిపి మూలభాగో దాతబ్బోవ.

యదా పన భిక్ఖూ సయం జగ్గితుం పహోన్తి, అథ తేసం జగ్గితుం న దాతబ్బం, జగ్గితకాలే పన న వారేతబ్బా, జగ్గనకాలేయేవ వారేతబ్బా. “బహు తుమ్హేహి ఖాయితం, ఇదాని మా జగ్గిత్థ, భిక్ఖుసఙ్ఘోయేవ జగ్గిస్సతీ”తి వత్తబ్బం. సచే పన నేవ వత్తసీసేన జగ్గన్తో అత్థి, న ఘాతికమ్మేన, న సఙ్ఘో జగ్గితుం పహోతి, ఏకో అనాపుచ్ఛిత్వావ జగ్గిత్వా ఘాతికమ్మం వడ్ఢేత్వా పచ్చాసీసతి, అపలోకనకమ్మేన ఘాతికమ్మం వడ్ఢేత్వావ దాతబ్బం. ఇతి ఇమం సబ్బమ్పి కమ్మలక్ఖణమేవ హోతి. అపలోకనకమ్మం ఇమాని పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి.

౨౩౬. ఞత్తికమ్మట్ఠానభేదే పన (పరి॰ అట్ఠ॰ ౪౯౩-౪౯౬) –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇత్థన్నామో ఇత్థన్నామస్స ఆయస్మతో ఉపసమ్పదాపేక్ఖో, అనుసిట్ఠో సో మయా, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, ఇత్థన్నామో ఆగచ్ఛేయ్య, ‘ఆగచ్ఛాహీ’తి వత్తబ్బో”తి –

ఏవం ఉపసమ్పదాపేక్ఖస్స ఓసారణా **ఓసారణా** నామ.

“సుణన్తు మే ఆయస్మన్తా, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు ధమ్మకథికో, ఇమస్స నేవ సుత్తం ఆగచ్ఛతి, నో సుత్తవిభఙ్గో, సో అత్థం అసల్లక్ఖేత్వా బ్యఞ్జనచ్ఛాయాయ అత్థం పటిబాహతి, యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం, ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం వుట్ఠాపేత్వా అవసేసా ఇమం అధికరణం వూపసమేయ్యామా”తి –

ఏవం ఉబ్బాహికవినిచ్ఛయే ధమ్మకథికస్స భిక్ఖునో నిస్సారణా **నిస్సారణా** నామ.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అజ్జుపోసథో పన్నరసో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఉపోసథం కరేయ్యా”తి –

ఏవం ఉపోసథకమ్మవసేన ఠపితా ఞత్తి **ఉపోసథో** నామ.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అజ్జ పవారణా పన్నరసీ, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో పవారేయ్యా”తి –

ఏవం పవారణకమ్మవసేన ఠపితా ఞత్తి **పవారణా** నామ.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇత్థన్నామో ఇత్థన్నామస్స ఆయస్మతో ఉపసమ్పదాపేక్ఖో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, అహం ఇత్థన్నామం అనుసాసేయ్య”న్తి, “యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, ఇత్థన్నామో ఇత్థన్నామం అనుసాసేయ్యా”తి, “యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, అహం ఇత్థన్నామం అన్తరాయికే ధమ్మే పుచ్ఛేయ్య”న్తి, “యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, ఇత్థన్నామో ఇత్థన్నామం అన్తరాయికే ధమ్మే పుచ్ఛేయ్యా”తి, “యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, అహం ఇత్థన్నామం వినయం పుచ్ఛేయ్య”న్తి, “యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, ఇత్థన్నామో ఇత్థన్నామం వినయం పుచ్ఛేయ్యా”తి, “యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, అహం ఇత్థన్నామేన వినయం పుట్ఠో విస్సజ్జేయ్య”న్తి, “యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, ఇత్థన్నామో ఇత్థన్నామేన వినయం పుట్ఠో విస్సజ్జేయ్యా”తి –

ఏవం అత్తానం వా పరం వా సమ్మన్నితుం ఠపితా ఞత్తి **సమ్ముతి** నామ.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇదం చీవరం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో నిస్సగ్గియం సఙ్ఘస్స నిస్సట్ఠం, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దదేయ్యా”తి, “యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం, ఆయస్మన్తా ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దదేయ్యు”న్తి –

ఏవం నిస్సట్ఠచీవరపత్తాదీనం దానం **దానం** నామ.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు ఆపత్తిం సరతి వివరతి ఉత్తానిం కరోతి దేసేతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, అహం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో ఆపత్తిం పటిగ్గణ్హేయ్య”న్తి, “యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం, అహం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో ఆపత్తిం పటిగ్గణ్హేయ్య”న్తి, తేన వత్తబ్బో “పస్ససీ”తి. ఆమ, పస్సామీతి. “ఆయతిం సంవరేయ్యాసీ”తి –

ఏవం ఆపత్తిపటిగ్గహో **పటిగ్గహో** నామ.

“సుణన్తు మే ఆయస్మన్తా ఆవాసికా, యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం, ఇదాని ఉపోసథం కరేయ్యామ, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసేయ్యామ, ఆగమే కాళే పవారేయ్యామా”తి.

తే చే, భిక్ఖవే, భిక్ఖూ భణ్డనకారకా కలహకారకా వివాదకారకా భస్సకారకా సఙ్ఘే అధికరణకారకా తం కాళం అనువసేయ్యుం, ఆవాసికేన భిక్ఖునా బ్యత్తేన పటిబలేన ఆవాసికా భిక్ఖూ ఞాపేతబ్బా –

“సుణన్తు మే ఆయస్మన్తా ఆవాసికా, యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం, ఇదాని ఉపోసథం కరేయ్యామ, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసేయ్యామ, ఆగమే జుణ్హే పవారేయ్యామా”తి –

ఏవం కతా పవారణాపచ్చుక్కడ్ఢనా **పచ్చుక్కడ్ఢనా** నామ.

సబ్బేహేవ ఏకజ్ఝం సన్నిపతితబ్బం, సన్నిపతిత్వా బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అమ్హాకం భణ్డనజాతానం కలహజాతానం వివాదాపన్నానం విహరతం బహుం అస్సామణకం అజ్ఝాచిణ్ణం భాసితపరిక్కన్తం, సచే మయం ఇమాహి ఆపత్తీహి అఞ్ఞమఞ్ఞం కారేస్సామ, సియాపి తం అధికరణం కక్ఖళత్తాయ వాళత్తాయ భేదాయ సంవత్తేయ్య, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇమం అధికరణం తిణవత్థారకేన వూపసమేయ్య ఠపేత్వా థుల్లవజ్జం ఠపేత్వా గిహిప్పటిసంయుత్త”న్తి –

ఏవం తిణవత్థారకసమథేన కత్వా సబ్బపఠమా సబ్బసఙ్గాహికఞత్తి **కమ్మలక్ఖణం** నామ.

తథా తతో పరా ఏకేకస్మిం పక్ఖే ఏకేకం కత్వా ద్వే ఞత్తియో. ఇతి యథావుత్తప్పభేదం ఓసారణం నిస్సారణం…పే॰… కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ నవమన్తి ఞత్తికమ్మం ఇమాని నవ ఠానాని గచ్ఛతి.

౨౩౪. ఞత్తిదుతియకమ్మట్ఠానభేదే (పరి॰ అట్ఠ॰ ౪౮౩-౪౮౬) పన వడ్ఢస్స లిచ్ఛవినో పత్తనిక్కుజ్జనవసేన ఖన్ధకే వుత్తా **నిస్సారణా,** తస్సేవ పత్తుక్కుజ్జనవసేన ఖన్ధకే వుత్తా **ఓసారణా** చ వేదితబ్బా. వుత్తఞ్హేతం (చూళవ॰ ౨౬౩-౨౬౬) –

“అట్ఠహి, భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స ఉపాసకస్స పత్తో నిక్కుజ్జితబ్బో. భిక్ఖూనం అలాభాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూనం అనత్థాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూనం అవాసాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూ అక్కోసతి పరిభాసతి, భిక్ఖూ భిక్ఖూహి భేదేతి, బుద్ధస్స అవణ్ణం భాసతి, ధమ్మస్స అవణ్ణం భాసతి, సఙ్ఘస్స అవణ్ణం భాసతి. అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఇమేహి అట్ఠహి అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స ఉపాసకస్స పత్తం నిక్కుజ్జితుం.

ఏవఞ్చ పన భిక్ఖవే నిక్కుజ్జితబ్బో. బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, వడ్ఢో లిచ్ఛవీ ఆయస్మన్తం దబ్బం మల్లపుత్తం అమూలికాయ సీలవిపత్తియా అనుద్ధంసేతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తం నిక్కుజ్జేయ్య, అసమ్భోగం సఙ్ఘేన కరేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, వడ్ఢో లిచ్ఛవీ ఆయస్మన్తం దబ్బం మల్లపుత్తం అమూలికాయ సీలవిపత్తియా అనుద్ధంసేతి, సఙ్ఘో వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తం నిక్కుజ్జతి, అసమ్భోగం సఙ్ఘేన కరోతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తస్స నిక్కుజ్జనా అసమ్భోగం సఙ్ఘేన కరణం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“నిక్కుజ్జితో సఙ్ఘేన వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తో అసమ్భోగో సఙ్ఘేన, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి.

అట్ఠహి, భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స ఉపాసకస్స పత్తో ఉక్కుజ్జితబ్బో. న భిక్ఖూనం అలాభాయ పరిసక్కతి, న భిక్ఖూనం అనత్థాయ పరిసక్కతి…పే॰… న సఙ్ఘస్స అవణ్ణం భాసతి. అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఇమేహి అట్ఠహి అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స ఉపాసకస్స పత్తం ఉక్కుజ్జితుం.

ఏవఞ్చ పన, భిక్ఖవే, ఉక్కుజ్జితబ్బో. తేన, భిక్ఖవే, వడ్ఢేన లిచ్ఛవినా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా భిక్ఖూనం పాదే వన్దిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో –

“సఙ్ఘేన మే, భన్తే, పత్తో నిక్కుజ్జితో, అసమ్భోగోమ్హి సఙ్ఘేన, సోహం, భన్తే, సమ్మా వత్తామి, లోమం పాతేమి, నేత్థారం వత్తామి, సఙ్ఘం పత్తుక్కుజ్జనం యాచామీ”తి.

దుతియమ్పి యాచితబ్బో. తతియమ్పి యాచితబ్బో.

బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, సఙ్ఘేన వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తో నిక్కుజ్జితో, అసమ్భోగో సఙ్ఘేన, సో సమ్మా వత్తతి, లోమం పాతేతి, నేత్థారం వత్తతి, సఙ్ఘం పత్తుక్కుజ్జనం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తం ఉక్కుజ్జేయ్య, సమ్భోగం సఙ్ఘేన కరేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, సఙ్ఘేన వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తో నిక్కుజ్జితో, అసమ్భోగో సఙ్ఘేన, సో సమ్మా వత్తతి, లోమం పాతేతి, నేత్థారం వత్తతి, సఙ్ఘం పత్తుక్కుజ్జనం యాచతి, సఙ్ఘో వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తం ఉక్కుజ్జతి, సమ్భోగం సఙ్ఘేన కరోతి, యస్సాయస్మతో ఖమతి వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తస్స ఉక్కుజ్జనా సమ్భోగం సఙ్ఘేన కరణం, సో తుణ్హస్స. యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్య.

“ఉక్కుజ్జితో సఙ్ఘేన వడ్ఢస్స లిచ్ఛవిస్స పత్తో సమ్భోగో సఙ్ఘేన, ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి.

ఏత్థ (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౨౬౩) చ అట్ఠసు అఙ్గేసు ఏకేకేనపి అఙ్గేన సమన్నాగతస్స పత్తనిక్కుజ్జనకమ్మం కాతుం వట్టతి, అన్తోసీమాయ వా నిస్సీమం గన్త్వా నదీఆదీసు వా నిక్కుజ్జితుం వట్టతియేవ. ఏవం నిక్కుజ్జితే పన పత్తే తస్స గేహే కోచి దేయ్యధమ్మో న గహేతబ్బో, “అసుకస్స గేహే భిక్ఖం మా గణ్హిత్థా”తి అఞ్ఞవిహారేసుపి పేసేతబ్బం. ఉక్కుజ్జనకాలే పన యావతతియం యాచాపేత్వా హత్థపాసం విజహాపేత్వా ఞత్తిదుతియకమ్మేన ఉక్కుజ్జితబ్బో.

సీమాసమ్ముతి, తిచీవరేన అవిప్పవాససమ్ముతి, సన్థతసమ్ముతి, భత్తుద్దేసకసేనాసనగ్గాహాపకభణ్డాగారియచీవరపటిగ్గాహకచీవరభాజకయాగుభాజకఖజ్జభాజకఫలభాజకఅప్పమత్తకవిస్సజ్జకసాటియగ్గాహాపకపత్తగ్గాహాపకఆరామికపేసకసామణేరపేసకసమ్ము ఏతాసం సమ్ముతీనం వసేన **సమ్ముతి** వేదితబ్బా. కథినచీవరదానమతకచీవరదానవసేన **దానం** వేదితబ్బం. కథినుద్ధారవసేన **ఉద్ధారో** వేదితబ్బో. కుటివత్థువిహారవత్థుదేసనావసేన **దేసనా** వేదితబ్బా. యా పన తిణవత్థారకసమథే సబ్బసఙ్గాహికఞత్తిఞ్చ ఏకేకస్మిం పక్ఖే ఏకేకఞత్తిఞ్చాతి తిస్సో ఞత్తియో ఠపేత్వా పున ఏకేకస్మిం పక్ఖే ఏకేకాతి ద్వే ఞత్తిదుతియకమ్మవాచా వుత్తా, తాసం వసేన **కమ్మలక్ఖణం** వేదితబ్బం. ఇతి ఞత్తిదుతియకమ్మం ఇమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి.

౨౩౫. ఞత్తిచతుత్థకమ్మట్ఠానభేదే పన తజ్జనీయకమ్మాదీనం సత్తన్నం కమ్మానం వసేన **నిస్సారణా,** తేసంయేవ చ కమ్మానం పటిప్పస్సమ్భనవసేన **ఓసారణా** వేదితబ్బా. భిక్ఖునోవాదకసమ్ముతివసేన **సమ్ముతి** వేదితబ్బా. పరివాసదానమానత్తదానవసేన **దానం** వేదితబ్బం. మూలాయపటికస్సనకమ్మవసేన **నిగ్గహో** వేదితబ్బో. ఉక్ఖిత్తానువత్తికా, అట్ఠ యావతతియకా, అరిట్ఠో, చణ్డకాళీ చ ఇమేతే యావతతియకాతి ఇమాసం ఏకాదసన్నం సమనుభాసనానం వసేన **సమనుభాసనా** వేదితబ్బా. ఉపసమ్పదకమ్మఅబ్భానకమ్మవసేన **కమ్మలక్ఖణం** వేదితబ్బం. ఇతి ఞత్తిచతుత్థకమ్మం ఇమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి. ఏవం కమ్మాని చ కమ్మవిపత్తి చ తేసం కమ్మానం కారకసఙ్ఘపరిచ్ఛేదో చ విపత్తివిరహితానం కమ్మానం ఠానభేదగమనఞ్చ వేదితబ్బం.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

కమ్మాకమ్మవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

పకిణ్ణకకణ్డమాతికా

గణభోజం పరమ్పరం, నాపుచ్ఛా పంసుకూలకం;
అచ్ఛిన్నం పటిభానఞ్చ, విప్పకతఉద్దిసనం.

తివస్సన్తం దీఘాసనం, గిలానుపట్ఠవణ్ణనం;
అత్తపాతమనపేక్ఖం, సిలాపవిజ్ఝలిమ్పనం.

మిచ్ఛాదిట్ఠిగోపదానం, ధమ్మికారక్ఖుచ్చారాది;
న్హానఘంసం పణ్డకాది, దీఘకేసాద్యాదాసాది.

నచ్ఛాదఙ్గఛేదనిద్ధి, పత్తో సబ్బపంసుకూలం;
పరిస్సావనం నగ్గో చ, పుప్ఫగన్ధఆసిత్తకం.

మళోరికేకభాజనం, చేలపటి పాదఘంసీ;
బీజనీ ఛత్తనఖాది, కాయబన్ధనివాసనం.

కాజహరం దన్తకట్ఠం, రుక్ఖారోహో ఛన్దారోపో;
లోకాయతం ఖిపితకో, లసుణం నక్కమితబ్బం.

అవన్దియో తూలభిసి, బిమ్బోహనఆసన్దాది;
ఉచ్చాసనమహాసనం, చీవరఅధమ్మోకాసో.

సద్ధాదేయ్యం సన్తుత్తరం, నిక్ఖేపో సత్థకమ్మాది;
నహాపితో దసభాగో, పాథేయ్యం మహాపదేసో;
ఆనిసంసోతి మాతికా.

౩౪. పకిణ్ణకవినిచ్ఛయకథా

౧. ఇదాని పకిణ్ణకకథా చ వేదితబ్బా. “గణభోజనే అఞ్ఞత్ర సమయా పాచిత్తియ”న్తి (పాచి. ౨౧౭) వుత్తం **గణభోజనం** (పాచి. అట్ఠ. ౨౧౭-౨౧౮) ద్వీహి ఆకారేహి పసవతి విఞ్ఞత్తితో వా నిమన్తనతో వా. కథం **విఞ్ఞత్తితో పసవతి**? చత్తారో భిక్ఖూ ఏకతో ఠితా వా నిసిన్నా వా ఉపాసకం దిస్వా “అమ్హాకం చతున్నమ్పి భత్తం దేహీ”తి వా విఞ్ఞాపేయ్యుం, పాటేక్కం వా పస్సిత్వా “మయ్హం దేహి, మయ్హం దేహీ”తి ఏవం ఏకతో వా నానాతో వా విఞ్ఞాపేత్వా ఏకతో వా గచ్ఛన్తు నానాతో వా, భత్తం గహేత్వాపి ఏకతో వా భుఞ్జన్తు నానాతో వా. సచే ఏకతో గణ్హన్తి, గణభోజనం హోతి, సబ్బేసం ఆపత్తి. పటిగ్గహణమేవ హేత్థ పమాణం. ఏవం విఞ్ఞత్తితో పసవతి.

కథం **నిమన్తనతో పసవతి**? చత్తారో భిక్ఖూ ఉపసఙ్కమిత్వా “తుమ్హే, భన్తే, ఓదనేన నిమన్తేమి, ఓదనం మే గణ్హథ ఆకఙ్ఖథ ఓలోకేథ అధివాసేథ పటిమానేథా”తి ఏవం యేన కేనచి వేవచనేన వా భాసన్తరేన వా పఞ్చన్నం భోజనానం నామం గహేత్వా నిమన్తేతి. ఏవం ఏకతో నిమన్తితా పరిచ్ఛిన్నకాలవసేన అజ్జతనాయ వా స్వాతనాయ వా ఏకతో గచ్ఛన్తి, ఏకతో గణ్హన్తి, ఏకతో భుఞ్జన్తి, గణభోజనం హోతి, సబ్బేసం ఆపత్తి. ఏకతో నిమన్తితా ఏకతో వా నానాతో వా గచ్ఛన్తి, ఏకతో గణ్హన్తి, ఏకతో వా నానాతో వా భుఞ్జన్తి, ఆపత్తియేవ. ఏకతో నిమన్తితా ఏకతో వా నానాతో వా గచ్ఛన్తి, నానాతో గణ్హన్తి, ఏకతో వా నానాతో వా భుఞ్జన్తి, అనాపత్తి. చత్తారి పరివేణాని వా విహారే వా గన్త్వా నానాతో నిమన్తితా, ఏకట్ఠానే ఠితేసుయేవ వా ఏకో పుత్తేన ఏకో పితరాతి ఏవమ్పి నానాతో నిమన్తితా ఏకతో వా నానాతో వా గచ్ఛన్తు, ఏకతో వా నానాతో వా భుఞ్జన్తు, సచే ఏకతో గణ్హన్తి, గణభోజనం హోతి, సబ్బేసం ఆపత్తి. ఏవం తావ నిమన్తనతో పసవతి.

తస్మా సచే కోచి సఙ్ఘభత్తం కత్తుకామేన నిమన్తనత్థాయ పేసితో విహారం ఆగమ్మ “భన్తే, స్వే అమ్హాకం ఘరే భిక్ఖం గణ్హథా”తి అవత్వా “భత్తం గణ్హథా”తి వా “సఙ్ఘభత్తం గణ్హథా”తి వా “సఙ్ఘో భత్తం గణ్హతూ”తి వా వదతి, భత్తుద్దేసకేన పణ్డితేన భవితబ్బం. నిమన్తనికా గణభోజనతో, పిణ్డపాతికా చ ధుతఙ్గభేదతో మోచేతబ్బా. కథం? ఏవం తావ వత్తబ్బం “స్వే న సక్కా ఉపాసకా”తి. పునదివసే, భన్తేతి. పునదివసేపి న సక్కాతి. ఏవం యావ అడ్ఢమాసమ్పి హరిత్వా పున వత్తబ్బో “కిం త్వం అవచా”తి. సచే పునపి “సఙ్ఘభత్తం గణ్హథా”తి వదతి, తతో “ఇమం తావ ఉపాసక పుప్ఫం కప్పియం కరోహి, ఇమం తిణ”న్తి ఏవం విక్ఖేపం కత్వా పున “త్వం కిం కథయిత్థా”తి పుచ్ఛితబ్బో. సచే పునపి తథేవ వదతి, “ఆవుసో, త్వం పిణ్డపాతికే వా మహల్లకత్థేరే వా న లచ్ఛసి, సామణేరే లచ్ఛసీ”తి వత్తబ్బో. “నను, భన్తే, అసుకస్మిం అసుకస్మిఞ్చ గామే భదన్తే భోజేసుం, అహం కస్మా న లభామీ”తి చ వుత్తే తే నిమన్తితుం జానన్తి, త్వం న జానాసీతి. తే కథం నిమన్తేసుం, భన్తేతి? తే ఏవమాహంసు “అమ్హాకం, భన్తే, భిక్ఖం గణ్హథా”తి. సచే సోపి తథేవ వదతి, వట్టతి.

అథ పునపి “భత్తం గణ్హథా”తి వదతి, “న దాని త్వం, ఆవుసో, బహూ భిక్ఖూ లచ్ఛసి, తయో ఏవ, ఆవుసో, లచ్ఛసీ”తి వత్తబ్బో. “నను, భన్తే, అముకస్మిఞ్చ అముకస్మిఞ్చ గామే సకలం భిక్ఖుసఙ్ఘం భోజేసుం, అహం కస్మా న లభామీ”తి. “త్వం నిమన్తితుం న జానాసీ”తి. తే కథం నిమన్తేసుం, భన్తేతి? తే ఏవమాహంసు “అమ్హాకం, భన్తే, భిక్ఖం గణ్హథా”తి. సచే సోపి తథేవ “భిక్ఖం గణ్హథా”తి వదతి, వట్టతి. అథ పునపి “భత్తమేవా”తి వదతి, తతో వత్తబ్బో – “గచ్ఛ త్వం, నత్థమ్హాకం తవ భత్తేనత్థో, నిబద్ధగోచరో ఏస అమ్హాకం, మయమేత్థ పిణ్డాయ చరిస్సామా”తి. తం “చరథ, భన్తే”తి వత్వా ఆగతం పుచ్ఛన్తి “కిం భో లద్ధా భిక్ఖూ”తి? కిం ఏతేన, బహు ఏత్థ వత్తబ్బం, థేరా “స్వే పిణ్డాయ చరిస్సామా”తి ఆహంసు, మా దాని తుమ్హే

పమజ్జిత్థాతి. దుతియదివసే చేతియవత్తం కత్వా ఠితభిక్ఖూ సఙ్ఘత్థేరేన వత్తబ్బా “ఆవుసో, ధురగామే సఙ్ఘభత్తం, అపణ్డితమనుస్సో పన అగమాసి, గచ్ఛామ, ధురగామే పిణ్డాయ చరిస్సామా”తి. భిక్ఖూహి థేరస్స వచనం కాతబ్బం, న దుబ్బచేహి భవితబ్బం, గామద్వారే అట్ఠత్వావ పిణ్డాయ చరితబ్బం, తేసు పత్తాని గహేత్వా నిసీదాపేత్వా భోజేన్తేసు భుఞ్జితబ్బం.

సచే ఆసనసాలాయ భత్తం ఠపేత్వా రథికాసు ఆహిణ్డన్తా ఆరోచేన్తి “ఆసనసాలాయం, భన్తే, భత్తం గణ్హథా”తి, న వట్టతి. అథ పన “భత్తం ఆదాయ తత్థ తత్థ గన్త్వా భత్తం గణ్హథా”తి వదన్తి, పటికచ్చేవ వా విహారం అతిహరిత్వా పతిరూపే ఠానే ఠపేత్వా ఆగతాగతానం దేన్తి, అయం అభిహటభిక్ఖా నామ వట్టతి. సచే పన భత్తసాలాయ దానం సజ్జేత్వా తం తం పరివేణం పహిణన్తి “భత్తసాలాయ భత్తం గణ్హథా”తి, వట్టతి. యే పన మనుస్సా పిణ్డచారికే భిక్ఖూ దిస్వా ఆసనసాలం సమ్మజ్జిత్వా తత్థ నిసీదాపేత్వా భోజేన్తి, న తే పటిక్ఖిపితబ్బా. యే పన గామే భిక్ఖం అలభిత్వా గామతో నిక్ఖమన్తే భిక్ఖూ దిస్వా “భన్తే, భత్తం గణ్హథా”తి వదన్తి, తే పటిక్ఖిపితబ్బా, న నివత్తితబ్బం. సచే “నివత్తథ, భన్తే, భత్తం గణ్హథా”తి వదన్తి, “నివత్తథా”తి వుత్తపదే నివత్తితుం వట్టతి. “నివత్తథ, భన్తే, ఘరే భత్తం కతం, గామే భత్తం కత”న్తి వదన్తి, గేహే చ గామే చ భత్తం నామ యస్స కస్సచి హోతి, నివత్తితుం వట్టతి. “నివత్తథ భత్తం గణ్హథా”తి సమ్బన్ధం కత్వా వదన్తి, నివత్తితుం న వట్టతి. ఆసనసాలాతో పిణ్డాయ చరితుం నిక్ఖమన్తే దిస్వా “నిసీదథ, భన్తే, భత్తం గణ్హథా”తి వుత్తేపి ఏసేవ నయో.

“అఞ్ఞత్ర సమయా”తి వచనతో గిలానసమయో చీవరదానసమయో చీవరకారసమయో అద్ధానగమనసమయో నావాభిరుహనసమయో మహాసమయో సమణభత్తసమయోతి ఏతేసు సత్తసు సమయేసు అఞ్ఞతరస్మిం అనాపత్తి. తస్మా యథా మహాచమ్మస్స పరతో మంసం దిస్సతి, ఏవం అన్తమసో పాదాపి ఫాలితా హోన్తి, వాలికాయ వా సక్ఖరాయ వా పహటమత్తే దుక్ఖం ఉప్పాదేన్తి, న సక్కా చ హోతి అన్తోగామే పిణ్డాయ చరితుం, ఈదిసే గేలఞ్ఞే **గిలానసమయోతి** భుఞ్జితబ్బం, న లేసకప్పియం కాతబ్బం.

చీవరదానసమయో నామ అనత్థతే కథినే వస్సానస్స పచ్ఛిమో మాసో, అత్థతే కథినే పఞ్చమాసా. ఏత్థన్తరే “చీవరదానసమయో”తి భుఞ్జితబ్బం. చీవరే కరియమానే **చీవరకారసమయోతి** భుఞ్జితబ్బం. యదా హి సాటకఞ్చ సుత్తఞ్చ లభిత్వా చీవరం కరోన్తి, అయం చీవరకారసమయో నామ, విసుం చీవరకారసమయో నామ నత్థి, తస్మా యో తత్థ చీవరే కత్తబ్బం యం కిఞ్చి కమ్మం కరోతి, **మహాపచ్చరియఞ్హి** “అన్తమసో సూచివేధకో”తిపి వుత్తం. తేన “చీవరకారసమయో”తి భుఞ్జితబ్బం. **కురున్దియం** పన విత్థారేనేవ వుత్తం “యో చీవరం విచారేతి ఛిన్దతి, మోఘసుత్తకం ఠపేతి, ఆగన్తుకపత్తం ఠపేతి, పచ్చాగతం సిబ్బేతి, ఆగన్తుకపత్తం బన్ధతి, అనువాతం ఛిన్దతి ఘటేతి ఆరోపేతి, తత్థ పచ్చాగతం సిబ్బేతి, సుత్తం కరోతి వలేతి, పిప్ఫలికం నిసేతి, పరివత్తనం కరోతి, సబ్బోపి చీవరం కరోతియేవాతి వుచ్చతి. యో పన సమీపే నిసిన్నో జాతకం వా ధమ్మపదం వా కథేతి, అయం న చీవరకారకో, ఏతం ఠపేత్వా సేసానం గణభోజనే అనాపత్తీ”తి.

అద్ధానగమనసమయే అన్తమసో అడ్ఢయోజనం గన్తుకామేనపి “అడ్ఢయోజనం గచ్ఛిస్సామీ”తి భుఞ్జితబ్బం, గచ్ఛన్తేన భుఞ్జితబ్బం, గతేన ఏకదివసం భుఞ్జితబ్బం.

నావాభిరుహనసమయే “నావం అభిరుహిస్సామీ”తి భుఞ్జితబ్బం, ఆరుళ్హేన ఇచ్ఛితట్ఠానం గన్త్వాపి యావ న ఓరోహతి, తావ భుఞ్జితబ్బం, ఓరుళ్హేన ఏకదివసం భుఞ్జితబ్బం.

మహాసమయో నామ యత్థ ద్వే తయో భిక్ఖూ పిణ్డాయ చరిత్వా యాపేన్తి, అన్తమసో చతుత్థేపి ఆగతే న యాపేన్తి, అయం మహాసమయో. యత్థ పన సతం వా సహస్సం వా సన్నిపతన్తి, తత్థ వత్తబ్బమేవ నత్థి, తస్మా తాదిసే కాలే "మహాసమయో"తి అధిట్ఠహిత్వా భుఞ్జితబ్బం.

సమణభత్తసమయో నామ యో కోచి పరిబ్బాజకసమాపన్నో భత్తం కరోతి, అయం సమణభత్తసమయోవ. తస్మా సహధమ్మికేసు వా తిత్థియేసు వా అఞ్ఞతరేన యేన కేనచి కతే భత్తే "సమణభత్తసమయో"తి భుఞ్జితబ్బం. "అనాపత్తి సమయే, ద్వే తయో ఏకతో భుఞ్జన్తి, పిణ్డాయ చరిత్వా ఏకతో సన్నిపతిత్వా భుఞ్జన్తి, నిచ్చభత్తం, సలాకభత్తం, పక్ఖికం, ఉపోసథికం, పాటిపదికం, పఞ్చ భోజనాని ఠపేత్వా సబ్బత్థ అనాపత్తీ"తి (పాచి॰ ౨౨౦) వచనతో యేపి అకప్పియనిమన్తనం సాదియిత్వా ద్వే వా తయో వా ఏకతో గహేత్వా భుఞ్జన్తి, తేసమ్పి అనాపత్తి.

తత్థ అనిమన్తితచతుత్థం పిణ్డపాతికచతుత్థం అనుపసమ్పన్నచతుత్థం పత్తచతుత్థం గిలానచతుత్థన్తి పఞ్చన్నం చతుక్కానం వసేన వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. కథం? ఇధేకచ్చో చత్తారో భిక్ఖూ "భత్తం గణ్హథా"తి నిమన్తేతి. తేసు తయో గతా, ఏకో న గతో. ఉపాసకో "ఏకో, భన్తే, థేరో కుహి"న్తి పుచ్ఛతి. నాగతో ఉపాసకాతి. సో అఞ్ఞం తంఖణప్పత్తం కఞ్చి "ఏహి, భన్తే"తి ఘరం పవేసేత్వా చతున్నమ్పి భత్తం దేతి , సబ్బేసం అనాపత్తి. కస్మా? గణపూరకస్స అనిమన్తితత్తా. తయో ఏవ హి తత్థ నిమన్తితా గణ్హింసు, తేహి గణో న పూరతి, గణపూరకో చ అనిమన్తితో, తేన గణో భిజ్జతీతి. ఏతం **అనిమన్తితచతుత్థం**.

పిణ్డపాతికచతుత్థే నిమన్తనకాలే ఏకో పిణ్డపాతికో హోతి, సో నాధివాసేతి, గమనవేలాయం పన "ఏహి భన్తే"తి వుత్తే అనధివాసితత్తా అనాగచ్ఛన్తమ్పి "ఏథ భిక్ఖం లచ్ఛథా"తి గహేత్వా గచ్ఛన్తి, సో తం గణం భిన్దతి, తస్మా సబ్బేసం అనాపత్తి.

అనుపసమ్పన్నచతుత్థే సామణేరేన సద్ధిం నిమన్తితా హోన్తి, సోపి గణం భిన్దతి.

పత్తచతుత్థే ఏకో సయం ఆగన్త్వా పత్తం పేసేతి, ఏవమ్పి గణో భిజ్జతి, తస్మా సబ్బేసం అనాపత్తి.

గిలానచతుత్థే గిలానేన సద్ధిం నిమన్తితా హోన్తి, తత్థ గిలానస్సేవ అనాపత్తి, ఇతరేసం పన గణపూరకో హోతి. న హి గిలానేన గణో భిజ్జతి, తస్మా తేసం ఆపత్తి. **మహాపచ్చరియం** పన అవిసేసేన వుత్తం "సమయలద్ధకో సయమేవ ముచ్చతి, సేసానం గణపూరకత్తా ఆపత్తికరో హోతీ"తి. తస్మా చీవరదానసమయలద్ధకాదీనమ్పి వసేన చతుక్కాని వేదితబ్బాని.

సచే పన అధివాసేత్వా గతేసుపి చతూసు జనేసు ఏకో పణ్డితో భిక్ఖు "అహం తుమ్హాకం గణం భిన్దిస్సామి, నిమన్తనం సాదియథా"తి వత్వా యాగుఖజ్జకావసానే భత్తత్థాయ పత్తం గణ్హన్తానం అదత్వా "ఇమే తావ భిక్ఖూ భోజేత్వా విస్సజ్జేథ, అహం పచ్ఛా అనుమోదనం కత్వా గమిస్సామీ"తి నిసిన్నో, తేసు భుత్వా గతేసు "దేథ, భన్తే, పత్త"న్తి ఉపాసకేన పత్తం గహేత్వా భత్తే దిన్నే భుఞ్జిత్వా అనుమోదనం కత్వా గచ్ఛతి, సబ్బేసం అనాపత్తి. పఞ్చన్నఞ్హి భోజనానంయేవ వసేన గణభోజనే విసఙ్కేతం నత్థి, ఓదనేన నిమన్తేత్వా కుమ్మాసం గణ్హన్తాపి ఆపజ్జన్తి, తాని చ తేహి ఏకతో న గహితాని, యాగుఆదీహి పన విసఙ్కేతం హోతి, తాని తేహి ఏకతో గహితానీతి ఏవం ఏకో పణ్డితో అఞ్ఞేసమ్పి అనాపత్తిం కరోతి. **నిచ్చభత్త**న్తి ధువభత్తం వుచ్చతి, "నిచ్చభత్తం గణ్హథా"తి వదన్తి, బహూనం ఏకతో గహేతుం వట్టతి. **సలాకభత్తా**దీసుపి ఏసేవ నయో.

౨. “పరమ్పరభోజనే అఞ్ఞత్ర సమయా పాచిత్తియ”న్తి (పాచి॰ ౨౨౨-౨౨౩, ౨౨౫) వుత్తం **పరమ్పరభోజనం** పన నిమన్తనతోయేవ పసవతి. యో హి “పఞ్చన్నం భోజనానం అఞ్ఞతరేన భోజనేన భత్తం గణ్హథా”తిఆదినా నిమన్తితో తం ఠపేత్వా అఞ్ఞం పఞ్చన్నం భోజనానం అఞ్ఞతరభోజనం భుఞ్జతి, తస్సేతం భోజనం “పరమ్పరభోజన”న్తి వుచ్చతి. ఏవం భుఞ్జన్తస్స ఠపేత్వా గిలానసమయం చీవరదానసమయం చీవరకారసమయఞ్చ అఞ్ఞస్మిం సమయే పాచిత్తియం వుత్తం, తస్మా నిమన్తనపటిపాటియావ భుఞ్జితబ్బం, న ఉప్పటిపాటియా.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, వికప్పేత్వా పరమ్పరభోజనం భుఞ్జితు”న్తి (పాచి॰ ౨౨౮) వచనతో పఠమనిమన్తనం అఞ్ఞస్స వికప్పేత్వాపి పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. అయం (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౨౨౮ ఆదయో) వికప్పనా నామ సమ్ముఖాపి పరమ్ముఖాపి వట్టతి. సమ్ముఖా దిస్వా “మయ్హం భత్తపచ్చాసం తుయ్హం వికప్పేమీ”తి వా “దమ్మీ”తి వా వత్వా భుఞ్జితబ్బం, అదిస్వా పఞ్చసు సహధమ్మికేసు యస్స కస్సచి నామం గహేత్వా “మయ్హం భత్తపచ్చాసం ఇత్థన్నామస్స వికప్పేమీ”తి వా “దమ్మీ”తి వా వత్వా భుఞ్జితబ్బం. ద్వే తీణి నిమన్తనాని పన ఏకస్మిం పత్తే పక్ఖిపిత్వా మిస్సేత్వా ఏకం కత్వా భుఞ్జితుం వట్టతి. “అనాపత్తి ద్వే తయో నిమన్తనే ఏకతో భుఞ్జతీ”తి (పాచి॰ ౨౨౯) హి వుత్తం. సచే ద్వే తీణి కులాని నిమన్తేత్వా ఏకస్మిం ఠానే నిసీదాపేత్వా ఇతో చితో చ ఆహరిత్వా భత్తం ఆకిరన్తి, సూపబ్యఞ్జనం ఆకిరన్తి, ఏకమిస్సకం హోతి, ఏత్థాపి అనాపత్తి.

సచే పన మూలనిమన్తనం హేట్ఠా హోతి, పచ్ఛిమం పచ్ఛిమం ఉపరి, తం ఉపరితో పట్ఠాయ భుఞ్జన్తస్స ఆపత్తి, హత్థం పన అన్తో పవేసేత్వా పఠమనిమన్తనతో ఏకమ్పి కబళం ఉద్ధరిత్వా భుత్తకాలతో పట్ఠాయ యథా తథా వా భుఞ్జన్తస్స అనాపత్తి. “సచేపి తత్థ ఖీరం వా రసం వా ఆకిరన్తి, యేన అజ్ఝోత్థతం భత్తం ఏకరసం హోతి, కోటితో పట్ఠాయ భుఞ్జన్తస్స అనాపత్తీ”తి **మహాపచ్చరియం** వుత్తం. **మహాఅట్ఠకథాయం** పన వుత్తం “ఖీరభత్తం వా రసభత్తం వా లభిత్వా నిసిన్నస్స తత్థేవ అఞ్ఞోపి ఖీరభత్తం వా రసభత్తం వా ఆకిరన్తి, ఖీరం వా రసం వా పివతో అనాపత్తి, భుఞ్జన్తేన పఠమం లద్ధమంసఖణ్డం వా భత్తపిణ్డం వా ముఖే పక్ఖిపిత్వా కోటితో పట్ఠాయ భుఞ్జితుం వట్టతి. సప్పిపాయాసేపి ఏసేవ నయో”తి.

మహాఉపాసకో భిక్ఖుం నిమన్తేతి, తస్స కులం ఉపగతస్స ఉపాసకోపి తస్స పుత్తదారభాతుభగినిఆదయోపి అత్తనో అత్తనో కోట్ఠాసం ఆహరిత్వా పత్తే పక్ఖిపన్తి, “ఉపాసకేన పఠమం దిన్నం అభుఞ్జిత్వా పచ్ఛా లద్ధం భుఞ్జన్తస్స ఆపత్తీ”తి **మహాఅట్ఠకథాయం** వుత్తం. **కురున్దట్ఠకథాయం** “వట్టతీ”తి వుత్తం. **మహాపచ్చరియం** “సచే పాటేక్కం పచన్తి, అత్తనో అత్తనో పక్కభత్తతో ఆహరిత్వా దేన్తి, తత్థ పచ్ఛా ఆహటం పఠమం భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం. యది పన సబ్బేసం ఏకోవ పాకో హోతి, పరమ్పరభోజనం న హోతీ”తి వుత్తం. మహాఉపాసకో నిమన్తేత్వా నిసీదాపేతి, అఞ్ఞో మనుస్సో పత్తం గణ్హాతి, న దాతబ్బం. కిం, భన్తే, న దేథాతి. నను ఉపాసక తయా నిమన్తితమ్హాతి. “హోతు, భన్తే, లద్ధం లద్ధం భుఞ్జథా”తి వదతి, భుఞ్జితుం వట్టతి. “అఞ్ఞేన ఆహరిత్వా భత్తే దిన్నే ఆపుచ్ఛిత్వాపి భుఞ్జితుం వట్టతీ”తి **కురున్దియం** వుత్తం.

అనుమోదనం కత్వా గచ్ఛన్తం ధమ్మం సోతుకామా “స్వేపి, భన్తే, ఆగచ్ఛేయ్యాథా”తి సబ్బే నిమన్తేన్తి, పునదివసే ఆగన్త్వా లద్ధం లద్ధం భుఞ్జితుం వట్టతి. కస్మా? సబ్బేహి నిమన్తితత్తా. ఏకోపి భిక్ఖు పిణ్డాయ చరన్తో భత్తం లభతి, తమఞ్ఞో ఉపాసకో నిమన్తేత్వా ఘరే నిసీదాపేతి, న చ తావ భత్తం సమ్పజ్జతి, సచే సో భిక్ఖు పిణ్డాయ చరిత్వా లద్ధభత్తం భుఞ్జతి, ఆపత్తి. అభుఞ్జిత్వా నిసిన్నే “కిం, భన్తే, న భుఞ్జసీ”తి వుత్తే “తయా నిమన్తితత్తా”తి వత్వా “లద్ధం లద్ధం భుఞ్జథ, భన్తే”తి

వుత్తే భుఞ్జితుం వట్టతి. సకలేన గామేన ఏకతో హుత్వా నిమన్తితస్స యత్థ కత్థచి భుఞ్జతో అనాపత్తి. పూగేపి ఏసేవ నయో. “అనాపత్తి సకలేన గామేన నిమన్తితో తస్మిం గామే యత్థ కత్థచి భుఞ్జతి, సకలేన పూగేన నిమన్తితో తస్మిం పూగే యత్థ కత్థచి భుఞ్జతి, నిమన్తియమానో ‘భిక్ఖం గహేస్సామీ’తి భణతి, నిచ్చభత్తే సలాకభత్తే పక్ఖికే ఉపోసథికే పాటిపదికే పఞ్చ భోజనాని ఠపేత్వా సబ్బత్థ అనాపత్తీ”తి (పాచి. ౨౨౬) వుత్తం.

తత్థ **నిమన్తియమానో భిక్ఖం గహేస్సామీతి భణతీ**తి ఏత్థ “భత్తం గణ్హా”తి నిమన్తియమానో “న మయ్హం తవ భత్తేనత్థో, భిక్ఖం గణ్హిస్సామీ”తి వదతి, అనాపత్తీతి అత్థో. ఏత్థ పన మహాపదుమత్థేరో ఆహ “ఏవం వదన్తో ఇమస్మిం సిక్ఖాపదే అనిమన్తనం కాతుం సక్కోతి, భుఞ్జనత్థాయ పన ఓకాసో కతో హోతీతి నేవ గణభోజనతో, న చారిత్తతో ముచ్చతీ”తి. మహాసుమత్థేరో ఆహ “యదగ్గేన అనిమన్తనం కాతుం సక్కోతి, తదగ్గేన నేవ గణభోజనం, న చారిత్తం హోతీ”తి.

తత్థ **చారిత్త**న్తి –

> “యో పన భిక్ఖు నిమన్తితో సభత్తో సమానో సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛా పురేభత్తం వా పచ్ఛాభత్తం వా కులేసు చారిత్తం ఆపజ్జేయ్య అఞ్ఞత్ర సమయా పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో చీవరదానసమయో చీవరకారసమయో. అయం తత్థ సమయో”తి (పాచి. ౨౯౯) –

ఏవమాగతం చారిత్తసిక్ఖాపదం వుత్తం. ఇమినా హి సిక్ఖాపదేన యో పఞ్చన్నం భోజనానం అఞ్ఞతరేన “భత్తం గణ్హథా”తిఆదినా అకప్పియనిమన్తనేన నిమన్తితో, తేనేవ నిమన్తనభత్తేన సభత్తో సమానో సన్తం భిక్ఖుం “అహం ఇత్థన్నామస్స ఘరం గచ్ఛామీ”తి వా “చారిత్తం ఆపజ్జామీ”తి వా ఈదిసేన వచనేన అనాపుచ్ఛిత్వా యేన భత్తేన నిమన్తితో, తం భుత్వా వా అభుత్వా వా అవీతివత్తేయేవ మజ్ఝన్హికే యస్మిం కులే నిమన్తితో, తతో అఞ్ఞాని కులాని పవిసేయ్య, తస్స వుత్తలక్ఖణం దువిధమ్పి సమయం ఠపేత్వా అఞ్ఞత్థ పాచిత్తియం వుత్తం. తస్మా అకప్పియనిమన్తనేన నిమన్తియమానో సచే “భిక్ఖం గణ్హిస్సామీ”తి వదతి, ఇమినాపి సిక్ఖాపదేన అనాపత్తి.

౩. సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛాతి ఏత్థ (పాచి. అట్ఠ. ౨౯౮) పన కిత్తావతా సన్తో హోతి, కిత్తావతా అసన్తో? అన్తోవిహారే యత్థ ఠితస్స కులాని పయిరుపాసనచిత్తం ఉప్పన్నం, తతో పట్ఠాయ యం పస్సే వా అభిముఖే వా పస్సతి, యస్స సక్కా హోతి పకతివచనేన ఆరోచేతుం, అయం సన్తో నామ, ఇతో చితో చ పరియేసిత్వా ఆరోచనకిచ్చం పన నత్థి. యో హి ఏవం పరియేసితబ్బో, నో అసన్తోయేవ. అపిచ అన్తోఉపచారసీమాయ భిక్ఖుం దిస్వా “ఆపుచ్ఛిస్సామీ”తి గచ్ఛతి. తత్థ యం పస్సతి, సో ఆపుచ్ఛితబ్బో. నో చే పస్సతి, అసన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛా పవిట్ఠో నామ హోతి. వికాలగామప్పవేసనేపి అయమేవ నయో.

సచే (పాచి. అట్ఠ. ౫౧౨) పన సమ్బహులా కేనచి కమ్మేన గామం పవిసన్తి, “వికాలే గామప్పవేసనం ఆపుచ్ఛామీ”తి సబ్బేహి అఞ్ఞమఞ్ఞం ఆపుచ్ఛితబ్బం. తస్మిం గామే తం కమ్మం న సమ్పజ్జతీతి అఞ్ఞం గామం గచ్ఛన్తి, గామసతమ్పి హోతు, పున ఆపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి. సచే పన ఉస్సాహం పటిప్పస్సమ్భేత్వా విహారం గచ్ఛన్తా అన్తరా అఞ్ఞం గామం పవిసితుకామా హోన్తి, పున ఆపుచ్ఛితబ్బమేవ. కులఘరే వా ఆసనసాలాయ వా భత్తకిచ్చం కత్వా తేలభిక్ఖాయ వా సప్పిభిక్ఖాయ వా చరితుకామో హోతి, సచే పస్సే భిక్ఖు అత్థి, ఆపుచ్ఛిత్వా గన్తబ్బం. అసన్తే భిక్ఖుమ్హి “నత్థీ”తి గన్తబ్బం, వీథిం ఓతరిత్వా భిక్ఖుం

పస్సతి, ఆపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి, అనాపుచ్ఛిత్వాపి చరితబ్బమేవ. గామమజ్ఝేన మగ్గో హోతి, తేన గచ్ఛన్తస్స “తేలాదిభిక్ఖాయ చరిస్సామీ”తి చిత్తే ఉప్పన్నే సచే పస్సే భిక్ఖు అత్థి, ఆపుచ్ఛిత్వా చరితబ్బం. మగ్గా అనోక్కమ్మ భిక్ఖాయ చరన్తస్స పన ఆపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి. సచే సీహో వా బ్యగ్ఘో వా ఆగచ్ఛతి, మేఘో వా ఉట్ఠేతి, అఞ్ఞో వా కోచి ఉపద్దవో ఉప్పజ్జతి, ఏవరూపాసు ఆపదాసు అనాపుచ్ఛాపి బహిగామతో అన్తోగామం పవిసితుం వట్టతి.

౪. “న చ, భిక్ఖవే, అభిన్నే సరీరే పంసుకూలం గహేతబ్బం, యో గణ్హేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (పారా॰ ౧౩౨) వచనతో అబ్భుణ్హే అల్లసరీరే **పంసుకూలం** న గహేతబ్బం, గణ్హన్తో దుక్కటం ఆపజ్జతి. ఉపద్దవా చ తస్స హోన్తి, భిన్నే పన గహేతుం వట్టతి.

కిత్తావతా పన భిన్నం హోతి? కాకకులలసోణసిఙ్గాలాదీహి ముఖతుణ్డకేన వా దాఠాయ వా ఈసకం ఫాలితమత్తేనపి. యస్స పన పతతో ఘంసనేన ఛవిమత్తం ఛిన్నం హోతి, చమ్మం అచ్ఛిన్నం, ఏతం అభిన్నమేవ, చమ్మే పన ఛిన్నే భిన్నం. యస్సపి సజీవకాలేయేవ పభిన్నా గణ్డకుట్ఠపీళకా వా వణో వా హోతి, ఇదమ్పి భిన్నం, తతియదివసతో పభుతి ఉద్ధుమాతకాదిభావేన కుణపభావం ఉపగతమ్పి భిన్నమేవ. సబ్బేన సబ్బం పన అభిన్నేపి సుసానగోపకేహి వా అఞ్ఞేహి వా మనుస్సేహి గాహాపేతుం వట్టతి. నో చే అఞ్ఞం లభతి, సత్థకేన వా కేనచి వా వణం కత్వా గహేతబ్బం. విసభాగసరీరే పన సతిం ఉపట్ఠపేత్వా సమణసఞ్ఞం ఉప్పాదేత్వా సీసే వా హత్థపాదపిట్ఠియం వా వణం కత్వా గహేతుం వట్టతి.

౫. **అచ్ఛిన్నచీవరకేన** భిక్ఖునా కథం పటిపజ్జితబ్బన్తి? “అనుజానామి, భిక్ఖవే, అచ్ఛిన్నచీవరస్స వా నట్ఠచీవరస్స వా అఞ్ఞాతకం గహపతిం వా గహపతానిం వా చీవరం విఞ్ఞాపేతుం. యం ఆవాసం పఠమం ఉపగచ్ఛతి, సచే తత్థ హోతి సఙ్ఘస్స విహారచీవరం వా ఉత్తరత్థరణం వా భుమత్థరణం వా భిసిచ్ఛవి వా, తం గహేత్వా పారుపితుం ‘లభిత్వా ఓదహిస్సామీ’తి. నో చే హోతి సఙ్ఘస్స విహారచీవరం వా ఉత్తరత్థరణం వా భుమత్థరణం వా భిసిచ్ఛవి వా, తిణేన వా పణ్ణేన వా పటిచ్ఛాదేత్వా ఆగన్తబ్బం, న త్వేవ నగ్గేన ఆగన్తబ్బం, యో ఆగచ్ఛేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (పారా॰ ౫౧౭) వచనతో ఇధ వుత్తనయేన పటిపజ్జితబ్బం.

అయం పనేత్థ అనుపుబ్బకథా (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౫౧౭). సచే హి చోరే పస్సిత్వా దహరా పత్తచీవరాని గహేత్వా పలాతా, చోరా థేరానం నివాసనపారుపనమత్తంయేవ హరిత్వా గచ్ఛన్తి, థేరేహి నేవ తావ చీవరం విఞ్ఞాపేతబ్బం, న సాఖాపలాసం భఞ్జితబ్బం. అథ దహరా సబ్బం భణ్డకం ఛడ్డేత్వా పలాతా, చోరా థేరానఞ్చ నివాసనపారుపనం తఞ్చ భణ్డకం హరిత్వా గచ్ఛన్తి, దహరేహి ఆగన్త్వా అత్తనో నివాసనపారుపనాని న తావ థేరానం దాతబ్బాని. న హి తే అనచ్ఛిన్నచీవరా అత్తనో అత్థాయ సాఖాపలాసం భఞ్జితుం లభన్తి, అచ్ఛిన్నచీవరానం పన అత్థాయ లభన్తి. అచ్ఛిన్నచీవరావ అత్తనోపి పరేసమ్పి అత్థాయ లభన్తి, తస్మా థేరేహి వా సాఖాపలాసం భఞ్జిత్వా వాకాదీహి గన్థేత్వా దహరానం దాతబ్బం, దహరేహి వా థేరానం అత్థాయ భఞ్జిత్వా గన్థేత్వా తేసం హత్థే దత్వా వా అదత్వా వా అత్తనా నివాసేత్వా అత్తనో నివాసనపారుపనాని థేరానం దాతబ్బాని, నేవ భూతగామపాతబ్యతాయ పాచిత్తియం హోతి, న తేసం ధారణే దుక్కటం.

సచే అన్తరామగ్గే రజకత్థరణం వా హోతి, అఞ్ఞే వా తాదిసే మనుస్సే పస్సన్తి, చీవరం విఞ్ఞాపేతబ్బం. యాని చ నేసం తే వా విఞ్ఞత్తమనుస్సా అఞ్ఞే వా సాఖాపలాసనివాసనే భిక్ఖూ దిస్వా ఉస్సాహజాతా వత్థాని దేన్తి, తాని సదసాని వా హోన్తు

అదసాని వా నీలాదినానావణ్ణాని వా, కప్పియానిపి అకప్పియానిపి సబ్బానిపి అచ్ఛిన్నచీవరట్ఠానే ఠితత్తా తేసం నివాసేతుఞ్చ పారుపితుఞ్చ వట్టన్తి.

వుత్తమ్పిహేతం పరివారే –

"అకప్పకతం నాపి రజనాయ రత్తం,
తేన నివత్థో యేనకామం వజేయ్య;
న చస్స హోతి ఆపత్తి,
సో చ ధమ్మో సుగతేన దేసితో;
పఞ్హామేసా కుసలేహి చిన్తితా"తి. (పరి॰ ౪౮౧);

అయఞ్హి పఞ్హో అచ్ఛిన్నచీవరకభిక్ఖుం సన్ధాయ వుత్తో. అథ పన తిత్థియేహి సమాగచ్ఛన్తి, తే చ నేసం కుసచీరవాకచీరఫలకచీరాని దేన్తి, తానిపి లద్ధిం అగ్గహేత్వా నివాసేతుం వట్టన్తి, నివాసేత్వాపి లద్ధి న గహేతబ్బా.

యం ఆవాసం పఠమం ఉపగచ్ఛన్తి, తత్థ విహారచీవరాదీసు యం అత్థి, తం అనాపుచ్ఛాపి గహేత్వా నివాసేతుం వా పారుపితుం వా లభతి. తఞ్చ ఖో "లభిత్వా ఓదహిస్సామి, పున ఠపేస్సామీ"తి అధిప్పాయేన, న మూలచ్ఛేజ్జాయ. లభిత్వా చ పన ఞాతితో వా ఉపట్ఠాకతో వా అఞ్ఞతో వా కుతోచి పాకతికమేవ కాతబ్బం. విదేసగతేన పన ఏకస్మిం సఙ్ఘికే ఆవాసే సఙ్ఘికపరిభోగేన భుఞ్జనత్థాయ ఠపేతబ్బం. సచస్స పరిభోగేనేవ తం జీరతి వా నస్సతి వా, గీవా న హోతి. సచే పన ఏతేసం వుత్తప్పకారానం గిహివత్థాదీనం భిసిచ్ఛవిపరియన్తానం కిఞ్చి న లభతి, తేన తిణేన వా పణ్ణేన వా పటిచ్ఛాదేత్వా ఆగన్తబ్బన్తి.

౬. "న, భిక్ఖవే, పటిభానచిత్తం కారాపేతబ్బం ఇత్థిరూపకం పురిసరూపకం, యో కారాపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౯౯) వచనతో ఇత్థిపురిసరూపం కాతుం వా కారాపేతుం వా భిక్ఖునో న వట్టతి. న కేవలం (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౨౯౯) ఇత్థిపురిసరూపమేవ, తిరచ్ఛానరూపమ్పి అన్తమసో గణ్డుప్పాదరూపం భిక్ఖునో సయం కాతుం వా "కరోహీ"తి వత్తుం వా న వట్టతి, "ఉపాసక ద్వారపాలం కరోహీ"తి వత్తుమ్పి న లభతి. జాతకపకరణఅసదిసదానాదీని పన పసాదనీయాని నిబ్బిదాపటిసంయుత్తాని వా వత్థూని పరేహి కారాపేతుం లభతి, మాలాకమ్మాదీని సయమ్పి కాతుం లభతి.

౭. "న, భిక్ఖవే, విప్పకతభోజనో భిక్ఖు వుట్ఠాపేతబ్బో, యో వుట్ఠాపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౩౧౬) వచనతో అన్తరఘరే (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౩౧౬) వా విహారే వా అరఞ్ఞే వా యత్థ కత్థచి భుఞ్జమానో భిక్ఖు అనిట్ఠితే భోజనే న వుట్ఠాపేతబ్బో, అన్తరఘరే పచ్ఛా ఆగతేన భిక్ఖం గహేత్వా గన్తబ్బం. సచే మనుస్సా వా భిక్ఖూ వా "పవిసథా"తి వదన్తి, "మయి పవిసన్తే భిక్ఖూ ఉట్ఠహిస్సన్తీ"తి వత్తబ్బం. "ఏథ, భన్తే, ఆసనం అత్థీ"తి వుత్తే పన పవిసితబ్బం. సచే కోచి కిఞ్చి న వదతి, ఆసనసాలం గన్త్వా అతిసమీపం అగన్త్వా సభాగట్ఠానే ఠాతబ్బం. ఓకాసే కతే "పవిసథా"తి వుత్తేన పవిసితబ్బం. సచే పన యం ఆసనం తస్స పాపుణాతి, తత్థ అభుఞ్జన్తో భిక్ఖు నిసిన్నో హోతి, తం ఉట్ఠాపేతుం వట్టతి. యాగుఖజ్జకాదీసు పన యం కిఞ్చి పివిత్వా ఖాదిత్వా వా యావ అఞ్ఞో ఆగచ్ఛతి, తావ నిసిన్నం రిత్తహత్థమ్పి ఉట్ఠాపేతుం న వట్టతి. విప్పకతభోజనోయేవ హి సో హోతి.

సచే పన ఆపత్తిం అతిక్కమిత్వాపి వుట్ఠాపేతియేవ, యం సో వుట్ఠాపేతి, అయఞ్చ భిక్ఖు పవారితో హోతి, తేన వత్తబ్బో "గచ్ఛ ఉదకం ఆహరాహీ"తి. వుడ్ఢతరం భిక్ఖుం ఆణాపేతుం ఇదమేవ ఏకట్ఠానం. సచే సో ఉదకమ్పి న ఆహరతి, సాధుకం సిత్థాని గిలిత్వా వుడ్ఢస్స ఆసనం దాతబ్బం. వుత్తమ్పి చేతం –

> "సచే వుట్ఠాపేతి, పవారితో చ హోతి, 'గచ్ఛ ఉదకం ఆహరా'తి వత్తబ్బో. ఏవఞ్చేతం లభేథ, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే లభేథ, సాధుకం సిత్థాని గిలిత్వా వుడ్ఢస్స ఆసనం దాతబ్బం. నత్వేవాహం, భిక్ఖవే, 'కేనచి పరియాయేన వుడ్ఢతరస్స భిక్ఖునో ఆసనం పటిబాహితబ్బ'న్తి వదామి, యో పటిబాహేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ. ౩౧౬).

౮. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, నవకేన భిక్ఖునా ఉద్దిసన్తేన సమకే వా ఆసనే నిసీదితుం ఉచ్చతరే వా ధమ్మగారవేన, థేరేన భిక్ఖునా ఉద్దిసాపేన్తేన సమకే వా ఆసనే నిసీదితుం నీచతరే వా ధమ్మగారవేనా"తి (చూళవ. ౩౨౦) వచనతో నవకతరేన భిక్ఖునా ఉద్దిసన్తేన ఉచ్చతరేపి ఆసనే నిసీదితుం, వుడ్ఢతరేన భిక్ఖునా ఉద్దిసాపేన్తేన నీచతరేపి ఆసనే నిసీదితుం వట్టతి.

౯. "అనుజానామి , భిక్ఖవే, తివస్సన్తరేన సహ నిసీదితు"న్తి (చూళవ. ౩౨౦) వచనతో తివస్సన్తరేన భిక్ఖునా సద్ధిం ఏకాసనే నిసీదితుం వట్టతి. **తివస్సన్తరో** (చూళవ. అట్ఠ. ౩౨౦) నామ యో ద్వీహి వస్సేహి మహన్తతరో వా దహరతరో వా హోతి, యో పన ఏకేన వస్సేన మహన్తతరో వా దహరతరో వా, యో వా సమానవస్సో, తత్థ వత్తబ్బమేవ నత్థి, ఇమే సబ్బే ఏకస్మిం మఞ్చే వా పీఠే వా ద్వే ద్వే హుత్వా నిసీదితుం లభన్తి. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, దువగ్గస్స మఞ్చం దువగ్గస్స పీఠ"న్తి (చూళవ. ౩౨౦) హి వుత్తం.

౧౦. యం పన తిణ్ణం పహోతి, తం సంహారిమం వా హోతు అసంహారిమం వా, తథారూపే అపి ఫలకఖణ్డే అనుపసమ్పన్నేనపి సద్ధిం నిసీదితుం వట్టతి. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, యం తిణ్ణం పహోతి, ఏత్తకం పచ్ఛిమం దీఘాసన"న్తి (చూళవ. ౩౨౦) హి వుత్తం. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఠపేత్వా పణ్డకం మాతుగామం ఉభతోబ్యఞ్జనకం అసమానాసనికేహి సహ దీఘాసనే నిసీదితు"న్తి (చూళవ. ౩౨౦) వచనతో పన దీఘాసనేపి పణ్డకాదీహి సహ నిసీదితుం న వట్టతి.

౧౧. గిలానం ఉపట్ఠహన్తేన "నత్థి వో, భిక్ఖవే, మాతా, నత్థి పితా, యే వో ఉపట్ఠహేయ్యుం, తుమ్హే చే, భిక్ఖవే, అఞ్ఞమఞ్ఞం న ఉపట్ఠహిస్సథ, అథ కో చరహి ఉపట్ఠహిస్సతి. యో, భిక్ఖవే, మం ఉపట్ఠహేయ్య, సో గిలానం ఉపట్ఠహేయ్యా"తి (మహావ. ౩౬౫) ఇమం భగవతో అనుసాసనిం అనుస్సరన్తేన సక్కచ్చం ఉపట్ఠాతబ్బో.

> సచే ఉపజ్ఝాయో హోతి, ఉపజ్ఝాయేన యావజీవం ఉపట్ఠాతబ్బో, వుట్ఠానమస్స ఆగమేతబ్బం. సచే ఆచరియో హోతి, ఆచరియేన యావజీవం ఉపట్ఠాతబ్బో, వుట్ఠానమస్స ఆగమేతబ్బం. సచే సద్ధివిహారికో హోతి, సద్ధివిహారికేన యావజీవం ఉపట్ఠాతబ్బో, వుట్ఠానమస్స ఆగమేతబ్బం. సచే అన్తేవాసికో హోతి, అన్తేవాసికేన యావజీవం ఉపట్ఠాతబ్బో, వుట్ఠానమస్స ఆగమేతబ్బం. సచే సమానుపజ్ఝాయకో హోతి, సమానుపజ్ఝాయకేన యావజీవం ఉపట్ఠాతబ్బో, వుట్ఠానమస్స ఆగమేతబ్బం. సచే సమానాచరియకో హోతి, సమానాచరియకేన యావజీవం ఉపట్ఠాతబ్బో, వుట్ఠానమస్స ఆగమేతబ్బం. సచే న హోతి ఉపజ్ఝాయో వా ఆచరియో వా సద్ధివిహారికో వా

అన్తేవాసికో వా సమానుపజ్ఝాయకో వా సమానాచరియకో వా, సఙ్ఘేన ఉపట్ఠాతబ్బో. నో చే ఉపట్ఠహేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౩౬౫) –

వచనతో యస్స (మహావ. అట్ఠ. ౩౬౫) తే ఉపజ్ఝాయాదయో తస్మిం విహారే నత్థి, ఆగన్తుకో హోతి ఏకచారికభిక్ఖు, సఙ్ఘస్స భారో, తస్మా సఙ్ఘేన ఉపట్ఠాతబ్బో. నో చే ఉపట్ఠహేయ్య, సకలస్స సఙ్ఘస్స ఆపత్తి. వారం ఠపేత్వా జగ్గన్తేసు పన యో అత్తనో వారే న జగ్గతి, తస్సేవ ఆపత్తి, సఙ్ఘత్థేరోపి వారతో న ముచ్చతి. సచే సకలో సఙ్ఘో ఏకస్స భారం కరోతి, ఏకో వా వత్తసమ్పన్నో భిక్ఖు “అహమేవ జగ్గిస్సామీ”తి జగ్గతి, సఙ్ఘో ఆపత్తితో ముచ్చతి.

గిలానేన పన –

“పఞ్చహి, భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో గిలానో దూపట్ఠో హోతి. అసప్పాయకారీ హోతి, సప్పాయే మత్తం న జానాతి, భేసజ్జం న పటిసేవితా హోతి, అత్థకామస్స గిలానుపట్ఠాకస్స యథాభూతం ఆబాధం నావికత్తా హోతి ‘అభిక్కమన్తం వా అభిక్కమతీతి, పటిక్కమన్తం వా పటిక్కమతీతి, ఠితం వా ఠితో’తి, ఉప్పన్నానం సారీరికానం వేదనానం దుక్ఖానం తిబ్బానం ఖరానం కటుకానం అసాతానం అమనాపానం పాణహరానం అనధివాసకజాతికో హోతీ”తి (మహావ. ౩౬౬) –

ఏవం వుత్తాని పఞ్చ అయుత్తఙ్గాని ఆరకా పరివజ్జేత్వా –

“పఞ్చహి, భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో గిలానో సూపట్ఠో హోతి. సప్పాయకారీ హోతి, సప్పాయే మత్తం జానాతి, భేసజ్జం పటిసేవితా హోతి, అత్థకామస్స గిలానుపట్ఠాకస్స యథాభూతం ఆబాధం ఆవికత్తా హోతి ‘అభిక్కమన్తం వా అభిక్కమతీతి, పటిక్కమన్తం వా పటిక్కమతీతి, ఠితం వా ఠితో’తి, ఉప్పన్నానం సారీరికానం వేదనానం దుక్ఖానం తిబ్బానం ఖరానం కటుకానం అసాతానం అమనాపానం పాణహరానం అధివాసకజాతికో హోతీ”తి (మహావ. ౩౬౬) –

ఏవం వుత్తపఞ్చఙ్గసమన్నాగతేన భవితబ్బం.

గిలానుపట్ఠాకేన చ –

“పఞ్చహి, భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో గిలానుపట్ఠాకో నాలం గిలానం ఉపట్ఠాతుం. న పటిబలో హోతి భేసజ్జం సంవిధాతుం, సప్పాయాసప్పాయం న జానాతి, అసప్పాయం ఉపనామేతి, సప్పాయం అపనామేతి, ఆమిసన్తరో గిలానం ఉపట్ఠాతి, నో మేత్తచిత్తో, జేగుచ్ఛీ హోతి ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా వన్తం వా నీహాతుం, న పటిబలో హోతి గిలానం కాలేన కాలం ధమ్మియా కథాయ సన్దస్సేతుం సమాదపేతుం సముత్తేజేతుం సమ్పహంసేతు”న్తి (మహావ. ౩౬౬) –

ఏవం వుత్తాని పఞ్చ అయుత్తఙ్గాని ఆరకా పరివజ్జేత్వా –

“పఞ్చహి, భిక్ఖవే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో గిలానుపట్ఠాకో అలం గిలానం ఉపట్ఠాతుం. పటిబలో హోతి భేసజ్జం సంవిధాతుం, సప్పాయాసప్పాయం జానాతి, అసప్పాయం అపనామేతి, సప్పాయం ఉపనామేతి, మేత్తచిత్తో గిలానం ఉపట్ఠాతి, నో ఆమిసన్తరో, అజేగుచ్ఛీ హోతి ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా వన్తం వా నీహాతుం, పటిబలో హోతి గిలానం కాలేన కాలం ధమ్మియా కథాయ సన్దస్సేతుం సమాదపేతుం సముత్తేజేతుం సమ్పహంసేతు”న్తి (మహావ॰ ౩౬౬) –

ఏవం వుత్తపఞ్చఙ్గసమన్నాగతేన భవితబ్బం.

౧౨. ధమ్మిం కథం కరోన్తేన (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౨.౧౮౦) చ “సీలవా హి త్వం కతకుసలో, కస్మా మీయమానో భాయసి, నను సీలవతో సగ్గో నామ మరణమత్తపటిబద్ధోయేవా”తి ఏవం గిలానస్స భిక్ఖునో మరణవణ్ణో న సంవణ్ణేతబ్బో. సచే హి తస్స సంవణ్ణనం సుత్వా ఆహారుపచ్ఛేదాదినా ఉపక్కమేన ఏకజవనవారావసేసేపి ఆయుస్మిం అన్తరా కాలం కరోతి, ఇమినావ మారితో హోతి. పణ్డితేన పన భిక్ఖునా ఇమినా నయేన అనుసిట్ఠి దాతబ్బా “సీలవతో నామ అనచ్ఛరియా మగ్గఫలుప్పత్తి, తస్మా విహారాదీసు ఆసత్తిం అకత్వా బుద్ధగతం ధమ్మగతం సఙ్ఘగతం కాయగతఞ్చ సతిం ఉపట్ఠపేత్వా మనసికారే అప్పమాదో కాతబ్బో”తి. మరణవణ్ణేపి సంవణ్ణితే సో తాయ సంవణ్ణనాయ కఞ్చి ఉపక్కమం అకత్వా అత్తనో ధమ్మతాయ యథాయునా యథానుసన్ధినావ మరతి, తప్పచ్చయా సంవణ్ణకో ఆపత్తియా న కారేతబ్బో.

౧౩. “న చ, భిక్ఖవే, అత్తానం పాతేతబ్బం, యో పాతేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (పారా॰ ౧౮౩) వచనతో గిలానేన (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౧౮౨-౧౮౩) భిక్ఖునాపి యేన కేనచి ఉపక్కమేన అన్తమసో ఆహారుపచ్ఛేదనేనపి అత్తా న మారేతబ్బో. యోపి గిలానో విజ్జమానే భేసజ్జే చ ఉపట్ఠాకేసు చ మరితుకామో ఆహారం ఉపచ్ఛిన్దతి, దుక్కటమేవ. యస్స పన మహాఆబాధో చిరానుబన్ధో, భిక్ఖూ ఉపట్ఠహన్తా కిలమన్తి జిగుచ్ఛన్తి, “కదా ను ఖో గిలానతో ముచ్చిస్సామా”తి అట్టీయన్తి. సచే సో “అయం అత్తభావో పటిజగ్గియమానోపి న తిట్ఠతి, భిక్ఖూ చ కిలమన్తీ”తి ఆహారం ఉపచ్ఛిన్దతి, భేసజ్జం న సేవతి, వట్టతి. యో పన “అయం రోగో ఖరో, ఆయుసఙ్ఖారా న తిట్ఠన్తి, అయఞ్చ మే విసేసాధిగమో హత్థప్పత్తో వియ దిస్సతీ”తి ఉపచ్ఛిన్దతి, వట్టతియేవ. అగిలానస్సపి ఉప్పన్నసంవేగస్స “ఆహారపరియేసనం నామ పపఞ్చో, కమ్మట్ఠానమేవ అనుయుఞ్జిస్సామీ”తి కమ్మట్ఠానసీసేన ఉపచ్ఛిన్దన్తస్స వట్టతి. విసేసాధిగమం బ్యాకరిత్వా ఆహారం ఉపచ్ఛిన్దతి, న వట్టతి. సభాగానఞ్హి లజ్జీభిక్ఖూనం కథేతుం వట్టతి.

౧౪. “న చ, భిక్ఖవే, అప్పటివేక్ఖిత్వా ఆసనే నిసీదితబ్బం, యో నిసీదేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (పారా॰ ౧౮౦) వచనతో ఆసనం అనుపపరిక్ఖిత్వా న నిసీదితబ్బం. కీదిసం (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౧౮౦) పన ఆసనం ఉపపరిక్ఖితబ్బం, కీదిసం న ఉపపరిక్ఖితబ్బం? యం సుద్ధం ఆసనమేవ హోతి అపచ్చత్థరణకం, యఞ్చ ఆగన్త్వా ఠితానం పస్సతంయేవ అత్థరీయతి, తం న పచ్చవేక్ఖితబ్బం, నిసీదితుం వట్టతి. యమ్పి మనుస్సా సయం హత్థేన అక్కమిత్వా “ఇధ భన్తే నిసీదథా”తి దేన్తి, తస్మిమ్పి వట్టతి. సచేపి పఠమమేవ ఆగన్త్వాపి నిసిన్నా పచ్ఛా ఉద్ధం వా అధో వా సఙ్కమన్తి, పటివేక్ఖణకిచ్చం నత్థి. యమ్పి తనుకేన వత్థేన యథా తలం దిస్సతి, ఏవం పటిచ్ఛన్నం హోతి, తస్మిమ్పి పటివేక్ఖణకిచ్చం నత్థి. యం పన పటికచ్చేవ పావారకోజవాదీహి అత్థతం హోతి, తం హత్థేన పరామసిత్వా సల్లక్ఖేత్వా నిసీదితబ్బం. **మహాపచ్చరియం** పన “ఘనసాటకేనపి అత్థతే యస్మిం వలి న పఞ్ఞాయతి, తం న పటివేక్ఖితబ్బ”న్తి వుత్తం.

౧౫. “న , భిక్ఖవే, దవాయ సిలా పటివిజ్ఝితబ్బా, యో పటివిజ్ఝేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (పారా. ౧౮౩) వచనతో హసాధిప్పాయేన పాసాణో న పవట్టేతబ్బో. న కేవలఞ్చ (పారా. అట్ఠ. ౨.౧౮౨-౧౮౩) పాసాణో, అఞ్ఞమ్పి యం కిఞ్చి దారుఖణ్డం వా ఇట్ఠకఖణ్డం వా హత్థేన వా యన్తేన వా పటివిజ్ఝితుం న వట్టతి. చేతియాదీనం అత్థాయ పాసాణాదయో హసన్తా హసన్తా పవట్టేన్తిపి ఖిపన్తిపి ఉక్ఖిపన్తిపి, “కమ్మసమయో”తి వట్టతి, అఞ్ఞమ్పి ఈదిసం నవకమ్మం వా కరోన్తా భణ్డకం వా ధోవన్తా రుక్ఖం వా ధోవనదణ్డకం వా ఉక్ఖిపిత్వా పటివిజ్ఝన్తి, వట్టతి, భత్తవిస్సగ్గకాలాదీసు కాకే వా సోణే వా కట్ఠం వా కథలం వా ఖిపిత్వా పలాపేన్తి, వట్టతి.

౧౬. “న, భిక్ఖవే, దాయో ఆలిమ్పితబ్బో, యో ఆలిమ్పేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౮౩) వచనతో వనే అగ్గి న దాతబ్బో. సచే (పారా. అట్ఠ. ౨.౧౯౦) పన “ఏత్థన్తరే యో కోచి సత్తో మరతూ”తి అగ్గిం దేతి, పారాజికానన్తరియథుల్లచ్చయపాచిత్తియవత్థూనం అనురూపతో పారాజికాదీని అకుసలరాసి చ హోతి. “అల్లతిణవనప్పతయో డయ్హన్తూ”తి అగ్గిం దేన్తస్స పాచిత్తియం, “దబ్బూపకరణాని వినస్సన్తూ”తి అగ్గిం దేన్తస్స దుక్కటం. “ఖిడ్డాధిప్పాయేనపి దుక్కట”న్తి **సఙ్ఖేపట్ఠకథాయం** వుత్తం. “యం కిఞ్చి అల్లసుక్ఖం సఇన్ద్రియానిన్ద్రియం డయ్హతూ”తి అగ్గిం దేన్తస్స వత్థువసేన పారాజికథుల్లచ్చయపాచిత్తియదుక్కటాని వేదితబ్బాని.

పటగ్గిదానం పన పరిత్తకరణఞ్చ భగవతా అనుఞ్ఞాతం, తస్మా అరఞ్ఞే వనకమ్మికేహి వా దిన్నం సయం వా ఉట్ఠితం అగ్గిం ఆగచ్ఛన్తం దిస్వా “తిణకుటియో మా వినస్సన్తూ”తి తస్స అగ్గినో పటిఅగ్గిం దాతుం వట్టతి, యేన సద్ధిం ఆగచ్ఛన్తో అగ్గి ఏకతో హుత్వా నిరుపాదానో నిబ్బాతి. “పరిత్తమ్పి కాతుం వట్టతీ”తి తిణకుటికానం సమన్తా భూమితచ్ఛనం పరిఖాఖణనం వా, యథా ఆగతో అగ్గి ఉపాదానం అలభిత్వా నిబ్బాతి, ఏతఞ్చ సబ్బం ఉట్ఠితేయేవ అగ్గిస్మిం అసతి అనుపసమ్పన్నే సయమ్పి కాతుం వట్టతి. అనుట్ఠితే పన అనుపసమ్పన్నేహి కప్పియవోహారేన కారేతబ్బం, ఉదకేన పన నిబ్బాపేన్తేహి అప్పాణకమేవ ఉదకం ఆసిఞ్చితబ్బం.

౧౭. అస్సద్ధేసు (పారా. అట్ఠ. ౨.౧౮౧) మిచ్ఛాదిట్ఠికులేసు సక్కచ్చం పణీతభోజనం లభిత్వా అనుపపరిక్ఖిత్వా నేవ అత్తనా పరిభుఞ్జితబ్బం, న పరేసం దాతబ్బం. విసమిస్సమ్పి హి తాని కులాని పిణ్డపాతం దేన్తి. యమ్పి ఆభిదోసికం భత్తం వా ఖజ్జకం వా తతో లభతి, తమ్పి న పరిభుఞ్జితబ్బం. అపిహితవత్థుమ్పి హి సప్పవిచ్ఛికాదీహి అధిసయితం ఛడ్డనీయధమ్మం తాని కులాని దేన్తి. గన్ధహలిద్దాదిమక్ఖితోపి తతో పిణ్డపాతో న గహేతబ్బో. సరీరే రోగట్ఠానాని పుఞ్ఛిత్వా ఠపితభత్తమ్పి హి తాని దాతబ్బం మఞ్ఞన్తీతి.

౧౮. “అనాపత్తి, భిక్ఖవే, గోపకస్స దానే”తి (పారా. ౧౫౬) వుత్తం. తత్థ (పారా. అట్ఠ. ౧.౧౫౬) కతరం గోపకదానం వట్టతి, కతరం న వట్టతి? మహాసుమత్థేరో తావ ఆహ “యం గోపకస్స పరిచ్ఛిన్దిత్వా దిన్నం హోతి ‘ఏత్తకం దివసే దివసే గణ్హా’తి, తదేవ వట్టతి, తతో ఉత్తరి న వట్టతీ”తి. మహాపదుమత్థేరో పనాహ “కిం గోపకానం పణ్ణం ఆరోపేత్వా నిమిత్తసఞ్ఞం వా కత్వా దిన్నం అత్థి, ఏతేసం హత్థే విస్సట్ఠకస్స ఏతే ఇస్సరా, తస్మా యం దేన్తి, తం బహుకమ్పి వట్టతీ”తి. **కురున్దట్ఠకథాయం** పన వుత్తం “మనుస్సానం ఆరామం వా అఞ్ఞం వా ఫలాఫలం దారకా రక్ఖన్తి, తేహి దిన్నం వట్టతి, ఆహరాపేత్వా పన న గహేతబ్బం. సఙ్ఘికే పన చేతియస్స సన్తకే చ కేణియా గహేత్వా రక్ఖన్తస్సేవ దానం వట్టతి, వేతనేన రక్ఖన్తస్స అత్తనో భాగమత్తం వట్టతీ”తి. **మహాపచ్చరియం** పన “యం గిహీనం ఆరామరక్ఖకా భిక్ఖూనం దేన్తి, ఏతమ్పి వట్టతి. భిక్ఖుసఙ్ఘస్స ఆరామగోపకా

యం అత్తనో భతియా ఖణ్డిత్వా దేన్తి, ఏతం వట్టతి. యోపి ఉపడ్ఢారామం వా కేచిదేవ రుక్ఖే వా భతిం లభిత్వా రక్ఖతి, తస్సపి అత్తనో సమ్పత్తరుక్ఖతోయేవ దాతుం వట్టతి, కేణియా గహేత్వా రక్ఖన్తస్స పన సబ్బమ్పి వట్టతీ"తి వుత్తం. ఏతం పన సబ్బం బ్యఞ్జనతో నానం, అత్థతో ఏకమేవ, తస్మా అధిప్పాయం ఞత్వా గహేతబ్బం.

అపిచేత్థ అయమ్పి వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో (పారా॰ అట్ఠ॰ ౧.౧౫౬) – యత్థ ఆవాసికా ఆగన్తుకానం న దేన్తి, ఫలవారే చ సమ్పత్తే అఞ్ఞేసం అభావం దిస్వా చోరికాయ అత్తనావ ఖాదన్తి, తత్థ ఆగన్తుకేహి ఘణ్టిం పహరిత్వా భాజేత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. యత్థ పన ఆవాసికా రుక్ఖే రక్ఖిత్వా ఫలవారే సమ్పత్తే భాజేత్వా ఖాదన్తి, చతూసు పచ్చయేసు సమ్మా ఉపనేన్తి, అనిస్సరా తత్థ ఆగన్తుకా. యేపి రుక్ఖా చీవరత్థాయ నియమేత్వా దిన్నా, తేసుపి ఆగన్తుకా అనిస్సరా. ఏస నయో సేసపచ్చయత్థాయ నియమేత్వా దిన్నేసుపి. యే పన తథా అనియమేత్వా ఆవాసికా చ తే రక్ఖిత్వా గోపేత్వా చోరికాయ పరిభుఞ్జన్తి, న తేసు ఆవాసికానం కతికాయ ఠాతబ్బం. యే ఫలపరిభోగత్థాయ దిన్నా, ఆవాసికా చ నే రక్ఖిత్వా గోపేత్వా సమ్మా ఉపనేన్తి, తేసుయేవ తేసం కతికాయ ఠాతబ్బం. **మహాపచ్చరియం** పన వుత్తం "చతున్నం పచ్చయానం నియమేత్వా దిన్నం థేయ్యచిత్తేన పరిభుఞ్జన్తో భణ్డం అగ్ఘాపేత్వా కారేతబ్బో, పరిభోగవసేన భాజేత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స భణ్డదేయ్యం. యం పనేత్థ సేనాసనత్థాయ నియమితం, తం పరిభోగవసేనేవ భాజేత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స థుల్లచ్చయఞ్చ భణ్డదేయ్యఞ్చా"తి.

ఓదిస్స చీవరత్థాయ దిన్నం చీవరేయేవ ఉపనేతబ్బం. సచే దుబ్భిక్ఖం హోతి, భిక్ఖూ పిణ్డపాతేన కిలమన్తి, చీవరం పన సులభం, సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ అపలోకనకమ్మం కత్వా పిణ్డపాతేపి ఉపనేతుం వట్టతి. సేనాసనేన గిలానపచ్చయేన వా కిలమన్తేసు సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ అపలోకనకమ్మం కత్వా తదత్థాయపి ఉపనేతుం వట్టతి. ఓదిస్స పిణ్డపాతత్థాయ చ గిలానపచ్చయత్థాయ చ దిన్నేపి ఏసేవ నయో. ఓదిస్స సేనాసనత్థాయ దిన్నం పన గరుభణ్డం హోతి, తం రక్ఖిత్వా గోపేత్వా తదత్థమేవ ఉపనేతబ్బం. సచే పన దుబ్భిక్ఖం హోతి, భిక్ఖూ పిణ్డపాతేన న యాపేన్తి, ఏత్థ రాజరోగచోరభయాదీహి అఞ్ఞత్థ గచ్ఛన్తానం విహారా పలుజ్జన్తి, తాలనాళికేరాదికే వినాసేన్తి, సేనాసనపచ్చయం పన నిస్సాయ యాపేతుం సక్కా హోతి, ఏవరూపే కాలే సేనాసనం విస్సజ్జేత్వాపి సేనాసనజగ్గనత్థాయ పరిభోగో భగవతా అనుఞ్ఞాతో. తస్మా ఏకం వా ద్వే వా వరసేనాసనాని ఠపేత్వా ఇతరాని లామకకోటియా పిణ్డపాతత్థాయ విస్సజ్జేతుం వట్టన్తి, మూలవత్థుచ్ఛేదం పన కత్వా న ఉపనేతబ్బం.

యో పన ఆరామో చతుపచ్చయత్థాయ నియమేత్వా దిన్నో, తత్థ అపలోకనకమ్మం న కాతబ్బం. యేన పచ్చయేన పన ఊనం, తదత్థం ఉపనేతుం వట్టతి, ఆరామో పటిజగ్గితబ్బో, వేతనం దత్వాపి జగ్గాపేతుం వట్టతి. యే పన వేతనం లభిత్వా ఆరామేయేవ గేహం కత్వా వసన్తా రక్ఖన్తి, తే చే ఆగతానం భిక్ఖూనం నాళికేరం వా తాలపక్కం వా దేన్తి, యం తేసం సఙ్ఘేన అనుఞ్ఞాతం హోతి "దివసే దివసే ఏత్తకం నామ ఖాదథా"తి, తదేవ తే దాతుం లభన్తి, తతో ఉత్తరి తేసం దేన్తానమ్పి గహేతుం న వట్టన్తి. యో పన ఆరామం కేణియా గహేత్వా సఙ్ఘస్స చతుపచ్చయత్థాయ కప్పియభణ్డమేవ దేతి, అయం బహుకమ్పి దాతుం లభతి. చేతియస్స పదీపత్థాయ వా ఖణ్డఫుల్లపటిసఙ్ఖరణత్థాయ వా దిన్నఆరామోపి జగ్గితబ్బో, వేతనం దత్వాపి జగ్గాపేతబ్బో. వేతనఞ్చ పనేత్థ చేతియసన్తకమ్పి సఙ్ఘసన్తకమ్పి దాతుం వట్టతి. ఏతమ్పి ఆరామం వేతనేన తత్థేవ వసిత్వా రక్ఖన్తానఞ్చ కేణియా గహేత్వా కప్పియభణ్డదాయకానఞ్చ తత్థజాతకఫలదానం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం.

౧౯. ధమ్మికరక్ఖం (పాచి. అట్ఠ. ౬౭౫) యాచన్తేన అతీతం అనాగతం వా ఆరబ్భ ఓదిస్స ఆచిక్ఖితుం న వట్టతి. అతీతఞ్హి ఆరబ్భ అత్థి ఓదిస్స ఆచిక్ఖనా, అత్థి అనోదిస్స ఆచిక్ఖనా, అనాగతం ఆరబ్భపి అత్థి ఓదిస్స ఆచిక్ఖనా, అత్థి అనోదిస్స ఆచిక్ఖనా. కథం **అతీతం ఆరబ్భ ఓదిస్స ఆచిక్ఖనా** హోతి? భిక్ఖూనం విహారే గామదారకా వా ధుత్తాదయో వా యే కేచి అనాచారం ఆచరన్తి, రుక్ఖం వా ఛిన్దన్తి, ఫలాఫలం వా హరన్తి, పరిక్ఖారే వా అచ్ఛిన్దన్తి, భిక్ఖు వోహారికే ఉపసఙ్కమిత్వా "అమ్హాకం విహారే ఇదం నామ కత"న్తి వదతి. "కేనా"తి వుత్తే "అసుకేన చ అసుకేన చా"తి ఆచిక్ఖతి. ఏవం అతీతం ఆరబ్భ ఓదిస్స ఆచిక్ఖనా హోతి, సా న వట్టతి. తఞ్చే సుత్వా తే వోహారికా తేసం దణ్డం కరోన్తి, సబ్బం భిక్ఖుస్స గీవా హోతి, "దణ్డం గణ్హిస్సన్తీ"తి అధిప్పాయేపి సతి గీవాయేవ హోతి. సచే పన "తస్స దణ్డం గణ్హథా"తి వదతి, పఞ్చమాసకమత్తే గహితే పారాజికం హోతి. "కేనా"తి వుత్తే పన "అసుకేనాతి వత్తుం అమ్హాకం న వట్టతి, తుమ్హేయేవ జానిస్సథ. కేవలఞ్హి మయం రక్ఖం యాచామ, తం నో దేథ, అవహటభణ్డఞ్చ ఆహరాపేథా"తి వత్తబ్బం. ఏవం **అనోదిస్స ఆచిక్ఖనా** హోతి, సా వట్టతి. ఏవం వుత్తే సచేపి తే వోహారికా కారకే గవేసిత్వా తేసం దణ్డం కరోన్తి, సబ్బసాపతేయ్యేపి గహితే భిక్ఖునో నేవ గీవా, న ఆపత్తి. పరిక్ఖారం హరన్తే దిస్వా తేసం అనత్థకామతాయ "చోరో చోరో"తి వత్తుమ్పి న వట్టతి. ఏవం వుత్తేపి హి యం తేసం దణ్డం కరోన్తి, సబ్బం భిక్ఖునో గీవా హోతి. అత్తనో వచనకరం పన "ఇమినా మే పరిక్ఖారో గహితో, తం ఆహరాపేహి, మా చస్స దణ్డం కరోహీ"తి వత్తుం వట్టతి. దాసదాసీవాపిఆదీనమ్పి అత్థాయ అడ్డం కరోన్తి అయం అకప్పియఅడ్డో నామ, న వట్టతి.

కథం **అనాగతం ఆరబ్భ ఓదిస్స ఆచిక్ఖనా** హోతి? వుత్తనయేనేవ పరేహి అనాచారాదీసు కతేసు భిక్ఖు వోహారికే ఏవం వదతి "అమ్హాకం విహారే ఇదఞ్చిదఞ్చ కరోన్తి, రక్ఖం నో దేథ ఆయతిం అకరణత్థాయా"తి. "కేన ఏవం కత"న్తి వుత్తే చ "అసుకేన చ అసుకేన చా"తి ఆచిక్ఖతి. ఏవం అనాగతం ఆరబ్భ ఓదిస్స ఆచిక్ఖనా హోతి, సాపి న వట్టతి. తేసఞ్హి దణ్డే కతే పురిమనయేనేవ సబ్బం భిక్ఖుస్స గీవా, సేసం పురిమసదిసమేవ. సచే వోహారికా "భిక్ఖూనం విహారే ఏవరూపం అనాచారం కరోన్తానం ఇమం నామ దణ్డం కరోమా"తి భేరిం చరాపేత్వా ఆణాయ అతిట్ఠమానే పరియేసిత్వా దణ్డం కరోన్తి, భిక్ఖునో నేవ గీవా, న ఆపత్తి. విహారసీమాయ రుక్ఖాదీని ఛిన్దన్తానం వాసిఫరసుఆదీని గహేత్వా పాసాణేహి కోట్టేన్తి, న వట్టతి. సచే ధారా భిజ్జతి, కారాపేత్వా దాతబ్బా. ఉపధావిత్వా తేసం పరిక్ఖారే గణ్హన్తి, తమ్పి న కాతబ్బం. లహుపరివత్తఞ్హి చిత్తం, థేయ్యచేతనాయ ఉప్పన్నాయ మూలచ్ఛేజ్జమ్పి గచ్ఛేయ్య.

౨౦. ఉచ్చారం వా పస్సావం వా సఙ్కారం వా విఘాసం వా తిరోకుట్టే వా తిరోపాకారే వా ఛడ్డేతుం వా ఛడ్డాపేతుం వా న వట్టతి. చత్తారిపి (పాచి. అట్ఠ. ౮౩౯) వత్థూని ఏకపయోగేన ఛడ్డేన్తస్స ఏకమేవ దుక్కటం, పాటేక్కం ఛడ్డేన్తస్స వత్థుగణనాయ దుక్కటాని. ఆణత్తియమ్పి ఏసేవ నయో. దన్తకట్ఠఛడ్డనేపి దుక్కటమేవ. ఓలోకేత్వా వా అవలఞ్జే వా ఉచ్చారాదీని ఛడ్డేన్తస్స అనాపత్తి. యమ్పి మనుస్సానం ఉపభోగపరిభోగం రోపిమం ఖేత్తం హోతు నాళికేరాదిఆరామో వా, తత్థాపి యత్థ కత్థచి రోపిమహరితట్ఠానే ఏతాని వత్థూని ఛడ్డేతుం న వట్టతి. ఛడ్డేన్తస్స పురిమనయేనేవ ఆపత్తిభేదో వేదితబ్బో. ఖేత్తే వా ఆరామే వా నిసీదిత్వా భుఞ్జమానో ఉచ్ఛుఆదీని వా ఖాదమానో గచ్ఛన్తో ఉచ్ఛిట్ఠోదకచలకాదీని హరితట్ఠానే ఛడ్డేతి, అన్తమసో ఉదకం పివిత్వా మత్థకచ్ఛిన్ననాళికేరమ్పి ఛడ్డేతి, దుక్కటం. కసితట్ఠానే నిక్ఖిత్తబీజే అఙ్కురే ఉట్ఠితేపి అవుట్ఠితేపి దుక్కటమేవ. అనిక్ఖిత్తబీజేసు పన ఖేత్తకోణాదీసు వా అసఞ్జాతరోపిమేసు ఖేత్తమరియాదాదీసు వా ఛడ్డేతుం వట్టతి, మనుస్సానం కచవరఛడ్డనట్ఠానేపి వట్టతి. మనుస్సేసు సస్సం ఉద్ధరిత్వా గతేసు ఛడ్డితఖేత్తం నామ హోతి, తత్థ వట్టతి. యత్థ పన "లాయితమ్పి పుబ్బణ్ణాది పున ఉట్ఠహిస్సతీ"తి రక్ఖన్తి, తత్థ న వట్టతి.

೨೧. “న , భిక్ఖవే, నహాయమానేన భిక్ఖునా రుక్ఖే కాయో ఉగ్ఘంసేతబ్బో, యో ఉగ్ఘంసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ೨೪೩) వచనతో నహాయన్తేన (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ೨೪೩ ఆదయో) రుక్ఖే వా నహానతిత్థే నిఖనిత్వా ఠపితత్థమ్భే వా ఇట్ఠకసిలాదారుకుట్టానం అఞ్ఞతరస్మిం కుట్టే వా కాయో న ఘంసేతబ్బో.

“న, భిక్ఖవే, అట్టానే నహాయితబ్బం, యో నహాయేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ೨೪೩) వచనతో అట్టానేపి నహాయితుం న వట్టతి. **అట్టానం** నామ రుక్ఖం ఫలకం వియ తచ్ఛేత్వా అట్ఠపదాకారేన రాజియో ఛిన్దిత్వా నహానతిత్థే నిఖనన్తి, తత్థ చుణ్ణాని ఆకిరిత్వా మనుస్సా కాయం ఘంసన్తి.

“న, భిక్ఖవే, గన్ధబ్బహత్థకేన నహాయితబ్బం, యో నహాయేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళ్వ॰ ೨೪೩) వచనతో నహానతిత్థే ఠపితేన దారుమయహత్థేన చుణ్ణాని గహేత్వా మనుస్సా సరీరం ఘంసన్తి, తేన నహాయితుం న వట్టతి.

“న, భిక్ఖవే, కురువిన్దకసుత్తియా నహాయితబ్బం, యో నహాయేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ೨೪೩) వచనతో కురువిన్దకసుత్తియాపి నహాయితుం న వట్టతి. **కురువిన్దకసుత్తి** నామ కురువిన్దకపాసాణచుణ్ణాని లాఖాయ బన్ధిత్వా కతగుళికకలాపకో వుచ్చతి, యం ఉభోసు అన్తేసు గహేత్వా సరీరం ఘంసన్తి.

“న, భిక్ఖవే, విగ్గయ్హ పరికమ్మం కారాపేతబ్బం, యో కారాపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ೨೪೩) వచనతో అఞ్ఞమఞ్ఞం సరీరేన ఘంసితుం న వట్టతి.

“న, భిక్ఖవే, మల్లకేన నహాయితబ్బం, యో నహాయేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, గిలానస్స అకతమల్లక”న్తి (చూళవ॰ ೨೪೩-೨೪೪) వచనతో మకరదన్తకే ఛిన్దిత్వా మల్లకమూలసణ్ఠానేన కతం “మల్లక”న్తి వుచ్చతి, ఇదం గిలానస్సపి న వట్టతి. **అకతమల్లకం** నామ దన్తే అచ్ఛిన్దిత్వా కతం, ఇదం అగిలానస్స న వట్టతి, ఇట్ఠకఖణ్డం పన కపాలఖణ్డం వా వట్టతి.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఉక్కాసికం పుథుపాణిక”న్తి (చూళవ॰ ೨೪೪) వచనతో ఉక్కాసికం పుథుపాణికఞ్చ వట్టతి. **ఉక్కాసికం** నామ వత్థవట్టి, తస్మా నహాయన్తస్స యస్స కస్సచి నహానసాటకవట్టియా పిట్ఠిం ఘంసితుం వట్టతి. **పుథుపాణిక**న్తి హత్థపరికమ్మం వుచ్చతి, తస్మా సబ్బేసం హత్థేన పిట్ఠిపరికమ్మం కాతుం వట్టతి.

ఇదం పనేత్థ నహానవత్తం – ఉదకతిత్థం గన్త్వా యత్థ వా తత్థ వా చీవరం నిక్ఖిపిత్వా వేగేన ఠితకేనేవ న ఓతరితబ్బం, సబ్బదిసా పన ఓలోకేత్వా వివిత్తభావం ఞత్వా ఖాణుగుమ్బలతాదీని వవత్థపేత్వా తిక్ఖత్తుం ఉక్కాసిత్వా అవకుజ్జ ఠితేన ఉత్తరాసఙ్గచీవరం అపనేత్వా పసారేతబ్బం, కాయబన్ధనం మోచేత్వా చీవరపిట్ఠేయేవ ఠపేతబ్బం. సచే ఉదకసాటికా నత్థి, ఉదకన్తే ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా నివాసనం మోచేత్వా సచే నిన్నట్ఠానం అత్థి, ఆతపే పసారేతబ్బం. నో చే అత్థి, సంహరిత్వా ఠపేతబ్బం. ఓతరన్తేన సణికం నాభిప్పమాణమత్తం ఓతరిత్వా వీచిం అనుట్ఠపేన్తేన సద్దం అకరోన్తేన నివత్తిత్వా ఆగతదిసాభిముఖేన నిముజ్జితబ్బం, ఏవం చీవరం రక్ఖితం హోతి. ఉమ్ముజ్జన్తేనపి సద్దం అకరోన్తేన సణికం ఉమ్ముజ్జిత్వా నహానపరియోసానే ఉదకన్తే ఉక్కుటికేన నిసీదిత్వా నివాసనం పరిక్ఖిపిత్వా ఉట్ఠాయ సుపరిమణ్డలం నివాసేత్వా కాయబన్ధనం బన్ధిత్వా చీవరం పారుపిత్వావ ఠాతబ్బం.

౨౨. “న, భిక్ఖవే, వల్లికా ధారేతబ్బా... న పామఙ్గో ధారేతబ్బో... న కణ్ఠసుత్తకం ధారేతబ్బం... న కటిసుత్తకం ధారేతబ్బం... న ఓవట్టికం ధారేతబ్బం... న కాయూరం ధారేతబ్బం... న హత్థాభరణం ధారేతబ్బం... న అఙ్గులిముద్దికా ధారేతబ్బా, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౪౨) వచనతో కణ్ణపిళన్ధనాది యం కిఞ్చి ఆభరణం న వట్టతి. తత్థ (చూళవ. అట్ఠ. ౨౪౨) **వల్లికా**తి కణ్ణతో నిక్ఖన్తముత్తోలమ్బకాదీనం ఏతం అధివచనం. న కేవలఞ్చ వల్లికా ఏవ, యం కిఞ్చి కణ్ణపిళన్ధనం అన్తమసో తాలపణ్ణమ్పి న వట్టతి. **పామఙ్గ**న్తి యం కిఞ్చి పలమ్బకసుత్తం. **కణ్ఠసుత్తక**న్తి యం కిఞ్చి గీవూపగం ఆభరణం. **కటిసుత్తక**న్తి యం కిఞ్చి కటిపిళన్ధనం, అన్తమసో సుత్తతన్తుమత్తమ్పి. **ఓవట్టిక**న్తి వలయం. **కాయూరా**దీని పాకటానేవ.

౨౩. “న, భిక్ఖవే, దీఘా కేసా ధారేతబ్బా, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, ద్వేమాసికం వా దువఙ్గులం వా”తి (చూళవ. ౨౪౬) వచనతో సచే కేసా అన్తోద్వేమాసే ద్వఙ్గులం పాపుణన్తి, అన్తోద్వేమాసేయేవ ఛిన్దితబ్బా, ద్వఙ్గులేహి అతిక్కామేతుం న వట్టతి. సచేపి న దీఘా, ద్వేమాసతో ఏకదివసమ్పి అతిక్కామేతుం న లభతియేవ. ఉభయథాపి ఉక్కట్ఠపరిచ్ఛేదోవ వుత్తో, తతో ఓరం పన న వట్టనభావో నామ నత్థి.

“న , భిక్ఖవే, కత్తరికాయ కేసా ఛేదాపేతబ్బా, యో ఛేదాపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆబాధపచ్చయా కత్తరికాయ కేసే ఛేదాపేతు”న్తి (చూళవ. ౨౭౫) వచనతో ఆబాధం వినా కత్తరికాయ కేసే ఛేదాపేతుం న వట్టతి.

“న, భిక్ఖవే, కోచ్ఛేన కేసా ఓసణ్ఠేతబ్బా... న ఫణకేన కేసా ఓసణ్ఠేతబ్బా... న హత్థఫణకేన కేసా ఓసణ్ఠేతబ్బా... న సిత్థతేలకేన కేసా ఓసణ్ఠేతబ్బా... న ఉదకతేలకేన కేసా ఓసణ్ఠేతబ్బా, యో ఓసణ్ఠేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౪౬) వచనతో మణ్డనత్థాయ కోచ్ఛాదీహి కేసా న ఓసణ్ఠేతబ్బా, ఉద్ధలోమేన పన అనులోమనిపాతనత్థం హత్థం తేమేత్వా సీసం పుఞ్ఛితబ్బం, ఉణ్హాభితత్తరజసిరానమ్పి అల్లహత్థేన పుఞ్ఛితుం వట్టతి.

౨౪. “న, భిక్ఖవే, ఆదాసే వా ఉదకపత్తే వా ముఖనిమిత్తం ఓలోకేతబ్బం, యో ఓలోకేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆబాధపచ్చయా ఆదాసే వా ఉదకపత్తే వా ముఖనిమిత్తం ఓలోకేతు”న్తి (చూళవ. ౨౪౭) వచనతో ఆబాధం వినా ఆదాసే వా ఉదకపత్తే వా ముఖం న ఓలోకేతబ్బం. ఏత్థ చ కంసపత్తాదీనిపి యేసు ముఖనిమిత్తం పఞ్ఞాయతి, సబ్బాని ఆదాససఙ్ఖమేవ గచ్ఛన్తి, కఞ్జియాదీనిపి చ ఉదకపత్తసఙ్ఖమేవ. తస్మా యత్థ కత్థచి ఓలోకేన్తస్స దుక్కటం. ఆబాధపచ్చయా పన “సఞ్ఛవి ను ఖో మే వణో, ఉదాహు న తావా”తి జాననత్థం వట్టతి, “జిణ్ణో ను ఖోమ్హి, నో”తి ఏవం ఆయుసఙ్ఖారం ఓలోకనత్థమ్పి వట్టతీతి వుత్తం.

“న, భిక్ఖవే, ముఖం ఆలిమ్పితబ్బం... న ముఖం ఉమ్మద్దితబ్బం... న ముఖం చుణ్ణేతబ్బం... న మనోసిలికాయ ముఖం లఞ్ఛేతబ్బం... న అఙ్గరాగో కాతబ్బో... న ముఖరాగో కాతబ్బో... న అఙ్గరాగముఖరాగో కాతబ్బో, యో కరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స . అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆబాధపచ్చయా ముఖం ఆలిమ్పితు”న్తి (చూళవ. ౨౪౭) వచనతో ఆబాధం వినా ముఖవిలిమ్పనాది న కాతబ్బం.

౨౩. “న, భిక్ఖవే, నచ్చం వా గీతం వా వాదితం వా దస్సనాయ గన్తబ్బం, యో గచ్ఛేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౨౪౮) వచనతో నచ్చాదిం దస్సనాయ న గన్తబ్బం. ఏత్థ (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౮౩౫) చ **నచ్చన్తి** నటాదయో వా నచ్చన్తు సోణ్డా వా అన్తమసో మోరసూవమక్కటాదయోపి, సబ్బమ్పేతం నచ్చమేవ, తస్మా అన్తమసో మోరనచ్చమ్పి దస్సనాయ గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం. సయమ్పి నచ్చన్తస్స వా నచ్చాపేన్తస్స వా దుక్కటమేవ. **గీతన్తి** నటాదీనం వా గీతం హోతు అరియానం పరినిబ్బానకాలే రతనత్తయగుణూపసఞ్హితం సాధుకీళితగీతం వా అసఞ్ఞతభిక్ఖూనం ధమ్మభాణకగీతం వా అన్తమసో దన్తగీతమ్పి, “యం గాయిస్సామా”తి పుబ్బభాగే ఓకూజన్తా కరోన్తి, సబ్బమ్పేతం గీతమేవ, సయం గాయన్తస్సపి గాయాపేన్తస్సపి దుక్కటమేవ.

> “పఞ్చిమే, భిక్ఖవే, ఆదీనవా ఆయతకేన గీతస్సరేన ధమ్మం గాయన్తస్స. అత్తనాపి తస్మిం సరే సారజ్జతి, పరేపి తస్మిం సరే సారజ్జన్తి, గహపతికాపి ఉజ్ఝాయన్తి, సరకుత్తిమ్పి నికామయమానస్స సమాధిస్స భఙ్గో హోతి, పచ్ఛిమా జనతా దిట్ఠానుగతిం ఆపజ్జతి. ఇమే ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ ఆదీనవా ఆయతకేన గీతస్సరేన ధమ్మం గాయన్తస్స. న, భిక్ఖవే, ఆయతకేన గీతస్సరేన ధమ్మో గాయితబ్బో, యో గాయేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౨౪౯) –

వచనతో ఆయతకేన గీతస్సరేన ధమ్మోపి న గాయితబ్బో.

ఆయతకో (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౨౪౯) నామ **గీతస్సరో** తం తం వత్తం భిన్దిత్వా అక్ఖరాని వినాసేత్వా పవత్తో. ధమ్మే పన సుత్తన్తవత్తం నామ అత్థి, జాతకవత్తం నామ అత్థి, గాథావత్తం నామ అత్థి, తం వినాసేత్వా అతిదీఘం కాతుం న వట్టతి, చతురస్సేన వత్తేన పరిమణ్డలాని పదబ్యఞ్జనాని దస్సేతబ్బాని. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సరభఞ్ఞ”న్తి (చూళవ॰ ౨౪౯) వచనతో పన సరేన ధమ్మం భణితుం వట్టతి. **సరభఞ్ఞే** కిర తరఙ్గవత్తధోతకవత్తగలితవత్తాదీని ద్వత్తింస వత్తాని అత్థి, తేసు యం ఇచ్ఛతి, తం కాతుం లభతి. సబ్బేసం పదబ్యఞ్జనం అవినాసేత్వా వికారం అకత్వా సమణసారుప్పేన చతురస్సేన నయేన పవత్తనంయేవ లక్ఖణం.

వాదితం నామ తన్తిబద్ధాదివాదనీయభణ్డం వాదితం వా హోతు కుటభేరివాదితం వా అన్తమసో ఉదకభేరివాదితమ్పి, సబ్బమ్పేతం న వట్టతి. యం పన నిట్ఠుభన్తో వా సాసఙ్కే వా ఠితో అచ్ఛరికం వా ఫోటేతి, పాణిం వా పహరతి, తత్థ అనాపత్తి, సబ్బం అన్తరారామే ఠితస్స పస్సతో అనాపత్తి, పస్సిస్సామీతి విహారతో విహారం గచ్ఛన్తస్స ఆపత్తియేవ. ఆసనసాలాయం నిసిన్నో పస్సతి, అనాపత్తి. పస్సిస్సామీతి ఉట్ఠహిత్వా గచ్ఛతో ఆపత్తి, వీథియం ఠత్వా గీవం పరివత్తేత్వా పస్సతోపి ఆపత్తియేవ. సలాకభత్తాదీనం వా అత్థాయ అఞ్ఞేన వా కేనచి కరణీయేన గన్త్వా గతట్ఠానే పస్సతి వా సుణాతి వా, అనాపత్తి. ఆపదాసు తాదిసేన ఉపద్దవేన ఉపద్దుతో సమజ్జట్ఠానం పవిసతి, ఏవం పవిసిత్వా పస్సన్తస్స సుణన్తస్స వా అనాపత్తి. “చేతియస్స ఉపహారం దేథ ఉపాసకా”తి వత్తుమ్పి, “తుమ్హాకం చేతియస్స ఉపహారం కరోమా”తి వుత్తే సమ్పటిచ్ఛితుమ్పి న లభతి. “తుమ్హాకం చేతియస్స ఉపట్ఠానం కరోమా”తి వుత్తే పన “ఉపట్ఠానకరణం నామ సున్దర”న్తి వత్తుం వట్టతి.

౨౬. “న, భిక్ఖవే, అత్తనో అఙ్గజాతం ఛేతబ్బం, యో ఛిన్దేయ్య, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్సా”తి (చూళవ॰ ౨౫౧) వచనతో అఙ్గజాతం (చూళవ॰ ౨౫౧) ఛిన్దన్తస్స థుల్లచ్చయం, అఞ్ఞం పన కణ్ణనాసాఅఙ్గులిఆదిం యం కిఞ్చి ఛిన్దన్తస్స తాదిసం వా

దుక్ఖం ఉప్పాదేన్తస్స దుక్కటం. అహికీటదట్ఠాదీసు పన అఞ్ఞాబాధపచ్చయా వా లోహితం వా మోచేన్తస్స ఛిన్దన్తస్స వా అనాపత్తి.

౨౭. "న, భిక్ఖవే, గిహీనం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఇద్ధిపాటిహారియం దస్సేతబ్బం, యో దస్సేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౫౨) వచనతో గిహీనం వికుబ్బనిద్ధిం దస్సేతుం న వట్టతి, అధిట్ఠానిద్ధి పన అప్పటిక్ఖిత్తా.

౨౮. "న, భిక్ఖవే, సోవణ్ణమయో పత్తో ధారేతబ్బో…పే॰… న రూపియమయో…పే॰… న మణిమయో…పే॰… న వేళురియమయో…పే॰… న ఫలికమయో…పే॰… న కంసమయో…పే॰… న కాచమయో…పే॰… న తిపుమయో …పే॰… న సీసమయో…పే॰… న తమ్బలోహమయో పత్తో ధారేతబ్బో, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౫౨) వచనతో సువణ్ణమయాదిపత్తో న వట్టతి. సచేపి గిహీ భత్తగ్గే సువణ్ణతట్టికాదీసు బ్యఞ్జనం కత్వా ఉపనామేన్తి, ఆమసితుమ్పి న వట్టతి. ఫలికమయకాచమయకంసమయాని పన తట్టికాదీని భాజనాని పుగ్గలికపరిభోగేనేవ న వట్టన్తి, సఙ్ఘికపరిభోగేన వా గిహివికటాని వా వట్టన్తి. తమ్బలోహమయోపి పత్తోయేవ న వట్టతి, థాలకం పన వట్టతి. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, ద్వే పత్తే అయోపత్తం మత్తికాపత్త"న్తి (చూళవ॰ ౨౫౨) ద్వేయేవ చ పత్తా అనుఞ్ఞాతా.

"న, భిక్ఖవే, తుమ్బకటాహే పిణ్డాయ చరితబ్బం, యో చరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౫౩) వచనతో లాబుకటాహం పరిహరితుం న వట్టతి, తం లభిత్వా పన తావకాలికం పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. **ఘటికటాహే**పి ఏసేవ నయో.

"న , భిక్ఖవే, ఛవసీసపత్తో ధారేతబ్బో, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౫౩) వచనతో ఛవసీసమయోపి పత్తో న వట్టతి.

"అనుజానామి, భిక్ఖవే, పత్తాధారక"న్తి (చూళవ॰ ౨౫౪) వచనతో భూమిదారుదణ్డవలపేత్తాదీహి కతే భూమిఆధారకే దారుదణ్డఆధారకే చ పత్తం ఠపేతుం వట్టతి. ఏత్థ చ "భూమిఆధారకే తయో దణ్డాధారకే ద్వే పత్తే ఉపరూపరి ఠపేతుం వట్టతీ"తి **కురున్దియం** వుత్తం. **మహాఅట్ఠకథాయం** పన వుత్తం "భూమిఆధారకే తిణ్ణం పత్తానం అనోకాసో, ద్వే ఠపేతుం వట్టతి. దారుఆధారకదణ్డాధారకేసుపి సుసజ్జితేసు ఏసేవ నయో. భమకోటిసదిసో పన దారుఆధారకో తీహి దణ్డకేహి బద్ధో, దణ్డాధారకో చ ఏకస్సపి పత్తస్స అనోకాసో, తత్థ ఠపేత్వాపి హత్థేన గహేత్వావ నిసీదితబ్బం, భూమియం పన నిక్కుజ్జిత్వా ఏకమేవ ఠపేతబ్బ"న్తి.

"న, భిక్ఖవే, మిడ్ఢన్తే పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో, యో నిక్ఖిపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౫౪) వచనతో ఆలిన్దకమిడ్ఢికాదీనం అన్తే ఠపేతుం న వట్టతి. సచే పన పరివత్తేత్వా తత్థేవ పతిట్ఠాతి, ఏవరూపాయ విత్థిణ్ణాయ మిడ్ఢికాయ ఠపేతుం వట్టతి.

"న, భిక్ఖవే, పరిభణ్డన్తే పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో, యో నిక్ఖిపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౫౪) వచనతో బాహిరపస్సే కతాయ తనుకమిడ్ఢికాయ అన్తేపి ఏసేవ నయో. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, చోళక"న్తి (చూళవ॰ ౨౫౪) వచనతో చోళకం పత్థరిత్వా తత్థ ఠపేతుం వట్టతి. తస్మిం పన అసతి కటసారకే వా తట్టికాయ వా మత్తికాయ వా పరిభణ్డకతాయ

భూమియా యత్థ న దుస్సతి, తథారూపాయ వాలికాయ వా ఠపేతుం వట్టతి. పంసురజాదీసు పన ఖరభూమియం వా ఠపేన్తస్స దుక్కటం.

“న, భిక్ఖవే, పత్తో లగ్గేతబ్బో, యో లగ్గేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౫౪) వచనతో నాగదన్తాదీసు యత్థ కత్థచి లగ్గేతుం న వట్టతి, చీవరవంసేపి బన్ధిత్వా ఠపేతుం న వట్టతి.

“న, భిక్ఖవే, మఞ్చే పత్తో నిక్ఖిపితబ్బో, యో నిక్ఖిపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౫౪) వచనతో భణ్డకట్ఠపనత్థమేవ వా కతం హోతు నిసీదనసయనత్థం వా, యత్థ కత్థచి మఞ్చే వా పీఠే వా ఠపేన్తస్స దుక్కటం, అఞ్ఞేన పన భణ్డకేన సద్ధిం బన్ధిత్వా ఠపేతుం, అటనియం బన్ధిత్వా ఓలమ్బితుం వా వట్టతి, బన్ధిత్వాపి ఉపరి ఠపేతుం న వట్టతియేవ. సచే పన మఞ్చో వా పీఠం వా ఉక్ఖిపిత్వా చీవరవంసాదీసు అట్టకచ్ఛన్నేన ఠపితం హోతి, తత్థ ఠపేతుం వట్టతి. అంసవట్టనకేన అంసకూటే లగ్గేత్వా అఙ్కే ఠపేతుం వట్టతి, ఛత్తే భత్తపూరోపి అంసకూటే లగ్గితపత్తోపి ఠపేతుం న వట్టతి. భణ్డకేన పన సద్ధిం బన్ధిత్వా అట్టకం కత్వా వా ఠపితే యో కోచి ఠపేతుం వట్టతి.

“న, భిక్ఖవే, పత్తహత్థేన కవాటం పణామేతబ్బం, యో పణామేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౫౫) వచనతో పత్తహత్థేన కవాటం న పణామేతబ్బం. ఏత్థ చ న కేవలం యస్స పత్తో హత్థే, సో ఏవ పత్తహత్థో. న కేవలఞ్చ కవాటమేవ పణామేతుం న లభతి, అపిచ ఖో పన హత్థే వా పిట్ఠిపాదే వా యత్థ యత్థచి సరీరావయవే పత్తస్మిం సతి హత్థేన వా పాదేన వా సీసేన వా యేన కేనచి సరీరావయవేన కవాటం వా పణామేతుం ఘటికం వా ఉక్ఖిపితుం సూచిం వా కుఞ్చికాయ అవాపురితుం న లభతి, అంసకూటే పన పత్తం లగ్గేత్వా యథాసుఖం అవాపురితుం లభతి.

“న, భిక్ఖవే, చలకాని వా అట్ఠికాని వా ఉచ్ఛిట్ఠోదకం వా పత్తేన నీహరితబ్బం, యో నీహరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౫౫) వచనతో చలకాదీని పత్తేన నీహరితుం న వట్టతి. ఏత్థ చ **చలకానీ**తి చట్బేత్వా అపవిద్ధామిసాని. **అట్ఠికానీ**తి మచ్ఛమంసఅలకాని. **ఉచ్ఛిట్ఠోదక**న్తి ముఖవిక్ఖాలితోదకం. ఏతేసు యం కిఞ్చి పత్తేన నీహరన్తస్స దుక్కటం. పత్తం పటిగ్గహం కత్వా హత్థం ధోవితుమ్పి న లభతి. హత్థధోతపాదధోతఉదకమ్పి పత్తే ఆకిరిత్వా నీహరితుం న వట్టతి, అనుచ్ఛిట్ఠం సుద్ధపత్తం ఉచ్ఛిట్ఠహత్థేన గణ్హితుం న వట్టతి, వామహత్థేన పనేత్థ ఉదకం ఆసిఞ్చిత్వా ఏకం ఉదకగణ్డుసం గహేత్వా ఉచ్ఛిట్ఠహత్థేన గణ్హితుం వట్టతి. ఏత్తావతాపి హి సో ఉచ్ఛిట్ఠపత్తో హోతి, హత్థం పన బహిఉదకేన విక్ఖాలేత్వా గహేతుం వట్టతి. మచ్ఛమంసఫలాఫలాదీని చ ఖాదన్తో యం తత్థ అట్ఠిం వా చలకం వా ఛడ్డేతుకామో హోతి, తం పత్తే ఠపేతుం న లభతి. యం పన పటిఖాదితుకామో హోతి, తం పత్తే ఠపేతుం లభతి. అట్ఠికకణ్టకాదీని తత్థేవ కత్వా హత్థేన లుఞ్చిత్వా ఖాదితుం వట్టతి. ముఖతో నీహటం పన యం కిఞ్చి పున ఖాదితుకామో పత్తే ఠపేతుం న లభతి, సిఙ్గివేరనాళికేరఖణ్డాదీని డంసిత్వా పున ఠపేతుం లభతి.

౨౮. “న చ, భిక్ఖవే, సబ్బపంసుకూలికేన భవితబ్బం, యో భవేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౫౫) వచనతో సబ్బపంసుకూలికేన న భవితబ్బం. ఏత్థ పన చీవరఞ్చ మఞ్చపీఠఞ్చ పంసుకూలం వట్టతి, అజ్ఝోహరణీయం పన దిన్నమేవ గహేతబ్బం.

౩౦. “న , భిక్ఖవే, అద్ధానమగ్గప్పటిపన్నేన భిక్ఖునా పరిస్సావనం యాచియమానేన న దాతబ్బం, యో న దదేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౨౫౮) వచనతో అపరిస్సావనకస్స (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౨౫౮) యాచమానస్స పరిస్సావనం అదాతుం న వట్టతి. యో పన అత్తనో హత్థే పరిస్సావనే విజ్జమానేపి యాచతి, తస్స న అకామా దాతబ్బం.

“న చ, భిక్ఖవే, అపరిస్సావనకేన భిక్ఖునా అద్ధానమగ్గో పటిపజ్జితబ్బో, యో పటిపజ్జేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౨౫౮) వచనతో అపరిస్సావనకేన మగ్గో న గన్తబ్బో. సచేపి న హోతి పరిస్సావనం వా ధమ్మకరణం వా, సఙ్ఘాటికణ్ణో అధిట్ఠాతబ్బో “ఇమినా పరిస్సావేత్వా పివిస్సామీ”తి.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, దణ్డపరిస్సావన”న్తి (చూళవ॰ ౨౫౮) వచనతో దణ్డపరిస్సావనమ్పి వట్టతి. **దణ్డపరిస్సావనం** నామ యత్థ రజకానం ఖారపరిస్సావనం వియ చతూసు పాదేసు బద్ధనిస్సేణికాయ సాటకం బన్ధిత్వా మజ్ఝే దణ్డకే ఉదకం ఆసిఞ్చన్తి, తం ఉభోపి కోట్ఠాసే పూరేత్వా పరిస్సావతి.

“అనుజానామి , భిక్ఖవే, ఓత్థరక”న్తి (చూళవ॰ ౨౫౮) వచనతో ఓత్థరకం పరిస్సావనమ్పి వట్టతి. **ఓత్థరకం** నామ యం ఉదకే ఓత్థరిత్వా ఘటకేన ఉదకం గణ్హన్తి, తఞ్హి చతూసు దణ్డకేసు వత్థం బన్ధిత్వా ఉదకే చత్తారో ఖాణుకే నిఖనిత్వా తేసు బన్ధిత్వా సబ్బపరియన్తే ఉదకతో మోచేత్వా మజ్ఝే ఓత్థరిత్వా ఘటేన ఉదకం గణ్హన్తి.

౩౧. “న, భిక్ఖవే, నగ్గేన నగ్గో అభివాదేతబ్బో, యో అభివాదేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తిఆదివచనతో (చూళవ॰ ౨౬౧) న నగ్గేన నగ్గో అభివాదేతబ్బో, న నగ్గేన అభివాదేతబ్బం, న నగ్గేన నగ్గో అభివాదాపేతబ్బో, న నగ్గేన అభివాదాపేతబ్బం, న నగ్గేన నగ్గస్స పరికమ్మం కాతబ్బం, న నగ్గేన నగ్గస్స దాతబ్బం, న నగ్గేన పటిగ్గహేతబ్బం, న నగ్గేన ఖాదితబ్బం, న నగ్గేన భుఞ్జితబ్బం, న నగ్గేన సాయితబ్బం, న నగ్గేన పాతబ్బం.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, తిస్సో పటిచ్ఛాదియో జన్తాఘరపటిచ్ఛాదిం ఉదకపటిచ్ఛాదిం వత్థపటిచ్ఛాది”న్తి (చూళవ॰ ౨౬౧) వచనతో తిస్సో పటిచ్ఛాదియో వట్టన్తి. ఏత్థ చ జన్తాఘరపటిచ్ఛాది ఉదకపటిచ్ఛాది చ పరికమ్మం కరోన్తస్సేవ వట్టతి, సేసేసు అభివాదనాదీసు న వట్టతి. వత్థపటిచ్ఛాది పన సబ్బకమ్మేసు వట్టతి.

౩౨. “న , భిక్ఖవే, పుప్ఫాభికిణ్ణేసు సయనేసు సయితబ్బం, యో సయేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౨౬౪) వచనతో పుప్ఫేహి సన్థతేసు సయనేసు న సయితబ్బం, గన్ధగన్ధం పన గహేత్వా కవాటే పఞ్చఙ్గులిం దాతుం వట్టతి పుప్ఫం గహేత్వా విహారే ఏకమన్తం నిక్ఖిపితుం.

౩౩. “న, భిక్ఖవే, ఆసిత్తకూపధానే భుఞ్జితబ్బం, యో భుఞ్జేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౨౬౪) వచనతో ఆసిత్తకూపధానే ఠపేత్వా న భుఞ్జితబ్బం. **ఆసిత్తకూపధాన**న్తి తమ్బలోహేన వా రజతేన వా కతాయ పేళాయ ఏతం అధివచనం, పటిక్ఖిత్తత్తా పన దారుమయాపి న వట్టతి.

౩౪. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, మళోరిక”న్తి (చూళవ॰ ౨౬౪) వచనతో మళోరికాయ ఠపేత్వా భుఞ్జితుం వట్టతి. **మళోరికా**తి దణ్డాధారకో వుచ్చతి. యట్ఠిఆధారకపణ్ణాధారకపచ్ఛికపీఠాదీనిపి ఏత్థేవ పవిట్ఠాని. ఆధారకసఙ్ఖేపగమనతో హి

పట్టాయ ఛిద్దం విద్ధమ్పి అవిద్ధమ్పి వట్టతియేవ.

౩౫. "న , భిక్ఖవే, ఏకభాజనే భుఞ్జితబ్బం, యో భుఞ్జేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి(చూళవ॰ ౨౬౪) ఆదివచనతో న ఏకభాజనే భుఞ్జితబ్బం, న ఏకథాలకే పాతబ్బం. సచే పన ఏకో భిక్ఖు భాజనతో ఫలం వా పూపం వా గహేత్వా గచ్ఛతి, తస్మిం అపగతే ఇతరస్స సేసకం భుఞ్జితుం వట్టతి, ఇతరస్సపి తస్మిం ఖీణే పున గహేతుం వట్టతి.

"న, భిక్ఖవే, ఏకమఞ్చే తువట్టితబ్బం, యో తువట్టేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి(చూళవ॰ ౨౬౪) ఆదివచనతో న ఏకమఞ్చే నిపజ్జితబ్బం, న ఏకత్థరణే నిపజ్జితబ్బం. వవత్థానం పన దస్సేత్వా మజ్ఝే కాసావం వా కత్తరయట్ఠిం వా అన్తమసో కాయబన్ధనమ్పి ఠపేత్వా నిపజ్జన్తానం అనాపత్తి. ఏకపావురణేహి ఏకత్థరణపావురణేహి చ న నిపజ్జితబ్బం. ఏకం అత్థరణఞ్చేవ పావురణఞ్చ ఏతేసన్తి ఏకత్థరణపావురణా. సంహారిమానం పావారత్థరణకటసారకాదీనం ఏకం అన్తం అత్థరిత్వా ఏకం పారుపిత్వా నిపజ్జన్తానమేతం అధివచనం.

౩౬. "న, భిక్ఖవే, చేలప్పటికా అక్కమితబ్బా, యో అక్కమేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౬౮) వచనతో న చేలసన్థారో అక్కమితబ్బో, "అనుజానామి, భిక్ఖవే, గిహీనం మఙ్గలత్థాయ యాచియమానేన చేలప్పటికం అక్కమితు"న్తి (చూళవ॰ ౨౬౮) వచనతో పన కాచి ఇత్థీ (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౨౬౮) అపగతగబ్భా వా హోతి గరుగబ్భా వా, ఏవరూపేసు ఠానేసు మఙ్గలత్థాయ యాచియమానేన అక్కమితుం వట్టతి. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, ధోతపాదకం అక్కమితు"న్తి (చూళవ॰ ౨౬౮) వచనతో పాదధోవనట్ఠానే ధోతేహి పాదేహి అక్కమనత్థాయ అత్థతపచ్చత్థరణం అక్కమితుం వట్టతి.

౩౭. "న, భిక్ఖవే, కతకం పరిభుఞ్జితబ్బం, యో పరిభుఞ్జేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౬౯) వచనతో కతకం న వట్టతి. **కతకం** నామ పదుమకణ్ణికాకారం పాదఘంసనత్థం కణ్టకే ఉట్ఠాపేత్వా కతం. తం వట్టం వా హోతు చతురస్సాదిభేదం వా, బాహులికానుయోగత్తా పటిక్ఖిత్తమేవ, నేవ పటిగ్గహేతుం, న పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, తిస్సో పాదఘంసనియో సక్ఖరం కథలం సముద్దఫేణక"న్తి (చూళవ॰ ౨౬౯) వచనతో సక్ఖరాదీహి పాదఘంసనం వట్టతి. **సక్ఖరా**తి పాసాణో వుచ్చతి, పాసాణఫేణకోపి వట్టతియేవ.

౩౮. "న , భిక్ఖవే, చామరిబీజనీ ధారేతబ్బా, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౬౯) వచనతో చామరివాలేహి కతబీజనీ న వట్టతి. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, మకసబీజనిం. అనుజానామి భిక్ఖవే తిస్సో బీజనియో వాకమయం ఉసీరమయం మోరపిఞ్ఛమయం. అనుజానామి, భిక్ఖవే, విధూపనఞ్చ తాలవణ్టఞ్చా"తి (చూళవ॰ ౨౬౯) వచనతో మకసబీజనీఆది వట్టతి. తత్థ **విధూపన**న్తి బీజనీ వుచ్చతి. **తాలవణ్టం** పన తాలపణ్ణేహి వా కతం హోతు వేళుదన్తవిలీవేహి వా మోరపిఞ్ఛేహి వా చమ్మవికతీహి వా, సబ్బం వట్టతి. **మకసబీజనీ** దన్తమయవిసాణమయదణ్డకాపి వట్టతి. వాకమయబీజనియా కేతకపారోహకున్తాలపణ్ణాదిమయాపి సఙ్గహితా.

౩౯. "న, భిక్ఖవే, ఛత్తం ధారేతబ్బం, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, గిలానస్స ఛత్త"న్తి (చూళవ॰ ౨౭౦) వచనతో అగిలానేన ఛత్తం న ధారేతబ్బం. యస్స పన కాయడాహో వా పిత్తకోపో వా హోతి చక్ఖు వా దుబ్బలం, అఞ్ఞో వా కోచి ఆబాధో వినా ఛత్తేన ఉప్పజ్జతి, తస్స గామే వా అరఞ్ఞే వా ఛత్తం వట్టతి. వస్సే పన

చీవరగుత్తత్థమ్పి వాళమిగచోరభయేసు అత్తగుత్తత్థమ్పి వట్టతి, ఏకపణ్ణచ్ఛత్తం పన సబ్బత్థేవ వట్టతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, అగిలానేనపి ఆరామే ఆరామూపచారే ఛత్తం ధారేతు”న్తి (చూళవ. ౨౭౦) వచనతో పన అగిలానస్సపి ఆరామఆరామూపచారేసు ఛత్తం ధారేతుం వట్టతి.

౪౦. “న, భిక్ఖవే, దీఘా నఖా ధారేతబ్బా, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి , భిక్ఖవే, మంసప్పమాణేన నఖం ఛిన్దితు”న్తి (చూళవ. ౨౬౪) వచనతో దీఘా నఖా ఛిన్దితబ్బా. “న, భిక్ఖవే, వీసతిమట్ఠం కారాపేతబ్బం, యో కారాపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, మలమత్తం అపకడ్ఢితు”న్తి (చూళవ. ౨౬౪) వచనతో వీసతిపి నఖే లిఖితమట్ఠే కారాపేతుం న వట్టతి, నఖతో మలమత్తం పన అపకడ్ఢితుం వట్టతి.

“న, భిక్ఖవే, సమ్బాధే లోమం సంహరాపేతబ్బం, యో సంహరాపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆబాధపచ్చయా సమ్బాధే లోమం సంహరాపేతు”న్తి (చూళవ. ౨౭౫) వచనతో గణ్డవణాదిఆబాధం వినా సమ్బాధే లోమం సంహరాపేతుం న వట్టతి. “న, భిక్ఖవే, దీఘం నాసికాలోమం ధారేతబ్బం, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౭౫) వచనతో సణ్డాసేన నాసికాలోమం సంహరాపేతుం వట్టతి. సక్ఖరాదీహి నాసికాలోమం గాహాపనేపి ఆపత్తి నత్థి, అనురక్ఖణత్థం పన “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సణ్డాస”న్తి (చూళవ. ౨౭౫) సణ్డాసో అనుఞ్ఞాతో. “న, భిక్ఖవే, పలితం గాహాపేతబ్బం, యో గాహాపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౭౫) వచనతో పలితం గాహాపేతుం న వట్టతి. యం పన భముకాయ వా నలాటే వా దాఠికాయ వా ఉగ్గన్త్వా బీభచ్ఛం హుత్వా ఠితం, తాదిసం లోమం పలితం వా అపలితం వా గాహాపేతుం వట్టతి.

౪౧. “న, భిక్ఖవే, అకాయబన్ధనేన గామో పవిసితబ్బో, యో పవిసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౭౮) వచనతో అకాయబన్ధనేన గామో న పవిసితబ్బో, అబన్ధిత్వా నిక్ఖమన్తేన యత్థ సరతి, తత్థ బన్ధితబ్బం. “ఆసనసాలాయ బన్ధిస్సామీ”తి గన్తుం వట్టతి, సరిత్వా యావ న బన్ధతి, న తావ పిణ్డాయ చరితబ్బం.

౪౨. “న, భిక్ఖవే, గిహినివత్థం నివాసేతబ్బం, యో నివాసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి(చూళవ. ౨౮౦) ఆదివచనతో హత్థిసోణ్డాదివసేన గిహినివత్థం న నివాసేతబ్బం, సేతపటపారుతాదివసేన న గిహిపారుతం పారుపితబ్బం, మల్లకమ్మకరాదయో వియ కచ్ఛం బన్ధిత్వా న నివాసేతబ్బం. ఏవం నివాసేతుం గిలానస్సపి మగ్గప్పటిపన్నస్సపి న వట్టతి. యమ్పి మగ్గం గచ్ఛన్తా ఏకం వా ద్వే వా కోణే ఉక్ఖిపిత్వా అన్తరవాసకస్స ఉపరి లగ్గన్తి, అన్తో వా ఏకం కాసావం తథా నివాసేత్వా బహి అపరం నివాసేన్తి, సబ్బం న వట్టతి. గిలానో పన అన్తోకాసావస్స ఓవట్టికం దస్సేత్వా అపరం ఉపరి నివాసేతుం లభతి, అగిలానేన ద్వే నివాసేన్తేన సగుణం కత్వా నివాసేతబ్బాని.

౪౩. “న , భిక్ఖవే, ఉభతోకాజం హరితబ్బం, యో హరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౮౧) వచనతో ఉభతోకాజం హరితుం న వట్టతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఏకతోకాజం అన్తరాకాజం సీసభారం ఖన్ధభారం కటిభారం ఓలమ్బక”న్తి వచనతో ఏకతోకాజాదిం హరితుం వట్టతి.

౪౪. “న, భిక్ఖవే, దీఘం దన్తకట్ఠం ఖాదితబ్బం, యో ఖాదేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౮౨) వచనతో న దీఘం దన్తకట్ఠం ఖాదితబ్బం. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, అట్ఠఙ్గులపరమం దన్తకట్ఠం. అనుజానామి, భిక్ఖవే, చతురఙ్గులపచ్ఛిమం దన్తకట్ఠ”న్తి (చూళవ. ౨౮౨) వచనతో మనుస్సానం పమాణఙ్గులేన అట్ఠఙ్గులపరమం చతురఙ్గులపచ్ఛిమఞ్చ దన్తకట్ఠం ఖాదితబ్బం.

౪౫. “న, భిక్ఖవే, రుక్ఖో అభిరుహితబ్బో, యో అభిరుహేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, సతి కరణీయే పోరిసం రుక్ఖం అభిరుహితుం ఆపదాసు యావదత్థ”న్తి (చూళవ. ౨౮౪) వచనతో న రుక్ఖం అభిరుహితబ్బం, సుక్ఖకట్ఠగహణాదికిచ్చే పన సతి పురిసప్పమాణం అభిరుహితుం వట్టతి. **ఆపదాసూ**తి వాళమిగాదయో వా దిస్వా మగ్గమూళ్హో వా దిసా ఓలోకేతుకామో హుత్వా దవడాహం వా ఉదకోఘం వా ఆగచ్ఛన్తం దిస్వా అతిఉచ్చమ్పి రుక్ఖం ఆరోహితుం వట్టతి.

౪౬. “న, భిక్ఖవే, బుద్ధవచనం ఛన్దసో ఆరోపేతబ్బం, యో ఆరోపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, సకాయ నిరుత్తియా బుద్ధవచనం పరియాపుణితు”న్తి (చూళవ. ౨౮౫) వచనతో వేదం వియ బుద్ధవచనం సక్కటభాసాయ వాచనామగ్గం ఆరోచేతుం న వట్టతి, సకాయ పన మాగధికాయ నిరుత్తియా పరియాపుణితబ్బం.

౪౭. “న, భిక్ఖవే, లోకాయతం పరియాపుణితబ్బం, యో పరియాపుణేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి(చఊళవ. ౨౮౬) ఆదివచనతో లోకాయతసఙ్ఖాతం “సబ్బం ఉచ్ఛిట్ఠం, సబ్బం అనుచ్ఛిట్ఠం, సేతో కాకో, కాళో బకో ఇమినా చ ఇమినా చ కారణేనా”తి ఏవమాదినిరత్థకకారణపటిసంయుత్తం తిత్థియసత్థం నేవ పరియాపుణితబ్బం, న పరస్స వాచేతబ్బం. న చ తిరచ్ఛానవిజ్జా పరియాపుణితబ్బా, న పరస్స వాచేతబ్బా.

౪౮. “న, భిక్ఖవే, ఖిపితే ‘జీవా’తి వత్తబ్బో, యో వదేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి , భిక్ఖవే, గిహీనం ‘జీవథ భన్తే’తి వుచ్చమానేన ‘చిరం జీవా’తి వత్తు”న్తి (చూళవ. ౨౮౮) వచనతో ఖిపితే “జీవా”తి న వత్తబ్బం, గిహినా పన “జీవథా”తి వుచ్చమానేన “చిరం జీవా”తి వత్తుం వట్టతి.

౪౯. “న, భిక్ఖవే, లసుణం ఖాదితబ్బం, యో ఖాదేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆబాధపచ్చయా లసుణం ఖాదితు”న్తి (చూళవ. ౨౮౯) వచనతో ఆబాధం వినా లసుణం ఖాదితుం న వట్టతి, సూపసమ్పాకాదీసు (పాచి. అట్ఠ. ౭౯౭) పక్ఖిత్తం పన వట్టతి. తఞ్హి పచ్చమానేసు ముగ్గసూపాదీసు వా మచ్ఛమంసవికతియా వా తేలే వా బదరసాళవాదీసు వా అమ్బిలసాకాదీసు వా ఉత్తరిభఙ్గేసు వా యత్థ కత్థచి అన్తమసో యాగుభత్తేపి పక్ఖిత్తం వట్టతి.

౫౦. “న, భిక్ఖవే, అధోతేహి పాదేహి సేనాసనం అక్కమితబ్బం, యో అక్కమేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౩౨౪) వచనతో అధోతేహి పాదేహి మఞ్చపీఠాదిసేనాసనం పరికమ్మకతా వా భూమి న అక్కమితబ్బా. “న, భిక్ఖవే, అల్లేహి పాదేహి సేనాసనం అక్కమితబ్బం, యో అక్కమేయ్య ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౩౨౪) వచనతో యేహి (చూళవ. అట్ఠ. ౩౨౪) అక్కన్తట్ఠానే ఉదకం పఞ్ఞాయతి, ఏవరూపేహి అల్లపాదేహి పరిభణ్డకతా భూమి వా సేనాసనం వా న అక్కమితబ్బం. సచే పన ఉదకసినేహమత్తమేవ పఞ్ఞాయతి, న ఉదకం, వట్టతి. పాదపుఞ్ఛనిం పన అల్లపాదేహిపి

అక్కమితుం వట్టతియేవ. “న, భిక్ఖవే, సఉపాహనేన సేనాసనం అక్కమితబ్బం, యో అక్కమేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౩౨౪) వచనతో ధోతపాదేహి అక్కమితబ్బట్ఠానం సఉపాహనేన అక్కమితుం న వట్టతి.

“న, భిక్ఖవే, పరికమ్మకతాయ భూమియా నిట్ఠుభితబ్బం, యో నిట్ఠుభేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౩౨౪) వచనతో పరికమ్మకతాయ భూమియా న నిట్ఠుభితబ్బం. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఖేళమల్లక”న్తి (చూళవ॰ ౩౨౪) ఏవం అనుఞ్ఞాతే ఖేళమల్లకే నిట్ఠుభితబ్బం. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, చోళకేన పలివేఠేతు”న్తి (చూళవ॰ ౩౨౪) వచనతో సుధాభూమియా వా పరిభణ్డభూమియా వా మఞ్చపీఠం నిక్ఖిపన్తేన సచే తట్టికా వా కటసారకో వా నత్థి, చోళకేన మఞ్చపీఠానం పాదా వేఠేతబ్బా, తస్మిం అసతి పణ్ణమ్పి అత్థరితుం వట్టతి, కిఞ్చి అనత్థరిత్వా ఠపేన్తస్స పన దుక్కటం. యది పన తత్థ నేవాసికా అనత్థతాయ భూమియాపి ఠపేన్తి, అధోతపాదేహిపి వళఞ్జేన్తి, తథేవ వళఞ్జేతుం వట్టతి.

“న , భిక్ఖవే, పరికమ్మకతా భిత్తి అపస్సేతబ్బా, యో అపస్సేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ॰ ౩౨౪) వచనతో పరికమ్మకతా భిత్తి సేతభిత్తి వా హోతు చిత్తకమ్మకతా వా, న అపస్సేతబ్బా. న కేవలఞ్చ భిత్తిమేవ, ద్వారమ్పి వాతపానమ్పి అపస్సేనఫలకమ్పి పాసాణత్థమ్భమ్పి రుక్ఖత్థమ్భమ్పి చీవరేన వా యేన కేనచి అప్పటిచ్ఛాదేత్వా అపస్సేతుం న లభతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే , పచ్చత్థరిత్వా నిపజ్జితు”న్తి (చూళవ॰ ౩౨౫) వచనతో పన ధోతపాదేహి అక్కమితబ్బం, పరిభణ్డకతం భూమిం వా భూమత్థరణం సేనాసనం వా సఙ్ఘికమఞ్చపీఠం వా అత్తనో సన్తకేన పచ్చత్థరణేన పచ్చత్థరిత్వావ నిపజ్జితబ్బం. సచే నిద్దాయతోపి పచ్చత్థరణే సఙ్కుటితే కోచి సరీరావయవో మఞ్చం వా పీఠం వా ఫుసతి, ఆపత్తియేవ, లోమేసు పన ఫుసన్తేసు లోమగణనాయ ఆపత్తియో. పరిభోగసీసేన అపస్సయన్తస్సపి ఏసేవ నయో. హత్థతలపాదతలేహి పన ఫుసితుం అక్కమితుం వా వట్టతి, మఞ్చం వా పీఠం వా హరన్తస్స కాయే పటిహఞ్ఞతి, అనాపత్తి.

౨౧. “దసయిమే, భిక్ఖవే, అవన్దియా. పురేఉపసమ్పన్నేన పచ్ఛాఉపసమ్పన్నో అవన్దియో, అనుపసమ్పన్నో అవన్దియో, నానాసంవాసకో వుడ్ఢతరో అధమ్మవాదీ అవన్దియో, మాతుగామో అవన్దియో, పణ్డకో అవన్దియో, పారివాసికో అవన్దియో, మూలాయపటికస్సనారహో అవన్దియో, మానత్తారహో అవన్దియో, మానత్తచారికో అవన్దియో, అబ్భానారహో అవన్దియో”తి (చూళవ॰ ౩౧౨) వచనతో ఇమే దస అవన్దియాతి వేదితబ్బా.

“పచ్ఛాఉపసమ్పన్నేన పురేఉపసమ్పన్నో వన్దియో, నానాసంవాసకో వుడ్ఢతరో ధమ్మవాదీ వన్దియో, తథాగతో అరహం సమ్మాసమ్బుద్ధో వన్దియో”తి (చూళవ॰ ౩౧౨) – వచనతో ఇమే తయో వన్దితబ్బా.

౨౨. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, తీణి తూలాని రుక్ఖతూలం లతాతూలం పోటకీతూల”న్తి (చూళవ॰ ౨౯౭) వచనతో ఇమాని తీణి తూలాని కప్పియాని. తత్థ (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౨౯౭) **రుక్ఖతూల**న్తి సిమ్బలిరుక్ఖాదీనం యేసం కేసఞ్చి రుక్ఖానం తూలం. **లతాతూల**న్తి ఖీరవల్లిఆదీనం యాసం కాసఞ్చి వల్లీనం తూలం. **పోటకీతూల**న్తి పోటకీతిణాదీనం యేసం కేసఞ్చి తిణజాతికానం అన్తమసో ఉచ్ఛునళాదీనమ్పి తూలం. ఏతేహి తీహి సబ్బభూతగామా సఙ్గహితా హోన్తి. రుక్ఖవల్లితిణజాతియో హి ముఞ్చిత్వా అఞ్ఞో భూతగామో నామ నత్థి, తస్మా యస్స కస్సచి భూతగామస్స తూలం బిమ్బోహనే వట్టతి. భిసిం పన పాపుణిత్వా సబ్బమేతం అకప్పియతూలన్తి వుచ్చతి. న కేవలఞ్చ బిమ్బోహనే ఏతం తూలమేవ, హంసమోరాదీనం సబ్బసకుణానం సీహాదీనం సబ్బచతుప్పదానఞ్చ లోమమ్పి వట్టతి, పియఙ్గుపుప్ఫబకులపుప్ఫాదీనం పన యం కిఞ్చి

పుప్ఫం న వట్టతి. తమాలపత్తం సుద్ధమేవ న వట్టతి, మిస్సకం పన వట్టతి, భిసీనం అనుఞ్ఞాతం పఞ్చవిధం ఉణ్ణాదితూలమ్పి వట్టతి.

౨౩. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పఞ్చ భిసియో ఉణ్ణభిసిం చోళభిసిం వాకభిసిం తిణభిసిం పణ్ణభిసి”న్తి (చూళవ. ౨౯౭) వచనతో పఞ్చహి ఉణ్ణాదీహి పూరితా పఞ్చ భిసియో అనుఞ్ఞాతా. తూలగణనాయ హి ఏతాసం గణనా వుత్తా. తత్థ ఉణ్ణగ్గహణేన న కేవలం ఏళకలోమమేవ గహితం, ఠపేత్వా పన మనుస్సలోమం యం కిఞ్చి కప్పియాకప్పియమంసజాతీనం పక్ఖిచతుప్పదానం లోమం సబ్బం ఇధ ఉణ్ణగ్గహణేనేవ గహితం. తస్మా ఛన్నం చీవరానం ఛన్నం అనులోమచీవరానఞ్చ అఞ్ఞతరేన భిసిచ్ఛవిం కత్వా తం సబ్బం పక్ఖిపిత్వా భిసిం కాతుం వట్టతి. ఏళకలోమాని పన అపక్ఖిపిత్వా కమ్బలమేవ చతుగ్గుణం పఞ్చగుణం వా పక్ఖిపిత్వా కతాపి **ఉణ్ణభిసి**సఙ్ఖ్యమేవ గచ్ఛతి.

చోళభిసిఆదీసు యం కిఞ్చి నవచోళం వా పురాణచోళం వా సంహరిత్వా అన్తో పక్ఖిపిత్వా వా కతా చోళభిసి. యం కిఞ్చి వాకం పక్ఖిపిత్వా కతా **వాకభిసి**. యం కిఞ్చి తిణం పక్ఖిపిత్వా కతా **తిణభిసి**. అఞ్ఞత్ర సుద్ధతమాలపత్తా యం కిఞ్చి పణ్ణం పక్ఖిపిత్వా కతా **పణ్ణభిసీ**తి వేదితబ్బా. తమాలపత్తం పన అఞ్ఞేన మిస్సమేవ వట్టతి. సుద్ధం న వట్టతి. యం పనేతం ఉణ్ణాదిపఞ్చవిధం తూలం భిసియం వట్టతి, తం మసూరకేపి వట్టతీతి **కురున్దియం** వుత్తం. ఏతేన మసూరకం పరిభుఞ్జితుం వట్టతీతి సిద్ధం హోతి. భిసియా పమాణనియమో నత్థి, మఞ్చభిసి పీఠభిసి భూమత్థరణభిసి చఙ్కమనభిసి పాదపుఞ్ఛనభిసీతి ఏతాసం అనురూపతో సల్లక్ఖేత్వా అత్తనో రుచివసేన పమాణం కాతబ్బం. బిమ్బోహనం పన పమాణయుత్తమేవ వట్టతి.

౨౪. “న, భిక్ఖవే, అడ్ఢకాయికాని బిమ్బోహనాని ధారేతబ్బాని, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (చూళవ. ౨౯౭) యేసు కటితో పట్ఠాయ యావ సీసం ఉపదహన్తి, తాదిసాని ఉపడ్ఢకాయప్పమాణాని బిమ్బోహనాని పటిక్ఖిపిత్వా “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సీసప్పమాణం బిమ్బోహన”న్తి (చూళవ. ౨౯౭) సీసప్పమాణం అనుఞ్ఞాతం. **సీసప్పమాణం** నామ యస్స విత్థారతో తీసు కణ్ణేసు ద్విన్నం కణ్ణానం అన్తరం మినియమానం విదత్థి చేవ చతురఙ్గులఞ్చ హోతి, మజ్ఝట్ఠానం ముట్ఠిరతనం హోతి. “దీఘతో పన దియడ్ఢరతనం వా ద్విరతనం వా”తి **కురున్దియం** వుత్తం. అయం సీసప్పమాణస్స ఉక్కట్ఠపరిచ్ఛేదో, ఇతో ఉద్ధం న వట్టతి, హేట్ఠా వట్టతి . అగిలానస్స సీసూపధానఞ్చ పాదూపధానఞ్చాతి ద్వయమేవ వట్టతి, గిలానస్స బిమ్బోహనాని సన్థరిత్వా ఉపరి పచ్చత్థరణం దత్వా నిపజ్జితుమ్పి వట్టతి. “యాని పన భిసీనం అనుఞ్ఞాతాని పఞ్చ కప్పియతూలాని, తేహి బిమ్బోహనం మహన్తమ్పి వట్టతీ”తి ఫుస్సదేవత్థేరో ఆహ. వినయధరఉపతిస్సత్థేరో పన “బిమ్బోహనం కరిస్సామీతి కప్పియతూలం వా అకప్పియతూలం వా పక్ఖిపిత్వా కరోన్తస్స పమాణమేవ వట్టతీ”తి ఆహ.

౨౫. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆసన్దిక”న్తి (చూళవ. ౨౯౭) వచనతో చతురస్సపీఠసఙ్ఖాతో ఆసన్దికో వట్టతి, సో చ “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఉచ్చకమ్పి ఆసన్దిక”న్తి (చూళవ. ౨౯౭) వచనతో అట్ఠఙ్గులతో ఉచ్చపాదకోపి వట్టతి. ఏకతోభాగేన దీఘపీఠమేవ హి అట్ఠఙ్గులతో ఉచ్చపాదకం న వట్టతి, తస్మా చతురస్సపీఠం పమాణాతిక్కన్తమ్పి వట్టతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సత్తఙ్గ”న్తి (చూళవ. ౨౯౭) వచనతో తీసు దిసాసు అపస్సయం కత్వా కతమఞ్చోపి వట్టతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఉచ్చకమ్పి సత్తఙ్గ”న్తి (చూళవ. ౨౯౭) వచనతో అయమ్పి పమాణాతిక్కన్తో చ వట్టతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, భద్దపీఠ”న్తిఆదినా (చూళవ. ౨౯౭) పాళియం అనుఞ్ఞాతం వేత్తమయపీఠం పిలోతికాబద్ధపీఠం దారుపట్టికాయ ఉపరి పాదే

ఠపేత్వా భోజనఫలకం వియ కతం ఏళకపాదపీఠం ఆమలకాకారేన యోజితం బహుపాదకం ఆమణ్డకవట్టికపీఠం పలాలపీఠం ఫలకపీఠఞ్చ పాళియం అనాగతఞ్చ అఞ్ఞమ్పి యం కిఞ్చి దారుమయపీఠం వట్టతి.

"న, భిక్ఖవే, ఉచ్చే మఞ్చే సయితబ్బం, యో సయేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౨౯౭) వచనతో పమాణాతిక్కన్తే మఞ్చే సయన్తస్స దుక్కటం, తం పన కరోన్తస్స కారాపేన్తస్స చ ఛేదనకం పాచిత్తియం. అఞ్ఞేన కతం పటిలభిత్వా పరిభుఞ్జన్తేన ఛిన్దిత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. సచే న ఛిన్దితుకామో హోతి, భూమియం నిఖనిత్వా పమాణం ఉపరి దస్సేతి, ఉత్తానకం వా కత్వా పరిభుఞ్జతి, ఉక్ఖిపిత్వా తులాసఙ్ఘాటే ఠపేత్వా అట్టం కత్వా పరిభుఞ్జతి, వట్టతి. "న, భిక్ఖవే, ఉచ్చా మఞ్చపటిపాదకా ధారేతబ్బా, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, అట్ఠఙ్గులపరమం మఞ్చపటిపాదక"న్తి (చూళవ॰ ౨౯౭) వచనతో మనుస్సానం పమాణఙ్గులేన అట్ఠఙ్గులపరమోవ మఞ్చపటిపాదకో వట్టతి, తతో ఉద్ధం న వట్టతి.

౨౬. "న , భిక్ఖవే, ఉచ్చాసయనమహాసయనాని ధారేతబ్బాని, సేయ్యథిదం, ఆసన్ది పల్లఙ్కో గోనకో చిత్తకో పటికా పటలికా తూలికా వికతికా ఉద్దలోమి ఏకన్తలోమి కట్టిస్సం కోసేయ్యం కుత్తకం హత్థత్థరం అస్సత్థరం రథత్థరం అజినపవేణీ కదలిమిగపవరపచ్చత్థరణం సఉత్తరచ్ఛదం ఉభతోలోహితకూపధానం, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ॰ ౨౫౪) వచనతో ఉచ్చాసయనమహాసయనాని న వట్టన్తి. తత్థ (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౨౫౪) **ఉచ్చాసయనం** నామ పమాణాతిక్కన్తం మఞ్చం. **మహాసయనం** నామ అకప్పియత్థరణం. ఆసన్దిఆదీసు **ఆసన్దీ**తి పమాణాతిక్కన్తాసనం. **పల్లఙ్కో**తి పాదేసు వాళరూపాని ఠపేత్వా కతో. **గోనకో**తి దీఘలోమకో మహాకోజవో. చతురఙ్గులాధికాని కిర తస్స లోమాని. **చిత్తకో**తి రతనచిత్రఉణ్ణామయత్థరకో. **పటికా**తి ఉణ్ణామయో సేతత్థరకో. **పటలికా**తి ఘనపుప్ఫకో ఉణ్ణామయలోమత్థరకో, యో "ఆమలకపటో"తిపి వుచ్చతి. **తూలికా**తి పకతితూలికాయేవ. **వికతికా**తి సీహబ్యగ్ఘాదిరూపవిచిత్రో ఉణ్ణామయత్థరకో. **ఉద్దలోమీ**తి ఏకతో ఉగ్గతలోమం ఉణ్ణామయత్థరణం. **ఏకన్తలోమీ**తి ఉభతో ఉగ్గతలోమం ఉణ్ణామయత్థరణం. **కట్టిస్స**న్తి రతనపరిసిబ్బితం కోసేయ్యకట్టిస్సమయం పచ్చత్థరణం. **కోసేయ్య**న్తి రతనపరిసిబ్బితం కోసియసుత్తమయం పచ్చత్థరణం, సుద్ధకోసేయ్యం పన వట్టతి.

కుత్తకన్తి సోళసన్నం నాటకిత్థీనం ఠత్వా నచ్చనయోగ్గం ఉణ్ణామయత్థరణం. **హత్థత్థరఅస్సత్థరా** హత్థిఅస్సపిట్ఠీసు అత్థరణకఅత్థరణా ఏవ. రథత్థరేపి ఏసేవ నయో. **అజినపవేణీ**తి అజినచమ్మేహి మఞ్చప్పమాణేన సిబ్బిత్వా కతా పవేణీ. **కదలిమిగపవరపచ్చత్థరణ**న్తి కదలిమిగచమ్మం నామ అత్థి, తేన కతం పవరపచ్చత్థరణన్తి అత్థో. తం కిర సేతవత్థస్స ఉపరి కదలిమిగచమ్మం పత్థరిత్వా సిబ్బిత్వా కరోన్తి. **సఉత్తరచ్ఛద**న్తి సహ ఉత్తరచ్ఛదేన, ఉపరిబద్ధేన రత్తవితానేన సద్ధిన్తి అత్థో. సేతవితానమ్పి హేట్ఠా అకప్పియపచ్చత్థరణే సతి న వట్టతి, అసతి పన వట్టతి. **ఉభతోలోహితకూపధాన**న్తి సీసూపధానఞ్చ పాదూపధానఞ్చాతి మఞ్చస్స ఉభతోలోహితకూపధానం, ఏతం న కప్పతి. యం పన ఏకమేవ ఉపధానం ఉభోసు పస్సేసు రత్తం వా హోతు పదుమవణ్ణం వా విచిత్రం వా, సచే పమాణయుత్తం, వట్టతి, మహాఉపధానం పన పటిక్ఖిత్తం. గోనకాదీని (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౩౨౦) సఙ్ఘికవిహారే వా పుగ్గలికవిహారే వా మఞ్చపీఠకేసు అత్థరిత్వా పరిభుఞ్జితుం న వట్టన్తి, ధమ్మాసనే పన గిహివికతనీహారేన లబ్భన్తి, తత్రాపి నిపజ్జితుం న వట్టతి.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఠపేత్వా తీణి ఆసన్దిం పల్లఙ్కం తూలికం గిహివికతం అభినిసీదితుం, న త్వేవ అభినిపజ్జితు”న్తి (చూళవ॰ ౩౧౪) – వచనతో ఆసన్దాదిత్తయం ఠపేత్వా అవసేసేసు గోనకాదీసు గిహివికతేసు ధమ్మాసనే వా భత్తగ్గే వా అన్తరఘరే వా నిసీదితుం వట్టతి, నిపజ్జితుం న వట్టతి. తూలోనద్ధం పన మఞ్చపీఠం భత్తగ్గే అన్తరఘరేయేవ నిసీదితుం వట్టతి, తత్థాపి నిపజ్జితుం వట్టతి. తూలోనద్ధం పన మఞ్చపీఠం కారాపేన్తస్సపి ఉద్దాలనకం పాచిత్తియం.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఓనద్ధమఞ్చం ఓనద్ధపీఠ”న్తి (చూళవ॰ ౨౯౭) వచనతో పన చమ్మాదీహి ఓనద్ధం మఞ్చపీఠం వట్టతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పావారం. అనుజానామి, భిక్ఖవే, కోసేయ్యపావారం. అనుజానామి, భిక్ఖవే, కోజవం. అనుజానామి, భిక్ఖవే, కమ్బల”న్తి (మహావ॰ ౩౩౭-౩౩౮) – వచనతో పావారాదీని సఙ్ఘికాని వా హోన్తు పుగ్గలికాని వా, యథాసుఖం విహారే వా అన్తరఘరే వా యత్థ కత్థచి పరిభుఞ్జితుం వట్టన్తి. కోజవం పనేత్థ పకతికోజవమేవ వట్టతి, మహాపిట్ఠియకోజవం న వట్టతి.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, సబ్బం పాసాదపరిభోగ”న్తి (చూళవ॰ ౩౨౦) వచనతో సువణ్ణరజతాదివిచిత్రాని (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౩౨౦) కవాటాని మఞ్చపీఠాని తాలవణ్టాని సువణ్ణరజతయోని పానీయఘటపానీయసరావాని, యం కిఞ్చి చిత్తకమ్మకతం, సబ్బం సేనాసనపరిభోగే వట్టతి. “పాసాదస్స దాసిదాసం ఖేత్తవత్థుం గోమహింసం దేమా”తి వదన్తి, పాటేక్కం గహణకిచ్చం నత్థి, పాసాదే పటిగ్గహితే పటిగ్గహితమేవ హోతి.

“అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఏకపలాసికం ఉపాహనం… న, భిక్ఖవే, దిగుణా ఉపాహనా ధారేతబ్బా… న తిగుణా ఉపాహనా ధారేతబ్బా… న గుణఙ్గుణూపాహనా ధారేతబ్బా… యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ॰ ౨౪౫) – వచనతో ఏకపటలాయేవ ఉపాహనా వట్టతి, ద్విపటలా పన తిపటలా న వట్టతియేవ. **గుణఙ్గుణూపాహనా** (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౨౪౫) నామ చతుపటలతో పట్ఠాయ వుచ్చతి, సా పన మజ్ఝిమదేసేయేవ న వట్టతి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సబ్బపచ్చన్తిమేసు జనపదేసు గుణఙ్గుణూపాహన”న్తి (మహావ॰ ౨౫౯) – వచనతో పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు గుణఙ్గుణూపాహనా నవా వా హోతు పరిభుత్తా వా, వట్టతి. మజ్ఝిమదేసే పన “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఓముక్కం గుణఙ్గుణూపాహనం. న, భిక్ఖవే, నవా గుణఙ్గుణూపాహనా ధారేతబ్బా, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ॰ ౨౪౭) వచనతో పటిముఞ్చిత్వా అపనీతా పరిభుత్తాయేవ గుణఙ్గుణూపాహనా వట్టతి, అపరిభుత్తా పటిక్ఖిత్తాయేవ. ఏకపటలా పన పరిభుత్తా వా హోతు అపరిభుత్తా వా, సబ్బత్థ వట్టతి. ఏత్థ చ మనుస్సచమ్మం ఠపేత్వా యేన కేనచి చమ్మేన కతా ఉపాహనా వట్టతి. ఉపాహనకోసకసత్థకకోసకకుఞ్చికకోసకేసుపి ఏసేవ నయో.

“న , భిక్ఖవే, సబ్బనీలికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా… న సబ్బపీతికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా… న సబ్బలోహితికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా… న సబ్బమఞ్జిట్ఠికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా… న సబ్బకణ్హా ఉపాహనా ధారేతబ్బా… న సబ్బమహారఙ్గరత్తా ఉపాహనా ధారేతబ్బా. న సబ్బమహానామరత్తా ఉపాహనా ధారేతబ్బా, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ॰ ౨౪౬) – వచనతో సబ్బనీలికాది ఉపాహనా న వట్టతి. ఏత్థ చ **నీలికా** ఉమాపుప్ఫవణ్ణా హోతి. **పీతికా** కణికారపుప్ఫవణ్ణా… **లోహితికా** జయసుమనపుప్ఫవణ్ణా… **మఞ్జిట్ఠికా** మఞ్జిట్ఠవణ్ణా ఏవ… **కణ్హా** అద్దారిట్ఠకవణ్ణా… **మహారఙ్గరత్తా** సతపదిపిట్ఠివణ్ణా… **మహానామరత్తా** సమ్భిన్నవణ్ణా హోతి పణ్డుపలాసవణ్ణా. **కురున్దియం** పన

“పదుమపుప్ఫవణ్ణా”తి వుత్తం. ఏతాసు యం కిఞ్చి లభిత్వా రజనం చోళకేన పుఞ్ఛిత్వా వణ్ణం భిన్దిత్వా ధారేతుం వట్టతి, అప్పమత్తకేపి భిన్నే వట్టతియేవ.

“న, భిక్ఖవే, నీలకవద్ధికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న పీతకవద్ధికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న లోహితకవద్ధికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న మఞ్జిట్ఠికవద్ధికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న కణ్హవద్ధికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న మహారఙ్గరత్తవద్ధికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న మహానామరత్తవద్ధికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౨౪౬) – వచనతో యాసం వద్ధాయేవ నీలాదివణ్ణా హోన్తి, తాపి న వట్టన్తి, వణ్ణభేదం పన కత్వా ధారేతుం వట్టతి.

“న, భిక్ఖవే, ఖల్లకబద్ధా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న పుటబద్ధా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న పాలిగుణ్ఠిమా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న తూలపుణ్ణికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న తిత్తిరపత్తికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న మేణ్డవిసాణవద్ధికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న అజవిసాణవద్ధికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న విచ్ఛికాళికా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న మోరపిఞ్ఛపరిసిబ్బితా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న చిత్రా ఉపాహనా ధారేతబ్బా, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౨౪౬) – వచనతో ఖల్లకబద్ధాది ఉపాహనాపి న వట్టతి. తత్థ **ఖల్లకబద్ధా**తి పణ్హిపిధానత్థం తలే ఖల్లకం బన్ధిత్వా కతా. **పుటబద్ధా**తి యోనకఉపాహనా వుచ్చతి, యా యావ జఙ్ఘతో సబ్బపాదం పటిచ్ఛాదేతి. **పాలిగుణ్ఠిమా**తి పలిగుణ్ఠిత్వా కతా, ఉపరి పాదమత్తమేవ పటిచ్ఛాదేతి, న జఙ్ఘం. **తూలపుణ్ణికా**తి తూలపిచునా పూరేత్వా కతా. **తిత్తిరపత్తికా**తి తిత్తిరపత్తసదిసా విచిత్రబద్ధా. **మేణ్డవిసాణవద్ధికా**తి కణ్ణికట్ఠానే మేణ్డకసిఙ్గసణ్ఠానే వద్ధే యోజేత్వా కతా. **అజవిసాణవద్ధికా**దీసుపి ఏసేవ నయో, **విచ్ఛికాళికా**పి తత్థేవ విచ్ఛికనఙ్గుట్ఠసణ్ఠానే వద్ధే యోజేత్వా కతా. **మోరపిఞ్ఛపరిసిబ్బితా**తి తలేసు వా వద్ధేసు వా మోరపిఞ్ఛేహి సుత్తకసదిసేహి పరిసిబ్బితా. **చిత్రా**తి విచిత్రా. ఏతాసు యం కిఞ్చి లభిత్వా సచే తాని ఖల్లకాదీని అపనేత్వా సక్కా హోన్తి వళఞ్జితుం, వళఞ్జేతబ్బా. తేసు పన సతి వళఞ్జన్తస్స దుక్కటం.

“న, భిక్ఖవే, సీహచమ్మపరిక్ఖటా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న బ్యగ్ఘచమ్మపరిక్ఖటా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న దీపిచమ్మపరిక్ఖటా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న అజినచమ్మపరిక్ఖటా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న ఉద్దచమ్మపరిక్ఖటా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న మజ్జారచమ్మపరిక్ఖటా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న కాళకచమ్మపరిక్ఖటా ఉపాహనా ధారేతబ్బా... న లువకచమ్మపరిక్ఖటా ఉపాహనా ధారేతబ్బా, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౨౪౬) – వచనతో సీహచమ్మాదిపరిక్ఖటాపి ఉపాహనా న వట్టతి. తత్థ **సీహచమ్మపరిక్ఖటా** నామ పరియన్తేసు చీవరే అనువాతం వియ సీహచమ్మం యోజేత్వా కతా. ఏస నయో సబ్బత్థ. **లువకచమ్మపరిక్ఖటా**తి పక్ఖిబిళాలచమ్మపరిక్ఖటా. ఏతాసుపి యా కాచి తం చమ్మం అపనేత్వా ధారేతబ్బా.

“న, భిక్ఖవే, కట్ఠపాదుకా ధారేతబ్బా... న తాలపత్తపాదుకా... న వేళుపత్తపాదుకా, న తిణపాదుకా... న ముఞ్జపాదుకా, న పబ్బజపాదుకా... న హిన్తాలపాదుకా, న కమలపాదుకా... న కమ్బలపాదుకా... న సోవణ్ణపాదుకా... న రూపియమయా పాదుకా... న మణిమయా... న వేళురియమయా... న ఫలికమయా ... న కంసమయా... న కాచమయా... న తిపుమయా... న సీసమయా... న తమ్బలోహమయా... న కాచి సఙ్కమనీయా పాదుకా ధారేతబ్బా,

యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౨౫౦-౨౫౧) – వచనతో యేన కేనచి తిణేన వా అఞ్ఞేన వా కతా యా కాచి సఙ్కమనీయా పాదుకా న ధారేతబ్బా. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, తిస్సో పాదుకా ధువట్ఠానియా అసఙ్కమనీయాయో, వచ్చపాదుకం పస్సావపాదుకం ఆచమనపాదుక"న్తి (మహావ. ౨౫౧) – వచనతో పన భూమియం సుప్పతిట్ఠితా నిచ్చలా అసంహారియా వచ్చపాదుకాదీ తిస్సో పాదుకా పరిభుఞ్జితుం వట్టన్తి.

"న, భిక్ఖవే, సఉపాహనేన గామో పవిసితబ్బో, యో పవిసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౨౫౬) వచనతో సఉపాహనేన గామో న పవిసితబ్బో. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, గిలానేన భిక్ఖునా సఉపాహనేన గామం పవిసితు"న్తి (మహావ. ౨౫౬) వచనతో పన యస్స పాదా వా ఫాలితా పాదఖీలా వా ఆబాధో పాదా వా దుక్ఖా హోన్తి, యో న సక్కోతి అనుపాహనో గామం పవిసితుం, ఏవరూపేన గిలానేన సఉపాహనేన గామం పవిసితుం వట్టతి. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, అజ్ఝారామే ఉపాహనం ధారేతుం ఉక్కం పదీపం కత్తరదణ్డ"న్తి (మహావ. ౨౪౯) వచనతో అజ్ఝారామే అగిలానస్సపి ఉపాహనం ధారేతుం వట్టతి.

"న, భిక్ఖవే, ఆచరియేసు ఆచరియమత్తేసు ఉపజ్ఝాయేసు ఉపజ్ఝాయమత్తేసు అనుపాహనేసు చఙ్కమమానేసు సఉపాహనేన చఙ్కమితబ్బం, యో చఙ్కమేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౨౪౮) – వచనతో ఆచరియాదీసు అనుపాహనేసు చఙ్కమన్తేసు సఉపాహనేన న చఙ్కమితబ్బం. ఏత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౨౪౮) చ పబ్బజ్జాచరియో ఉపసమ్పదాచరియో నిస్సయాచరియో ఉద్దేసాచరియోతి ఇమే చత్తారోపి ఇధ **ఆచరియా** ఏవ. అవస్సికస్స ఛబ్బస్సో ఆచరియమత్తో. సో హి చతువస్సకాలే తం నిస్సాయ వచ్ఛతి. ఏవం ఏకవస్సస్స సత్తవస్సో, దువస్సస్స అట్ఠవస్సో, తివస్సస్స నవవస్సో, చతువస్సస్స దసవస్సోతి ఇమేపి **ఆచరియమత్తా** ఏవ. ఉపజ్ఝాయస్స సన్దిట్ఠసమ్భత్తా పన సహాయభిక్ఖూ, యే వా పన కేచి దసవస్సేహి మహన్తతరా, తే సబ్బేపి **ఉపజ్ఝాయమత్తా** నామ. ఏత్తకేసు భిక్ఖూసు అనుపాహనేసు చఙ్కమన్తేసు సఉపాహనస్స చఙ్కమతో ఆపత్తి.

"న , భిక్ఖవే, మహాచమ్మాని ధారేతబ్బాని సీహచమ్మం బ్యగ్ఘచమ్మం దీపిచమ్మం, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స". "న, భిక్ఖవే, గోచమ్మం ధారేతబ్బం, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స". "న, భిక్ఖవే, కిఞ్చి చమ్మం ధారేతబ్బం, యో ధారేయ్య, ఆపత్తిదుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౨౫౫) – వచనతో మజ్ఝిమదేసే సీహచమ్మాది యం కిఞ్చి చమ్మం గహేత్వా పరిహరితుం న వట్టతి. సీహచమ్మాదీనఞ్చ పరిహరణేయేవ పటిక్ఖేపో కతో. భూమత్థరణవసేన పన అఞ్ఞత్థ అనీహరన్తేన యం కిఞ్చి చమ్మం పరిభుఞ్జితుం వట్టతి.

"అనుజానామి, భిక్ఖవే, సబ్బపచ్చన్తిమేసు జనపదేసు చమ్మాని అత్థరణాని ఏళకచమ్మం అజచమ్మం మిగచమ్మ"న్తి (మహావ. ౨౫౯) వచనతో పన పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు యం కిఞ్చి (మహావ. అట్ఠ. ౨౫౯) ఏళకచమ్మఞ్చ అజచమ్మఞ్చ అత్థరిత్వా నిపజ్జితుం వా నిసీదితుం వా వట్టతి. మిగచమ్మే ఏణిమిగో వాతమిగో పసదమిగో కురుఙ్గమిగో మిగమాతుకో రోహితమిగోతి ఏతేసంయేవ చమ్మాని వట్టన్తి, అఞ్ఞేసం పన –

> మక్కటో కాళసీహో చ, సరభో కదలీమిగో;
> యే చ వాళమిగా కేచి, తేసం చమ్మం న వట్టతి.

తత్థ **వాళమిగాతి** సీహబ్యగ్ఘఅచ్ఛతరచ్ఛా. న కేవలఞ్చ ఏతేయేవ, యేసం వా పన చమ్మం వట్టతీతి వుత్తం, తే ఠపేత్వా అవసేసా అన్తమసో గోమహింససససబిళారాదయోపి సబ్బే ఇమస్మిం అత్థే “వాళమిగా”త్వేవ వేదితబ్బా. ఏతేసఞ్హి సబ్బేసం పన చమ్మం న వట్టతి.

“న, భిక్ఖవే, యానేన యాయితబ్బం, యో యాయేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, గిలానస్స యాన”న్తి (మహావ. ౨౫౩) వచనతో అగిలానేన భిక్ఖునా యానేన న గన్తబ్బం. కతరం పన యానం కప్పతి, కతరం న కప్పతీతి? “అనుజానామి, భిక్ఖవే, పురిసయుత్తం హత్థవట్టకం. అనుజానామి, భిక్ఖవే, సివికం పాటఙ్కి”న్తి (మహావ. ౨౫౩) వచనతో పురిసయుత్తం హత్థవట్టకం సివికా పాటఙ్కీ చ వట్టతి. ఏత్థ చ పురిసయుత్తం ఇత్థిసారథి వా హోతు పురిససారథి వా, వట్టతి, ధేనుయుత్తం పన న వట్టతి. హత్థవట్టకం పన ఇత్థియో వా వట్టేన్తు పురిసా వా, వట్టతియేవ.

౨౭. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, అహతానం దుస్సానం అహతకప్పానం దిగుణం సఙ్ఘాటిం ఏకచ్చియం ఉత్తరాసఙ్గం ఏకచ్చియం అన్తరవాసకం, ఉతుద్ధటానం దుస్సానం చతుగ్గుణం సఙ్ఘాటిం దిగుణం ఉత్తరాసఙ్గం దిగుణం అన్తరవాసకం, పంసుకూలే యావదత్థం, పాపణికే ఉస్సాహో కరణీయో”తి (మహావ. ౩౪౮) వచనతో అధోతానం (మహావ. అట్ఠ. ౩౪౮) ఏకవారం ధోతానఞ్చ వత్థానం దుపట్టా సఙ్ఘాటి కాతబ్బా, ఉత్తరాసఙ్గో అన్తరవాసకో చ ఏకపట్టో కాతబ్బో. ఉతుద్ధటానం పన హతవత్థానం పిలోతికానం సఙ్ఘాటి చతుగ్గుణా కాతబ్బా, ఉత్తరాసఙ్గో అన్తరవాసకో చ దుపట్టో కాతబ్బో, పంసుకూలే పన యథారుచి కాతబ్బం. అన్తరాపణతో పతితపిలోతికచీవరేపి ఉస్సాహో కరణీయో, పరియేసనా కాతబ్బా, పరిచ్ఛేదో పన నత్థి, పట్టసతమ్పి వట్టతి. సబ్బమిదం సాదియన్తస్స భిక్ఖునో వుత్తం. తీసు పన చీవరేసు ద్వే వా ఏకం వా ఛిన్దిత్వా కాతబ్బం. సచే నప్పహోతి, ఆగన్తుకపత్తం దాతబ్బం. ఆగన్తుకపత్తఞ్హి అప్పహోనకే అనుఞ్ఞాతం. వుత్తఞ్హేతం –

> “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ద్వే ఛిన్నకాని ఏకం అచ్ఛిన్నకన్తి. ద్వే ఛిన్నకాని ఏకం అచ్ఛిన్నకం నప్పహోతి. భగవతో ఏతమత్థం ఆరోచేసుం. అనుజానామి, భిక్ఖవే, ద్వే అచ్ఛిన్నకాని ఏకం ఛిన్నకన్తి. ద్వే అచ్ఛిన్నకాని ఏకం ఛిన్నకం నప్పహోతి. భగవతో ఏతమత్థం ఆరోచేసుం. అనుజానామి, భిక్ఖవే, అన్వాధికమ్పి ఆరోపేతుం. న చ, భిక్ఖవే, సబ్బం అచ్ఛిన్నకం ధారేతబ్బం, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౩౬౦).

తస్మా సచే పహోతి ఆగన్తుకపత్తం, న వట్టతి, ఛిన్దితబ్బమేవ.

“న, భిక్ఖవే, పోత్థకో నివాసేతబ్బో, యో నివాసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. న, భిక్ఖవే, సబ్బనీలకాని చీవరాని ధారేతబ్బాని... న సబ్బపీతకాని... న సబ్బలోహితకాని... న సబ్బమఞ్జిట్ఠకాని... న సబ్బకణ్హాని... న సబ్బమహారఙ్గరత్తాని... న సబ్బమహానామరత్తాని... న అచ్ఛిన్నదసాని... న దీఘదసాని... న పుప్ఫదసాని... న ఫలదసాని చీవరాని ధారేతబ్బాని... న కఞ్చుకం... న తిరీటకం... న వేఠనం ధారేతబ్బం, యో ధారేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౩౭౧-౩౭౨) – వచనతో పోత్థకాదీని న ధారేతబ్బాని. తత్థ (మహావ. అట్ఠ. ౩౭౧-౩౭౨) **పోత్థకోతి** మకచిమయో వుచ్చతి, అక్కదుస్సకదలిదుస్సఏరకదుస్సానిపి పోత్థకగతికానేవ. **సబ్బనీలకాదీని** రజనం ధోవిత్వా పున రజిత్వా ధారేతబ్బాని. న సక్కా చే హోన్తి ధోవితుం, పచ్చత్థరణాని వా కాతబ్బాని. తిపట్టచీవరస్స వా మజ్ఝే దాతబ్బాని. తేసం వణ్ణనానత్తం ఉపాహనాసు వుత్తనయమేవ. **అచ్ఛిన్నదసదీఘదసాని** దసా ఛిన్దిత్వా ధారేతబ్బాని. **కఞ్చుకం** లభిత్వా

ఫాలేత్వా రజిత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. **వేఠనే**పి ఏసేవ నయో. **తిరీటకం** పన రుక్ఖచ్ఛల్లిమయం, తం పాదపుఞ్ఛనిం కాతుం వట్టతి.

౨౹౮. "న, భిక్ఖవే, అధమ్మకమ్మం కాతబ్బం, యో కరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్స. అనుజానామి, భిక్ఖవే, అధమ్మకమ్మే కయిరమానే పటిక్కోసితు"న్తి (మహావ. ౧౫౪) వచనతో అధమ్మకమ్మం న కాతబ్బం, కయిరమానఞ్చ నివారేతబ్బం. నివారేన్తేహి చ "అనుజానామి, భిక్ఖవే, చతూహి పఞ్చహి పటిక్కోసితుం, ద్వీహి తీహి దిట్ఠిం ఆవికాతుం, ఏకేన అధిట్ఠాతుం 'న మేతం ఖమతీ'తి (మహావ. ౧౫౪) వచనతో యత్థ నివారేన్తస్స భిక్ఖునో ఉపద్దవం కరోన్తి, తత్థ ఏకకేన న నివారేతబ్బం. సచే చత్తారో పఞ్చ వా హోన్తి, నివారేతబ్బం. సచే పన ద్వే వా తయో వా హోన్తి, "అధమ్మకమ్మం ఇదం, న మేతం ఖమతీ"తి ఏవం అఞ్ఞస్స సన్తికే అత్తనో దిట్ఠి ఆవికాతబ్బా. సచే ఏకోవ హోతి, "న మేతం ఖమతీ"తి అధిట్ఠాతబ్బం. సబ్బఞ్చేతం తేసం అనుపద్దవత్థాయ వుత్తం.

౨౹౯. "న, భిక్ఖవే, అనోకాసకతో భిక్ఖు ఆపత్తియా చోదేతబ్బో, యో చోదేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౫౩) వచనతో చోదేన్తేన "కరోతు మే ఆయస్మా ఓకాసం, అహం తం వత్తుకామో"తి ఏవం ఓకాసం కారాపేత్వా చోదేతబ్బో. అధిప్పాయభేదో పనేత్థ వేదితబ్బో (మహావ. అట్ఠ. ౨.౩౯౮). అయఞ్హి అధిప్పాయో నామ చావనాధిప్పాయో అక్కోసాధిప్పాయో కమ్మాధిప్పాయో వుట్ఠానాధిప్పాయో ఉపోసథపవారణట్ఠపనాధిప్పాయో అనువిజ్జనాధిప్పాయో ధమ్మకథాధిప్పాయోతి అనేకవిధో. తత్థ పురిమేసు చతూసు అధిప్పాయేసు ఓకాసం అకారాపేన్తస్స దుక్కటం, ఓకాసం కారాపేత్వాపి సమ్ముఖా అమూలకేన పారాజికేన చోదేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో, అమూలకేన సఙ్ఘాదిసేసేన చోదేన్తస్స పాచిత్తియం, అమూలికాయ ఆచారవిపత్తియా చోదేన్తస్స దుక్కటం, అక్కోసాధిప్పాయేన వదన్తస్స పాచిత్తియం. అసమ్ముఖా పన సత్తహిపి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి వదన్తస్స దుక్కటం, అసమ్ముఖా ఏవ సత్తవిధమ్పి కమ్మం కరోన్తస్స దుక్కటమేవ. **కురున్దియం** పన "వుట్ఠానాధిప్పాయేన 'త్వం ఇమం నామ ఆపత్తిం ఆపన్నో, తం పటికరోహీ'తి వదన్తస్స ఓకాసకిచ్చం నత్థీ"తి వుత్తం. ఉపోసథపవారణం ఠపేన్తస్సపి ఓకాసకమ్మం నత్థి, ఠపనఖేత్తం పన జానితబ్బం "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అజ్జుపోసథో పన్నరసో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఉపోసథం కరే"తి.

ఏతస్మిఞ్హి **రే**-కారే అనతిక్కన్తేయేవ ఠపేతుం లబ్భతి, తతో పరం పన **య్య**-కారే పత్తే న లబ్భతి. ఏస నయో పవారణాయ.

అనువిజ్జకస్సపి ఓసటే వత్థుస్మిం "అత్థేతం తవా"తి అనువిజ్జనాధిప్పాయేన వదన్తస్స ఓకాసకమ్మం నత్థి. ధమ్మకథికస్సపి ధమ్మాసనే నిసీదిత్వా "యో ఇదఞ్చిదఞ్చ కరోతి, అయం భిక్ఖు అస్సమణో"తిఆదినా నయేన అనోదిస్స ధమ్మం కథేన్తస్స ఓకాసకమ్మం నత్థి. సచే పన ఓదిస్స నియమేత్వా "అసుకో చ అసుకో చ అస్సమణో అనుపాసకో"తి కథేతి, ధమ్మాసనతో ఓరోహిత్వా ఆపత్తిం దేసేత్వా గన్తబ్బం. "న, భిక్ఖవే, సుద్ధానం భిక్ఖూనం అనాపత్తికానం అవత్థుస్మిం అకారణే ఓకాసో కారాపేతబ్బో, యో కారాపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౫౩) వచనతో సుద్ధానం భిక్ఖూనం అకారణే వత్థుస్మిం ఓకాసో న కారేతబ్బో. "అనుజానామి, భిక్ఖవే, పుగ్గలం తులయిత్వా ఓకాసం కాతు"న్తి (మహావ. ౧౫౩) వచనతో "భూతమేవ ను ఖో ఆపత్తిం వదతి, అభూత"న్తి ఏవం ఉపపరిక్ఖిత్వా ఓకాసో కాతబ్బో.

౬౦. “న, భిక్ఖవే, సద్ధాదేయ్యం వినిపాతేతబ్బం, యో వినిపాతేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౩౬౧) వచనతో సద్ధాదేయ్యం న వినిపాతేతబ్బం. ఠపేత్వా మాతాపితరో (మహావ. అట్ఠ. ౩౬౧) సేసఞాతీనం దేన్తోపి వినిపాతేతియేవ, మాతాపితరో పన రజ్జే ఠితాపి పత్థయన్తి, దాతబ్బం.

౬౧. “న , భిక్ఖవే, సన్తరుత్తరేన గామో పవిసితబ్బో, యో పవిసేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౩౬౨) వచనతో సన్తరుత్తరేన గామో న పవిసితబ్బో.

౬౨. “పఞ్చిమే, భిక్ఖవే, పచ్చయా సఙ్ఘాటియా నిక్ఖేపాయ. గిలానో వా హోతి, వస్సికసఙ్కేతం వా హోతి, నదీపారగతం వా హోతి, అగ్గళగుత్తివిహారో వా హోతి, అత్థతకథినం వా హోతి. ఇమే ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ పచ్చయా సఙ్ఘాటియా నిక్ఖేపాయా”తి (మహావ. ౩౬౨) – వచనతో పన గహేత్వా గన్తుం అసమత్థో గిలానో వా హోతి, వస్సికసఙ్కేతాదీసు వా అఞ్ఞతరం కారణం, ఏవరూపేసు పచ్చయేసు సఙ్ఘాటిం అగ్గళగుత్తివిహారే ఠపేత్వా సన్తరుత్తరేన గన్తుం వట్టతి. సబ్బేస్వేవ హి ఏతేసు గిలానవస్సికసఙ్కేతనదీపారగమనఅత్థతకథినభావేసు అగ్గళగుత్తియేవ పమాణం, గుత్తే ఏవ విహారే నిక్ఖిపిత్వా బహి గన్తుం వట్టతి, నాగుత్తే. ఆరఞ్ఞకస్స పన విహారో న సుగుత్తో హోతి, తేన భణ్డుక్ఖలికాయ పక్ఖిపిత్వా పాసాణసుసిరరుక్ఖసుసిరాదీసు సుపటిచ్ఛన్నేసు ఠపేత్వా గన్తబ్బం. ఉత్తరాసఙ్గఅన్తరవాసకానం నిక్ఖేపేపి ఇమేయేవ పఞ్చ పచ్చయా వేదితబ్బా.

౬౩. “న, భిక్ఖవే, సమ్బాధస్స సామన్తా ద్వఙ్గులా సత్థకమ్మం వా వత్థికమ్మం వా కారాపేతబ్బం, యో కారాపేయ్య, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్సా”తి (మహావ. ౨౭౯) వచనతో యథాపరిచ్ఛిన్నే ఓకాసే (మహావ. అట్ఠ. ౨౭౯) యేన కేనచి సత్థేన వా సూచియా వా కణ్టకేన వా సత్తికాయ వా పాసాణసక్ఖలికాయ వా నఖేన వా ఛిన్దనం వా ఫాలనం వా విజ్ఝనం వా లేఖనం వా న కాతబ్బం, సబ్బఞ్హేతం సత్థకమ్మమేవ హోతి. యేన కేనచి పన చమ్మేన వా వత్థేన వా వత్థిపీళనమ్పి న కాతబ్బం, సబ్బఞ్హేతం వత్థికమ్మమేవ హోతి. ఏత్థ చ “**సమ్బాధస్స సామన్తా ద్వఙ్గులా**”తి ఇదం సత్థకమ్మంయేవ సన్ధాయ వుత్తం, వత్థికమ్మం పన సమ్బాధేయేవ పటిక్ఖిత్తం. తత్థ పన ఖారం వా దాతుం యేన కేనచి రజ్జుకేన వా బన్ధితుం వట్టతి, యది తేన ఛిజ్జతి, సుచ్ఛిన్నం. అణ్డవుడ్ఢిరోగేపి సత్థకమ్మం న వట్టతి, తస్మా “అణ్డం ఫాలేత్వా బీజాని ఉద్ధరిత్వా అరోగం కరిస్సామీ”తి న కాతబ్బం, అగ్గితాపనభేసజ్జలేపనేసు పన పటిక్ఖేపో నత్థి. వచ్చమగ్గే భేసజ్జమక్ఖితా ఆదానవట్టి వా వేళునాళికా వా వట్టతి, యాయ ఖారకమ్మం వా కరోన్తి, తేలం వా పవేసేన్తి.

౬౪. “న, భిక్ఖవే, నహాపితపుబ్బేన ఖురభణ్డం పరిహరితబ్బం, యో పరిహరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౩౦౩) వచనతో నహాపితపుబ్బేన (మహావ. అట్ఠ. ౩౦౩) ఖురభణ్డం గహేత్వా పరిహరితుం న వట్టతి, అఞ్ఞస్స సన్తకేన పన కేసే ఛేదేతుం వట్టతి. సచే వేతనం గహేత్వా ఛిన్దతి, న వట్టతి. యో అనహాపితపుబ్బో, తస్సేవ పరిహరితుం వట్టతి, తం వా అఞ్ఞం వా గహేత్వా కేసే ఛేదేతుమ్పి వట్టతి.

౬౫. “సఙ్ఘికాని , భిక్ఖవే, బీజాని పుగ్గలికాయ భూమియా రోపితాని భాగం దత్వా పరిభుఞ్జితబ్బాని. పుగ్గలికాని బీజాని సఙ్ఘికాయ భూమియా రోపితాని భాగం దత్వా పరిభుఞ్జితబ్బానీ”తి (మహావ. ౩౦౪) – వచనతో పుగ్గలికాయ భూమియా సఙ్ఘికేసు బీజేసు రోపితేసు సఙ్ఘికాయ భూమియా వా పుగ్గలికేసు బీజేసు రోపితేసు దసమభాగం దత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. ఇదం కిర జమ్బుదీపే పోరాణకచారిత్తం, తస్మా దస కోట్ఠాసే కత్వా ఏకో కోట్ఠాసో భూమిసామికానం దాతబ్బో.

౬౬. “సన్తి, భిక్ఖవే, మగ్గా కన్తారా అప్పోదకా అప్పభక్ఖా, న సుకరా అపాథేయ్యేన గన్తుం. అనుజానామి, భిక్ఖవే, పాథేయ్యం పరియేసితుం. తణ్డులో తణ్డులత్థికేన, ముగ్గో ముగ్గత్థికేన, మాసో మాసత్థికేన, లోణం లోణత్థికేన, గుళో గుళత్థికేన, తేలం తేలత్థికేన, సప్పి సప్పిత్థికేనా”తి (మహావ. ౨౯౯) – వచనతో తాదిసం కన్తారం నిత్థరన్తేన పాథేయ్యం పరియేసితుం వట్టతి. కథం పన పరియేసితబ్బన్తి? సచే (మహావ. అట్ఠ. ౨౯౯) కేచిసయమేవ ఞత్వా దేన్తి, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే దేన్తి, ఞాతిపవారితట్ఠానతో వా భిక్ఖాచారవత్తేన వా పరియేసితబ్బం. తథా అలభన్తేన అఞ్ఞాతికఅప్పవారితట్ఠానతో యాచిత్వాపి గహేతబ్బం. ఏకదివసేన గమనీయే మగ్గే ఏకభత్తత్థాయ పరియేసితబ్బం. దీఘే అద్ధానే యత్తకేన కన్తారం నిత్థరతి, తత్తకం పరియేసితబ్బం.

౬౭. “యం, భిక్ఖవే, మయా ‘ఇదం న కప్పతీ’తి అప్పటిక్ఖిత్తం, తఞ్చే అకప్పియం అనులోమేతి, కప్పియం పటిబాహతి, తం వో న కప్పతి. యం, భిక్ఖవే, మయా ‘ఇదం న కప్పతీ’తి అప్పటిక్ఖిత్తం, తఞ్చే కప్పియం అనులోమేతి, అకప్పియం పటిబాహతి, తం వో కప్పతి. యం, భిక్ఖవే, మయా ‘ఇదం కప్పతీ’తి అననుఞ్ఞాతం, తఞ్చే అకప్పియం అనులోమేతి, కప్పియం పటిబాహతి, తం వో న కప్పతి. యం, భిక్ఖవే, మయా ‘ఇదం కప్పతీ’తి అననుఞ్ఞాతం, తఞ్చే కప్పియం అనులోమేతి, అకప్పియం పటిబాహతి, తం వో కప్పతీ”తి (మహావ. ౩౦౫) – ఇమే చత్తారో మహాపదేసే భగవా భిక్ఖూనం నయగ్గహణత్థాయ ఆహ. తత్థ ధమ్మసఙ్గాహకత్థేరా సుత్తం గహేత్వా పరిమద్దన్తా ఇదం అద్దసంసు. “ఠపేత్వా ధఞ్ఞఫలరస”న్తి సత్త ధఞ్ఞరసాని “పచ్ఛాభత్తం న కప్పతీ”తి పటిక్ఖిత్తాని . తాలనాళికేరపనసలబుజఅలాబుకుమ్భణ్డపుస్సఫలతిపుసఫలఏళాలుకాని నవ మహాఫలాని సబ్బఞ్చ అపరణ్ణం ధఞ్ఞగతికమేవ. తం కిఞ్చాపి న పటిక్ఖిత్తం , అథ ఖో అకప్పియం అనులోమేతి, తస్మా పచ్ఛాభత్తం న కప్పతి. అట్ఠ పానాని అనుఞ్ఞాతాని, అవసేసాని వేత్తతిన్తిణికమాతులుఙ్గకపిట్ఠకోసమ్బకరమన్దాదిఖుద్దకఫలపానాని అట్ఠపానగతికానేవ. తాని కిఞ్చాపి న అనుఞ్ఞాతాని, అథ ఖో కప్పియం అనులోమేన్తి, తస్మా కప్పన్తి. ఠపేత్వా హి సానులోమం ధఞ్ఞఫలరసం అఞ్ఞం ఫలపానం నామ అకప్పియం నత్థి, సబ్బం యామకాలికంయేవాతి **కురున్దియం** వుత్తం.

భగవతా – “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఛ చీవరాని ఖోమం కప్పాసికం కోసేయ్యం కమ్బలం సాణం భఙ్గ”న్తి (మహావ. ౩౩౯) ఛ చీవరాని అనుఞ్ఞాతాని, ధమ్మసఙ్గాహకత్థేరేహి తేసం అనులోమాని దుకూలం పత్తుణ్ణం చీనపట్టం సోమారపట్టం ఇద్ధిమయం దేవదత్తియన్తి అపరాని ఛ అనుఞ్ఞాతాని. తత్థ **పత్తుణ్ణ**న్తి పత్తుణ్ణదేసే పాణకేహి సఞ్జాతవత్థం. ద్వే పటాని దేసనామేనేవ వుత్తాని. తీణి కోసేయ్యస్స అనులోమాని, దుకూలం సాణస్స, ఇతరాని ద్వే కప్పాసికస్స వా సబ్బేసం వా.

భగవతా ఏకాదస పత్తే పటిక్ఖిపిత్వా ద్వే పత్తా అనుఞ్ఞాతా లోహపత్తో చ మత్తికాపత్తో చ. లోహథాలకం మత్తికాథాలకం తమ్బలోహథాలకన్తి తేసంయేవ అనులోమాని. భగవతా తయో తుమ్బా అనుఞ్ఞాతా లోహతుమ్బో కట్ఠతుమ్బో ఫలతుమ్బోతి. కుణ్డికా కఞ్చనకో ఉదకతుమ్బోతి తేసంయేవ అనులోమాని. **కురున్దియం** పన “పానీయసఙ్ఖపానీయసరావకానం ఏతే అనులోమా”తి వుత్తం. పట్టికా సూకరన్తన్తి ద్వే కాయబన్ధనాని అనుఞ్ఞాతాని. దుస్సపట్టేన రజ్జుకేన చ కతకాయబన్ధనాని తేసంయేవ అనులోమాని. సేతచ్ఛత్తం కిలఞ్జచ్ఛత్తం పణ్ణచ్ఛత్తన్తి తీణి ఛత్తాని అనుఞ్ఞాతాని. ఏకపణ్ణచ్ఛత్తం తేసంయేవ అనులోమన్తి ఇమినా నయేన పాళిఞ్చ అట్ఠకథఞ్చ అనుపేక్ఖిత్వా అఞ్ఞానిపి కప్పియాకప్పియానం అనులోమాని వినయధరేన వేదితబ్బాని.

౬౮. వినయధరో (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౪౩౮) చ పుగ్గలో వినయపరియత్తిమూలకే పఞ్చానిసంసే ఛానిసంసే సత్తానిసంసే అట్ఠానిసంసే నవానిసంసే దసానిసంసే ఏకాదసానిసంసే లభతి. కతమే పఞ్చానిసంసే లభతి? అత్తనో సీలక్ఖన్ధగుత్తిఆదికే. వుత్తఞ్హేతం –

"పఞ్చిమే, భిక్ఖవే, ఆనిసంసా వినయధరే పుగ్గలే. అత్తనో సీలక్ఖన్ధో సుగుత్తో హోతి సురక్ఖితో, కుక్కుచ్చపకతానం పటిసరణం హోతి, విసారదో సఙ్ఘమజ్ఝే వోహరతి, పచ్చత్థికే సహధమ్మేన సునిగ్గహితం నిగ్గణ్హాతి, సద్ధమ్మట్ఠితియా పటిపన్నో హోతీ"తి (పరి॰ ౩౨౫).

కథమస్స **అత్తనో సీలక్ఖన్ధో సుగుత్తో హోతి సురక్ఖితో**? ఇధేకచ్చో భిక్ఖు ఆపత్తిం ఆపజ్జన్తో ఛహాకారేహి ఆపజ్జతి అలజ్జితా, అఞ్ఞాణతా, కుక్కుచ్చపకతతా, అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞితా, కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞితా, సతిసమ్మోసా. కథం **అలజ్జితాయ** ఆపజ్జతి? అకప్పియభావం జానన్తోయేవ మద్దిత్వా వీతిక్కమం కరోతి. వుత్తమ్పి చేతం –

"సఞ్చిచ్చ ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, ఆపత్తిం పరిగూహతి;
అగతిగమనఞ్చ గచ్ఛతి, ఏదిసో వుచ్చతి అలజ్జిపుగ్గలో"తి. (పరి॰ ౩౫౯);

కథం **అఞ్ఞాణతాయ** ఆపజ్జతి? అఞ్ఞాణపుగ్గలో హి మన్దో మోమూహో కత్తబ్బాకత్తబ్బం అజానన్తో అకత్తబ్బం కరోతి, కత్తబ్బం విరాధేతి. ఏవం అఞ్ఞాణతాయ ఆపజ్జతి. కథం **కుక్కుచ్చపకతతాయ** ఆపజ్జతి? కప్పియాకప్పియం నిస్సాయ కుక్కుచ్చే ఉప్పన్నే వినయధరం పుచ్ఛిత్వా కప్పియం చే, కత్తబ్బం సియా, అకప్పియం చే, న కత్తబ్బం, అయం పన "వట్టతీ"తి మద్దిత్వా వీతిక్కమతియేవ. ఏవం కుక్కుచ్చపకతతాయ ఆపజ్జతి.

కథం **అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞితాయ** ఆపజ్జతి? అచ్ఛమంసం "సూకరమంస"న్తి ఖాదతి, దీపిమంసం "మిగమంస"న్తి ఖాదతి, అకప్పియభోజనం "కప్పియభోజన"న్తి భుఞ్జతి, వికాలే కాలసఞ్ఞాయ భుఞ్జతి, అకప్పియపానకం "కప్పియపానక"న్తి పివతి. ఏవం అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞితాయ ఆపజ్జతి. కథం **కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞితాయ** ఆపజ్జతి? సూకరమంసం "అచ్ఛమంస"న్తి ఖాదతి, మిగమంసం "దీపిమంస"న్తి ఖాదతి, కప్పియభోజనం "అకప్పియభోజన"న్తి భుఞ్జతి, కాలే వికాలసఞ్ఞాయ భుఞ్జతి, కప్పియపానకం "అకప్పియపానక"న్తి పివతి. ఏవం కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞితాయ ఆపజ్జతి. కథం **సతిసమ్మోసా** ఆపజ్జతి? సహసేయ్యచీవరవిప్పవాసభేసజ్జచీవరకాలాతిక్కమనపచ్చయా ఆపత్తిం సతిసమ్మోసా ఆపజ్జతి. ఏవమిధేకచ్చో భిక్ఖు ఇమేహి ఛహి ఆకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి.

వినయధరో పన ఇమేహి ఛహాకారేహి ఆపత్తిం న ఆపజ్జతి. కథం **లజ్జితాయ** నాపజ్జతి? సో హి "పస్సథ భో, అయం కప్పియాకప్పియం జానన్తోయేవ పణ్ణత్తివీతిక్కమం కరోతీ"తి ఇమం పరూపవాదం రక్ఖన్తోపి నాపజ్జతి. ఏవం లజ్జితాయ నాపజ్జతి, సహసా ఆపన్నమ్పి దేసనాగామినిం దేసేత్వా వుట్ఠానగామినియా వుట్ఠహిత్వా సుద్ధన్తే పతిట్ఠాతి. తతో –

"సఞ్చిచ్చ ఆపత్తిం నాపజ్జతి, ఆపత్తిం న పరిగూహతి;
అగతిగమనఞ్చ న గచ్ఛతి, ఏదిసో వుచ్చతి లజ్జిపుగ్గలో"తి. (పరి॰ ౩౫౯) –

ఇమస్మిం లజ్జిభావే పతిట్ఠితోవ హోతి.

కథం **ఞాణతాయ** నాపజ్జతి? సో హి కప్పియాకప్పియం జానాతి, తస్మా కప్పియంయేవ కరోతి, అకప్పియం న కరోతి. ఏవం ఞాణతాయ నాపజ్జతి. కథం **అకుక్కుచ్చపకతతాయ** నాపజ్జతి? కప్పియాకప్పియం నిస్సాయ కుక్కుచ్చే ఉప్పన్నే వత్థుం ఓలోకేత్వా మాతికం పదభాజనం అన్తరాపత్తిం అనాపత్తిం ఓలోకేత్వా కప్పియం చే హోతి, కరోతి, అకప్పియం చే, న కరోతి. ఏవం అకుక్కుచ్చపకతతాయ నాపజ్జతి. కథం **అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞితా**దీహి నాపజ్జతి? సో హి కప్పియాకప్పియం జానాతి, తస్మా అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞీ న హోతి, కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞీ న హోతి, సుప్పతిట్ఠితా చస్స సతి హోతి, అధిట్ఠాతబ్బం అధిట్ఠేతి, వికప్పేతబ్బం వికప్పేతి. ఇతి ఇమేహి ఛహి ఆకారేహి ఆపత్తిం నాపజ్జతి. అనాపజ్జన్తో అఖణ్డసీలో హోతి, పరిసుద్ధసీలో హోతి. ఏవమస్స అత్తనో సీలక్ఖన్ధో సుగుత్తో హోతి సురక్ఖితో.

కథం **కుక్కుచ్చపకతానం పటిసరణం హోతి**? తిరోరట్ఠేసు తిరోజనపదేసు చ ఉప్పన్నకుక్కుచ్చా భిక్ఖూ "అసుకస్మిం కిర విహారే వినయధరో వసతీ"తి దూరతోవ తస్స సన్తికం ఆగన్త్వా కుక్కుచ్చం పుచ్ఛన్తి. సో తేహి కతస్స కమ్మస్స వత్థుం ఓలోకేత్వా ఆపత్తానాపత్తిగరుకలహుకాదిభేదం సల్లక్ఖేత్వా దేసనాగామినిం దేసాపేత్వా, వుట్ఠానగామినియా వుట్ఠాపేత్వా సుద్ధన్తే పతిట్ఠాపేతి. ఏవం కుక్కుచ్చపకతానం పటిసరణం హోతి.

విసారదో సఙ్ఘమజ్ఝే వోహరతీతి అవినయధరస్స హి సఙ్ఘమజ్ఝే కథేన్తస్స భయం సారజ్జం ఓక్కమతి, వినయధరస్స తం న హోతి. కస్మా? "ఏవం కథేన్తస్స దోసో హోతి, ఏవం న దోసో"తి ఞత్వా కథనతో.

పచ్చత్థికే సహధమ్మేన సునిగ్గహితం నిగ్గణ్హాతీతి ఏత్థ ద్విధా పచ్చత్థికా నామ అత్తపచ్చత్థికా చ సాసనపచ్చత్థికా చ. తత్థ మేత్తియభూమజకా చ భిక్ఖూ వడ్ఢో చ లిచ్ఛవీ అమూలకేన అన్తిమవత్థునా చోదేసుం, ఇమే **అత్తపచ్చత్థికా** నామ. యే పన అఞ్ఞేపి దుస్సీలా పాపధమ్మా , సబ్బేతే అత్తపచ్చత్థికా. విపరీతదస్సనా పన అరిట్ఠభిక్ఖుకణ్టకసామణేరవేసాలికవజ్జిపుత్తకా పరూపహారఅఞ్ఞాణకఙ్ఖావితరణాదివాదా మహాసఙ్ఘికాదయో చ అబుద్ధసాసనం "బుద్ధసాసన"న్తి వత్వా కతపగ్గహా **సాసనపచ్చత్థికా** నామ. తే సబ్బేపి సహధమ్మేన సహకారణేన వచనేన యథా తం అసద్ధమ్మం పతిట్ఠాపేతుం న సక్కోన్తి, ఏవం సునిగ్గహితం కత్వా నిగ్గణ్హాతి.

సద్ధమ్మట్ఠితియా పటిపన్నో హోతీతి ఏత్థ పన తివిధో సద్ధమ్మో పరియత్తిపటిపత్తిఅధిగమవసేన. తత్థ తేపిటకం బుద్ధవచనం **పరియత్తిసద్ధమ్మో** నామ. తేరస ధుతగుణా చుద్దస ఖన్ధకవత్తాని ద్వేఅసీతి మహావత్తానీతి అయం **పటిపత్తిసద్ధమ్మో** నామ. చత్తారో మగ్గా చ చత్తారి ఫలాని చ, అయం **అధిగమసద్ధమ్మో** నామ.

తత్థ కేచి థేరా "యో వో, ఆనన్ద, మయా ధమ్మో చ వినయో చ దేసితో పఞ్ఞత్తో, సో వో మమచ్చయేన సత్థా"తి ఇమినా సుత్తేన (దీ॰ ని॰ ౨.౨౧౬) "సాసనస్స పరియత్తి మూల"న్తి వదన్తి. కేచి థేరా "ఇమే చ సుభద్ద భిక్ఖూ సమ్మా విహరేయ్యుం, అసుఞ్ఞో లోకో అరహన్తేహి అస్సా"తి ఇమినా సుత్తేన (దీ॰ ని॰ ౨.౨౧౪) "సాసనస్స పటిపత్తి మూల"న్తి వత్వా "యావ పఞ్చ భిక్ఖూ సమ్మాపటిపన్నా సంవిజ్జన్తి, తావ సాసనం ఠితం హోతీ"తి ఆహంసు. ఇతరే పన థేరా "పరియత్తియా అన్తరహితాయ సుప్పటిపన్నస్సపి ధమ్మాభిసమయో నత్థీ"తి వత్వా ఆహంసు "సచేపి పఞ్చ భిక్ఖూ చత్తారి పారాజికాని రక్ఖకా హోన్తి, తే సద్ధే కులపుత్తే పబ్బాజేత్వా పచ్చన్తిమే జనపదే ఉపసమ్పాదేత్వా దసవగ్గం గణం పూరేత్వా మజ్ఝిమజనపదే ఉపసమ్పదం కరిస్సన్తి, ఏతేనుపాయేన వీసతివగ్గం సఙ్ఘం పూరేత్వా అత్తనోపి అబ్భానకమ్మం కత్వా సాసనం వుద్ధిం విరూళ్హిం

గమయిస్సన్తి. ఏవమయం వినయధరో తివిధస్సపి సద్ధమ్మస్స చిరట్ఠితియా పటిపన్నో హోతీ”తి. ఏవమయం వినయధరో ఇమే తావ పఞ్చానిసంసే పటిలభతీతి వేదితబ్బో.

కతమే ఛానిసంసే లభతీతి? తస్సాధేయ్యో ఉపోసథో పవారణా సఙ్ఘకమ్మం పబ్బజ్జా ఉపసమ్పదా, నిస్సయం దేతి, సామణేరం ఉపట్ఠాపేతి. యేపి ఇమే చాతుద్దసికో, పన్నరసికో, సామగ్గిఉపోసథో, సఙ్ఘే ఉపోసథో, గణే ఉపోసథో, పుగ్గలే ఉపోసథో, సుత్తుద్దేసో, పారిసుద్ధి, అధిట్ఠానఉపోసథోతి నవ ఉపోసథా, సబ్బే తే వినయధరాయత్తా, యాపి చ ఇమా చాతుద్దసికా, పన్నరసికా, సామగ్గిపవారణా, సఙ్ఘే పవారణా, గణే పవారణా, పుగ్గలే పవారణా, తేవాచికా పవారణా , ద్వేవాచికా పవారణా, సమానవస్సికా పవారణాతి నవ పవారణా, తాపి వినయధరాయత్తా ఏవ, తస్స సన్తకా, సో తాసం సామీ.

యానిపి ఇమాని అపలోకనకమ్మం ఞత్తికమ్మం ఞత్తిదుతియకమ్మం ఞత్తిచతుత్థకమ్మన్తి చత్తారి సఙ్ఘకమ్మాని, యా చాయం ఉపజ్ఝాయేన హుత్వా కులపుత్తానం పబ్బజ్జా చ ఉపసమ్పదా చ కాతబ్బా, అయమ్పి వినయధరాయత్తావ. న హి అఞ్ఞో ద్విపిటకధరోపి ఏవం కాతుం లభతి, సో ఏవ నిస్సయం దేతి, సామణేరం ఉపట్ఠాపేతి, అఞ్ఞో నేవ నిస్సయం దాతుం లభతి, న సామణేరం ఉపట్ఠాపేతుం. తేనేవ “న, భిక్ఖవే, ఏకేన ద్వే సామణేరా ఉపట్ఠాపేతబ్బా, యో ఉపట్ఠాపేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా”తి (మహావ. ౧౦౧) పటిక్ఖిపిత్వా పున అనుజానన్తేనపి “అనుజానామి, భిక్ఖవే, బ్యత్తేన భిక్ఖునా ఏకేన ద్వే సామణేరే ఉపట్ఠాపేతుం, యావతకే వా పన ఉస్సహతి ఓవదితుం అనుసాసితుం, తావతకే ఉపట్ఠాపేతు”న్తి (మహావ. ౧౦౩) బ్యత్తస్సేవ సామణేరుపట్ఠాపనం అనుఞ్ఞాతం. సామణేరుపట్ఠాపనం పచ్చాసీసన్తో పన వినయధరస్స సన్తికే ఉపజ్ఝం గాహాపేత్వా వత్తపటిపత్తిం సాదితుం లభతి. ఏత్థ చ నిస్సయదానఞ్చేవ సామణేరుపట్ఠానఞ్చ ఏకమఙ్గం. ఇతి ఇమేసు ఛసు ఆనిసంసేసు ఏకేన సద్ధిం పురిమాని పఞ్చ ఛ హోన్తి. ద్వీహి సద్ధిం సత్త, తీహి సద్ధిం అట్ఠ, చతూహి సద్ధిం నవ, పఞ్చహి సద్ధిం దస, సబ్బేహిపేతేహి సద్ధిం ఏకాదసాతి ఏవం వినయధరో పుగ్గలో పఞ్చ ఛ సత్త అట్ఠ నవ దస ఏకాదస చ ఆనిసంసే లభతీతి వేదితబ్బో.

మహానిసంసమిచ్చేవం , కోసల్లం వినయే సదా;
పత్థేన్తేనేత్థ కాతబ్బో, అభియోగో పునప్పునన్తి.

ఇతి పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహే

పకిణ్ణకవినిచ్ఛయకథా సమత్తా.

నిట్ఠితో చాయం పాళిముత్తకవినయవినిచ్ఛయసఙ్గహో.

నిగమనకథా

అజ్ఝేసితో నరిన్దేన, సోహం **పరక్కమబాహునా**;
సద్ధమ్మట్ఠితికామేన, సాసనుజ్జోతకారినా.

తేనేవ కారితే రమ్మే, పాసాదసతమణ్డితే;
నానాదుమగణాకిణ్ణే, భావనాభిరతాలయే.

సీతలూదకసమ్పన్నే, వసం **జేతవనే** ఇమం;
వినయసఙ్గహం సారం, అకాసి యోగినం హితం.

యం సిద్ధం ఇమినా పుఞ్ఞం, యఞ్చఞ్ఞం పసుతం మయా;
ఏతేన పుఞ్ఞకమ్మేన, దుతియే అత్తసమ్భవే.

తావతింసే పమోదేన్తో, సీలాచారగుణే రతో;
అలగ్గో పఞ్చకామేసు, పత్వాన పఠమం ఫలం.

అన్తిమే అత్తభావమ్హి, మేత్తేయ్యం మునిపుఙ్గవం;
లోకగ్గపుగ్గలం నాథం, సబ్బసత్తహితే రతం.

దిస్వాన తస్స ధీరస్స, సుత్వా సద్ధమ్మదేసనం;
అధిగన్త్వా ఫలం అగ్గం, సోభేయ్యం జినసాసనన్తి.

వినయసఙ్గహ-అట్ఠకథా నిట్ఠితా.